

Dagelijksch manna : overdenkingen voor elken dag des jaars, benevens een aanhangsel bevattende overdenkingen voor de lijdensweek en de veranderlijke feestdagen

<https://hdl.handle.net/1874/235653>

Dagelijksch

Manna

J. H. L. Roozemeijer

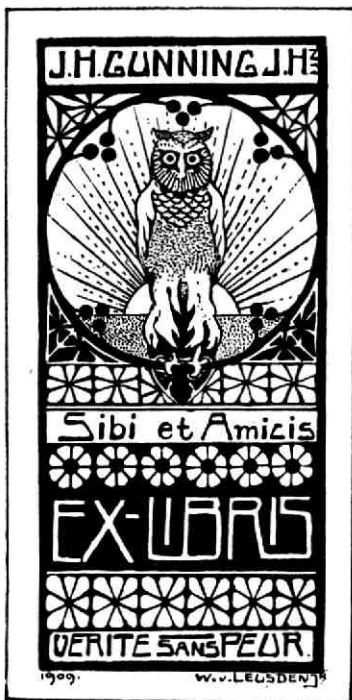
488
f360

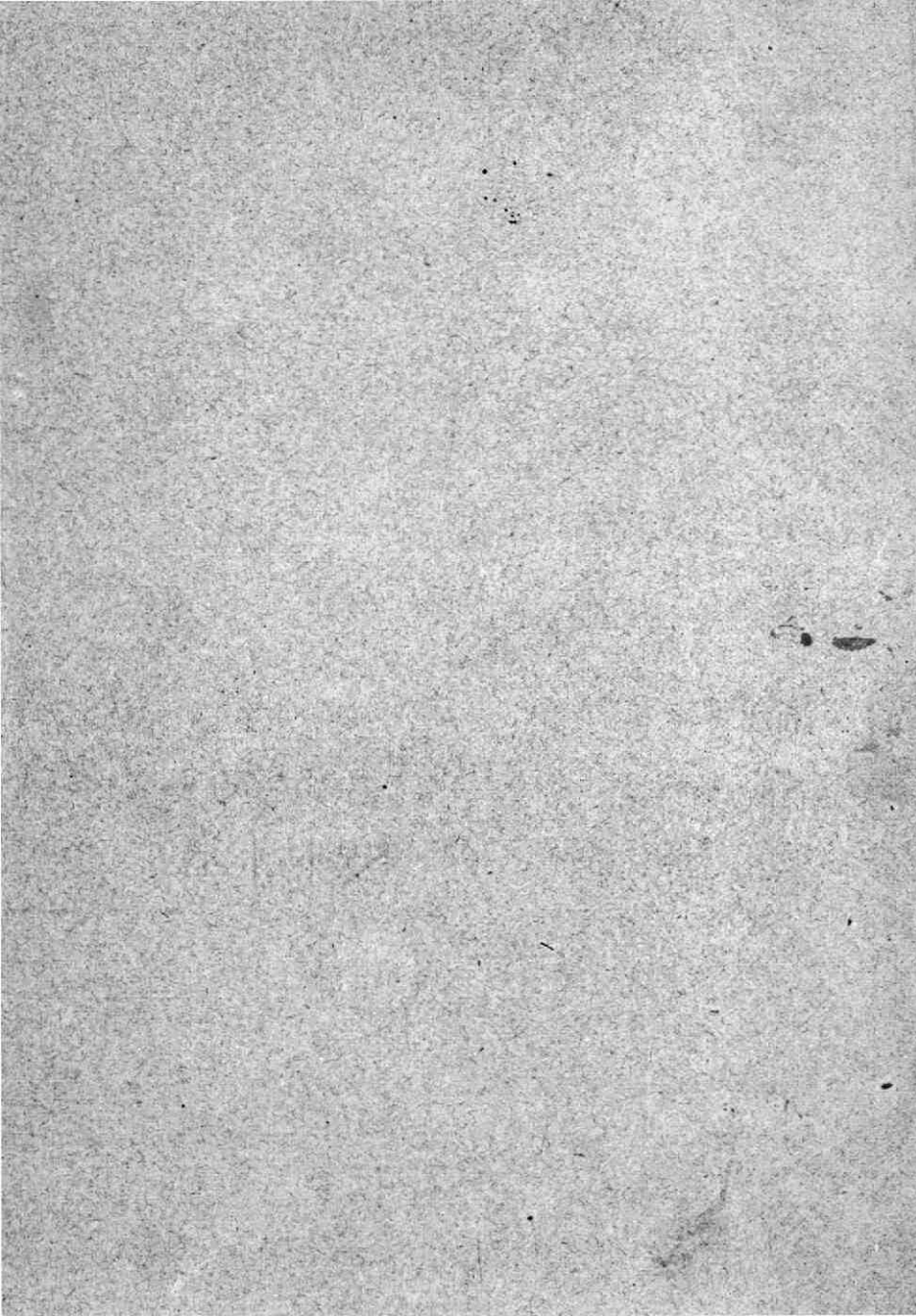
mm 12651

GUNNING

4K

20

U. S. 4400

RECEIVED
JAN 10 1964
U. S. 4400

GUNNING 4k 20

DAGELIJKSCH MANNA.

OVERDENKINGEN

VOOR ELKEN DAG DES JAARS,

BENEVENS EEN

AANHANGSEL

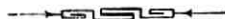
BEVATTENDE

OVERDENKINGEN VOOR DE
LIJDENSWEER EN DE VERANDERLIJKE
FEESTDAGEN,

DOOR

J. H. L. ROOZEMEIJER,

Pred. te Arnhem.

ARNHEM,

J. W. & C. F. SWAAN.

1897
BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

EEN WOORD VOORAF.

Hoewel het geenszins ontbreekt aan dagboeken, voor huiselijke godsdienstoefening bestemd, zoo wordt toch bij dezen met vrijmoedigheid een nieuw dagboek aan het Christelijk publiek aangeboden. Immers, uit den aard der zaak is, bij het gebruik van zoodanige werken, afwisseling gewenscht.

Men zal bespeuren, dat de hier gegevene overdenkingen noch schetsen, noch uittreksels zijn, maar opzettelijk geschreven zijn voor het doel, waartoe zij bestemd zijn.

Opdat niet het lezen van het dagboek het lezen der Schrift zou verdringen, is boven elke overdenking een kort gedeelte uit den Bijbel aangegeven om vooraf te lezen, meestal dat gedeelte, waaruit de dagtekst is genomen. Daarnaast kan dan, waar het dagboek des morgens gebruikt wordt, des avonds, in het christelijk gezin, de Schrift meer naar volgorde gelezen worden.

Dat de overdenkingen voor de Lijdensweek en de veranderlijke Feestdagen in een aanhangsel geplaatst zijn, is geschied om het werk ook voor latere jaren bruikbaar

te maken, indien men dan nog eens tot de lezing daarvan terugkeeren wil. Zeer ongeriefelijk toch is het, wanneer men bij de lezing telkens gedachtig moet zijn om de verandering van datums in acht te nemen. Met het oog op de schrikkeljaren is ook eene overdenking voor den 29^{en} Februari gegeven, al verschijnt dit werk tegen 1 Jan. 1899.

Zoo drage dan ook dit werk iets bij tot bevordering van die huiselijke godsdienstoefening in onze christelijke gezinnen, die van zoo onberekenbare waarde is voor de onderhouding van het geestelijk leven. Waar elke dag nieuwe afleiding en zorg, nieuwe moeite en verzoeking brengt, is het zoo noodig, dat ouders en kinderen en dienstboden samen zich sterken door overdenking en gebed, door een inademen van de levenslucht eener hoogere wereld, opdat de ziel niet ganschelijk begraven worde in wat uit de aarde voortkomt. „Dagelijksch Manna”, — voedsel, door God gereikt aan de pelgrims, op weg naar het hemelsche Kanaän, — zijn deze overdenkingen getiteld, bestemd als zij zijn voor zulken, die het woord Gods in eere houden, en die achter den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs begeeren te wandelen op den weg, dien Hij wijst.

De God van alle genade, door Wiens zegen alléén elk menschenwerk ten goede gedijt, doe ook uit dit boek de stem Zijns Geestes verstaan, en gebruike het als een middel tot uitbreiding van het Rijk van den Christus, onzen nooit volprezen Heiland en Heer!

1 Januari.

Te lezen: Psalm CXXI.

Hebr. XIII : 8. *Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en tot in eeuwigheid.*

Deze gewisheid zij de sterkte onzer zielen, bij het intreden van den nieuwen jaarkring. Welk een rustpunt, te midden van wat wisselt en voorbijgaat, te mogen zien op Hem, die „dezelfde” blijft! Alles om ons heen vergaat, en krachtiger dan eenige andere dag des jaars spreekt de Nieuwjaarsdag van onzekerheid. Wat zal het ook nu zijn? vraagt ons hart, en het wordt met vreeze vervuld bij de gedachte aan alles, wat er komen kan, aan alles wat ons ontvallen kan. En het zijn niet alleen de omstandigheden, die ons met bekommering vervullen. Het leven ligt daar weer vóór ons met zijne plichten, — en het verledene toonde ons, hoe klein onze kracht is! Het leven ligt daar weer vóór ons met zijne verzoekingën, — en wij weten, door droeve ervaring, hoe gemakkelijk wij te verleiden zijn. Het ligt daar weer vóór ons met al de moeite en het verdriet, dat er onafscheidelijk van is, en wij vragen ons af, hoe wij daar door heen zullen komen Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde, en tot in eeuwigheid: zóó klinkt het ons bemoedigend tegen.

Die Hij geweest is, die blijft Hij, wat ook verandere. Geweest is Hij de barmhartige Heiland, die voor ons het kruis heeft verdragen en de schande veraecht, om verzoening te doen voor onze zonden, en ons tot den Vader te brengen. Geweest is Hij voor ons

de Goede Herder, die het dolende schaap heeft opgezocht, en gebracht tot de kudde, de ontfermende Leidsman, die geduld hield met al ons afzwerven; die sterkte op elken weg; die met Zijne liefde alles heeft welgemaakt.

Die Hij geweest is, die blijft Hij. De nieuwe nooden, de nieuwe verzoekingën, de nieuwe bezwaren, die het ingetreden jaar zal brengen, zullen ons in Hem doen vinden denzelfden getrouwen Zaligmaker, in Wien de liefde des Vaders tot ons komt, en Die zelf van deze Vaderliefde het onderpand is. Jezus houdt trouwe, — en daarom, o Christen, houd moed! Vrees niet, maar klem u vast aan Hem. Hij blijft dezelfde, om uwe zonden u te vergeven; dezelfde om uwen moed te sterken, uwe kracht te schragen. Heeft Hij het niet gezegd: „Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld”? Tot die dagen behooren ook de dagen van het jaar, aan welks ingang gij staat. Dezelfde blijft Hij, in dit vergankelijk leven; dezelfde, als de ure des doods u uit dit leven doet scheiden; dezelfde, voor eeuwig, in het Huis van den Vader.

Waar ons geen schepsel helpt, helpt Hij;
 Als alles vlucht, staat Hij nabij;
 In rust en vreugd, in nood en strijd,
 Blijft Hij dezelfde t' aller tijd.

2 Januari.

Te lezen: Psalm XXIII.

Psalm CXXIV : 8. *Onze hulp is in den naam des Heeren, die hemel en aarde gemaakt heeft.*

Met dezen dag vangt de gewone dagtaak weer aan, die wij in ons maatschappelijk en huiselijk leven te

verrichten hebben. Wel ons, zoo wij die aanvangen met dit Psalmwoord in het hart: „Onze hulp is in den Naam des Heeren!”

Daar spreekt ootmoed, gevoel van afhankelijkheid uit dit woord. Wie dit van harte zegt, die wil het weten, dat hij aan eigene kracht en wijsheid niet genoeg heeft, dat hij behoefte heeft aan *hulp*. Maar ook, die toont te weten, waar alleen de rechte hulp is te vinden, namelijk in den naam des Heeren. De *naam* beteekent in de Schrift: het geopenbaard wezen. Zoo wil dit woord dan zeggen: Mijne sterkte, mijne toevlucht is in Hem, die zich als Jehova, als de getrouwe Verbonds-God geopenbaard heeft.

Wat is er veel, waardoor wij aan die hulp behoefte hebben! De taak des levens ligt weder voor ons, — en hoe zwak zijn onze krachten van ziel en lichaam beide! Hoe is gedurig ons wijsheid van noode, om de rechte middelen te kiezen, de rechte wegen in te slaan! Hoe behoeven wij, elken dag en ieder uur, zegen op ons pogen, zonder welken al onze arbeid vruchteloos blijft! Hoe zijn wij, in de vervulling onzer levenstaak, gedurig van verzoeken omringd, verzoeken tot moedeloosheid of tot overmoed, tot geldgierigheid en tot roekeloosheid, tot vleien der menschen en verachten der menschen, verzoeken tot zelfzucht in allerlei vorm! Wat zal ons bekwamen om onzen weg wel aan te stellen?

Onze hulp is in den Naam des Heeren. Hij zal niet beschaamd doen uitkomen, wie op Hem vertrouwen. Hij is de Almachtige, die hemel en aarde gemaakt heeft, en die in staat is te voorzien ook in de behoefte van Zijn schepsel, dat een stipje is in het heelal.

Hij is onze Vader in Christus, die ons Zijne liefde geopenbaard, Zijne trouw verpand heeft. Die Hij voor

ons geweest is in het verleden, die wil Hij zijn ook in de toekomst. Zoo laat ons dan niet vreezen, maar vertrouwen. In onze zwakheid volbrengt Hij Zijne kracht, en aan het eind van den weg zullen al Zijne verlostten getuigen: Hij heeft het alles wèl gemaakt!

't Behoeftig volk, in hunne nooden,
In hun ellende en pijn,
Gansch hulpeloos tot Hem gevloten,
Zal Hij ten redder zijn.

3 Januari.

Te lezen: Marc. X : 46—52.

Marc. X : 51. *En Jezus antwoordende, zeide tot hem:
Wat wilt gij, dat Ik u doen zal?*

Bevreemdend is, bij den eersten oogopslag, die vraag onzes Heeren. Was het dan niet uit zichzelf duidelijk, wat deze blinde begeerde en behoefde? Zekerlijk. Doch de Heer wil, dat hij deze begeerte in woorden uitspreke, opdat hij zich wel bewust zij, welke groote zaak hij begeert, en zich beproeve, of hij die met vertrouwen van Jezus verwacht.

En nog veel noodiger is zulke vraag des Heeren voor ons, indien wij met onze zielenooden ons tot Hem wenden. Gewis, een: „Heere! help mij!” is reeds een gebed. Maar eer dat gebed verhooring kan vinden, moeten wij eerst leeren inzien wat wij eigenlijk behoeven. Dat eerste vragen is vaak nog zoo onbestemd, zoo vaag. Eerst moeten we iets van de grootheid onzer ellende leeren gevoelen, en van de onmogelijkheid om door iets of iemand, buiten Jezus, geholpen te worden. Eerst moeten wij gevoelen hoe dringend onze nood is, en ons

zelve doorzoeken, of wij de vervulling daarvan nu werkelijk en vertrouwend van den almachtigen Redder verwachten. De redding moet komen als antwoord op de smeeking des geloofs.

Doch niet slechts bij het eerste heenkeeren der ziel tot den Heiland komt die vraag tot ons; ze herhaalt zich gedurig, ook waar het geloofsleven voortgaat. Het onbestemde, het nevelachtige moet plaats maken voor welbewuste begeerte. Dan eerst leeren wij zien, hoeveel verkeers in ons wenschen nog gemengd is. Het is ons bij de beden om heiligmaking soms meer om eigen eer dan om des Heeren verheerlijking te doen; bij de beden om vergeving meer om wegneming der straf dan om herstelling der gemeenschap Gods; bij de beden om uitbreiding van Gods Koninkrijk meer om de gevolgen voor ons zelve dan om de redding der zielen. Wij noemden slechts iets; elk hart vulle dat aan bij ernstig zelfonderzoek.

En voorts behelst die vraag: verwacht gij nu met vertrouwen wat gij vraagt, rekenend op Mijne macht en Mijne liefde, en aan Mijne wijsheid overlatende om den weg te kiezen, waarop Ik u het begeerde zal schenken? O zalig, wie eenvoudig en vertrouwend zijnen nood uitspreekt voor den Heer! Is het niet aanstonds, eenmaal toch zeker zal hij ervaren: dat bidden is niet vergeefs geweest; het is beantwoord door den milden Ontfermer.

God is een Vader, die vergeeft,
Die blijdschap in verlossen heeft,
Een God vol mededoogen,
Die, op het stil geloofsgebed,
Het zuchtend kind uit angsten redt.

4 Januari.

Te lezen: Nehemia II : 1—8.*Nehemia II : 4. Toen bad ik tot God van den Hemel.*

Dat moet wel een gebed van een ondeelbaar oogenblik geweest zijn, dat gebed, door Nehemia opgezonden tusschen de vraag zijns Konings, en het antwoord, dat hij op die vraag moest geven. Toch was het een gebed, dat verhooring vond, waar God het hart des Konings neigde, om aan Nehemia te schenken wat hij vroeg.

Welk een voorrecht is het, dat wij zoo met een enkele zielzucht onzen God mogen naderen! Hoevele ontmoetingen, hoevele omstandigheden, waarin wij tot oogenblikkelijk spreken of handelen geroepen worden! Hoeveel kan ook weer op dezen dag ons tegenkomen, waarbij wij aanstonds eene beslissing hebben te nemen, eene beslissing, waarvan misschien veel afhangt voor ons eigen geluk of dat van anderen! Hoevele verzoeken doen zich plotseling voor, waaraan weerstand moet geboden worden, zonder dat er tijd van nadenken is! Voor hoevele bezwaren komen wij vaak onverwacht te staan, zonder dat er kracht en wijsheid is, om die te overwinnen! Zalig dan, dat een enkele zielzucht reeds een gebed kan zijn, en dat onze Vader in de hemelen daarop let, en daarop antwoorden wil. Dat we maar gedurig van ons heerlijk voorrecht gebruik maken, om ook alzóó, met zulk een enkele zielzucht, toe te gaan tot den troon der genade!

Doch, zal dat geschieden, dan moet het opzettelijk gebed, het gebed waarbij wij ons afzonderen om tot God te spreken, vlijtig door ons onderhouden worden. Niemand is in staat tot zulk een bidden uit de behoefte des oogenblik, dan die in gestadige gemeenschap met

zijnen God leeft, en die gemeenschap is niet anders te onderhouden dan door het opzettelijk zoeken van Zijn aangezicht. Maar dan ook mag met volle vrijmoedigheid zulk eene ziel in de voorkomende nooden zich wenden tot haren God en Vader in Christus, en er op rekenen, dat Hij, die de eeuwige zaligheid wil schenken aan het einde der reis, Zijne gaven niet onthoudt, die voor de bezwaren van den weg worden afgesmeekt van Zijne trouw.

Wil de ziel uws knechts verblijden,
Ondersteun hem in zijn lijden;
Want ik hef mijn hart en oog,
Trouwe God, tot U omhoog.

5 Januari.

Te lezen: Luc. V : 1—11.

Luc. V : 5b. *Doch op Uw woord zal ik het net uitwerpen.*

Wat eigenlijk „gelooven” is, wordt door dit woord zeer duidelijk uitgedrukt. Neen! gelooven is niet dat naspreken van wat door een ander gezegd is, waarvoor het door zoovelen wordt gehouden. Gelooven is een daad van koninklijken moed, een zich wagen op een grond, die gezien noch berekend kan worden. Daarom is het dwaasheid in de oogen der wereld. Dwaasheid scheen het, op den vollen dag nog eens het net te gaan uitwerpen ter zelfder plaatse, waar zelfs des nachts niets was gevangen. En dwaasheid schijnt het, zijne vastheid voor de eeuwigheid te bouwen op eene toegerekende gerechtigheid, en zijne kracht in den levensstrijd te wachten van een ingestort leven, waarbij de mensch

zelf zwak blijft, en nogtans overwint. Maar 't is dezelfde schijnbare dwaasheid als die van den ontdekker, die een nieuwe wereld gaat zoeken aan gene zijde des oceaans; dezelfde als van de bruid, die zich den bruidegom toevertrouwt, vastelijk geloovend, dat hij haar zal beschermen en verzorgen.

Die schijnbare dwaasheid is de hoogste wijsheid, waar Hij, aan Wien de ziel zich toevertrouwt, dat vertrouwen waardig is. In Jezus den Christus te zien, en op grond daarvan zich aan Hem toe te vertrouwen, dat is gelooven.

En dat geloof wordt achterna bevestigd door de ervaring. Wie door dat geloof vrede met God, kracht in verzoeken, sterkte in de ervaringen des levens heeft ontvangen, die weet en is verzekerd, dat Jezus inderdaad de Christus is. Eerst gelooven, dan ervaren; een andere weg is er niet. Zoo blijve dan niemand met zijne aardsche wijsheid van verre staan overwegen. Neem de proef, door het te wagen op Jezus woord, en gij zult weten, wie Hij is. En gij, die het weet, mijn Broeder of Zuster! laat, wat gij van Hem hebt ervaren, u sterken om telkens vaster in Hem te gelooven, totdat in 't Vaderhuis het gelooven in aanschouwen verandert.

Nooit kan 't geloof te veel verwachten,
Des Heilands woorden zijn gewis;
't Faalt aardschen vrienden vaak aan krachten,
Maar nooit een' vriend als Jezus is.
Wat zou ooit Zijne macht beperken?
't Heelal staat onder Zijn gebied;
Wat Zijne liefde wil bewerken,
Ontzegt Hem Zijn vermogen niet.

6 Januari.

Te lezen : Klaaglied. III : 22—33.

Klaagl. III : 23. *De goedertierenheden des Heeren
zijn allen morgen nieuw.*

Te midden van de ellende, waarin hij leeft, vergeet Jeremia het goede niet, dat de Heer nog blijft schenken : voor wie des Heeren eigendom heeten mag, is er altijd stof, aan het bidden danken te paren.

Wat de Profeet hier uitspreekt, is waarheid in dubbelen zin. Vooreerst, elken dag zijn er nieuwe goedertierenheden, nieuwe zegeningen Gods, beantwoordende aan de nieuwe behoeften, die telkens zich voordoen. Onuitputtelijk is de volheid van Hem, die zich tot Zijne verlostten nederbuigt. De rivier Gods is vol waters; een overvloedige stroom van zegeningen komt in alle nooden voorzien.

Maar dit woord is waarheid ook in anderen zin, in den zin, die hier meer bepaald uitgedrukt wordt. Niet slechts zijn er telkens nieuwe goedertierenheden, maar: van de goedertierenheden Gods mag getuigd worden, dat zij altijd nieuw blijven. Dat onderscheidt ze zeer kennelijk van de goederen der aarde. Aardsche goederen en gaven, welke ze ook zijn, verouderen; rijkdommen, lang bezeten, worden niet meer opgemerkt: voorwerpen der kunst, voortbrengselen van den menschelijken geest, schoonheden der natuur, — zij maken, als men er aan gewoon raakt, niet meer denzelfden indruk als in het eerst. Doch Gods genadegaven blijven immer even heerlijk. 't Is dezelfde vergevende liefde, die de afdwalingen van den weg vergeeft, als die eerst de ziel met vrede vervulde; dezelfde kracht der heiligmaking, die in den strijd sterkt, als die eerst tot den strijd aangordde;

dezelfde hope der heerlijkheid, die daar blinkt voor het oog van den beproefden pelgrim, als die het eerst de ziel in geestdrift verrukte.

Maar dat alles veroudert niet; dat neemt niet af in waarde; dat toont zijn goddelijk karakter, door altijd frisch te blijven. Te midden van het eentonig eenerlei van wat de aarde brengt, openbaren deze hemelsche gaven haar hemelsch karakter: ze dragen het kenmerk der eeuwigheid aan zich.

Zalig dan, wie naar deze gaven leerde vragen! Zalig, wie door Gods genade de gave ontving der eeuwigse jeugd!

'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên,
Uw waarheid te allen tijd vermelden door mijn reên;
Ik weet hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen,
Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen:
Zoomin de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken,
Zoomin zal Uwe trouw ooit wanklen of bezwijken.

7 Januari.

Te lezen: Matth. XIX : 23-30.

Matth. XIX : 25-26. Zijne discipelen nu, dit hoorende, werden zeer verslagen, zeggende: Wie kan dan zalig worden? En Jezus, hen aanziende, zeide tot hen: Bij de menschen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

Die verslagenheid getuigt van een dieper geestelijk inzicht bij de discipelen, dan wij wel van hen verwacht zouden hebben. Zij hadden kunnen meenen, dat dit woord over de gevaren des rijkdoms *hun* niet aanging, die al hunne bezittingen verlaten hadden en van liefdegaven leefden. Maar neen! zij verstaan, dat de gevaren voor *allen* bestaan, omdat een begeerig uitzien naar rijk-

dom even schadelijk is als een zich vastklemmen daaraan. En zij voelen ook hun hart niet vrij daarvan, zoomin als het hart van iemand anders... Wie kan dan zalig worden?

De Heer zegt niet, dat zij dit zoo zwaar niet moeten opnemen. Hij noemt hunne verslagenheid niet ongegrond. Volmondig spreekt Hij uit, dat het bij de menschen, voor menschelijke kracht, onmogelijk is om behouden te worden.

Moeten wij dit Zijn verootmoedigend woord niet toestemmen zoodra wij er over nadenken? Door de zonde ligt de vloek van den Heiligen God op het menschedom: wie zal dien afwentelen? Door de zonde is de kracht verlamd om rein voor God te worden: aan onze ketenen schudden, dat kunnen wij wèl, maar ze verbreken — nimmer!

Eerst moet onze ziel van deze onmogelijkheid diep doordrongen wezen, eer het woord dat er volgt ons tot een troostwoord wordt: maar bij God zijn alle dingen — óók dat behouden worden eens zondaars — mogelijk. Mogelijk — doordien Hij den Verzoener der schuld heeft geschonken, en door Zijn Geest een leven wil wekken, dat alle ketenen breekt. En deze mogelijkheid wil Hij tot werkelijkheid maken voor ieder, die Hem toelaat Zijn werk te volbrengen. Wat Hij van ons vraagt, 't is niet dat *wij* ons zullen behouden, dat kunnen wij in eeuwigheid niet! 't Is alleen, dat wij ons *laten* behouden; dat wij het Amen des geloofs spreken op het woord Zijner liefde, en dat wij ons door Hem laten leiden op den weg, die ten eeuwigen leven voert.

O Gij, die onze schuld woudt boeten
 Door Uwe gadelooze pijn,
 O Heiland! leer mij aan uw voeten
 In eigen oog een zondaar zijn.

Met al mijn deugd, bij al mijn werken,
 Vind ik geen troost, die mij kan sterken,
 Geen hoop, dan die ik op U bouw:
 Op Uw genade zal ik leven,
 Op Uw gena' den doodsniik geven,
 O Heer! aan Wien ik mij vertrouw.

8 Januari.

Te lezen: Marc. VIII : 14—21.

Marc. VIII : 17. *Hebt gij nog uw verhard hart?*

Hier is geene sprake van eene verharding des harten als van Farao, eene moedwillige, tegen God vijandige verharding. Zekerlijk, deze bestond bij Jezus discipelen niet. Maar uit dit woord des Heilands blijkt dan toch, dat er ook bij aanvankelijk toegebrachten, bij zulken, die reeds in Hem gelooven, nog eene verharding des harten zijn kan. Het verband, waarin dit woord voorkomt, toont, dat die verharding zich hierin openbaart, dat zij, niet lettende op vroeger ontvangene gunstbewijzen, niet getroffen door vroeger genotene heerlijke uitredding, wederom zich bekommeren, en zich onvatbaar maken voor het geestelijk onderwijs huns Heeren.

Gewisselijk, deze verharding is niet eene boosaardige, als die van een Farao, maar ze is toch een teeken van schandelijke ondankbaarheid; ze is een oorzaak van stilstand op den levensweg, van onbekwaamheid om op te nemen, wat de Heer te leeren geeft; ze is een kwaad, dat voor God beleden en betreurd, en in Zijne kracht bestreden moet worden.

Hoe vaak heeft de Heer oorzaak, die vraag ook nog tot ons te richten! Hoe velerlei zegeningen hebben ons leven gekenmerkt; uit hoeveel nooden zijn wij gered;

hoeveel dreigende gevaren zijn afgewend, eer zij kwamen! En toch, als nieuwe moeite zich opdoet, — hoe vaak stellen wij ons dan aan, alsof wij nog nooit hadden ondervonden, wie onze God voor ons zijn wil, en hoe Hij middelen en wegen heeft om op het onverwachtst te verlossen, op het vriendelijkst dóór te helpen! Dat komt, omdat wij aan de omstandigheden, de uitwendige dingen toelaten, ons gedachteloos te maken, ons te bedwelmen door den sleur, ons af te matten door de gebedsgemeenschap te verdooven. O, laat ons toch gedenken, en *blijven* gedenken, hoe voor dezen ons de Heer heeft gunst bewezen, en hoe Hij Dezelfde is, gister en heden en tot in eeuwigheid, niettegenstaande al onzen ondank en al onze afzwerpingen, om ons te zegenen om Zijns Naams wil. Vragen wij gedurig om de werking van dien indachtig makenden Geest, waardoor alléén de ervaringen van 't verledene ons tot sterkte en tot leering worden voor de toekomst.

'k Zal gedenken, hoe voor dezen
 Ons de Heer heeft gunst bewezen;
 'k Zal de wondren gadeslaan,
 Die Gij hebt van ouds gedaan;
 'k Zal nauwkeurig op Uw werken
 En derzelver uitkomst merken,
 En, in plaats van bittere klacht,
 Daarvan spreken dag en nacht.

9 Januari.

Te lezen : Num. XXIII : 1—12.

Num. XXIII : 10b. *Mijn ziel sterve den dood der oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne.*

Daar is voorwaar! reden en oorzaak tot zulk een wensch. Hoe zacht gaat de vrome den dood tegemoet,

reeds onder de Oude Bedeeling, rustig zich toevertrouwend aan den God des Verbonds, maar nog zooveel meer onder de Nieuwe Bedeeling, nu het leven en de onverderfelijkheid is aan het licht gebracht door den Heere Jezus Christus! Welk een verschil met het sterven van den goddelooze, hetzij hij siddert voor het oordeel, dat hem wacht, hetzij hij daartegen het hart verstompt heeft, en nu alleenlijk voelt, dat hem alles gaat ontzinken, wat tot hiertoe zijn schat was!

Daar is dus waarlijk wel oorzaak voor deze begeerte van Bileam. Alleenlijk, niemand wane, dat die begeerte genoeg, dat ze althans reeds iets is van wat er noodig is! Wat baat het, den *dood* des oprechten te willen sterven, als men niet het *leven* des oprechten wil leven? En daaraan juist ontbreekt het bij het kind dezer wereld. Men zou na den dood wel in den hemel willen komen, maar . . . het smalle pad betreden, dat ééniglijk derwaarts voert; een arm zondaar voor God worden, die door genade zoekt behouden te worden; zichzelf verlooohenen en het kruis opnemen; den naam van Jezus belijden te midden van den spot dezer wereld, dat wil men *niet*. Wat is dan die begeerte anders dan een ijdele, onvervulbare wensch? Wie het doel wil, moet de middelen willen; wie den eindpaal wil bereiken, moet den weg betreden, die daartoe voert. Dit juist is het gevaar van die schijnbaar vrome verzuchtingen, dat men meent daarmede reeds wonderbaar veel te doen. Een Bileam is met al dit wenschen een man gebleven, die zich tegen God verhardde; al werd hij gedwongen Israel te zegenen, hij had geen deel of erve met het volk des Heeren. O, dat ieder onzer dan toezie, zich niet met zulk een vromen wensch af te maken van dat, waar God toe roept! De tijd is kort; de eeuwigheid wenkt!

Leer mij, o God! hier streven
 Naar dat recht Christlijk leven,
 Dat zulk een eind verwerft,
 Opdat ik, na dit zwerven,
 Ook eenmaal moge sterven,
 Zoo als de ware Christen sterft!

10 Januari.

Te lezen: 1 Petr. V : 5—11.

1 Petr. V : 7^b. *Hij zorgt voor u.*

De liefelijkheid en heerlijkheid van dit Apostolisch woord wordt in onze vertaling nog niet ten volle teruggegeven. Eigenlijk staat er in het oorspronkelijke: Hij bekommert Zich om u; gij gaat Hem aan het hart. Dus niet alleen: Hij voorziet in uwe behoeften. Maar: gij zelf zijt het voorwerp Zijner teedere zorg; gelijk eene moeder waakt over haar kind, zoo waakt de Hemelheer over u.

Welk eene gedachte! De nietige, broze mensch, één enkele onder die vele millioenen, een voorwerp van Goddelijke liefde en zorg! Een mensch, die daar weet, alles verbeurd en verzondigd te hebben; die geen recht tot klagen zou hebben als God hem voor eeuwig aan de ellende overliet, die hij zichzelf aangebracht heeft, ontvangt de verzekering: gij gaat uwen God aan het hart. Onze Bijbel aarzelt niet met zoo menschelijke taal van God te spreken, opdat wij er toch maar diep van doordrongen zouden worden, hoe rechtstreeksch, hoe persoonlijk de betrekking is, waarin wij tot Hem staan. En voorwaar! hoe wij onzen God aan het hart gaan, dat is wel gebleken, toen Hij, om ons te behouden, Zijn' Eeniggeborene overgaf tot in den dood, ja! den dood des

kruises. Dat dan ons hart die liefde niet ga betwijfelen, als daar moeite en smart is in het aardse leven. Juist dit is geloof, om ook dan nog te blijven zeggen: „God bekommert Zich om mij”, wanneer het schijnbaar is alsof Hij ons vergat. En juist dat geloof, dat volhardt in goed van Hem te denken, is de eere die Hem van Zijne verlostent toekomst. Roemen in de verdrukking — helaas! wij zwakgeloovigen kunnen het niet altijd. Maar *dat* is toch niet boven het bereik ook van een zwak kind van God, er aan vast te houden, dat Hij Zich om ons bekommert. En — als de Almachtige Zich om ons bekommert, dan zal immers het einde heerlijkheid zijn? Het laatste woord in alle dingen blijft aan Hem, die in Christus onze Vader is.

Zou ik, wie ooit hier twijfelen moog,
 Uw trouw, mijn God! verdenken,
 Nadat uw goedheid U bewoog,
 Om mij uw' Zoon te schenken?
 De flauwste twijfeling waar hier hoon;
 Of zoudt Gij met Uw' eigen' Zoon
 Niet alles aan mij schenken?

11 Januari.

Te lezen : Matth. III : 1-12.

Matth. III : 8. *Brengt dan vruchten voort, der bekeering waardig.*

Deze vermaning is niet dezelfde als die, welke tot het doen van goede werken vermaant. Goede werken zijn de vruchten van het nieuwe leven, door Gods Geest bewerkt in het hart, dat tot het geloof in den Heiland gebracht is. Zúlke werken konden klaarblijkelijk niet verricht worden door hen, die nog slechts begonnen naar

Gods roepstem te luisteren. Wat Johannes van hen eischt, en wat God vordert van allen, die zeggen, dat zij zich heenkeeren tot het licht, is dat het uiterlijk gedrag in overeenstemming zij met wat het hart zegt te verkiezen. Vruchten des nieuwen levens zijn daar nog niet te wachten, want het nieuwe leven is er nog niet. Maar wat wèl gewacht kan en mag worden, is dat de ziel toone, dat het haar ernst is om God te zoeken. Wat niet ontbreken mag, is het ernstig streven om althans die zonden te vermijden en te bestrijden, die het geweten reeds als zonden heeft leeren erkennen.

Zoo toetse dan iedere ziel, die zegt naar het heil des Heeren te verlangen, de oprechtheid van die heilbegeerte aan het streven om los te laten wat men weet zonde te zijn. Wie daar willens en wetens vasthoudt aan oneerlijkheid, aan zinnelijkheid, aan hoogmoed, aan lichtgeraaktheid, die bewere niet dat het hem ernst is met zijn zoeken Gods! Bekeering is nog wel geene wedergeboorte, maar bekeering is dan toch aanvankelijke toekeering tot God. Hoe zou zij kunnen bestaan, waar men opzettelijk vasthoudt aan wat men zelf weet tegen Gods wet te zijn? Slechts den oprechten gaat het licht op; slechts door zulken laat de Heer Zich vinden, die naar Hem vragen met het gansche hart.

'k Heb in mijn hart uw rede weggelegd,
Opdat ik mij mocht wachten voor de zonden.
Gij zijt, o Heer, gezegend; leer uw knecht
Door 't Godlijk Woord, een helder licht bevonden,
En door uw Geest, al de eischen van uw recht:
Zoo wordt uw eer nooit stout door mij geschonden.

12 Januari.

Te lezen: Openb. III : 1-13.

Openb. III : 11^b. *Houd dat gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme.*

Het eerste, wat dit woord van den verheerlijkten Heer ons brengt, is eene vermaning tot ernstige zelfbeproeving. „Houd, dat gij hebt,” — maar *hebben* wij waarlijk, wat gehouden moet worden, wat het houden waard is, en behouden kan worden als al het aardse vergaat? De Heer zegt dat tot zulken, die Zijn woord hebben bewaard, en Zijnen Naam niet hebben verloochend: *behooren wij* waarlijk tot dezulken?

O, indien wij niet anders hebben, dan den uiterlijken naam van Christen te zijn; niets dan het lidmaatschap der kerk; niets dan eene meer of min rechtzinnige belijdenis; dan bezitten we nog niet wat vastgehouden moet worden. Wij *hebben* eerst dan, als wij de zekerheid hebben, dat wij met lichaam en ziel onzes trouwen Heilands eigendom zijn; als wij de gewisheid bezitten van uit den dood te zijn overgegaan tot het leven. Wij *hebben*, — als wij al het eigene hebben verloren, en ontvangen hebben wat Gods genade schenkt aan wie tot Jezus toevlucht namen.

Dan komt de vermaning tot ons: Houd wat gij hebt! Houd het vast, opdat gij het niet door zorgeloosheid verliest! Houd het vast, opdat het u niet ontrukkt worde in het gewoel des levens. Houd het vast, want de wereld houdt bij u aan door vleien en dreigen, opdat gij het zoudt loslaten. Houd het vast, want de Booze wil het u ontrukken, opdat gij zoudt wederkeeren onder zijne heerschappij.

Maar is niet dat vasthouden onmogelijk te midden

van zooveel bestrijding, en bij de zwakheid van ons eigen hart? Zie, indien de Heer zegt: Houd, wat gij hebt! dan ligt in die vermaning zelve de waarborg, dat dit „houden” mogelijk is; anders zou Hij het niet gebieden. Immers, Hij, die het gebiedt, wil Zelf de kracht verleen en tot volbrenging. „Houd, wat gij hebt!” dat zegt eigenlijk tot ons: laat u vasthouden door den trouwen Leidsman; ruk u niet los van Hem, en dan zal niemand uwe kroon nemen.

Die kroon is niet een kroon, door den Christen *nu* reeds gedragen: hier beneden zijn geene kronen, maar alleen kruisen te dragen. Die kroon wenkt aan het eind van de loopbaan, — maar dáár dan ook kan zij den getrouwen strijder onmogelijk ontgaan. Niemand neemt haar van u, niemand kan haar van u weren, — zoo gij maar houdt, wat Gods genade u schonk: de kostbare parel, die het onderpand is uwer toekomstige erfenis.

Houdt wat gij hebt, en laat uw kroon
Door niemand u ontrooven;
Zoo zult gij eens, voor 's Heeren troon,
Met 't nieuwe lied Hem loven.

13 Januari.

Te lezen: Psalm VIII.

Ps. VIII : 5. *Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt,
en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt?*

Wat is de mensch! Hoe nietig, hoe gering! Zóó moeten wij wel spreken, indien wij den mensch vergelijken bij het mateloos heelal. Is de aarde zelve een stofje aan de weegschaal, een druppel aan den emmer, tegenover al die zonnen, die zich wentelen en voortbewegen

op hare banen, — hoe onbeduidend wordt dan wel de mensch, die wederom slechts een stipje is op deze aarde! Voorwaar, een blik op de schepping Gods is wel in staat ons van onze nietigheid te overtuigen.

Maar de Psalmist spreekt van die geringheid alleen om er iets anders tegenover te stellen. Die nietige mensch wordt door God bezocht. Met hem laat de hooge God Zich in; aan hem gedenkt Hij, en aan den mensch heeft hij een rang gegeven, waardoor de stofelijke wereld ganschelijk hem onderworpen is. Slechts een weinig minder dan de Engelen is hij; een onderkoning onder God; een voorwerp van Gods welbehagen; een drager van Zijn beeld. Broos en zwak naar zijn uiterlijke verschijning, is die mensch volgens zijn innerlijk wezen tot de hoogste eere bestemd.

Het is goed voor ons, geen van beide uit het oog te verliezen. Noodig is het aan onze geringheid te denken, om diep ootmoedig voor het aanschijn Gods te wandelen, zoodat wij levendig onze afhankelijkheid, onze machteloosheid beseffen. Maar even goed en noodig is het ons, te gedenken welke heerlijke bestemming ons is gegeven. Niet aan het stof behooren wij toe, maar aan den Vader der Geesten van alle vleesch, van Wiens geslacht wij zijn. Zoo begrave dan onze ziele zich niet in wat aan die ziele onwaardig is!

En de heerlijkheid, ons door de schepping gegeven, wordt nog zooveel grooter door het werk der verlossing. De eeuwige Zoon des Vaders, in Wien de volheid der Godheid woont, is Zelf een „zoon des menschen” geworden, ja *de* Zoon des Menschen bij uitnemendheid. Hij, die de Heer der Engelen is, is in de dagen Zijns vleesches, een weinig minder dan de Engelen geworden, opdat Hij, onze natuur aannemende, ons Zijn goddelijk

leven mededeelen zou. Welk een roeping dan, om te wandelen, waardig deze heerlijkheid, om te waken en te strijden tegen alles wat ons bezoedelen zou! Groote dingen heeft de Heer ons gedaan; tot groote dingen roept Hij ons!

Mijn God, wat is de mensch dan op deze aarde!
 De broze mensch! hoe klimt hij tot die waarde,
 Dat Gij aan hem in zooveel gunst gedenkt,
 En 's menschen zoon Uw teérste liefde schenkt!

14 Januari.

Te lezen: Marc. XIV : 3—9.

Marc. XIV : 8. *Zij heeft gedaan hetgeen zij konde.*

Wat ligt er eene vriendelijkheid, eene erkenning van het geringe, in dit woord onzes Heeren! Geene opzienbarende daad heeft Maria gedaan; geene uitwerking op het volk heeft dat, wat zij verricht; de toestanden worden er niet anders door; zij heeft Jezus slechts een blijk harer dankbare hulde gebracht. Toch is, wat zij deed, den Heer zóó welgevallig, dat Hij aan hare daad eerbiedige herdenking belooft overal, waar Zijn Evangelie gepredikt zal worden!

Hoe mag ons dat tot liefelijke bemoediging zijn, waar de Heer ons kleine kracht, geringe gaven heeft geschonken, of ons arbeiden doet in werk, dat nauwelijks opgemerkt wordt! De menschen hebben geen lof over voor zulk werk; zij bemoedigen er niet bij door hunne erkenning. Maar wat schaadt het, als de *Heer* het opmerkt en er Zijne heilige goedkeuring aan schenkt? Is niet Zijn welgevallen beter dan alle menschenlof? Alleenlijk, dat wij ons slechts waarlijk bewust zijn,

inderdaad te doen wat wij *kunnen*. Op het groote, het opzienbarende komt het niet aan, maar hierop, dat onze consciëntie ons getuigenis geeft, inderdaad al onze kracht in den dienst des Heeren in te spannen! Is het ons waarlijk, voortdurend om Zijne verheerlijking te doen? Getuigen wij gestadig door onzen stillen, godzaligen wandel? Streven wij er naar, zooveel mogelijk zegen te spreiden in onze omgeving; steenen weg te ruimen, waarover anderen struikelen zouden; vriendelijkheid te bewijzen, die een zonnestraal brengt op een moeilijk levenspad; in liefde te waarschuwen, zoo wij onzen naaste in eenig gevaar zien? O, indien wij die vragen ons ernstig voorleggen, wij zullen niet haastiglijk zeggen: ik deed, wat ik kon! Wij zullen gebrek zien in al ons werk; wij zullen ons uitstrekken naar wat vóór ons is, en in stede van onszelf te prijzen, nederig doen wat de hand vindt te doen, tot éénmaal, — niet wij, maar — de Heer zegge: Gij deedt wat gij kondet.

't Is geen geringe zaak, een kind des lichts te heeten;
 Zoo leef in teederheid voor 's Heeren aangezicht,
 Dat ieder, die u ziet, het aan u moge weten,
 Dat gij het licht bezit, en wandelt in het licht.
 Daar is een heil'ge glans, die van den hemel daalt,
 En op het gansch bestaan van wie God lief heeft straalt.

15 Januari.

Te lezen: 1 Cor. XIII.

1 Cor. XIII: 13. *En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie, doch de meeste van deze is de liefde.*

In onafscheidelijke eenheid vormen geloof, hoop en liefde het Christelijk leven. Heet de liefde de meeste

der drie, het is niet, omdat desnoods de beide andere zouden kunnen gemist worden. Want die ware, krachtige, God en den naaste omvattende liefde, die hier bedoeld wordt, ontstaat slechts waar het geloof aanwezig is, en blijft slechts bestaan, waar zij door de hoop wordt gevoed.

Het eerst van de drie ontstaat het *geloof*, het erkennen en aangrijpen der onzienlijke wereld, op grond van wat in de Schrift in meer bepaalden zin het geloof heet: de erkenning van Jezus als den Christus, waardoor in den nederigen Menschenzoon de volheerlijke Godszoon aanschouwd wordt. Dat geloof ontsluit voor de ziel de wereld der eeuwige dingen, en leert het hart zijn schat te vinden in wat buiten het bereik der zinnen valt.

Maar hoe zou zulk een leven des geloofs kunnen blijven bestaan in eene wereld, waarin alles daartegen samenspanst, indien het niet werd gevoed door de heilige *hope*? Die hoop is eene vaste verwachting van het nog toekomstige; zóó vast, alsof het reeds tegenwoordig ware. Die hoop steunt onder de bezwaren van den weg; die hoop geeft voorsmaak van hemelsch genot.

Waar dat geloof en die hoop in onze ziele leven, dáár eerst wordt het van nature zoo zelfzuchtige hart herschapen en verwijd tot eene liefde, die waarlijk dien naam mag dragen, eene liefde, die het leven vervult; die zoowel in kleine als in groote dingen zich openbaart; die gewillig en blijmoedig offers doet brengen, waar de eere Gods of het heil van den naaste dat eischen.

En die liefde, uit het geloof geboren en door de hoop gevoed, is nu de meeste van de drie, omdat alleen zij een eeuwigheids-karakter draagt. Eens wordt het geloof aanschouwen, en het hopen wordt in bezitten veranderd. Maar de liefde blijft, krachtiger wel en heerlijker dan ze hier op aarde bestond, maar toch dezelfde

daar Boven als hier beneden. Zal zij dáár ons leven en onze zaligheid zijn, dan moet ze reeds hier in ons hart zijn geboren.

't Geloof is de staf op de reize naar Boven;
De Hoop geeft een voorsmaak van hemelsch genot;
Maar Liefde is méér nog dan Hoop of Gelooven:
De zegelring is zij van 't kindschap van God.

16 Januari.

Te lezen: Job VII : 1—8.

Job VII : 1. *Heeft niet de mensch een strijd
op aarde?*

Daar is wel niemand, die geen kind meer is, wien het in gedachte zal komen, op deze vraag een ontken-
nend antwoord te geven. Moeiten, zorgen, bekomme-
ringen, tegenheden, tegenstand van menschen of on-
gunst der omstandigheden, — de één leert ze kennen
in dezen vorm, en de ander in dien, maar niemand blijft
er vrij van.

Het feit staat voor allen vast; de klacht er over is
algemeen genoeg; maar is nu ook ieder geneigd, het
rechte antwoord te zoeken op het waarom? en waar-
toe? Hoe velen laten het blijven bij een onvruchtbaar
klagen! En toch, als met ernst wordt gevraagd: waarom
zijn deze dingen alzo? dan komt de ziel er toe, te be-
tuigen: wat klaagt toch een levend mensch? een ieder
klage over zijne zonde! Want indien er geen zonde
ware, er zou geen leed zijn, en het leven op aarde zou
niet een gestadige strijd zijn. Rechtvaardig oordeel des
Heeren is het, dat de aarde geen paradijs meer is, sinds
de mensch tegen zijnen God in opstand kwam.

Zoo laat ons dan zonder morren de tuchting Gods aanvaarden, die in dit alles tot ons komt! En tegelijk, laat ons Zijne wijze liefde loven, gedenkende waartoe deze dingen moeten dienen. Hebben wij een strijd op aarde, het is, opdat wij ons niet begraven zouden in de dingen dezer aarde, en opdat wij zouden leeren uitzien naar den eeuwigen vrede, die alleen in Gods gemeenschap is te vinden. Voor wie in Christus hunnen Heiland gevonden hebben, heeft de strijd niet opgehouden, maar de strijd is van karakter veranderd. Het is niet langer een reeks van nederlagen, die dan geleden wordt; niet langer een vruchteloos en hopeloos worstelen met allerlei neerdrukkende bezwaren; het wordt een overwinnen, een ervaren van wonderbare kracht in eigene zwakheid. En eens, als de proeftijd volbracht is; als te midden van den strijd het geloof is geoefend en bekrachtigd geworden, dan valt, in het Vaderhuis Gods, alle strijd weg, en in de eeuwige vreugde wordt de Heer voor alle Zijne leidingen gedankt.

Ik weet, aan wien ik mij vertrouwe,
 Al wisselen ook dag en nacht;
 Ik ken de rots, waarop ik bouwe,
 Hij feilt niet, die Uw heil verwacht.
 Eens, aan den avond van mijn leven,
 Breng ik, van zorg en strijden moe',
 Voor elken dag, mij hier gegeven,
 U hooger, reiner lofied toe.

17 Januari.

Te lezen : I Tim. VI : 6—16.

1 Tim. VI : 12. *Strijd den goeden strijd des geloofs.*

Dit is nog een andere strijd, dan die, welken de mensch te strijden heeft ter oorzaak van de omstandig-

heden des levens. Het is de strijd, die daar noodig is om te volharden in het geloof. Gelooven is het aangrijpen van de dingen van Gods onzienlijk Koninkrijk; het leven in de gemeenschap met den Heer; het vasthouden van Zijne hand; het bedenken van de dingen, die boven zijn. Hoe zou dit anders, dan ten koste van strijd kunnen geschieden? De oude zondige natuur trekt telkens af van den Heer; de omringende wereld tracht het onzienlijke te verdringen uit de gedachten; de Booze poogt dat onzienlijke voor te stellen als niet bestaande, — welk een strijd is er dan niet noodig om onwankelbaar te blijven!

Toch vermaant de Apostel er toe, noemende dien strijd den *goeden* strijd. Hier is méér nog dan een strijd voor vrijheid en eer, voor de edelste goederen der menscheit; dit is een strijd voor het leven der ziele! Wie zijn geloof verloren heeft, die heeft zijn God verloren; diens geestesleven sterft weg in jammer en vertwijfeling. Strijd dan, o christen! tegen alles, wat uw hoogste goed u zou ontrooven, wat u voor altoos ellendig zou maken!

Vraagt gij: hoe zal ik strijden? Hierin alleen heeft uw strijd te bestaan, dat gij vasthoudt, vasthoudt aan wat gij hebt aangegrepen in de heiligste ure van uw leven; dat gij een moedig: neen! stelt tegenover alles wat u van uwe vastheid afrukken wil. Geloofsoefening te onderhouden, — dát is het eenig middel ter bewaring des geloofs. Gij kunt niet leven bij het gelooven, dat gij in vroegere jaren hebt beoefend: dagelijks nieuw moet u de toevloeiing zijn der genadegaven Gods. Zie, voor wie in gebedsgemeenschap met den Heer blijft, wordt de kracht der aanvechting vanzelf gebroken, omdat hij de levende ervaring heeft van de werkelijkheid der Goddelijke dingen. Hoe zwak gij dan ook

uzelfven gevoelt, o Christen! vrees niet! Hij, die met u is, is meer dan al die machten, die uw geestelijk leven tegenstaan. Hijzelf, Hij bewaart uw geloof, zoolang de proeftijd duurt, indien gij maar blijft bij Hem. En dan aan 't eind van den weg, is daar geen strijd des geloofs meer; het geloof is in aanschouwen veranderd.

Niet lang zal 't lijden duren;
 Draagt nog een poos uw kruis!
 Welligt slechts weinig' uren,
 Dan zijn wij eeuwig t' huis,
 Verlost van zond' en pijn.
 Als wij met alle vromen
 In 't huis des Vaders komen:
 Wat zal dat zalig zijn!

18 Januari.

Te lezen: 1 Thess. V : 8—24.

Pred. IX : 10. *Alles, wat uwe hand vindt om te doen,
 doe dat met uwe macht.*

Wat onze hand te doen vindt, dat is in de eerste plaats de arbeid in onzen bepaalden werkkring; voor den man in ambt of beroep of bedrijf, voor de vrouw in de plichten van het huiselijk leven. Allereerst *deze* dingen geldt de vermaning: doe, wat gij te doen vindt, met al uwe macht. Verbeuzel uwen tijd niet; zit niet tragelijk neder; doe de dingen niet ten halve; laat uw *ziel* bij uw arbeid zijn, opdat er wat degelijks tot stand kome. Wie een kind van God wil zijn, moet den naam zijns Gods niet onteeren door nalatigheid in den dagelijkschen arbeid. Waar dit allereerste niet wordt gevonden, komt zeker van het meerdere niets terecht.

Want er *is* nog meer, wat onze hand te doen vindt,

dan de vervulling van onze beroepstaak. Onze hand vindt óók, in de veelvuldige aanrakingen met menschen, waarin het leven ons brengt, tranen te drogen van bedroefden, van zieken, van armen. Onze hand vindt óók gelegenheid om steun te reiken aan wie gevallen zijn, of dreigen te vallen. Onze hand vindt óók steenen uit den weg te ruimen, opdat de gang door het aardse leven voor een' medereiziger wat minder moeielijk of wat minder gevaarlijk zij. Onze hand vindt te arbeiden aan den opbouw van den geestelijken Godstempel, dáárdor, dat wij in onze omgeving zielen heenwijzen naar den eenigen Redder, en dat wij steunen al wat voor de uitbreiding van het Godsrijk geschiedt. Voorwaar! aan veelvuldigen arbeid ontbreekt het in het leven niet!

Doe dat alles met inspanning van al uwe krachten, o, gij kind des Heeren!

De Prediker wijst op ééne aansporing daartoe, als hij laat volgen, dat met den dood de gelegenheid tot dit alles ophoudt. In korten tijd moet véél geschieden. Maar nog krachtiger aandrang, o mijn Broeder of Zuster! hebt gij dáárin, dat dit werk u is op de hand gezet door dien God, die u in den Zoon Zijner liefde zoo uitnemend heeft gezegd. Zoo dringe u dan de dankbare wederliefde om tot Zijne eer te doen wat gij kunt, met al uwe macht!

Dit is mijn wensch: voor U te leven,
 Voor U, mijn Ziele-Bruidegom!
 Neem, wat zich nog niet wilde geven,
 En maak het tot Uw eigendom.

19 Januari.

Te lezen: Luc. XVIII : 9—14.

Luc. XVIII : 14. *Deze ging af, gerechtvaardigd, in zijn huis, meer dan die.*

De Farizeër in deze gelijkenis wordt ons niet als een huichelaar voorgesteld. Hij is, in eigene, en zeker ook in anderer schatting, een vroom man. Wat hij doet, is prijselijk. In de vormen onzes tijds teruggegeven, zegt hij: Ik ben, Goddank! een onbesproken mensch. Daar is niets op mij aan te merken. Ik leef betamelijk en geef ieder het zijne. Wereldsche vermaken trekken mij niet aan, maar ik stel op godsdienst prijs. Ik ga ter kerk en lees dagelijks in den Bijbel; ik kom op voor de leer der waarheid, en ook, ik weet van het mijne af te zonderen om de armen bij te staan.

Zijn dit niet al te zamen goede dingen? Zekerlijk. Maar het roemen daarop bederft alles. Deze Farizeër, hetzij van Jezus' tijd, hetzij uit onzen tijd, ziet alleen maar naar dat goede, dat hij bezit en doet, niet naar de bijmengselen der zonde, die daar bij zijn. O, hoe anders zou het oordeel worden, als hij niet slechts naar die uiterlijke daden, maar naar de roerselen des harten ging onderzoek doen! En hoe zou alle roem wegvallen bij de nederige erkenning: wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?

In den mensch, door Jezus tegenover den Farizeër geplaatst, stelt Hij geen ideaal voor oogen. De tollenaars waren niet voor niets onder Israel veracht. Het onrechtvaardig verkregen geld plachten zij overdadig en in zondedienst door te brengen. Maar hier is één uit deze menschenklasse, die tot schuldbesef is gekomen,

en nu zijnen Rechter om genade bidt. En zie, deze ootmoed, deze verbrijzeling des harten is Gode zóó welgevallig, dat deze tollenaar gerechtvaardigd wordt, méér dan die Farizeër. Dat wil zeggen: de Farizeër wordt gerechtvaardigd in eigen oog, de tollenaar in Gods oog. De Farizeër gaat gelijk hij gekomen is, met de zelftevredenheid zijns harten; de tollenaar gaat met den vrede Gods in de ziel.

Het eerste wat God van ons vraagt, zonder hetwelk al het andere niets is in Zijne oogen, is ootmoed. Het kan niet anders, bij een verlossingsweg, die in een gered worden uit vrije genade bestaat. Ootmoed alléén maakt in het hart plaats voor de toevloeiing dier genade; ootmoed alléén geeft God de eere, die Hem toekomt. Vragen wij dan den Geest des Heeren om hoe langer hoe meer dien trots te breken, die van nature ons aller hart vervult!

Zondaars, geeft Hem uwe harten.
 Kranken, klaagt Hem uwe smarten.
 Armen, meldt Hem uwen nood.
 Hij kan al uw wonden heelen,
 Uit Zijn rijkdom u bedeelen,
 Hij geeft 't leven uit den dood.

20 Januari.

Te lezen: Gen. I.

Gen. I : 1. *In den beginne schiep God den hemel
 en de aarde.*

Het is aan de goddelijke openbaring alléén, dat wij deze verklaring van het ontstaan der wereld te danken hebben, eene verklaring, die, waar zij eenmaal gegeven is, als de eenig mogelijke erkend wordt, en die toch door geen der wijsgeeren uit de Heidenen gevonden is.

Hoe eenvoudig verheven is dit eerste woord onzes Bijbels! Het is in overeenstemming met wat wij overal in onze Heilige Schriften vinden; het hoogste en grootste wordt medegedeeld met die soberheid, met dien eenvoud, die het zegel der waarheid is.

God schiep al wat bestaat. Gelooven wij dat waarlijk? Indien wij het gelooven, zoo zullen wij bewaard blijven voor eene bewondering der natuur, die niet hooger opleidt, die, om het maaksel, den Maker doet vergeten. Maar óók zullen wij dan bewaard blijven voor eene minachting der natuur, alsof de kennis der geschapene dingen beneden de aandacht ware van den Christen. Alle schepselen worden ons dan, naar de schoone uitdrukking in onze Ned. Geloofsbelijdenis, zoo vele letteren, die ons den Naam Gods te lezen geven.

God schiep al wat bestaat. Gelooven wij dat waarlijk, dan zullen wij al het goede, dat uit de natuur ons toekomt, als uit de hand onzes Vaders genieten, met eene dankbaarheid, die te vuriger is, naarmate wij meer beseffen hoe alle die gaven verbeurd zijn, sinds in die door God geschapene wereld de zonde verwoestend ingetreden is.

Hoe verheffend is de gedachte: al wat is, is een gewrocht van Gods almacht, wijsheid en goedheid! Maar hoeveel heerlijker nog, daarbij te mogen weten: daar is niet slechts eene schepping, maar ook eene herschepping; eene herschepping, eerst van den afgevalen mensch tot een kind Gods in Christus, daarna, aan het eind der eeuwen eene herschepping, die een nieuwen hemel en eene nieuwe aarde doet ontstaan, waarin geene plaats voor de zonde meer zijn zal. God doe ons die toekomst met blijde hope verwachten!

Maar, toen die God voor mij, godloozen,
Zijn' Zoon ter kruisstraf overliet,

Zoo groot, zoo godlijk, zoo oneindig
 Zie ik Hem in de schepping niet.
 'k Aanbid U, nooit begrepen Liefde!
 Ik zink, mijn Vader, God en Heer!
 Voor U, in sprakeloos' aanbidding,
 Bedwelmd door Uwe grootheid, neêr.

21 Januari.

Te lezen: Psalm X : 12—18.

Psalm X : 14^a. *Gij aanschouwt de moeite en het verdriet,
 opdat men het in Uwe hand geve.*

Hier is geene sprake van rampen en tegenspoeden, van smartvolle leidingen der voorzienigheid Gods, van leed, dat rechtstreeks door den Vader in de hemelen toegezonden wordt. Hier wordt gesproken van leed, dat de eene mensch den anderen aandoet. Die smart wordt aangedaan door opzettelijke vijandschap, door overlegde boosheid, door hardvochtige zelfzucht, die anderen ter zijde duwt, om zelf eene breede plaats te beslaan.

Maar die smart, die moeite en dat verdriet wordt niet slechts dáárdoor ondervonden. Ook in omstandigheden wordt zij ervaren, waarin geene welbewuste vijandschap zich uit. Hoe vaak slaat onnadenkendheid pijnlijke wonden! Hoe dikwijls draagt de ziel leed, niet zoozeer door iets wat aangedaan, als wel door iets wat nage-laten wordt, door een ontbreken van hartelijke vriendschap, van innig medeleven, van vertrouwelijkheid, waar men die mocht verwachten. Hoeveel smart, die niet geuit, niet geklaagd kan worden, maar die intusschen knaagt aan het hart!

Wat is het dan vertroostend, aangaande dit alles te mogen weten: de Heer aanschouwt het! En Hij aan-

schouwt het niet als lijdelijk toeziende. Hij laat het toe, opdat het Zijne oogmerken met Zijne kinderen zou dienen. Hij bepaalt er de maat en de grenzen van. Hij doet er telkens zegeningen tegenop wegen, en wil ook deze smarten doen medewerken ten goede. Zulk een zorgend Vader is Hij, dat niets Zijne kinderen waarlijk schaden kan.

Doch, zal dat ervaren worden, dan moeten wij ook doen wat de Psalmist zegt: „het in Zijne hand geven.” Dan moeten wij niet bij ons verdriet blijven stilstaan, het niet om en om wentelen in onzen geest, waardoor elke bitterheid nog maar te meer bitter wordt, en waardoor de ziel geprikkeld zou worden tot vijandschap tegen de bewerkers van die moeite en dat verdriet. We hebben het in 's Heeren hand te *geven*, en in die hand te *laten*. We hebben Hem te zeggen wat onze ziele bedroeft; Hem te vragen, dat Hij ons toone, wat Hij er ons mede leeren wil; Hem te verbeiden, opdat Hij te Zijner tijd uitkomst geve. Geen moeite, geen verdriet duurt eeuwiglijk; eeuwig is alleen de trouw onzes Gods, die door de duisternis heen voert tot het licht.

Hij zal in alle ramp en pijn
 Tot Mij om uitkomst zuchten,
 En Ik gestadig bij hem zijn
 In al zijn ongenuchten:
 't Gevaar zal Ik hem doen ontvliên,
 Zijn levensdagen rekken,
 'k Zal hem Mijn eer en heil doen zien,
 En nooit Mijn hulp onttrekken.

22 Januari.

Te lezen: Joh. IV : 28—42.

Joh. IV : 42. *Wij gelooven niet meer om uws zeggens wil, maar wij zelven hebben Hem gehoord, en weten dat Deze is de Christus, de Zaligmaker der wereld.*

Het geloof is uit het gehoor, zegt Paulus (Rom. X : 17). Eerst moet er een getuigenis aangaande den Christus ontvangen zijn, eer er sprake van geloof zijn kan. De inhoud van het Christelijk geloof is, dat de Zoon Gods op aarde gekomen is, om zondaren zalig te maken. Dit treedt niet op als eene stelling, die beredeneerd kan worden, maar als de verkondiging van een feit, van een in aard en oorsprong goddelijk feit, dat derhalve niet beoordeeld kan worden door de wetenschap, die, krachtens haar wezen, zich slechts met eindige dingen kan bezig houden.

Het is daarom zoo dwaas te meenen, dat men door het verstand, door de tegenwoordige hoogte der wetenschap, of hoe men dit anders noemen wil, verhinderd zou worden tot het geloof te komen. Dat er een goddelijke Redder verschenen is, dat is in de wereld verkondigd door menschen, die zeggen, dat zij er getuigen van zijn geweest. Zal nu die getuigenis betrouwbaar zijn? Ze is het, reeds om de eerlijkheid, de goede trouw dezer getuigen, die boven verdenking verheven is. Ze is het te meer, waar deze personen zelven de levende blijken zijn van de waarheid huns woords, door de herschepping, die met hen heeft plaats gehad. En ze wordt nog te sterker bevestigd door de werken, die door hen verricht zijn, werken, die aanduiden, dat eene goddelijke kracht in menschelijke zwakheid werkzaam is geworden.

Maar dit aannemen van anderer getuigenis is nog niet zelf het zaligmakend geloof. Dat ontstaat eerst daar, waar de ziel tot dengene, die op Jezus heeft gewezen, zeggen kan, wat in dezen dagtekst de Samaritanen zeiden tot de vrouw. De getuigenis kan niet méér doen, dan voeren tot Jezus. Nu komt het er op aan welken indruk Hij maakt op het hart. Is dat hart schuldbeseffend en heilbegeerig, dan gaat het in Jezus „den Zoon aanschouwen en in Hem gelooven”; dan erkent het Zijne heerlijkheid en vertrouwt zich aan Hem toe voor tijd en eeuwigheid.

Richt dan uw blik op den Heiland, o gij die nog van verre staat! Daar is geen andere weg om tot gelooven te komen. En dan, stel Hem op de proef, of Hij op uw gebed u niet geeft, wat Zijn woord belooft, d. i. niet: vervulling van aardse wenschen, maar: vergeving, vrede, heiligmaking, blijmoedige hope. Zie, dan zult ook gij eenmaal kunnen zeggen: Ik *weet*, dat Hij de Redder is, — want Hij heeft mijne ziele gered! En gij, op uwe beurt, wordt een getuige, anderen heenwijzende op Hem, prijzende Zijnen heiligen naam.

Jezus Christus! wij gelooven,
 Wij erkennen U als Heer!
 Zend Uw licht en kracht van boven!
 Sterk ons, Heiland! meer en meer.
 Amen! 't heil ons toebereid,
 Blijft en duurt in eeuwigheid:
 Zalig, die naar U zich noemen,
 U als Heer en Heiland roemen!

23 Januari.

Te lezen: Zach. IV : 8—14.

Zacharia IV : 10b. *Wie veracht den dag der kleine dingen?*

De bedoeling van deze vraag van den Profeet is, te kennen te geven, hoe dwaas het is, den dag der kleine dingen te verachten. En toch, hoe vaak geschiedt het! Hoe menigeen heeft slechts oog en oor voor het opzienbarende, het geruchtmakende! Hoe menigeen ziet de kleine aanvangen over het hoofd, die toch van ver reikende beteekenis voor de toekomst zijn!

Kleine aanvangen voorspellen groote gevolgen, zoo- wel in het kwade als in het goede. Naar de bedoeling van het Profetisch woord, hierboven afgeschreven, letten wij thans alleen op de kleine aanvangen van het goede. Hoe ondankbaar is het, die te verachten, in plaats van er liefdeblijken Gods in te zien! Hoe schadelijk is het daarenboven, omdat men dan gewisselijk ook verwaar- loost, wat ten opzichte dier aanvangen tot eigene ver- antwoordelijkheid behoort. Hoe berooft men zich moed- willig van den steun voor het geloof, dien God in deze kleine aanvangen schenken wil!

Veracht den dag der kleine dingen niet, gij ouders! die in de harten uwer kinderen een aanvang aanschouwt van een vragen naar God, van een begeerig zijn naar de dingen Zijns Koninkrijks, van een ontwaken van plichtsbefef. O al is dit alles nog geen teeken van wedergeboorte, veracht het niet, verwaarloost het niet; dankt er God voor, en ziet toe, dat gij die rookende vlaswiek niet uitbluscht!

Veracht den dag der kleine dingen niet, vrienden van het Godsrijk! waar de berichten der zendelingen nog

slechts van eerstelingen kunnen gewagen, niet van velden, die wit zijn om te oogsten. Wordt niet moedeloos, alsof er *niets* geschiedde, omdat wat er geschiedt nog slechts *weinig* is: de dag der kleine dingen profeteert van de groote dingen, die volgen zullen.

Veraacht den dag der kleine dingen niet met betrekking tot uw eigen gemoedsleven, o gij, die nog zoekt zonder gevonden te hebben! Miskén Gods genadewerking niet, al is ze nog maar in haren aanvang. Dat gij onvoldaan met de wereld zijt geworden; dat gij uw eigene schuld voor God begint in te zien; dat het u eene begeerlijke zaak is, een vrijgekochte door het bloed des kruises te worden, — zeker! dat zijn nog maar kleine dingen, want gij hebt nog niet wat gij hebben moet voor de eeuwigheid. Maar toch, veracht ze niet! Dank er God voor, en laat ze u bemoedigen tot verder zoeken; kleine dingen, door God gegeven, zijn waarborgen voor eene groote, eene onuitsprekelijke gave.

Voleindig wat Uw hand begon;
Schenk aan het zwellend ooft Uw zon,
Aan 't dorstig land Uw regen,
En over 't Evangeliezaad,
Dat in ons hart ontkiemen gaat,
Een milden Pinksterzegen!

24 Januari.

Te lezen: 1 Joh. IV : 1—12.

- 1 Joh. IV : 10. *Hierin is de liefde, niet dat wij God liefhebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft, en Zijnen Zoon gezonden heeft tot eene verzoening van onze zonden.*

De Apostel stelt in deze woorden onze liefde tot God over tegen Gods liefde tot ons, en spreekt dan uit, dat

niet onze liefde, maar alleen Gods liefde eerst waarlijk den naam van liefde verdient. En voorwaar! hij spreekt zoo niet zonder groote oorzaak!

Onze liefde, vooreerst, is nooit anders dan terugslag op ontvangen liefde, en dank voor genoten weldaden. Gods liefde openbaart zich vrij, onverdiend; Gods liefde openbaart zich jegens zulken, die naar het heilig recht zich dood en vloek hadden waardig gemaakt. Hoe zou dan onze liefde met die van God vergeleken kunnen worden?

Onze liefde, verder, is zwak en gebrekkig. Hoe oprecht zij wezen moge, nooit neemt zij het gansche hart in; altijd blijft er een overblijfsel van zelfzucht. Gods liefde brengt de volheid van Zijn wezen tot ons; Gods liefde is volkomene afdaling tot ons.

Onze liefde brengt aarzelend, schoorvoetend, hare offers. Gods liefde schenkt eene onuitsprekelijke gave: den Zoon des eeuwigen welbehagens, om onze zonde te verzoenen, om onze schuld te dragen en weg te nemen. Voorwaar! „hierin is de liefde”; dat is eene liefde, waarbij elke andere wegzinkt!

Hoe moet deze gedachte ons tot ootmoed stemmen, en ons er voor bewaren ooit in onze liefde iets groots te zien, alsof wij ons daarop zouden kunnen verheffen. Hoe moet zij ons diep doen beseffen, dat alles, waartoe deze liefde ons dringt, slechts nietig stukwerk is, verzinkend in het niet tegenover de liefde, die ons is be-
wezen!

Maar tegelijk, wat ligt er in dat woord des Apostels eene bemoediging! Wij zijn zoo geneigd Gods liefde af te meten naar de onze, en weinig van onzen God te verwachten, omdat wij voelen, dat wij zoo weinig Hem brengen. Doe niet alzoo! roept het woord des Apostels ons toe. Gods liefde is oneindig grooter dan de uwe;

wacht véél, wacht àlles van haar, want in haar is een rijkdom, dien gij nooit te groot u kunt denken; meet niet het goddelijke met de maat van u, die nietig schepsel zijt!

Zal eens 't graf mijn stof verzaamlen,
Juichend zal, in stervenspijn,
't Laatste woord, dat ik zal staamlen,
Vrije gunst, genade! zijn;
Ja, die zal ik eeuwig danken,
Waar 'k den Vader en den Zoon
Eeuwig lofzing voor den troon.
Dan herhaal ik nog die klanken:
God is liefd', o Englenstem,
Menschentong, verheerlijkt Hem!

25 Januari.

Te lezen: Gen. XVII : 1—8.

Gen. XVII : 1b. *Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht.*

Ziedaar de éénige eisch, dien de Heer aan Abraham stelt, als Hij Zijn verbond met hem opricht, de éénige eisch, dien Hij blijft stellen aan een iegelijk, dien Hij in Zijn verbond opneemt. Daar is geene sprake van eenig verdienstelijk werk, geene sprake van iets, dat de mensch moet mede brengen voor God. Alles wordt, in het verbond Gods, zoowel in de Oude, als in de Nieuwe Be-deeling, alleen uit genade geschonken.

Maar in beantwoording aan deze genade, en als on-misbare zielstoestand om haar te kunnen deelachtig zijn, wordt dat ééne gevorderd: „Wandel voor Mijn aange-zicht en wees oprecht!” Dat is: reis alzóó door het leven heen, dat gij u bewust zijt, in Mijne tegenwoor-digheid, onder Mijn oog te verkeerren. Ga door het leven met de gedachte aan Mij, en laat u besturen door de gewisheid, dat alles wat gij denkt en spreekt en doet,

voor Mij naakt en open ligt. En voorts: wees oprecht! Dat is, naar de bedoeling dezes woords: wees ongedeeld in uwe overgave, in uwe toewijding. Kunt gij ook niet een rein hart den Heer geven, geef toch uw gansche hart, hoe bezoedeld het dan zij; houd niets terug, dat gij aan uwen God zoudt willen onttrekken.

Welk eene eenvoudige vordering, juist geschikt voor zondaren, die niets aanbrengen kunnen! En toch tegelijk, welk een veelomvattende eisch! Wie voor het aangezicht van den Heilige wandelt, wie zich bewust is onder Zijn oog te verkeeren, die kan niet meer willens en wetens eenige zonde aan de hand houden, die wordt door den gloed der heiligheid als vanzelf gelouterd. En wie het gansche hart den Heer ter beschikking stelt, die laat den Heilige toe, uit de schuilhoeken des harten ook de boezemzonde uit te roeien, hoe dierbaar zij aan de bedorvene natuur wezen mocht.

Welk een eisch! Maar is het te veel gevraagd, waar God in Zijne ontferming zich tot den schuldigen mensch nederbuigt? Zoo oordeelde gewis een Abraham niet, — en wat zullen wij dan zeggen, aan wie nog zooveel grooter genade ten deele viel? Wij kennen den Heer niet maar als „God, de Almachtige”; wij kennen Hem als onzen God en Vader in Christus. Hij gaf Zijne volle liefde aan ons, in de overgave van den Geliefde: dat dan ons harte begeere, zich ganschelijk te geven aan Hem!

Al wie Gods woord niet houdt, en zegt,
 „Ik kenne God”, spreekt logen;
 't Geloof is in hem niet oprecht,
 Hij heeft zichzelf bedrogen:
 Maar wie dat woord getrouw bewaart,
 Die is uit God, en niet van d'aard.

26 Januari.

Te lezen: Gal. V : 1—14.

Gal. V : 9. *Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg.*

In de gelijkenis van het zuurdeeg geeft de Heer ons te verstaan, hoe, in Zijn Koninkrijk het goddelijk levensbeginsel, in het hart nedergelegd, den ganschen mensch doordringt en heiligt. *Hier* gebruikt Paulus het beeld van het zuurdeeg om er op te wijzen, hoe, omgekeerd, een klein bijmengsel van iets kwaads het goede bederft, waaronder het gemengd is.

Ook *dit* is eene even zekere waarheid. Laat uw doorgaande handel en wandel ingericht zijn naar de geboden des Heeren, — als er zich een bijmengsel in mengt, dat met den wil Gods in strijd is, dan wordt dat gansche leven bedorven. Als zulk een zuurdeeg kan eene enkele boezemzonde werken, of wel de zuurdeesem van Farizeesche, uiterlijke, onoprechte gezindheid, een of ander klein, nauwelijks opgemerkt kwaad van welken aard ook. Zie, zulk een beginsel neemt de levenskracht, de innigheid uit de vroomheid weg, doet het licht nemen met afwijkingen van het smalle pad, verduistert het geweten, omstrikt den wil, opent de deur des harten voor allerlei andere begeerlijkheden, en geeft den Booze gereede gelegenheid om de ziel tot diepen val te brengen.

Ware nu elke in den Christen overgebleven zonde zulk een zuurdeesem, het zou voor ons allen buiten hoop zijn. Maar, Gode zij dank! niet de zonden, die nog tegen onzen wil in ons overig zijn, maar alleen de onbeledene, onbestredene zonden hebben zoo verderfelijke werking. Leert de Geest des Heeren ons iets als

zonde kennen, dan wordt het de vraag, wat wij nu daarmede doen. Worstelen wij er tegen, met waken en bidden, dan zal het ons niet schaden. Maar zoo wij ons bewust zijn geworden, dat eenige begeerte, eenig streven, eenige hebbelijkheid zonde is, en wij laten dan toe, dat dit onbestreden in ons hart en leven bestaan blijft, — dan wordt het ons een zuurdeeg, dat het gansche deeg verzuurt, dat ons geestelijk leven ondermijnt, bederft, vermoordt! Zoo laat ons dan toezien en acht geven; laat ons strijden in de mogendheid Gods! Den oprechte onthoudt Hij Zijne genade niet.

Och, mocht 'k in waarheid, niet in schijn,
 Die dubbele gift ontvangen:
 Gelijk de duif oprecht te zijn,
 Voorzichtig als de slangen!
 In deze wereld vol bedrog
 En vol van boosheid tevens,
 Mijn dierbre Heiland, schenk mij toch
 Dien dubbel staf des levens.

27 Januari.

Te lezen: Joh. XIII : 1—15.

Joh. XIII : 10. *Die gewasschen is, heeft niet van noode dan de voeten te wasschen, maar is geheel rein.*

De voetwassching, die het stof verwijderd van de slechts met sandalen geschoeide voeten, is voldoende voor den binnentredenden reiziger, die overigens rein is. Die waarheid, door Jezus aan den vurigen Petrus herinnerd, toen deze na zijne weigering om zich aan de voetwassching te onderwerpen, nu nog méér wilde doen, dan de Heer van hem vroeg, heeft dieperen, geestelijken zin.

Is eenmaal de zondaar door wedergeboorte het Koninkrijk Gods binnengegaan, en alzoo voor Gods aangezicht rein en onstraffelijk gesteld, dan behoeft zich dit in zijn later leven niet te herhalen. Het is eene dwaling, indien een kind des Heeren, in tijden van donkerheid of van verachtering van geestelijk leven meent, dat nu de wedergeboorte, de inplanting in Christus, zich moet herhalen. Dit kan niet anders, dan tot verwarring en verbijstering aanleiding geven. Wat eenmaal door-gemaakt is, kan niet opnieuw door-gemaakt worden, en het pogen daartoe is miskenning van den ondervonden genadearbeid Gods.

Maar even zeker als de herhaling der wedergeboorte onnoodig en onmogelijk is, even zeker is de gedurige reiniging noodig van de vlekken en smetten, die telkens opnieuw, door het overgebleven bederf en de aanraking met eene wereld, die in het booze ligt, ontstaan. Is reeds het hart voor den Heer gewonnen, en tot Hem heengekeerd, dan zijn er toch nog telkens opkomende booze begeerten, oprijzende hartstochten, invloeden van buiten, die de teederheid der Godsgemeenschap, die de innigheid van het gebedsleven, die den ijver in de vervulling der opgelegde taak verstoren. Daar kunt en daar moogt gij niet in berusten, o Christen! Dat moet weder weggedaan worden, indien daar vrede zal wederkeeren in uw hart, en kracht tot heiligmaking aanwezig zal zijn. Wend, o wend u dan gedurig weder, na iedere afdwaling tot uwen Heer, opdat Hij u reinige. Gij kunt het zelf niet, evenmin als gij voor de eerste maal u reinigen kondet. Maar Hij kan en Hij wil het, Hij, die de Getrouwe is, en die Zijn werk voltooit. Stel u te Zijner beschikking; laat Hem toe te arbeiden aan uwe ziele, — en eenmaal, als de gansche reis vol-

bracht is, zult gij ganschelijk rein zijn in het huis uws Vaders.

Och! heilig ons dan in Uw waarheid.
 Zij voer' in ons steeds heerschappij,
 Uw woord, o Vader! is de waarheid;
 Zet Gij ons licht en ijver bij,
 Zoo zullen w' Uwer ons nooit schamen,
 Wien hart en mond geheel behoort,
 Zoo, zoo verbinden w' ons te zamen
 In trouw aan U, en aan Uw woord.

28 Januari.

Te lezen: Rom. XIV : 1—13.

Rom. XIV : 12. *Zoo dan, een iegelijk van ons zal voor zichzelf Gode rekenschap geven.*

De Apostel schrijft dit woord neder naar aanleiding van een strijd in de eerste gemeenten over het al of niet geoorloofde van het eten van vleesch, dat eerst in een afgodstempel aan een afgod gewijd geweest, en daarna weder te koop aangeboden was. Wie dat ongeoorloofd vonden, beschuldigden hen die zulk vleesch kochten en aten, van een heulen met de afgoderij; wie dat geoorloofd rekenden, hielden de anderen voor bekrompen en ongeestelijk. Van dat wederzijds oordeelen maant Paulus af, en herinnert: ieder zal voor zichzelf Gode rekenschap geven.

Die strijd behoort voor ons tot het lang verledene. Maar daarvoor in de plaats zijn tal van andere dingen gekomen, die Christenen onderling verdeelen, dingen, waaromtrent de een eene andere beschouwing heeft dan de ander. Altijd geldt zulk een strijd zaken, die tot den buitensten omtrek van het Christelijk leven behooren,

want omtrent het middelpunt kan geen verschil zijn tusschen menschen, die allen waarlijk Christenen zijn. Welnu! omtrent deze dingen geldt, wat Paulus aan de Christenen zijner dagen herinnert: de ééne Christen eerbiedige de beschouwing van den ander, al kan hij zelf die niet deelen. Hij is niet tot rechter over zijn broeders gesteld; hij heeft alleen omtrent eigen doen en laten rekenschap te geven.

Hoe treffend plaatst de Apostel dat tegenover elkander! Wie oordeelt stelt zich als rechter aan, — terwijl hij toch inderdaad zelf geoordeeld moet worden, zelf rekenschap geven moet. En voorwaar! wie dat indenkt, heeft wel wat anders te doen dan anderen te oordeelen. Rekenschap hebben wij te geven van de getrouwheid, waarmede wij naar het ontvangen licht hebben gehandeld. Hoofdzaak is niet of dit licht helderder of minder helder was, maar wát wij bij het schijnsel van dat licht hebben gedaan. Altijd weer komt het aan op het persoonlijke, op datgene, wat tot onze verantwoording gesteld is. Welk eene roepstem dan tot een nauwgezette wandel, tot ernstige zelfbeproeving, tot een zich benaastigen om te doen wat God van ons eischt! Voorwaar! dan is er tijd noch lust tot oordeelen en veroordeelen! De gedachte aan het rekenschap afleggen vervult dan de ziel met heilige vreeze, want diep in het hart leeft de bewustheid: zoo de Heer met mij in het recht zou willen treden, hoe zou ik bestaan? O God, wees mij zondaar genadig!

Laat Uw heerlijk Koninkrijk
In mijn hart gevestigd wezen,
Zoodat elk daarvan het blijk
In mijn gansch bestaan kan lezen.

29 Januari.

Te lezen: Jesaja XL : 12—25.

Deut. XXIX : 29a. *De verborgene dingen zijn voor den Heer, onzen God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen.*

Van verborgenheden zijn wij omringd aan alle zijden. Ondoorgroendelijk is in allerlei opzicht het wezen der dingen; slechts wat naar buiten treedt, is kenbaar. Geldt dat reeds van den mensch en van wat op aarde bestaat, hoeveel te meer nog moet het waar zijn met betrekking tot God en goddelijke dingen! Het innerlijk wezen Gods, de verbinding der goddelijke en menschelijke natuur, het raadsbesluit Gods, dat geheel de geschiedenis regelt en haar op het plan Gods doet uitloopen, en desniettemin de menschelijke vrijheid laat bestaan, — al te zamen verborgenheden!

En toch is onze geest telkens bezig zich af te matten met pogingen om dat ondoorgroendelijke te doorgronden! Welke dwaasheid! Het woord onzes Gods zegt: deze dingen zijn voor den Heer, niet voor het kind des menschen. Voor ons zijn de geopenbaarde dingen. Hebben wij daaraan niet volkomen genoeg? Geen inzicht in het wezen Gods wordt ons geschonken, maar wèl in Zijne gezindheid om Zich ontfermend tot ons neder te buigen. Het wezen van den Godmensch blijft ons onnaspeurlijk, — maar duidelijk wordt ons te aanschouwen gegeven, hoe in Hem dat alles aanwezig is, wat een arm zondaar tot zijne redding behoeft. De diepte van 't verlossingswerk blijft onpeilbaar, maar zichtbaar wordt gemaakt, hoe dit werk alles voor ons volbracht heeft. Gods oppermacht en onze verantwoordelijkheid weten wij niet te rijmen, maar dat wij tot het doen eener keuze worden geroe-

pen, en tegelijk, dat alle eer van des zondaars behoud aan God toekomt, dat treedt in helder licht.

Houden wij ons dan aan het geopenbaarde; wij hebben er volkomen genoeg aan in het aardſche bestaan. Al de volheid der goddelijke genade, heel de heerlijkheid onzer roeping omvatten wij nog niet eens in een leven der toewijding aan Zijnen dienst. Wat zullen wij dan de hand uitstrekken naar wat ons te wonderbaar is? Dat moet uitloopen op onze schade; dat doet verwaarloozen wat voor de voeten ligt. Wat daar noodig is om behouden te worden, en wat de verlostte behoeft te weten om zijnen Vader te kunnen verheerlijken, dat is in het woord des Heeren zoo heerlijk geopenbaard, dat wie waarlijk zoekt, ook zekerlijk zal vinden.

Raad, dien schepselen nooit doorgronden,
Raad, waardoor de hemel staat;
Onuitspreeklijk wijze vonden
Van des aardbols wicht en maat,
Waardoor 't al is afgeteekend,
Kunstig op zijn plaats gesteld,
Eeuw en dag en uur berekend,
Starrenheir en stof geteld!

30 Januari.

Te lezen: Joh. XIV : 18—26.

Matth. XXVIII : 20. *Ik ben met ulieden al dagen, tot aan de voleinding der wereld.*

„Voor den Godmensch is 't heengaan geen verlaten”, zingen wij in ons Evangelisch gezang. Scheidende van de aarde, belooft de Heer aan de Zijnen, dat Hij bij hen blijft. Die belofte wordt hun als gemeente gegeven, tot eene verzekering, dat de wereld hen niet zal kunnen

vernietigen, maar dat integendeel zij, met hun verkondiging, met hun Doop en hun onderwijs, de wereld zullen veroveren voor hun Heer.

Maar immers, de belofte, aan de gemeente in haar geheel gegeven, is tegelijk eene belofte aan ieder afzonderlijk lid daarvan? Zoo mogen wij dan dit woord ook als een troostwoord aanmerken voor ons persoonlijk leven, indien wij tot die Godsgemeente behooren; zoo is dan deze belofte ook eene belofte voor dezen dag, met alles, wat die dag brengt aan ervaringen, aan moeiten en verzoeken, aan roeping en arbeidstaak. Elke dag brengt zijnen eigenen, bijzonderen strijd; elke dag zijn eigene bezwaren. Maar voor al die dagen is de ééne belofte: „Ik ben met u.”

„Ik ben met u!” spreekt de Heer. Hij zegt niet, dat Hij ons deze aarde tot een paradijs maken zal. Hij belooft aan de Zijnen geene ontheffing van het algemeene menschenlot, zooals dat door den zondeval geworden is. Maar Hij zegt: Ik ben met u! En als Hij bij ons is, als Hij Zijne nabijheid ons voelbaar maakt, door de mededeeling van Zijnen vrede, zullen wij dan niet goedsmoeds zijn in de wisselende ervaringen? Hebben wij niet in Zijne gemeenschap eene immer vloeiende bron der vreugde? Zoo heft dan op uwe hoofden, o gij treurenden en lijden-den! uw Heiland is met u, en Hij vertroost u.

Als Hij bij ons is, dan sterkt Hij in de aanvechttingen, in de verzoeken des levens: aan Zijne liefde hebben wij meer dan eene gansche wereld aanbieden kan. Als Hij bij ons is, dan mogen wij tot Hem komen met alle bezwaren, met al die dingen, waarin het ons aan licht en wijsheid ontbreekt, en Hij zal ons raden en leiden. Als Hij bij ons is, dan zal Hij ons telkens beter onze zwakheid en het bederf onzer harten doen

kennen, maar ook, Hij zal ons telkens meer doen ervaren welk een almachtig Heiland Hij is. Zoo laat ons dan met vertrouwen op Hem onze dagen doorleven, dit ééne slechts vreezende, dat ons ongeloof scheiding zou maken tusschen Hem en ons. En als „alle de dagen” zullen voorbijgegaan zijn, dan zullen wij eeuwig met Hem wezen, in den eindeloozen dag der eeuwigheid.

Schoon geen oog Hem ziet,
 Wat zou 't zien hier baten?
 Hij vergeet mij niet;
 Schoon 'k Zijn bijzijn mis,
 Voor den Godmensch is
 't Heengaan geen verlaten.

31 Januari.

Te lezen: Hand. XXIV : 22—27.

Hand. XXIV. 25b. *Voor ditmaal ga heen, en als ik gelegenen tijd zal bekomen hebben, zoo zal ik u tot mij roepen.*

„Ga heen!” En dat tegenover een boodschapper, die vrede en zaligheid heeft te verkondigen! Is er grootere dwaasheid mogelijk? En even dwaas als Felix handelt toch nog zoo menigeen. Voor alle andere dingen heeft men tijd en belangstelling, alleen voor het Evangelie niet! Een ijdel voorwendsel was dat voorgeven van gebrek aan tijd in den mond van den landvoogd, en even ijdel is het bij diegenen, die ook nu nog de beslommeringen van den arbeid, de eischen van hun beroep voorwenden, om zich van het inkeeren tot zichzelf te ontslaan. Voor allerlei genieting, voor allerlei onnoodig werk is er tijd, — alleen voor het ééne noodige niet!

Vanwaar die onwil? Indien het Evangelie alleen

met beloften kwam, men zou ze willen aannemen. Maar onafscheidelijk van zijne beloften zijn zijne eischen. Waar vrede voor het hart wordt beloofd, daar wordt tegelijk strijd gevorderd tegen het vleesch en zijne begeerlijkheden, — en daarvan wil de mensch niet weten, ver dwaasd als hij is door de zonde, achterstellende zijne diepste behoeften bij wat hij in dit heden zijne vreugde rekent.

En toch, daar is eene stem in zijn hart, die hem zegt, dat deze diepste behoeften om vervulling roepen. Daarom, — later wil hij er naar luisteren, zegt hij tot zichzelf; later zal hij met deze dingen zich ernstig inlaten. Later? Maar wie zegt u, o mijn medezondaar! dat u daartoe tijd gegeven zal worden? Zijt gij dan een dag, een uur van uw leven zeker? Zijt gij gewaarborgd tegen het ontzettend: Te laat! als gij uit dit heden der genade wordt overgebracht tot voor den rechterstoel Gods?

En al ware het, dat uw leven nog jaren gespaard werd, wie verzekert u, dat gij later, méér dan nu, bereid en gewillig zijn zult? Een Felix is niet tot inkeer gekomen; hij heeft den gelegenen tijd tot bekeering nimmer gevonden. Geen wonder, verworpene genade maakt het hart hoe langer hoe stomper. Het voortgaan in de vervreemding van God maakt de ontvankelijkheid telkens minder. Om uwer zaligheid wil, stel dan niet uit; heden, zoo gij Gods stem hoort, verhardt uw harte niet!

Sta op uit de dooden, o zondaar! en leef!

Dat Christus ook over u lichte!

Sta op uit de dooden, o zondaar! of beef

Voor God en het jongste gerichte!

Nog wekt u de Heiland, en nog is er raad;

Sta op uit de dooden! 't Is spoedig te laat.

1 Februari.

Te lezen: Joh. I : 19 – 34.

Joh. I : 22b. *Wat zegt gij van uzelfen?*

Gemakkelijk was het voor Johannes den Dooper, deze vraag te beantwoorden, waar hij alleen de plaats had aan te geven, die hij innam met betrekking tot het Godsrijk. Maar in anderen zin komt die vraag tot iederen mensch, opdat hij zichzelf onderzoeken, opdat hij zich rekenschap geve van wat hij is, en daardoor van wat hij te wachten heeft.

Wat zegt gij van uzelfen? Misschien zegt gij: ik ben een mensch met gebreken, maar toch, ik ben een eerlijk mensch, die niet onnut eene plaats in de maatschappij inneemt, en op wien niemand met grond iets aanmerken kan.

Mijn lezer! Zulk een antwoord geeft te kennen, wie gij zijt, gemeten met den burgerlijken maatstaf; maar gijzelf, hebt gij niet wat diepers, wat ernstigers uit te spreken? Is uw geweten waarlijk zoo tevreden met uwe gedachten, woorden en daden, als gij verwachten moogt dat uw naaste het is, die slechts aanziet wat voor oogen is?

Wat zegt gij van uzelfen? Misschien zegt gij: ik ben een verdoemelijk zondaar, geboren uit het zondige menschelijke geslacht, dood in zonden en misdaden, in Adam gevallen en daarom in Adam verloren.

Gij, die zoo spreekt, doet gij dat uit de ervaring uws harten, in gevoel van schuld en van diep betreurde ellende, of zegt gij alleen een leerstuk op over den gevallen staat des menschen? 't Is niet de vraag, wat gij over den mensch vanbuiten geleerd hebt; 't is de vraag, wat gij, gijzelf, van uzelfen zegt.

Die vraag moet beantwoord worden, eer het heil des

Heeren u begeerlijk worden kan. Geloof in Christus wordt eerst uit zondaarsbehoefte geboren. Mijn lezer! erkent gij, in het diepst uwer ziel, zulk een zondaar te zijn, die uzelf niet helpen kunt, die schuldig staat voor den hoogen God, niet door een noodlot, waaronder gij gebukt gaat, maar door uw eigen moedwillig toegeven aan de zonde? Hebt gij het reeds leeren zien, hoe al uw denken en trachten bezoedeld is, ook waar de menschen niets in u af te keuren vinden? Hebt gij reeds uw onmacht ten goede leeren ervaren, door het ernstig pogen om het goede te doen? Op dat persoonlijke komt het aan; eene aangeleerde les baat u niet. Zonder verbrijzeling des harten voor God laat het Evangelie u koud, of maakt gij van dat Evangelie iets anders dan het is.

Zoek dan naar ware zelfkennis; laat aan den Geest des Heeren toe, u van zonde te overtuigen; te overtuigen, niet slechts van de diepte van Adams val, maar van uw eigen schuld voor God. Zóó wordt de weg gebaad voor de zalige ervaring van in Christus behouden, door Christus op nieuwen levensbodem overgezet te zijn. En dan, dan moogt gij zeggen van uzelf: ik *was* verloren, maar ik *ben* door mijn Heiland gevonden.

Doorgrond me en ken mijn hart, o Heer!

Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?

Beproof me, en zie of mijn gemoed

Iets kwaads, iets onbehoorlijks voedt;

En doe mij toch met vaste schreden

Den weg ter zaligheid betreden.

2 Februari.

Te lezen: Psalm CXXXI.

Levit. X : 3. *Doch Aäron zweeg stil.*

Wat diepe smart moet door de ziel van Aäron zijn.

heengegaan, toen zijne zonen Nadab en Abihu, om eene daad van ongehoorzaamheid, in hen als priesters dubbel schuldig, door den Heer met den dood gestraft waren! Voorwaar, zijn zwijgen was niet het zwijgen der onverschilligheid; dat blijkt wel uit het eind van dit Hoofdstuk (vs. 27), waar hij zich op den rouw zijner ziele beroept, ter verontschuldiging, dat hij niet had kunnen doen, wat hij als priester verplicht was. Zijn zwijgen is een ootmoedig, een eerbiedig bukken onder den Heer; eene erkenning, dat Zijn doen majesteit is.

Hoe is dit zwijgen leerzaam en beschamend voor ons, die zoo vaak murmureeren tegen de smartelijke leidingen, die God met ons houdt in het leven! Hoe dikwijls komen wij in opstand bij veel lichtere beproevingen dan die, welke Aäron zwijgend doorstond. Bij allerlei leed, dat God ons toezendt, zijn wij zoo gereed met ons „waarom?” en met ons klagen alsof ons onrecht geschiedt, vergetende, dat de Allerhoogste niet antwoordt van Zijne daden.

Den diepen ootmoed, die uit dit zwijgen spreekt, leeren wij alléén door de erkenning van Gods grootheid en onze geringheid, van onze onwaardigheid voor Zijn aangezicht. Hoe betaamt ons dat nederig zwijgen, als wij bedenken, dat wij iederen zegen door onze zonden hebben verbeurd!

Met dat bukken onder den Heer hebben wij aan te vangen, zullen wij vatbaar worden voor de vertroosting van onzes Gods. Want voorzeker! Hij bedroeft niet uit lust tot plagen, en Hij wil voor Zijne kinderen alles wél maken, en ook het leed ten zegen doen gedijen. Doch hoe zullen wij die genadeleiding kunnen ervaren, als wij Zijn doen bedillen, tegen Zijne hoogheid in opstand komen, en Zijne genade verdenken?

Vragen wij dan onzen God om een recht onderworpen hart. De les, die wij op aarde te leeren hebben, is die van ootmoed en geloof; hoe zouden wij die les *kunnen* leeren, indien alles ging naar onzen wensch? We moeten beginnen met te leeren zwijgen; dan volgen later de psalmen in den nacht, totdat in 't Vaderhuis, als de nacht is voorbijgegaan, het eeuwig danklied der vreugde weerklinkt.

In 's Heeren wil
Berust ik stil
Wat ook mij word' ontnomen.
Wat Vader doet
Is altijd goed:
't Zal mij ten goede komen.

3 Februari.

Te lezen: 1 Sam. III : 1—18.

1 Sam. III : 18. *En Eli zeide: Hij is de Heer; Hij doe wat goed is in Zijne oogen!*

Hoe vroom, hoe onderworpen klinkt dit woord van Eli! Het doet denken aan wat van Aäron, na den dood zijner zonen, geschreven staat: „Doch Aäron zweeg stil.”

Maar als wij nader toezien, is dit woord niet zoo schoon als het zich voordoet. Een nederig berusten mocht bij Aäron op zijne plaats zijn, aan Eli zou iets anders hebben betaamd. Aäron had niet zichzelf te verwijten, dat hij zelf schuld had aan het noodlottig einde zijner zonen, — maar als Hofni en Pinehas, de zonen van Eli, door het oordeel Gods zouden getroffen worden, was dan niet Eli zelf, door zijne laffe toegefelijkheid tegenover hunne misdaden, oorzaak van hun jammerlijk einde? En nog was dat oordeel niet voltrokken; nog kon het wor-

den afgewend door oprechte bekeering. Gods aankondiging van oordeelen is geen aankondiging van een noodlot, maar een roepstem om van den boozen weg af te keeren, en den weg des Heeren in te slaan. In plaats van die schijnvrome berusting had Eli moeten schuld belijden, dat hij zijn vaderplicht zoo schandelijk had verwaarloosd, en althans nu nog zijne zonen ernstig moeten vermanen.

Zij het een iegelijk onzer tot waarschuwend voorbeeld! Brengt deze geschiedenis allereerst tot de ouders een roepstem om ernst te maken met de opvoeding, en hun kinderen uit liefde te straffen, waar dat noodig is, zonder zich te laten misleiden door een tijdgeest, die onder de leuze van vrijheid losbandigheid in de hand werkt, — deze geschiedenis spreekt óók tot zulken, die andere plichten hebben te vervullen. Tot allen zegt zij: beeld u niet in, dat gij slechts lijdelijk hebt af te wachten, maar doe met ijver, al wat uwe hand vindt om te doen, onder inwachting van den zegen des Heeren. Belijd schuld wegens uwe nalatigheid, uw plichtverzuim, dat voor u en voor anderen rampzalige gevolgen na zich moet slepen, en gord van nu af u aan in de mogendheid Gods, opdat het anders en beter worde. Berusting is uitnemend, waar leed over u komt buiten uw toedoen. Maar wordt gij tot handelen geroepen, zit dan niet lijdelijk neder; vraag den Heer om kracht voor uwe taak, en Hij, die lust in zegenen heeft, sterkt de zwakke kracht, en maakt mogelijk, wat u onmogelijk scheen.

Och schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!
 Mocht die mij op mijn paân ten leidsman strekken!
 'k Hield dan Uw wet; dan leefde ik onbevreesd;
 Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken,
 Wanneer ik steeds opmerkend was geweest,
 Hoe Uw geboôn mij tot Uw liefde wekken.

4 Februari.

Te lezen: Matth. VI : 1—13.

Matth. VI : 9a. *Onze Vader, die in de hemelen zijt!*

Welk een naam voor den hoogen God! De hemelen vertellen Zijne eer, en al Zijne werken op aarde verkondigen Zijne grootheid. Het geweten getuigt van Zijne heiligheid, en van de schuld des menschen tegenover Hem. Alles wijst op een oneindigen afstand tusschen Hem en Zijn nietig, afgevalen schepsel, — en desniettemin wordt ons geleerd Hem Vader te noemen!

Voorwaar! indien het niet des Vaders Evenbeeld en Troongenoot was, die tot ons zeide: „Gij dan, bidt aldus: Onze Vader!” — hoe zouden wij de vrijmoedigheid hebben om den Almachtige aan te spreken met zulk een naam! In dien naam ligt het gansche Evangelie besloten. Die naam getuigt van uitgedelgde schuld, van aangebrachte verzoening, van wederherstelde gemeenschap. Wat spreekt men toch, alsof het ontbreken van den naam des Heilands in het Onze Vader getuigen zou tegen Zijne onmisbaarheid? Dit gansche gebed, dit aanspreken zelf van God als „onze Vader!” zou onmogelijk zijn zonder Hem, zonder het werk, dat Hij tot stand bracht.

Aan Zijne discipelen is het, dat Hij den VADERNAAM op de lippen legt, want alléén zij kunnen waarlijk tot God naderen met dat vertrouwen en die vertrouwelijkheid, waartoe die VADERNAAM roept.

Onze Vader! — O, indien ons hart gedrukt is door allerlei nooden, door gevoel van zonde, en door moeiten en smarten des levens, dan is die VADERNAAM op de stamelende lippen in zichzelf een gebed. Al weten wij niet, wat wij vragen zullen, onze Vader weet, wat wij

behoeven, — en dat is genoeg. Zal een aardsche vader aan zijn kind het noodige geven, hoeveel te meer dan de almachtige Koning des heelals, die Zich met den VADERNAAM laat noemen!

Klinke die VADERNAAM geduriglijk dóór in ons hart, opdat wij ons leven doorbrengen in stil en rustig vertrouwen op eene almachtige, alwijze liefde. Wat de Vader doet, verstaat het kind niet altijd, maar het weet: des Vaders keuze is altijd de beste, en — Zijne liefde wankelt niet! Blijve die VADERNAAM dóórklinken in ons binnenste, om ons, bij elke taak des levens, te doen bedenken, wáártoe de kinderen van zulk eenen Vader geroepen zijn, om ons te wijden en te heiligen tot de heerlijke bestemming van Zijne beelddragers te wezen.

Ja, Amen! Vader, Ja!
 Gij slaat ons smeeken ga',
 Gij zult ons niet beschamen:
 Het woord van Uw gena'
 Blijft, Vader! eeuwig Ja,
 In Christus, Ja en Amen.

5 Februari.

Te lezen: Coloss. III : 9—15.

Col. III : 15b. *Weest dankbaar.*

Dankbaar te zijn — het gaat zelfs in de zonnige dagen des voorspoeds niet vanzelf. Want dankbaar te zijn is nog iets anders dan blijde te zijn. Dankbaar is hij, die bij de gave tot den Gever opziet, en Zijne liefde in Zijne gave erkent. En hoe vaak blijft ons hart slechts bij de aardsche dingen staan, en verliest zich in het genot daarvan, terwijl wij den Gever vergeten! „Hoe snood ondankbaar moet hij wezen, die 't hart niet voo-

lijk tot U heft," — zoo zingen wij in ons lied, maar ons binnenste getuigt, dat wij, ach zoo dikwijls! inderdaad zoo snood ondankbaar *zijn*.

En de vermaning tot dankbaarheid wordt door den Apostel gansch in het algemeen, niet enkel voor de blijde dagen, gegeven. Ook dan, als het donker is rondom ons, als gemis ons neerdrukt, als moeilijkheden en verdrietelijkheden zich voordoen op onzen weg, — ook dan klinkt ons tegen: wees dankbaar! Heb een open oog voor het goede, waaraan het nooit, ook niet in bange tijden, ontbreekt, en geef God de eer voor dat goede!

Maar is dat niet te veel gevraagd? Is dat niet het bovenmenselijke geëischt? De Apostel schrijft tot Christenen, — en dáárom kan hij zoo schrijven. Zeker, voor wie geen Heiland kennen, kan het wezen, dat de som van het kwade grooter is dan de som van het goede, dat zij opmerken in hun leven. Maar hoe zou het zóó kunnen zijn bij wie de onuitsprekelijke gave Gods in rekening brengen? Wat u ontbreke, wat u drukke, wat u kwelle, hebt gij niet, o Christen! eene gave ontvangen, die dat alles meer dan overvloedig vergoedt? Uwe zonden zijn u vergeven, gij zijt een kind Gods, een erfgenaam des hemels geworden. Uw korte pelgrimsloop voert u naar het Vaderhuis, waar verzadiging zijn zal van vreugde, omdat gij dáár met uwen Heiland zult zijn. Zoudt gij dan niet kunnen danken, al de dagen van uw korte aardsche leven?

O indien maar ons hart alle dingen bezieet in het licht, dat afdaalt van Golgotha's kruis, dan wordt het onder alles van dank en aanbidding vervuld. Dan brengen wij God eere voor de liefde, die ons opzocht; voor de liefde, die ons staande houdt, en die met allerlei

verkwikking de ziele vóór komt. Dan danken wij Hem door de blijmoedige stemming onzer harten, door het offer der lippen, die Zijnen Naam prijzen, door daden der dankbare wederliefde, waarmede wij Zijne geboden volbrengen. Dan oefenen wij ons in dankbaarheid, gedurende dezen tijd der voorbereiding, tot wij daar Boven zullen danken, zoo als wij het nu nog niet kunnen.

Van U zijn alle dingen,
 Van U, o God! alleen;
 Van U de zegeningen,
 O Hoorder der gebeden!
 Uw liefd' en trouw omringen
 Mijn wankelende schreên,
 En wat w' ooit goeds ontvingen,
 Het is van U alleen.

6 Februari.

Te lezen: Jeremia XXIX : 8—14.

Jeremia XXIX : 13. *En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw gansche hart.*

„Gij zult Mij zoeken en vinden”, — dat is: Uw zoeken zal gewisselijk door vinden gevolgd worden, — „als gij naar Mij vragen zult met uw gansche hart.” Welk eene liefelijke belofte! Daar wordt niet gezegd: Gij zult Mij vinden, als gij u dat zult hebben waardig gemaakt, of: als gij Mij eenig verdienstelijk werk kunt toonen, of: als gij eerst geboet zult hebben voor uwe zonden. Slechts dit ééne: als gij naar Mij vragen zult met uw gansche hart. Laat dat hart nog bezoedeld en onrein zijn; laat dat hart niets dan zonde te belijden hebben, — als gij maar met dat gansche hart Mij zoekt, dan *zult* gij Mij vinden.

Wat kan er voor het schepsel heerlijker zijn, dan God te vinden! Niet langer te moeten rondtasten in duisternis; niet langer zonder steun te blijven in het leven; nabij God te komen, en de toevloeiing Zijner genade, de mededeeling Zijns levens te ervaren, Hem te leeren kennen als de nabijzijnde, dragende, zorgende Liefde; vrede te hebben in Zijne gemeenschap, — voorwaar! wie dát vond, die heeft het doel des levens bereikt.

Maar zoo liefelijk deze belofte is, zoo ernstig is ook de eisch, dien zij in zich sluit. Arm en zwak en bezoedeld mag dat hart zijn, — doch het moet dan toch het *gansche* hart zijn, dat naar God vraagt. Geen zoeken baat, dat met een verdeeld hart geschiedt; geen zoeken, waarbij naast het ééne noodige allerlei andere dingen gezocht worden. Gaat ons hart uit naar genot, of naar geld, of naar eer, en willen wij dan daarbij óók nog wel kinderen Gods worden en Zijne gemeenschap genieten, dan schenkt de Heer Zijne gave niet. Wat het ééne noodige is, mag geen bijzaak voor ons zijn; het moet als het ééne noodige worden erkend en gewaardeerd. Kiest, wien gij dienen wilt! klinkt in het woord Gods telkens ons tegen; de Heere God vraagt een ongedeeld hart.

En als wij dan onszelf leren kennen, en bevinden, dat ons hart zoo lichtelijk bewogen wordt naar allerlei richtingen heen; dat allerlei dingen weer aantrekking uitoefenen, ook waar wij begeeren ons tot God te keeren, — waar zou het dan met ons heen, als niet God Zelf dat hart wou overbuigen! Zij het maar gedurig onze bede: Vereenig mijn hart tot de vreeze Uws Naams! Maak het één, maak het ongedeeld in zijn streven en willen! Geef mij zóó te zoeken, dat er het vinden op volgen moet naar Uwe eigene belofte!

Vraagt naar den Heer en Zijne sterkte,
 Naar Hem, die al uw heil bewerkte;
 Zoekt dagelijks Zijn aangezicht;
 Gedenkt aan 't geen Hij heeft verricht,
 Aan Zijn doorluchte wonderdaan,
 En wilt Zijn straffen gadeslaan.

7 Februari.

Te lezen: Eph. I : 1—12.

Eph. I : 6^b. God heeft ons begenadigd in den Geliefde.

God heeft ons begenadigd. Dàt is de dankbare juichtoon, die daar opgaat uit het hart van al Gods kinderen. Niets van ons; geene werken, geene stemmingen, geene smee-kingen hebben ons Gods gunst verworven: niets uit ons, maar al uit Hem. Niets buiten Hem bewoog Hem tot liefde; dat wij behouden worden, het is omdat Hij ons begenadigd heeft.

Maar deze begenadiging geschiedt niet anders dan „in den Geliefde.” Is God onze Vader, Hij is het in Christus. Rekent Hij ons onze zonden niet toe, het is om Christus' wil. Deelt Hij Zijnen Geest ons mede, het is de Geest van Christus, dien Hij ons schenkt. Maakt Hij ons tot Zijne erfgenamen, het is als mede-erfgenamen van Christus. Het heil is in Christus; geene zaligheid, dan in Hem en in Zijne gemeenschap.

Hoe zou het ook anders kunnen? Die God, die als een Vader Zich tot ons nederbuigt, is de Heilige, voor Wien de zonde een gruwel is, en die de zonde niet ongestraft kan laten, of Hij zou ophouden te zijn die Hij is. Niet op doemschuldige overtreders kan Zijn welbehagen rusten. Maar Zijn welbehagen rust op den Geliefde, die Zijn beeld weerkaatst, die het uitgedrukt beeld Zijner

zelfstandigheid is. En *dit* is nu de daad Zijner wonderbare genade, dat Hij dien Geliefde heeft overgegeven om de tweede Adam te worden, om door Zijne gehoorzaamheid de schuld der ongehoorzaamheid te boeten, en nieuw leven in te storten in de wegstervende menschheid. Nu worden gerechtvaardigd, dat is: als rechtvaardigen aangemerkt, de arme en ellendige zondaren, die door het geloof met Hem verbonden worden; nu worden alle schatten, die in Hem zijn besloten, hun deel; nu worden zij vernieuwd, door de kracht, die van Hem uitgaat.

O, dat toch onze ziele het nimmer vergete: alleen in den Geliefde worden wij begenadigd. Alleen zoo er geloofsverbinding is tusschen ons hart en Hem, hebben wij deel aan Zijn heil. Dat we dan niet onszelfen bedriegen, alsof er eene goedheid Gods ware, waarop wij bouwen konden, buiten Christus! Dat we ons zeer nauw beproeven, of wij in het geloof zijn! Maar *dán* ook, als wij die zalige gewisheid bezitten, dat geene zonde of zwakheid, die nog tegen onzen wil in ons overig is, ons vertrouwen verstore! Niet om wat in ons is, zijn wij kinderen Gods: wij zijn begenadigd in den Geliefde, en dat voor eeuwig!

Ik geloof de schuldvergeving
 Enkel om des Midlaars bloed;
 In mijn eigen werk en waarde
 Is geen troost voor mijn gemoed,
 Alles, alles is genade!
 Hoe strafschuldig ik dan zij,
 Ja, mijn Vader! ik geloove:
 Al mijn schuld vergeeft Gij mij.

8 Februari.

Te lezen: Openb. XXII: 12—21.Openb. XXII: 20. *Ja, kom, Heere Jezus!*

Wie kan dat zeggen? Wie kan verlangen naar de komst van Hem, die komt om te oordeelen de levenden en de dooden, als de groote Wereldrichter, die aan een iegelijk zal vergelden naar wat hij gedaan heeft?

Niemand kan het, dan die eerst is gekomen tot dien Heer, als tot den Heiland eener doemschuldige wereld; niemand dan hij, tot wien de Heer is gekomen met de volheid Zijner genade, om tot zijn hart van vrede te spreken, en dat hart te herscheppen door de werking van Zijnen Heiligen Geest. Hij alleen, die in den komenden Rechter zijn eigen lieven Heiland begroet, die zijne schuld heeft gedragen en hem het kindschap Gods heeft verworven, — hij alleen kan waarlijk bidden: Ja, kom, Heere Jezus!

Maar uit *zulk* een hart stijgt dan ook gewisselijk deze bede op. Hoe zou het anders kunnen, of het verlangt, in het midden eener wereld, die in het booze ligt, naar den grooten dag, die aan alle boosheid en onrecht een einde maakt, die den triomf aanbrengt van het licht over de duisternis? Ja, het verlangt, met een vurig verlangen, dat het lijden dezes tijds plaats make voor de vreugde der eeuwigheid, naar den overgang van gelooven tot aanschouwen, van hopen tot bezitten. Het verlangt, bovenal, naar die ongestoorde gemeenschap met den Heiland, dat samenleven, zonder zonde, met Hem, waarvan hierbeneden alleen de voorsmaak wordt genoten.

Dat heimwee vervult het hart des Christens al de dagen van zijne pelgrimschap. Maar — dat maakt niet ongeschikt voor de taak, die op aarde volbracht moet

worden. Niet eerder zal de Heer wederkomen dan wanneer heel het werk door de gemeente voltooid is, waartoe zij hier op aarde is geroepen. Kan het anders, of dat spoort aan tot ijver in het benaastigen, om voor eigen deel, in den door God aangewezen kring, het werk des Heeren te werken? Juist uit die volhardende trouw in het dienen des Heeren, in het arbeiden aan de uitbreiding Zijns Rijks, blijkt de echtheid en oprechtheid van het verlangen, dat naar den Heer zich uitstrekt. Wakend, biddend, werkend gaat de Christen door het leven, op den bodem van wiens ziele de bede leeft: Kom, Heere Jezus!

Mijn Heiland! dat Uw toekomst mij
Tot troost in mijne loopbaan zij,
Tot baak en richtsnoer van mijn' handel;
Ter noordstar, die mij veilig leidt
Op mijne reis naar d' eeuwigheid;
Opdat ik als een wijze wandel',
En juich', daar ik Uw toekomst eer:
Kom, Jezus! ja, kom haastig, Heer!

9 Februari.

Te lezen: Joh. VI : 26—33.

*Joh. VI : 29. Dit is het werk Gods, dat gij gelooft
in Hem, dien Hij gezonden heeft.*

Dat het geloof door God in het hart gewerkt wordt, leeren verschillende uitspraken der Schrift. Maar hier heet het geloof in *anderen* zin „het werk Gods.” Hier beteekent deze uitdrukking, blijkens het verband, waarin zij voorkomt: Dit is het Gode welbehagelijke werk; dit is het werk, dat alléén door God erkend wordt, als het werk, dat Hij eischt.

Merkwaardige uitspraak! Als het geweten ontwaakt

is, en de mensch zijne schuld voor God begint te erkennen, dan wil hij allerlei daden gaan doen, allerlei offers zich gaan getroosten, aan allerlei boetedoeningen zich gaan onderwerpen, om vrede bij God te vinden. Maar nu zegt de Zoon des Vaders, die ééniglijk beoordeelen kan, wat den Vader welbehagelijk is: alle deze dingen baten u niet; *dit* alleen is het werk, waarop God in gunst nederziet, dat gij gelooft in Hem, dien Hij gezonden heeft.

En als de Geest des Heeren onze oogen verlicht, dan zien wij, dat dit „gelooven” ook juist het werk bij uitnemendheid is, de hoogste daad, die door een mensch gedaan kan worden. Allevlei andere werken zijn uitwendig, gaande buiten het diepste wezen des menschen om. Maar „gelooven in den Gezondene Gods” is een richten van den blik der ziele op Hem en een zich toevertrouwen aan Hem, dat alleen uit des harten binnenst overleg voortkomen kan. Dat gelooven geeft Gode de eere, door te erkennen, dat alleen een van God Gezondene redding aanbrengen kan. Dit gelooven waagt het op 's Heeren belofte, afziende van eigen armelijk pogen, om zich te laten zalig maken door vrije genade. Dit gelooven richt zich op de wereld der goddelijke dingen, brekende met de macht, die de zinnen kluisterde.

En juist omdat dit gelooven eene daad is van het diepst der ziele, dáárom wordt het beweegkracht tot werken, in veel hooger zin, dan bij de uiterlijke werken bestaat, waarin wij van nature ons heil zoeken. Dit werk drijft aan tot eene dankbare wederliefde, die in allerlei daden van zelfverloochening; in allerlei werken van stille plichtsbetrachting en zegenspreiding zich openbaart. Dat gelooven, dat eenerzijds ons doet afzien van alle werk, om ons te werpen in de dragende armen der

ontferming Gods, het maakt ons andererzijds tot gehoorzame kinderen, die den Vader dank bewijzen voor Zijne onuitsprekelijke gave.

't Geloof, ja leert ons heilig leven,
 Daar 't plicht uit dankbaarheid betracht;
 Maar 't werken kan die rust niet geven,
 Waarnaar de ziel zoo hijgend smacht.
 Hoe diep g' uw schuld voor God moogt voelen,
 De zonde zal steeds feller woelen,
 Zoolang gij niet op Jezus ziet.
 Richt, waar g' ook henen wilt, uw gangen,
 Als zondaar moet gij gunst ontvangen,
 Uw eigen deugd verdient die niet.

10 Februari.

Te lezen: Psalm CXIX : 153—160.

Ps. CXIX : 154. *Maak mij levend, naar Uwe toezegging.*

Hoe vaak vindt de ziel, die God kent, reden tot de klacht over dorheid en doodigheid! De ziel, die God kent, — want anderen vinden daartoe geene aanleiding. Daar moet geestelijk leven aanwezig zijn, indien men de verkwijning daarvan als een gemis zal gevoelen. Zoo is er dus juist in dat gevoel van gemis eene oorzaak van vertroosting, want dat gevoel is een bewijs, dat het hart niet meer vreemd is aan den Heer, en dat een werk der genade in dat hart is aangevangen.

Maar desniettemin is toch die ervaring voor het kind Gods tot diepe smart. In zulke tijden is er geen vrijmoedige toegang tot den genadetroon, ja! geene opgewektheid om tot dien troon te naderen. Daar is geen genot van de heilbeloften Gods, geen vreugde in de hope

der heerlijkheid, geene opgewektheid in de vervulling der taak om God te verheerlijken. De woorden der Schrift spreken niet tot het hart; de inspraken des Geestes worden niet vernomen; als in een ver verleden weggezonden en tot eene flauwe herinnering verbleekt, is de vroeger genotene kinderlijke gemeenschap met God.

Zulk een toestand van doodigheid komt over niemand als een noodlot. Altijd is eigene zonde van die verkwijning van geestelijk leven de oorzaak. Daar is toegegeven aan eenige verzoeking; daar is onbeleden overtreding; daar is verwaarloozing van de middelen der genade geweest. Onmerkbaar is men afgedaald van de vroeger bereikte hoogte; het leven is gelijkvloersch, min of meer der wereld gelijkvormig geworden.

Het is de trouw van den Goeden Herder, die zulk een toestand tot smart maakt voor de ziel. Zonder Zijn genadearbeid zou het hart er zich in gaan voegen en er vrede meê krijgen. Hij is het, die het hart weer doet roepen: maak mij levend! Die bede zelve is een teeken van weder opwakend leven.

Met die bede op te zenden slaat onze ziel den rechten weg in, wanneer wij ons van zulk eenen staat bewust worden. Wij kunnen onszelf evenmin levend maken in tijden van verachtering, als wij onszelf de wedergeboorte ten leven konden schenken. Hij alleen kan levend maken, die de Bron des levens is. En zie, Hij wil het doen. Daarom mag aan de bede worden toegevoegd: „naar Uwe toezegging.” Hij heeft beloofd, dat Hij het werk Zijner handen niet zou laten varen, dat Hij zou luisteren naar wie tot Hem roept. Geen onafgebroken genieten is beloofd, maar wel *dit*, dat Hij het gekrookte riet niet zal verbreken, de rookende vlaswiek niet uitblusschen; het roepen uit de diepte vindt ver-

hooring bij Hem, die hoog woont, en laag nederziet.
Zalig, wie steunt op Zijn woord!

Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond
Uw trouwe hulp; stier mij in rechte sporen.
Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond,
Dat, onbedacht, zijn herder heeft verloren;
Ai zoek Uw' knecht, schoon hij Uw wetten schond,
Want hij volhardt naar Uw geboën te hooren.

11 Februari.

Te lezen: Rom. X : 11—21.

Rom. X : 13. *Want een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.*

Het woord van Joël (2 : 32), door Paulus hier aangehaald, heeft vanzelf nog dieper en rijker beteekenis bekomen, nu de Bedeeling der Vervulling op die der Belofte gevolgd is. Stond het daar reeds in het Oude Verbond als een woord der blijde boodschap, het is dat te meer geworden, waar op de wet het Evangelie is gevolgd.

Welk eene belofte! Zonder grens of perk, zonder voorwaarden, zonder schaduw van onzekerheid! Maar juist daarom te meer is het noodig, de hier gebezigde woorden wèl te overwegen.

Vooreerst: er is sprake van „den naam des Heeren” aan te roepen. De *naam* nu duidt in de taal der Schrift altijd het geopenbaarde wezen aan. Het moet dus een aanroepen zijn van God, gelijk Hij Zich geopenbaard heeft; niet van een God, dien men zichzelven uitgedacht heeft naar het goetvinden des harten; een God, van Wiens eigenschappen men weglaat, wat met de zondelust in strijd is; maar van dien God, die tevoren door de

profeten, en in de volheid des tijds door Zijnen Zoon Zich heeft bekend gemaakt.

En ten andere: het moet een werkelijk *aanroepen* zijn; een roepen uit de diepte der behoefte aan genade; een roepen met vertrouwen, dat op Zijne beloften pleit, en dat zich niet laat ontmoedigen, al vertoeft de verhooring.

Maar waar dan nu ook het bidden aan beide deze eischen beantwoordt, daar komt de belofte, rijk en mild en zonder beperking: een iegelijk, die dat doet, zal zalig worden! Een iegelijk; hoe schuldig en snood ook zijn verleden zij; hoe zwak en gebrekkig hij zich nog in het heden bevindt. Een iegelijk; niet alleen zij, die tot eikenboomen der gerechtigheid worden, maar ook zij, die, hun leven lang, aan het gekrookte riet gelijk blijven.

Een iegelijk, die alzóó aanroept, zal zalig, zal behouden worden; zal uitgerukt worden uit het verderf, waarin hij van nature verkeert, en verlost worden van den toekomenden toorn! Hoort en verstaat het, o alle gij bekommerde zielen! met volle gewisheid wordt u op uw smeeken verhooring beloofd. Met veel meer gewisheid, dan wanneer uw eigen naam hier genoemd werd, moogt gij steunen op dit: „Een iegelijk.” Hier is geen misverstand mogelijk; God belooft u: Roep Mij aan, en Ik zal u redden!

Heer, door goedheid aangedreven,
 Zijt Gij mild in 't schuldvergeven;
 Wie U aanroept in den nood
 Vindt Uw gunst oneindig groot.
 Heer, neem mijn gebed ter ooren,
 Wil naar mijne smeeking hooren;
 Merk, naar Uw goedgunstigheên,
 Op de stem van mijn gebeên.

12 Februari.

Te lezen: 1 Cor. XII : 1—11.

1 Cor. XII : 5. *Er is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde Heer.*

Welk een eigenaardig licht valt er op onze taak hier beneden, hoedanige die ook zij, wanneer wij die leeren beschouwen als eene bediening, ons toevertrouwd door den Heer. Elke ontevredenheid met lagen rang, elk benijden van anderen valt weg, als wij ons bewust worden, dat het de Heer is, die aan ieder zijne plaats aanwijst en zijn werk geeft. Zijne opdracht te vervullen is het éénige, waarop het voor ieder aankomt; er ligt geen mindere eer in, dit in eene lage plaats te doen, dan in eene hooge. De Heer plaatst ieder van Zijne dienst-knechten en dienstmaagden aan een eigen werk, en vraagt nu van ieder, daarin getrouw te zijn. Welk dat werk is, is bijzaak; dat het een werk voor den Heer is, *dat* is het ééne, wat waarde heeft.

Verscheidenheid is er, en moet er zijn, of het wonderbaar schoon geheel zou niet tot stand komen. Het komt er slechts op aan, dat wij recht verstaan, wat onze eigenlijke, persoonlijke taak is. De eigenaardige taak hangt af van de eigenaardige gave, die er de kracht toe geeft. Daarom heeft de Apostel die het eerst genoemd (vs. 4), zooals hij daarna (vs. 6) van de werkingen spreekt, die de uitvloeisels zijn van het vervullen der bedieningen. Elk Christen heeft eenige bijzondere gave, en dienovereenkomstig eenige bijzondere roeping: het komt er slechts op aan, door de voorlichting des H. Geestes, die recht te leeren kennen. Met de vraag of de taak, die ons tengevolge dier gave in het leven is opgelegd, belangrijker is dan die van anderen, of niet, — hebben wij ons niet

in te laten; de Heer beschikt dat en deelt dat uit naar Zijn welbehagen. En immers, dat wordt ook voor ons ondergeschikt, als wij maar Hem mogen dienen, dien onze ziel lief heeft?

Het is de Heer, die de taak oplegt: zoo vertrouwde dan ook ons harte Hem toe, dat Hij het aan de kracht en wijsheid niet zal doen ontbreken, die er noodig zijn. Elken dag staan wij weder in onzekerheid, wat nu in *dezen* dag ons ontmoeten kan, en door ons verricht moet worden. Maar *niet* onzeker is, dat Hij, die tot verschillenden arbeid roept, ook aan elk zal geven, wat ter volbrenging noodig is, zoo maar het hart in biddende stemming verkeert. Is Hij de Heer, en zijn wij de dienstknechten, dat dan maar ons oog op Hem zij, gelijk het oog der aardsche dienstknechten is op hunnen heer. Hij laat ons niet alléén staan voor onze taak; Hij, die Zijne kracht in onze zwakheid wil volbrengen.

O Heilige Geest! Gij zijt de bron,
 Waaruit Gods gaven vlieten.
 Gij zijt mijn licht, mijn levenszon;
 Ik mag Uw glans genieten.
 Gij zijt de Wind, nu zacht, nu sterk,
 Die 't schip stuurt naar de haven;
 Gij zijt 't begin en 't eind van 't werk,
 De Bron van alle gaven.

13 Februari.

Te lezen: 1 Joh. II : 7—17.

1 Joh. II : 15^a. *Hebt de wereld niet lief, noch
 hetgeen in de wereld is.*

Het woord des Heeren, dat ons zoowel tot een liefhebben des naasten als tot een liefhebben Gods vermaant,

roept tevens ons toe: Hebt de wereld *niet* lief. De wereld beteekent hier, en in zoo menig ander woord der Schrift: het van God afgekeerde, het tegen God vijandige leven, de geschapene dingen voor zoover zij tegen God overgesteld worden. Het is eene vermaning voor elken dag, voor ieder uur van ons leven: geef uwe ziel niet gevangen in het najagen van wat u van God zou scheiden; verzaak het leven voor genot, en voor roem, en voor macht, dat den mensch afleidt van zijnen Schepper, en tegen Zijnen wil in opstand brengt. Heb deze dingen niet lief. Dat is niet alleen: onthoudt u van het streven daarnaar; maar ook: laat deze dingen niet de liefde uws harten hebben. Keer gewillig en vanzelf van deze dingen u af; laat het u eene vanzelfsheid wezen, ze uit den weg te gaan, en de verzoeking daartoe te bestrijden.

Maar, hoe is het mogelijk, aan dit gebod te gehoorzamen? Spreekt het niet vanzelf, dat het kind der aarde naar de dingen dezer aarde uitgaat, en dat hij lief heeft wat voor vleesch en bloed zoo groote aantrekkelijkheid bezit? Wordt hier niet het bovenmenschelijke geëischt?

Het zou zoo zijn, indien de Heer alleen een gebod, niet eene gave, gegeven had. Geene wet, hoe streng ook, is bij machte, de liefde der wereld uit te roeien uit het hart. Doch zie, onze God heeft in Zijne ontferming ons eene onuitsprekelijke gave gegeven; eene gave, waarvan de heerlijkheid zóó groot is, dat ze, bij wie haar eenmaal ontving, geene plaats meer laat voor de liefde tot de wereld. Als Hij Zijnen Eeniggeborene ons geeft, en in Hem de volheid Zijns heils, Zijnen vrede voor den tijd, en de hope der heerlijkheid voor de eeuwigheid, is het dan nog te veel gevraagd, waar Hij zegt: Hebt de wereld niet lief? — Geen ander middel is er, om van harte de wereld los te laten, dan van

ganscher harte den Heiland aan te hangen. O, dat bij iedere verzoeking en in elken strijd, Hij voor het oog onzer ziele sta! Zijne liefde, die beter is dan het leven, geneest van de liefde voor eene arme wereld.

Ik reis naar den hemel;
Al 't aardsche gewemel
Verhindert mij niet.
Zwijgt, zinnen en lusten!
Mijn hart kan niet rusten,
Zoolang gij gebiedt.

14 Februari.

Te lezen: Hebr. XIII : 1—8.

Hebr. XIII : 7. *Gedenk uwen voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben, en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandeling.*

Het is een liefelijke plicht der dankbaarheid, tot welker vervulling dit woord ons vermaant. Hoe kan het anders, mag men wel vragen, of ons hart bewaart met eerbied en liefde de herinnering aan hen, die in Gods hand het middel geweest zijn om ons tot den Christus te voeren; aan den leeraar, dien onze jeugd heeft liefgehad, die met bezieling de groote werken Gods ons verkondigde, die door onderwijs en toespraak en gebed ons voor den Heiland zocht te winnen? Welke gaven ook andere dienaren Gods bezitten mogen, het hoogst en het dierbaarst blijft ons toch wie voor onszelf een leidsman tot Christus geweest is, dan vooral, indien deze een rijk begenadigd kind Gods is geweest.

En naast *deze* voorgangers, in dit woord uit den Brief aan de Hebreëen in de eerste plaats bedoeld, hoe menig ander, die ons tot geestelijken zegen geweest is: ouders en vrienden, menschen uit allerlei levenskringen,

die ons den dienst des Heeren begeerlijk hebben gemaakt, die ons zijn vóórgestaan door hun voorbeeld op den weg des levens! Gedenkt hen met dankbare liefde!

Dat te doen is niet alleen een duren plicht vervullen; het is tegelijk versterkend voor ons eigen geestelijk leven. Onze verbinding aan den éénigen Heer, den hunnen en den onzen, wordt er door bekrachtigd. Het spoort aan om hun geloof na te volgen; vast te houden aan wat zoo geliefde voorgangers ons hebben voorgehouden, door datzelfde leven des geloofs te leven, waarmede zij ons zijn voorgegaan, en waarmede zij het einde hunner wandeling bereikten, toen zij in vrede zijn ontslapen. Zij vooral, op wie wij zulke persoonlijke betrekking hebben, behooren voor ons tot die wolke der getuigen, die onzichtbaar onzen geestelijken strijd gadeslaan.

Maar het is dan ook alleen het navolgen van hun geloof, dat ons persoonlijk ten goede komt. Wat zou de liefdevolle herdenking baten, zoo niet in ons datzelfde geloof leeft, dat hen bekrachtigd heeft in den tijd van hun pelgrimschap? Als uit den hemel roepen zij ons toe: Wat wij u geven konden, het was slechts de heenwijzing naar den Heiland, die alleen behouden kan. Ja, het is, alsof ze ons zeggen: niet dát is het, waarop het aankomt, dat gij aan *ons* gedenkt, maar dat gij gelooft in dien Heer, door Wien alléén ook wij het leven vonden.

Vrome, vroeg gestorven vrienden!

Slechts zijt gij mij wat vooruit.

'k Zal u allen wedervinden,

Als ons Jezus 't graf ontsluit.

Eerlang zal ik met u rusten,

'k Rijp al vast voor d' eeuwigheid,

'k Staar vast op die blijde kusten,

Daar mij 't hoogst geluk verbeidt.

15 Februari.

Te lezen: Philipp. II : 1—11.

Phil. II : 3^b. *Door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelf.*

Die vermaning heeft Paulus zelf wel waarlijk in beoefening gebracht; hij, die zich den allermiste der heiligen, den grootste der zondaren noemde. En hijzelf zegt ons hier, waardoor alleen dat voortreffelijker achten van anderen boven zichzelf mogelijk is, namelijk door ootmoedigheid.

Oppervlakkig beschouwd toch schijnt het, dat die vermaning niet in toepassing is te brengen. Zeker, tegenover uitnemende persoonlijkheden, die op heerlijke wijze het echt christelijk leven te aanschouwen geven, gaat zulk eene waardeering vanzelf; wie zou zich niet klein en onbeteekenend vinden tegenover zulken, in wie de kracht Gods zich zoo heerlijk openbaart? Maar naast dezen staan tal van andere Christenen, aan wie niets bijzonders te zien is; Christenen, bij wie het eenige, wat in het oog springt, zonden zijn en verkeerde hebbelijkheden, karaktergebreken en nalatigheden in de vervulling der Christelijke roeping. Kan men dan nu, als men eerlijk en oprecht zal zijn, dezulken voor uitnemender aanzien?

Wij zullen dat kunnen, wij zullen dit leeren althans, zoo wij maar waarlijk ootmoedig zijn. Dan zien wij in ons eigen hart zóóveel verkeeds, zulk diep en ingeworteld bederf, zulk zondigen tegen het ontvangen licht, zóóveel nalaten van wat de stem Gods in ons binnenste ons gebod, dat wij den broeder wel voor uitnemender dan onszelf *moeten* houden, in wien wij al dat kwade niet zien, en in wien wij, naar den aard der liefde, het

ook niet kunnen veronderstellen. En dat opent het oog om te gaan zoeken naar wat wij in den zoodanigen te prijzen kunnen vinden. De menschenkennis van het kind der wereld bestaat dáárin, dat hij bij ieder naar gebreken zoekt; die van den waren Christen in het omgekeerde, in het nasporen van wat hij ontdekken kan van het genadewerk Gods. Dat is 'hem vreugde der ziele, de sporen van zijns Vaders werk in anderer leven te ontdekken, om Hem te eeren, die den rijkdom Zijner gaven zoo veelvoudig te aanschouwen geeft. De liefde is niet afgunstig; zij verblijdt zich in 't goede, wáár zij het ook vindt.

Leer mij stil op paden wandlen,
 Waar Uw oog alléén mij ziet;
 Stil verdragen, zwijgend handlen,
 Al ziet mij de wereld niet.
 Jezus! Gij kunt, door Uw leering,
 Harten vormen tot bekeering;
 Bron van ootmoed! leer Gij mij
 Stil, ootmoedig zijn als Gij.

16 Februari.

Te lezen: Job XXII : 21—30.

Job XXII : 21. Gewen u toch aan den Heer en heb vrede, daardoor zal u het goede overkomen.

Al werden de vrienden van Job door den Heer bestraft, omdat er hoogmoed en liefdeloosheid in hun hart was, toch zijn vele van hunne woorden behartigingwaardig. Zóó is het ook met dit woord van Eliphaz. Waarlijk, dat is een les, die we allen te leeren hebben; ons aan den Heer te gewinnen, ons te voegen naar Hem. We hebben ons te gewinnen, ons te voegen naar den

weg, waarop Hij onze verlossing bewerkt; een weg, zo afwijkend van wat onze wijsheid zou uitgedacht hebben. We hebben ons te gewinnen aan de taak, die Hij ons oplegt in het leven. Niet wij kunnen kiezen, wat wij te verrichten hebben: het is ons voorgeschreven door Zijn woord, het wordt ons in bijzonderheden verklaard door Zijnen Geest, — en het éénige, wat wij te doen hebben, is nederig acht te geven op wat Hij gebiedt. Wij hebben ons te voegen naar Zijne leidingen; die leidingen, die zoo vaak indruischen tegen onze begeerten, die zoo dikwijls raadselachtig zijn, en schijnen onmogelijk tot het rechte doel te kunnen leiden. Wij hebben ons te gewinnen aan het Godsbestuur in het algemeen, dat telkens verwachtingen teleurstelt, gehoopte uitkomsten verre doet blijven.

Hoe zullen wij dat alles vermogen, tenzij door ons gedurig voor den geest te roepen, *wie* Hij is, naar Wien wij ons alzoo voegen moeten? Is Hij dan niet onze Vader in Christus, en hebben wij niet, in Zijne onuitsprekelijke gave, het onwedersprekelijk bewijs Zijner liefde? Is het te veel geëischt, als Hij van ons vraagt, dat wij Hem vertrouwen zullen? Is het dan niet betamend, dat wij ons gewinnen aan Hem, in stede van te wachten, dat Hij Zich voege naar ons?

Dit zich gewinnen aan den Heer geeft vrede in het binnenste, — en al ware het alleen *dit*, dan zou reeds dáárdoor ons het goede overkomen; wat toch is beter dan vrede te hebben? Maar dan ook, daarna wordt het blijkbaar, hoe die ondoorgrondelijke leidingen moeten dienen tot ons heil. Dat blijkt, — hier reeds in menigen zegen, daar Boven eenmaal in volle heerlijkheid: Zijn weg weg is louter zegen; Zijn pad met licht omstraald.

Beveel gerust uw wegen,
 Al wat u 't harte deert,
 Der trouwe hoed' en zegen
 Van Hem, die 't al regeert;
 Die wolken, lucht en winden
 Wijst spoor en loop en baan,
 Zal ook wel wegen vinden,
 Waarlangs uw voet kan gaan.

17 Februari.

Te lezen: Joh. I : 35—43.

Joh. I : 40. *En het was de tiende ure.*

Nog in zijn hoogen ouderdom, waarin Johannes zijn Evangelie schrijft, staat hem zijne eerste ontmoeting met den Heer zóó levendig voor den geest, dat onwillekeurig de vermelding van de ure des daags, waarop zij plaats vond, hem uit de pen vloeit.

Die korte aantekening is ons niet slechts een onweersprekelijk bewijs, dat ons vierde Evangelie het werk is van den Apostel, wiens naam het draagt. Ze heeft nog eene andere beteekenis voor ons. Zij doet ons verwijlen bij die uren in ons eigen leven, die voor onzen geest van beslissende waarde geweest zijn.

Zeker, voor wie daar opgegroeid zijn in Christelijke omgeving, kan geen sprake zijn van zoo kenmerkend onderscheid tusschen een tijd, waarin men den Heer niet kende, en een tijd, waarin men met Hem in aanraking kwam. Aanraking tusschen Hem en het hart is er van jongsaf geweest, door de invloeden die van vrome opvoeding uitgingen; stemmen in het geweten en stemmen in de Evangelieverkondiging kwamen van vroeg af in het gemoed. Daarom is in zulk een leven geen duidelijk

waarneembaar keerpunt, dat later bij dag en uur zou kunnen aangewezen worden, gelijk dat mogelijk is bij zulken, die in een leven der vervreemding van God plotseling tot staan zijn gebracht. Maar, al is dan ook niet het juiste tijdpunt te noemen, daar moet toch voor ieder hart, indien het wèl zal zijn, een tegenstelling zijn op te merken tusschen een verleden, waarin de Heiland alleen door hooren zeggen bekend was, en een lateren tijd, waarin persoonlijke gemeenschap tusschen Hem en de ziele ontstond. Op het persoonlijke komt het aan, voor een iegelijk onzer; op eene ervaring van vrede, die de vroegere onrust verving, eene ervaring van kracht voor de vroegere machteloosheid. Laat vrij de dag en de ure ons ontgaan zijn, als maar onze ziele weten mag: eens was ik blind, en nu zie ik; eens dwaalde ik doelloos als een zwerveling door de woestijn dezer wereld, en nu ben ik een pelgrim naar de Godsstad daar Boven. Dan kennen wij ervaringen van Goddelijke nabijheid; dan is onze ziel van dank en aanbidding vervuld. Het terugzien op den weg sterkt dan den moed voor de toekomst, totdat, als de reize volbracht is, al de onder-vonden ontferming ons stoffe zijn zal voor het danklied der eeuwigheid.

Merk op mijn ziel, wat antwoord God u geeft;
 Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft,
 Zijn' gunstgenoot, van blijden troost en vreë,
 Mits hij niet weêr op spoor der dwaasheid treë
 Voorwaar Gods heil is reeds nabij 't geslacht
 Hetwelk Hem vreest en Zijne hulp verwacht
 Opdat er eer in onzen lande woon,
 En zich aldaar op 't luisterrijkst vertoon

18 Februari.

Te lezen: Psalm XXV : 1—10.

Ps. XXV : 8. *De Heer is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg.*

Wie zichzelf leerde kennen, voelt behoefte aan leiding. Zoolang wij nog met onszelfen zijn ingenomen, meenen wij, dat wij zelf wel onzen weg kunnen kiezen, en dat wij de kracht bezitten om door eigen inspanning den rechten weg te bewaren. Maar ontdekt aan onszelfen erkennen wij, niets te vermogen. Welk een troost dan, te mogen weten, dat de Almachtige Zelf onze Leidsman wil zijn!

Die gewisheid steunt dáárop, dat Hij goed en recht is. Niet op iets, dat wij zijn of aanbrengen, maar op wat *Hij* is. Genadig en barmhartig is Hij, lust hebbende in zegenen, waar makende Zijn woord en vervullende Zijne beloften. Wie den rechten weg onmogelijk vinden kunnen, wil Hij er op brengen; wie van den rechten weg gedurig afdwalen zouden, wil Hij er op bewaren. Hij onderwijst in *den* weg, zegt de Psalmist, want daar is slechts één goede weg, slechts één weg, die tot het doel voert, namelijk de weg Zijner geboden. Hij *onderwijst* in dien weg; Hij dwingt niet, dien weg te betreden, want Hij wil vrijwilliglijk gediend worden. Hij onderwijst door Zijn woord en door Zijnen Geest, door de ervaringen des levens, ook door de gevolgen, die Hij ons doet ondervinden, als wij moedwillig Zijnen weg verlaten. Hij onderwijst, met eindelooze lankmoedigheid, ook waar Zijne kinderen zich zoozeer onleerzaam betoonen.

Welke genade is ons in die leiding geschonken! Zoo vaak zijn wij verlegen en onzeker; zoo dikwijls

zien wij geen weg, of dunkt het pad ons onbegaanbaar. Maar met zulk een Leidsman kan het niet anders, of het doel wordt bereikt. En als om alle vreeze weg te nemen, alsof de belofte slechts voor uitnemenden ware, wordt er gezegd: Hij zal de zondaars onderwijzen! Zoo laat ons dan slechts acht geven op dat onderwijs onzes Gods, volgende den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, — en het eind zal zeker zalig zijn!

's Heeren goedheid kent geen palen;
 God is recht, dus zal Hij door
 Onderwijzing hen, die dwalen,
 Brengen in het rechte spoor;
 Hij zal leiden 't zacht gemoed
 In het effen recht des Heeren;
 Wie Hem nedrig valt te voet
 Zal van Hem Zijn wegen leeren.

19 Februari.

Te lezen: Hand. XVI : 25—34.

Hand. XVI : 30^b, 31. *Wat moet ik doen om zalig te worden? Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden.*

Wat moet er veel geschieden, eer een menschenhart er toe komt, te vragen: Wat moet ik doen om zalig, d. i. om behouden te worden? Niemand vraagt naar behoudenis, dan wie beseft en wie erkennen wil, verloren te zijn; niemand gaat het vragen, dan hij, wien de oogen geopend zijn om te zien, dat hij voor God schuldig en verwerpelijk is, en niets bezit om er den dood en het oordeel vrijmoedig mede te kunnen tegengaan. O, hoe smartelijk ook dat besef moge wezen, zalig toch de mensch, die niet langer zich bedriegt voor de

eeuwigheid; die uit de diepte gaat roepen, en uitzien naar redding!

Maar altijd en overal, waar dit vragen ontwaakt, uit het zich in dien vorm, dien wij vinden in het woord van den stokbewaarder: „Wat moet ik *doen*?” Altijd waant de mensch, dat hij door eigen daad zich redden moet en dat hij alleen maar noodig heeft, dat hem de weg gewezen worde, waarop hij dan door eigen krachtsinspanning het heil moet verwerven. Menschelijke wijsheid weet niet beter; alleen Goddelijk onderwijs toont een anderen weg.

Paulus en Silas wijzen den stokbewaarder niet op een werk, dat hij verrichten, maar op eene gave Gods, die hij aannemen moet. „Geloof in den Heere Jezus Christus”! Kan er eenvoudiger heilsweg zijn? Aanschouw in Jezus den van God gegeven Redder, en vertrouw u aan Hem toe voor tijd en eeuwigheid. Gij kunt niet uzelf opheffen, o mensch! maar God is tot u afgedaald in Zijnen Eeniggeborenen Zoon. God heeft Hem gezonden, die het groote werk volbracht heeft, dat gij in alle eeuwigheid niet zoudt kunnen volbrengen, het werk der verzoening, het werk der schulduitdelging, het werk der levensverwekking te midden des doods. En al wat nu van u gevraagd wordt, is, dat gij tot dien Christus vertrouwend zult opzien, dat gij de gave Gods eenvoudig en kinderlijk zult aannemen, als ook voor u geschonken. Gij hebt niet uzelf te redden; gij hebt u te *laten* redden.

Geloof, en gij *zult* behouden worden. Gij staat niet voor een „misschien;” wie gelooft, wordt gewisselijk behouden. Want dat geloof, dat kinderlijk vertrouwen, verbindt u met den Levensvorst, en maakt al het Zijne het uwe. Dat geloof doet in uw binnenste een nieuw

leven ontstaan, het leven van een gezegend kind des Vaders. En dan, dan *volgt* een „doen”, op dat behouden worden, dat door geen „doen” te weeg gebracht kan worden; dan gaat gij doen wat den Vader welbehagelijk is, niet, *opdat* gij daardoor behouden zoudt worden, maar *omdat* gij behoudenis en leven ontvangt uit vrije genade.

Jezus neemt de zondaars aan!
 Roept dit troostwoord toe aan allen,
 Die van 's levens rechte baan
 Op den dwaalweg zijn vervallen:
 't Rechte pad leert Hij hen gaan,
 Jezus neemt de zondaars aan!

20 Februari.

Te lezen: Philipp. IV : 1—9.

Phil. IV : 4. *Verblijdt u in den Heer ten allen tijd; wederom zeg ik: verblijdt u.*

Het woord onzes Gods leert ons niet de oogen te sluiten voor al het leed, dat er in de wereld is; het wijst, integendeel, nog op een oorzaak tot droefenis, die de aardschgezinde mensch niet kent, en die toch méér dan eenige andere de ziel heeft neder te buigen, namelijk het bederf door de zonde, en de schuld tegenover den heiligen God.

En toch, terwijl de wijsheid dezer wereld op wanhoop uitloopt, gelijk die zich uitdrukt in de letterkunde der van God vervreemde kringen, brengt juist dat Evangelie, dat meer dan iets anders op den ernst des levens wijst, de vermaning: verblijdt u in den Heer te allen tijd.

Hoe kan dat zijn? Het is, omdat dit Evangelie de blijde boodschap brengt van afwending van den vloek,

verlossing uit de slavernij, verzachting en heiliging van het leed. Neen! het bedoelt niet ons de smart te doen vergeten, de ellende te doen loochenen, — maar het bedoelt, ons tegenover dit alles te doen starende op de ontferming Gods, die redding aanbracht. Een licht der lichten is opgegaan in deze donkere wereld, — en nu mag het kind des Heeren niet doen alsof dit licht niet verschenen ware, niet blijven klagen alsof hij geen Heiland kende.

Ons hart is zoo geneigd, tegen het goede dat ons wedervaart, over te stellen: maar *dit* is er toch, wat mijne vreugde wegneemt, wat mijne blijdschap vergalt. Laat ons leeren omgekeerd te doen; tegenover al ons leed en al onzen druk *dit* te plaatsen: maar de liefde Gods in Christus is mij geschonken; mij is eene gave gegeven, die tegen dit alles opweegt. Zóó alleer verheerlijken wij onzen God, en wekken onze medezordaren op tot heilige jaloerschheid.

De Apostel vermaant tot dit zich verblijden met zoo grooten nadruk, omdat alleen die blijdschap veerkracht geeft tot de levenstaak. Zoo laat ons dan rondom ons zien naar de blijken van Gods goedheid; laat ons bovenal opzien tot Gods onuitsprekelijke gave in Christus, opdat wij onzen weg met blijdschap mogen reizen op deze aarde vol smarten; voor het kind Gods wijkt eenmaal de smart, maar voor eeuwig blijft wat de ziel doet juichen.

Hem wil ik eeuwig loven,
 Dien 'k als mijn Heiland ken;
 Niets kan mij dit ontrooven
 Dat ik de Zijne ben.
 Dies, daar ik lijdzaam loope
 De baan mij voorgelegd,
 Ben 'k zalig in de hope
 Van 't heil, mij toegezegd.

21 Februari.

Te lezen: Psalm XXVII.

Psalm XXVII: 14. *Wacht op den Heer; zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op den Heer!*

Wachten, stil verbeiden, zonder zelf iets te kunnen doen, hoe vaak is ons dat noodig, zoowel met betrekking tot de dingen van het Koninkrijk Gods, als in de omstandigheden van ons eigen leven! Hoe zwaar valt het aan onze haastigheid, aan onze kortzichtigheid! Hoe onmogelijk zou het zijn, de vermaning tot wachten in beoefening te brengen, — indien er niet gezegd werd: *wacht op den Heer!* 't Is niet een wachten in den blinde, een verbeiden in volslagen onwetendheid. Wacht op den Heer, dien gij kent in Zijne macht, wijsheid en liefde. Zijne maat der dingen, Zijne tijdsbepaling is eene andere dan de onze. Wij zijn schepselen van een dag; Hem behoort de eeuwigheid. Indien Hij vertoeft met verlossen, indien Hij smart en lijden laat voortduren, — het is niet omdat Hij vergeet genadig te zijn, of omdat Zijn arm niet zou kunnen verlossen, maar omdat Zijne wijsheid weet, dat het er de tijd nog niet voor is, omdat het lijden en de nood eerst nog uitwerken moeten hetgeen, waartoe Hij ze zond.

Wacht op Hem, o gij nedergebogene ziele! Geef den moed niet op, maar wees sterk in het vertrouwen; sterk, door het letten op Zijne beloften; sterk, door het overdenken van vroegere uitreddingen, door het staren op het onderpand van Gods liefde, u gegeven in de zending Zijns Zoons! Geef God de eere, door aan Hem vast te houden, ook in het duister; door op Hem te blijven rekenen, al verstaat gij Zijne leidingen niet.

En aan de vermaning: „zijt sterk”, wordt de belofte

toegevoegd: „Hij zal uw hart versterken.” Waar gij de middelen aangrijpt, daar zal Gods zegen tot u afdalen; daar zullen de toevloeiingen Zijner genade u niet ontbreken, om het leven des geloofs te bekrachtigen. Indien ook al de uitredding vertoeft, uw God vertoeft niet met u bekwaammakende genade te schenken tot verbeiden, indien gij die nederig van Hem vraagt. Zijn doel met Zijne kinderen is, hen in het gelooven te oefenen, zoo lang de proeftijd des aardischen levens duurt; daarom *moeten* er wachtenstijden zijn. Maar daarom zal Hij dat geloof ook onderhouden, dat tot volharden noodig is, en Zijnen vrede bewaren in het hart, dat er Hem om vraagt. Lang kan het wachten moeten duren, — doch eenmaal komt er een einde, dat licht en heerlijkheid brengt. Het wachten is voor dezen tijd hierbeneden; het vol en zalig bezit en de openbaring der heerlijkheid Gods is voor het eeuwig leven in het Vaderhuis.

Wacht op den Heer, godvruchte schaar, houd moed;
 Hij is getrouw, de bron van alle goed:
 Zoo daalt Zijn kracht op u in zwakheid neér;
 Wacht dan, ja wacht, verlaat u op den Heer.

22 Februari.

Te lezen: 1 Joh. I.

1 Joh. I: 3^a. *Hetgeen wij gezien en gehoord hebben,
 dat verkondigen wij u.*

Het woord des levens, dat wereldherschepend in de menschheid is uitgegaan, en ook tot ons gebracht is geworden, is gekomen als verkondiging van een feit. Zij, die er mede opgetreden zijn onder hunne tijdgenooten, en hunne getuigenis hebben te boek gesteld, zoodat ook

de later levenden die ontvangen kunnen, zij zeggen: wat wij gehoord en gezien hebben, dat verkondigen wij.

Inderdaad, dàt alléén kan aan de menschheid leven en vrede brengen. Wat zouden wij hebben aan denkbeelden, aan beschouwingen en bespiegelingen, hoe schoon die ook waren? Daar leeft men niet bij; daar sterft men niet op. Wat wij noodig hebben, is niet, wat menschen van God denken en van God uitspreken, hoe verheven dat zijn moge; we hebben noodig, dat *God* spreke, dat God antwoorde op de aloude bede: och, dat Gij de hemelen scheurdet! dat Gij nederdaaldet! Het komt aan, niet op menschelijke beschouwingen over God, maar op *Gods* gezindheid jegens den mensch.

Welnu! de Apostelen spreken het uit: Wij verkondigen wat wij gehoord en gezien hebben. Onze verkondiging is eene verkondiging van feiten, van het ééne groote feit, dat het Woord vleesch geworden is, en onder ons heeft gewoond, dat God in den Zoon Zijner liefde tot menschen is afgedaald om zondaren zalig te maken.

Die verkondiging draagt in zichzelf het stempel der waarheid dáárin, dat zij onmogelijk door menschen kon uitgedacht worden. Menschelijke fantasie zou een gansch ander Evangelie hebben voortgebracht, dan dat zoo wonderbaar Kruis-Evangelie, den Joden eene ergernis, den Grieken eene dwaasheid. Deze Apostelen geven eenvoudig terug wat zij gehoord en gezien hebben, en doen daardoor hen, tot wie hunne verkondiging komt, zelve hooren en zien, wat in den Christus door God is gegeven.

Dáárin ligt de vaste grond, dien wij behoeven om op te steunen. Als onze geest bestreden wordt door twijfelingen; als ons geloof op de proef wordt gesteld in de moeiten en bezwaren des levens; als de tijdgeest

voor ons de wereld der onzienlijke dingen tracht onzeker te maken, en die als hersenschimmig voorstelt, — roepen we ons dan telkens voor den geest: Wij steunen op wat hier op aarde gehoord en gezien is, op eene tastbare werkelijkheid, op een openbaar worden van het onzienlijke in deze zichtbare wereld; wij steunen op den Zoon van God, die onze Broeder werd.

Ik geloof in Jezus Christus,
D'eengeboren' Zoon van God,
Door Wien alles is geworden,
't Woord bij God, en Zelf ook God;
'k Eer dien Zoon, gelijk den Vader,
'k Buig mij dankbaar voor Hem neêr,
Die mij vrijkocht en verlost;
Hem erken ik voor mijn' Heer.

23 Februari.

Te lezen: Hand. IX: 1—16.

Hand. IX: 11^b. *Zie, hij bidt.*

Het moet voor Ananias genoeg zijn, te weten, dat Saulus van Tarsen bidt, om tot hem te durven gaan, onbeschroomd, in de gewisheid, dat hij in hem een veranderd mensch zal vinden. Maar heeft dan niet Saulus, de Farizeër, reeds vroeger vele malen gebeden?

Gewisselijk, hij heeft gebeden opgezegd, gebedswoorden uitgesproken, — maar eerst nu zegt de Heer, de Kenner der harten, van hem: „hij bidt.” Nu eerst is zijn trots gebroken; nu eerst gaat zijn hart vragend, roepend, smeeënd uit tot den God zijner vaderen.

Voor een iegelijk mensch is dit het keerpunt in het leven, als waarlijk van hem gezegd kan worden: hij bidt. Bidden, gelijk dit voor God alleen als bidden geldt,

bidden uit den grond des harten, een roepen uit de diepte, een niet loslaten van God eer dat Hij zegent, dat is geen vrucht van den eigen akker des menschen. De hand des Heeren moet de ziel hebben aangeraakt, eer het zóóver komt. Daar moet een wegzinken hebben plaats gehad van alle eigene gerechtigheid, zoowel als een erkennen, dat al het goed dezer wereld niet in staat is, de behoefte der ziel te vervullen. Daar moet een uitzien gekomen zijn naar het licht des Heeren, al schijnt dat nog maar als eene verwijderde ster der hope; daar moet een drang ontstaan zijn, die van al het aardsche doet afzien, om den Heer, en Hem alléén, te zoeken. Neen! van geen opzeggen van gebeden, van geen waarnemen van godsdienstige vormen, hoe prijselijk als wegbereidingen, kan dat veelzeggend woord worden gezegd: Zie, hij bidt!

Doch waar dan ook dat echte bidden ontstond, daar is een aanvang aanwezig, die de voltooiing van het genadewerk waarborgt. O het kan zijn, dat uwe ziele veel langer dan die van Saulus moet zoeken, al eer gij vindt, maar vinden zult gij *zeker*, gij, die waarlijk bidt. Nog is het duister rondom u, maar den beslissenden stap hebt gij reeds gedaan, die uw heden van uw verleden scheidt. Nog hebt gij geen rust, — maar de onrust, die in u ontwaakt is, die u uitdrijft tot den Heer, die u niet toelaat afleidingen te zoeken of met valsche troostredenen u te laten misleiden, is waarborg, dat de Heer u zal doen vinden wat gij zoekt.

Dat bidden uit den grond des harten is teeken van ontwaakt leven. En Hij, die dat wekte, zou het weer doen ten onder gaan? Hij zou nalaten, de Waarmaker Zijns Woords te zijn, de Vervuller Zijner eigene beloften? Indien Hij vertoeft, verbeid Hem, Hij zal ge-

wisselijk komen. Langer vertoeft Hij niet, dan noodig is, om u te ontledigen van al het eigene. Is er plaats voor Zijne genade, dan daalt zij in het hart. Van elk, aangaande wien gezegd kan worden: „hij bidt!” zal ook eens getuigd kunnen worden: hij dankt voor Gods onuitsprekelijke gave.

Zie ons dan, Vader! in den nood
 Tot Uwen schoot gedreven;
 Wat aardsche vader zou, voor brood,
 Zijn' kindren steenen geven?
 En Gij, zoudt Gij niet nog veel meer
 Den Geest, waarom w' U smeecken, Heer!
 Ons op ons bidden schenken?

24 Februari.

Te lezen: Pred. I: 1—11.

Pred. I: 2^b. *IJdelheid der ijdelheden! het is al ijdelheid.*

Ziedaar het kort begrip van het gansche boek „de Prediker.” IJdel is heel het leven op aarde; ijdel de vreugd en de smart, ijdel de arbeid; alles lost zich op in een „wandelen naar de dooden toe.”

Dit is het kort begrip van „de Prediker”; maar dit is niet het kort begrip van den geheelen Bijbel. Die nietigheid, die vergankelijkheid van al het ondermaansche is eene ontzaglijke, eene sombere werkelijkheid, — maar zij beschrijft slechts *éene* zijde der waarheid. Op zichzelf beschouwd, buiten verband met de eeuwigheid, afgezien van het leven in Gods gemeenschap, — o gewis! dan is het aardsche leven niets dan ijdelheid; dan zijn de sombere woorden van den Prediker niet te somber, om uit te drukken, hoe moede de menschenziel wordt van de bewegelijkheid der dingen, altijd uitlopend op

verkwijnen en vergaan. En noodig is het, dat de Schrift, waarin Gods openbaring tot ons komt, met zoo ontroerende woorden ook dáárop heenwijst. Alzóó heeft de zonde ons verstand verduisterd, dat wij in de geschapene dingen gaan zoeken, wat daarin nooit is te vinden, en dat wij bevrediging voor de diepste behoeften onzer harten gaan wachten van wat onmogelijk den honger onzer zielen kan stillen. Daarom is het goed, er met nadruk op gewezen te worden, hoe ijdel zulk een pogen is; hoe er een vloek der vergankelijkheid ligt over het aardsche leven, gelijk dit nu eenmaal is geworden, opdat wij leeren zouden niet langer geld uit te wegen voor wat geen brood is, en onzen arbeid voor wat niet verzadigen kan.

Maar wie nu dit: „alles is ijdelheid” opvatten zou als het laatste woord der wijsheid, en als instemming met die levensmoeheid en levenszathed, die tot mode geworden is in onzen tegenwoordigen tijd, — die zou schromelijk de bedoeling der Godsopenbaring miskennen. Alles is ijdelheid, — als het is losgemaakt van God, als het *zelf* tot doel van het streven gesteld wordt. Doch *niet* ijdel is het aardsche leven, als daarin God gezocht en gevonden wordt, en als dit leven aangemerkt wordt zooals het waarlijk is, namelijk als oefenschool voor de eeuwigheid. Laat vrij alles vergankelijk en nietig zijn, — indien in deze vergankelijke wereld eene menschenziel haren God vindt, dan heeft dit leven eene gave gebracht die tot in eeuwigheid duurt. Ja, dan wordt dit aardsche leven zelf van gedaante veranderd. Voor wie in Christus is, zijn alle dingen nieuw geworden. Die arbeid en moeite, die levensomstandigheden en levenservaringen, in zichzelf zoo nietig, zijn gelegenheden geworden om er God in te verheerlijken, om er de dankbare liefde tot den

Vader in te openbaren, om het werk Gods te werken, dat tot in eeuwigheid blijft. Buiten God, — alles ijdelheid; in Zijne gemeenschap alles belangrijk en heerlijk, omdat Zijn licht er over straalt.

Vorm tot Uw' dienst ons hart, o heilig' God!
 Dan zal in ons een vuur van ijver branden;
 Uw dienst alleen geeft onvermengd genot,
 En maakt ons vrij van droeve zondenbanden:
 Dan juichen wij in ons toekomstig lot,
 En stellen ons blijmoedig in Uw handen.

25 Februari.

Te lezen: Joh. III: 1—13.

Joh. III: 3. *Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.*

Wedergeboorte onmisbaar om Gods Koninkrijk in te gaan, om zelfs maar dat Koninkrijk te kunnen zien, — dat is een uitspraak, waarvan onze aangeborene natuur met onwil zich afwendt. Van deugdbeoefening, van verbetering wil ons hart hooren; daarbij toch blijft de hoogmoed ongebroken. Maar de eisch der wedergeboorte verklaart al, wat wij hebben en zijn, voor bezoedeld, voor ongeschikt om er Gods Koninkrijk mede binnen te gaan. De eisch der wedergeboorte is een eisch om het oude leven ganschelijk in den dood te geven; alles weg te werpen, waarop men roem droeg; zich voor God doemschuldig en ellendig te verklaren; geen wonder, dat vleesch en bloed daartegen opkomt met alle macht!

En toch, de Heer kan niet iets minders eischen. Zijn geestelijk Koninkrijk kunnen slechts ingaan, wie geestelijke menschen zijn geworden. In Zijn Rijk is voor den dienst der zonde, voor den lust der zinnen, voor 't gevele

van het eigen ik geen plaats. Wat uit de aarde aardsch is, kan het hemelsche niet bedenken, niet bereid, niet geschikt zijn voor een bestaan, waarin God uit liefde en met volkomenheid des harten gediend wordt.

Maar, vordert die eisch der wedergeboorte niet het onmogelijke? Wie kan zichzelf „doen geboren worden?” Gewisselijk, niemand! En daarom zou die eisch: gij moet wedergeboren worden! gelijk staan met een doemvonnis, dat onherroepelijk het kind van Adam buiten Gods Koninkrijk sloot, indien het Evangelie alleen maar dien eisch, indien het ook niet eene belofte had te brengen. Gij *moet* wedergeboren worden, — maar ook gij *kunt* wedergeboren worden, want God is bezig, door Zijnen Geest aan u te arbeiden; bezig, met het afbreken en uitroeien van wat in den weg staat; bezig, met het mededeelen van wat in u een nieuw leven moet doen ontstaan. Wat Hij van u eischt, is alleen dit, dat gij u *laat* bewerken; dat gij loslaat, wat God van u neemt, opdat er plaats zij voor wat Hij in u planten wil. Zoo onttrek u dan niet aan de bearbeiding Gods, hoe smartelijk u die valle, en laat u leiden tot dien Christus, die dat leven in de zielen verwekt. Geen wedergeboorte, dan door het geloof in Hem. Met het ontwaken des geloofs valt de wedergeboorte samen. Dan, als alles u is ontzonken, en gij als een arm zondaar opziet tot den rijken Heiland, dan wordt in u dat leven geboren, dat niet meer sterft. Verbrijzeld valt gij neêr, om op te staan als een gezegend kind des Vaders, en dat gij wedergeboren zijt, het wordt openbaar in het nieuwe leven, dat daar woont in uw hart, en in uwe daden zich uit.

Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doôn!
En Christus zal over u lichten!

Zoo wekt u, zoo dringt u, als Broeder, Gods Zoon,
 Eer Hij u als Rechter komt richten.
 Ontwaak en sta op! het gevaar is zoo groot:
 Wie kiest, o verdwaasde! voor 't leven den dood?

26 Februari.

Te lezen: Hebr. VI : 11—20.

Hebr. VI : 20. *De Voorlooper is voor ons ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizedek, een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.*

De gemeente van Christus is als eene karavane van pelgrims, reizende naar de Godsstad, die boven is. Nog is zij, in de woestijn dezer wereld, omringd van allerlei moeite en bezwaren, — nog staat zij bloot aan allerlei strijd, maar moedig mag zij voortreizen: de Voorlooper is ingegaan, die plaats bereidt, en die Zelf het levend onderpand is, dat zij, die Hem toebehooren, eenmaal zullen komen, waar Hij is. Die Voorlooper is Hoogepriester op de wijze van Melchizedek. Hij dankt Zijn priesterschap niet aan afstamming, maar Zijn eigen Wezen draagt de priesterlijke wijding in zich, gelijk de Koning van Salem in den grijzen voortijd daarvan eene voorafbeelding vertoonde. Omdat Hij Priester is, bedekt Hij de schuld van hen, die door Hem tot God naderen, en legt Hij op hen den zegen Gods.

Welk een voorrecht, zulk eenen Voorlooper te hebben! Wie mogen dat het hunne noemen? Wie kunnen zeggen: *voor ons* is Hij ingegaan? Zij alleen, die wandelen op Zijnen weg, en tot het reisgezelschap behooren, dat achter Hem optrekt. Zoolang wij op eigengekozen wegen gaan, hebben wij geen en Voorlooper. Dan dwalen wij rond, om eindelijk bedrogen uit te komen. Maar is deze

Jezus de onze geworden; is ons hart voor Hem gewonnen, welke sterkte hebben wij dan in de zekerheid, dat Hij ons is vooruitgereisd, en nu als onze Hoogepriester bij den Vader leeft! Waar Hij is, zal ook Zijn dienaar zijn. Hij waarborgt aan al de zijnen hun eindelijk binnenkomen in het Vaderhuis.

Zoolang dan de reize duurt, laat ons met goeden moed de loopbaan loopen, die ons is voorgesteld. Achter Jezus is het veilig, — maar ook nergens elders dan op Zijn weg. Zijn weg is die van het stil en trouw dienen van den Vader; met dankbare wederliefde; met zelfverloochening, waar het noodig is, maar steeds met een hart, dat zich wijdt aan de opgedragen taak. Hierbeneden is de ruste niet; maar zij komt, zij wacht aan het eind van den weg. Als maar de Voorlooper de liefde onzer ziele heeft, dan trekt Hij ons aan met krachtige aantrekking, en bewaart ons voor afdwalen. Zijne eigene priesterlijke wijding deelt Hij mede, zoodat de Zijnen daarmede worden aangedaan in hunne mate. En eens, als de proeftijd, de vormingstijd voorbij is, dan zijn Voorlooper en volgelingen voor eeuwig vereend.

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
 Uw' vrije gunst alleen wordt de eere toegebracht;
 Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen de eerkroon dragen
 Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
 Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
 En onze Koning is van Isrels God gegeven.

27 Februari.

Te lezen: Philipp. I : 1—8.

Phil. I : 6. *Vertrouwende, dat Hij, die in u een goed werk heeft begonnen, dat zal voleindigen tot op den dag van Jezus Christus.*

Zullen wij in staat zijn tot het volbrengen onzer Christelijke levensroeping, dan moet ons hart niet door vreeze bekneld zijn; dan moeten wij met blijde gewisheid kunnen uitzien naar het eind van den strijd, naar het feest onzer kroning. Maar waarop zal die gewisheid gegrond zijn? Voorwaar! niet op onze trouw of standvastigheid, niet op omstandigheden of omgevingen; éénniglijk op den Heer. Doch, zal dit kunnen en mogen geschieden, zonder een roekeloos vertrouwen te moeten heeten, dan moet de zekerheid aanwezig zijn, dat Hij in het hart een goed werk heeft begonnen. Des Christens vastheid is, dat Hij, die aanvang maakte, het aangevangene voltooiën zal. Waar nu geen aanvang is van genadewerk; waar het hart nog verzonken is in de dingen dezer wereld en eeniglijk uitgaat naar wat het eigen ik kan streelen, daar kan en mag men maar niet lichtzinnig aannemen, dat alles wel terecht komen zal; daar is aanleiding tot een ernstig zoeken, tot een worstelen om vrede te vinden!

Mag echter de ziel met dank aan Gods genade belijden: ik weet, dat ik blind was, en nu zie; ik weet, dat ik uit den dood ben overgegaan tot het leven, — dan is de trouw des Heeren haar waarborg, dat dit aangevangen werk voltooid zal worden. Mijn Broeder! mijne Zuster! onze God doet Zijn werk niet ten halve. Heeft Hij onze voeten gezet op den weg des vredes, dan zal Hij ons dien weg ook ten einde toe doen be-

wandelen, tot waar wij aankomen in het Vaderhuis. Is maar het blijvend zoeken Zijns aangezichts het kenteeken der echtheid van het aangevangen werk, dan hebben wij ons niet bekommerd te maken, dat wij ten slotte toch nog wel beschaamd zouden kunnen uitkomen. De trouw en de almacht onzes Gods zijn onze waarborg. Heeft Hij ons opgezocht, toen wij naar Hem nog niet vroegen, zal Hij dan niet nog veel zekerder bewaren, beschermen, en veilig tehuis brengen, wie Hij geleerd heeft, Hem aan te roepen en op Hem te hopen? Hierdoor wordt onze Redder verheerlijkt, dat wij vastelijk gelooven: Niets zal mij scheiden van de liefde Gods, die daar is in Christus, mijnen Heer.

Als ik, omringd door tegenspoed,
 Bezwijken moet,
 Schenkt Gij mij leven:
 Is 't dat mijns vijands gramschap brandt,
 Uw rechterhand
 Zal redding geven.
 De Heer is zoo getrouw als sterk;
 Hij zal Zijn werk
 Voor mij volenden:
 Verlaat niet wat Uw hand begon,
 O Levensbron!
 Wil bijstand zenden.

28 Februari.

Te lezen: Psalm I.

Spr. XXIII : 26. *Mijn zoon! geef Mij uw hart, en laat uwe oogen Mijne wegen bewaren.*

„Geef mij uw hart!” roepen, beurt om beurt, de genotzucht, de eerezucht, de geldgierigheid ons toe, een heil belovend, dat zij nooit in staat zijn te geven. Maar

tusschen al die stemmen door, doet ook de zachte stem van God zich hooren: Geef Mij uw hart! Die God, die ons niet noodig heeft, vraagt naar ons, omdat Hij weet, dat *wij Hem* noodig hebben.

En wat Hij vraagt, is ons hart. Niet onze godsdienstplechtigheden, niet onze deugd en braafheid, niet onzen ijver voor Zijne waarheid, maar ons *hart*. Zonder die overgave des harten is al het andere zonder betekenis; uit die overgave des harten volgt al het andere vanzelf. Dat is een zware eisch, omdat dat hart van nature juist van gansch andere dingen vervuld is; het is een eisch, die niets minder dan de vordering van wedergeboorte in zich sluit.

Toch, hoe rechtmatig is die eisch! Heeft niet de Schepper recht op dat hart, dat Hij tot Zijne verheerlijking heeft geschapen? Dringt Hij Zijn recht niet bij ons aan, door al de onverdiende zegeningen, die dagelijks ons toevloeien? Bovenal, spreekt niet de gave van Zijnen Eeniggeborene, onzen Redder en Behouder, tot ons met eene kracht, die al het andere te boven gaat? Geef Mij uw hart! Dat is: Geef Mij uwe liefde; geef Mij de toewijding van uw willen, denken en trachten. Ik kom tot u, o afgedwaald kind! gij dan, kom tot Mij!

Geef Mij uw hart! Zeker, dat vraagt veel van ons, — en toch, het stelt geen onmogelijken eisch. De Heer zegt niet: Geef Mij eene éénige vlekkelooze daad! Dan zou het buiten hoop voor ons zijn. Maar Hij zegt: Geef Mij uw hart! dat hart, zóó als het is, met al zijne zonden en ellenden; dat hart, dat gij niet reinigen kunt, geef het *Mij*. En als Hij dat zegt, dan is Zijn Geest bezig met dat hart te bewerken om het over te buigen, om het te winnen voor Hem. Wat van ons wordt geëischt, het is alléén, dat wij Hem zullen *laten* werken,

om tot stand te brengen wat Hem welbehagelijk is; om dat hart eerst aan te trekken, en daarna te vernieuwen door levensverbinding met den Levensvorst.

Geef Mij uw hart! Daar volgt op: „en laat uwe oogen Mijne wegen bewaren.” Maar dat is geen afzonderlijke eisch. Uit het eerste volgt het tweede vanzelf, zoodat het tweede tot waarmerk strekt van de echtheid van het eerste. Wie zijn hart den Heer gaf, die wandelt vanzelf op Zijne wegen, totdat die wegen invoeren in het Vaderhuis Gods, waar Hij alles in al Zijne kinderen zijn zal.

Leer mij naar Uw wil te handlen,
 'k Zal dan in Uw waarheid wandlen;
 Neig Mijn hart, en voeg het zaam
 Tot vrees van Uwen naam.
 Heer, mijn God, ik zal U loven,
 Heffen 't gansche hart naar boven;
 'k Zal Uw naam en Majesteit
 Eeren tot in eeuwigheid.

29 Februari.

Te lezen: Psalm LXII.

Psalm LXII: 6. *Doch gij, o mijne ziel! zwijg Gode,
 want van Hem is mijne verwachting.*

Daar is sprake in dezen Psalm van lijden, door menschelijke boosheid den vrome aangedaan. Naast het leed, rechtstreeks door God gezonden, hoeveel smart, door vijandige gezindheid veroorzaakt! Belediging en krenking, benadeeling, verbittering van het levenslot door uitingen der wangunst, belastering en tegenstand, — in allerlei vormen kan dat kwade zich voordoen. Zie, dan ontstaat er geneigdheid, ook voor wie onder rampen, door God toegezonden, zich nederig buigt, om met harts-

tocht zich te beklagen, en met heftigheid handhaving van eigen recht te zoeken. En toch, op deze wijze maakt het kind Gods zich aan het kind der wereld gelijk, en het éénige wat dit uitwerkt is, dat de vrede des harten gestoord, en daardoor de ziel nog rampzaliger wordt.

Daarom vermaant de Psalmist zichzelf: o mijne ziel! zwijg Gode. Dat is niet: zwijg tegenover God, draag uw leed alleen! Want in dezen zelfden Psalm zegt hij: stort uw hart uit voor Gods aangezicht. Neen! tegenover God mag het geprangd gemoed alles uitstorten, waardoor het bezwaard is, om bij Hem vertroosting en redding te zoeken. Dit: „zwijg Gode!” wil zeggen: zwijg ter wille van uwen God; zwijg tegenover menschen, uwe zaak Gode overlatend; verdedig u niet en zoek uw recht niet door kwaad met kwaad te vergelden. Laat er geen bitterheid in u zijn tegenover de bitterheid u aangedaan: gij kunt zwijgen tegenover de menschen, omdat gij moogt spreken tot God. Daar is een levende God, die op Zijnen tijd het recht handhaaft; geef aan Zijne leiding u over.

Daar spreekt geen moedeloosheid uit dit woord. Integendeel: wat tot dit zwijgen kracht geeft is, wat daar volgt: „Van Hem is mijne verwachting.” Wie op den Almachtige vertrouwt, kan en mag geduldig zwijgen.

Hoe wordt deze Oud-Testamentische vermaning voor ons aangedrongen door het zien op Hem, die Zijnen mond niet opendeed tegen Zijne vijanden; die als Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf Dien, die rechtvaardiglijk oordeelt! Vrage dan onze ziele Hem om deze genade, dat wij ook in dezen mogen wandelen in Zijne voetstappen. Zijn Naam zal er door verheerlijkt, en in ons hart de vrede vermenigvuldigd worden.

Doch gij, mijn ziel, het ga zoo 't wil,
 Stel u gerust, zwijg Gode stil.
 Ik wacht op Hem; Zijn hulp zal blijken:
 Hij is mijn rots, mijn heil in nood,
 Mijn hoog vertrek; Zijn macht is groot;
 Ik zal noch wanklen noch bezwijken.

1 Maart.

Te lezen: Joh. II : 1—11.

Joh. II : 11^b. *En Zijne discipelen geloofden in Hem.*

Hier wordt niet het eerste ontwaken des geloofs bedoeld. Dat was reeds geschied; anders zouden deze mannen niet discipelen kunnen heeten. In de aanraking, waarin zij tevoren met Jezus gekomen waren, was hun zielsoog opengegaan, en al kenden zij den naam nog niet, waarmede zij Jezus moesten noemen, *dit* hadden zij toch erkend, dat Hij van God gezonden was. En dit, dit aanschouwen van Goddelijke heerlijkheid onder het kleed van menschenlijke geringheid, dit is het eigenlijk wezen des geloofs.

Maar dit geloof wordt nu gesterkt, achterna bevestigd door het wonder, dat zij bij de bruiloft van Kana zien geschieden. De uitwendige waarneming komt hun nu verzekeren, dat zij zich niet bedrogen hebben, toen zij het goddelijke in Jezus hebben erkend, en alzoo bereikt het eerste wonder het doel, waartoe *al* Zijne wonderen moesten dienen: het geloof versterken in de harten, die alreeds Zijne geestelijke heerlijkheid hadden erkend.

De uitwendige wonderen waren beperkt tot den tijd van Jezus leven op aarde: zoo kunnen dus niet meer gelijke waarnemingen als die der eerste discipelen het

aanvankelijke geloof bekrachtigen in het hart van ons, die in later eeuw leven. Maar is er dan niet voor ons op andere wijze bekrachtiging van het aanvankelijk geloof? Zie, bij allen, die discipelen worden, begint het geloof met een aanschouwen, een erkennen van Jezus heerlijkheid. Voor de persoonlijke bekendheid, aan de tijdgenooten Zijner omwandeling geschonken, komt de indruk in de plaats van Zijn levensbeeld, gelijk ons dat in de Evangeliën tegemoet komt. Wie op dezen Jezus den blik leert richten, zoodat hij dien niet meer afwenden kan, die begint te gelooven. Maar versterkt, bevestigd, bekrachtigd wordt dat geloof eerst *dàn*, als men Zijne werking aanschouwt, Zijne werking, nu niet meer op het gebied der stoffelijke dingen, maar op het gebied van het leven des geestes. *Dàn*, als wij aanschouwen en ervaren, hoe Hij vrede geeft aan ons ontrust gemoed; hoe Hij den ban verbreekt, waarin ons hart bekneld was; hoe Hij levenskracht mededeelt, waardoor wij leeren strijden tegen de zonde, en die aanvankelijk overwinnen, — dan wordt ons geloof bevestigd, dat Hij is wat onze ziele in voor gevoel aanschouwd heeft in Hem. Ja, dan „gelooven wij in Hem”, zooveel krachtiger dan wij tevoren deden, dat het is, alsof het geloof nu eerst ontstond. Zalig, wie tot *zulk* gelooven kwamen: eerst zij bezitten een schat, dien niemand of niets hun meer ontnemen kan.

Zou ons geloof en liefde nu,
 Daar G' ons zóó lief hebt, ooit verkouden?
 Geef, dat w' in liefd', o God! aan U
 En aan Uw woord ons houden.

2 Maart.

Te lezen: 2 Petr. I: 1—11.

2 Petr. I: 10^a. *Benaarstigt u te meer, om uwe roeping en verkiezing vast te maken.*

Bevreemdende vermaning! Hoe kan een mensch, een nietig schepsel, eene daad Gods vast maken?

Een iegelijk, tot wien de blijde boodschap komt, wordt door God geroepen, is door God verkozen, tot het deelgenootschap aan het Koninkrijk des lichts. Hij is, uit de duisternis, waarin de wereld ligt verzonken, gebracht in den kring, die met het licht der genade bestraald is. Welk eene begenadiging boven duizenden is ons deel, waar God met den weg des behouds ons bekend maakt, den Heiland voor ons zielsoog plaatst, aan onze harten werkt, opdat daarin het geloof in dien Heiland geboren worden zou! Welk een voorrecht, door opzoekende genade geschonken, is het onze, waar uitgangen der ziel tot den Heiland ontstaan zijn; waar het ééne noodige begeerlijk is geworden; waar toekeering kwam tot den Heer en Zijnen dienst!

Voorwaar! dan is ons rijke dankensstof gegeven! Maar tegelijk, dan is er ook aanleiding tot de vermaning: benaarstigt u, dat alles vast te maken, te bevestigen, meer en meer uw persoonlijk bezit te doen worden, door van de genademiddelen Gods al dat gebruik te maken, dat Hij wil, dat gij er van maken zult. Want al wat gij tot hiertoe bezit, wordt slechts uw blijvend eigendom, als gij er met het gansche hart in opgaat. Die opgewekte belangstelling kan weder verflauwen; dat genieten van geestelijke zegeningen kan weder wijken; uit dien door het licht Gods bestraalden kring kunt gij weder wegdwalen, — indien gij niet waakt en

bidt! Hoevelen zijn er, die een tijd in hun leven gekend hebben, waarin hun de geestelijke dingen belangrijk waren, en die nu weer zijn teruggezonken in de wereld!

Maak uw bezit dan vast, door u te benaarstigen om op te wassen in de genade en kennis van den Heere Jezus Christus. Laat de waarheid, dat de Goede Herder waakt voor Zijne schapen, u niet een oorzaak tot traagheid worden, want — of gij één van die schapen zijt, moet juist blijken uit dat benaarstigen. Waak en bid, opdat gij niet in verzoeking valt! Voortdurend is de zielevijand er op uit, u te ontrukken wat gij aanvankelijk bezit. Gij bewaart het alleen, indien gij uw bezit gestadig vermeedert; indien gij den Geest Gods toelaat al verder en verder uw gansche wezen te doordringen: dan slechts is uw deel vast voor de eeuwigheid!

Geef, dat mijn oog het goede aanschouw',
 't Welk Gij, uit onbezweken trouw,
 Uw uitverkoornen toe wilt voegen;
 Opdat ik U mijn Rotssteen noem,
 En, deelend in Uws volks genoegten,
 Mij met Uw erfdeel blij beroem.

3 Maart.

Te lezen: Openb. III : 14 - 22.

Openb. III : 20. *Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop: indien iemand Mijne stem zal hooren en de deur open doen, Ik zal tot hem inkomen, en met hem avondmaal houden, en hij met Mij.*

Hij, Wien alle macht is gegeven in hemel en op aarde, Hij staat voor de geslotene deur des harten, en Hij klopt! Hij wil niet dwingen met Zijne almacht; Hij wil uitlokken door Zijne liefde. Hij vraagt de ge-

willige toestemming onzer ziele, om zich door Hem te laten zaligen: welke nederbuigende ontferming!

Hij staat daar, en Hij klopt. Ach, zonder dat kloppen zou niemand de deur voor Hem opendoen. Niemand gaat uit zichzelf den Heiland vragend en zoekend tegemoet. Hij, de Goede Herder, is de eerste in het werk des behouds. Hij klopt, waar Hij Zijn Evangelie laat brengen, met de verkondiging Zijner gadelooze liefde; Hij klopt, waar Hij het geweten doet spreken, en de vreeze voor het toekomstig gericht wakker roept in het hart; Hij klopt, te midden en door middel van de leidingen der voorzienigheid, als de rampen en smarten der aarde over ons komen, als de broosheid van het aardsche ons voelbaar wordt, als de zwakheid en onbetrouwbaarheid van menschelijken steun ons pijnlijk treft. Hij klopt, door alle deze middelen, opdat wij toch Hem gehoor zouden geven. En toch, hoe lang, hoe vaak moet Hij kloppen, eer in de stemmen des harten en in de ervaringen des levens waarlijk Zijne stem gehoord wordt! Waar zou het heen met een iegelijk onzer, indien Hij niet goddelijke lankmoedigheid toonde!

Wie Hem de deur ontsluit, die ontvangt niet een Rechter, maar Een, die Zich vriendelijk Gastheer betoont in de woning waar Hij binnentreedt. Het avondmaal wordt door Hemzelven bereid; Hij komt om te geven, niet om te ontvangen. De spijs, die Hij biedt, is Zijne levensgemeenschap, het ware brood voor de hongerende ziele. O zalig dan, wie op Zijne stem de deur opent! Zalig, wie niet blijft weerstaan, tot het voor eeuwig te laat is! Het heden der genade neemt eenmaal een einde; — wie weet hoe spoedig! En het kan geschieden, dat het oor niet langer het kloppen verneemt, ook terwijl dit aardsche leven nog voortduurt....

heden dan, terwijl gij Zijne stem hoort, verhard uw harte niet!

Want Hij is onze God, en wij
 Zijn 't volk van Zijne heerschappij,
 De schapen, die Zijn hand wil weiden.
 Zoo gij Zijn stem dan heden hoort,
 Gelooft Zijn heil- en troostrijk woord;
 Verhardt u niet, maar laat u leiden.

4 Maart.

Te lezen: Psalm LXXXIV.

Ps. LXXXIV: 8. *Zij gaan van kracht tot kracht;
 een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion.*

Al draagt deze Psalm niet het opschrift: „een lied Hammaäloth”, hij is daarom toch wel een „lied der optochten” bij uitnemendheid, een Psalm van wie vol vurig verlangen opgaan naar Gods heiligdom, en die op den weg zich sterken door het opzien tot Gods genade en trouw.

Daarom blijft deze Psalm zoo geliefd, ook onder de kinderen der Nieuwe Bedeeling, niet slechts als een lofprijzing der zaligheid van het vertoeven in 's Heeren huis, maar ook als een reislied op den weg naar het hemelsche heiligdom. Voor dat Sion, waarnaar de vrome in Israëel uitzag, is het Vaderhuis in de plaats gekomen, waar God nog zoo anders in Zijne majesteit troont, dan in den aardschen Tempel mogelijk was. Dáárheen trekt een heilig heimwee allen, die door den Middelaar des Nieuwen Verbonds in den hemel hunne eeuwige erve leerden aanschouwen.

Maar hoeveel gevaren moeten overwonnen, hoevele bezwaren moeten doorstaan worden, eer de pelgrimsweeg

tot het doel heeft gevoerd! Wie dan op eigene zwakheid ziet, hoe zou hij niet versagen, en gaan vreezen, dat hij dit einddoel nooit zal bereiken?

Doch zie, daar klinkt nu het lied des vertrouwens: „Zij gaan van kracht tot kracht.” Zij ervaren, dat telkens nieuwe kracht hen schraagt. Niet hunne eigene, — want die hebben zij niet. Maar hun trouwe Leidsman komt telkens vóór met nieuwe krachtsbetooning, met nieuwe toevloeiing der genade. Wonderbaar worden zij telkens weder gesterkt. Doen gedurig nieuwe bezwaren zich voor, bij ieder nieuw bezwaar is nieuwe krachtsmededeeling; daarom mag van deze pelgrims gezegd worden: „een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion.”

„Een iegelijk!” Hoort het, en neemt het ter harte, o gij bekommerde, van eigene zwakheid zoo diep overtuigde Christen! Niemand zal gemist worden van allen, die door den trouwen Leidsman gevoerd worden. Ware het niet door Hem, ook de sterkste zou onderweg bezwijken. Maar nu Hij de Getrouwe is, nu moogt ook gij hopen, dat is: vastelijk verwachten, gij, die u zoo ellendig voelt, maar toch de hand uws Heeren niet loslaten kunt. Eéns zult ook gij voor God verschijnen in Zijn Heiligdom, en eeuwiglijk wonen bij Hem.

Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort;
 Elk hunner zal, in 't zalig oord
 Van Zion, haast voor God verschijnen.
 Let, Heer der legerscharen! let
 Op mijn ootmoedig smeekgebed!
 Ai! laat mij niet van druk verkwijnen!
 Leen mij een toegenegen oor,
 O, Jakobs God! geef mij gehoor!

5 Maart.

Te lezen: Matth. XXI : 1—11.

Matth. XXI : 10^b. *Wie is deze?*

Zóó vraagt de schare, als Jezus Jeruzalem genaakt. Dat is eene vraag, die zich plaatst voor iederen mensch, die met het Evangelie in eenige aanraking komt. Hoe hij die vraag ook zou willen ontwijken, hij kan het niet. Andere persoonlijkeden kan men onverschillig voorbij gaan, maar *dezen* niet; wie zich onverschillig wil houden kiest dáárdor zelf partij, namelijk hij kiest *tegen* Hem.

Wie is deze Jezus? Daar zijn op die vraag allerlei antwoorden gegeven. En toch zijn er slechts twee antwoorden mogelijk. Of: Hij is de Zoon van God; of: Hij is een Godlasterend bedrieger. Hier is geen middenweg. Men kan niet zeggen: Hij is een voortreffelijk mensch, een wijze leeraar, een voorbeeld der deugd, — want als Hij niet Gods Zoon is, dan is Hij de eere Gods te na gekomen, dan heeft Hij met Zijne woorden en met Zijn gansche optreden Zich aangematigd, wat aan geen menschenkind toekomt; dan is Hij een Godslasteraar!

Wie is deze Jezus? Het antwoord, dat wij op deze vraag geven, hangt af van het antwoord op de vraag: wat zegt gij van uzelfen? Geen geopend oog kan er zijn voor Jezus heerlijkheid, tenzij wij eerst onszelfen in onze zonde en ellende leerden kennen. Dan slechts wordt ons de tegenstelling zichtbaar tusschen onze bezoedeling, en Zijne vlekkelooze reinheid. Maar dan ook eerst wordt ons openbaar, hoe deze Jezus de gave Gods is, bestemd en geschikt om al ons gebrek te vervullen, al onze ellende weg te nemen. Is Hij Gods Eeniggeborene, niet een mensch uit de menschen, maar de Heer der heerlijkheid, ingeplant in het menschelijk ge-

slacht, dan verstaan wij, hoe in Hem de macht is om te redden, wat verloren was, en om met nieuw leven te bezielen, wat in den dood der zonde was verzonken. En gelijk in Hem die macht is, zoo is in Hem ook de bereidwilligheid daartoe. Zijn afdalen op deze aarde waarborgt het, dat Hij arm geworden is om ons rijk te maken, dat Zijn ingaan in onze ellende dienen moet om den vloek der zonde weg te nemen.

Wat zoo het geloof in Hem aanschouwt, dat wordt, door de ervaring der verlostten bevestigd. Op de vraag: Wie is deze? antwoordt de zalige ondervinding van wie Gods kinderen werden: Deze is de algenoegzame Heiland, die mij overbracht uit den dood in het leven; die mij Zijne levenskracht mededeelt van dag tot dag; die als mijn trouwe Herder mij bewaart; die als mijn almachtige Koning mij overwinning geeft in den strijd. Deze is het, in Wien de Vader tot mij komt, en mij van Zijne liefde verzekert, tot Hij mij opneemt in heerlijkheid en verzadigt met vreugde!

Jezus Christus heerscht als Koning!
Eens valt elk met eerbetooning,
Diepe aanbidding, Hem te voet.
Eens brengt elk Hem godlijke eere;
Jezus Christus is de Heere,
Wien 't Heelal aanbidden moet.

6 Maart.

Te lezen: Spreuken XV : 1—9.

Spreuken XV : 1. *Een zacht antwoord keert de grim-
migheid af, maar een smartend woord doet den
toorn oprijzen.*

Het boek der Spreuken handelt niet over de verlossingsdaden Gods, noch over de diepe ervaringen van

het geestelijk leven; het neemt in het Oude Testament eene gelijke plaats in, als de brief van Jacobus in het Nieuwe Testament: het spreekt over de uitwerking der godsvrucht in het dagelijksch bestaan. Ook de Spreuk, die wij daar lazen, wijst op zulk eene uitwerking.

Een zacht antwoord — o gewis, het is niet moeilijk te geven, waar een vriendelijk, hartelijk woord is gesproken. Maar als een beleedigend woord is vernomen; als eene onrechtvaardige beschuldiging is voortgebracht; als het gesproken woord de bedoeling verraadt om te grieven en te kwetsen, — hoe licht komt men er dan toe, met gelijke munt te betalen, bitterheid tegenover bitterheid, hardheid tegenover hardheid te stellen! Dan wordt de woordenstrijd al heftiger en heftiger, en — vaak maar onbeduidende aanleiding ontstaat eene vervreemding, eene vijandschap, die geheel een leven verbittert.

Doch een zacht antwoord brengt wie eerst had gesproken, tot kalmte, en geeft gelegenheid om eigen onrecht in te zien. Het brengt een anderen dampkring aan dan die, waarin boosheid en vijandschap welig tiert; het verbindt de harten, in stede van ze te verwijderen van elkander. Vooral in den engsten, den huiselijken kring, is een zacht antwoord van zoo onschatbare waarde; maar ook in de wijdere kringen van 't maatschappelijk leven werkt het als het gieten van olie op de opgeruide golven.

Hoe beminnelijk, hoe zegenbrengend is dat zachte antwoord! Maar om het te kunnen geven, moet het hart ootmoedig zijn. De hoogmoedige, de met zichzelf ingenomene, spreekt vanzelf smartende woorden, die altijd hooger den toorn doen oprijzen. Wie met den zegen van het zachte antwoord door de wereld zullen

gaan, hebben eerst zich als arme zondaars voor God te leeren erkennen, opdat zij ook tegenover de menschen de minsten leeren zijn. Men wane toch niet, dat dit door eene hoedanigheid van temperament wordt bezeten, en voor andere temperamenten onmogelijk is! Gaf niet de van nature zoo heftige Petrus een zacht antwoord op het laaghartige woord: „Zij zijn vol zoeten wijns”? Het was, omdat hij in de school geweest was van Hem, die zachtmoedig was, en nederig van hart, — en dáár is het voor een iegelijk onzer te leeren!

Ja, Uw liefd', Uw zondaarsmin
 Stort ons liefde tot verdragen,
 Naar Uw godlijk voorbeeld, in:
 Wie ons haten, lastren, plagen,
 Wij vergeven graag, o Heer!
 Ons vergeeft Gij eindloos meer.

7 Maart.

Te lezen: Hebr. XI: 1—8.

Hebr. XI: 8. *Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende, waar hij komen zou.*

Hoe duidelijk blijkt in het leven van den Vader der geloovigen, wat gelooven is, en wat gelooven uitwerkt! Gelooven is aangrijpen der beloften Gods. Geen *gelooven* is mogelijk, zoo niet een *beloven* is voorafgegaan. Daardoor is het, dat het echte gelooven zich van een bloot meenen onderscheidt. Abraham beeldde zich niet maar wat in, om dan voorts aan dat maaksel van eigene verbeelding vast te houden: hij had een Godswoord om op te steunen. Dáárom alleen kon dat gelooven kracht tot gehoorzamen

geven, kracht om te gaan doen wat, zonder dit, boven menschelijk vermogen zou zijn. Hij gehoorzaamt, niet wetende waartoe dit gehoorzamen hem brengen zal, maar *dit* wetende, dat hij met zijnen God niet bedrogen kan uitkomen.

Wordt niet gelijke eisch aan elken Christen gesteld? Hiermede moet ons geloofsleven aanvangen, dat wij de gewisse belofte Gods, ons in Christus gegeven, aangrijpen en vasthouden. Die belofte is, dat wie den naam des Heeren aanroept, zalig wordt. Hoog verheven is zij boven menschelijk begrip, gelijk ook menschelijk verstand aan Abraham niet duidelijk kon maken, hoe Gods rijke belofte aan hem vervuld zou worden. *God* heeft het beloofd; dat moet voor het geloof genoeg zijn. En die belofte moet nu voorts worden vastgehouden, heel den proeftijd door, al is nog ganschelijk geene vervulling te aanschouwen: God heeft beloofd, en daarom *zal* het geschieden.

Dit geloof doet nu voorts wandelen op den weg der gehoorzaamheid. Dit geloof maakt mogelijk, wat anders onmogelijk zou zijn, namelijk het opgeven van eigen lust en rust, het verloochenen van zichzelf, het wandelen op den smallen weg; den weg, waarvan het einde nog in nevelen is gehuld. Abraham wist niet, waar hij komen zoude, — en immers ook ons is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen? De hope voor de toekomst is in het geloof gegrond, en ontleent alleen aan het geloof hare vastheid.

Zulk een weg heeft God noodig gekeurd om Zijne kinderen te vormen. De groote les voor het aardse leven is, Hem te leeren vertrouwen, van Wien wij door hoogmoed en wantrouwen afgevallen zijn. Zou ons die les te moeilijk zijn, waar God in Christus ons zoo on-

wedersprekelijk Zijne genade getoond heeft? Leere Zijn Geest ons, vastelijk op Hem te steunen: het einde van den weg, waarop Hij voert, *kan* niet anders dan heerlijk zijn.

Treurigen, het hoofd naar boven!
 't Hoofd naar boven, hoopt op God!
 Wat Hij zweert, moet gij gelooven,
 Zelfs in 't hachlijkst levenslot.
 Vest uw vaste hoop op God,
 Zelfs in 't hachlijkst levenslot;
 Heft blijmoedig 't hoofd naar boven!
 Wat God zweert, moet gij gelooven.

8 Maart.

Te lezen: Gal. V : 19—26.

Gal. V : 26. *Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, elkander tergende, elkander benijdende.*

* Schande over ons, dat zulk eene vermaning nog noodig is voor Christenen; voor hen, die zich noemen naar Hem, die nederig was van hart, die in de gestaltenis Gods zijnde, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen heeft!

En toch, wie durft deze vermaning overbodig noemen? Het zondige beginsel, dat na de wedergeboorte nog is overgebleven, drijft telkens weer tot eierzucht aan, tot een streven om te schitteren, en boven anderen gevierd en geprezen te worden. De Apostel noemt dat een zoeken van *ijdele* eer, omdat voor een Christen de *ware* eer is, den beelde des Zoons gelijkvormig te worden. Hoe arm en nietig is daartegenover het toegejuicht worden door menschen! Dezen prijzen juist dat, wat uit de aarde aardsch is; het echt christelijke brengt in de wereld geene eere, maar smaad. Zullen we dan niet ons te schamen hebben voor het jagen naar roem?

Te jammerlijker is die eierzucht, door wat zij ná zich sleept. Twee gevolgen noemt Paulus op. Het eerste is een tergen van anderen. Door zich vooruit te dringen in de wereld, tergt men anderen, prikkelt hen, om daartegen op te komen, en voor zichzelf zulken voorrang te zoeken. En voorts, men komt door dit zoeken van eigene eer tot een benijden van de plaats, die anderen innemen; van de eere, die zij bezitten. Zoo murmureert men tegen de beschikkingen Gods, en verbittert het leven van zichzelf en van anderen.

Zelden of nooit komt dat zoeken naar eer onbewimpeld te voorschijn. Het treedt op onder den schijn van de begeerte om achting en een goeden naam te bezitten. Gewisselijk, dat zijn kostbare bezittingen. Maar die vallen ten deel aan hem of haar, die, zonder naar eere te vragen, trouwelijk zich toelegt op de vervulling der van God gegevene roeping. Ze worden als toegift geschonken aan wien het te doen is om de goedkeuring Gods. Eere mag op prijs gesteld worden waar ze niet nagejaagd is: wie een *zoeker* is van eere, is vanzelf een zoeker van *ijdele* eer, van eene toejuiching zonder waarde, die het hart arm en ledig laat.

Wat ook in dezen, evenals bij alle Christendeugden, ons wapenen moet, het is het ootmoedig gebed tot den Heer; het is het leven bij Zijn Woord, het zich laten leiden door Zijnen Geest. Wie waarlijk zichzelf leert kennen, wie waarlijk zijn Heer zoekt te dienen, die sterft af aan de ijdele eierzucht, omdat hij de eer zijns *Heeren* zoekt.

Mij naar alles stil te voegen,
 Hoe veracht en bitter 't schijn',
 Zonder woorden, met genoegen,
 Aller knechten knecht te zijn,

Nooit te pralen met mijn gaven,
 Nooit om menschenroem te slaven,
 Heer! ik zoek bij U alleen
 Deze wijsheid met gebeên.

9 Maart.

Te lezen: Psalm C.

Psalm C : 2. *Dient den Heer met blijdschap.*

Oud en Nieuw Verbond beide wekken gedurig op tot een zich verblijden in den Heer, evenzeer als zij tot de vreeze des Heeren vermanen. Het een sluit het ander niet buiten, daar toch die vreeze geene slaafsche vreeze is, en deze blijdschap geene tegenstelling vormt met heiligen ernst.

Het zich verblijden in den Heer is de bron van kracht tot het dienen van Hem. In de moeielijke dagen, die het volk na den terugkeer uit de Ballingschap doorleefde, wekte Nehemia de kinderen van Juda tot vreugde op, zeggende: „De blijdschap des Heeren zal uwe sterkte zijn.” En voor het leven van den afzonderlijken mensch getuigt de Psalmist: „Ik zal het pad Uwer geboden loopen, als Gij mijn hart verwijdt,” verruimd, „zult hebben.” Hoe zou ook een door treurigheid neergebogen hart veerkracht hebben tot den arbeid in 's Heeren dienst? Hoe zou zulk een hart dien dienst aanbevelenswaardig en aantrekkelijk kunnen maken voor anderen? Slechts een dienen met blijdschap doet alle krachten inspannen, en verheerlijkt elk werk, ook het meest alledaagsche, door den glans, die van deze blijdschap uitstraalt.

Zeggen wij toch niet, dat deze eisch het onmogelijke van ons vordert, omdat er zooveel smart is op aarde, en omdat onze eigene zonde gedurig stof tot klagen geeft!

Zeker! wij hebben die smart niet weg te redeneeren, en over die oorzaak van zelfbeschuldiging ons niet lichtzinnig heen te zetten. Maar daarnaast en daartegenover hebben wij het oog geopend te houden voor de zegeningen Gods, bovenal voor Zijne liefde en genade. Al die klaagstof is er, — maar ook dankstof is er, al ware het alleen dáárin, dat wij zulk een God mogen aanbidden, als Zijn Woord ons leert kennen. Had Israël zich reeds in zijn God te verblijden, hoeveel te meer wij, die Hem in Christus Vader mogen noemen!

Vergeten wij toch nooit, bij al, wat ons klagen doet, onze groote dankstof. Ook dit is eene les, die geleerd moet worden, waarin wij ons te oefenen hebben. De blijdschap Zijner kinderen is de eere, die onzen God toekomt. De wereld moet het aan ons zien, dat wij het goed hebben bij Hem, en dat ons eene parel van groote waarde is geschonken. En de taak der zelfverloochening wordt eerst dan mogelijk gemaakt, als wij voor oogen houden, welke genade ons is geschied.

Juicht aarde; juicht alom den Heer;
Dient God met blijdschap, geeft Hem eer;
Komt, nadert voor Zijn aangezicht,
Zingt Hem een vroolijk lofgedicht.

10 Maart.

Te lezen: Psalm CXLVI.

Jes. L : 10. *Wie is er onder ulieden, die den Heer vreest, die naar de stem Zijns knechts hoort? Als hij in de duisternissen wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op den naam des Heeren en steune op zijnen God.*

Voor wie den Heer vreezen zijn er in het leven niet *minder* duisternissen dan voor anderen; duisternissen, in

moeilijke levenservaringen, in krankheid en nood, in zorgen voor het dagelijksch bestaan, in bekommelingen over menschen, die men lief heeft, en zaken, die men op het hart draagt. Ja, Gods kinderen kennen nog *andere* duisternissen, dan de kinderen dezer wereld: tijden van donkerheid, als de Heer zijn aangezicht verbergt; als de toevloeiingen der genadegaven worden ingehouden; als het gebed niet of nauwelijks kan opstijgen naar Boven; als het hart geen genot heeft van de woorden Gods. O gewisselijk, zulke tijden van duisternis worden niet zonder reden toegezonden. Gevolgen zijn ze van verachtingen in de genade, van toegeven aan de bekoring dezer wereld, van verslapping in het zoeken der gemeenschap Gods. Maar dat zij rechtvaardige kastijdingen zijn, dat maakt het dragen daarvan niet minder zwaar!

Tot zulke nedergebogene zielen nu richt zich het profetisch woord. Zie, het is voor wie den Heer vreest, niet buiten hope, als hij in zulke droeve tijden verkeert: hij steune op den naam des Heeren! De profeet troost niet met den ijdel en troost der wereld: gij moet maar vertrouwen! zonder dat er een grond des vertrouwens is; hij zegt: steun op den naam des Heeren. De „naam” nu is: het geopenbaarde wezen. Steun op Hem, die Zich geopenbaard heeft, eerst als God de Almachtige, daarna als Jehova, en in de volheid des tijds als Vader in Christus. Denk het in, o nedergebogene ziel, wat deze namen in zich sluiten! Is God de Almachtige niet in staat, uwe duisternis te maken tot licht? Is de Onveranderlijke niet uw Bonds-God, die woord en trouwe houdt, niettegenstaande al uw afzwerven? Is Uw Vader niet de Ontfermer, die Zijn kind niet zal overlaten aan zijn lot?

Zoo steun en leun dan op Hem, met een geduldig

dragen Zijner kastijding, met een vertrouwen, dat vast houdt aan Zijn woord, met een goeden moed, die alles van Zijne liefde wacht! De donkere wolken gaan eenmaal voorbij: voor eeuwig straalt het zonlicht Zijner genade.

Verberg toch niet Uw oog van mij, o Heer!
Ik ben Uw knecht, zie niet in toorne neêr;
Gij waart mijn hulp in al mijn zielverdriet:
O God mijns heils! begeef, verlaat mij niet.

11 Maart.

Te lezen: 2 Cor. V: 14—21.

2 Cor. V: 20. *Zoo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: laat u met God verzoenen.*

De verkondigers des Evangelies zijn geene wijsgeeren, die de resultaten hunner bespiegeling brengen, noch dichters, die de vruchten hunner verbeelding hunnen medemenschen aanbieden. Zij zijn gezanten, aan wie het is opgedragen, eene boodschap over te brengen. Die boodschap hebben zij van den Christus ontvangen, die zelf de Gezondene, het eeuwig Woord des Vaders is. Daarom komt het Evangelie tot de zielen als een woord van Christus; daarom weerklinkt het woord van God Zelfen daarin.

En wat hebben nu deze gezanten te brengen? Niet eene wet, maar een Evangelie; niet eene bedreiging des oordeels, maar eene bede, eene smeekeing met hartelijken aandrang: laat u met God verzoenen!

Van Godswege komt het Evangelie zeggen: de schuld is geboet; de klove is gedempt; daar is verzoening aangebracht, wederherstelling der gebrokene gemeenschap.

Dat heeft God tot stand gebracht door middel van het werk des Verlossers. En nu komt de bede tot u, o mensch! die daar nog vijandig tegen God staat, en dezen God als uwen vijand beschouwt: laat u met God verzoenen!

Voorwaar! in dit wonderbaar Evangelie gaat alles gansch anders dan de mensch zich dat uitdenken zou. Niet de mensch begint met tot God te smeeken; God smeekt den mensch: laat u toch verzoenen! laat uwe vijandschap varen! geloof toch, dat Ik u liefheb! Gij hebt niet wat aan te brengen of te verdienen; gij hebt slechts aan te nemen wat Mijne genade u aanbiedt.

Hoe kan het dan zijn, dat een zoo liefelijk Evangelie zooveel tegenstand vindt in de wereld? Het is, omdat die redding *om niet* zoo stuitend is voor den mensche-lijken hoogmoed. Het is, omdat het verzoend worden met God vanzelf een breken met de zonde in zich sluit. Dáárom zou die Evangelieverkondiging, hoe liefelijk ook, zonder uitwerking blijven, indien niet Gods Geest overtuigde van zonde, en gerechtigheid en oordeel, en verlangen wekte naar het aangeboden heil. En daarom dan ook komt de eere der redding nòch aan de boden des Evangelies toe, nòch ook aan hen, die gered worden, maar eeniglijk aan Hem, die de Alpha en Omega is van heel het werk der verlossing.

Komt gij allen, komt tot Hem!
 Zondaars, komt! wat zou u hind'ren?
 Jezus roept u, hoort Zijn stem,
 Hij maakt zondaars tot Gods kind'ren:
 Vrij moogt gij tot Jezus gaan;
 Jezus neemt de zondaars aan!

12 Maart.

Te lezen: Psalm CXXXVIII,

Ps. CXXXVIII : 8. *De Heer zal het voor mij voleinden; Uwe goedertierenheid, Heere! is in eeuwigheid, en laat niet varen de werken uwer handen.*

Het vertrouwen op uitredding, door David uitgesproken met het oog op uitwendigen nood (vers 7), is den Christen onmisbaar in den strijd, waaraan zijn geestelijk leven blootgesteld is. Zien wij op onszelf, en de vele gevaren, die ons omringen, op den invloed der wereld en de list van den vijand onzer ziel, dan moeten wij wel vreezen, ten slotte te zullen bezwijken. Doch het geloof leert zeggen: „De Heer zal het voor mij voleinden.” Niet ik, maar de Heer. Hij verlost en spaart het volk, dat op Zijn hulp vertrouwt; Hij is de machtige om door te helpen en om uit te redden, en eeuwig is Hij Dezelfde in goedertierenheid.

Wat is het, dat tot zulk vertrouwen grond geeft? Wat geeft de zekerheid: ook ik mag rekenen op die goedertierenheid en die trouw des Heeren? Dat is uitgedrukt in de bede, die daar volgt: „Laat niet varen de werken Uwer handen.” Het leven der ziel, het geestelijk leven, door de wedergeboorte in het hart ontstaan, is een werk van Gods hand. De christen is door God gemaakt, wat hij is. Zichzelf heeft hij het geloof niet gegeven, noch de keuze om van nu af voor den Heer te leven. Van nature was hij vreemd aan den Heer en Zijne gerechtigheid. Indien hij dan nu een nieuw schepsel is geworden, dan werd hij dat door de genade Gods, en die genade zal haar werk voltooien.

Wij hebben noodig te weten, dat God de hand der genade aan ons gelegd heeft, zullen wij op Zijne trouw

kunnen steunen voor het voleindigen. Waar niets begonnen is, kan men op voleindigen niet rekenen: dáár moet nog eerst om aanvang van het genadewerk geboden worden. Maar als wij tot roem van Gods ontferming mogen getuigen, dat Hij Zijn werk aan ons begon, omdat er een nieuw leven ontstond, omdat er een werk der heiligmaking aanving, laat ons dan met blijmoedigheid verwachten, dat geene macht der wereld in staat zal zijn, Gods werk te verstoren. Die vaste verwachting is ons noodig om standvastig den weg Gods te bewandelen, en die verwachting heeft deugdelijken grond in het wezen Gods. Hoe zou Hij aangevangen hebben, indien het niet Zijn voornemen was, te voltooien? Wie biddend en geloovig op Hem ziet, wordt zeker niet beschaamd: eenmaal in het Vaderhuis dankt hij voor het voleindigde werk, waarvan *hier* de aanvang hem grond tot hope gaf.

Laat Uw gená ons met haar' troost verrijken,
 En laat Uw werk aan Uwe knechten blijken,
 Uw heerlijkheid niet van hun kind'ren wijken:
 Uw liefd', Uw macht behoed' ons voor bezwijken!
 Sterk onze hand, en zegen onze vlijt;
 Bekroon ons werk, en nu, en t' allen tijd'!

13 Maart.

Te lezen: Gen. XIX : 15--26.

Luc. XVII : 32. *Gedenkt aan de vrouw van Lot.*

Het is eene ontroerende geschiedenis, waaraan de Heer ons met dit woord herinnert; de geschiedenis van haar, die aanvankelijk ontkomen was aan het ontzettend oordeel over het goddelooze Sodom, maar die toch daarna omkwam, omdat zij tegen Gods gebod naar dat Sodom

omzag. Eerst ontkomen en daarna toch omgekomen! Hoe kon het anders, waar dat omzien een bewijs was, dat de uitleiding slechts een gedwongen scheiden had bewerkt, dat haar hart terugverlangde naar dat Sodom, waarnaar hare neiging zich uitstreckte!

Gedenkt aan de vrouw van Lot! Dat is een woord voor een iegelijk, die Gods genadeleiding heeft ervaren in eene aanvankelijke uitrukking uit de wereld, die in het booze ligt. Zulk eene aanvankelijke losmaking van banden der wereld waarborgt nog geen blijvend behoud. Dat toch onze ziel zich niet in slaap wiege, door een misbruiken der waarheid, dat er geen afval der heiligen, der waarachtig geloovigen is. Voorzeker! dezen zullen niet afvallen, — maar de vraag, waar het op aan komt is deze, of *wij* inderdaad tot dezulken behooren. Dat komt geene stem uit den hemel verzekeren; dat moet blijken uit de standvastigheid, waarmede wij den weg des levens bewandelen. Ganschelijk hebben wij te breken met de lusten en begeerlijkheden, die het leven der wereld uitmaken. Iedere zonde, die aan de hand gehouden wordt, elk terugverlangen naar verboden genot, is een gevaar voor de ziel. O gewisselijk! met ontferming draagt de Heer de zwakheden der Zijnen, en van hun struikelen richt Hij hen op, — maar de blik moet afgewend zijn van Sodom, en gericht naar het Zoar der behoudenis, naar het eeuwige Vaderhuis, waarheen de weg des levens leidt!

Dat dan onze ziele niet ruste op ontvangene indrukken en aandoeningen, op een aanvankelijk veranderen van levensrichting! Vergetende wat achter is, niet tevreden met wat reeds bereikt is, hebben wij ons uit te strekken naar hetgeen vóór is. Wat baat een aanvankelijk ontwaken, als straks weer de ziel met doodelijke

sluimering wordt bevangen? Geene andere zekerheid is er van deelgenootschap aan 's Heeren heil, dan een opwassen in de genade en kennis van onzen Heere Jezus Christus, een dagelijks weer leven door de kracht, die van den Heiland toevloeit.

Wend, wend mijn oog van d' ijdelheden af;
 Verlevendig mijn hart door Uwe wegen!
 Dat mij 't betreên dier paden vreugd verschaff';
 Bevestig toch aan Uwen knecht den zegen,
 Waartoe Uw woord hem blijde hope gaf;
 Hij is oprecht tot Uwe vrees genegen.

14 Maart.

Te lezen: Hebr. III : 7—15.

Hebr. III : 12. Ziet toe, broeders! dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos, ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God.

De vermaning wordt gericht tot zulken, die „de hemelsche roeping zijn deelachtig geworden” (vs. 1). Eenmaal was Israël door God uit Egypte geroepen als Zijn volk, Zijne erve. Zijn verbond had Hij met hen plechtig verzegeld op den Sinaï; met Zijne aardsche weldaden had Hij hen omringd, met Zijne geestelijke gaven had Hij hen gezegend. En toch — het meerendeel van wie uit Egypte waren uitgeleid, hadden Kanaän niet mogen binnengaan! Waarom? Hun boos, ongeloovig hart was afgeweken van den levenden God. Naar hunne lusten hadden zij willen leven; tegen Gods leidingen hadden zij zich verzet; aan Gods beloften hadden zij geen geloof geslagen.

Welk eene waarschuwing ligt in deze geschiedenis voor ons, die door God geroepen zijn met de roeping

des Evangelies, en als leden der kerk van Christus gezegend zijn op allerlei wijzen! Gelijk het dien Israëlieten niet baatte, tot het gezegend volk te behooren, waar zij door boosheid en ongeloof zich die zegeningen niet waarlijk toeëigenden, zóó baat evenmin het behooren tot de kerk van Christus, indien het hart Gods geestelijke zegeningen niet aanneemt. Wat uit het Koninkrijk Gods buiten sluit, is het booze en ongeloovige hart; de zondige lust, die men niet wil laten uitdrijven door de bearbeiding des H. Geestes, en het ongeloof, dat op Gods belofte niet steunen wil.

Onze dagtekst brengt dáárom zoo ernstige vermaning, omdat dit gevaar voor *allen* aanwezig is, welke geestelijke zegeningen ook genoten mogen zijn. Telkens weer verheft zich de booze lust, geprikkeld door de verzoeken van de omringende wereld; telkens is er verzoeking tot ongeloof, waar de ervaringen des levens, de moeiten en de smarten de vraag naar voren dringen: als God mijn God was en Zich met mij inliet, zouden dan deze dingen kunnen geschieden?

O laat ons toch waken en bidden en strijden opdat deze verzoeken niet de overhand over onze zielen verkrijgen! Zien wij toch af van wat ons omringt; zien wij toch op tot Hem, die ons roept! Wij achten Israel snood ondankbaar, dat bij zooveel zegen aan het ongeloof toegaf, — maar wat zullen wij dan van onszelfen zeggen, aan wie in Christus nog zooveel méér is gegeven? Vol te houden tot de proeftijd is vervuld, dat is het éénige, wat na den pelgrimstocht doet ingaan in het land der ruste. En Hij, die ons geloof op de proef stelt, Hijzelf wil het bekrachtigen, zoo wij 't Hem nederig vragen.

Dit geeft lust, en moed en krachten
Om te wachten

Tot mijn proeftijd is vervuld,
 Vol te houden in het strijden,
 En, in 't lijden,
 Hoop te voegen bij geduld.

15 Maart.

Te lezen: Spreuken XXII : 1—8.

Spreuken XXII : 2. *Rijken en armen ontmoeten elkander; de Heer heeft hen allen gemaakt.*

Niet veelvuldig wordt in de Schrift over armen en rijken gesproken. Dit is in Gods Woord niet de groote, alles-beheerschende tegenstelling; *die* is gelegen in de onderscheiding van vromen en goddeloozen; of iemand van het aardse goed veel of weinig heeft, is bijkomstig voor eene openbaring, die de dingen in het licht der eeuwigheid leert bezien.

Toch staat er hier en daar een woord over; daar-
 onder ook het hierboven afgeschrevene. Bij den eersten blik schijnt dit eene onwedersprekelijke, maar ook weinig-zeggende uitspraak. Dat God aller Schepper is, — wie die het tegenspreekt? Maar dit bedoelt deze uitspraak ook niet. Zij wil zeggen: God heeft rijken en armen *als zoodanig* gemaakt. Door Zijne beschikking, en niet door toeval of door menschelijk onrecht, zijn er armen en rijken. Daaruit volgt vooreerst, dat geene mensche-lijke pogingen dit veranderen kunnen, omdat deze onderscheiding in de van God gewilde orde der dingen ligt. En daaruit volgt ten andere, dat deze onderscheiding een Godewaardig doel, een onbetwistbaar nut moet hebben: anders toch zou God het niet aldus hebben verordend.

Dat doel wordt uitgedrukt in het eerste lid der spreuk :

„rijken en armen ontmoeten elkander.” Zij hebben wederzijds elkander noodig; zij zijn op elkander aangewezen; zij hebben elk eene bijzondere taak in het samenstel der maatschappij te vervullen. Zij hebben niet op elkander te botsen, als twee vijandige legers; zij hebben in wederzijdsche welwillendheid, in wederkeerig dienstbetoon elkander te ontmoeten.

Hoe zullen wij aan die roeping beantwoorden, tot welke der beide klassen wij ook behooren mogen? Alleen dáárdoor, dat wij blijven bedenken: God heeft die onderscheiding daargesteld, en daarmede ons eene taak gegeven, die wij bij het licht Zijns Geestes kunnen leeren kennen. En dit wederom zal alleen dan geschieden, als wij in anderen, dieperen zin tegelijk *arm* en *rijk* zijn geworden: arm, doordien wij ons als schuldige zondaars leerden kennen; rijk, doordien wij een Heiland hebben gevonden, die ons kinderen Gods maakt. Dan buigen wij ons gewillig voor wie door den Heer hooger zijn geplaatst; dan buigen wij ons helpend neder, tot wie minder hebben dan wij.

Rust, mijn ziel! uw God is Koning.

Wees tevreden met uw lot;

Zie, hoe alles hier verandert,

En verlang alleen naar God.

16 Maart.

Te lezen: Epheze I: 13—23.

Eph. I: 13^b. Nadat gij geloofd hebt, zijt gij verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte.

Het is de Heilige Geest, die het hart toebereidt en vatbaar maakt tot gelooven: „niemand kan zeggen,

Jezus de Heer te zijn, dan door den Heiligen Geest." Maar op die voorbereidende werking des Geestes volgt nu eene andere, wanneer het hart den Heiland heeft gevonden en met Hem verbonden is. Dan wordt de toegebrachte ziel, gelijk Paulus het hier uitdrukt, „verzegeld met den Heiligen Geest." Verzegeling dient, om als echt, als eigendom van den bezitter, een voorwerp te kenmerken. Hoe treffend is dan dit woord om te kennen te geven, dat het de inwoning, de doorwerking des H. Geestes is, waardoor de Christen wordt gestempeld als zijnen Heer toebehoorende!

Of wij waarlijk geloovigen zijn of niet, behoeft voor ons geene onzekere zaak te blijven. We hebben niet met een angstig „misschien!" de eeuwigheid tegemoet te reizen, ongewis of wij al of niet deel aan den Heiland hebben. Waar het geloof ontstaan is, daar is eene vernieuwende kracht in het hart afgedaald, die hare werking in het leven doet voelen. Daarom, indien in ons willen en trachten alles nog bij het oude is gebleven, dan is nog het huis onzer hope op een zandgrond gebouwd, welke ook onze verstandsovertuigingen en gevoelsaandoeningen mogen zijn. Maar mogen wij tot eer van Gods genade belijden, dat er eene vernieuwing, eene richting naar Boven in ons hart is gekomen, dan heeft de Heer ons het zegel geschonken van Hem toe te behooren.

Die werking des Geestes vernieuwt het leven niet op tooverachtige wijze; het is eene werking als die van het zuurdeeg in de drie maten meel. Daarom, zoo wij nog velerlei zwakheid en ellende in ons bevinden, laat ons dat niet doen wanhopen, alsof dat een bewijs ware, dat ons nog het zegel van het kindschap Gods ontbrak. Al dat zondige en gebrekkige is nawerking van het oude beginsel. 't Is nu maar de vraag, of naast dat oude

ook inderdaad iets nieuws bestaat, een streven en trachten, dat naar God uitgaat, en dat telkens weer zich geldend maakt, tegenover wat uit de aarde aardisch in ons is. Die Geesteswerking konden wij onszelf niet geven; die is bewijs van Gods genadewerk in ons hart. Die Geesteswerking toont, dat de Heer de beloften Zijns Woords aan ons vervult; daarom heet die Geest de Geest der belofte. En tegelijk, wat die Geest nu bij aanvang in onze ziele werkt, is onderpand van wat de toekomst brengt. Gode zij dank voor wat Hij gaf en geven zal!

Gij, Gij zijt de beste gave,
 Die een hart verlangen kan;
 Aardsche rijkdom, schat of have
 Hebben daar geen schaduw van.
 Kruisig Gij mijn ouden zin;
 Neem geheel mijn boezem in,
 En vernieuw mij telken dage:
 Dat ik Jezus' beeldt'nis drage!

17 Maart.

Te lezen: Matth. XXIV : 1—8.

Matth. XXIV : 8. *Doch al die dingen zijn (maar) een beginsel der smarten.*

„Al die dingen” zijn oorlogen, beroeringen, pestilentiën. Hiervan nu zegt de Heer: ze zijn „een beginsel der smarten.” Wil dat zeggen: ze zijn nog slechts de aanvang van iets veel ergers, dat volgen moet, zooals aangeduid wordt door het ten onrechte in de vertaling ingevoegde „maar”? Neen, integendeel! Dit woord is een lichtstraal van volheerlijke belofte, te midden van de aankondigingen van ellende. Dit woord beteekent: deze

dingen zijn de aanvang der geboorteweeën, die een nieuwen, heerlijken staat van dingen doen ontstaan. Door deze smarten moet het heengaan, eer de beloofde zalige toekomst verschijnt, en zij dragen in zich de profetie, dat deze heilstaat genaakt.

Hoe wonderbaar heerlijke vertroosting geeft ons de Heer door dit woord, bij den blik op alle ellenden en beroeringen, die daar zijn in de wereld! Daar wordt over deze ellenden geen sluier geworpen; daar wordt niet gezegd, dat zij geene ellenden zijn. Maar daar gaat een goddelijk licht over op, waardoor men ze leert aanmerken als de noodzakelijke voorbereidingen tot het goede, dat te komen staat.

In onze dagen versnelt zich de loop van de wereld-geschiedenis. Wanneer het einde dáár zal zijn, is nu nog evenmin te berekenen als in eenige voorafgaande eeuw. Maar voor onze oogen zien wij, eenerzijds dat het Zendingswerk met reuzenschreden vordert, en anderzijds dat de afval zich vermenigvuldigt, dat de bodem wankelt onder onze voeten, dat allerlei worstelingen aanvangen, die, wat eeuwen bestond, dreigen om te stooten. Al die ellenden moeten met ontzetting vervullen wie hun deel in deze wereld hebben. Maar tot de levende Gods-gemeente komt in dit alles de wekstem des Heeren: Heft uwe hoofden op, want uwe verlossing is nabij!

Aanvangen eener nieuwe geboorte zijn al deze schuddingen. De wereld, die nu is, is door de zonde ten doode gewijd. Niet door geleidelijke ontwikkeling kan daaruit de heilstaat ontstaan, die God aanbrengen wil: het oude moet sterven, om plaats te maken voor het nieuwe.

Geene vreeze betaamt wie deze schuddingen aanschouwt, indien maar het huis der hope op de Rots der

eeuwen gebouwd is. Alles verdwijnt en vergaat, maar veilig is de kudde, om den Goeden Herder geschaard.

Hoe moeilijk vaak de reize zij,
Ik kwam het einde naderbij
Waar ik mijn God zal loven.
Mijn leven is een pelgrimsstand,
Maar 'k ben op reis naar 't Vaderland.

18 Maart.

Te lezen: Psalm CXXX.

Psalm CXXX : 5. *Ik verwacht den Heer ; mijne ziel verwacht, en ik hoop op Zijn woord.*

De Psalmist roept uit de diepte tot den Heer. Dat kan eene diepte zijn van uiterlijke ellende; dat kan ook eene diepte zijn van geestelijken nood: beurt om beurt komen beide voor in het leven der kinderen Gods. Wat in die benauwdheid der ziele het allermeeft neerdrukt, is de erkenning van eigen schuld en verwerpelijheid: zoo de Heer de ongerechtigheden gadeslaat, wie zal bestaan?

Maar in die diepte verzinkt het hart van wie God kent, niet in wanhopig zwijgen. Daar gaat een roepen op tot God, den levenden God, den barmhartigen Ontfermer. En zoo kan het dan niet anders, of dat roepen gaat over in een vertrouwend verwachten. Nog is er de nood; nog drukt de ellende, maar de ziel, die schuldbelijgend tot God riep, heeft de hope op Hem herwonnen. „Ik verwacht den Heer,” zegt de Psalmist; ik verwacht Zijne hulp om mij uit te redden, om mijn nood te doen ophouden, of wel, om mij daarin te doen staande blijven tot de ure der verlossing is gekomen.

En waarop nu steunt die verwachting? Heeft dan

nu de ziel, die schuldbelijdend zich neerboog, daarna eenigen grond in zichzelf gevonden, om uitredding te wachten? Neen, zekerlijk niet. Wat haar vertrouwen geeft, dat wordt uitgedrukt in wat daar volgt: „ik hoop op Zijn woord.” Zie, die God, tot Wien zij roept, is geen onbekende God. Hij heeft gesproken, en de ziel heeft Zijn spreken verstaan. Reeds de Israeliet mocht roemen in dat woord van zijnen God, in de beloften Zijner trouw. Maar hoeveel méér reden hebben *wij* om op Zijn woord te steunen, wij, aan wie God Zich ten volle heeft geopenbaard in den Zoon Zijns welbehagens! En toch, hoe vaak buigt ons hart zich moedeloos neder in 's levens zorgen! Weten wij dan niet, dat onze Vader voor Zijne kinderen zorgt, en dat ten slotte blijken zal, dat al Zijne paden goedertierenheid geweest zijn? Weten wij niet ook in geestelijken strijd, dat Hij het werk Zijner handen niet zal laten varen?

O, dat we toch maar in alles aan het woord onzes Gods ons vastklemmen! Wat ons omringt, kan ons verschrikken; wat wij in ons bevinden, kan ons geene vastheid geven. Maar ja en amen blijven Zijne beloften in Christus. Zijn woord heeft Hij ons gegeven, opdat wij er op bouwen zouden: onze moedeloosheid onteert Hem, maar de eer, die Hem toekomt, brengen wij Hem, als wij staat maken op Zijne liefde.

Ik blijf den Heer verwachten
 Mijn ziel wacht ongestoord.
 Ik hoop, in al mijn klachten,
 Op Zijn onfeilbaar woord.
 Mijn ziel, vol angst en zorgen,
 Wacht sterker op den Heer,
 Dan wachters op den morgen;
 Den morgen, ach, wanneer?

19 Maart.

Te lezen: Philipp. I: 23 – 30.

Philipp. I: 27. *Alleenlijk, wandelt waardiglijk het
[Evangelië van Christus.*

Al, wat de Apostel aan zijne zoo geliefde gemeente te Philippi te vermanen heeft, is in *dit* woord besloten. Bepaalde zonden had hij in dezen brief niet, als in zoo menigen anderen, te bestraffen; deze gemeente was „zijne blijdschap en kroon.” Maar ook deze moet toch vermaand worden tot opwassen en toenemen in het aanvankelijk verkregene: dit nu doet Paulus met het woord: „wandelt waardiglijk het Evangelie van Christus.”

Wat ligt daarin besloten? Zie, wanneer men een vermaning te richten zou hebben tot wie van aanzienlijke geboorte zijn, of wie tot een eereambt zijn geroepen, of die eene groote toekomst vóór zich hebben, — dan zou men zeggen: gedraagt u, gelijk van zulke bevoorrechten als gij zijt, is te verwachten! Maar hoeveel hooger nog dan al, wat wij daar noemden, staat het voorrecht, in het Evangelie verleend, aan wie dat door het geloof mochten aannemen! Koningskinderen zijn ze, al wandelen zij om in het kleed der geringheid. God te verheerlijken in alles, opdat Zijn Naam eere ontvange, en zielen tot Hem worden aangetrokken, is hunne levenstaak. Tot een eeuwig leven in den hemel, waar niets inkomt, dat onrein is, zijn zij bestemd. Welk eene roeping dan, die daaruit voortvloeit!

Zoovelen wij het Evangelie van Christus geloovig hebben aangenomen, bezitten wij al deze zegeningen. Ze zijn niet maar voor enkele uitnemenden; ze zijn voor ons allen, die gelooven. Indien wij dan wandelen zullen gelijk het zulken bevoorrechten betaamt, dan hebben wij

met allen ernst ons toe te leggen op de heiligmaking, uitzuiverende alles, wat onzen Vader tot oneer zou kunnen zijn. Dan hebben wij onzen dagelijkschen arbeid te volbrengen als zulken, die, ook in de nietigste dingen, den Heere Christus dienen. Dan hebben wij zegen te spreiden rondom ons, door liefde te bewijzen, door den geestelijken dampkring rondom ons te zuiveren, door zielen begeerig te maken naar dezelfde gave, als die ons is geschonken.

Waardiglijk het Evangelie te wandelen — wij zullen het dan alleen kunnen, als een gedurig gebed opgaat uit ons hart om de invloeden van Gods Geest, en wij trouwelijk de hand vasthouden van onzen Oversten Leidsman.

Koningskind'ren zijn wel rijk,
Maar in deze lage woning
Is geen Koning *U* gelijk,
Kind'ren van den Grootsten Koning!

20 Maart

Te lezen: Gen. XV : 1—6.

Gen. XV : 6. *En Abram geloofde in den Heere,
en Hij rekende het hem tot gerechtigheid.*

Ziehier in zijn eenvoudigsten vorm dat geloof, dat, door de gansche Schrift heen, voorkomt als het kenmerk van Gods kinderen, als het eenig en volkomen middel tot behoudenis.

Wat doet Abram voor eene daad, die hem door God wordt toegerekend als gerechtigheid, dat is: ter wille waarvan God hem beschouwt als zijnde die hij wezen

moet? Hij gelooft; hij steunt op het woord des Heeren. Hij houdt dat woord voor waar, al ziet hij nog niets, waarin de waarheid van het woord blijken kan. Tegen hoop op hoop gelooft hij. Menschelijke wijsheid zegt aangaande de Godsbelofte van eene talrijke nakomelingschap uit een hoogbejaard echtpaar: dat is onmogelijk! Maar het geloof zegt: het zal geschieden.

Waarop steunt dat geloof? Wat doet Abram staat maken op wat de stem des Heeren in zijn binnenste zegt? Immers, de ervaring, die hij alreeds gemaakt heeft van de trouw en macht van dien God, die tot hem spreekt. Hij is op dat Godswoord naar het vreemde land gegaan, — en hij is niet beschaamd uitgekomen; hij is bewaard en beschermd. Thans vraagt datzelfde Godswoord een grooter geloof, — en later zal nog meer van hem gevraagd worden, als hij het bevel ontvangt, zijnen zoon ten offer te brengen: telkens en telkens is dat geloof een steunen op het woord Gods.

Wie zóó gelooft, die is rechtvaardig. Die is, wat God wil dat hij zijn zal; die is gekomen in de rechte betrekking tot God, de betrekking van ootmoedig vertrouwen, waaruit de mensch door den zondeval was uitgevallen.

In zijn wezen daaraan gelijk is het geloof, dat onder de Nieuwe Bedeeing geëischt wordt: het geloof, dat het aannemen van den gekruisigden Christus het middel is tot behoud. Ook hier weerspreekt de menschelijke wijsheid; ook hier kan het geloof alleen steunen op de waarachtigheid Gods. Maar hoeveel lichter is het geloof voor ons gemaakt dan voor eenen Abram! Had *hij* alleen de Godstem in zijn binnenste, *wij* mogen staren op den volheerlijken Godmensch. Heeft dan Abram den Heere eere gegeven door op Hem te vertrou-

wen, — hoeveel duurder is de roeping, die daar komt tot ons!

O! zoo mijn hart, nog afgeleid
 Door mijne diep' onwaardigheid,
 Uw liefde kon mistrouwen;
 Hoe zinkt mijn laatste twijfling neêr,
 Als ik op Uw geschenk, o Heer!
 De gift Uws Zoons, mag schouwen!

21 Maart.

Te lezen: 1 Cor. XVI:13—24.

1 Cor. XVI:23. *De genade van den Heere Jezus Christus zij met u.*

Een langen brief, vol leeringen en vermaningen, besluit de Apostel met dezen enkelen korten wensch. Maar omvat deze bede ook niet alles, wat hij voor zijne lezers begeeren kan; alles, wat een arm, zondig menschenkind behoeft, alle de dagen zijns levens?

De genade van den Heere Jezus Christus is die onuitsprekelijke ontferming, waarmede Hij op aarde is gekomen om het werk der redding te volbrengen ten koste van Zijns Zelfs offerande. Die genade heeft den toegang ontsloten tot Gods troon, tot Gods Vaderhart. Die genade is oorzaak der rechtvaardiging van den doemschuldigen zondaar; oorzaak der heiligmaking, waardoor hij wordt herschapen naar het beeld Gods; oorzaak der verlossing, die van alle gevolgen der zonde bevrijdt. Die genade maakt alle dingen nieuw, voor wie haar deelachtig is, het leven met zijne ervaringen, het uitzicht naar de toekomst met zijne verwachtingen; die genade brengt leven uit de dooden aan.

Maar als nu deze genade in de verschijning van

Christus geopenbaard is, wat zegt dan die bede: deze genade zij met u? Zij vraagt, dat ons het vol genot, het onbelemmerd bezit dier genade geschonken worde. Wat baat het aanwezig zijn van een schat, zoo die buiten ons bereik is? Deze bede begeert, dat die genade ons omringe; dat zij ons geleide op onze wegen; dat zij steeds voor ons zielsoog sta; dat zij dóórwerke in ons hart.

Elken dag hebben wij nieuwe toevloeiing dezer genade noodig, om in de moeiten en verzoekingën staande te blijven, en de opgelegde levenstaak te verrichten. Maar Gode zij dank! deze genade is ook bereid zich te openbaren. Stellen wij maar niet ons ongeloof, onzen hoogmoed, onze wereldschgezindheid, willens en wetens, in den weg, dan buigt zij zich neder tot onze armoede, tot onze zwakheid, tot ons diep bederf, om haar werk in ons te volbrengen. Zalig wij, die zulke genade mogen kennen; roepen wij maar dagelijks hare werking in over ons hart en ons leven!

Och! dat ik starend' op dien Zoon,
Altijd tot Uw' genadetroon
Vertrouwend, vroolijk nader',
En veilig in Uw' liefdeschoot,
Tot U nog stamel' in den dood,
„Mijn Schepper en mijn Vader!”

22 Maart.

Te lezen: Coloss. IV: 1—6.

Col. IV: 2. *Houdt sterk aan in het gebed en waakt daarin met dankzegging.*

Nadat de Apostel afzonderlijke vermaningen gericht heeft tot verschillende klassen van personen, geeft hij

hier eene vermaning, die *allen* hebben ter harte te nemen: „Houdt sterk aan in het gebed.”

Waarom is die opwekking noodzakelijk? Brengt dan de liefde tot den Vader in de hemelen den Christen, — want tot Christenen spreekt de Apostel, — niet vanzelf daartoe? En dringen de veelvuldige nooden des levens niet gestadig tot gebed? Gewisselijk. Doch even zeker is het, dat de zwakheid onzes vleesch, de overgeblevene macht der zonde in ons hart, zeer lichtelijk daarin doen vertragen. Bij oogenblikkelijk gevoel van behoefte tot God te gaan, het is, voor wie in God eenen Vader vond, eene vanzelsheid. Maar als de verhooring uitblijft, als het schijnt, dat het bidden vruchteloos is, als de toestanden erger in plaats van beter worden, — hoe licht zijn wij dan geneigd, den moed op te geven! O zeker, dan houden wij wel niet ganschelijk met bidden op, maar het „sterk aanhouden in het gebed” is dan toch iets anders!

Geldt ons bidden aardsche wenschen, dan kan het zijn, dat de Heer, door geene verhooring te schenken, tot ons zegt: „Spreek Mij niet meer over deze zaak.” Maar geldt het geestelijke nooden van ons of de onzen, belangen van het Godsrijk, dingen, die tot verheerlijking Gods zijn, dan geldt het woord: „Houdt sterk aan!” In dat aanhouden hebben wij de vurigheid onzer begeerte en de kracht onzes geloofs te betoonen. In het geloof wil de Heer ons oefenen, door met de verhooring te vertragen; op de proef wil Hij ons stellen, of wij waarlijk aangaande Zijne beloften vertrouwen, dat zij in Christus ja en amen zijn.

Zoo laat ons dan niet vertragen! Houden wij vol, tot het licht daagt uit de duisternis! Hoe wij dat kunnen, zegt ons de Apostel, als hij laat volgen: „Waakt daarin,

met dankzegging." Waken is noodig; ons niet te laten bedwelmen door den geest dezer wereld; de oogen open te houden om ze te richten op onzen Vader in Christus. En we hebben dat te doen „met dankzegging”, met een erkennen van al, wat ons in Christus geschonken is, opdat ons bidden geen murmureerend klagen zij, maar een vertrouwend vragen blijve. Daartoe helpe en sterke onze God ons ook in dezen dag, door de werking Zijns Heiligen Geestes!

Mijn geroep, uit angst en vreezen,
Klimt tot God, het Opperwezen,
God, die, in mijn ongeval,
D' ooren tot mij neigen zal.
'k Zocht Hem in mijn bange dagen;
'k Bracht de nachten door met klagen;
'k Liet niet af mijn hand en oog
Op te heffen naar omhoog.

23 Maart.

Te lezen: 2 Tim. IV : 1—8.

2 Tim. IV : 7. *Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geeindigd, ik heb het geloof behouden.*

De Apostel ziet, aan het einde zijns levens, op dat bijna geeindigde leven terug, — en zijn terugblik wekt een danktoon in hem op. Is zijn leven een strijden geweest, hij weet, dat het de goede strijd was; was het een voortdurend zich inspannen, het was de loop in de aangewezen loopbaan. En, onder dat alles heeft hij bewaard, wat alleen het bewaren waard was: hij heeft het geloof behouden.

Zullen ook *wij* eenmaal, als onze laatste stond genaakt, dit in onze mate Paulus kunnen nazeggen, dan zal ook onze terugblik ons datzelfde moeten kunnen

toonen. Een strijd, — dat is het leven voor *iedereen* mensch. Maar de *goede* strijd is het alleen dan, als wij strijden tegen al, wat laag en slecht is, tegen al, wat ons van God wil vervreemden. Voortbewogen worden wij allen, in dat rusteloos voortgejaagd worden van de jeugd tot den ouderdom. Maar waar het op aankomt is, dat het een welbewust loopen is in de aangewezen loopbaan, een nader komen tot het doel, door Godzelven ons voorgehouden, in onafgebroken heiligmaking.

Dat alles nu zal slechts mogelijk zijn, als wij „het geloof behouden”, de innige verbinding der ziel met den Christus Gods, die de ware wijnstok is, waaraan de ranken haar levenskracht ontleenen. Hoeveel is er niet, dat van dit geloof aftrekken wil! Nu eens verstandelijke bedenkingen, die onder schoonen glimp pogen, onze vastheid ons te ontnemen. Dan weder bekoringen der wereld, die van den Heiland pogen af te trekken. Dan weder aanvechtingen van den Booze, die de gansche wereld der onzienlijke dingen als onwezenlijk ons tracht voor te stellen. Welk een dankstof zal het dan zijn, als ook wij eenmaal, aan den eindpaal zullen mogen zeggen: „ik heb het geloof behouden!” Voorwaar, dat is geen woord van eigen roem; dat is eene nederige dankzegging voor Goddelijke genade, die staande hield en bewaarde.

Laat dan vrij wegvallen en wegzinken wat met deze wereld henendrijft. Hebben wij 't geloof mogen bewaren, dan hebben wij, wat de schat des harten is; dan hebben wij, wat ons veilig door de doodsvallei henenvoert naar het land, waar 't gelooven verandert in aanschouwen.

Rotsen, waar wij op vertrouwden,
Bogen 't hoofd ter aard;

Luchtpaleizen, die wij bouwden,
 Bleven niet gespaard:
 'k Heb het beste toch behouden,
 'k Heb 't geloof bewaard.

24 Maart.

Te lezen: Joh. IX: 1—7.

Joh. IX: 4. *Ik moet werken de werken Desgenen, die Mij gezonden heeft, zoolang het dag is; de nacht komt, waarin niemand werken kan.*

Zóó spreekt onze Heer met het oog op Zijn arbeids-taak in het aardse leven; aan *dien* dag zou ook voor Hem een einde komen, al houdt Zijn arbeid als Koning van het Godsrijk daarbij niet op.

Het is een woord van Hem, die ons een exempel heeft nagelaten, opdat wij in Zijne voetstappen zouden wandelen. Wat is onze levensdag kort, ook al zouden wij hoogen ouderdom bereiken, en hoe plotseling, hoe onverwacht kan de nacht komen, die voor ons elken arbeid onmogelijk maakt! Welk een aandrang dan tot een ijverig besteden van den korten tijd, ons toegemet en!

Maar het is niet enkel tot ijver, dat dit woord ons vermaant; het roept niet minder tot ernstig zelfonderzoek. *Wat* is het, dat wij in den korten levenstijd hebben te verrichten? Niet ons genot, onze eere te zoeken, onze plannen te volvoeren, — maar de werken te doen Desgenen, die ons op aarde onze plaats, onze roeping heeft aangewezen. Het werk voor den Christus Gods was het redden eener verlorene wereld; het werk voor Zijne vrijgekochten is, eene eere des Vaders, een leesbare brief van Christus te zijn. Dat vermaant ons tot een najagen van de heiligmaking in de vreeze Gods, tot

een ernstig gebruik maken van de middelen, ons door God gegeven om ons geloofsleven te doen toenemen. IJdel is alle arbeid naar buiten, wanneer niet het innerlijk leven onder de tucht des Heiligen Geestes telkens meer gelouterd wordt. Maar dan, als uitvloeisel daarvan, de werken van zegenspreiding rondom ons, door het aantrekken onzer omgeving tot den Heiland onzer zielen, door het trouw verrichten van ons eigen werk, door het weldoen in het verlichten van anderer zorgen en smarten. Het zijn niet buitengewone, opzienbarende daden, waartoe dit woord ons roept: wat God van ons wil, is stille plichtsbetrachting in het werk, dat ons op de hand is gezet, maar eene plichtsbetrachting, waartoe dankbare wederliefde de aandrang is, en die aangevuurd wordt door de gedachte, hoe kort de tijd is, die ons is toegemeten.

Niet lang meer — en wij zullen op aarde onze plaats ledig laten. Zal er dan iets door ons geschied zijn, dat onzen Heer verheerlijkt, dat anderen een zegen gebracht heeft? Zoo laat ons dan den tijd uitkooopen, en doen, wat onze hand vindt om té doen, opdat wij eenmaal rusten mogen van onzen arbeid, en onze werken — Gods werk in ons! — ons mogen volgen.

Komt, broeders! voortgetreden!
 Een Gids gaat aan uw zij',
 Die, wank'len soms uw schreden,
 Staat met Zijn hulp nabij.
 Ziet! 't zonlicht schenkt ons moed,
 Alsof de zoete blikken
 Eens Vaders ons verkwikken:
 Voorwaar, wij hebben 't goed!

25 Maart.

Te lezen: Jes. XL : 1—11.

Jes. XL : 4. 5^a. *Alle dalen zullen verhoogd worden, en alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden; en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot eene vallei gemaakt worden; en de heerlijkheid des Heeren zal geopenbaard worden.*

De verlossing uit Babel, door Jesaja geprofeteerd, is zelve heenwijzing naar eene grootere verlossing, waarop de heerlijke beloften, door den Profeet gegeven, eerst ten volle van toepassing zijn. Dit is de inhoud dier belofte: de heerlijkheid des Heeren komt! Want juist dit is 's Heeren heerlijkheid: de redding des zondaars. Daarom, als zij geopenbaard wordt in de komst van Christus, dan is uitwendige geringheid het kleed, waaronder zij verborgen is; die redding toch kan slechts aangebracht worden door het dragen en wegnemen van de straf der zonde. Maar al komt zij dan ook in geringheid, hoe schittert haar glans, waar de schuldige door haar een gezegend kind des Vaders wordt; de machteloze zondeslaaf een blijmoedige volbrenger van Gods wil; de in de vreeze des doods bevangene een erfgenaam der eeuwige zaligheid! Voorwaar, het is de heerlijkheid Gods, die in onzen Heiland verschijnt!

Het is voor het verschijnen dier heerlijkheid, dat een weg moet worden gebaad in het menschelijk hart. De Profeet ontleent zijne beelden aan het aanleggen van een baan in de wildernis; maar hoe treffend duiden deze beelden aan, wat in het menschelijk hart moet geschieden! Vernederd moeten worden de bergen van hoogmoed, waardoor onze ziel waant, geen redding te behoeven; de inbeeldingen des harten, waardoor wij ons te goed doen

op eigene deugden. Gevuld moeten worden de diepe kuilen der twijfelmoedigheid, die daar zeggen doet: het is buiten hoop! en die de toezeggingen Gods niet betrouwbaar rekent. Recht gemaakt moet het kromme worden; eerlijkheid en eenvoud in den staat der ziele moet ontvankelijk maken voor 's Heeren heil. Het hobbelige moet effen gemaakt worden: treffend beeld, hoe de onbeledene en onbestredene zonden voor God moeten worden bloot gelegd.

De eisch des Heeren is niet anders, dan dat de weg bereid worde. Zijn heil komt uit zichzelf; dáartoe behoeft de mensch niets aan te brengen. Maar ook dit effenen van den weg — hoe zou het kunnen geschieden zonder den goddelijken genadearbeid, die het hart ontvankelijk maakt? Niet *wij* kunnen de bergen slechten, de kuilen vullen. Alles, wat God van ons eischt, het is, dat wij *Hem* toelaten onze ziele te bearbeiten. En dan, als wij zoo recht ontvankelijk en heilbegeerig zijn gemaakt, dan komt het heil des Heeren gewis tot het arme en schuldbelijdende hart, want — de mond des Heeren heeft het gesproken!

Uw Heiland zal verschijnen;
 Hij spreekt u vriend'lijk aan.
 Wie noemen zich de zijnen?
 Bereidt gij Hem de baan!
 Gij, heuvelen! zinkt neêr!
 Gij, dalen! rijst! uw Koning
 Zoekt in uw hart een woning:
 Ontsluit het voor den Heer!

26 Maart.

Te lezen: Psalm XIX: 1—8.

Psalm XIX: 8. *De Wet des Heeren is volmaakt, bekeerende de ziel; de getuigenis des Heeren is gewis, den slechten wijsheid gevende.*

Hoe opmerkelijk staat hier dit woord, na de vermelding der grootheid Gods in de werken der schepping, waarmede deze Psalm aanvangt. Gods heerlijkheid in de natuur wordt door de Schrift ten volle erkend, -- maar tegelijk, de heerlijkheid van het Rijk der genade verre daarboven gesteld. En immers, wat zou ook de openbaring Gods in de natuur ons baten, zoo niet eene andere daarnaast gegeven ware? Al de rijkdom, schitterend in de natuur, bevredigt het arm zondaarshart niet; al de wijsheid, daarin uitblinkend, geeft geen antwoord op de vraag: wil God mij vergeven? wil God mij aannemen als Zijn kind?

Gode zij dank, dat daar nog eene andere openbaring Zijns Wezens is! De Psalmist bedoelt die bijzondere, die rechtstreeksche openbaring Gods, als hij spreekt van „de Wet des Heeren”, omdat onder de Oude Bedeeling deze openbaring voornamelijk in de gedaante van *wet* zich kenbaar maakte. Maar dat hier, zoowel als op menige andere plaats, niet de wet in engeren zin, maar de geheele Godsopenbaring bedoeld wordt, dat blijkt wel uit hetgeen als uitwerking daarvan wordt genoemd. Zij bekeert de ziel; zij geeft den „slechten”, d. i. naar ons tegenwoordig spraakgebruik, den eenvoudigen, den onwetenden, wijsheid. Want zie, dat bewerkt de eigenlijke wet, het tot den mensch komende gebod, niet; *die* wet is onmachtig, leven te geven. Maar de Godsopenbaring in haar geheel, brengende niet slechts Gods heilige

eischen, maar tegelijk de betooning Zijner genade, de roepstemmen en lokstemmen Zijner liefde, de mededeeling Zijns levens, die onzen dood overwint, — zij bekeert waarlijk de ziel. Zij doet den zondaar stilstaan en omkeeren, om te hooren naar dien God, die bemoeiingen met hem maakt.

Dat is de *aanvang* van het genadewerk. En de *voortzetting* daarvan is, dat zij wijsheid geeft aan de onwetenden, om nu den weg te onderkennen, welken God wijst om daarop te wandelen. Zóó ging het ten deele reeds in de Oude Bedeeling, zóó gaat het op nog veel heerlijker wijze in de Nieuwe Bedeeling. Want nu bestaat Gods openbaring in Hem, die het Woord is; die de volheid Gods bekend maakt; die Zijnen Vadernaam doet verstaan. Love dan onze ziele den Heer voor Zijne grootheid in de schepping, — maar love zij Hem bovenal voor de openbaring Zijner genade, voor Zijne onuitsprekelijke genade, in Christus geschonken!

Des Heeren Wet nochtans
Verspreidt volmaakter glans,
Dewijl zij 't hart bekeert;
't Is Gods getuigenis,
Dat eeuwig zeker is,
En slechten wijsheid leert.

27 Maart.

Te lezen: Hebr. X : 11—18.

Hebr. X : 14. *Want met ééne offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden.*

Nauwer en inniger dan in dit woord geschiedt, kunnen zekerlijk de rechtvaardigmaking en de heiligmaking des zondaars niet met elkander verbonden worden. De recht-

vaardigmaking geschiedt éénmaal, eens voor alle eeuwigheid, door het werk, dat de Heiland volbracht op Golgotha's kruis. Daaraan kan niets meer worden toegevoegd; daaraan behoeft ook niets meer toegevoegd te worden. Wat onze zonden uitdelgt en bedekt voor het heilig aanschijn Gods, dat is de volmaakte gehoorzaamheid van het Goddelijk Hoofd, plaatsbekleedend intredende voor de leden Zijns lichaams. Love onze ziele den Heer voor zulk eenen weg der redding! Moest er door ons nog iets worden aangebracht, het zou voor eeuwig buiten hope zijn. Maar nu, welke zonde en zwakheid nog in ons overig zij, onstraffelijk staan wij, zooveel wij door 't geloof met den Christus zijn verbonden, voor het aanschijn van den heiligen God, die ons aanziet in Hem.

Doch wie nu alzoo door ééne offerande gerechtvaardigd zijn, die worden nu trapsgewijze, langzamerhand, heel het aardse leven door, geheiligd. Het werk van Christus *voor* Zijne geloovigen is eens voor altijd volbracht; Zijn werk *in* hen zal eerst voltooid zijn, als de oefenschool verwisseld wordt voor het Vaderhuis. Wat moet er worden afgelegd en aangeleerd beide; welke vorming is er noodig in vertrouwen, in eenswillendheid, in werkdadige liefde tot God en de naasten! Wat al boezemzonden moeten bestreden, wat al kwade hebbelijkheden overwonnen worden, eer de ziel het beeld haars Verlossers weerkaatst!

Laat die oefening in de aardse leerschool ons niet verdrieten, hoe zwaar zij ons valt! Dáárin alleen hebben wij den waarborg van ons toebehooren aan Christus, van ons deelgenootschap aan Zijne aangebrachte gerechtigheid. Geene anderen worden door de ééne offerande volmaakt, dan degenen, die geheiligd worden. Zoo wake en bidde dan onze ziel, opdat zij vordere in heiligmaking.

Doch waar dan ook die strijd gestreden wordt, daar verblijde zich ons hart in het volbrachte werk, en ruste in de zekerheid der verworvene verlossing.

Brandofferen, noch offer voor de schuld,
Voldeden aan Uw' eisch, noch eer:
Toen zeid' ik: zie, ik kom, o Heer!
De rol des boeks is met mijn' naam vervuld.

28 Maart.

Te lezen: 1 Petr. III: 13—17.

1 Petr. III: 16. *Hebt een goed geweten.*

Een goed geweten te hebben, is niet hetzelfde als zonder zonde te zijn. Dàn toch zou de vermaning des Apostels het onmogelijke eischen, en zulke eischen brengt het woord des Heeren niet. Zoolang de Christen op aarde is, kleeft de zonde hem aan, maar zulke „zonde en zwakheid, die nog tegen onzen wil in ons overig is”, — zegt ons Avondmaalformulier naar waarheid, — „verhindert niet, dat God ons in genade wil aannemen,” en zulke zonde en zwakheid verhindert ook niet, een goed geweten te hebben. Een goed geweten wordt dáár gemist, waar men zich bewust is, willens en wetens eenig kwaad aan de hand te houden; waar een booze lust gevoed wordt; waar eenige oneerlijkheid is in beroep of bedrijf; waar listige plannen en berekeningen zijn; waar dingen aangehouden worden, die men voor de menschen verbergt, omdat men weet, zich daarvoor te moeten schamen.

Zulk een goed geweten te hebben troost bij miskenning door menschen, en bij vijandschap, die men om des Evangelies wil ondervindt. Dán toch alleen is aan zulke ondervonden vijandschap de zaligspreking des Heeren verbonden, indien die vijanden *liegende* kwaad spreken.

En ten slotte worden dan zelfs die vijanden beschaamd, indien het ongegronde hunner beschuldiging, vroeg of laat, aan het licht treedt.

Heb dan een goed geweten, o Christen! Wedersta alles, wat uwen vrede met God zou storen, de beginselen van alle kwaad, waarvoor uwe oogen geopend werden! Maar hoe zullen wij in staat zijn, die vermaning op te volgen, tenzij wij door ijverige gebedsgemeenschap de teederheid des gewetens bewaren? Daar is een voortdurend waken en bidden noodig om een goed geweten te hebben, en de verzekerdheid te hebben, dat men in oprechtheid wandelt voor God. Daar is noodig een acht geven op de uitgangen des harten, een trouw zijn in het kleine, om dezen zegen deelachtig te zijn. God sterke ook heden ons daartoe door Zijne genade!

De Heer toch slaat der menschen wegen gā,
En wendt alom het oog van Zijn genā
Op zulken, die, oprecht en rein van zeden,
Met vasten gang het pad der deugd betreden:
God kent hun weg, die eeuwig zal bestaan,
Maar 't heilloos spoor der boozen zal vergaan.

29 Maart.

Te lezen: 1 Petr. I : 13—17.

1 Petr. I : 17^b. *Wandelt in vreeze den tijd uwer inwoning.*

Het is geene slaafsche vreeze, waartoe de Apostel opwekt, want er gaat vooraf: „Indien gij tot eenen Vader aanroepet dengenen, die zonder aanzien des persoons oordeelt naar eens iegelijks werk.” Het is de vreeze van het rechtgeaard kind om den Vader te mishagen, Zijn Naam te onteeren, Zijn liefde met ondank te beant-

woorden. Maar is het dan ook geen *slaafsche* vreeze, het is toch inderdaad eene vreeze. Dit wordt ons herinnerd, opdat wij toch volkomen ernst zouden maken met het werk onzer heiligmaking. De aanneming en ervaring der onuitsprekelijke liefde Gods, het besef van alleen door genade te leven, zou ten gevolge kunnen hebben, dat men het licht ging nemen met de taak, die men te vervullen; den strijd, dien men te strijden heeft. Ons arglistig hart zou van de leer der genade een oorkussen der traagheid kunnen maken. Daarom stelt de Schrift, naast die prediking der genade, met even grooten nadruk eene vermaning als deze.

Wie zijne eigene gerechtigheid zoekt op te richten, legt zich op Gods geboden toe *om* daardoor behouden te worden. Wie door het geloof in Christus een kind Gods werd, legt zich op Gods geboden toe, *omdat* hij behouden is. Laat dan die ware drijfkracht niet minder uitwerken dan de verkeerde! Laat ons, in den tijd onzer inwoning, dat is: zoolang wij nog inwonen in het lichaam, in kinderlijke vreeze wandelen!

Het dienen Gods gaat, zoolang het aardsche leven duurt, nog niet vanzelf, zooals het eenmaal in den hemel gaan zal. Ook in den dag van heden zullen weer allerlei lusten te overwinnen, allerlei verzoekingten te bestrijden zijn; ook heden zal weer de natuurlijke traagheid en zelfzucht overwonnen moeten worden. Wij kunnen de waakzaamheid niet missen, die ons tegen gevaren op onze hoede doet zijn; wij kunnen de biddende stemming des harten niet missen, die ons in gemeenschap houdt met Hem, van Wien onze kracht komen moet. Alle overmoed zij verre van ons, — maar tegelijk, alle kleinmoedigheid blijve van ons geweerd! Het wandelen in kinderlijke vreeze is geen wandelen in angst;

wij weten, op Wien wij mogen rekenen. Hier sterkt Hij in den strijd; dáárboven kroont Hij met eeuwige zaligheid.

Doe bij Uw' knecht weldadigheid, o Heer!
Opdat ik leev', Uw woorden moog' bewaren,
En dat Uw Geest mij ware wijsheid leer',
Mijn oog verlicht', de nevels op doe klaren;
Dat mijne ziel de wondren zie en eer',
Die in Uw wet alom zich openbaren!

30 Maart.

Te lezen: Jes. XLV: 18—25.

Jesaja XLV: 19. *Ik heb tot het zaad van Jacob niet gezegd: Zoek Mij tevergeefs.*

De ontkennende vorm, waarin dit woord is gesproken, geeft op de allerstelligste wijze de belofte te verstaan, die hier wordt gegeven.

Voor wie is deze belofte? Voor het zaad van Jacob, het volk des verbonds. De Heidenen heeft de Heer, naar Zijn rechtvaardig oordeel, laten wandelen in hunne eigengekozen wegen, en op die wegen is niet anders dan een tasten in den blinde mogelijk. Maar het volk, waaraan Zijne openbaring is geschonken, mag de zekerheid van vinden hebben, waar het Hem zoekt.

Die tegenstelling blijft nog in het midden der volken bestaan, aan wie het Evangelie is verkondigd. De naamchristen tast in den blinde, waar hij in de nooden des levens alleen door zijne eigene wijsheid zich laat leiden. Doch voor wie God in Christus kennen is de belofte: gij zult niet tevergeefs Mij zoeken.

Wat behelst die belofte? Zij zegt niet de vervulling van al onze wenschen ons toe. Zij belooft niet, dat alle

bezwaren en duisternissen zullen weggenomen worden. Maar *dit* spreekt zij uit, dat zoo wij in 's levens bezwaren en aanvechtingen het aangezicht onzes Gods zoeken, wij Hem vinden, Hem aanschouwen, Zijne nabijheid genieten zullen. En is dit niet al, wat wij behoeven? Hebben wij Hem gevonden als een God van nabij, als een God, die Zich met ons inlaat, dan mogen wij tot Hem komen met ons door schuld gebogen hart, om Hem vergeving te vragen. Dan mogen wij Hem zeggen, wat ons bezwaart en drukt in het leven; welke de verzoeken zijn, die ons omringen; de smarten die ons nederbuigen. En al is het dan, dat wij voorts niet weten, wat wij in bijzonderheden Hem vragen zullen, wij toonen Hem dan onze gedaante; wij leggen onze lasten aan Zijne voeten, wetende, dat Hij nu verder voor ons zorgen, en ons geleiden zal.

Nooit zendt Hij ledig henen, wie tot Hem komen. Alleenlijk, Hij wil om Zijne gaven gebeden worden, en — het moet een zoeken zijn, niet vooral van Zijne gaven, maar vooral van Hemzelven. Slechts Zijne gemeenschap kan de ziel met vrede vervullen, en het hart voorbereiden voor die toekomst, waarin wij geenerlei aardse gaven meer zullen behoeven, maar volle verzadiging zullen vinden in den omgang met Hem.

Heilig Licht en Gids ten leven!
 Breng ons door het Woord te zaâm!
 Leer ons God ons harte geven
 Met den zoeten VADERNAAM!
 Maak ons vrij van alle dwaling,
 Vrij van alle fabelleer,
 Trouw aan Christus, onzen Heer,
 Tot onz' uiterst' ademing;
 Halleluja, U zij d' eer!
 U zij d' eer, Halleluja!

31 Maart.

Te lezen: Matth. XXII : 23—32.

Matth. XXII : 31, 32. *En wat aangaat de opstanding der dooden, hebt gij niet gelezen hetgeen van God tot ulieden gesproken is, die daar zegt: Ik ben de God Abrahams, en de God Izaks en de God Jacobs? God is niet een God der dooden, maar der levenden.*

Tot den diepsten grond der gewisheid van het leven na dit leven dringt onze Heer door in dit woord. Zeker! daar is een ingeschapen besef van onsterfelijkheid, dat de mensch wel moedwillig onderdrukken, maar toch niet waarlijk uitroeien kan. Daar zijn insgelijks redelijke gronden bij te brengen voor de erkenning, dat de dood geen eind is van het bestaan des menschen. Maar noch op het één, noch op het ander gaat de Heer in; veel dieper dringt Hij door.

In de Oude Bedeeling wordt de gewisheid van een leven na dit leven niet met duidelijke woorden uitgesproken. Dat kon eerst geschieden, toen de Zoon Gods het leven en de onverderfelijkheid had aan het licht gebracht. Maar die Oude Bedeeling wijst met ondubbeldzinnigheid op de innige gemeenschap, waarin de geloovige dienaren Gods met God staan. Eéne van die uitspraken haalt Jezus hier aan. God noemt Zich *hun* God, de God van Abraham, van Izak, van Jacob. Zij zijn de Zijnen; Hij is de hunne. Welnu! zulk een band heeft in zich den waarborg van eeuwigen duur. Wie met den Levende in levensgemeenschap gekomen is, dien vloeit het leven zonder ophouden toe.

Hoeveel hooger staat deze gewisheid des eeuwigen levens dan het geloof aan eene onsterfelijkheid, die niets aangaande het eigenlijk wezen van het leven na den

dood uitspreekt! Hier is de geestelijke inhoud tegelijk met de onbetwistbare zekerheid gegeven. Inderdaad, het beginsel der eeuwige vreugde, de volheerlijke Gods-gemeenschap in onze ziele is het éénige, maar ook het alles afdoende, om ons met blijmoedigheid de toekomst te doen tegengaan. Wat de dood doet wegvallen, dat is alleen het uiterlijke, zinnelijke, aan de aarde verbonden bestaan. Maar over wat Gods Geest in het hart van Gods kinderen gewrocht heeft, de gemeenschap der liefde, die telkens opnieuw put uit de onuitputtelijke volheid, — over dat ware, eigenlijke, geestelijke leven, heeft de dood geene macht: wie des Heeren zijn, die blijven de Zijnen voor eeuwig.

'k Voel mij door den nauwsten band
In die hoop aan Hem verbonden;
Mijn geloove houdt Zijn hand
Vast tot in mijn laatste stonden,
En geen macht van dood en graf
Rukt mij ooit van Jezus af.

1 April.

Te lezen: Joh. III : 13—21.

Joh. III : 16. Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Wonderbare boodschap, die het gansche Evangelie in zich besluit! Heel de inhoud der verkondiging Gods aan de menschen, heel de weg des behouds is in deze weinige woorden vervat. Daar wordt hier gesproken van de gezindheid van den heiligen God, jegens eene wereld, die in het booze ligt, en die gezindheid is, dat Hij die

wereld heeft liefgehad. Liefgehad, zóó onuitsprekelijk, dat Hij het liefste, wat Hij heeft, Zijn Eeniggeborene, Zijn eeuwig evenbeeld, voor die wereld heeft gegeven. Gegeven, zóó volkomen, dat Hij aan die wereld heeft toegelaten, dezen Eeniggeborene te beladen met al hare vijandschap, te dooden aan het vloekhout des kruises. En het gevolg van die overgave is, dat nu een iegelijk, die in dezen Zoon gelooft, uitgerukt wordt uit het verderf, waarin hij bezig was te verzinken, en het eeuwig leven heeft door de verbinding met Hem! Wonderbare boodschap, waarin het alles is besloten, wat een schuldig zondaar behoeft!

Daar is in deze heilmare slechts ééne begrenzing: een iegelijk, die *gelooft*. Zonder dat, geen deel aan Christus en Zijn heil! Het Evangelie brengt niet de boodschap, dat ten slotte alles vanzelf terecht komt: het predikt eenen Redder van 't verderf. Zonder verbinding met Hem, geen uitgetrokken worden uit dat verderf, geene mogelijkheid des behouds. Maar overigens, — geen grens, geen beperking! Een *iegelijk*, die gelooft! Verneem het, o gij vermoeide en beangste ziel, die daar vraagt: zou het wel voor *mij* zijn? De Heer zegt: „een iegelijk.” Werd uw eigen naam hier genoemd, gij kondt nog blijven vragen, of *gij* wel bedoeld werdt, of mogelijk nog niet iemand anders van dien naam bestond. Maar nu is het: *een iegelijk*; elk, die gelooft; elk, die deze eenvoudige daad doet, dat hij Jezus vertrouwt, dat hij op Hem staat maakt. En zou dat te veel zijn gevraagd, waar een Heiland als Jezus voor het zielsoog gesteld wordt? Is Hij het dan niet waardig, dat gij het waagt op Zijn woord, dat gij steunt op Zijne liefde? Gij, die daar nog van verre staat, neem de proef van Zijne macht, van Zijne bereidwilligheid! Zie op,

en geloof, — en ook gij zult ervaren, nu, in dit aardse leven, dat Hij u uitrukt uit uw verderf, dat Hij u maakt tot een kind van den Vader, en eens, in den hemel der heerlijkheid, dat Hij u kroont met eeuwige zaligheid.

Zoo, zoo lief had God de wereld,
 Dat Hij Zijnen eigen' Zoon
 Voor die afgefallen wereld
 Overgaf aan smaad en hoon;
 Ja, toen wij nog zondaars waren,
 Schonk d' Ontfermer ons gena',
 Stierf Zijn Zoon op Golgotha,
 Stierf voor ons, die zondaars waren:
 God is liefd', o Engelenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!

2 April.

Te lezen: Psalm XCV.

Psalm XCV: 7. *Heden, zoo gij Zijne stem hoort,
 verhardt uw hart niet.*

De stem des Heeren roept — om aan Hem het hart te geven; om de wereld te verzaken met hare begeerlijkheden; om te bedenken, wat tot eeuwigen vrede dient.

Die stem roept voortdurend. Maar daar zijn tijden, waarin zij zich gansch bijzonder duidelijk doet hooren. Soms, maar niet altijd, bij buitengewone gebeurtenissen, in dagen van rouw, in tijden van gemis, bij onverwachte uitreddingen en zegeningen. Doch ook wel in dagen, die door niets bijzonders zijn gekenmerkt, waarin toch Gods roepstem niet zeldzaam met kracht tot de ziel komt, het geweten raakt, de zondaarsbehoefte doet ontwaken. Hoe ook die stem tot u komt, verhard uw hart niet! Want, indien gij dat wilt, gij *kunt* uw hart verharden. God dwingt niet, maar Hij dringt; Hij trekt met koorden.

der liefde; Hij vraagt eene gewillige overgave. Indien gij het wilt, gij kunt de roepstem in den wind slaan; gij kunt die verdooven in de verstrooiingen des levens, verdooven, ook door veelvuldigen arbeid. Indien gij het wilt, gij kunt maken, dat die stem u niet meer stoort, u niet meer tot last is in uw dienen der zonde.

Gij kunt het — maar o! wij bidden u: doe het niet! Gij speelt met uwe eeuwige zaligheid. Wie zegt u, of dit heden, waarin gij Gods stem hoort, niet de laatste dag uws levens is? Wie waarborgt u de verlenging van den tijd der genade? — En al werd ook nog uw leven tot in lengte van dagen gespaard, hoe weet gij, dat gij later nog die stem zult hooren, die gij thans verdooft? Elke verwaarloosde genadebezoeking maakt het hart stompzinniger en onvatbaarder; de tijd kan komen, dat gij ganschelijk niet meer opmerkt, als God u roept.

Heden dan, verhard uw hart niet! Waarom zoudt gij uw hart verharden? Roept God u ten leven, of roept Hij u om u ellendig te maken? Ieder uitstellen van het hooren naar Zijne stem is een uitstellen van het komen tot vrede en storelooze zaligheid. Die God, die Zijnen lieven Zoon voor zondaren gaf, roept u, om deze onuitsprekelijke gave deelachtig te worden: is het dan niet onzinnige dwaasheid, naar deze stem niet te hooren? Hoor naar Hem, en uwe ziel zal leven, want het woord, dat Hij spreekt, is het Evangelie Zijner wondere genade.

Ontwaak, gij die slaapt in de zonde, met spoed!

De nacht is zoo lang reeds verdwenen;

Het licht der genade, met blijdschap begroet,

Heeft d' aarde reeds eeuwen beschenen;

En grootsch is uw roeping, en heilig uw taak,

En d' uren zijn weinig: ontwaak dan! ontwaak!

3 April.

Te lezen: Eph. II : 1--7.

Eph. II. 5^a. *Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft God ons levend gemaakt met Christus.*

Dood door de misdaden. Dat woord staat niet in onzen Bijbel om de verantwoordelijkheid des menschen te loochenen, alsof hij een stok en een blok ware, en slechts lijdelijk had af te wachten, wat met hem geschieden zou. Dan zou de prediking der Wet eene ijdele vertooning zijn; dan zouden de roepstemmen tot bekeering zonder zin wezen. Wee ons, indien wij de waarheden der Schrift rukken uit haar verband, en aldus verdraaien tot ons eigen verderf!

De Apostel ziet hier terug op het droevig eertijds, toen hij en zijne lezers samen nog buiten Christus waren. En in tegenstelling met het rijke, zalige, krachtige leven, dat zij nu door genade mogen bezitten, noemt hij dat eertijds een staat van dood-zijn door de misdaden. Dood voor God en voor de gerechtigheid; geene begeerte naar God hebbende, geen oog voor de dingen Zijns Koninkrijks; levende in een toestand, waarin de geestelijke wereld als niet bestaande werd aangemerkt; geketend door de zonde, die heerschappij voerde in de leden en meer en meer de ziel in slavernij bracht, — zóó leefden zij daar voort in een leven, dat eigenlijk geen leven mocht heeten.

En een iegelijk, wien de oogen zijn geopend door overbrenging uit de duisternis tot het licht, spreekt uit eigene ervaring die woorden na. Ja waarlijk! dat was een staat des doods, in vergelijking met het heden, waarin Gods genade doet wandelen. Nú moge daar nog strijd zijn tegen de nawerking der zonde, — haar over-

macht is toch gebroken. Nu moge er nog menige vreeze, menige droefenis zijn, — daar is toch een aanvang der eeuwige vreugd in het hart. Welk een verschil met het verledene, toen dat hart zijne vreugd zocht in wat telkens verder afvoerde van God; toen dat hart werd gefolterd door angst, en toch onmachtig was om den band met de zonde te breken!

Welk een oorzaak dan van dank aan de goddelijke ontferming, die de ziel met Christus in aanraking bracht; die voor Zijne heiligheid het zielsoog opende en naar Zijn heil deed verlangen; die levenskracht instortte in het verstorven gemoed door geloofsgemeenschap met den Christus! O, dat onze ziel met vurigen dank gedenke, wat wij in onzen Heiland ontvingen! Indien die dank mocht dreigen te verflauwen, laat ons terugzien op dat eertijds, op dien tijd, zonder Christus en daarom zonder God doorgebracht: dan wordt de ziele verwakkerd tot danken, tot een danken voor Gods onuitsprekelijke gave.

Gij trokt mij, Heer! en steltet mij
Den weg des heils voor oogen;
Gij hebt, o ja! zoo goed waart Gij,
Mijn trotsch gemoed gebogen;
'k Nam Uw gena' in Christus aan,
En straks vond ik mij aangedaan
Met lust en kracht ten goede.

4 April.

Te lezen: Jes. XLIV: 1—8.

Matth. VI: 9^b. Uw Naam worde geheilgd!

Het allervolmaaktst gebed vangt niet aan met vragen voor persoonlijke behoeften. Het eerste, wat Jezus Zijnen discipelen leert begeeren, is dat Gods Naam geëerd,

gewijd, in Zijne heiligheid erkend worde. Al, wat geschapen is bestaat ter wille van den Schepper: Zijne verheerlijking is de hoofdzaak, waar alles op aan komt. En tegelijk, in ondeelbare eenheid, is die verheerlijking Zijns Naams het waarachtig heil Zijner schepselen, die alleen dan gelukkig kunnen zijn, wanneer de dingen beantwoorden aan hunne bestemming: de verheerlijking Gods.

Hoeveel is er in eene zondige wereld, hoeveel is er in ons eigen bedorven hart, dat aan die verheerlijking Gods in den weg staat! Als wij dat waarlijk bidden: Uw naam worde geheiligd! dan vragen wij om de dooding van den ouden mensch in ons, om de opwekking van den nieuwen mensch en de dagelijksche onderhouding zijner levenskracht. Dan begeeren wij, dat al ons zinnen en trachten gericht worde op de grootmaking van den Vadersnaam, waarmede Jezus ons den Almachtige leerde noemen. Dan leeren wij beseffen, dat het van ondergeschikt belang is, of onze wenschen al of niet vervuld worden, als maar onze God de hulde der aanbidding ontvangt, waarop Zijne liefde recht heeft.

Maar tegelijk, met die bede gaan wij verre uit buiten den kring van ons eigen leven en werken. Ieder onzer is slechts een klein onderdeel van dat geheel, dat tot de heiliging, de verheerlijking van Gods Naam bestemd is. Zoo vragen wij dan in deze bede, dat de macht der Godvergetenheid in de wereld worde gebroken, dat de heerschappij der zonde verdwijne, en de toekomst verhaast worde, waarin een nieuwe hemel en eene nieuwe aarde Gods heerlijkheid volkomen weerspiegelen zal. Zoo begeeren wij voor al onze broeders en zusters in den geloove, over de wijde wereld verspreid, dat zij leesbare brieven van Christus mogen zijn, tot verheer-

lijking des Vaders. Zoo bidden wij, dat ieder Godgewijd pogen wèl gelukke, en de werken der duisternis verijddeld, beschaamd, verbroken mogen worden, — totdat niets meer de verheerlijking Gods belemmere, en Zijn Vadernaam geloofd en geprezen worde door al Zijne verlostén.

Geheiligd word' Uw naam; Ai! geef,
 Dat elk, waar hij op aarde leev',
 Dien Vadernaam erkennen moog';
 Uw deugden roeme hemelhoog;
 Dat elk, als kind, aan U gelijk',
 En in zijn doen Uw beeltis blijk'!

5 April.

Te lezen: 1 Petr. V : 1—6.

1 Petr. V : 5. *Zijt met ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.*

Is er wel grooter dwaasheid mogelijk, dan hoogmoedigheid te zijn? Hetzij het hoogmoed is wegens aanzienlijke geboorte, hetzij hoogmoed wegens rijkdom, of wegens invloed, of wegens kennis, — geldt het dan niet van alle deze dingen: „wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?” En geldt datzelfde ook niet van een onbesproken gedrag, een welbestede jeugd, een nuttig arbeiden in de maatschappij? Het is onze God, die tot dit alles de kracht en de begaafdheid schonk, die bewarende en bekwaammakende genade verleende!

En toch, de hoogmoed, hoe dwaas die ook zij, behoort zóózeer tot de bedorvene natuur des menschen, dat niemand daaraan vreemd is, zoodat hij zelfs gevonden

wordt bij zulken, van wie men meenen zou, dat zij *niets* hadden om zich op te verhoovaardigen!

Hoe zal het dan mogelijk zijn, de apostolische vermaning op te volgen: Zijt met ootmoedigheid bekleed? Men komt daartoe niet door redeneering, noch door eigene krachtsinspanning: men komt er slechts toe door een lid te worden van Jezus' lichaam, verbonden, als de rank aan den wijnstok, met Hem, die zachtmoedig is en nederig van hart. Dat nieuwe leven, door de wedergeboorte ontstaan, begint den hoogmoed uit te drijven. Wie als arm zondaar tot genade leerde toevlucht nemen, in *dien* is aanvankelijk de hoogmoed gebroken, en van dag tot dag meer leert hij strijden tegen wat zoo schandelijk God onteert. O gewis! hij gevoelt het, dat God de hoovaardigen wederstaat, en waar weer hoogmoed oprijst in zijn binnenste, vernedert hij zich daarover met diepe schaamte, inroepende de genade, die den nederigen beloofd wordt. Zoo gaat het voort onder die tucht des Heeren, waarmede „Hij Zijne kinderen klein maakt,” totdat ten slotte het weerklinkt in het hart: Niets van mij, maar alles van Hem!

Mijn hart verheft zich niet, o Heer!
Mijn oogen zijn niet hoog; 'k verkeer,
Ik wandel niet in 't geen te groot,
Te vreemd is voor Uw' gunstgenoot.

6 April.

Te lezen: Jer. III : 21—IV : 3.

Jerem. IV : 1. *Zoo gij u bekeeren zult, Israël,
spreekt de Heere, bekeer u tot Mij.*

Bange nood in het heden en verschrikking voor de toekomst, deden, — het kon wel niet uitblijven! —

menigeen in de dagen van Jeremia beseffen, dat het anders en beter moest worden. Maar — dat leidde slechts tot een afleggen van eenige uiterlijke dingen; het tastte den wortel des kwaads niet aan. Daarom spreekt de Heer door den Profeet tot Zijn volk dit ernstige woord: Zoo gij u bekeeren zult, bekeer u tot Mij!

In hoevele gevallen heeft de Heer ook thans nog dit woord tot de zielen te spreken! Daar kan een besef zijn, dat de toestand, waarin men leeft, de rechte niet is; dat het gevaarlijk, dat het schandelijk is voort te gaan in een leven, geheel der wereld overgegeven. Dan tracht men naar verandering, — maar zonder daardoor nog tot God te komen. Dan gaat men uiterlijke verkeerdheden afleggen, enkele zonden bestrijden, enkele plichten waarnemen; dan gaat men een andere kleur, een anderen vorm aan het leven geven. Dan laat men velerlei los, — alleen dat ééne niet, waaraan het hart het meest gehecht is. Dan gaat men velerlei doen, — alleen dat ééne niet, wat allereerst gedaan moet worden: zich keeren tot den Allerhoogste.

Wat baat nu zulke uitwendige bekeering? Zij brengt niets aan dan een zelfbedrog, dat men nu op den rechten weg is. Zij besnoeit het kwade, maar roeit het niet uit; zij doet de ziel volharden in hare vervreemding.

Bekeer u, — niet tot deugd, tot ingetogenheid, — bekeer u tot *Mij*, spreekt de Heer. Zoek *Mij* met uw gansche hart. O zeker! dat valt zwaarder, dan die uitwendige bekeering; daarbij is niet maar verandering van enkele dingen, maar algeheele omkeering van levensrichting noodig. Maar alleen *zulke* bekeering brengt vrede. Zich te keeren tot den Heer, gewis! dat is een komen tot den Heilige, in Wiens nabijheid geene zonde bestaan kan; doch tegelijk, het is een komen tot den

Ontfermer, die schuld om niet vergeeft, en van Wien kracht uitgaat om het hart te vernieuwen, het leven te herscheppen. Elk ander pogen loopt uit op niets, en wordt, om zijne vruchteloosheid, welhaast weer opgegeven. Geen verbeteren van het uitwendige baat, waar het diepste wezen bedorven is. Maar bekeering tot den Heer tast het kwade in den wortel aan, en brengt over op anderen levensbodem. Zalig dan, wie niet halverwege blijft staan; zalig, wie den Geest des Heeren toelaat, dóór te werken in zijn hart, totdat dit hart ganschelijk is gewonnen voor den Vader in Christus.

„Ik wil niet, dat de zondaar sneev’,”
 Zoo zweert God Zelf, „maar dat hij leev’;”
 Hij roept: „bekeer, bekeer u dan
 Tot Mij, die u behouden kan;
 Verlaat, verlaat uw kwade paân,
 Waarom zoudt gij verloren gaan?”

7 April.

Te lezen: Jer. XXXI: 16—21.

Jerem. XXXI: 18. *Bekeer mij, zoo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de Heer, mijn God.*

Telkens en telkens weer roept God in Zijn woord den zondaar tot bekeering. Dat zou niet geschieden, indien er in den gevallen mensch geene vatbaarheid overgebleven ware om die stem te hooren, daarnaar te luisteren en daarvan het rechtmatige te erkennen. Eene lijdelijkheid, die meent God te eeren, door zich volstrekt onmachtig te noemen, maakt van deze roepstemmen een spotten met de ellende des menschen.

Doch, terwijl wij met alle kracht hieraan hebben

vast te houden, toch verstaat de ziel, die zichzelve aanvankelijk leerde kennen, zoo ten volle de bede, in den dagtekst vervat. Zal er waarlijk bekeering komen, zoo zal zij eene Godsdaad, eene Godsgave moeten zijn. Bedorven in het diepst van ons wezen, dood voor het hoogere leven, vragende alleen naar wat de zinnen streelt en de eigenliefde koestert, komen wij uit onszelfen niet tot die omkeering, die God van ons vraagt. Wij kunnen Gods stem hooren, — maar niet er gevolg aan geven; wij kunnen onze ketenen voelen, en ze als ketenen erkennen, maar niet ze verbreken. Wij kunnen, door den voorbereidenden arbeid van Gods Geest, er toe komen, te roepen uit de diepte, — maar niet uit die diepte ons opheffen, om te gaan wandelen op den weg des levens.

Dáárom is het, dat elk aanvankelijk ontwaakt gemoed gedrongen wordt tot de bede: Bekeer mij, Heer! zoo zal ik bekeerd zijn. Werk Gij in mij, wat ik niet bewerken kan; schep in mij een nieuw leven; breng mij tot de kudde, die bij den Goeden Herder veilig is!

En voor die bede is er een pleitgrond. „Gij zijt de Heer, mijn God!” Dat mocht het afgedwaalde Israël zeggen, omdat God met Abraham en zijn zaad Zijn verbond opgericht had. Dat mag insgelijks nu de zondaar zeggen, die bekeering zoekt, omdat hij leeft onder de bedeeling der genade. In al die nederbuigingen der ontferming Gods, in alle roepstemmen tot bekeering zelfs, ligt het waarmerk, dat God bemoeiingen maakt, dat Hij genadig is, dat Hij de God des Verbonds is, éér nog de zondaar Zijn kind is geworden. Welke vastheid dus voor de zoekende ziele! Eer zij tot zoeken kwam, heeft God haar gezocht, en gedachten des vredes over haar gehad! Zoo vreeze dan niemand, wien het om behoudenis te

doen is; God wil om Zijne gaven gevraagd worden, — maar gewisselijk wil Hij ze schenken.

Mij bekeeren? Heer, och mij!
 Zou ik mij bekeeren kunnen?
 Ik, een zondeslaaf? wil Gij
 Mij en wil en kracht vergunnen:
 Dan doe ik wat Gij begeert;
 Dan ben ik gewis bekeerd.

8 April.

Te lezen: 1 Cor. III:1—9.

1 Cor. III:4. *Want als de één zegt: Ik ben van Paulus; en een ander: Ik ben van Apollos; zijt gij niet vleeschelijk?*

Het wordt gewisselijk door den Heer niet afgekeurd, als er eene innige liefde, een hartelijke band bestaat tussehen het hart eens menschen en dengene, die het middel in Gods hand is geweest om dien mensch tot Christus te voeren. Het zou onnatuurlijk zijn indien het anders ware, — en onze God begeert in Zijne kinderen geen onnatuurlijkheid. Vrij mag er voorliefde, bijzondere betrekking bestaan; alleenlijk, zij ontaarde niet in een afgoderij bedrijven met menschen, in eene partijschap, die alleen in enkelen het goede wil zien, en anderen miskent, veracht of verwerpt.

Waar men in de gemeente van Christus naar mensche-lijke namen zich noemt; waar men een partij gaat vormen, die tegen anderen zich overstelt, — daar ziet de Apostel hierin een blijk van vleeschelijke gezindheid. Zulk een gedrag is bewijs, dat de Geest des Heeren in Zijne werking belemmerd wordt, en dat men aan uiterlijkheden, aan bijkomstige dingen hangt, in plaats van Christus.

boven alles en boven allen te stellen. Daar wordt het geestelijk leven van het eigen hart geschaad, omdat men van de hoofdzaak zich laat afleiden. Daar wordt schade toegebracht aan het geestelijk leven der gemeente, omdat zij in partijen verdeeld wordt, wat de broederlijke liefde verkoelt. Daar berooft men zich van den zegen, dien men door andere dienaren Gods zou kunnen genieten. Daar wordt eenzijdigheid in de hand gewerkt, omdat ieder dienaar slechts een deel der Christelijke waarheid zich toeëigenen kan.

Zoo laat ons dan toezien, met deze dingen niet mede te doen! Het gevaar ligt zoo nabij; — maar is er ernst in onze begeerte om den Heer het gansche hart te geven, dan komen menschen voor ons op de plaats te staan, die hun toekomst; de plaats van dienaren, die des te beter hunne roeping vervullen, naarmate zij meer zichzelf uitwisschen, om alle eer en roem aan den Koning van het Godsrijk te geven. Eén is de gemeente door één doop, één geloof, één Heer. Eén blijve zij door aller erkenning, dat ieder, die in haar tot zegen is, slechts een enkele straal is van het licht, dat in zijne volheid in Christus woont.

Wij reizen met elkander;
 Wij wand'len hand aan hand:
 D' een zij tot troost den ander
 Op weg naar 't Vaderland.
 Zijn wij als broed'ren één!
 Geen strijd om beuzelingen,
 Daar Eng'len ons omringen
 En zweven voor ons heen!

9 April.

Te lezen: Mt. XVI : 21—28.

Matth. XVI : 24. *Zoo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij.*

Eerst heeft de Heer aan Zijne discipelen tot bewustzijn gebracht, wie Hij is, namelijk de Christus Gods. Toen eerst konden zij de aankondiging dragen van het lijden en sterven, dat Hem te wachten stond; toen eerst kon Hij hun voorhouden, wat het discipelschap van dezen Meester kosten zou.

Den Christus te volgen, den Koning der eere, dat kon niet anders dan aantrekkelijk zijn ook voor vleesch en bloed. Maar als de weg van dien Christus door smaad en dood zou heengaan, dan is er geen ander volgen mogelijk, dan door verloochening van zichzelf, en door het opnemen van het kruis.

Wat de Heer van Zijne eerste discipelen eischte, dat blijft Hij eischen, óók van ons. En Hij, die wil, dat men eerst de kosten zal berekenen, eer men den toren gaat bouwen, Hij wil, dat wij weten zullen, waarop het volgen van Hem te staan zal komen.

Zelfverloochening, — wat is dat? Iemand verloochenen is: iemand niet willen kennen. Zoo is dan zelfverloochening: het eigen ik, den eigen lust niet te willen kennen, daarmede niets meer te doen willen hebben. Voorwaar, dat is onmisbaar, waar het kruis opgenomen en gedragen moet worden, waar moeite en strijd en verachting aan het Christen-zijn verbonden is; onmisbaar, waar de eigen wil gebroken moet worden, om bij alle dingen te vragen: Heer! wat wilt *Gij*, dat ik doen zal?

Indien dan ook deze dag ons roept tot overgave van

eigen lust; indien ook heden 's Heeren leiding ons brengen zal in verhoudingen, die moeilijk en pijnlijk zijn, vergeten wij dan niet, dat dit onafscheidelijk is van het volgen van Jezus. Zonder kruis geen kroon. Zonder zelfverloochening geen vervuld worden met den Geest des Heeren, geen gelijkvormig worden aan den Heiland: de Heer heeft Zelf het vooruit doen weten!

Maar spreekt Hij nu zóó, om van dat volgen van Hem af te schrikken? En is dit Zijn woord in strijd met Zijne belofte, van rust te zullen schenken aan wie tot Hem komt? Zekerlijk neen! Wat wij verloochenen moeten, dat is juist die eigen wil, die ons ten verderve zou voeren, die zondige lust, die ons waarachtig geluk in den weg staat. En waar Hij een kruis legt op den schouder, daar geeft Hij tegelijk Zijnen vrede in het hart, Zijnen vrede, die alle verstand te boven gaat. Nooit heeft iemand de goede keuze berouwd: de Leidsman is getrouw en sterk, en eenmaal kroont Hij met eeuwige vreugde.

Zij zal ons niet berouwen,
De keus van 't smalle pad;
Wij kennen den Getrouwen,
Die ons heeft liefgehad.
Vest al uw hoop op Hem!
Dat ieder 't aangezichte
Ginds naar de Godsstad richte:
Daar ligt Jeruzalem!

10 April.

Te lezen: Hand. III: 1--8.

Hand. III: 6. *Hetgeen ik heb, dat geve ik u.*

Wat Petrus hier te geven had, was iets veel grooters dan de ongelukkige verwachtte, die een aalmoes begeerde

te ontvangen. Zilver of goud had 's Heeren Apostel niet te schenken, maar wel in Jezus' naam den verlamde eene volkomene gezondheid te brengen.

Ons staan niet deze wonderkrachten ten dienste. Maar nog immer blijft dit woord ook voor ons eene diepe waarheid bevatten. Niets anders kunnen wij *geven*, dan wat wij eerst zelf *hebben*. Invloed ten goede uitoefenen, den geestelijken dampkring zuiveren, een vragen naar God opwekken in onze omgeving, vredebrengend optreden, — wij kunnen dat alles alleen dan, als wij-zelfen die geestelijke gaven deelachtig zijn. En dat geldt niet slechts zulken, die geroepen zijn, hetzij in de gemeente of op eenig ander gebied, als voorganger op te treden, dat geldt ook in het werk der opvoeding, dat geldt in elken levenskring. Daarom komt hier de les der wijsheid te pas: begin bij het begin! Begin met zelf u te laten rijk maken door den rijken Heer, opdat gij ook aan anderen mededeelen kunt.

Dat is het eerste. Zonder dit kan niets anders volgen. Doch als nu dit persoonlijk bezitten er is, dan brengt verder dit woord de vermaning: Hetgeen gij hebt, geef dat ook aan anderen! Wie van God gezegend zijn, hebben dezen zegen niet voor zichzelf te bewaren, maar anderen er mede deelachtig aan te maken. Hier verarmt men zich niet door mede te deelen; integendeel, men verrijkt zich. Geestelijken invloed naar buiten uit te oefenen versterkt het eigen geestelijk leven. En tegelijk, het is een plicht der dankbaarheid jegens den Heer, en een plicht der ontferming tegenover de arme wereld, die niet leven kan zonder de hemelsche gaven. Het is nu eenmaal de weg Gods, menschen door menschen te zegenen; niet zonder menschelijke bemiddeling deelt Hij het eeuwig leven mede.

Zoo laat ons dan eerstelijk toezien, hoe het met ons eigen geestelijk leven gesteld is. Maar verder dan ook, laat ons trachten van onzen schat mede te deelen. Daartoe zijn geene bijzondere begaafdheden noodig, en evenmin een treden buiten hetgeen de dagelijksche roeping medebrengt. Wie in zijne omgeving het leven eens Christens leeft, en zijn licht voor de menschen laat schijnen, die geeft wat hij heeft, — en de eeuwigheid zal openbaren, welke rijke vruchten dat droeg.

Groot is de eer van 't Christendom,
 Groot alom!
 Christen, ken uw eigen grootheid!
 Draag u naar dien hoogen staat,
 Vrij van smaad,
 Vrij van lastersmet en snoodheid.

11 April.

Te lezen: Jac. I: 1—12.

Jac. I: 5. *Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die aan een iegelijk mildelijk schenkt, en niet verwijt, en zij zal hem gegeven worden.*

Wijsheid behoeven wij elken dag, ieder uur van ons leven in de verschillende aanrakingen en omstandigheden, waarin wij verkeerren. Wijsheid toch is niet hetzelfde als wetenschap of geleerdheid; wijsheid is de praktische begaafdheid, die tot bereiking van een goed doel, de beste middelen kiest en aanwendt. Hoe vaak ontbreekt ons die wijsheid! Hoe vaak staan wij verlegen, en weten niet, hoe wij ons gedragen, hoe wij handelen moeten, welke beslissing wij hebben te nemen! Welk een voorrecht dan, dat ons een weg gewezen wordt,

waarop altijd, en in alle voorkomende omstandigheden, die wijsheid te verkrijgen is!

Begeer ze van God! zegt de Apostel. Meen niet, dat uw eigen nadenken ze u aanbrengen zal. Voel u diep afhankelijk van den Heer, zoodat gij ootmoedig Hem om wijsheid smeekt. Maar ook, meen niet, dat de zaak, waarvoor gij wijsheid behoeft, voor den hoogen God te nietig zijn zou om zich daarmede in te laten. Gij, aardsche ouders, laat uw kind niet verlegen, als het zich om voorlichting tot u wendt, — en meent gij dan, dat uw Hemelsche Vader zóó doen zou? Klein en groot valt weg, waar het de betrekking tusschen God en Zijn kind geldt. Klein zijn alle aardsche dingen in zichzelf, en wederom, groot zijn zij alle, omdat in die alle God verheerlijkt moet worden. God zendt u de omstandigheden toe, opdat gij u daarin als een Christen zoudt gedragen, Hem ter eer en den naasten tot heil: zou Hij u dan de wijsheid onthouden, die gij daartoe behoeft? Alleenlijk, Hij wil om Zijne gave gebeden worden, opdat gij ze als Zijne gave zoudt erkennen.

Of zou de gedachte u terughouden: ik heb van Gods zegeningen zoo slecht gebruik gemaakt; wat mij geschonken is, heb ik zoo weinig tot Zijne eer aangewend? Zie, als gij zoo tegenover een mensch hadt gehandeld, dan zou die mensch u dat verwijten, waar gij opnieuw kwaamt vragen, en op grond van dat verledene u nieuwe gaven onthouden. Maar vrees dat niet van den Heer. „Hij verwijt niet”, zegt de Apostel. Altijd weer opnieuw is Hij tot geven en zegenen bereid, — mits gij maar schuld belijdt, en opnieuw tot Hem komt.

Ga dan, met dat gebed om wijsheid in het hart, moedig weer de dagtaak tegen! Gij wordt niet beschaamd, waar gij wijsheid zoekt bij den Heer. Gij zult het

ervaren, hoe Hij u voorlicht, en u de rechte wegen doet inslaan, die voeren tot Zijn heerlijk doel.

Leer mij, o Heer! den weg door U bepaald;
 Dan zal ik dien ten einde toe bewaren;
 Geef mij verstand, met Godlijk licht bestraald;
 Dan zal mijn oog op Uwe wetten staren;
 Dan houd' ik die, hoe licht mijn ziel ook dwaalt;
 Dan zal zich 't hart met mijne daden paren.

12 April.

Te lezen: Jac. II: 12—17.

Jac. II: 17. *Het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf dood.*

Jacobus volgt een ander spraakgebruik dan Paulus. Daarom kan Paulus zeggen, dat de mensch gerechtvaardigd wordt door het geloof, zonder de werken, en Jacobus, dat hij gerechtvaardigd wordt uit de werken, en niet alleenlijk uit het geloof. Paulus bedoelt een geloof, waarvan het nieuwe leven de noodzakelijke vrucht is, en met de werken bedoelt hij de uitwendige werken, naar de wet, maar niet uit liefde verricht. Jacobus neemt het geloof als een voor waarheid aannemen der blijde boodschap, en zegt dan, dat de werken daarbij moeten komen, ten blijke, dat dit aannemen waarlijk met het hart is geschied.

In den grond der zaak leert dus Jacobus hetzelfde als Paulus; slechts is zijn spraakgebruik dat van het gewone leven, dat het gelooven neemt in zijne alledaagsche beteekenis. Zóó opgevat, is geloof zonder werken zeer zeker dood, een dood ding, dat geene uitwerking heeft, dat goenen zegen brengt; een geloof, dat niet zalig maakt; een geloof, waarmede men bedrogen zal uitkomen ten dage des gericht.

En toch, hoevelen zijn er, die met zulk gelooven zich tevreden stellen! Hoevelen, die aldus het huis hunner hope op eenen zandgrond bouwen!

Geloof zonder werken, — het is eene aangeleerde les; het gaat buiten het hart om. Het kan zijn, dat het veel en velerlei omvat, maar het heeft het rechte niet gevat. Het kan zijn, dat het gansch onberispelijk is in zijne voorstellingen en uitspraken, maar het gaat om buiten dat diepst van ons wezen, waar de uitgangen des levens zijn. Of het geloof van den echten stempel is, moet blijken uit de werken, uit de vruchten, die het draagt. Is ons leven vreemd aan barmhartigheid, aan helpende liefde, aan zelfverloochening, aan een dooden van het vleesch met zijne begeerlijkheden, dan is ons geloof dood. Een echt, een levend geloof *kan* niet nalaten, kracht uit te oefenen. Zoo is er dan een onbedriegelijke toetssteen ons gegeven, waaraan wij onszelfen beproeven kunnen.

En als dan ons geweten getuigt, dat de werken ontbreken, o laat ons dan niet *beginnen* met op werken ons toe te leggen. Slechts als uitwerksels des geloofs zijn zij teekenen van nieuw leven. *Dit* moet het begin zijn, dat voor een dood, een nagemaakt geloof, het echt geloof in de plaats komt. Eene gave Gods is er noodig, een geloof door den Geest in het harte gewrocht: zoo wie dan bevindt, nog innerlijk dood te zijn, die zoeken het leven bij den Levensvorst!

Zij zijn 't, die God in gunst aanschouwt,

Die zich gehoorzaam toonen;

In elk, die Gods geboden houdt,

Moet ook de liefde wonen:

Een daaglijks werkzaam Christen toont

Het waar geloof, dat in hem woont.

13 April.

Te lezen: Jac. III : 1—8.

Jac. III : 2. *Wij struikelen allen in vele.*

Dat woordt geldt niet van alle menschen; dat woordt geldt alleen van de Christenen. Wie nog in de zonde ligt, kan niet struikelen. Dat kan alleen, wie op den levensweg wandelt.

Zoo wischt dit woord dus niet de scheidslijn uit tusschen wedergeboren en onwedergeboren. De wereldling kan niet zich troosten met dit woord, alsof er ten slotte geen onderscheid ware tusschen wie al of niet den Heiland toebehooren.

Het is een woord, gezegd van hen, die ten nieuwen leven zijn ingegaan. Het is eene herinnering aan hen, die door het woord der waarheid tot eerstelingen van Gods schepselen zijn geworden, om hun indachtig te maken, hoe een voortdurend waken en bidden van noode is. Het gevaar is zoo nabij; de aanleidingen tot struikelen zijn zoovele. Voorwaar! de Apostel wijst niet op dit droevig feit, opdat de ziel er zich een oorkussen der traagheid van maken zou, als ware dit gedurig struikelen onvermijdelijk, als ware er in het christelijk leven toch niet anders te wachten. Elke struikeling brengt eene aanklacht tot de ziel, dat zij nalatig is geweest in het gebruik van de middelen der genade, die door God onder het bereik Zijner kinderen gesteld zijn.

Helaas! wèl struikelen wij in vele! Nu eens bezwijken wij voor eene verzoeking tot het weer terugverlangen naar de wereld, die wij ontvloden waren. Dan weer doen wij eene daad, die van onwil of bitterheid getuigenis geeft. Soms spreken wij een woord, dat den naaste grieft, of dat hem aanleiding tot zondigen wordt. Een ander maal verzuimen wij de roeping om van onzen

Heer te getuigen. Nog weer op andere tijden bedekken of verbergen wij de volle waarheid, om onzes voordeels wil. Wie zal alle struikelingen tellen?

Dat struikelen zou worden tot vallen en vervallen, — indien er niet een trouwe Heer was, die de Zijnen weer bij de hand grijpt. Niet ons, niet ons, maar Hem zij de eere, waar wij bij al dat gedurig struikelen toch op den levensweg vooruit komen. Brengt maar de erkenning onzer zwakheid onze ziele er toe, dicht bij Hem te schuilen, af te zien van alle zelfvertrouwen, en nederig voortdurende bewaring te vragen. Voere elken dag dit besef, dat wij zoo lichtelijk struikelen, tot een opzien tot Hem, om van oogenblik tot oogenblik Zijn bijstand te begeeren.

Wil mij, door Uw genade, sterken
Tot al wat aan mijn roeping past,
En zet, op 't pad van goede werken,
O God! mijn wankle schreden vast,
En houd mijn hart, in waakzaamheid,
Altijd voor Uwe komst bereid.

14 April.

Te lezen: Jac. IV : 13—17.

Jac. IV : 15. *Indien de Heer wil, en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen.*

Het Apostolisch woord verbiedt niet het maken van plannen voor de toekomst. Dat kan de mensch eenvoudig niet nalaten. Daar is hij een redelijk wezen voor, die in het heden maatregelen voor de toekomst moet nemen, en die zich derhalve voor die toekomst een bestek moet maken, waarnaar hij zijn arbeid in het heden inricht. Wat zou er van worden, indien men in *dien* zin bij den dag ging leven, dat men niet aan de toekomst dacht? Wat zou er terecht komen, indien men niet in de jeugd zich een levenstaak koos; indien men in de kracht des

levens de gedachte aan den ouderdom eenvoudig van zich zette?

Het woord des Heeren eischt nooit het onnatuurlijke van ons, en de vreeze des Heeren maakt niet voor het dagelijksch leven onpraktisch. Maar *dit* wordt door de Apostolische vermaning ons op het hart gebonden, dat wij bij al ons plannen maken God in gedachte zullen houden; dat wij onze diepe afhankelijkheid ons bewust zullen blijven; dat wij er aan denken zullen, hoe door al onze plannen en berekeningen een streep gehaald kan worden, door Hem, die het bestuur onzes lots in handen heeft. Ieder plan moet gemaakt worden met de bijgedachte: „Indien de Heer wil.” Zeker, het is niet noodig, deze woorden er altijd bij te zeggen, indien men eenig voornemen uitspreekt, hoewel vanzelf menigmaal de Christen er behoefte aan zal voelen om ook in zijne woorden uitdrukking te geven aan het besef van afhankelijkheid, dat daar leeft in zijn hart. Maar, hetzij dan uitgesproken of niet, dit: „Indien de Heer wil” moet ons voor den geest staan bij ieder plan, dat wij maken.

Wij, nietige schepselen, wie zijn wij, dat wij plannen zouden maken, alsof wij over onze toekomst hadden te beschikken? Zelfs of wij dan nog leven zullen, weten wij niet; en al wordt ons het leven gespaard, hoeveel kan er in den weg komen, dat onze plannen verijdt! Geen ander plannen maken betaamt, dan wat met Gods albestuur rekt.

Zou daardoor onze veerkracht, onze vreugde in het maken van plannen worden verlamd, omdat wij er bij bedenken moeten: „Indien de Heer wil”? Maar immers, indien de Heer het *niet* wil, dan zal het wijze liefde zijn, die onze plannen verijdt. Hij alleen weet, wat

waarlijk ons nut is. Wie God in Christus kent, geeft Hem met vreugde 't bestuur over leven en lot; maakt Hij onze plannen te niet, het is omdat Zijne Vadergunst wat beters heeft om ons te geven.

Dat Isr'ël op den Heer vertrouw',
Zijn hoop op Gods ontferming bouw',
En stil berust' in Zijn beleid,
Van nu tot in all' eeuwigheid!

15 April.

Te lezen: Jac. V : 13—20.

Jac. V : 13. *Is iemand onder u in lijden? Dat hij bidde; is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzingen.*

Lijden en vreugde komen bij afwisseling tot alle kinderen der menschen; eenerlei wedervaart rechtvaardigen en goddeloozen. Maar tegenover deze gelijkheid staat de groote ongelijkheid in de wijze, waarop lijden en vreugde doorleefd wordt. Wat in dezen van den Christen geëischt wordt, zegt het Apostolisch woord, dat hierboven staat.

Jacobus geeft niet den weg aan, waarop het lijden kan worden weggedaan, evenmin als hij in het volgende vers een middel aangeeft, waardoor men zich van krankheid ontslaan kan. Dat blijkt duidelijk dááruit, dat hij zoowel een voorschrift geeft voor wie goedsmoeds is, als voor wie in lijden is. Zijn woord wijst op de zielsstemming, die in ons aanwezig moet zijn.

„Is iemand in lijden, dat hij bidde.” Ach, bij hoe menigeen brengt lijden niets dan klagen en morren voort; eene verharding des harten, die onwillig van God doet afwenden, die nog verder dan te voren de ziel van den dienst Gods vervreemdt. Zóó wordt het lijden een vloek, in plaats van den zegen te brengen, waartoe God het bestemd had. Ga met uw leed en smart tot den

Heer, vermaant de Apostel; stort uwe ziel voor Hem uit; klaag Hem uw nood; roep Zijnen bijstand in. Zeker, dan wordt u daardoor niet gewaarborgd, dat het lijden zal wijken; het kan zijn, dat Gods wijsheid noodig keurt, u nog langer in den druk te laten. Maar *dit* zal van dit biddend doorleven van uw smart het gevolg zijn, dat gij 's Heeren troostrijke nabijheid ervaart, die u steunt, die u verkwikkingen bereidt, die u de vreedzame vrucht der gerechtigheid deelachtig maakt, welke de beproeving bestemd is, u te brengen. In Zijne gemeenschap wordt, wat u nederbuigt, u eenmaal eene stoffe der dankzegging.

En desgelijks geeft Jacobus eene vermaning aan hen, die in vreugde zijn. Wie goedsmoeds is, psalmzingende en prijze de goedheid zijns Gods. Men kan zoo gedachteloos door de tijden van vreugde heen gaan; het goede genieten, alsof het vanzelf spreekt, dat men het geniet. Doe dat niet, o Christen! Merk in de liefelikheden des levens de vriendelijke hand uws Gods op, en geef Hem van al het goede de eer en den dank. Dan wordt uw hart niet verstrooid en verwilderd door des levens vreugde, zooals anders geschieden zou. Dan wordt uwe vreugde verhoogd, omdat zij geheiligd wordt, en omdat zij in de aardse gaven uitvloeisels ziet van diezelfde liefde, die in Christus u onuitsprekelijk en voor eeuwig beweldadigt.

O God! hoe zalig is 't voor 't hart,
 Zijn nooden U te klagen!
 Hoe zalig, met berouw en smart,
 Vergeving U te vragen;
 Hoe zalig, U naar 't hemelhof,
 In geest en waarheid, onzen lof
 Vertrouwelijk op te zenden!

16 April.

Te lezen: Psalm CXIX : 105—112.

Ps. CXIX : 105. *Uw woord is eene lamp voor mijnen voet, en een licht op mijn pad.*

Met treffende juistheid wordt hier gezegd, wat wij hebben aan het woord onzes Gods: eene lamp voor den voet, een licht op het pad. Het is geen licht, dat *alle* duisternis verdrijft. In de rondte, in de verte blijft het donker. Allerlei geheimenissen zijn en blijven er; allerlei raadselen, die niet opgelost worden; allerlei vragen, waarop geen antwoord is. Maar wat schaaft dat? Voor den voet, op het pad, geeft dit licht een helder schijnsel. De weg der zaligheid, waarop een arm zondaar een kind van God wordt, is bij dit licht duidelijk te kennen. Zóó was het reeds in de voorloopige Bedeeling; zoo is het nog veel meer *nu*, waar Gods woord ons den Christus doet kennen, het vleeschgeworden Woord, de volle Openbaring des Vaders. Laat dan vrij menige verborgenheid overblijven, het deert niet. Ja, het *kan* niet anders zijn in den kinderstaat, waarin wij ons op aarde bevinden, en het *mag* niet anders zijn, opdat wij in geloof en gehoorzaamheid, in ootmoed zouden worden geoefend.

En evenzoo blijft dat woord een licht op het pad, dat nu voorts betreden moet worden, waar de mensch zijnen God heeft gevonden. Nu vangt het bewandelen aan van den weg der heiligmaking, van het volbrengen der geboden Gods. Hoezeer hebben wij behoefte, ook hier geleid te worden, opdat wij niet met eigenwilligen godsdienst zouden trachten, Gode welbehagelijk te zijn! Ook hier is geen verlichting in de rondte en in de verte, maar wat ieder Christen persoonlijk voor taak heeft, dat wordt hem duidelijk gemaakt door dat woord, dat

daar komt van zijn God. De toepassing op bijzondere gevallen wordt gegeven door de innerlijke leiding des Heiligen Geestes. Maar opdat de geloovige deze uitspraken des Geestes onbedriegelijk onderkennen zou van eigene meeningen en invallen, is het woord des Heeren zijn toetssteen. Wat met dat woord in strijd is, dat kan ook niet van den Geest zijn: Woord en Geest zijn gegeven van denzelfden God.

Danke dan onze ziele den Heere voor wat Hij in Zijn woord ons schonk; volg ons ziele gewillig en ootmoedig die goddelijke leiding!

Uw woord is mij een lamp voor mijnen voet,
Mijn pad ten licht om 't donker op te klaren.

Ik zwoer, en zal dit met een blij gemoed
Bevestigen in al mijn levensjaren,

Dat ik Uw wet, die heilig is en goed,
Door Uw genâ, bestendig zal bewaren.

17 April.

Te lezen: Hebr. V : 1—10.

Hebr. V : 9. *En geheiligd zijnde, is Christus allen, die Hem gehoorzaam zijn, eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden.*

Indien er aangaande menschenkinderen van heiliging wordt gesproken, dan sluit dat immer reiniging van zonden in zich. Maar dit kan niet bedoeld worden, waar het woord aangaande den vlekkeloos Reine, den Zoon van God wordt gebezigd. Dáár heeft het woord alleen zijne eigene, oorspronkelijke beteekenis van afzonderen, toewijden. Heel het leven van den Zoon Gods was ééne daad van toewijding; eene toewijding, die haar hoogtepunt bereikt, waar Hij vrijwillig Zich overgeeft tot het

ondergaan van het lijden des doods. Tot een gewijd offer heeft Hem de Vader gesteld, waar Hij Hem voerde op den weg, die uitliep op Golgotha's kruis. Zoo heeft de Vader den Zoon geheiligd; en waar de Zoon in volle gehoorzaamheid dien weg betreedt, daar heiligt, daar wijdt Hij Zichzelven, gelijk Hij Zelf het uitspreekt in het Hoogepriesterlijk gebed (Joh. XVII : 19).

Dit offer der volkomene gehoorzaamheid, dat de schuld van Adams ongehoorzaamheid boet, dit offer is het, waardoor de Christus eene oorzaak der eeuwige zaligheid is geworden. Dáárdoor is voldaan aan het recht Gods; dáárdoor kan nu de liefde des Vaders zich als genade voor zondaars openbaren, zonder dat aan Zijne heiligheid te kort gedaan wordt. Dit offer ontsluit de poort des hemels; dit offer maakt doemwaardigen in zichzelven tot erfgenamen der eeuwige zaligheid. Al, wat in ons is, aanbidde dien wonderbaren raad des vredes, die redding aanbrengt op den éénig mogelijken weg!

Maar voor wie is het nu, dat die redding aangebracht wordt? Voor allen, die den Christus „gehoorzaam” zijn. Waarom zegt de gewijde schrijver niet: voor wie in Hem gelooven? Gewis, zoo zou óók kunnen gezegd zijn, in overeenstemming met de leer der gansche Godsopenbaring. Wordt hier van gehoorzamen gesproken, het is, om op een kenmerkend uitwerksel van het gelooven te wijzen; het is, om aan te wijzen wáárin blijken moet, dat het geloof van den echten stempel is. Geen geloof, dat slechts een voor waarheid houden is, redt onze ziel; alleen een geloof, dat zulke levensverbinding is met den Christus, als waaruit vanzelf het gehoorzamen volgt. Dan worden wij gered, als wij nu onszelven, met nederige overgave van onzen wil, wijden aan dien Christus, die Zichzelven voor ons ten offer gewijd heeft.

Zijne overgave was het ééne, algenoegzame schuldoffer; *onze* overgave moet het nederig dankoffer zijn voor ontvangene genade.

Laat m' in U blijven, groeien, bloeien,
O, Heiland, die de wijnstok zijt;
Uw kracht moet in mij overvloeien,
Of 'k ben een wis verderf gewijd;
Doorstroom, beziel en zegen mij,
Opdat ik waarlijk vruchtbaar zij.

18 April.

Te lezen Psalm XC.

Psalm XC: 12. *Leer ons alzóó onze dagen tellen,
dat wij een wijs hart bekomen.*

Wél mogen wij van den Heer begeeren, dat Hij ons leere, onze dagen te tellen! Van nature doen wij het niet. Van nature leven wij daar voort, van den eenen dag tot den ander, ons aanstellende alsof er aan die dagen geen einde zou komen, plannen makende voor onze aardsche toekomst, maar niet denkende aan die toekomst, die daar volgt, als deze dagen een einde genomen zullen hebben.

Maar niet genoeg is het, onze dagen te *tellen*, na te gaan, hoe kort, hoe vluchtig, en hoe weinige in getal zij zijn: wij moeten ze zóó leeren tellen, dat wij er een wijs hart door bekomen. Wie aan de korthed van het aardsche leven denkt, met de bijgedachte: Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij! die heeft er geen wijs hart door bekomen; die redeneert als een dwaas. En evenmin is hij er wijs door geworden, voor wie de korthed van het aardsche leven oorzaak werd van sombere moedeloosheid, omdat toch alles zoo ras voorbijgaat. Als de *Heer* ons leert onze dagen te tellen, dan zien wij ze

aan met het oog op de eeuwigheid, die daar volgt; met het oog op de rekenschap, die wij van 't gebruik dezer dagen zullen te geven hebben.

De korte dagen zijn lang genoeg om er God in te vinden. Eene spanne tijds slechts brengen wij op de aarde door, maar in dien korten tijd is te verkrijgen, wat eeuwige vreugde en heerlijkheid brengt. Wèl ons, zoo we niet rusten, eer wij Christus tot ons deel hebben verkregen, en in Hem de gemeenschap aan het eeuwige leven! Wèl ons, zoo de Heer ons leert, dáártoe ons korte leven te gebruiken, dat wij toegang verkrijgen tot Zijn Vaderhuis!

Als Hij ons dat leert door Zijnen Geest, dan worden die vluchtige dagen voor ons een kostbare tijd, die in den dienst en tot de verheerlijking Gods besteed moet worden. Daar is zooveel te doen, zooveel tot eer van God en tot zegenspreiding onder de naasten, en — zoo korte tijd is ons daartoe gegeven! Welk een ijver, welk een trouw gebruiken aller gelegenheden, welk een aanwenden van al onze krachten betaamt ons dan in elk van die dagen, die zoo weinige in getal zijn! En tegelijk, hoe sterkt het ons in alle lijden, in alle moeite en verdriet, als onze ziele gedenkt: 't zal hier haast zijn gedaan! Nog maar eenige van die korte dagen, en daar komt rust na den strijd, vreugd na de smart, in dat Huis des Vaders, waar men niet meer bij dagen telt, waar geen nacht meer is, maar één eeuwige Dag!

*Word ik ook bij mijne vaadren
In het graf ter neêrgeleid;
God zal eens mijn stof vergaaden,
Leven doen voor d' eeuwigheid:
Dáár verwacht mij vol genot
Bij mijn' Heiland en mijn' God.

19 April.

Te lezen: Psalm CXIX: 1—12.

Gen. XXXIX: 9. *Hoe zou ik dit een zoo groot kwaad doen, en zondigen tegen God?*

Met dit welbekende woord wijst Jozef de verzoeking af van Potifars vrouw, die hem tot ontucht wilde verleiden. Wat hem doet staande blijven, is de vreeze Gods. Geen andere macht zou daartoe in staat zijn geweest. Eerbied voor zichzelf zou hem niet sterk gemaakt hebben, waar de macht der zinnelijkheid zich doet gevoelen. Vrees voor straf kon hem niet weerhouden, want het eigenbelang der schuldige bracht mede, dat de misdaad niet openbaar zou worden. Wat hem tegenhoudt, het is *dit*, dat hij God vreest, dat hij weet in Zijne tegenwoordigheid te zijn, en onder alles aan Hem trouwe wil houden.

Niet alleen bij de verzoeken der zinnelijkheid, maar bij *alle* verzoeken, die het leven ons brengt, is dit beginsel het éénige, dat behoedt voor jammerlijken val. Als de begeerlijkheden opgewekt worden, hetzij dan de begeerlijkheid des vleesch, hetzij de begeerte naar rijkdom, de lust naar macht, of welke andere het wezen moge, dan baat geen koele redeneering. Dan schrikken ook mogelijke kwade gevolgen niet af. Dan is er nergens kracht in, dan in de vreeze Gods, die het levensbeginsel des harten is geworden, die de vanzelf werkende drijfveer der daden werd. Die vreeze Gods werkt te krachtiger, naarmate zij meer een heilig ontzag is voor Hem, dien de ziele liefheeft, want liefde heeft grooter macht dan angst voor straf. Zij legt beslag op de ziel, op het gansche bestaan, zoodat zij doet vragen: hoe zou ik dat kwaad *kunnen* doen?

Daar is een gewennen aan den Heer noodig om tot dien staat der ziele te komen, waarin het volbrengen van Gods geboden eene vanzelfsheid wordt. Zoo laat ons dan dagelijks ons oefenen in die gemeenschapsoefening met God, opdat, als de verzoekeningen komen, zij ons niet onvoorbereid en ongewapend vinden. Hoemeer de liefde Gods leeft in onze ziele; hoemeer ons denken en streven gewoon is, zich naar Zijnen wil te richten, des te minder vat zullen de verzoekeningen op ons hebben. Een liefhebbend kind kan niet opzettelijk den vader grieven; het kind van God kan het evenmin, als de liefde tot God in het hart ongebroken bestaat. Hoe zou ik dat kwade doen? vraagt het, in 't besef, hoe die liefde het kwade onmogelijk maakt. Zalig de mensch, die zoo één met zijn God werd; gedragen door Zijne kracht, gaat hij door dit leven vol verzoekeningen heen, tot dáár, waar geene verzoekeningen meer zullen zijn.

Dat 's Heeren Geest mij leid'
 In ware heiligheid!
 Dát zij 't onfeilbaar merk
 Van Zijn genadewerk,
 Waaraan mijn ziel 't kan weten,
 Dat ik Gods kind mag heeten.

20 April.

Te lezen: Matth. V : 13—16.

Matth. V : 16. *Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in den hemelen is, verheerlijken.*

Als God ons begenadigd heeft met het onuitsprekelijk voorrecht van Zijn eigendom te wezen, te behooren tot

het Koninklijk priesterdom, dat Hij Zich vormt op aarde, — dan volgt daaruit eene zwaarwichtige, en toch ook weder eene zoo eenvoudige roeping. Tot geene buitengewone dingen roept de Heer de Zijnen: alleen maar tot een laten schijnen van het licht, dat in de ziel ontstoken is. Hiertoe vermaant Hij, dat wij het werk Gods in onze ziele niet verhinderen zullen, zich naar buiten te openbaren. Waar wij *dat* doen, zullen de menschen onze goede werken zien, en onzen hemelschen Vader verheerlijken.

Dit woord toont duidelijk aan, wat eigenlijk „goede werken” zijn: uitstralingen van het licht, dat door God in de ziel is ontstoken. Zoo kan er dan van die „goede werken” niet eene lijst worden opgemaakt, alsof eenige daad op zichzelf een goed werk ware, en niet alles hier afhing van de bron, waaruit de daad voortkomt. En zoo kan er dan ook geen sprake zijn van verdienstelijkheid der goede werken: hoe toch zouden wij er ons verdienste van kunnen toerekenen, dat Gods licht in ons binnenste schijnt, en zijne stralen verspreidt?

Neen! verdienen is even onmogelijk als onnoodig. Maar onmisbaar zijn de goede werken, opdat wij onzen Vader tot eer mogen wezen. Aan onze reinheid en waarheid, aan onze trouw en onbaatzuchtigheid, aan ons liefdevol ingaan in anderers smarten, aan ons dragen van anderers lasten, aan het goede, dat wij doen en aan den zegen, dien wij spreiden, moet het te zien zijn, dat een andere Geest in ons leeft dan in de kinderen dezer wereld. En als wij ons dan alzoo kinderen Gods betoonen, dan wordt om onzentwil onze hemelsche Vader verheerlijkt, gelijk aardsche ouders worden geëerd door het goed gedrag hunner kinderen.

Welk eene aansporing dan, om niet traag te zijn in het benaarstigen! Ook het eenvoudigste werk wordt een

goed werk, als de liefde tot den Heer er uit spreekt. Maar zal dat geschieden; zal onze wandel tot eer des Vaders zijn, dan is ons noodig, onder ons dagelijksch bedrijf, dat het licht des Heeren in onze zielen blijft branden, dat wij met onzen Vader in Christus levende gemeenschap bewaren door een leven des gebeds.

Weest het zout, het licht der aarde!
 Wandelt tot des Vaders eer!
 't Hart geeft aan het werk zijn waarde;
 Legt het in Gods handen nêr!
 Wenscht g' een hemel voor uw deel,
 Hemelsch zij uw hart geheel!

21 April.

Te lezen : Marc. IX : 14—27.

Marc. IX : 24. *Ik geloof, Heere! kom mijne ongeloovigheid te hulpe!*

De vader, die hier voor zijn ongelukkig kind bij Jezus' hulp komt zoeken, nadat de machteloosheid van Jezus discipelen hem tot vertwijfeling heeft gebracht, zegt tot den Heer: Zoo Gij iets *kunt*, help ons dan! Maar Jezus' keert het om, en zegt: Zoo *gij kunt gelooven*, dan zal de redding komen. Dat Jezus kan en wil helpen, dat staat vast; maar nu is de vraag of de ontvankelijkheid er is om die redding deelachtig te kunnen worden. En de vader, inkeerend tot zichzelf, vindt wel geloof, maar ach, het is zoo zwak en zoo geschokt! Is dat geloof noodig tot redding zijns kinds, dat dan de Redder Zelf in zijn hart het geloof versterke!

Hoe treffend maalt dat woord den zielstoestand af van elk, die om behoudenis voor de eeuwigheid zich tot Jezus keert! Geloof is er, dat mag zulk een hart niet ontkennen: is niet het zich heenwenden zelf tot den

Heiland een bewijs daarvan? Als er geen aanvankelijk vertrouwen op Zijne macht en bereidwilligheid was, zou men dan komen? Maar, is nu dat geloof wat het zijn moet? Ach, het is nog zoo arm en zoo zwak! Is het geloof tot behoudenis onmisbaar, kan men dan met zóó wankelend geloof behouden worden?

O gij, die in deze aarzelingen uwen eigen zielstoestand erkent, doe, wat deze vader deed, en wend u met uwe armoede en zwakheid tot den Heer! Doe u niet anders voor dan gij zijt; spreek niet boven uw hart, dat is: betuig niet een krachtig geloof te hebben, terwijl gij nog slechts aanvangen bezit. Maar als gij dat blootlegt voor den Heer, voeg er dan de smeeeking bij: Kom mijne ongeloovigheid te hulp! En Hij, die het gekrookte riet niet verbreekt en de rookende vlaswiek niet uitbluscht, Hij *zal* die bede verhooren. Zulke toevloeiingen Zijner genade, zulke inwerkingen Zijns Geestes zal Hij u schenken, dat uw geloof bekrachtigd wordt om Zijne beloften aan te grijpen. Wat is gelooven anders, dan: het te wagen op Jezus? Als Hij dan den blik uwer ziele verheldert om Hem in Zijne heerlijkheid te zien; als Hij den indruk in u versterkt van Zijne barmhartigheid, dan neemt dat eerst zoo zwakke gelooven toe in kracht. Zoolang dit aardsche leven duurt, hebben wij telkens die bekrachtigingen noodig bij al de bestrijding, waaraan het geloof bloot staat, maar Hij, die het bewerkte, Hij *wil* het ook bekrachtigen, totdat het overgaat in aanschouwen.

Amen! Amen! ik geloove;
 Jezus! geef, dat schuld noch strijd
 Immer mij dien troost ontroove:
 Blijft het hier beproevingstijd,
 Uw genade slaat mij gade,
 'k Weet, dat Gij mijn Heiland zijt.

22 April.

Te lezen: 1 Thess. V : 14—28.

1 Thess. V : 21. *Beproeft alle dingen ; behoudt
het goede.*

Tot die woorden der Schrift, waarvan schromelijk misbruik gemaakt wordt, behoort ook wel dit woord. Wordt het niet vaak opgevat, als gaf het een vrijbrief om zich te verdiepen in allerlei Godonteerende leeringen, ja! om zich te dompelen in een leven van zondige genietingen? 't Is maar om de kennis te verrijken, zegt men dan tot zichzelf; om zelfstandig te kunnen oordeelen; de Schrift zegt immers zelve: „Beproeft alle dingen”?

Alsof dat de bedoeling kon zijn van den Apostel, die elders vermaant: „Al, wat waarachtig is; al wat eerlijk is; al wat rechtvaardig is; al wat rein is; al wat liefelijk is; al wat wel luidt, zoo er eenige deugd en zoo er eenige lof is; bedenkt dat!”

Voorwaar! wie *dat* vermaant, kan niet tevens aanbevelen, dat de geest zich late innemen door leeringen, die van God afvoeren, of die haar vergif onmerkbaar doen doorwerken, en door zondedienst, die het hart en het leven bevlekt en verwoest.

Waarin ligt de dwaling, die dit uit den dagtekst doet afleiden? Hierin, dat men dat „beproeven” misverstaat. Dat beproeven behoeft niet te geschieden door in deze dingen in te gaan; dat beproeven geschiedt bij dat wat in zichzelf slecht is, onmiddellijk, vanzelf, wanneer het hart, dat in Gods gemeenschap leeft, er mede in aanraking komt. Terstond voelt zulk een hart, staande onder de leiding des Geestes, dat zulk eene leer of zulk een leven in strijd is met wat het als zijn levenselement

kent, en beschouwt het dus als iets, dat vermeden moet worden. Dat de Apostel zulk eene teederheid eischt, blijkt wel uit wat onmiddellijk volgt: „Onthoudt u van allen schijn des kwaads.” Ja, het blijkt uit onzen dagtekst zelf. „Behoudt het goede”, laat Paulus volgen. Wat „het goede” is, behoeft de mensch, die Christus ingeplant is, niet eerst te gaan *zoeken*; hij *heeft* dat in zijne levensgemeenschap met den Heiland. Zoo heeft hij dan uit al, wat zich aan hem voordoet, datgene te behouden, dááaraan de liefde zijner ziel te geven, wat met hetgeen hij bezit samenstemt.

Niet op een onzeker dobberen zijn wij aangewezen. Een proefsteen om alle dingen aan te toetsen is ons gegeven in wat wij in Christus bezitten: in de vrijheid en blijdschap des geloofs is ons eene zekerheid gegeven, die in staat stelt, moedig door het leven te gaan.

’k Heb in mijn hart Uw rede weggelegd,
Opdat ik mij mocht wachten voor de zonden.
Gij zijt, o Heer! gezegend; leer Uw’ knecht
Door ’t godlijk woord, een helder licht bevonden,
En door Uw’ Geest, al d’ eischen van Uw recht:
Zoo wordt Uw eer nooit stout door mij geschonden!

23 April.

Te lezen: Joh. IX: 13—15.

Joh. IX: 25. *Eén ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.*

Dat ééne was het, waar het voor den blindgeborene op aan kwam. Wat deerde het, dat hij voor zichzelf niet verklaren, en aan anderen niet uitleggen kon, hoe hem het gezicht was geschonken? Hij kende het onderscheid tusschen het eertijds en het thans; hij wist, dat

hij nu zag; — dat was hem genoeg om hem met onuitsprekelijke blijdschap te vervullen, en met vurige dankbaarheid aan zijnen Redder te verbinden.

Gaat het nog niet evenzoo op geestelijk gebied, bij een iegelijk, wien de Heer het oog der ziele heeft ontsloten? Hoe die verandering plaats greep, waardoor de afkeerige zondaar een gezegend kind des Vaders is geworden, dat is in zijn eigenlijk wezen *nooit* te verklaren. Niet slechts dáár is zulke verklaring onmogelijk, waar de overbuiging des harten geleidelijk, onmerkbaar geschiedde, maar ook bij die meer plotselinge toebrengringen, waarvan eene geschiedenis verhaald kan worden, is het eveneens. Aanleidingen, omstandigheden, middelen kunnen vermeld worden, maar het eigenlijk werk der levendmaking kan niet worden beschreven. Het ontstaan des levens is op ieder, — en dus ook op dit hoogste — gebied, het geheim Gods. Het schaadt niet, — zoo maar de gewisheid bestaat: eerst was ik blind, nu zie ik; eerst was ik dood voor God en goddelijke dingen, nu leef ik in deze nieuwe wereld, die mij ontsloten is.

Aan wie buiten zijn, kunt gij, o Christen! niet uitleggen, hoe die verandering geschied is; ze blijft zelfs voor uzelf een mysterie. Als nu maar *dit* aan u te bemerken is, *dat* gij als een ziende wandelt! Als nu maar de werkelijkheid der herschepping uit de vruchten blijkt! Dan moeten toch, wie niet willens de oogen sluiten, eere geven aan die goddelijke macht, die zulk een wonder bewerkte, en zoo worden ook zij aange trokken tot Hem, Wiens werking onnaspeurlijk is, maar Wiens heerlijkheid uit het uitwerksel blijkt. Verstaanbaar maken kunt gij de heilgeheimen van het goddelijk Evangelie niet, maar uw blijmoedig en dankbaar bewustzijn van de genade aan u geschied; uw leven en werken als

een, die ziende gemaakt is, vermag meer dan alle rede-
neeringen zouden vermogen: het eert uwen Redder, en
trekt zielen tot Hem.

Hierop wil ik steeds vertrouwen,
Hierop al mijn hope bouwen:
God heeft mij Zijn gunst verklaard,
Die ook mij het nieuwe leven
In Zijn Zoon heeft willen geven,
En Wiens Geest mij wederbaart.

24 April.

Te lezen: Hebr. XII: 9—15.

Hebr. XII: 10. *Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij
Zijner heiligheid zouden deelachtig worden.*

Het leed dezer aarde kan voor ons òf eene straf, òf eene beproeving, òf eene kastijding zijn. *Welk* van deze drie eenig bijzonder leed is voor eenen mensch, kan niet de één aangaande den ander met zekerheid weten, maar wie ernstig zijn hart en zijne wegen doorzoekt, kan daarvan wel voor zichzelf gewis zijn. Eene straf is het leed, als God er Zijn heiligen toorn tegen de zonde in toont; als Hij den mensch tegenkomt op zijnen boozen weg, en ondervinden doet, dat de tegenstand tegen God een hopelooze wederstand is. Eene beproeving is het leed, waar het kind Gods in de nabijheid zijns Gods leeft, maar nu den toets moet doorstaan, of hij aan zijnen God zal blijven vasthouden, waar Zijne hand zwaar op hem drukt, en het den schijn heeft alsof God hem vergat. Daartusschen in staat het leed als kastijding, als opvoedingsmiddel, en zeker, voor wie den Heer vreezen, is het wel meest *dit* karakter, dat door het leed wordt gedragen. In den regel is het leed voor

de goddeloozen straf; beproeving is het voor de vergoederden op den levensweg; kastijding, opvoedingsmiddel is het voor wie aanvankelijk den Heer toebehooren.

Hoe menigmalen heeft onze ziel aan zulke kastijding behoefte! Hoe licht zou de zonde weer overmacht, de wereld betoovering voor ons verkrijgen, indien de Heer ons niet onder Zijne tucht hield!

En in welk troostrijk licht wordt nu, in dezen tekst, de kastijding gesteld! Ze wordt overgesteld aan de kastijding door aardse vaders, die óók, waar zij het wél meenen, feilbare menschen zijn; die in hun kastijden vaak door hartstocht bestuurd worden; die dikwijls niet tot verbetering kastijden, maar omdat het kwade van het kind hun tot last of tot schade is. Hier kastijdt de Alwetende, die de geheime roerselen der daden weet te onderscheiden; die den rechten vorm van kastijding weet te kiezen. Hier kastijdt de Barmhartige, die geen lust heeft in plagen, die *alle* leed aan Zijn kind besparen zou, indien Zijn kind dat kon missen. Als Hij kastijdt, het is, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden, opdat Zijn beeld in ons weerkaatst zou worden.

Buigen wij ons dan ootmoedig onder de tuchtigende hand onzes Gods! Onderzoeken wij onze wegen, om te zien *wat* het is, waar Hij ons van losmaken wil, — en verdenken wij nooit Zijne liefde, ons in Christus gewaarborgd; Zijne liefde ons bewezen in *al* Zijne leidingen!

Ai, stoot des Heelers hand niet af,
Die, schoon door prikkeling
En smart, uw wonde zuivering
En u genezing gaf.

25 April.

Te lezen: Hand. IV: 8—14.

Hand. IV: 14. *En ziende den mensch bij hen staan, die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.*

Met wat bittere vijandschap Israëls oversten ook vervuld waren tegen die Galileesche mannen, die den gehaten naam van Jezus openlijk verheerlijkten, — het zien van den mensch, die op der Apostelen woord gezond gemaakt was, veroorzaakte, dat zij niets hadden te zeggen. Tegen een feit kan men niet redeneeren. Hadden de Apostelen alleen met woorden van Jezus' grootheid getuigd, en hun indruk van Zijn heerlijkheid weergegeven, de vijanden zouden woorden tegenover woorden, indrukken tegenover indrukken kunnen stellen, en wie dan het wegslependst redeneeren kon, die zou het pleit hebben gewonnen. Maar tegen een onloochenbaar feit wegen geene woorden op.

Nog altijd wederstaat de wereld den Christus Gods, en het kan geschieden, dat de bange vrees het hart des Christens bekruipt, of wel de gemeente tegen dien wederstand op den duur bestand wezen zal. Zie, als door redeneeren en filosofeeren de zaak moest uitgemaakt worden, dan bestond er reden voor die vrees: aan de zijde der wereld staan nog immer zij, die als de wijzen zich voordoen. Maar tegenover eene betooning des Geestes en der kracht wordt nog steeds de wereld met verstomming geslagen. Laat zij het eens wegredeeneeren, zoo zij kan, dat van den Christus Gods een leven uitgaat, dat de menschheid herschept; dat Hij het is, die vrede geeft aan het hart, aan het huis, aan de maatschappij, die zich door Hem laat leiden; dat Hij het is, die de ketenen

breekt der slavernij, die de verdrukten opheft, de bedroefden troost, de gevallenen opricht en vernieuwt. Ziende wat de Christus doet, kan zij, zekerlijk! volharden in hare vijandschap tegen Hem, maar toch eigenlijk — heeft zij niets tegen Hem te zeggen!

Ziedaar dan, o Christen! op welken weg gij uwen Heer verheerlijken kunt. Al kunt gij niet op tegen de wijsheid dezer wereld, zij zal tot zwijgen gebracht worden, als aan uw leven te zien is, dat gij een ander, een beter mensch zijt, dan wie den Christus niet kennen. Zoo gij waarlijk „genezen” zijt, genezen van uwe zelfzucht, van uw lust in het kwade, dan zal ze niet kunnen loochenen, dat eene hoogere kracht in u werkzaam geweest is. Dat zal tot nadenken brengen. En gewisselijk, daar zullen er zijn, die tegen deze getuigenis het hart blijven verharderen; maar toch ook, daar zullen er zijn, die inkeeren tot zichzelf, die niet langer zich verzetten, maar gaan begeeren naar de genade, die zich aan u heeft verheerlijkt. Zalig gij, zoo gij een medezondaar moogt winnen voor uwen Heer!

O Jezus! doe ons meer de kracht
Van Uw verrijzing in ons merken;
't Geloof aan 't geen Gij hebt volbracht,
Dat gord' ons aan met moed en macht,
Tot wederliefd' en goede werken.

26 April.

Te lezen: Gal. III : 9—14.

Gal. III : 13. Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons.

Dat is wel de volkomenste plaatsvervanging, die er mogelijk is, welke in deze woorden aangeduid wordt.

Christus, de eeuwig Gezegende, de gezalfde Koning van het Godsrijk, het evenbeeld des Vaders, komt Zich stellen in onze plaats, komt ondergaan wat wij ondergaan moesten, komt den vloek dragen, die naar het rechtvaardig oordeel, uitgedrukt in de wet Gods, op de overtreders rustte. Neen! wij doorgronden niet die plaatsbekleding der goddelijke liefde, waardoor de Vader Zijn Eengeboren Zoon voor ons geeft, en de Zoon vrijwillig op Zich neemt, wat wij moesten dragen. Wij doorgronden de liefde niet in hare lagere werkingen: hoe zouden wij ze dan doorgronden in hare hoogste uiting? Wij doorgronden dat niet, — maar wij aanbidden met vurigen dank. En *dit* kunnen wij inzien, dat wij langs geen en anderen weg behouden konden worden, indien de heilige rechtvaardigheid Gods niet vernietigd zou worden. Geene vrijverklaring kon geschieden, zonder dat aan het recht was voldaan. Love onze ziele den Heer, Wiens wondere genade redding bracht!

En nu dan ook, waar de Christus Zich in de plaats der overtreders gesteld heeft, nu zijn wij verlost van den vloek der wet. Wie nu door het geloof met den Heiland zijn verbonden, zijn overgebracht in een nieuwen toestand. Zij deelen in het welbehagen Gods, rustende op den Zoon; zij worden aangezien in Hem; het Zijne wordt hun toegerekend.

Wonderbare ruil: onze vloek op den Christus; Zijn zegen op ons! God ziet ons aan, als hadden wij nooit zonde gehad of gedaan; God verklaart ons vrij! Voorwaar, dat is een goddelijk Evangelie, dat wel nooit uit 's menschen hart zou opgerezen zijn. Zonder werken, door geloof alléén, wordt de zondaar behouden: de wet veroordeelt langer niet!

Maar juist omdat wij van den *vloek* der wet verlost

zijn, komt nu de heerlijkheid der wet voor ons zielsoog te staan. Die wet, die te voren ons sidderen deed, doet nu ons aanschouwen, hoe wij Gode dankbaarheid voor zoo groote genade bewijzen zullen. We zijn verlost — opdat wij dienstknechten en dienstmaagden, neen! zonen en dochteren worden zouden, die den Vader uit dankbaarheid dienen. O, indien dan de zonde tot ons komt met hare bekoring, gedenken wij dan, hoe duur wij zijn verlost, en wat de redding onzer zielen aan Jezus heeft gekost! Hem, die ons verlost heeft, Hem behoort ons hart, Hem zij in dagelijksche toewijding ons leven gegeven!

Triomf! wij zien op 't moordveld neêr,
 Maar Jezus hangt aan 't kruis niet meer;
 Reeds is de dood verslonden:
 Daar, waar het zoekend oog Hem mist,
 Hangt, maar voor eeuwig uitgewischt,
 Het handschrift van de zonden.
 Triomf! triomf! op Golgotha
 Ontspringen stroomen van gena',
 Geen donder laat zich hooren;
 In 't suizen van een' zachten wind
 Spreekt God als vader tot Zijn kind,
 Nu langer niet verloren.

27 April.

Te lezen: Maleachi III: 1—6.

Mal. III: 6. *Want Ik, de Heere, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jacobs! niet verteed.*

De Heer spreekt in dit Hoofdstuk over de loutering, waaraan Hij Zijn volk onderwerpt; eene loutering, als van eenen, die het zilver zuivert. Die loutering geschiedt door het vuur der beproeving, waardoor de ziel als in den smeltkroes gebracht wordt. En in die hitte der be-

proeving kan het schijnen, alsof vertering en vernietiging de uitkomst van die bewerking wezen moet. Wie zal bestaan, waar de Heilige in het gericht treedt? Hoe is het mogelijk, niet te bezwijken onder Zijne oordeelen?

Maar zie, daar klinkt een troostwoord uit des Heeren mond ons tegen. Gij wordt niet verteerd, gij kinderen Jacobs, gij arm en schuldig volk, maar die nochtans des Heeren volk zijt. En waarom niet? Om eigene waardigheid? Ach, die eigene waardigheid verdwijnt voor de ziel, die zichzelf leert kennen, en hoe zou zij aanwezig *kunnen* zijn voor Hem, die ons nog zooveel beter kent, dan wij ooit onszelfven leeren kennen?

Zal het dan zijn om onze gebeden en smeeingen? Maar die gebeden zelve keeren schuldig tot ons weder, bezoedeld als zij zijn door allerlei gebrek.

Neen! daar is iets anders, waarop wij worden heen-gewezen. „Ik, de Heere, word niet veranderd.” De God des Verbonds blijft, die Hij is. Heeft Hij ons opgezocht, toen wij naar Hem nog niet vroegen; heeft Hij ons tot Zijn eigendom gemaakt, en aan onze ziele gearbeid, dan laat Hij verder het werk Zijner genade niet varen. Was Hij aan Israël bekend als Jehova, de Getrouwe, Zijn Naam is nu voor ons ten volle als Vadersnaam geopenbaard, nu Hij ons den Zoon Zijner liefde heeft geschonken.

Zoo grijp dan moed, o gij nedergebogene ziel! De beproevingen, die over u komen, zijn geene teekenen van Gods toorn; de zonden, die gij bij het licht des Geestes in uzelfven ontdekt, rukken u niet weg uit Gods genadeverbond. Uwe vastheid ligt niet, kan niet liggen, en behoeft ook niet te liggen in iets, dat uit u is: uwe vastheid is, dat God de Onveranderlijke is, gelijk uw Heiland gister en heden en tot in eeuwigheid Dezelfde is. Hij heeft u liefgehad met eene eeuwige liefde. Wat

u drukt en kwelt, moet dienen tot uwe vorming, en Hij, die er de maat en den duur van bepaalt, is uw Verbonds-God. Zoo vrees dan onder 't lijden des levens niet: dat lijden gaat voorbij, maar onveranderlijk blijft de eeuwig Getrouwe.

Ja, Zijn verbond staat eeuwig vast,
Zóó staat geen berg, geen rots;
En toeft Hij al, Hij kent Zijn' tijd,
Hij komt, Hij komt gewis.

28 April.

Te lezen: Jesaja LV : 1—7.

Jes. LV : 6. *Zoekt den Heer, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is.*

„God is niet verre van een iegelijk van ons,” leert de Schrift, en wederom: „In Hem leven wij, bewegen wij ons, en zijn wij.” Desniettemin wordt herhaaldelijk vermaand: *Zoekt den Heer*. Want al is Hij nabij, dan is daarom nog niet Zijne nabijheid voelbaar, en dan staat men nog niet vanzelf in persoonlijke betrekking tot Hem. Daar is eene toekeering des harten tot Hem noodig, een zich afwenden van de vele dingen, die afleiden en verstrooien; van het zinnelijke, dat de ziel in beslag wil nemen; van de zelfzucht, die de gedachten vervult en het leven beheerscht.

Zoekt den Heer! Dat wil zeggen: richt u naar Hem henen. Wendt u tot het woord, dat Hij spreekt, bovenal tot het vleeschgeworden Woord, in Wien Hij toeganke-lijk geworden is voor de kinderen der menschen. Laat het begeeren, laat het streven uwer ziel uitgaan naar Hem. Laat Zijne gemeenschap het voorwerp zijn van het vurig begeeren uws gemoeds, alzoo dat gij alles

daarbij achterstelt, en alles daarvoor opoffert, indien het noodig is. Zoekt Hem aldus, dat gij niet afaat zonder gevonden te hebben, wetende, dat gij Hem niet missen kunt voor tijd en eeuwigheid.

Daar ligt een nadere aandrang, daar ligt eene hartelijke aansporing tot dat ernstig zoeken in wat er volgt: terwijl Hij te vinden, terwijl Hij nabij is. *Nu* is het de welaangename tijd, *nu* is het de dag der zaligheid. Maar daar *komt* een dag, waarop God niet meer te vinden is, als men zal buiten staan en kloppen, maar de deur gesloten blijft. Zoo verzondige dan niemand den tijd der genade!

Er zijn in het menschenleven tijden, waarin nog in gansch *bijzonderen* zin, het woord geldt: terwijl Hij nabij is. Méér nog dan anders is Hij nabij, als Hij bijzondere bemoeiingen met ons maakt, als Hij beproevingen toezendt, als Hij smarten doet dragen, die zoo met nadruk zeggen: keer u tot Hem, in Wien alleen leven en vrede is. Méér nog dan anders is Hij nabij, als Hij Zijn woord met bijzonderen nadruk tot het hart brengt, en Zijn Geest werkt aan de overbuiging des harten; tijden, waarin het zoo vaak gehoorde woord nieuwe beteekenis voor de ziel ontvangt, en de wereld der eeuwige dingen zich als 't ware voelbaar maakt voor het gemoed. O, zoekt Hem, roept Hem aan in zulke tijden, gij harten, die door Hem aangeraakt wordt! Verwaarloosde genade zou zooveel meer het hart verstompen; het komen tot Hem zou later zooveel bezwaarlijker worden. Roept Hem aan, — en gij zult het ervaren: Hij hoort het gebed.

Heer, ai! maak mij Uwe wegen,
 Door Uw Woord en Geest, bekend;
 Leer mij, hoe die zijn gelegen,
 En waarheen G' Uw treden wendt:

Leid mij in Uw waarheid; leer
 IJv'rig mij Uw wet betrachten;
 Want Gij zijt mijn heil, o Heer!
 'k Blijf U al den dag verwachten.

29 April.

Te lezen: Openb. I: 12—20.

Openb. I: 17^b, 18. *Vrees niet; Ik ben de eerste en de laatste, en die leef, en Ik ben dood geweest, en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid, Amen. En Ik heb de sleutelen der hel en des doods.*

De verschijning des Heeren in heerlijkheid werpt zelfs den discipel Johannes als dood aan Zijne voeten: zóó groot is de afstand tusschen den Koning der eere en het kind des stofs. Maar ontfermend buigt Zich de Volheerlijke neder, en zegt: vrees niet! En waarom is er voor Zijnen discipel geene reden tot vrees? Hij is de Eerste en de Laatste, de Onveranderlijke. Diezelfde liefderijke Heiland, die Hij geweest is in de dagen Zijns vleesches, toen Hij dat hart aan Zich verbond, die blijft Hij tot in alle eeuwigheid. De macht, die onder menschen scheiding aanbrengt, de macht des doods, is door Hem overwonnen; de dood ligt achter Hem, en eeuwig leven openbaart Hij. Hij heeft verwonnen, — en nu heeft dood en graf geene macht meer om de Zijnen te binden: Hij heeft den sleutel, Hij opent en niemand sluit.

Welk een woord der vertroosting, niet alleen voor Johannes, maar ook voor ons, die in later eeuw in dien-zelfden Heiland gelooven! Hij is de Eerste; uit Hem is ook bij ons het leven des geloofs, en Hij is het, die het voltooien zal en voeren tot aanschouwen. Hij is de Laatste; er komt niet meer een nà Hem, die Zijn werk zou kunnen ver-

breken. Zelfs de dood, onder welks macht alles siddert wat geboren is, heeft een ander karakter bekomen, sinds Hij door het sterven heengegaan is: de dood is doorgang tot het Vaderhuis geworden. Zoo vrees dan voor het sterven niet meer, o Christen! Uw Heiland heeft den sleutel, die dezen kerker ontsluit. De dood is geen koning meer, maar dienaar; dienaar van Hem, die alléén Koning is, en die u laat deelen in Zijnen triomf. Wat gij in uwen Heiland gevonden hebt, toen voor het eerst uw hart voor Hem werd gewonnen, dat zult gij bij toeneming in Hem vinden in de dagen uws levens; dat zult gij in Hem blijven vinden, als Hij u henenleidt door den dood, om u in te brengen in het Vaderhuis, waar Hij u plaats bereidde. Vrees niet onder de schaduw Zijner vleugelen; voor heden en morgen, voor tijd en eeuwigheid zijt gij veilig bij Hem.

Halleluja! huld' en eer geboden
 Den Beheerscher van het graf,
 Die de sleutels van het rijk der dooden
 Zijnen Zoon in handen gaf!
 Wat ook dierbaars tijd en dood ons roofden,
 Zalig zijn d' ontslaapnen, die geloofden:
 Met hen Gods genade en macht
 Eeuwig, eeuwig lof gebracht!

30 April.

Te lezen: Rom. V : 1—11.

Rom. V : 1. *Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus.*

Welk een zalig bewustzijn spreekt zich uit in deze woorden! Vrede bij God te hebben — kan er zaliger voorrecht zijn dan dat?

Die vrede kan er van nature niet zijn voor den zon-

daar, die dood- en doemschuldig voor God staat. Die vrede is uitvloeisel en vrucht van het gerechtvaardigd zijn uit het geloof. Slechts wie niet meer voor eigen rekening staat; slechts wie door het geloof alzoo met Christus is verbonden, dat God hem aanziet in zijn goddelijk Hoofd, en daarom Diens rechtvaardigheid hem toerekent, — *die* heeft vrede bij God.

Alleen door de levensgemeenschap met Christus kunnen wij vrede hebben bij den Heilige, bij dien God, Wiens oogen te rein zijn dan dat zij het kwade zouden aanschouwen; alleen als leden van het lichaam van Christus genieten wij die zaligheid, die in het woord „vrede” is besloten. Nu geen angstige vreeze meer, die de aanraking met God deed schuwen; nu het besef van aangenomen te zijn in genade, en met den Vader in betrekking te staan als een gezegend en liefhebbend kind. Nu een vrijmoedig naderen met alle nooden en bezwaren des levens; een naderen óók met de belijdenis van de gedurige struikelingen, die het christelijk leven nog bijblijven. Nu eene ervaring van zalige rust, door wereld noch Satan te storen!

Wij *hebben* vrede. Neemt het ter harte, geloovigen in den Heere Jezus Christus, die nog zoo vaak met gebogen hoofd uwen weg gaat. Het kan zijn, dat gij dien vrede niet *gevoelt*, bij alles wat daar stormt in u en rondom u, maar ziet, gij *hebt* toch vrede, zoo zeker als alle Gods beloften in Christus ja en amen zijn. De vrede *is* er; wat gij behoeft is alleen, dien aan te grijpen in het geloof, u er van te verzekeren op grond der toezeggingen Gods. Eerst gelooven; dán ervaren. Eerst staat maken op het woord des Heeren; daarna het genieten van wat dat woord belooft; gij *hebt* vrede, want hij is u door uwen Heiland verworven.

Maar gij, die Christus nog niet toebehoort, gij hebt geenen vrede, en het zou ijdele inbeelding zijn, het u te willen opdringen. Geen vrede, dan in het bloed des kruises; geen deelgenootschap aan het Koninkrijk Gods dan door den gezalfden Koning. Zalig, wie dien vrede zoekt bij Hem! hij zal gewisselijk vinden.

Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven;
 Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
 Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevekt,
 Voor 't heilig oog des Heeren is bedekt.
 Welzalig is de mensch, wien 't mag gebeuren,
 Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
 En die, in 't vroom en ongeveinsd gemoed,
 Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.

1 Mei.

Te lezen: Matth. XXII : 41—46.

Matth. XXII : 42^b. *Wat dunkt u van den Christus?*

Die vraag is niet gelijkbeteekenend met die andere: Wie zegt gij, dat Ik ben? Hier wordt niet gevraagd naar den indruk, op het gemoed teweeggebracht door Jezus; hier wordt gevraagd: Welk denkbeeld vormt gij u van den Christus?

De Heer vraagt zóó aan de Joden, voor wie die Christus-naam een bekende naam was. Met dien naam was aangeduid Degene, die eeuwen lang verwacht, die door Gods gezanten beloofd was. En nu vraagt Jezus: welke persoonlijkheid stelt gij u voor, als gij dien naam noemt? wat verwacht gij, in Hem te zullen ontvangen?

Overgebracht in de taal der overige menschheid wil die vraag zeggen: Vanwaar wacht gij uw heil? Welke acht gij de behoefte te zijn, die bevredigd moet worden?

De Joden verwachtten in den Christus den grooten

Davidszoon te zullen ontvangen; den Koning, die de aloude glorie van Israël herstellen en ten top voeren zou. En de menschheid, verblind als zij is door de zonde, verwacht en begeert ontheffing van moeite en leed, bevrediging van lust, een uitwendigen Paradijs-toestand. Daarom vinden in haar midden gehoor, wie met allerlei schitterende beloften optreden en de hartstochten vleien, volksverleiders van allerlei rang en stand, die uitzicht geven op een gouden eeuw van genot. Helaas! telkens weer wordt de menschheid teleurgesteld, telkens weer verzinkt zij in ellende! Het kan niet anders. De grondwaling is deze, dat van uitwendige dingen gewacht wordt, wat alleen door innerlijke vernieuwing aangebracht kan worden.

Daarom komt die vraag: wat dunkt u van den Christus? tot ons met de opvordering om ons te onderzoeken: waarvan wacht gij uw heil? Beproof u, o mensch, wie gij ook zijt! of gij reeds zoekt op den eenigen weg, waarop vinden mogelijk is! Meent gij nog immer, dat slechts de omstandigheden moeten veranderen, dan komt gij nooit, waar gij komen moet. Eerst dan, als gij gaat beseffen, dat gij een Redder noodig hebt, die u van *uzelven*, van uw eigenliefde en zondelust, verlost; een Redder, die u brengt in eene nieuwe verhouding tot God, die een nieuw levensdoel u voorstelt, en u kracht geeft om dat te bereiken, — dan laat gij niet langer u door schijn misleiden, dan gaat gij zoeken naar wat gij waarlijk behoeft, en, — wat gij zoekt, dat vindt gij in Hem, in Wien God tot u afdaalt, Israëls Messias en der volkeren Heiland.

Mijn Heiland! open mij ook de oogen;
 Verleen mij 't recht verstand, opdat
 Ik met dat kostlijk geestvermogen,
 Uw heilverborgenheên bevatt'!

2 Mei.

Te lezen: Gen. XVII : 1—8.

Gen. XVII : 7. *En Ik zal Mijn verbond oprichten tusschen Mij en tusschen u, en tusschen uw zaad na u in hunne geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uw zaad na u.*

Zóó overvloedig is de genade Gods, dat zij zich niet bepaalt tot den enkelen mensch, in wien de Heer een welbehagen heeft, maar dat zij zich uitstrekt tot wie hem toebehooren. Daar is een erfelijke zegen, even zeker als er eene overerving is van ellende. Dat is de waarheid, waarop onder de Oude Bedeeling door de besnijdenis werd gewezen, en waarop, in de Nieuwe Bedeeling, het recht van den kinderdoop is gegrond.

Dat dit verbond bestaat, is genadegave van God alleen. De mensch verdient het niet en bewerkt het niet. „Ik zal Mijn verbond oprichten”, spreekt de Heer. Het is, alsof Hij zegt: Ik verbind er Mij toe uw kroost te zegenen, tot in het late nageslacht, gelijk Ik u heb gezegend. Heerlijke belofte! Wat kan voor geloovigen dierbaarder zijn, dan de vergewissing, dat zij ook voor hunne kinderen rekenen mogen op de ontferming Gods?

Maar tegelijk, welke dure roeping legt dat op! Indien de kinderen in Gods verbond zijn opgenomen, hoe moet dan de opvoeding uitgaan van de erkenning der waarheid, dat zij den Heer toebehooren, en daarom Hem gewijd en geheiligd moeten worden! Des Heeren eigendom mag niet aan Hem onttrokken worden, mag niet geleid worden op wegen, die verre van Hem zouden voeren. Aan de ouders moeten de kinderen zien, hoe zalig het is, het eigendom des Heeren te zijn, en tegelijk, tot

welke oefening in Godzaligheid die verbondsbetrekking roept.

Aan wie dezen zegen voor hun kroost begeeren, geeft deze belofte zoo vasten pleitgrond bij het gebed. Bij alle besef van eigen machteloosheid om het kinderhart te vernieuwen, mag immers telkens deze zekerheid vrijmoedigheid tot bidden geven: Gij Zelf, o Heer! hebt hen opgenomen in Uw verbond! Uwe beloften zijn waarachtig en getrouw!

Groot is de zegen, tot een geslacht te behooren, waarmede de Heer Zijn verbond heeft opgericht, groot en heerlijk, in alle opzichten. Alleenlijk, het worde voor niemand eene oorzaak van valsche gerustheid, uit vrome ouders geboren te zijn! Vergete toch niemand: in een verbond zijn twee deelen begrepen. Zegt de Heer: Ik zal uw God zijn, — dan moet het antwoord zijn: en ik, o Heer! ik wensch Uw kind te wezen! Geef mij, wat Gij belooft; maak Gij mij, dien Gij wilt, dat ik zijn zal voor U!

God zal Zijn waarheid nimmer krenken;

Maar eeuwig Zijn verbond gedenken.

Zijn woord wordt altoos trouw volbracht

Tot in het duizendste geslacht.

't Verbond met Abraham, Zijn' vrind,

Bevestigt Hij van kind tot kind.

3 Mei.

Te lezen: 2 Cor. XIII : 1—8.

2 Cor. XIII : 5. *Onderzoekt uzelfen of gij in het geloof zijt; beproeft uzelfen.*

De Apostel richt deze vermaning tot lezers, die uit het Heidendom waren uitgetreden, en tot de jonge ge-

meente van Christus waren toegetreden; tot menschen, die om het geloof, dat zij beleden, allerlei smaad en verdrukking hadden te verdragen. Bij dat alles kon het nog gebeuren, dat zij niet werkelijk bezaten, wat zij heetten te bezitten. Met grooten nadruk roept Paulus hun toe: Onderzoek u! Beproeft u!

Indien *hun* zulke vermaning noodig was, hoeveel te meer dan ons, die in de kerk van Christus geboren en opgevoed zijn! Hoeveel grooter is voor ons het gevaar, met namen en klanken ons tevreden te stellen! Hoeveel lichter kunnen wij den schijn voor het wezen aanzien! En toch, een naam en een klank en een schijn redt ons niet voor de eeuwigheid. Als het straks op sterven aangaat, dan zullen wij moeten kunnen betuigen, zoo het wèl met ons zijn zal: Ik heb den vasten grond gevonden, waarin mijn anker veilig rust.

Beproof u dan, of gij reeds dat geloof bezit, dat levend is en levend maakt; dat geloof, dat u met Christus ééne plant doet zijn; dat geloof, waardoor gij Hem aanneemt als uw Heer en Heiland, uw Borg en Middelaar, Wiens zoenverdienste uw schuld voor God bedekt, Wiens Geest u vernieuwt tot Zijn evenbeeld. Onderzoek u, opdat gij niet met een ingebeelden hemel verloren gaat, en bedrogen uitkomt ten dage des gericht!

Want zie! gij kunt het weten, of uw geloof werkelijkheid is, of slechts een aangeleerde les. Dat geloof wordt voortdurend op de proef gesteld in de moeiten des levens: draagt en sterkt het u daarin, zoodat gij rust hebt in God? Dat geloof wordt op de proef gesteld in de verzoeking, die u omringen: doet het u vasthouden aan uwen Heer, met een voornemen des harten: Van U wil ik niet wijken? Dat geloof wordt op de proef gesteld in de aanvechtingen van den Booze: doet het u staat

maken op 's Heeren beloften, zoodat gij den Booze afwijst met een: ga weg achter mij?

Het echt geloof *kan* niet nalaten zijne levenskracht te toonen. Het *moet* het hart vernieuwen van hem, in wien het woont: een Christen kan en moet van zijn geloof uit zijne werken verzekerd zijn.

Indien dan uwe consciëntie getuigt: mijn geloof is het echte nog niet, — wend u in dit heden der genade tot Hem, die maken kan en wil, dat uw werk in waarheid zij, tot Hem, die antwoordt aan wie roepen uit de diepte.

'k Erken, 't geloof is zwak, maar Gij,
Gij sterke Held! Gij staat mij bij.
Ik weet, wat ik van U verwacht,
Wat ik vermag door Uwe kracht;
Op U verlaat in allen nood
Mijn hart zich vast, tot in den dood.

4 Mei.

Te lezen: Hand. X : 1—8.

Hand. X : 6^b. *Deze zal u zeggen, wat gij doen moet.*

De Engel Gods verwijst Cornelius naar Simon Petrus. Engelen worden door God uitgezonden ten dienste van hen, die de zaligheid beërven zullen, maar voor de verkondiging des Evangelies bedient God Zich, door eene wonderbare genade, van den dienst van menschen. Niet de Engel, maar een discipel, die zelf bij Jezus het leven zijner ziele vond, zal aan Cornelius zeggen, wat hij doen moet.

Daar is in deze boodschap, die tot Cornelius komt, eene aanduiding, hoe welbehagelijk zijne gebeden en aalmoezen den Heer geweest zijn. Deugd en braafheid worden in de Heilige Schrift niet onbeteekenend genoemd, zooals eene overgeestelijke beschouwing geneigd is ze te

noemen. Wie God zoekt, al is dat nog met een tasten als in den blinde, en wie doet wat hij weet goed te zijn, al doet hij dat nog niet uit de hoogste beweegreden, trekt een welgevallen van den Heer. Zóó ging het zelfs den Heiden Cornelius; zóó gaat het nog een iegelijk, die op rechtschapenen wandel zich toelegt.

Doch, waarin toont zich nu dit welbehagen Gods? Niet daarin, dat tot Cornelius gezegd wordt: Ga voort op den weg, dien gij zijt ingeslagen, maar dáárin dat hij verwezen wordt naar eenen, die hem den Christus zal doen kennen. En zoo is het ook thans nog voor een iegelijk, die een deugdzaam leven leidt. Die deugd is niet voldoende; dat stukwerk kan niet bestaan in het oordeel van Hem, die heiligheid eischt. Niets dan de volkomene gerechtigheid van Christus kan het kleed zijn, dat onze ongerechtigheid bedekt, en niets dan het geloof geeft aan die gerechtigheid deel.

Petrus kan aan Cornelius *zeggen*, wat hij doen moet, maar hij kan niet voor hem *doen*, wat er gedaan moet worden. Dat moet de eigene, de persoonlijke daad van iederen mensch zijn. Het heil des Heeren wordt voor ons zielsoog geplaatst, maar dan moet het eigen hart uitgaan Hem tegemoet, de eigene keuze zich richten op Zijne gave, de eigene bede Zijne genade inroepen. Menschen kunnen wegwijzers zijn, maar zij kunnen niet in de plaats van anderen den weg des levens betreden.

Dán juist, als de Christus voor het zielsoog geplaatst is, dán komt het uit, of die vroeger beoefende deugd een onbewust zoeken naar God was, of niet. Kwam ze uit onedele beweegredenen voort, dan keert de ziel van die verkondiging van genade onwillig zich af. Maar was ze waarlijk een verlangen naar God, dan begroet de ziel, met dank en aanbidding, het antwoord, dat God op

haar vragen schenkt; de gave, waarvan eerst het gemis zoo smartelijk was gevoeld.

Heugelijke tijding,
Bron van hartverblijding,
Evangeliewoord,
Woord van God gegeven,
Woord van eeuwig leven,
Zalig, die U hoort!
Zalig hij, wiens harte gij,
- Met een onverwikt vertrouwen,
Leert op God te bouwen!

5 Mei.

Te lezen: Hebr. I : 1-14.

Hebr. I : 1. God, voortijds veelmaal en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende door de profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon.

Nooit is er een tijd geweest, waarin God Zich gansche-lijk aan den mensch heeft onbetuigd gelaten; Zijne werken vertoonen Zijne almacht, wijsheid en goedheid, en in het hart van alle menschen heeft Hij een getuigenis Zijner heiligheid nedergelegd in het geweten. Maar bovenal aan Israël heeft Hij Zich bekend gemaakt. Hier heeft Hij gesproken, veelmaal en op velerlei wijze, door de profeten; eene rechtstreeksche Godsopenbaring maakt hier Zijn wezen en Zijn wil bekend.

Toch, hoeveel grooter is de zegen, aan *ons* geschonken, die in de volheid des tijds mogen leven! Veelmaal en op velerlei wijze moest God door de profeten spreken, omdat zij, als zwakke stervelingen, slechts een deel, eene zijde der goddelijke waarheid mededeelen konden. Dienst-knechten waren zij, die eene boodschap Gods overbrachten, maar die niet Hemzelven toonen konden. Dát kon

alleen de Zoon, het eeuwige Woord, in Wien de volheid der Godheid lichamelijk woont. Hier geen stukwerk, dat door andere openbaringen aangevuld moet worden; hier de volle openbaring des Vaders, in den Zoon, die des Vaders wezen weerspiegelt.

Welk een voorrecht, ons geschonken! Maar ook, welke verantwoordelijkheid! In volle klaarheid, voor zoover stervelingen dat dragen kunnen, is nu Gods wezen onthuld. Geene onwetendheid kan meer tot voorwendsel dienen om zich aan Hem en Zijnen dienst te onttrekken. En geen eigengemaakt stelsel kan nu baten, om aan de ziel eene valsche ruste te geven. Het is niet meer de vraag, wat wij denken van God, of welken weg ten leven ons verstand uitdenkt: God heeft gesproken door den Zoon, die optreedt met gezag, Wiens woord waarheid is, omdat het *Zijn* woord is. Onder dat gezag zich te buigen, Zijn woord te gelooven, den weg ter redding in te slaan, dien Hij wijst, — dát is het, wat nu van iederen mensch gevorderd wordt. Wij hebben Zijn woord niet te beoordeelen, maar te gelooven. *Dat* Hij de Zoon des Vaders is, wordt blijkbaar aan een iegelijk, die eenvoudig en eerlijk zich voor Zijn levensbeeld plaatst. En is Hij nu eenmaal als zoodanig door ons erkend, dan steunen wij op Zijn woord als op een onwankelbaren steun. Dan wagen wij het op Zijn woord, door het leven heen en den dood tegemoet, en eene zalige ervaring van den vrede en de kracht, die Hij geeft, vergewist ons telkens meer: Deze is de Zoon, in Wien de Vader tot ons spreekt!

Jezus is het schoonste licht,
's Vaders heerlijkheid en vreugde;
Niets, dat ooit mij dus verheugde
Als Zijn vriend'lijk aangezicht.

6 Mei.

Te lezen: 2 Kon. V : 1—18.

2 Kon. V : 2, 3. *En daar waren benden uit Syrië getogen, en hadden eene kleine jonge dochter uit het land Israëls gevankelijk gebracht, die in den dienst der huisvrouw van Naäman was. Deze zeide tot hare vrouw: Och of mijn heer ware voor het aanzicht des Profeten, die te Samaria is; dan zoude hij hem van zijne melaatschheid ontleiden.*

Hoe is toch in de Godsregeering het groote en het kleine wonderbaar saamgeschakeld! Een jong kind, op een der veelvuldige strooptochten der Syriërs gevankelijk medegevoerd, wordt oorzaak niet slechts van eene wonderbare genezing door den God Israëls, maar ook van eene erkenning en verheerlijking Zijns Naams te midden der Heidenen. Het woord eener jeugdige slavin wordt een middel tot eene grootmaking Gods, als welke maar zelden in de geschiedenis aanschouwd is.

Zegge dan niemand: mijne plaats in de maatschappij is zóó gering; mijne gaven zijn zóó weinige, dat ik niets voor het Godsrijk kan doen. Wat was er nietiger dan eene slavin; eene, die voor geld gekocht werd als een stuk vee! En toch wat heeft haar woord eene uitwerking gehad! Indien ook zij eens tot zichzelf gezegd had: mijne plaats in de samenleving is te gering, — zou dan iets van deze heerlijke gevolgen te aanschouwen geweest zijn?

Doch om uit te werken, wat zij uitgewerkt heeft, moet in het hart een medeleven, een medelijden met anderen zijn, als bij haar werd gevonden. Zij oordeelde niet, dat deze menschen haar niets aangingen; zij stond niet met bitterheid tegen hen over, omdat zij haar slavin

lieten blijven; zij was er niet blijde om, dat wie zooveel méér bezat dan zij, nu toch ook wat te lijden had. De liefde doet haar spreken; de liefde geeft invloed aan haar woord.

En ook nog iets anders kunnen wij hier als tusschen de regels lezen. Zij moet wáár in al haar spreken, betrouwbaar in geheel haar gedrag zijn geweest. Zou men anders acht hebben geslagen op haar woord, en staat gemaakt hebben op eene mededeeling, die iets zoo schijnbaar ongeloofelijks vermeldde? — Zie, dat is het nu, wat er aanwezig moet zijn om ook geringen naar de wereld grooten invloed te doen hebben. Wat geleerdheid noch welsprekendheid aanbrengen kan, dat wordt door den liefdevollen en betrouwbaren wandel eens Christens bewerkt. Dát opent de harten; dat bereidt eene goede plaats aan de getuigenis omtrent den Meerdere dan Eliza, die door de almacht Zijner genade de melaatschheid der ziele kan en wil genezen. Zalig wie een werktuig mag zijn om tot Hem de harten te voeren!

Welzalig 't huis, waar U de dienstbren eeren,
 En, wetend dat Uw oog hen gadeslaat,
 Hun arbeid doen, als d' arbeid hunnes Heeren,
 Uw naam ter eer en met een blij gelaat;
 Waar ieder werk met U wordt ondernomen
 En ied're taak, al wat hun hand verricht,
 Met d' eigen trouw wordt heilig nagekomen,
 De kleinste last, gelijk de zwaarste plicht.

7 Mei.

Te lezen: Psalm CXLVI.

Psalm CXLVI: 5. *Welgelukzalig is hij, die den God Jacobs tot zijne hulpe heeft, wiens verwachting op den Heer, zijnen God is.*

Daar ligt eene bijzondere liefelijkheid in die benaming: de God Jacobs. Tot een Abraham zien wij met

diepen eerbied op, — maar Jacob is zoo geheel een mensch van gelijke bewegingen als wij; een zwak en zondig menschenkind, die eerst na velerlei struikelingen en door allerlei bemoeiingen Gods wordt gevormd tot wat hij wezen moet. De God Jacobs — dat zegt: de God van een arm zondaar, de God, die woord en trouwe houdt tegenover allerlei afdwalingen en overtredingen.

Welgelukzalig de mensch, die dezen God tot zijne hulpe heeft! Die reist op het moeilijk levenspad vertrouwend voort, wetende, dat zijn Leidsman hem niet verlaten zal, dat zijn God hem weder zal oprichten na elke struikeling en ondersteunen zal bij elk bezwaar. Die heeft eene verwachting, welke niet beschaamd zal uitkomen, want hij rekent op den Almachtige. De Psalmist noemt, als tot zijne bemoediging, de groote werken des Heeren, in de schepping en de regeering der wereld; *wij* mogen er aan toevoegen, hoe Hij Zich in Christus geopenbaard, en wat Hij in Christus geschonken heeft. Ja, waarlijk! welgelukzalig, wie Hem tot zijne hulpe heeft!

Wat is ons noodig, om in dit voorrecht te mogen roemen? Niet het aanbrengen van eigene gerechtigheid: ook Jacob had ze niet! Maar *dit* is ons noodig: een hart, dat God zoekt; dat naar Hem verlangt; dat zich wil laten leiden; dat er toe komt om den Heer niet los te laten, tenzij Hij zegene; een hart, dat zich laat verootmoedigen, dat op den Heer blijft hopen. En zulk een hart wil God ons schenken, zoo wij het van Hem begeeren. Hij, die uit een Jacob een Israël maakte, Hij wil ook ons het hart herscheppen, het leven heiligen.

Zalig, wie zich aldus laat leiden! Het kan zijn, dat zijn weg hem voert door menigerlei smart en moeite, maar hij zal op dien weg niet bezwijken. Van dag tot

dag wandelt hij aan de hand zijns Gods, met den psalm der dankzegging, het lied der hope in het hart. Hierbeneden wordt hij verkwikt en gesterkt, en, is eenmaal de reisweg afgelegd, dan wacht hem verzadiging der vreugde, een eeuwig heil bij dien God, die hierbeneden zijne sterkte was.

Zalig hij, die, in dit leven,
 Jacobs God ter hulpe heeft;
 Hij, die, door den nood gedreven,
 Zich tot Hem om troost begeeft;
 Die zijn hoop, in 't hach'lijkst lot,
 Vestigt op den Heer, zijn' God!

8 Mei.

Te lezen: Eph. V : 6—17.

Eph. V : 14. Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de dooden! en Christus zal over u lichten.

Het leven van de kinderen dezer wereld, hoe het zich inspanne met allerlei arbeid, hoe het zich siere met allerlei schoonheid, is een verzonken zijn in diepen slaap, een gebonden zijn met de banden des doods. Is dat woord te hard? Maar hoe anders moet een bestaan heeten, waarin God niet gekend wordt; waarin droombeelden nagejaagd worden; waarin machteloosheid is tot ieder waarlijk goed werk?

Doch zie, in die wereld gaat nu de roepstem uit: Ontwaakt! staat op! Ach, indien dat woord slechts door menschen aan hunne natuurgenooten werd toegeroepen, wat zou het baten? Dat het weerklinken kan met kracht en macht, het is, omdat over dezen doodenakker de Zonne der gerechtigheid is opgegaan; het is, omdat in deze wereld de Christus Gods is verschenen. *Nu* worden

de slapenden, de dooden wakker geroepen, met de belofte: Christus zal over u lichten! En waar *Zijn* licht in de ziel indaalt, daar wordt de slaap verdreven, de dood overwonnen, en een leven en werken begint tot verheerlijking Gods.

Ontwaakt! Staat op! In elke verkondiging des Evangelie's, bij ieder onderzoek der Schrift, door allerlei bearbeidingen des Heiligen Geestes, komt die roepstem tot de zielen. Voorwaar! het is de schuld des Heeren niet, indien de slaap voortduurt en de dood blijft heerschen. De roepstem is keer op keer tot u gekomen, o gij, die onder het Evangelie leeft. Maar gij, wat hebt gij met die roepstem gedaan? Indien gij dat wilt, gij kunt er de ooren voor sluiten, en den raad Gods tot uwe behoudenis verwerpen. Gij kunt blijven in de vreemding van God, die daar uitloopt op den eeuwigen dood. Wij bidden u: doe het niet! Hoor, en uwe ziel zal leven. Open uwe oogen, en aanschouw Gods onuitsprekelijke gave, den algenoegzamen Heiland en Heer!

Ontwaak, gij die slaapt en sta op uit de doën!

En Christus zal over u lichten!

Zoo wekt u, zoo dringt u, als Broeder, Gods Zoon,

Eer Hij u als Rechter komt richten.

Ontwaak en sta op! het gevaar is zoo groot:

Wie kiest, o verdwaasde! voor 't leven den dood?

9 Mei.

Te lezen: Hand. XVI : 9—15.

Hand. XVI : 14. *De Heere opende Lydia's hart, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.*

Daar is in de toebrenging eener menschenziel een wonderbaar ineenvloeien van menschelijke roeping en

Goddelijke daad. Op die roeping, die tot den mensch komt, worden wij gewezen door alle vermaningen tot bekeering en geloof, die geen zin zouden hebben, indien hier de mensch bloot lijdelijk was; ernstig hebben wij daarop acht te geven, opdat wij geen oogenblik aan God de schuld van eenig ongeloof of eenige onbekeerlijkheid zouden wijten.

Maar, al kan ons nauwbeperkt verstand nu niet inzien, hoe daarnaast evenzeer waar is: niemand komt tot God dan door Goddelijke werking, — zoo hebben wij toch daarmede even volkomen ernst te maken. Komt eene ziel tot ontwaking; begint er een vragen naar de eeuwige dingen te ontstaan; dringt het Godswoord dóór in het binnenste, — dan is dat omdat God het hart heeft geopend. Soms geschiedt dat op merkwaardige, wonderbare wijze; soms is in de omstandigheden niets bijzonders waar te nemen, — maar datgene, waar het dan toch op aankomt; dat, wat den doorslag geeft, dat is immer de ondoorgrondelijke Godsdaad. Velen kunnen, zooals te Philippi, dezelfde verkondiging hooren, — maar slechts eene Lydia wordt getroffen. Of ook, dezelfde verkondiging kan herhaalde malen aangehoord zijn, altijd zonder eenige uitwerking, — en opeens . . . daar wordt de aandacht geboeid, de belangstelling opgewekt, en het kind dezer wereld wordt een kind van God!

Niemand, die tot den Heer is toegebracht, kan deze zijde der waarheid uit het oog verliezen. Laat vrij het verband tusschen menschelijke verantwoordelijkheid en goddelijke werking ondoorgrondelijk blijven: het begenadigd zondaarshart kan niet anders dan Gode eere geven, en ootmoedig bekennen: Had ik ook hier gezien naar Dien, Die mij aanziet? Uitgesloten is en blijft elke eigen roem. Dank en aanbidding en eeuwige eere komt toe aan die genade, die opzocht en aantrok, die beletselen

wegnam, die het hart overboog en vernieuwde om den Christus Gods te ontvangen.

'k Bleef Gods roeping nog weêrstreven,
 Maar, verzoend door Jezus' bloed,
 Schonk Hij mij geloof ten leven,
 En vernieuwing van gemoed ;
 'k Zag mijn schuld met schaamt' en rouwe,
 'k Zag wat God m' in Christus gaf,
 'k Lei mijn' snooden argwaan af
 En geloofd' aan 's Vaders trouwe:
 God is liefd', o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem !

10 Mei.

Te lezen: Jes. XXVI: 1—8.

Jes. XXVI: 3. *Het is een bevestigd voornemen: Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd.*

De Profeet noemt het een bevestigd voornemen, een vast raadsbesluit Gods, vollen vrede te geven aan wie op Hem vertrouwt. Dat vertrouwen heeft de vaste, de onwankelbare belofte van met vollen vrede gekroond te zullen worden.

Het vertrouwen op God heeft niet de belofte, dat wij juist datgene zullen ontvangen, wat wij wenschen. Dat kan onze Hemelsche Vader ons niet beloven, omdat die krankheid, die nood, die zorg, waarvan wij afwending begeeren, juist een noodzakelijk opvoedingsmiddel wezen kan om ons losser van de aarde te maken, en ons meer te vormen voor het Vaderhuis. Maar Hij belooft wat beters. Vrede belooft Hij; allerlei vrede, vrede naar alle richtingen heen, vrede met God, vrede met ons lot, vrede in het midden eener strijdende en vijandige wereld.

Dien vrede wil Hij geven en tevens bewaren, bevestigen, versterken, te midden van alles, wat dien vrede dreigt te verstoren. Het kan zijn, dat de Heer voor eene wijle tijds Zijne *vreugde* onthoudt aan het hart Zijner kinderen, tot beproeving huns geloofs, maar Zijnen *vrede* neemt Hij niet weg uit de ziel, die op Hem vertrouwt. Eene kalme rust, gelijk de wereld die niet kent en niet geven kan, deelt de Heer mede aan wie vast staat in Hem.

Is nu deze vrede, die kostbare, heerlijke bezitting te midden van de stormen des levens, toegezegd aan wie op den Heer vertrouwt, laat ons dan biddend naar dat vertrouwen ons uitstrekken, indien wij het nog niet bezitten; laat ons het dan wakende en biddende vasthouden, waar het ons is geschonken. Vertrouwen is een andere naam voor „geloof”. In den geloove hebben de vromen zich vastgeklemd aan de beloften van den God des Verbonds, — en wij, die niet slechts beloften hebben; wij, die de vervulling in Christus aanschouwen, zullen wij achterstaan bij hen? Steunen wij vastelijk op de geopenbaarde, op de ervarene liefde Gods; en ook aan ons wordt de toezegging vervuld, dat ons allerlei vrede bewaard wordt; vrede, die sterkt in de levenstaak; vrede, die hopen doet uitzien naar de vreugde des hemels.

Hoe wordt door Hem mijn hart verkwikt!
 Hij is de sterkte mijner ziele,
 Als ik onmachtig nederkniele
 En Hij genadig nederblijkt.
 Niet mij, niet mij, maar Hem zij d' eere,
 Indien ik wandel in Zijn licht;
 Zijn goedheid heeft mijn hart gericht.
 Mijn goede Herder is de Heere;
 Hij ondersteunt mij, waar ik zwicht.

11 Mei.

Te lezen: Rom. VIII : 23—29.

Rom. VIII : 28. *Alle dingen moeten medewerken ten goede, dengenen, die God liefhebben.*

Alle dingen — dus niet alleen de zegeningen, die ons hart verblijden, maar ook de beproevingen, die onze ziel nederbuigen. Al, wat van Gods Vaderlijke hand ons toekomt, wordt door liefde gezonden, is door Hem tot onze vorming noodzakelijk gekeurd. Het werkt ten goede, — niet in dien zin, dat ten slotte immer aardisch geluk voortvloeit uit onze ervaringen, maar zóó, dat het hoogste goed, onze voorbereiding tot onze eeuwige bestemming, er door bevorderd wordt.

Alle dingen; — zoo is daaronder dan ook het leed begrepen, dat menschelijke zonde ons aandoet. Zeker! die kwade daden geschieden niet naar den wil, doch alleen onder de toelating Gods, en de bewerkers van het kwade blijven voor hunne daad aansprakelijk. Maar waar zij geschieden, daar staan ook die daden onder het opperbestuur van Hem, die 't al regeert, en Hij maakt ze dienstbaar aan Zijn hoog en heerlijk plan, dat het heil Zijner kinderen bedoelt. Wonderbaar en onnaspeurlijk is deze leiding, maar de uitkomst bewijst het: wat de mensch ten kwade gedacht heeft, dat heeft de hemelsche Vader ten goede gedacht.

Welke eene gerustheid voor wie zich een kind Gods mag noemen! Zie, wij leven in een wereld, die vol is van moeite en verdriet; wij verkeeren in eene maatschappij, waarin de goddeloozen op allerlei wijze hunne vijandschap openbaren tegen wie den Heer vreezen. Zoo is er dan telkens wat ons neerbuigt, en gedurig wat ons

bloot stelt aan gevaar, — maar geen nood! alle, alle dingen moeten medewerken ten goede!

Dat blijkt niet immer in aardse uitreddingen. Het leven, dat wij op aarde doorleven, is slechts een klein stuk van onze geschiedenis; de eigenlijke uitkomsten der Godsregeering zullen eerst in de eeuwigheid openbaar worden. Dat alle dingen ten goede medewerken, — het is op aarde altijd nog meer voorwerp van geloof, dan van aanschouwen.

Maar — is dan toch niet *dit* reeds een aanvankelijk zichtbaar worden der Godsregeering, als de Heer, door de smarten, en ook door het leed, dat menschen aandoen, eene vreedzame vrucht der gerechtigheid doet rijpen voor Zijne kinderen; als Hij hun geloof door beproeving versterkt, hun hart loutert, hen meer en meer hemelschgezind maakt?

O, dat maar onze ziel rustig Hem late regeeren, dien wij in Christus onzen Vader mogen noemen! Alles, alles zal Hij wèl maken voor het hart, dat dicht bij Hem blijft.

Wees, Goede Herder! wees geloofd!
 Uw hand is nimmer moê des gevens;
 Gij voedt mij met het brood des levens,
 En kroont en zegent mij het hoofd.
 Gij doet mijn hart Uw goedheid smaken
 In alle ding, dat mij ontmoet.
 Mij volgt, mij achterhaalt het goed:
 Gij weet mij, arme, rijk te maken;
 Uw liefde maakt het bitt're zoet.

12 Mei.

Te lezen: Hebr. XI: 23—28.

Hebr. XI: 27. *Hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke.*

Wat hier van den grooten Godsman Mozes gezegd wordt, dat is tegelijk de beschrijving van het geloofsleven ook van den eenvoudigsten Christen. Dàt, inderdaad, is gelooven: zich aan den Onzienlijke vasthouden; door het leven heen te gaan, niet steunend op de steunsels der wereld, noch op eigene kracht, maar de leidende hand vasthoudend, waarmede de Onzienlijke Zijne kinderen leidt.

Dat steunen zou niet mogelijk zijn, zonder een zien van den Onzienlijke. Maar — hoe kan dat zijn? Is zulk eene uitspraak niet de ongerijmdheid zelve? Het zou zoo wezen, indien er niet een ander „zien”, dan door zinnelijke waarneming, bestond. Onzienlijk is de Heer vóór het lichamelijk oog, maar het oog der ziel kan Hem aanschouwen, waar het de sporen Zijner gangen opmerkt in natuur en geschiedenis en geweten, waar het Hem gadeslaat in Zijne bijzondere openbaring bovenal. Zóó kon een Mozes Hem kennen door de openbaringen in den vóórtijd, maar hoe oneindig beter kunnen *wij* Hem kennen, nu Hij Zich geopenbaard heeft in Hem, die zeggen kon: „Wie Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien.”

Hoe beschamend is ons dan het voorbeeld van eenen Mozes, wien zooveel minder was geschonken, en die toch met zulke kracht zich vasthield aan den Heer! Want op dat vasthouden komt het aan, ook bij ons. Ieder geloovige wordt geroepen, de zinnelijke dingen achter te stellen bij de onzichtbare, zich niet te laten afleiden

door bekoring of bedreiging der wereld, en met heilige bezieling heen te gaan door dit leven, zoekende den weg te volgen, dien zijn God hem wijst door woord en Geest. En wat is dan onze strijd en onze verzoeking in vergelijking met die, welke tot Mozes kwam! Is het *hem* mogelijk geweest staande te blijven, klagen *wij* dan niet, alsof de Heer te veel van ons vorderde. Oefenen wij ons waarlijk in godzaligheid, wij zullen hoe langer hoe beter den Onzienlijke aanschouwen en bekrachtigd worden tot onzen levensstrijd. Wie aan den Heer vasthoudt, hij *wordt* vastgehouden door die machtige hand, die door alle bezwaren henenhelpt, totdat de tijd des geloovens voorbij is, en het vol aanschouwen en genieten volgt.

Mijn verwachting zal niet wijken,
 Niet bezwijken,
 'k Sta op eene rots gegrond;
 Jezus heeft mijn' naam ten leven
 Opgeschreven,
 Hij, die nooit beloften schond.

13 Mei.

Te lezen: Marc. XI : 27—33.

Marc. XI : 30. *De doop van Johannes, was die uit den hemel, of uit de menschen?*

Nadat de vijanden des Heeren Hem allerlei strikken gespannen hadden om Hem in Zijne rede te vangen, doet Jezus hun deze wedervraag. Voorwaar, dat was niet om hen in verlegenheid te brengen, of om op Zijne beurt hun een strik te spannen. De Heer vraagt het, opdat zij zich rekenschap geven zouden van de zending van den dienaar Gods, die aan Zijne eigene

komst was voorafgegaan. Mocht het hun zwaar vallen, Hemzelven als den Messias te erkennen, waar Hij zoo gansch anders optrad, dan zij zich het optreden van den Messias hadden gedacht, dat bezwaar bestond niet bij den arbeid van den Voorlooper, die nog geheel op het standpunt der Oude Bedeeling stond, en wiens doop niets anders veronderstelde, dan de erkenning van zonde. Hebben zij zelfs dáárvoor geen oog gehad, dan kunnen zij onmogelijk verstaan, wat het optreden van den Christus Gods tot hunne ziele spreekt.

Dit woord leert ons, gelijk zoo menig ander woord der Godsopenbaring: begin bij het begin! Hoe menigeen wil aanvangen met de diepste mysteriën, en, als hij dan daarin geen inzicht verkrijgt, verwerpt hij het gansche woord Gods!

Begin bij het begin! Dat is: begin met de erkenning van uwen zondigen, verlorenen toestand. Om tot die erkenning te brengen dient de voorloopige arbeid des H. Geestes, het overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel. Dat zijn de aardsche dingen, in tegenstelling met de hemelsche dingen, gelijk Jezus tot Nicodemus daarvan spreekt. Om deze aardsche dingen te verstaan, is alleen noodig, het geweten toe te laten aan dien arbeid des Heiligen Geestes mede getuigenis te geven, en te erkennen, wat God voor het oog der ziele plaatst. Is dat besef van zondaar te zijn eenmaal aanwezig, dan komt er een open oor voor de boodschap der Goddelijke genade, die wedergeboorte en eeuwig leven belooft, — maar zonder dat besef blijft het Evangelie een ijdele klank.

Dat dan een iegelijk onzer zichzelven onderzoeke! Alle bezwaren tegen het Evangelie vallen weg, als maar eerst gevoel van behoefte gewekt is. Zoo laat ons

dan ons laten vernederen, opdat God ons verhooge; laten verbrijzelen, opdat Hij ons geneze!

De beste plicht,
Door mij verricht,
Hoe schoon hij scheen,
Bedoelde alleen
Mijn eigen rust,
Mijn eigen lust,
Mijn eigen eer, —
Mijn God! niets méér.

14 Mei.

Te lezen: Rom. XII : 15 — 21.

Rom. XII : 15. *Verblijdt u met de blijden, en weent met de weenenden.*

Eenvoudig en duidelijk genoeg is deze vermaning des Apostels, — maar duidelijke vermaningen zijn daarom nog niet gemakkelijk op te volgen. Iets zeer groots en zwaars is het, wat hier van ons geëischt wordt. Deze vermaning vraagt niets geringers van ons, dan dat wij zullen uittreden uit het leven voor het eigen ik; dat we onze eigene gewaarwordingen, toestanden, vreugden en nooden zullen ter zijde stellen om in het leven van anderen in te gaan, hun leven mede te leven, hunne gemoedstoestanden tot de onze te maken.

Opmerkelijk genoeg is de eerste eisch, hier gesteld, nog zwaarder dan de tweede. Te deelen in anderer leed; daarvoor niet slechts een woord van beklag over te hebben, maar het mede te voelen in het diepst der ziel, zooals het woord „medelijden” zoo treffend juist aangeeft, dat vordert nog niet zoo groote zelfbeheersching. Maar inderdaad te deelen in anderer blijdschap, zonder wangunst,

en dat terwijl misschien het eigen hart onder leed gebogen, door zorg gedrukt is, — *dit* te eischen, is het niet het eischen van het onmogelijke?

Het zou dat zijn, indien niet deze eisch aan Christenen gesteld werd; aan zulken, die Gods onuitsprekelijke gave hebben ontvangen, en die nu, uit dankbare wederliefde, hunne lichamen stellen tot eene heilige, Gode welbehagelijke offerande der dankzegging.

Om aldus het eigen ik te kunnen vergeten en achterstellen, gelijk dat in deze vermaningen gevorderd wordt, moet men een ander leven, dan van het eigen ik, ontvangen hebben; een leven, waarvan Christus de bron is. En dan, in Zijne gemeenschap en door Zijne kracht, wordt het hart verruimd tot eene liefde, die waarlijk in anderer smart en vreugde doet deelen. Zeker, het blijft een les, die geleerd moet worden, en met allerlei tekortkoming zal het gepaard blijven gaan, maar het beginsel, de aanvang is er dan toch. Zóó gezegend, zóó verrijkt is de Christen, dat hij van zijnen schat kan mededeelen, door met anderen mede te leven, en hunne smart en vreugde door zijn eigen hart te laten gaan.

Verliezen wij maar niet onze heilige roeping uit het oog! Ook in dezen moeten wij door oefening vorderen, door eene oefening, die niet mogelijk is, tenzij het aanhoudend gebed kracht van Boven vraagt.

In welken oord men vromen vindt,
 Hun aller lust en leven
 Is Jezus aantekleven;
 In Hem zijn w' allen eensgezind,
 In Hem zijn w' allen één,
 En eeuwig lotgemeen.

15 Mei.

Te lezen: Psalm CXXXIX: 1—12.

Psalm CXXXIX: 1. *Heere! Gij doorgrondt en kent mij.*

Als wij dit waarlijk gelooven; als dit eene levenswaarheid voor ons is geworden, dan is het ons onmogelijk, om met den schijn, met den naam onder de menschen ons tevreden te stellen. Krachtiger dan eenig ander wapen tegen de verzoeking des levens is de gedachte, die een Jozef in de ure der verzoeking vervulde: Hoe zou ik een zoo groot kwaad doen en zondigen tegen God? De Heer slaat ons overal gade, ook waar geen menschenblik doordringt, en geen menschelijke goed- of afkeuring invloed op ons doen en laten kan hebben.

Maar, het zijn niet de kwade daden alleen, waarvan de gedachte aan Gods alwetendheid ons terughoudt. Als Hij ons doorgrondt en kent, dan liggen voor Hem ook de roerselen van ons handelen bloot. En hoe menige daad is er dan, uitwendig onberispelijk, of misschien wel door menschen geprezen, die bevlekt is in de oogen van den Kenner der harten! Hoevéél dat uit hoogmoed, uit berekening, uit verfijnde zelfzucht voortkwam! hoevéél, dat ons schuldig stelt voor den Heer, en strafbaar voor Zijn heilig gericht!

IJdel is het pogen, om zich voor dat alziend oog Gods te verbergen. Maar ook, zalig, wie dit niet beproeven *wil*. Want het doorgronden en kennen Gods, voor den goddelooze een schrik, is een heerlijke vertroosting voor wie, met een Simon bar Jona, mag zeggen: Heer, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb! Laat dan vrij de menschen miskennen, wat schaadt het, als de Alwetende in het hart de oprechte begeerte leest van Hem te verheerlijken?

De Heer kent en doorgrondt ons, en daarom weet Hij ook, welke de boezemzonden zijn, waarvan wij afgebracht moeten worden; daarom weet Hij, welke verzoekingens ons te gevaarlijk, welke lasten ons te zwaar zouden zijn; daarom weet Hij, welke leidingen juist voor onzen toestand noodig zijn om ons te brengen, waar wij wezen moeten. Hoe veilig kunnen wij ons dan toevertrouwen aan Hem, die ons beter kent, dan wij onszelf kennen. Niet *wij* weten, maar *Hij* weet wat waarlijk goed voor ons is. En Hij, die dat weet, is de liefderijke Vader, de almachtige Koning, die Zijne kinderen veilig leidt, die Zijn doel bereikt op Zijne wondere wegen, tot waar geen zonde meer zal uit te zuiveren zijn, en Zijne verlostens Zijn heerlijk beeld weerkaatsen.

Niets is, o Oppermajesteit!

Bedekt voor Uw alwetendheid.

Gij kent mij; Gij doorgrondt mijn daan.

Gij weet mijn zitten en mijn staan.

Wat ik beraad', of wil betrachten,

Gij kent van verre mijn gedachten.

16 Mei.

Te lezen: Eph. V : 1—7.

Eph. V : 1. Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen.

De Apostel heeft, in het onmiddellijk voorafgaande, vermaand: „vergeeft elkander, gelijk God in Christus ulieden vergeven heeft.” En nu, evenals hij op zomenige andere plaats doet, gaat hij van het bijzondere tot het algemeene over, zeggende: Zijt dan navolgers Gods. Doet niet slechts in dit ééne opzicht, zooals God doet, maar weest, in het algemeen, navolgers Gods.

„Weest navolgers Gods!” Welk een eisch aan zondige, zwakke menschen! Moet dat niet met recht het vorderen van het onmogelijke heeten? Zoo zou het zijn, indien Paulus niet mocht laten volgen: „als geliefde kinderen.” Was er tusschen God en ons geen andere band dan die het schepsel met den Schepper verbindt, en dan nog wel het schepsel, dat van zijnen Maker is afgevallen, dan zou de eisch ongerijmd zijn: zijt navolgers Gods! Maar zie, daar is eene genadedaad Gods geschied, waardoor Hij zondige schepselen tot Zijne kinderen maakt. Nu is de verbrokene gemeenschap hersteld, ja! ze is veel inniger geworden dan de band, die door de schepping gelegd was. Het kindschap Gods, bewerkt door den Heiligen Geest, geeft deel aan het wezen Gods, deelt toevloeiingen van Goddelijk leven mede. Nu mag, nu kan tot de aldus beweldadigden de eisch worden gebracht: zijt navolgers Gods! Zeker, immer zal daar de oneindige afstand blijven, die er is tusschen den Allerehoogste en het nietige schepsel, maar dat schepsel, dat Zijn kind is geworden, heeft dan nu toch, in zijne verhoudingen, het beeld des Vaders af te spiegelen, de werken des Vaders te werken, de gezindheden des Vaders te openbaren.

Welke roeping voor een iegelijk onzer, die gelooft! Niet onze eigene lust mag ons besturen, maar wat wij in onzen Vader hebben aanschouwd. Zijne heiligheid, Zijne liefde, Zijne getrouwheid, Zijne ontferming, ze moeten door ons worden „nagevolgd”. Dat woord „navolgen” geeft te kennen, dat tot dit alles eene persoonlijke, zelfstandige keuze noodig is, al is het, dat het leven, ’t welk wij aldus openbaren, uitvloeisel van Zijn leven is. Eene navolging is het, waar vleesch en bloed tegen strijdt, en waar de verzoeken der wereld ons van

afhouden willen, maar die toch mogelijk gemaakt wordt, schoon dan ook met gedurige struikeling, door het gebed om de kracht, die in onze zwakheid haar macht openbaart.

Zalig zijn de reine harten,
Die, hoe zoet de zonde streelt,
Biddend, onder strijd en smarten,
Jagen naar Gods deugdenbeeld!
In een onbeneveld licht
Zien zij 's Heeren aangezicht.

17 Mei.

Te lezen: 1 Joh. II: 21—29.

1 Joh. II: 27. *En de zalving, die gij van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van noode, dat iemand u leere.*

Daar is in de brieven der Apostelen meermalen sprake van een gezalfd zijn der geloovigen. Geen wonder! De naam Christus beteekent Gezalfde, en zoo ligt het dan voor de hand bij den naam Christenen, waarmede al spoedig de geloovigen genoemd werden, te denken aan zulken, die aan Zijne zalving deel hebben. De geloovige is gezalfd, dat is: gewijd, afgezonderd tot den dienst van God. „Die zalving”, zegt de Apostel, „blijft in u.” Ze is niet maar eene voorbijgaande wijding; voorgoed, voor altijd zijt gij daardoor tot Zijn eigendom gemaakt.

Die zalving is niets anders, dan het vervuld, het geheilgd worden door den Heiligen Geest, die het onderpand is der toekomstige erfenis. En zoo verstaan wij dan ook, hoe Johannes aan het gezegde kan toevoegen: „gij hebt niet van noode, dat iemand u leere.” Dat wil niet zeggen, dat des Christens kennis niet meer vatbaar is

voor toeneming, noch ook, dat niemand hem daarin behulpzaam zijn kan. Het woord geeft geene oorzaak tot opgeblazenheid en laatdunkendheid. Maar het wil *dit* zeggen, dat wie deze innerlijke zalving deelachtig is, geene behoefte meer heeft aan vreemde, van buitenaf komende leering. De oprechte Christen is niet meer een in den blinde rondtastende, die uitwendige leiding behoeft: hij heeft in zijnen Heiland alles gevonden, wat zijne ziel noodig heeft; het beginsel en de bron van alle geestelijke kennis is hij deelachtig geworden, al is het, dat de Heer menschen als middelen gebruikt om die kennis te verhelferen, en den Christen meer bewust te maken van wat hij in zijnen Verlosser en in Diens Evangelie bezit.

De Apostel schrijft dit woord terneder om ons vastheid te geven tegenover elken wind van leer, die met wat nieuws, wat zonderlings, de zielen wil be-tooveren en van Christus afleiden. Is er aan de ééne zijde behoefte, om telkens dieper te graven in de onuitputbare mijn, en kan voorlichting van voorgangers daartoe gezegend wezen, — niet wat nieuws, niet wat anders hebben wij te leeren: alles *is* ons gegeven in het Eeuwig Evangelie.

De Geest, dien Gij doet dalen,
 Brengt hier getuigenis
 Aan kind'ren, die verdwalen,
 Dat God hun Vader is.
 Hij schenkt ons 't kind'ren lot;
 Hij, die 't geloof verzegelt,
 Der zwakken schreden regelt,
 Brengt ons op 't pad tot God.

18 Mei.

Te lezen: Matth. VI: 25—34.

Matth. VI: 33. *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.*

„Al deze dingen” — dat zijn: voedsel en kleeding en deksel; al, wat de mensch voor het aardse leven noodig heeft. En van deze dingen zegt de Heer, dat zij „toegeworpen”, eigenlijk: „er bij gezet” zullen worden. Hij spreekt er dus van, als van bijzaken, die bij de hoofdzaak nauwelijks in aanmerking komen, maar die er op toe gegeven worden. Dat zegt Hij van de dingen, die hoofd en hart in de eerste plaats vervullen, en oorzaak van rechtmatige bekommring heeten!

Kon Hij duidelijker te kennen geven, dan door zóó te spreken, van hoe onvergelykelijke waarde Gods Koninkrijk en Zijne gerechtigheid is? *Dat* is het ééne, wat al het zinnen en trachten des menschen waard is: een onderdaan van Gods Koninkrijk te worden, en de gerechtigheid te ontvangen en te bewaren, die in dat Koninkrijk onmisbaar is. Want dat Koninkrijk is de bestemming van het naar Gods beeld geschapen schepsel, en de goederen van dat Koninkrijk duren tot in eeuwigheid, terwijl al het aardse vergaat.

Dat dan ons hart ook heden wat het zwaarste is, het zwaarst doe wegen! Dat ons streven en verlangen gericht zij op wat God als het doel onzer bestemming ons voorhoudt! En als daar eene stem in ons binnenste fluistert: maar die aardse dingen kunt gij toch ook niet missen! laat ons dan gedenken, dat onze Vader weet wat wij behoeven. Overvloed belooft Hij niet; vervulling aller wenschen evenmin. Maar wat wij *waarlijk* behoeven,

dat geeft Hij als toegift. Daarover behoeven wij ons niet bezorgd te maken. Schenkt Hij ons het voorrecht, onderdanen Zijns Rijks, erfgenamen des Hemels te worden, dan neemt Hij voor Zijne rekening ook onze behoeften voor onze reis op deze aarde.

Stel op den Heer in alles uw betrouwen;
 Betracht uw' plicht; bewoon het aardrijk; leer
 Uw welvaart op Gods trouw volstandig bouwen;
 Verlustig u met blijdschap in den Heer:
 Dan zal Hij u in liefd' en gunst aanschouwen,
 U schenken, wat uw hart van Hem begeer'.

19 Mei.

Te lezen: 1 Thess. V : 16—28.

1 Thess. V : 25. *Broeders! bidt voor ons.*

Behalve tot het gebed voor eigene geestelijke en tijdelijke behoeften, vermaant het Woord des Heeren ons gedurig mede tot voorbede voor elkander. En dat zulke voorbede niet maar alleen van verdergevorderden in geestelijk leven voor de aanvangsers op den levensweg begeerlijk is, dat wordt wel door onzen dagtekst duidelijk uitgesproken. Wie hier voorbede vraagt, is de hoogbegenadigde Apostel des Heeren; zij, van wie hij het vraagt, zijn de zwakke Christenen van Thessalonica, die nog zooveel voorlichting en vermaning van Paulus zelven moesten ontvangen.

Hooger of lager rang in het Godsrijk, meerdere of mindere gaven maken hier geen onderscheid. Voor allen is er eene sterking in de gedachte, ook door anderen op de vleugelen des gebeds gedragen te worden. Dat is een steun voor wie tot den dienst des Woords geroepen zijn, en die diep hunne eigene machteloosheid voelen

om aan dat Woord ingang in de harten te verschaffen. Maar het is ook een steun, voor ieder, wie hij ook zij, in 'slevens strijd en verzoeking, te mogen weten: er zijn harten, die aan mij gedenken, die voor mij het goede zoeken bij den Heer. Dat kan voor ieder slechts een beperkte kring zijn: persoonlijke voorbede kan vanzelf niet velen omvatten, zonder in het vage te verloopen. Maar te weten, dat er toch zulk een kring is, — welke bemoediging, waar het eigen geloofsleven aan zooveel aanvechting blootgesteld is!

Die voorbede is niet alleen een zegen voor hem, wien zij geldt, maar ook voor hem, die haar uitoefent. In het bidden voor anderen is vanzelf dat onzelfzuchtige, dat rein Godebehagelijke, dat in het bidden voor eigene behoeften niet immer gevonden wordt. Hoogste uiting der broederliefde is dat dragen van anderer nood op het biddende hart, en daarom een zeker kenmerk van die inwoning des Geestes, welke alleen zulke liefde verwekken kan. Aan zulk bidden verbindt de Heer bijzonderen zegen. Gewisselijk, ook *deze* beden worden niet alle verhoord, zoodat steeds het gevraagde zou geschonken worden, maar de wijze liefde des Vaders geeft dan wat anders en beters in de plaats. Zegenend ziet Hij er op neder, waar de gemeente van den biddenden Hoogepriester, in het ootmoedig geloof, mede deelneemt aan Zijn Hoogepriesterlijk werk.

Jezus heeft Zichzelf gegeven
 In den dood, opdat ook wij
 Niet onszelven zouden leven,
 Maar voor anderen, zooals Hij.

20 Mei.

Te lezen: Gen. XXI: 14—20.

Gen. XXI: 19. *En God opende hare oogen, dat zij een waterput zag.*

Zóó wordt Hagar uit de vertwijfeling gered, waar zij, machteloos om hulp te brengen, zich had neergezet op een afstand, om haar kind, haren Ismaël, niet te zien sterven. De Heer opent niet de steenrots, om er water uit te doen vloeien; Hij opent hare oogen, zoodat zij een waterput ziet. Hij doet niet een wonder, door aan te brengen, wat niet aanwezig was; doch Hij doet een wonder, door hare oogen te ontsluiten voor wat bestond, maar wat zij bij haar radeloos rondzien niet opgemerkt had.

Is hier niet een treffend beeld van wat God aan de ziel doet, die Hij heenwijst op het middel der redding, in Christus geschonken? De fontein des heils is er; zij is geopend waar de Eeniggeboren Zoon in de wereld is gekomen om het werk der verlossing tot stand te brengen. Dat werk is, ééns voor altijd, volbracht; daar is geene nieuwe gave noodig. Maar *dit* is noodig, dat het oog der ziel geopend worde om het heil te zien, waar de zondaar in de woestijn dezer wereld dreigt om te komen.

Overal zoekt het hart, dat tot besef van ellende kwam, hulp en uitkomst. Het zoekt het in eigene krachtsinspanning, om zich vrede te geven door plichtsbetrachting en wetsvervulling, — maar vindt het niet. Het zoekt het in menschenlijke bespiegelingen over den weg der zaligheid, in opwekking van gevoelsaandoeningen, in zelfkastijdingen en boetedoeningen, — maar de woestijn blijft woestijn: nergens is lavenis! Nergens redding, — totdat God de nevelen doet wijken, die het gezicht be-

letten, de oogen opent om te zien, wat Hij in Christus schonk, om te erkennen de heerlijkheid van dat vroeger miskend Evangelie, de vervulling der zielsbehoefden te aanschouwen, die Jezus aanbrengt, en te zien hoe volkomen deze Heiland geschikt is voor de nooden van een zondig Adamskind!

Verschillend zijn de wegen, waarop God zondaren voert tot behoudenis. Maar *dit* hebben allen gemeen, dat God het is, die hunne oogen opende. Daarom geeft geen enkele, die ten leven gebracht is, zichzelf de eer zijner behoudenis. Altijd en overal is God de eerste geweest in het werk des behouds. Van Hem is het middel der redding; van Hem is de opening der oogen om dat middel te zien; van Hem de overbuiging des harten om dat middel aan te grijpen. Hem zij van al Zijne verlostendank en aanbidding, nu en tot in eeuwigheid!

't Is de Heer, Wiens alvermogen
't Groot heelal heeft voortgebracht;
Die, genadig, uit den hoogen
Ziet, wie op Zijn' bijstand wacht,
En aan elk, die Hem verbeidt,
Trouwe houdt in eeuwigheid.

21 Mei.

Te lezen: 1 Petr. II : 1—10.

- 1 Petr. II : 9. *Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk Priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.*

De heerlijke namen, waarmede God Israël noemde (Exod. 19 : 5, 6.), toen het gereed stond Gods wet te ontvangen, worden door den Apostel toegepast op de ge-

meente des Nieuwen Verbonds. Namen zijn het, waarmede zoowel de gemeente, als vroeger Israël, gekenschetst wordt naar hetgeen zij is volgens hare *bestemming*, waaraan de feitelijke *toestand* nog slechts ten deele beantwoordt; namen, die nooit tot ijdele zelfverheffing, maar alleen tot ootmoedigen dank en diepe beschaming kunnen aanleiding geven.

Welk eene heerlijkheid ligt er in deze namen! Eerst: „een uitverkoren geslacht”; een volk, door goddelijken arbeid gevormd, afgezonderd, bereid, en dáárdor, niet door eenige eigene verdienste, onderscheiden van alle anderen. Gelijk dat Israël geldt, zoo geldt het evenzeer van alle geloovigen in Christus; elk hunner belijdt met aanbidding: niet ik ben tot U gekomen, o Heer! maar Gij zijt tot mij gekomen, Gij hebt mijn hart aan U verbonden!

Daarom dan ook vormen zij een „koninklijk Priesterschap.” Priesters zijn zij, die in onmiddellijke aanraking met God staan, geroepen om Hem te dienen naar Zijnen wil; maar tevens in koninklijke vrijheid, met den eigen aandrang van het liefhebbend hart.

Zóó zijn zij een „heilig volk,” afgezonderd van de besmettingen der wereld, innerlijk doordrongen met den Geest der heiligmaking, die daar uitgaat van den God, dien zij dienen.

Eindelijk: „een verkregen volk”, een volk des eigendoms, door geen enkele macht te ontrukken aan dien God, Wien zij toebehooren.

Welke namen! Welk een zegen, geschonken aan ons, indien in ons hart de Geest des Heeren getuigt, dat wij Christus toebehooren! Hoe kan het anders, of tot zóó gezegenden komt eene hooge roeping? „Opdat gij zoudt verkondigen de deugden van Hem, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.”

Aan het volk des Heeren moet te zien zijn, Wien zij toebehooren. Door hun handel en wandel moet de wereld worden heengewezen op hun God, opdat er zielen aange trokken worden tot deze volheerlijke gemeenschap! Zij het dan ook heden het besturend beginsel onzer woorden en daden: mij is een diërbre last vertrouwd: Hem heb ik te eeren, die zulk eenen zegen mij schonk!

Welk een liefde, vol van leven,
 Steeds en nooit genoeg geroemd,
 Heeft de Vader ons gegeven,
 Dat Hij ons Zijn kindren noemt!
 Neen! de wereld weet het niet,
 Wát Gods groote liefd' ons biedt:
 Als zij 't wist, met zielsbegeeren
 Zou zij meê tot God zich keeren!

22 Mei.

Te lezen: Hand. XXVI: 9—20.

Hand. XXVI: 19. *Daarom, o Koning Agrippa, ben ik dat hemelsch gezicht niet ongehoorzaam geweest.*

Een merkwaardige omschrijving van geloof wordt in dit woord gegeven; gelooven wordt hier gekenschetst als „gehoorzamen”. Evenzoo geschiedt het, waar Paulus spreekt van „de gehoorzaamheid des geloofs”, of waar geloof en ongehoorzaamheid tegenover elkander gesteld worden (Joh. III: 36). Wat wordt ons hierdoor te verstaan gegeven? *Dit*, dat waar het voorwerp des geloofs door den Heer voor het zielsoog geplaatst wordt, niet alleen het vertrouwen des harten, maar ook de overbuiging van den wil wordt geëischt. Een vrije toestemming is er noodig om in Gods Koninkrijk in te gaan; een loslaten van eigene wijsheid, van eigene kracht en gerechtigheid.

Goddelijk werk en menschelijk werk vloeien in zulke

toebrenging ineen. Aan de ééne zijde zal elk toegebrachte betuigen: „Heere! Gij zijt mij te sterk geweest; Gij hebt mij overmocht.” Aan de andere zijde betuigt hier een Paulus: „Ik ben niet ongehoorzaam geweest.” Hoe die beide ineen vloeien, is door menschen niet uit te spreken, en zelfs niet na te gaan. Maar aan beide moet worden vastgehouden. Aan de goddelijke macht, die overbuigt, moet worden vastgehouden, opdat God de eere ontvange van elke toebrenging, en insgelijks aan de menschelijke vrijwillige gehoorzaamheid, opdat de verantwoordelijkheid erkend worde van elk, tot wien het Evangelie komt. De voor God gewonnen ziel staat als vanzelf bij dat *eerste* stil, in diepen ootmoed Gods genade erkennend. Maar, — gelijk Paulus hier tegenover Agrippa doet, — tegenover wie nog buiten zijn, moet op dat *tweede* nadruk gelegd worden, om het hun te zeggen: het Evangelie, dat u gebracht wordt, kan u geen zegen geven, tenzij gij eerst zelf u buigt, afstand doet van uwen waan en van uwen eigenwil. Want dat Evangelie komt, gewis! met rijke beloften, maar het komt tegelijk met eischen der verootmoediging. Het vraagt een uit-treden uit de wereld, waarin gij leeft, een loslaten van wat gij bezit, een nederwerpen van uwen hoogmoed!

Zalig, wie „niet ongehoorzaam” is, wie de verzenen niet tegen de prikkels blijft slaan. Wie zich buigt en vernedert, wordt opgericht door de goddelijke genade; de verootmoedigde zondaar wordt een beweldadigd kind.

O zalig hij, die, uit zijn nooden
Tot Jezus en Zijn heil gevloten,
Daar dankb're liefdetranen schreit!
Op 't woord des Vaders te vertrouwen,
En door 't geloof den Zoon t' aanschouwen
Is hier de weg tot heiligheid.

23 Mei.

Te lezen: Phil. II: 12—18.

Philipp. II: 14. *Doet alle dingen zonder murmureeren en tegenspreken.*

Wat het woord des Heeren hier van ons vraagt, is méér dan een bloot gehoorzamen. Men kan gehoorzamen op eene wijze, die uiterlijk niets te wenschen overlaat, maar die in Gods oog alle waarde mist, omdat de gewilligheid en de blijmoedigheid ontbreekt. Als men zijne plichten enkel maar vervult omdat het *moet*, maar daarbij klaagt en mort over wat God oplegt; als men, schoon dan ook niet overluid voor de menschen, maar toch in zijn binnenste tegenspreekt tegen wat God gebiedt, aanmerkingen heeft over de leidingen, die Hij houdt en de kruisen, die Hij te dragen geeft, — dan is men nog zoo ver verwijderd van den nederigen kinderzin, die alleen Gode welbehagelijk zijn kan.

En toch, hoe vaak komt nog murmureering op, ook in het hart, dat toch reeds de goede keuze gedaan heeft! Ons vleesch en bloed wil er niet aan, dat velerlei kruis op aarde gedragen moet worden. Onze eigenwijsheid oordeelt, dat een andere weg, dan dien God met ons houdt, toch veel beter wezen zou. De vergelijkingen, die wij maken tusschen ons lot en dat van anderen, doen ons bij die anderen alleen het licht, bij onszelf alleen de schaduw opmerken. En zoo slepen wij dan ons leven voort, wel niet in openbaren opstand, maar toch onzen God onteerend door ons murmureeren.

Wat heeft toch de Geest des Heeren veel af te leeren en veel aan te leeren aan het gemoed van Gods kinderen! Wat is er dagelijks reden tot schuldbelijdenis en gebed! Indien wij maar dicht bij onzen Heer ons houden, voor-

zeker! dan zal Hij ook in deze Zijn werk voleinden. Dan zal Hij ons maken tot blijmoedige dienstknechten en dienstmaagden, die zóó vervuld zijn van de hun be-
wezen genade, dat het hun tot eene vreugde wordt, blijmoedig hunnen Heer te dienen.

Is ons zielverdervend eigen
Nog zoo dikwerf ongezind,
Om zich tot dien wil te neigen
Waar het hart maar rust in vindt;
Werp die trotschheid dan, o Heer!
Door Uw' Geest in ons terneer.

24 Mei.

Te lezen: Hand. XIX : 1—7.

Hand. XIX : 2. *Hebt gij den Heiligen Geest
ontvangen toen gij geloofd hebt?*

De vraag van Paulus doet zien, dat er, naar zijn oordeel, iets ontbrak aan de „discipelen” die hij te Ephese vond. En geen wonder! zij waren nog niet verder gekomen, dan dat zij van den doop en den arbeid van Johannes den Dooper gehoord hadden. Eerst het nader onderricht des Apostels maakt hen tot Christenen, en daardoor tot zulken, die den Heiligen Geest ontvangen.

Een toestand, geheel gelijk aan de hunne, is in onzen tijd niet meer mogelijk. Wie van Johannes gehoord heeft, heeft ook van Christus gehoord. En toch, bij hoevelen is nog die vraag van Paulus aan hare plaats!

Daar zijn er, die zich Christenen noemen, omdat zij in eene christelijke omgeving geboren zijn. Anderen noemen zich zoo, omdat zij in godsdienstzaken eenige belangstelling hebben. Nog weder anderen, omdat zij de Christelijke leer kennen, en de waarheid daarvan beamen.

Maar door dat alles is men nog geen Christen. Bij allen komt het *hierop* aan: hebt gij den Heiligen Geest ontvangen?

Een waar Christen is een mensch, die door den Heiligen Geest is wedergeboren, en die nu voorts in zijn leven bezielde en bestuurd wordt door den Heiligen Geest. En al wordt thans die Geest niet meer medegedeeld met waarneembare teekenen, zoo is toch Zijne inwoning kenbaar aan Zijne werkingen. Waar de Geest leeft in het hart, daar is eene kinderlijke betrekking tot den Vader; daar is een strijd tegen de zonde, niet slechts in hare ruwe uitingen, maar ook in haar fijnste vormen; daar is een ootmoedig bestaan voor God en menschen; daar is een zegenspreiden door zelfverloochenend liefdebetoon.

Indien gij dan niets van deze dingen in u bespeurt, maar alles in uw leven nog bij het oude is gebleven, dan is uw geloof nog niet van den echten stempel. En wat zou dan zulk gelooven u baten? Rust dan niet op iets uitwendigs, hoe onmisbaar dat zij op zichzelf. Vraag den Heer om uw geloof tot een geloof des harten te maken, en houd aan in die smeeking. Dan werkt Zijne genade ook in uw hart en uw leven, zoodat het nieuwe leven, u geschonken, de waarheid bewijst van uw toebehooren aan den Heiland.

Halléluja! den Geest zij eer!

Als in Zijn' tempel daalt Hij neêr

In 't hart van stervelingen:

Hem, die ons troost en leert en leidt,

En voor den hemel toebereidt,

Moet al het schepsel zingen.

25 Mei.

Te lezen: Psalm XLIII.

*Psalm XLIII: 3. Zend Uw licht en Uwe waarheid,
dat die mij leiden.*

Dat is eene bede voor de ziel, die nog van verre staat, die hare ellende en schuld heeft leeren inzien, maar geen uitweg tot redding kan vinden. Want het baat niet, al is de weg des heils door het geloof in Christus bekend bij uitwendige kennis. Zijt gij door het gezicht uwer zonden ontrust geworden, en ziet gij het recht van Gods heiligheid in om u te laten omkomen in uw verderf, dan hebt gij nog geen vat aan het Evangelie der zaligheid, zoolang gij daarvan nog slechts door hooren zeggen weet. Dan is u noodig verlichting van de oogen uws verstands, om Christus in Zijne heerlijkheid te aanschouwen, en overbuiging uws gemoeds om nu den door God verordenden weg tot behoudenis recht te kennen, en dien te willen inslaan. Welk een voorrecht dan, tot den Hoorder des gebeds de bede te mogen richten: Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden! Waar gij machteloos en radeloos staat, moogt gij u wenden tot Hem, bij Wien macht en genade is tot redden.

Maar ook voor u, die door Gods ontferming den weg des levens zijt ingeslagen, blijft die bede noodzakelijk. Op dien weg ontmoeten u telkens bezwaren en duisternissen, waarbij uwe eigene kracht en wijsheid te kort schiet. Wat God van u wil in bepaalde levensomstandigheden; welke keuze gij te doen hebt in de voorkomende dingen; hoe gij het best den Heer verheerlijken kunt in uwe omgeving; welke middelen gij moet aanwenden om een geestelijken zegen te brengen aan de uwen, of

aan anderen, die God op uwen weg plaatst, — dat weet gij niet vanzelf, en ook niet door eigen overleg. Daar moet Gods licht en waarheid u bij leiden.

Wèl ons, die weten mogen, dat deze bede op verhooring mag rekenen! De moeilijkheden neemt de Heer niet weg, maar het licht en de leiding, die Zijne kinderen daarbij behoeven, wil Hij gewisselijk schenken. Hij verlicht het verstand; Hij buigt het hart over, dat zich door Hem wil laten leiden. Maar — dáárop komt het dan ook aan. Algeheele gewilligheid en volgzaamheid is noodig, om den zegen, aan dit gebed verbonden, deelachtig te worden. Waar *deze* bestaat, daar laat gewis de Heer Zich niet onbetuigd. Daar voert Hij Zijne kinderen veilig, tot zij eens Hem verheerlijken „in Zijne woningen”, in het Vaderhuis daar Boven.

Zend, Heer! Uw licht en waarheid neder,
En breng mij, door dien glans geleid,
Tot Uw gewijde tente weder;
Dan klimt mijn bange ziel gereeder
Ten berge van Uw heiligheid,
Daar mij Uw gunst verbeidt.

26 Mei.

Te lezen: Hebr. X : 32—39.

Hebr. X : 35. *Werpt uwe vrijmoedigheid niet weg.*

In dezenzelfden Brief (IV : 16) worden wij vermaand tot een vrijmoedig toegaan tot den troon der genade, overmits wij eenen Hoogepriester hebben, die medelijden kan hebben met onze zwakheden; een Hoogepriester, die door de hemelen doorgegaan is. Onze vrijmoedigheid om tot God te gaan, ligt éénniglijk in dat

volbracht Middelaarswerk, dat de schuld uitgedelgd, en het welbehagen Gods aangebracht heeft.

Hoe kunnen wij dan hier vermaand worden, om onze vrijmoedigheid niet weg te werpen? Ontleenen wij die dan aan iets, wat wij bezitten of aanbrengeu? Geenszins. Maar ons deel hebben aan dat volbrachte Middelaarswerk, dat alleen ons vrijmoedigheid tot naderen geeft, berust op het in gemeenschap staan met dien Middelaar. Laten wij den band los, {die ons met Hem vereenigt, dan is terstond onze vrijmoedigheid weg; dan hebben wij niet meer, wat ons vrijheid tot naderen geeft.

Daarom zegt dit woord tot ons: ziet toe, dat gij u niet laat aftrekken van uwen Heiland! En dat geschiedt, als wij willens en wetens in ons hart of in ons leven plaats verleenen aan wat wij weten zonde te zijn. Geene zonde of zwakheid, die nog tegen onzen wil in ons overig is, neemt die vrijmoedigheid weg. Maar wij werpen haar weg, indien wij eenige zondige lust koesteren en kweken in ons hart; als wij onze verbeelding laten verwijlen bij wat geen Christen betaamt; als wij botvieren aan eenigen hartstocht, toegeven aan eenige bitterheid of boosheid tegen onze naasten; als wij eenige oneerlijke praktijk aanhouden; als wij ons geweten in slaap wiegen om eenig geliefkoosd kwaad aan de hand te kunnen houden.

Alle deze dingen toch breken de gemeenschap met den Heiland af. Het aangezicht Gods wordt dan voor ons verborgen; ons naderen tot Zijnen troon wordt een vorm zonder wezen; de blijdschap en kracht des geloofs verdwijnt. Zoo wake en bidde dan onze ziele, opdat wij teeder voor God leven!

Maar als nu die vrijmoedigheid is verloren gegaan, — wat dan? Dan buige onze ziel niet in sombere wanhoop

zich neder, maar keere zich opnieuw tot den Ontfermer, gelijk toen zij voor 't eerst genade zocht. Waar het vrijmoedig naderen is verloren gegaan, daar blijft toch het roepen uit de diepte nog over, het aanhouden en niet loslaten tot weêr de Heer Zich openbaart.

Och! dat Uw Geest ons hart verlicht',
In ons de macht der zonde zwicht',
En wij, door Uwen Zoon geleerd,
Zien, hoe G' ons waar geluk begeert.

27 Mei.

Te lezen: Gen. I : 26—31.

Luc. III : 38. *Adam, de zoon van God.*

Waar Lucas, in opklimmende reeks, de geslachtslijn onzes Heilands mededeelt, daar eindigt hij met deze merkwaardige woorden: „Adam, de zoon van God.” Die gansche reeks van zondige, sterfelijke menschen, die hij heeft opgenoemd, vindt zijn oorsprong in Adam — en Adam in God.

Er ligt eene gansche wereldbeschouwing besloten in deze korte aantekening. Aan het menschelijk geslacht wordt door dit woord een goddelijke oorsprong toegerekend. Merkwaardig is het, dat de Heilige Schrift, die met zulk een nadruk wijst op de ellende en schuld des menschedoms, en op den vloek, waaronder dat menschedom is gebogen, daaraan een goddelijken oorsprong toekent. De stelsels daarentegen, die het menschedom zoeken te verheerlijken, doen het voorkomen, alsof de staat der wilden de oorspronkelijke toestand des menschedoms vertegenwoordigt, en leeren tusschen mensch en dier slechts een onderscheid in ontwikkeling, maar niet in wezen, aanschouwen.

Adam — de zoon van God: Dat drukt in een enkel woord den adel der menschelijke natuur uit, gelijk daarvan nog eene herinnering leefde in de Heidensche dichters, door Paulus aangehaald (Hand. XVII), die uitspraken: „wij zijn van Gods geslacht.” Goed en noodig is het, aan dien adel herinnerd te worden. Geen nood, voorwaar! dat dit tot hoogmoed zou leiden! Of is het juist niet diep beschamend, op die heerlijke afkomst te staren, waar de tegenwoordige toestand daarmee zoo jammerlijke tegenstelling vormt? Drijft het niet uit tot een zoeken naar verlossing, waar de slaaf zich bewust wordt, oorspronkelijk een Koningszoon te zijn?

Adam — de zoon van God! Dat zoonschap is jammerlijk verloren gegaan in den afval van God. Maar de bestemming is gebleven, omdat zij niet vernietigd *kan* worden. Dat juist maakt onze ellende uit, dat er zulk eene tegenstelling is tusschen bestemming en werkelijkheid. Welnu! dit is de heerlijke belofte des Evangelies, dat de bestemming weder werkelijkheid kan worden. Dáártoe is Hij verschenen, die, nog in gansch anderen zin dan Adam, *de* Zoon van God is, namelijk de eeuwige Zoon, die in den schoot des Vaders was, en die mensch geworden is voor ons. Hij verlost van den vloek; Hij breekt de banden van allen, die door het geloof met Hem verbonden worden. Hij hergeeft het kindschap, Hij heft weder op tot den rang van zonen en dochteren Gods. Welk een Evangelie! Welk eene gave voor zulken als wij zijn!

Zoudt g' om een wuft geluk hier slaven,
 Dat bij 't genot reeds vliedt,
 En met een handvol stofs begraven
 Wat eeuwig' aanwinst biedt?

Uw hart, dat eindloos blijft begeeren,
 Is niet bestemd voor schijn;
 Uw grootsche taak is hier te leeren
 Aan God gelijk te zijn.

28 Mei.

Te lezen: Rom. VI: 15—23.

Rom. VI: 18. *Vrijgemaakt zijnde van de zonde, zijt gij gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.*

„Indien de Zoon u zal hebben vrijgemaakt, zoo zult gij waarlijk vrij zijn”, zegt onze Heer. Hoe kan dan Zijn Apostel zeggen, dat die vrijgemaakten wederom dienstknechten worden?

Het een strijdt niet met het ander. De dienstbaarheid der zonde is de tegennatuurlijke slavernij, waaraan de mensch sinds den val is onderworpen; de dienstbaarheid aan de gerechtigheid is het bezit der ware vrijheid, waartoe de mensch oorspronkelijk is geschapen.

Niet zonder groote oorzaak spreekt Paulus alzoo. Hij wil er ons mede te verstaan geven, dat de vrijheid, die Christus aanbrengt, geene bandeloosheid, geen opvolgen van de invallen der willekeur is. De gerechtigheid, waartoe de Heiland brengt wie met Hem in gemeenschap staan, wordt eene beheerschende macht in het leven der Zijnen. Gode zij dank, dat het alzoo is! Want die macht oefent geen dwang uit, maar brengt zaligheid aan. Het wordt voor den Christen eene vanzelsheid, den wil Gods te volbrengen. Daar komt een zich gewinnen aan den Heer, een inleven in hetgeen Hem welbehagelijk is. Gelijk vroeger de zondige lusten de ziel beheerschten, wordt het nu de vraag: wat wilt Gij, Heer! dat ik doen zal?

Dienstknecht der gerechtigheid. Het oorspronkelijke zegt eigenlijk: een slaaf der gerechtigheid. Dat is dus: een, die met ziel en lichaam aan de gerechtigheid toebehoort; die niet zijnszelfs eigendom is; die niet naar willekeur over zijn leven kan beschikken. *Dit* wordt de zalige ervaring des Christens, dat hij meer en meer van wat vroeger zijne ziel betooverde, zeggen mag: dat zou ik nu niet meer *kunnen* doen; Gods genade is mij te machtig geworden.

In beginsel is dit dienstbaar-zijn aan de gerechtigheid reeds bij den aanvang van het geloofsleven aanwezig. Maar geoefend, volmaakt moet het worden, zoolang de aardsche vormingstijd duurt. Dan, als de gerechtigheid zonder strijd zal heerschen, in het heerlijk huis des Vaders, dan zal er zijn verzadiging van vreugde, eene zaligheid, hierbeneden nog slechts in voorsmaak gekend.

Och Heer! ik ben, o ja, ik ben Uw knecht,
Uw' dienstmaagds zoon; Gij slaaktet mijne banden.
Dies doe ik U gewillig' offeranden
Van lof en dank, U plechtig toegezegd.

29 Mei.

Te lezen: Luc. XV : 11—24.

Luc. XV : 17. *En tot zichzelven gekomen zijnde, zeide hij: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger!*

„Tot zichzelven gekomen zijnde.” In de schoone gelijkenis van den verloren zoon wordt, door den rijken inhoud der stof, deze kleine trek lichtelijk voorbij gezien. En toch, met hoe treffende juistheid beschrijft die den allereersten aanvang der toekeering tot God!

„Tot zichzelf komen” veronderstelt, dat men te voren buiten zichzelf, in een roes, in een bedwelming heeft geleefd. Inderdaad, dat is de toestand van den zondaar, die buiten God leeft, hetzij dan verzonken in verlagend zingenot, of in het najagen van de schatten der wereld; hetzij voortlevend in den tredmolen van een alledaagsch bestaan, dat zich door niets bijzonders kenmerkt, maar waarvan toch elke gedachte aan de wereld der eeuwige dingen is buitengesloten. Want zulk een leven zou niet mogelijk zijn, tenzij de innerlijke stem des harten, die van de ware bestemming van het menschelijk leven getuigenis geeft, moedwillig en volhardend verdoofd was. Daar is nog andere bedwelming dan die der dronkenschap; daar is bedwelming, ook door ijdele redeneeringen, ook door ingespaanden arbeid, ook door op zichzelf onschuldige vermaken!

Uit die bedwelming ontwaakt niemand uit zichzelf. Daar is een arbeid Gods noodig om den hardslapende wakker te maken. Daartoe dienen de kloppingen van het geweten, die althans nu en dan zich doen voelen; de roepstemmen van het woord des Heeren, die nooit geheel kunnen buitengesloten worden; de smartvolle ervaringen des levens, gelijk dat bij den verloren zoon geschiedde. Als hem zijn rijkdom ontvalt, als hij gebrek begint te lijden — dan begint hij te ontwaken!

Danken wij dan onzen God voor de leidingen, die Hij met ons houdt; danken wij Hem voor de smartvolle ervaringen! Ze moeten ons wakker maken, — en wakker houden. Maar wie nu uit zijne bedwelming opgeschrikt is, die is daarmee op zichzelf nog niet gered. Wie dat wil, kan met volharding zich verzetten. God redt den zondaar niet op werktuigelijke wijze. Daar is noodig een willen erkennen van de ellende des harten; noodig

een besluit om op te staan en tot den Vader te gaan; noodig, een ten uitvoer brengen van dat besluit. Zalig wie het weten wil, dat zijn leven buiten God een leven was in bedwelming! Zalig, wie nu hoort naar de roepstem, en de keuze doet, die nog nooit een éénig zondaar heeft berouwd!

Zoo Gij in 't recht wilt treden,
 O Heer! en gadeslaan
 Onz' ongerechtigheden,
 Ach! wie zal dan bestaan?
 Maar neen, daar is vergeving
 Altijd bij U geweest;
 Dies wordt Gij, Heer! met beving,
 Recht kinderlijk gevreesd.

30 Mei.

Te lezen: Spreuken I : 20—23.

Spreuken I : 20. De opperste wijsheid roept overluide daarbuiten; zij verheft hare stem op de straten.

Dit woord spreekt ons niet over den inhoud der Godsopenbaring, maar het wijst er op, hoe krachtig en tot allen zonder onderscheid komende de roepstem is, die van deze openbaring uitgaat. We hebben hierbij niet alleen te denken aan de verkondiging, door het levend woord der getuigenis gebracht tot hen, die nog buiten staan; we worden hier vooral dáárop gewezen, dat wat God te zeggen heeft, onmiskenbaar tot allen gebracht wordt door de leidingen, die God houdt met de kinderen der menschen. Of spreken niet deze leidingen onmiskenbaar van een zegen, aan de godsvrucht verbonden, en van straf, die de overtredingen volgt? Zeker, in de lotsbedeelingen blijft het waarheid: „eenerlei

wedervaart rechtvaardigen en goddeloozen." Maar hij, wiens blik door deze oppervlakte doordringt, leert ook in dit aardse leven erkennen: er is een God, die leeft, en die de daden der menschen met zegen of straf achtervolgt! Dat is de Godstem van buiten, die kracht en klem geeft aan de Godstem, die in het binnenste spreekt, de getuigenis des gewetens.

Zoo blijft dan niemand ongewaarschuwd, die de wegen der zonde bewandelt. Gelijk eene stem Gods ons tegenklinkt uit de natuur, alzoo óók uit Zijn bestuur en regeering over de daden der menschen. Genoeg is gegeven, opdat de mensch niet te verontschuldigen zij; genoeg om hem te doen vragen naar een weg des behouds.

Maar als nu die vraag is opgewekt in het hart, dan heeft de uitwendige openbaring hare taak volbracht. Zelve een antwoord geven op die vraag des harten kan zij niet. Daartoe is noodig, niet de stem, die op de straten roept, maar die daar klinkt uit de bijzondere Godsopenbaring, bovenal uit de verschijning van Hem, die Zelf het vleeschgeworden Woord Gods is. Elke dier beide openbaringen heeft eene eigene taak: de eerste, die van aandacht wekken, heilbegeerte wakker maken; de tweede, die van redding en vrede onder het bereik des zondaars te brengen. Dank en eere zij God voor dat dubbele werk Zijner ontferming! Hij wist, dat we geen van beide openbaringen ontberen kunnen. Zij er dan ook bij ons een luisterend oor, om te verstaan, wat beide ons zeggen!

Kom tot Hem samen, Adams kroost!

Hij is de God, het heil, de troost,

Dien allen zoeken zouden!

Buig, buig u neder, alle knie!

Dat elke tong Hem hulde biê!

Aanbid en word behouden! —

Treedt toe, spreekt uit, betuigt en zegt:
 In Hem is sterkt', in Hem is recht,
 Tot Hem zal alles komen,
 Den God, die recht en waarheid wreekt,
 Den God, die van genade spreekt
 In 't hart van alle vromen.

31 Mei.

Te lezen: Psalm XLVI.

*Psalm XLVI: 2. God is ons eene toevlucht en sterkte;
 Hij is krachtiglijk bevonden eene hulp in be-
 nauwdheden.*

Het is nergens aan de kinderen Gods beloofd, dat zij geene moeiten of angsten zouden hebben. De vreeze Gods ontslaat niet van het algemeene menschenlot; moeite en strijd, ontbering en teleurstelling hebben allen. Ja, daar zijn smarten en nooden, die de kinderen Gods alléén kennen, omdat de kinderen der wereld er zich lichtzinnig over heen zetten.

Waarin dan bestaat het voorrecht van het volk des Heeren? Het is dit, dat zij bij ervaring mogen weten: God is ons een toevlucht. Wat de Psalmdichter zegt in dit lied der Godsverheerlijking, is niet alleen eene uitspraak des geloofs; het is tegelijk eene betuiging, door de ondervinding aan de hand gedaan: „Hij is krachtiglijk bevonden eene hulp in benauwdheden.” Hij helpt dragen; Hij helpt door; Hij voert uit de benauwdheden uit. Dat heeft Hij betoond in zoo menige moeielijkheid; 't is door Hem alleen, dat Zijne kinderen bewaard en uitgered zijn.

Wat hier wordt uitgesproken is eene lofzegging, die den Heer voor Zijne weldaden toekomt. Doch het is tegelijk een steun en een troost voor de toekomst. Zoolang

het aardſche leven duurt, wijken de nooden slechts voor een tijd; telkens weer komen de wolken het zonlicht verduisteren. Maar zie, in het midden van dit leven vol zorgen staat eene Godsgemeente, die getuigt: „wij hebben God bevonden eene hulp in benauwdheden”, opdat nu ook anderen zouden leeren, het te wagen met Hem.

En hoeveel krachtiger wordt voor ons die steun, als nu ook onze eigene ervaring ons reeds datzelfde geleerd heeft! Dan weten wij het niet maar van hooren zeggen; dan weten wij het door persoonlijke ondervinding. Dat dan maar telkens weer onze ziele gedenke, hoe vóór dezen ons de Heer heeft gunst bewezen! Ons vergeten van genotene uitreddingen berooft ons van kracht bij latere bezwaren.

Of zullen wij zeggen: de nieuwe nooden zijn zoo anders dan die, waar wij uit gered zijn? De nooden mogen wisselen, als maar de trouw dezelfde blijft van Hem, die vroeger gered heeft. Dan weten wij, dat Hij ook verder doorhelpen en uithelpen zal. Zijn macht is dezelfde, en Zijne liefde duurt eeuwiglijk.

De Heer, de God der legerscharen,

Is met ons, hoedt ons in gevaren.

De Heer, de God van Jacobs zaad,

Is ons een burg, een toeverlaat.

1 Juni.

Te lezen: Hebr. XIII : 12—18.

Hebr. XIII : 14. *Wij hebben hier geene blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.*

Het eerste gedeelte van dit woord kan van alle menschen gezegd worden. Rusteloos gaat de stroom des levens voort, alles met zich medevoerend, niemand

sparend, allen medesleepend, zoodat hun plaats niet meer wordt gevonden. Wat uit stof is neemt een eind, door den tijd, die alles schendt. Voor allen is het leven een wandelen naar de dooden toe.

Maar het tweede gedeelte, — dat geldt de Christenen alleen. Het kind dezer wereld zoekt niet naar de Godsstad, die boven is. Hij richt zich in deze wereld in, zoo behagelijk als hij kan; hij ontveinst zich de vergankelijkheid aller dingen, ja! hij acht hen dwepers en dwazen, die wat anders dan dit ondermaansche najagen.

Wij zoeken de toekomstige stad. Dat doet niemand, dan die weet, dat die toekomstige stad er *is*. Waaraan men dat weten kan? Eeniglijk door Hem te kennen, die in die toekomstige stad regeert, en voor de Zijnen woonstede bereidt. De toekomstige wereld is ingetreden in het gebied, onder het bereik, van de tegenwoordige wereld door de vleeschwording van het eeuwige Woord. En wie nu onder het kleed Zijner geringheid Zijne heerlijkheid hebben aanschouwd; wie zich door Zijne liefde hebben laten winnen, en Hem het hart hebben gegeven, — die hebben, door *Hem* te kennen, een blik gekregen op die toekomstige stad, waarheen nu 't verlangen hunner ziele zich uitstrekt.

Als wij de toekomstige stad zoeken, dan is het, omdat dáár onze schat, en dáár ons hart is. Dan is het, omdat onze ziele begeert als hare hoogste vreugde, bij den Heer te zijn in ongestoorde gemeenschap. Dat verlangen geeft eene richting aan de gedachten, aan de strevingen; dat maakt op aarde hemelschgezind.

Dat zoeken maakt niet ongeschikt voor de aardse levenstaak. Immers, waar het leeft in onze ziel, daar weten wij ook, dat dit aardse leven dienen moet, om ons voor het leven in de toekomstige stad voor te be-

reiden. Ons is op aarde een dierbre last vertrouwd, namelijk onzen Heer aan te hangen in geloof, en groot te maken door zegenspreiding. Is onze aardsche stad niet blijvende, onze Heer heeft er ons in geplaatst, en geeft er ons *Zijn* werk te doen. Maar naar de toekomstige stad gaat ons hopen en verlangen; *zij* heeft de liefde onzer ziele, en wat er ook goeds op aarde moge zijn, *dit* leeft in ons hart: het beste staat nog te komen.

Deze wereld gaat voorbij:
 Jezus' broederen, vreemdelingen!
 Laat ons 't lied der kindren Gods,
 't Lied van 't eeuwig leven zingen!
 Zingen w' in deez' donkren nacht
 't Heil, dat ons bij Jezus wacht!

2 Juni.

Te lezen: Psalm LXV.

Psalm LXV: 3. *Gij hoort het gebed; tot U
 zal alle vleesch komen.*

Dat is de eere naam onzes Gods, Hoorder des gebeds te zijn. Heel de openbaring Zijner heerlijkheid in de werken Zijner handen heeft voor het arme menschenhart nog niet zoo groote aantrekkelijkheid, als *deze* gewisheid, dat Hij het gebed hoort. Dáárom is er nu voor „alle vleesch”, voor de zwakke, menschenlijke natuur een toevlucht en sterkte, omdat er in den hemel een luisterend oor, een opmerkend Vaderhart is. Daarom reizen de pelgrims naar het hemelsch Jeruzalem met een loffied op de lippen, omdat het de ervaring hunner ziele is: Gij hoort het gebed.

Zonder eenige beperking wordt dit woord uitgesproken. Dit zou niet kunnen zijn, indien „hooren” hetzelfde als „verhooren” beteekende. Niet elk gebed

wordt verhoord; niet al datgene, wat in eenig gebed wordt gevraagd, wordt geschonken. Gode zij dank, dat het niet alzoo is: wie zou kunnen willen, dat al, wat hij in dwaasheid en kortzichtigheid begeerde, zijn deel werd? Gods wijsheid houdt terug, wat Hij weet dat onze ziel zou kunnen schaden.

Maar altijd *hoort* Hij het gebed. Dat is: Hij let er op, en antwoordt er op; zeker niet immer door het gevraagde te schenken, maar door te geven, wat beter is dan wat gevraagd werd. Hij let er op, waar een menschenkind tot Hem roept, en Hij onderkent de eigenlijke behoefte onder de gebrekkige wenschen. En Hij toont, dat Hij dit bidden hoort, op allerlei wijzen. Nu eens door de gave zelve te schenken, waarom het hart Hem vroeg. Dan weder door eene betere gave in plaats van deze te verleenen. Dan wederom door Zijnen vrede alzoo uit te storten in het hart, dat het uitblijven der gave rijkelijk vergoed wordt. Hij toont, dat Hij hoort, door den weg te effenen, die betreden moet worden, of, waar Hij den weg hobbelig doet blijven, er overheen te helpen met goddelijke kracht. Hij toont, dat Hij hoort, door Zijne liefde recht voelbaar te maken voor Zijn kind, dat Hij noodig keurt te beproeven, alzoo, dat tijden van smart tijden kunnen wezen van gansch bijzonderen zegen.

Al, wat Hij vraagt, is maar dat wij komen tot Hem, eenvoudig, kinderlijk, geloovig, overlatende aan Zijne wijsheid, wat Hij wil schenken. En dan, dan geeft Hij die zalige ervaring, dat Hij let op onze smeeking, hetzij uitredend uit den nood, hetzij troostend gelijk eene moeder troost!

De lofzang klint uit Sions zalen

Tot U, met stil ontzag:

Daar zal men U, o God! betalen

Geloften, dag bij dag;

Gij hoort hen, die Uw heil verwachten,
 O Hoorder der gebeden!
 Dies zullen allerlei geslachten
 Ootmoedig tot U treên,

3 Juni.

Te lezen: 1 Kon. III : 5—14.

1 Kon. III : 9^a. *Geef uwen knecht een verstandig hart.*

Zóó bidt de jeugdige Salomo tot den Heer, met het oog op de groote en zware taak, hem op de schouderen gelegd. En zóó welgevallig is zijne bede aan den Heer, dat hij nu daarboven ontvangt, wat hij niet heeft gevraagd: rijkdom en eer, meer dan eenig vorst heeft bezeten.

Hoe roept ons deze geschiedenis het woord onzes Heilands voor den geest: Zoekt eerst het koninkrijk Gods en Zijne gerechtigheid, en alle andere dingen zullen u worden toegeworpen! Het was eene onzelfzuchtige bede, die de jonge Koning opzond; eene bede, die niet zijn eigen belang, maar de eer des Heeren en het geluk zijns volks bedoelde; daarom schenkt God nog zooveel daarenboven.

Een verstandig hart, — dat is het, wat ook een iegelijk onzer behoeft, welke ook onze werkkring op aarde zij. Klaar en kloek verstand, dat de dingen recht doorziet, dat alles op zijne juiste waarde schat, dat in alle voorkomende omstandigheden het rechte weet te treffen, en wat noodig is weet te doen, hoe onmisbaar is het ons allen tot de aangewezen levenstaak!

Wèl hem, die het zoekt, waar het alléén is te vinden, bij dien God, van Wien alle goede gaven en volmaakte giften afdalen. Geene menschelijke krachtsin-

spanning op zichzelf is in staat, het ons te verschaffen, hoe onmisbaar ook het opdoen van kennis en het gebruik maken van de middelen tot oefening zij. Het juiste inzicht wordt telkens belemmerd door zondige, zelfzuchtige neigingen, door de dwaasheid, die het vergankelijke boven het eeuwige, het genotvolle boven het noodige en zegenbrengende doet stellen. Dáár alleen is het verstandige hart, ook voor de dingen der aarde, waar het hart alles in het licht der eeuwigheid leert bezien, waar het hart in alle dingen zoekt God te behagen.

Niet tevergeefs wordt die gave gevraagd van den Heer. Hij, die ons op aarde onze taak aanwijst, welke die ook zij, wil verleenen, wat ons noodig is om die recht te volbrengen. Raad en voorlichting wil Hij schenken aan wie dicht bij Hem leeft, en nederig zijn eigen onvermogen erkent. Indien maar waarlijk onze bede om licht en hulp eene onzelfzuchtige is; indien wij maar niet onze eigene grootheid zoeken, maar den Heer begeeren te dienen, — dan steunt Hij in den dagelijkschen arbeid zoowel, als in wat wij meer rechtstreeks voor Zijn Koninkrijk zoeken te doen. Zalig wie daar wandelt aan de hand zijns hemelschen Vaders; hij wordt bestraald met Zijn licht en gesteund door Zijne kracht, zoolang de aardsche arbeidsdag duurt.

Ik zal, o God! bepeinzen Uwe wet,
 In 't onderzoek van Uw bevelen waken,
 Terwijl mijn ziel op Uwe paden let.
 In Uw geboôn zal zich mijn geest vermaken,
 En, daar ik hulp verwacht op mijn gebed,
 Uw heilig woord vergeten noch verzaken.

4 Juni.

Te lezen: Psalm LXVII.

Matth. VI : 10^a. *Uw Koninkrijk kome!*

„Gods Koninkrijk heerscht over alles,” getuigt de Psalmist, sprekende over de regeering Gods, die al het geschapene omvat, de regeering der Voorzienigheid. Hier, in het allervolmaaktste gebed, is sprake van een ander koninkrijk. Hier wordt bedoeld het geestelijk koninkrijk Gods, dat, voorbereid in de dagen des Ouden Verbonds, op aarde gesticht is door de komst van den Zoon Gods, en van toen af zich uitbreidt, totdat het volkomen zal gekomen zijn. Het is het Rijk, waarin God als Vader heerscht over verlorene zondaren, die nu Zijne kinderen zijn geworden ter wille van den Geliefde, met Wien zij door het geloof zijn verbonden.

Wat vragen wij dus, als wij bidden: „Uw Koninkrijk kome!”? Allereerst voor onszelf, dat wij meer en meer gewillige en gehoorzame onderdanen mogen worden van dat Rijk, waarin Gods genade ons opgenomen heeft. Want al heeft de wedergeboorte ons onderdanen doen worden, zoo moeten nochtans de onderdanen leeren, meer en meer eigen wil onder den wil des Konings te buigen, en zich met alle krachten en gaven ten dienste des Konings te stellen.

Maar voorts geldt die bede onze medezondaren. Wij vragen daarin, dat in het midden der Christenheid meer zielen worden gebracht tot die wedergeboorte, waardoor zij van naam-christenen worden tot levende leden van Christus. Wij vragen daarin voorts, dat de arbeid der Zending gezegend worde in het midden der niet-Christelijke wereld, opdat meer en meer de éénige Naam bekend worde, die onder den hemel gegeven is tot behoudenis.

Welk een aandrang is er, om telkens vuriger en dringender die bede te herhalen, als wij gedenken aan de ellende van hen, die Jezus niet kennen! O als wij indenken, wat wij missen zouden als wij geen Heiland hadden, hoe wordt dan over zoovele duizenden onze ziel met ontferming vervuld! En menschelijke arbeid kan wel middel zijn om dat Koninkrijk uit te breiden, maar — wat toch eigenlijk zielen herschept, dat is niet dat middel, maar de genade Gods, die zich van dat middel bedient. Van Boven moet het komen, en daarom: naar Boven stijgt de bede op: Uw Koninkrijk kome! Geef Gij, o Heer! kracht en invloed aan Uw woord! geef doorwerking van Uwen Geest! bereid de toekomst voor, waarin Uw Koninkrijk ten volle zal gekomen zijn! Want, al gaat het door lijden en strijd, en door menige schijnbare nederlaag, — éénmaal zal dat Koninkrijk schitteren in volle heerlijkheid, en aan die zaligheid zal geen einde zijn.

Uw Koninkrijk koom' toch, o Heer!
 Ai! werp den troon des satans neér!
 Regeer ons door Uw' Geest en Woord!
 Uw lof word' eens alom gehoord,
 En d' aarde met Uw vreez' vervuld,
 Totdat G' Uw Rijk volmaken zult!

5 Juni.

Te lezen: Gen. XXXV: 1—7.

Gen. XXXV: 3. *Ik zal een altaar maken dien God, die mij antwoordt ten dage mijner benauwdheid, en die met mij geweest is op den weg, dien ik gewandeld heb.*

Elk terugzien op een afgelegd deel van den levensweg geeft aan het kind des Heeren aanleiding, om in

den geest een altaar der dankzegging op te richten voor zijnen God. Wat al genoten zegeningen zijn het, waarop hij dan terugblijkt, — en al die zegeningen waren verbeurd en verzondigd. Hoevele bloemen op den weg, door gaven Gods, en door de liefde der menschen, die het hart verkwikten en met blijdschap deden voortreizen!

Maar wie terugziet, aanschouwt niet alleen genoten vreugde; wie terugziet, — het kan op deze aarde vol doornen en distelen niet anders! — herdenkt ook doorgegaan leed en ondervonden smart, verliezen en teleurstellingen, moeiten en nooden van allerlei aard. Moet daardoor de toon der dankzegging verstommen? Neen, zekerlijk niet! Alle deze ervaringen geven aanleiding tot een dankend loven van dien God, van Wien het hart mag roemen, gelijk eenmaal Jacob deed: „die mij antwoordt ten dage mijner benauwdheid.”

God bespaart aan Zijne kinderen de benauwdheid niet, want ze is onmisbaar tot hunne vorming. Doch *dit* mogen zij ervaren en in dankbare herinnering houden: ten dage der benauwdheid antwoordt de Heer op hun gebed, nu eens door de nooden af te wenden, dan weer door daaronder te sterken, altijd door Zijne liefde te laten genieten te midden des lijdens. Hij onttrekt Zich niet aan het roepen Zijner kinderen; daar is bij Hem een luisterend oor, en eene stem, die antwoordt op de klachten, die tot Hem oprijzen.

Daarom mag dan ook de doorgemaakte levenservaring worden saamgevat in het woord: Hij is met mij geweest op den weg, dien ik gegaan heb. En waar *Hij* nabij was, werd immers alles ten goede geschikt?

Zulk terugzien bij de mijlpalen op den weg, sterkt voor den weg, die nog bewandeld moet worden. Onze God is de Onveranderlijke. Heeft Hij om Zijns Naams

wil gezegend in het verledene, Hij zal ook verder schragen door Zijne genade. Hierbeneden wisselen danken en bidden elkander af: aan het eind van den weg, als het land der vreemdelingschap wordt verwisseld voor het Vaderhuis, dan blijft er enkel stof tot danken over, tot danken voor eene genade, die alle vreugde heeft geschonken, en elke smart heeft geheiligd.

Mijn hart is gansch verblijd,
 Dat Gij mijn Redder zijt
 En U tot mij woudt wenden.
 Gij, die mij zocht en vondt,
 Gij, die het werk begonst,
 Gij zult het ook volenden.

6 Juni.

Te lezen: Eph. IV : 20—27.

Eph. IV : 25. *Daarom, legt af de leugen, en spreekt de waarheid, een iegelijk met zijnen naaste; want wij zijn elkanders leden.*

Opzettelijke leugen, moedwillige verdraaiing der waarheid, kan onmogelijk bestaan bij hem, in wien een beginsel van godsvrucht aanwezig is. Toch rekent de Apostel bovenstaande vermaning niet overbodig, — en wie onzer zal zeggen, aan deze vermaning geene behoefte meer te hebben?

Naast het welbewust liegen, dat door iederen Christen als eigen werk des duivels veracht wordt, is er een spreken van halve waarheid, is er een geven van valschen glimp aan de dingen, is er een gebruiken van voorwendsels, dat de eigenlijke bedoeling des harten verbergen moet. En ook *dat* is liegen, indien de dingen bij hun naam genoemd zullen worden. Het geschiedt, nu

eens om anderen een goeden dunk te doen verkrijgen; dan weder om iets kwaads te verontschuldigen. Soms legt men nadruk op zwakheid of gebrek, om zich van een lastigen plicht te ontslaan, terwijl datzelfde toch niet weerhoudt van wat men gaarne doet. Dan weer openbaart men iets van zijne omstandigheden, met verzwijging van wat daartegenover staat, om medelijden op te wekken, of gunst te verkrijgen.

Doch waartoe meer genoemd? In allerlei vormen kan die onwaarachtigheid zich voordoen. En in al die vormen, ook in de schijnbaar onschuldigste, is het *liegen*, is het bedekking der waarheid.

Elke leugen is blijk van ongeloof aan de alwetendheid Gods. Staat het ons voor den geest, dat Hij het hart kent, dan wordt ook die zoo vaak vergoelijkte onwaarachtigheid ons een gruwel. Wat op geene rechte wegen verkregen kan worden, hetzij van achting, hetzij van gunst, hetzij van vriendschap, — dat zal het oprecht kind van God gewillig ontberen. Maar de Apostel wijst hier ook nog op iets anders, als hij laat volgen: „Wij zijn elkanders leden.” Het is een zondigen tegen de broederlijke liefde, elkander te misleiden, en door valsche voorstellingen te bewegen tot wat anders niet gedaan zou worden. Zoo laat ons dan wakend en biddend zijn in onzen dagelijkschen wandel; laat ons gedachtig zijn: onze God heeft lust aan waarheid in het binnenste.

Heilig! God! voor Wien steeds waarheid,

Reinheid van het harte geldt;

Eeuwig licht! daar niets dan klaarheid,

Niets dan vlekloos licht uit welt,

Laat Uw heiligheid, o Heer!

Onze harten meer en meer

Zóó bestralen, zóó verhoogen,

Dat zij heilig worden mogen.

7 Juni.

Te lezen: Spreuken III : 1—7.

Spreuken III : 6. *Ken den Heer in al uwe wegen,
en Hij zal uwe paden recht maken.*

Als wij den Heer in onze wegen kennen, dan doorleven wij onze dagen met het oog op Hem geslagen. Dan kiezen wij niet eigenwillig onzen weg, maar vragen Hem gedurig: Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal? Dan brengen wij al, wat op onze wegen ons ontmoet, tot Hem, opdat Hij ons wijsheid geve, opdat Hij ons beware van tegen Hem te zondigen, opdat Hij ons vrij houde van overmoed en van moedeloosheid beide. Als wij Hem in onze wegen kennen, dan raadplegen wij Zijn woord, en luisteren naar de inspraken van Zijnen Geest, niet steunend op eigen doorzicht, maar begeerig, dat ons verstand verlicht worde door het licht van Boven. Een gevoel van diepe afhankelijkheid vervult dan ons gemoed, maar tevens een kinderlijk vertrouwen, dat onze Vader ons niet zal overlaten aan onszelfen, dat onze kleine belangen en zorgen niet te klein zijn voor Hem, die in Christus ons liefheeft, en ons voor tijd en eeuwigheid beide zegenen wil.

Ons leven lang zijn wij niet uitgeleerd aan deze les. Eerst, als onze ziel voor den Heer is gewonnen, beginnen wij bij enkele, belangrijke zaken, bij gewichtige keuzen, bij keerpunten in ons leven, naar Hem te vragen. Doch als wij in het geloofsleven vorderen, dan wordt de kring al ruimer en ruimer van dingen, die wij tot onzen God gaan brengen, waarbij wij Zijne voorlichting vragen, Zijn steun inroepen; dan leeren wij meer en meer geduriglijk te wandelen aan Zijne hand.

Daar is aan dit kennen van den Heer in al onze

wegen eene heerlijke belofte verbonden: „Hij zal uwe paden recht maken.” Neen, daar wordt niet gezegd: Hij zal uwe paden effen maken; Hij zal voortdurend uwen weg met bloemen bestrooien. Het blijft waarheid: Eenerlei wedervaart den rechtvaardige en den onrechtvaardige. De paden van Gods kinderen kunnen zeer steil en hobbelig zijn. Maar *dit* wordt beloofd: Hij zal die paden recht maken. Hij zal zorgen, dat uwe wegen geene doolpaden worden, die u ten verderve voeren; Hij zal uwe paden recht doen uitloopen op het doel, dat Hij met u voor heeft: uwe heiligmaking en vorming voor het Vaderhuis. Is dit niet juist, wat wij behoeven? Wat zou een gemakkelijken weg ons baten, zoo die niet voerde tot het doel? Bij elken weg is het niet om den weg, maar om het doel te doen. Als onze trouwe Leidsman onze paden recht maakt, dan is de komst ons geë waarborgd in het vaderland der rust, waar gedankt zal worden voor elken weg, waarop God wilde leiden.

Den Heer moet gij vertrouwen,
 Begeert gij d' uitkomst goed;
 Op Hem uw hope bouwen,
 Zal 't slagen, wat gij doet;
 Door geen bekommeringen,
 Geen klagen of geen pijn
 Laat God Zich iets ontwringen:
 Hij wil gebeden zijn.

8 Juni.

Te lezen: 1 Tim. IV : 4—10.

1 Tim. IV : 8^b. *De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de beloften des tegenwoordigen en des toekomenden levens.*

Godzaligheid tot alle dingen nut — hoe kan dat gezegd worden? vraagt menigeen. Laat het waar zijn,

dat zij nuttig is voor de eeuwigheid, — maar wat nut brengt zij nu, in het heden? Ziet men dan, dat de godvreezenden vrij blijven van ziekte en ramp, van kommer en verdriet? Zegt niet de Bijbel zelf: „Eenerlei wedervaart den rechtvaardige en den goddelooze?”

En toch spreekt de Apostel alzóó niet zonder groote oorzaak. Zeker, in het levenslot is geen verschil te zien; en zoo *moet* het ook zijn, zal niet de mensch door zelfzucht tot de vreeze Gods worden gedreven. Maar in de wijze, waarop dat gelijke levenslot wordt gedragen, — welk een verschil tusschen den godzalige en den wereldling! Eerstelijk reeds dit: de godzaligheid geeft glans en gloed aan de levenstaak, die anders, ach! zoo afmattend, zoo neerdrukkend zijn kan. Wordt het leven zonder God doorgeleefd, hoe nietig, hoe onbeduidend is dan alle arbeid, waaraan het kind des menschen zwoegt! 't Is immers al te zwaar, te werken voor wat toch weêr vergaat; 't geheele leven is „een wandelen naar de dooden toe.” Maar als nu het leven met God wordt doorleefd, zeker! dan blijft de handwerksman aan den arbeid, en de huismoeder aan haar dagelijksch bedrijf, en de koopman aan zijne zaken, en de geleerde aan zijne onderzoekingen, -- maar al dat werk wordt met lichtglans bestraald, omdat men er God mede dient, in den aangewezen kring, en dus hetzelfde doet, als wat de Engelen in den hemel doen.

En voorts, laat vrij de lotsbedeeling gelijk blijven, — maakt het dan geen verschil, of men er de slagen van een noodlot in ziet, of de beschikking van een God, dien het hart als Vader leerde kennen? Elke leiding door wijze liefde bestuurd te weten, — hoe geeft het gelatenheid en tevredenheid, en vast vertrouwen: het eind zal zeker zalig zijn!

Alsof nu dit alles niet genoeg ware, heeft de godzaligheid ook de belofte des toekomenden levens. Eene belofte, gegrond in de trouw van den Heer; gewaarborgd door het begin der eeuwige vreugde, die God reeds hier uitstort in het hart. Voorwaar! wèl mag het de goede keuze heeten, dien God te kiezen tot zijn deel, die met zóó rijke gaven kroont. Wel mag het bemoediging heeten in den strijd des geloofs, te ervaren, hoe alle dingen nieuw zijn gemaakt voor wie in Christus is!

Wie maar den goeden God laat zorgen,
 En op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
 Is bij Hem veilig en geborgen,
 Dien redt Hij godlijk, wonderbaar:
 Wie op den hoogen God vertrouwt,
 Heeft zeker op geen zand gebouwd.

9 Juni.

Te lezen: Jes. XLII: 1—7.

Jes. XLII: 3. *Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rookende vlaswiek zal Hij niet uitblusschen.*

Wat ligt er eene wonderbare teederheid in hetgeen hier van den Gezondene Gods, den Knecht des Heeren wordt uitgesproken! Hoe weinig zou er noodig zijn om een gekrookt, een geknakt riet ganschelijk te verbreken! Hoe lichtelijk wordt eene rookende vlaswiek, waaraan nog slechts een vonksken gloort, geheel uitgebluscht! Maar de machtige Redder en Helper toont Zijne macht juist in het sparen, het behoeden en bewaren; Zijn komen is niet in storm of aardbeving, maar in het suizen eener zachte koelte.

Voor hoevelen is dit woord reeds ten troost geweest, bij den blik op eigene ellende! Ach, ons geestelijk leven

kan zoo mat en zoo zwak zijn, dat we slechts in een gekrookt riet, in eene rookende vlaswiek ons beeld vinden. Indien we voelen, zoo krachteloos te staan tegenover de taak des levens, zoo zwak tegenover de verzoeking, die ons aan alle zijden omringen; indien onze gebedsoefening kwijnende is, en de beloften Gods aan ons voorbij gaan, zonder onze ziele op te beuren; indien onze betooning van ijver in den dienst des Heeren verslapt is, en de vijand der ziele ons aanvalt met de twijfeling, of wij wel inderdaad tot het verbond der genade behooren, — wat is het dan liefelijk te mogen weten: 't gekrookte riet wordt niet verbroken, de rookende vlaswiek wordt niet uitgebluscht! Oók in die droeve zielsgestalte mogen wij komen tot onzen Heiland, die ontfermend nederziet op al die ellende, en die Zijne genade niet onttrekt, omdat maar zoo weinig daarvan door ons hart is toegeëigend. Die vlaswiek is toch *Zijn* maaksel; daarom zal Hij haar niet verbreken; die glimmende vonk is toch door *Hem* aangestoken; daarom zal Hij die niet uitblussen. Integendeel, dat zwakke zal Hij sterken; die vonk zal Hij aanblazen tot eene vlam. Dat is Zijne eere; dat waarborgt Zijne trouw.

Zoo late dan ons hart zich niet nederbuigen, alsof het nu buiten hope ware. Alleenlijk, laat ons niet doen alsof zoo kwijnende zielsgestalte de rechte ware, alsof onze Heer ons in dien staat wilde laten! De liefelijke belofte is er, — worde zij ons slechts niet een oorkussen der traagheid! Een eikeboom der gerechtigheid, een brandend licht, — dát is wat den Heer verheerlijkt; dát is het, wat Hij van ons, ellendigen in onszelfen, wil maken door Zijne genade.

De Heer is mijn Herder!

Hij waakt voor mijn ziel:

Hij brengt mij op wegen
 Van goedheid en zegen.
 Hij schaagt m', als ik wankel,
 Hij draagt m', als ik viel.

10 Juni.

Te lezen: Marc. XII : 28 — 34.

Marc. XII : 34. *Gij zijt niet verre van het
 Koninkrijk Gods.*

Gelukkig de mensch, van wien de Mond der waarheid dit getuigen kan! Wat is het, waardoor dat getuigenis uitgelokt wordt? Deze mensch heeft een eerlijk hart; een hart, dat de waarheid, door Jezus hem voorgehouden, beaamt met volle toestemming. Was ook hij opgevoed in het Jodendom zijner dagen, dat den dienst Gods stelde in allerlei uitwendige verrichtingen, — zoodra Jezus voor hem uitspreekt, dat het kort begrip der wet in liefde, liefde tot God en liefde tot de naasten in ondeelbare eenheid, bestaat, geeft hij daaraan de volle, nadrukkelijke toestemming zijns harten. Die eisch treft hem; zulk een leven straalt voor hem in den glans van een heerlijk ideaal; het heeft de bewondering zijner ziel.

Welk een verschil tusschen zulk een gemoedsbestaan en de vijandschap der Farizeën, of de stompzinnigheid der menigte! Deze mensch heeft een oog, heeft een hart voor des menschen ware bestemming; hij is niet verre van het Koninkrijk Gods.

Niet verre, — maar toch nog niet ingegaan. En wat baat het niet verre zijn, als er geen ingaan volgt? Wat baat het, niet verre van de haven te zijn, als het schip op de rotsen wordt te pletter gestooten? Wat baat het, niet verre van de vrijstad te zijn, als toch de bloed-

wreker achterhaalt? Wat baat het, niet verre van 't vaderhuis te zijn, als men toch omkomt in het moeras?

De uitspraak: „Gij zijt niet verre!” is geen oorkussen voor trage rust, maar een prikkel, die tot voortgaan aandrijft. Wat ontbreekt nog aan den man, tot wien Jezus dat woord spreekt? Hij weet, wie hij zijn moet, maar hij tracht er nog niet naar, zoo te worden. Het weten voert nog tot geen doen. Komt het zoover, dan zal hij tot de erkenenis komen, dezen Jezus als Heiland noodig te hebben; dan zal de wet hem voeren tot het Evangelie; dan zal zijn kennis hem brengen tot het geloof, en door het geloof tot een wandelen op de wegen des Heeren.

O, dat onze ziel er niet mede tevreden zij, niet verre te wezen! Wie niet ingaat; wie niet komt tot den Heiland; wie niet door Zijnen Geest zich laat leiden tot geloof en wedergeboorte, — die verliest weder, wat hij aanvankelijk bezat, en het einde is, dat hij verre, verre afdwaalt van zijn heil. Zijn aanvankelijk onze oogen geopend en onze begeerten gericht naar het Koninkrijk Gods, haasten wij ons dan om aan te grijpen, om de beslissende keuze te doen. Zalig hij, voor wien het „niet verre zijn” overgaat in een „ingegaan zijn.”

Trek mij, Vader! tot den Zoon,
Dat Uw Zoon me aan U verbindt!
Dat Uw Geest mijn hart bewoon!
En 'k aldus Uw vrede vinde,
Vrede, die mij nooit verlaat,
Die 't verstand te boven gaat.

11 Juni.

Te lezen 1 Kon. XVIII : 17—24.

1 Kon. XVIII : 21. *Hoe lang hinkt gij op twee gedachten? Zoo de Heere God is, volgt Hem na, en zoo het Baäl is, volgt hem na.*

Aarzelend en wankelend stond het volk der tien stammen tusschen den dienst des Heeren en den dienst van Baäl. Tot den dienst des Heeren dreef de herinnering aan Zijne groote daden, voor Israël gedaan, en de inspraak des gewetens, die de eischen Zijner wet als rechtmatig deed erkennen. Tot den dienst van Baäl dreef het voorbeeld der volken, waarmede zij in aanraking kwamen, dreef bovenal de zinnelijke lust, die door een eeredienst werd aange-trokken, welke het tegendeel deed van zedelijke vorde-ringen te stellen. Zoo leefden zij voort, niet openlijk brekend met het één noch met het ander; geslingerd door wisselende indrukken. Zoo was er reden voor het woord des Profeten: kiest, kiest met beslistheid!

Voor hoevelen nog is dit een woord op zijn pas! Hoevelen, in een Christenland, breken wel niet openlijk met den dienst Gods, maar evenmin met den dienst der wereld! Zij houden godsdienstige vormen aan van kerk-gaan en schriftonderzoek; zij hebben indrukken en aandoeningen, nu en dan voornemens om het hart den Heer te geven, — maar daarnaast houdt de wereld de liefde hunner ziel. Het najagen van vermaken, het streven naar geld, het zoeken naar eer, — dat alles verdrijft telkens en telkens weer, wat in hun hart naar God uitgaat. Ze willen God niet loslaten, omdat zij 't niet durven; ze willen de wereld niet loslaten, omdat zij 't niet wenschen.

Hoe jammerlijk is zulk een bestaan! Tot rechte vreugde in God kan het hart met zulk een verdeeld zoeken niet komen; en omgekeerd, ook het wereldsche streven bevredigt niet, omdat eene stem in het hart gedurig aan God herinnert. Heeft God recht op uwe liefde, geef ze Hem; heeft de wereld er recht op, geef ze haar! Kom tot beslissing, o gij hinkende op twee gedachten! Zult gij nog aarzelen, als gij waarlijk deze beide tegenover elkander stelt? Aan de ééne zijde, God, uw Schepper en Weldoener; aan de andere zijde, de nietige, vergankelijke wereld, de dingen, die reeds bij 't bezit geen vrede geven, en eenmaal gewisselijk ontvallen.

Of zegt gij: ik weet wel, wat recht is, maar ik heb geene kracht, om de betoovering der wereld te breken? Zekerlijk, dat hebt gij ook niet. Maar daar is Een gekomen, die de macht heeft, welke u ontbreekt. Zonder Mij kunt Gij niets doen, zegt Jezus. Doch met en door Hem kunt gij, wat voor uwe eigene kracht te zwaar is. Een Paulus, die er de proef van genomen heeft, getuigt: Ik vermag alle dingen, door Christus, die mij kracht geeft. Zoek ook gij het bij Hem, en Hij verandert de jammerlijke slingeren in een blijmoedig gaan op den weg des Heeren.

„Ik wil niet, dat de zondaar sneev’,”

Zoo zweert God Zelf, „maar dat hij leev’;”

Hij roept: „bekeer, bekeer u dan

Tot Mij, die U behouden kan.

Verlaat, verlaat uw kwade paân,

Waarom zoudt gij verloren gaan?”

12 Juni.

Te lezen: Eph. II : 4—10.

Eph. II : 8, 9. *Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof; en dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme.*

Uit genade! Uit genade! Dat is de blijde boodschap, die daar klinkt de eeuwen door. Zoo wonderbaar is die boodschap, dat zij aan het kind des menschen ongelooftelijk voorkomt, en dat hij op allerlei manieren eigen werk en verdienste voor die genade in de plaats stellen wil. Ach, wat is er al niet, in den loop der eeuwen, beproefd om Gods gunst te verdienen! Wat al ijdele zelfkweeling! Wat al eigenwillige godsdienst!

Maar als de Geest des Heeren ons aan onszelfen ontdekt, dan verstaan wij wel, dat wij er met eigen verdienste niet komen. Dan leeren wij onszelfen kennen melaatsch van het hoofd tot de voeten, onmachtig om iets aan God te kunnen toonen, wat de Heilige zou kunnen aannemen als aan Zijnen eisch beantwoordend. Dan wordt dat Evangelie ons dierbaar, dat van vrije genade spreekt; dat niet wijst op een werk, dat gedaan moet worden door ons, maar op een werk, dat gedaan is door God; een werk der redding van schuldige zondaren, door middel van den arbeid der ziele van den Middelaar Gods en der menschen, van het verzoeningswerk, volbracht op het vloekhout des kruises.

Uit genade; door het geloof. Dat geloof is het middel, waardoor de genade wordt toegeëigend, de hand, waardoor de gave wordt ontvangen. En opdat nu ook van dit aannemen en ontvangen de mensch zich niet de eere zou geven, voegt Paulus er aan toe; „en dat niet uit u, het is Gods gave.” Dat deze weg des behouds er is;

dat door het geloof de zondaar gered wordt, dat is, van het begin tot het einde, gawe Gods. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Alle werk des menschen is uitgesloten, opdat alle roem uitgesloten zou blijven. Alles, alles is genade!

Heerlijk Evangelie voor vermoeiden en belasten! Woord der verootmoediging voor allen, die met zichzelf zijn ingenomen! Zie, wij kunnen onze zielsgesteldheid kennen aan den indruk, dien dit woord op ons maakt. Indien ons hart er tegen opkomt, dan staat het niet wèl met ons; indien het ons eene blijde boodschap Gods is, dan is dat een bewijs, dat ook aan onze ziel die reddende arbeid Gods is aangevangen. Dan leeren wij hoe langer hoe meer er voor danken, dat niets meer aangebracht behoeft te worden, en dat de grond, waarop wij bouwen, niet ligt in onszelfen, maar in de trouw van Hem, die Zich over onze ziel ontfermde.

Alle roem is uitgesloten!

Onverdiende zaligheên

Heb ik van mijn' God genoten,

'k Roem in vrije gunst alleen;

Ja, eer ik nog was geboren,

Eer Gods hand, die alles schiep,

Iets uit niet tot aanzijn riep,

Heeft Zijn liefde mij verkoren:

God is liefd', o Englenstem,

Menschentong, verheerlijkt Hem!

13 Juni.

Te lezen: Psalm XCIX.

Ps. XCIX : 8. *Gij zijt hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hunne daden.*

Als eene duidelijke opheldering van dit Psalmwoord komt ons als vanzelf de geschiedenis van David voor

den geest, wien, op zijn oprecht berouw, vergeving aangekondigd werd, doch die tegelijk ontzaglijke straf ontving voor zijne zonde, met Bathseba en tegen Uria begaan. God vergeeft, maar ook, Hij straft; vergeving is niet hetzelfde als wegneming der straf.

Vergeving is iets veel hoogers dan kwijtschelding van straf. Vergeving is wederherstelling in de gunst Gods, wederaanknooping der betrekking tusschen God en de ziel, die door de overtreding verbroken was. Wie vergeving ontving, draagt de zalige bewustheid met zich om: God is mijn Vader, en ik ben Zijn kind! God wendt Zijn aangezicht in liefde tot mij, en mijn hart mag tot Hem toevlucht nemen en op Hem vertrouwen. Laat er nog straf zijn te dragen, er is toch geene scheiding meer tusschen Hem en mijne ziel; mijn gebed mag opstijgen tot Zijnen troon, en de toevloeiingen Zijner genade verwikken mijn hart.

Vergeving, — deze is de eerste en de grootste der geestelijke zegeningen. Daarom noemt Paulus haar als het inbegrip van het gansche heilgoed, door den Heiland verworven, als hij zegt: „in Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden.” Wie vergeving ontving, is in kinderrang en kinderrecht hersteld.

Maar kwijtschelding van straf kan daarmede niet immer gepaard gaan. Vooreerst, daar zijn straffen, die noodzakelijke uitvloeisels der overtredingen zijn; zoolang nu dit aardsche bestaan duurt, wordt die orde, door God eenmaal ingesteld, in stand gehouden. Ten andere, die straffen moeten in het oog der menschen de heerlijkheid Gods hoog houden; ook bij Zijne kinderen bezoekt Hij het kwade! Doch er is nog meer: die straffen blijven heilzame tuchtmiddelen voor Gods kinderen zelve. Smart-

volle herinneringen blijven zij aan het gepleegde kwaad, opdat er waakzaamheid zijn zou, om niet opnieuw in dit of dergelijk kwaad te vervallen. Den ootmoed bewaren zij in het hart, dat anders zoo licht zich op het genot van Gods gunst zou verheffen. Ja waarlijk, Hij, die ons een vergevend God is, Hij moet wrake doen over onze misdaden. Dat is geen *gebrek* aan liefde; dat is, voor wie weer in gunst werd aangenomen, *bewijs* Zijner liefde. Het behoort bij de vorming in de oefenschool; het kan eerst wegvallen, waar de oefenschool wordt verwisseld voor het Vaderhuis.

Geeft dan eeuwig' eer
Onzen God en Heer!
Klimt op Sion, toont
Eerbied, daar Hij woont,
Daar Zijn heiligheid
Haren glans verspreidt;
Heilig toch en t' eeren
Is de Heer der heeren!

14 Juni.

Te lezen: Gen. VI: 12—22.

Gen. VI: 18. *Maar met u zal Ik Mijn verbond oprichten; en gij zult in de ark gaan, gij en uwe zonen, en uwe huisvrouw en de vrouwen uwer zonen met u.*

Als de wateren des gericht's de aarde zullen bedekken, belooft de Heer aan Noach, dat Hij hem en al de zijnen zal sparen. Noach was rechtvaardig en godvreezend, eene uitzondering te midden zijner tijdgenooten, die hunnen weg bedorven hadden; geen wonder dus, dat de sparende genade Gods hem veilig doet zijn.

Doch waarom worden ook die huisgenooten gespaard, van wie niet bericht wordt, dat zij godvreezend waren? Kennelijk en klaarblijkelijk worden zij gespaard ter wille van Noach; zij deelen in den zegen, die daar rust op het hoofd des gezins, en het welbehagen, dat God in hem heeft, komt hun ten goede.

Daar wordt ons in deze geschiedenis eene treffende opheldering gegeven van de wijze, waarop een zondaar behouden en de zaligheid deelachtig wordt. Gelijk om Noachs wil, Noachs huisgezin wordt bewaard in den zondvloed, zóó wordt om Christus' wil Zijne gemeente gerukt uit het oordeel, en ingevoerd in de zaligheid des eeuwigen levens. Geene eigene waardigheid, maar alleen toegerekende gerechtigheid schenkt haar deel aan dat heil. Al onze vastheid, heel de grond onzer hope, ligt buiten ons, ligt alleen in den algenoegzamen Heiland. Gelijk Noachs godsvrucht een aardsehen zegen aan de zijnen aanbracht, zóó brengt de Meerdere dan Noach, de eeuwige Zoon des Vaders, een eeuwigen zegen aan wie Hem toebehooren. Heel onze behoudenis is vrucht van genade alléén.

Maar tegelijk ligt, in die overeenkomst tusschen de redding van Noachs gezin en onze redding voor de eeuwigheid, eene ernstige herinnering. Wie deelen in Noachs zegen? Alleen zij, die hem toebehooren.

Alzoo nu ook deelen in den zegen van Christus alleen zij, die met Hem zijn verbonden. Zoo waarlijk als er eene bloedsbetrekking tusschen Noach en de zijnen bestond, moet er een geestelijke band zijn tusschen Christus en wie daar deelen zullen in Zijn zegen. Die band is de band des geloofs, de band der levensgemeenschap met Hem. Niemand wordt behouden dan die een lid van Zijn lichaam, een rank van den waren wijnstok ge-

worden is. Dat dan onze ziel zich nauw voor God beproeve, of zij met goeden grond vertrouwend kan uitzien naar den dag des gericht!

Zingt des Hoogsten Zoon,
 Ons van God gegeven!
 Van Zijn' hoogen troon,
 Op gena' gegrond,
 Stroomt voor 't wereldrond
 Eeuwig heil en leven.

15 Juni.

Te lezen: Phil. III : 12—21.

Phil. III : 12. *Niet dat ik het alreede gekregen heb, of alreede volmaakt ben, maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.*

Nog niet volmaakt! Voorwaar, dat predikt ons de dag aan den dag. Wat al vlekken en smetten; wat al tekortkomingen; wat al traagheid in het benaastigen! 't Is nu maar de vraag, of die erkenning ons tot diepe smart is, of dat wij er in berusten als in een onvermijdelijk noodlot. Drijft het ons waarlijk uit tot den Heer met ootmoedige schuldbelijdenis, met een smeecken om genade, met een erkennen, dat het zóó niet behoefde te zijn, waar Hij zooveel bemoeiing der genade met ons maakt?

Dàn alleen zullen wij ook met Paulus kunnen zeggen: ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht. Besef van schuld en bijblijvende zonde mag niet verlammen in den strijd tegen het kwade. En dat zal het ook niet, indien maar waarlijk het hart met oprecht geloof aan den Heer is verbonden. Dan toch is de heiligmaking

niet een last, waaronder men zucht, maar de eigen keuze en de vurige begeerte der ziel. Het doel te bereiken, om van zonden verlost te worden, — hoe innig wenscht het ons hart, als wij danken mogen voor ontvangene genade! En al weten wij, dat wij op aarde nooit zoo ver zullen komen, dat wij zeggen kunnen: ik heb het doel bereikt, — als we er dan toch maar dichter bij mogen komen! Als we dan toch maar iets beter onze roeping mogen vervullen in stille plichtsbetrachting! Als maar onze gemeenschap met den Heer nauwer mag worden! Als maar de kracht der zonde in onze leden meer gebroken, en de macht der verzoekeningen geringer mag worden! We *kunnen* niet nalaten te „jagen of wij het ook grijpen mochten”; en daarom grijpen wij dan ook alle hulpmiddelen aan, door onzen God ons gegeven; daarom onderzoeken wij Zijn Woord, heiligen Zijnen Rustdag, houden aan in het gebed, vermijden de plaatsen en de verhoudingen, die ons in verzoeking zouden kunnen brengen; we jagen naar het doel met ingespannen krachten.

En wij doen dat, met goeden moed. De dagelijksche ervaring: ik ben er nog niet! dooft niet het vertrouwen: ik zal er komen! Want, we hebben wat beters om op te rekenen, dan ons streven. Wij, die nog zoeken te grijpen, wij *zijn* gegrepen, gegrepen door de machtige hand onzes Heilands, die ons tot Zijn eigendom maakte. En Hij laat niet los, wat Hij heeft gegrepen; Hij bewaart de zijnen, en zet Zijn werk in hen voort. Wat is onze heiligmaking anders, dan *Zijn* werk in ons? Hij zal Zijn werk *in* ons voltooien, gelijk Hij Zijn verzoeningswerk *voor* ons volbracht heeft.

God kan alleen dat hart doorgronden:
Maar zoekt gij, voor Zijn aangezicht,

Oprecht naar uw verborgen zonden,
 Hij geeft u telkens meerder licht;
 Dan is uw weg en gang gewis,
 Dan wandelt g' in geen duisternis.

16 Juni.

Te lezen: Hand. V : 26—33.

Hand. V : 29. *Men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen.*

„Alle ziele” vermaant Paulus, „zij den machten over haar gesteld onderworpen.” Dit woord van Petrus: „men moet God meer gehoorzamen dan den menschen,” wijst aan, wat alléén een grens stelt aan die vermaning van Paulus. De overheid is te gehoorzamen om Gods wil; doch waar die overheid tegen God zich keert, daar mag voor den Christen de keuze niet twijfelachtig zijn. Dat beginsel was het, wat eenmaal aan ons voorgeslacht reden en recht gaf, om op te staan tegen den Koning van Spanje; God te dienen naar Zijn woord, mocht niet nagelaten worden ter wille eens menschen.

Gelukkig wij, aan wie de pijnlijke keuze bespaard blijft tusschen het gehoorzamen aan God, en aan onze aardsche overheid! Maar heeft daarom het woord van Petrus voor ons niets meer te zeggen? Hij noemt de overheid niet; hij spreekt in het algemeen van „menschen.” En als wij het woord dien algemeenen zin laten behouden, hoe vaak komt dan nog de vermaning te pas, ons hier gegeven!

Daar is eene macht, sterk en geducht in hare uitwerkselen, die men de „publieke opinie” noemt. Niet straffeloos wordt zij weerstaan. Wie het waagt, anders te doen, dan „men” doet; wie zich onthoudt van wat

„men” betamelijk rekent; wie eene andere beschouwing der dingen durft hebben, dan die in de toongevende kringen gehuldigd wordt; wie zonde durft noemen, wat de meerderheid geoorloofd rekent, — die geldt voor een dwaas, voor een dweper; die zal alras gevoelen, dat men hem terzijde dringt, — zoo niet erger!

En toch, dáár waar Gods gebod spreekt, daar *mag* de Christen niet mededoen met de meerderheid, niet mededrijven met den stroom; daar moet hij tegen stroom op gaan om Gods wil. Meegaandheid en inschikkelijkheid is uitnemend in alle onverschillige dingen; „zoo-veel in u is, houdt vrede met alle menschen.” Doch moet die vrede gekocht worden door ongehoorzaamheid aan God, door verloochenen van den Heiland, door gelijkvormig worden aan de wereld, die in het booze ligt, — dan kiese onze ziele den pijnlijken strijd boven den schandelijken vrede! God gehoorzamen, dát is onze dure roeping, waarvan niets ons afbrengen mag; God gehoorzamen, Hem, die recht heeft op de liefde onzer ziel. Zoo vreeze dan ons hart niet den mensch, het kind der aarde; zoo houde ons harte vast aan Hem, die als de almachtige Koning regeert.

Gij, Christen! die op Hem vertrouwt,
 Gij moet geen dreigen vreezen;
 Die God, die van den hemel schouwt,
 Zal ons een toevlucht wezen:
 Der legerscharen Heer
 Waakt voor Zijn woord en eer,
 Geeft ons geduld in nood,
 En kracht, en moed in dood,
 Wie zou dan dreigen vreezen?

17 Juni.

Te lezen: 1 Sam. XVI: 4—13.

1 Sam. XVI: 13^a. *Toen nam Samuel den oliehoorn, en zalfde David in het midden zijner broederen.*

Belangrijk boven vele is het oogenblik in Israëls geschiedenis, waarin de jongeling tot koning gewijd wordt, die later een man naar Gods hart zal genoemd worden, die de stamvader wezen zal van het geslacht, waaruit later de Christus voortkomen zal. Maar wat deze gebeurtenis vooral leerzaam en aantrekkelijk voor ons maakt, het is, dat deze zalving ons het beeld is van eene andere, die wij, zooveel wij in Christus gelooven, deelachtig zijn; de zalving, waarop Paulus wijst, als hij zegt: „Die ons gezalfd heeft, is God.”

David wordt gezalfd, jaren vóór hij zijne koninklijke heerlijkheid ontvangen zal. Uitwendig blijven voor hem nog alle dingen dezelfde; zijne bekenden konden nog niet vermoeden, waartoe hij bestemd was. En is ook zoo niet voor den Christen de heerlijkheid, die hem wacht, nog verborgen? In 't uitwendig leven blijft zijn lot gelijk aan dat van andere menschen; in geringheid vaak, in zwakheid altijd, brengt hij hierbeneden zijne jaren door; zijne verheven bestemming aanschouwt hij alleen met het oog des geloofs.

Maar gelijk voor David die vroege zalving van groote beteekenis was, zoo is het ook met de wijding, die de Christen door zijne inplanting in Christus ontvangt. Voor David lag in die zalving eene krachtige opvoeding, om zich te gedragen, waardig zijner roeping. Zeker, op zijn koningschap kon hij zich niet voorbereiden, maar wel had hij zich te onthouden van alles, wat den toekomstigen Koning onwaardig zou zijn. En als dan de

Christen tot erfgenaam des hemels gewijd is, zal hem dat dan niet dringen met krachtigen drang, om te waken tegen alles, wat laag en onrein is, om los te worden van de wereld en hare begeerlijkheden?

Voor David was die zalving tegelijk eene versterking op den weg, dien hij betreden moest, eer hij zijne heerlijkheid ontving. O, wij verstaan het, dat hij eene enkele maal kleinmoedig uitroept: „Ik zal een dezer dagen door Sauls hand gewisselijk omkomen”; maar, dat hij toch doorgaans goedsmoeds was in allen nood, en zich sterkte in den Heer, zijnen God, — zal het niet dáárdor gekomen zijn, dat zijne zalving hem een waarborg gaf voor de toekomst? Zulke waarborg is ook ons geschonken, zoo-velen wij der hemelsche zalving deelachtig zijn. Onze God zal ons staande houden op den weg, hoe die ook moge loopen. Ook 't kwaad staat op, maar het stoort den vrede niet van wie verzekerd mag zijn: mijn God gaf mij het onderpand mijner toekomstige erve; mijn God houdt trouwe, en daarom, o mijn ziel, houd moed!

Is Hij ons Hoofd, zijn wij Zijn leden,
 Dan voegt het ons Hem natetreden;
 Al zwerven wij in tegenheên
 En vreemdlingschap nog hierbeneên,
 Ons burgerrecht is niet op aard:
 Hij baande 't spoor ons hemelwaart.

18 Juni.

Te lezen: Rom. XII : 1—8.

Rom. XII : 1. *Ik bid u dan, broeders! door de ontfermingen Gods, dat gij uwe lichamen stelt tot eene levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst.*

Tegenover het „niet kennende dienen” der Heidenen

(Hand. XVII : 23), en den dienst der schaduwen van Israël, noemt de Apostel in deze woorden, wat de redelijke godsdienst is. Die godsdienst bestaat, gelijk alle godsdienst, in het brengen van offeranden. Alleenlijk, hier zijn het geen uiterlijke dingen; hier zijn het de „lichamen”, het eigene, aardse leven, die tot offerande gemaakt worden: zulke toewijding alleen is de levende, heilige, Gode-welbehagelijke offerande.

Dit woord eischt van ons, dat onze godsdienst niet iets zij, dat naast of buiten ons dagelijksch leven omgaat. Neen! de krachten, de vermogens, die wij in ons gewone leven hebben aan te wenden tot vervulling onzer taak, moeten alzóó aangewend worden, dat wij er God mede dienen. Ons dagelijksch werk, wáárin het ook besta, moet gewijd en geheiligd worden, dáárdóór dat wij daarin en daarmede onzen God dienen. Ons gansche bestaan, in één woord, moet eene offerande tot Zijne eere zijn.

Heerlijk voorrecht, onwaardeerbare eere, alzoo in het leven van elken dag onzen God te mogen verheerlijken! Maar tegelijk, offeranden worden niet gebracht, tenzij ze door het vuur verteerd worden. Zoo kan dan die redelijke godsdienst onzen God niet worden toegebracht op een effenen, gemakkelijken weg. Daar is dooding des vleesch es noodig, indien onze lichamen, indien ons aardse bestaan Gode tot eere zal zijn. Zoo laat ons dan ons niet vreemd houden, indien de vervulling onzer roeping ons pijn doet; het dienen Gods in storelooze vreugd is voor den Hemel bewaard; hierbeneden is het een brengen van offerande!

Maar daarom dan ook dringt de Apostel daarop bij ons aan met eene herinnering aan de ontfermingen Gods. Waar zulke genade ons is geschonken, als God!

ons in Christus bereidde, is het daar te veel gevraagd, waar Hij van ons eene offerande begeert? O, vergeten wij toch niet: één schuldoffer heeft onze overtreding geboet, waardoor wij in het gericht Gods worden vrijgesproken. De offers, die wij brengen, zijn geene middelen tot verzoening; zij zijn de dankoffers van een hart, dat, door liefde gedrongen, de ontvangene genade beantwoordt.

Ja, U kiest ons hart
 Eeuwig tot zijn' Koning!
 Onder vreugd en smart
 Geld' Uw liefd' ons 't meest,
 Strekk' ons hart Uw' Geest
 Eeuwig tot een woning!

19 Juni.

Te lezen: 2 Kron. XXXIII : 9—16.

2 Kron. XXXIII : 13^b. *Toen kende Manasse,
 dat de Heere God is.*

Dat de Heer, de God Israëls, alleen waarlijk God is, dat had Manasse wel *geweten*, maar eerst nu *kende* hij het. Gewisselijk, het was hem door zijnen vromen vader Hiskia en diens omgeving geleerd; maar iets te weten van hooren-zeggen is nog geen kennen. In de jaren, waarin Manasse gruwelen op gruwelen stapelde, was het voor hem, alsof Jehova machteloos was, of niet bestond. Maar nu, nu was de Heer hem tegengekomen op zijnen boozen weg; nu was de Koning in vernedering en in lijden gebracht. Thans ziet hij in, dat Jehova God is, de almachtige Wereldbeheerscher, die zijn woeden voor een tijd heeft geduld, maar te Zijner tijd een: „tot hiertoe en niet verder!” heeft gesproken. Nu kent hij, wat hij tot nog toe slechts geweten, maar altijd voor-

bijgezien had, en hij verootmoedigt en bekeert zich, en wordt door God weer gezegend.

Voor hoe menigeen zijn diepe wegen noodig, om tot die erkenning te komen! Zoolang de zondaar voortleeft naar zijn lust, is Gods bestaan geene werkelijkheid voor hem, waarmede hij rekent; nood en druk, smart en teleurstelling moeten hem doen gevoelen: daar is een God, die leeft, en in den hemel vonnis geeft. Gode zij dank, dat het niet ontbreekt aan de leidingen, die tot die erkenning moeten voeren!

Doch die leidingen op zichzelf zijn nog niet voldoende. Een Farao voelt de oppermacht Gods, en hij verhardt het hart daartegen. Een Manasse voelt datzelfde, en hij leert kennen, dat de Heere God is. Daar is een volgen noodig van de trekkende genade Gods, die in die smartvolle lotsbedeelingen arbeidende is: het leed op zichzelf maakt den zondaar niet tot een kind Gods!

Beproeven wij dan onszelfen, of des levens leed bij ons reeds uitgewerkt heeft, waar het voor toegezonden wordt! Den Heer als God te erkennen, — dat moet de aanvang zijn van een zich keeren tot Hem. En — wie tot Hem zich keert, die leert in den Almachtige een' Vader in Christus, een God des ontfermens vinden.

God bracht, na tegenheden,
 Hen weêr op 't rechte pad,
 En richtte hunne schreden
 Naar een gewenschte stad.
 Laat zulken voor den Heer
 Zijn milde gunst bewijzen,
 Zijn wond'ren, Hem ter eer,
 Voor 't gansche menschedom prijzen!

20 Juni.

Te lezen: Psalm CIII.

Psalm CIII: 2. *Loof den Heer, mijne ziel, en vergeet geene van Zijne weldaden!*

Vergeet geene van Zijne weldaden! Voorwaar, ook in deze brengen wij het niet verder dan tot een pogen. Ook van die weldaden geldt: „zou ik ze tellen? harer is meer dan des zands aan den oever der zee.” Hoevele dagelĳksche weldaden, die we eerst opmerken, wanneer zij voor een oogenblik ons onthouden worden! Hoevele uitreddingen uit allerlei bezwaren! Hoeveel bekrachtiging tot onzen arbeid! Hoevele bloemen gestrooid op ons pad, waar God de harten der menschen beweegt om ons liefde of vriendschap te bewijzen!

Sta bij alle deze zegeningen stil, o mensch! opdat uwe ziel den Heer love voor Zijne trouw. Maar zelfs een aanvang daarvan zal in uw hart niet zijn, tenzij gij eerst en meest Hem dankt voor Zijne geestelijke zegeningen. Daarop wijst David heen, als hij zijne opsomming aanvangt met de herinnering: „Die al uwe ongerechtigheid vergeeft.” Dat is de eerste en grootste aller weldaden, dat de heilige God ons niet doen wil naar onze zonden. En mocht reeds de vrome des Ouden Verbonds alzoo spreken, hoeveel rijker stof nog hebben wij, die God in Christus kennen! Vergeet niet, o mijne ziel! — alzoo spreke ons hart — dat gij een rijken Heiland van God hebt ontvangen, die uwe schuld heeft geboet op het hout der schande. Vergeet niet, dat God u bearbeid heeft door Zijnen Geest, opdat gij in den geloove dien Heiland zoudt aannemen. Vergeet niet, dat die Geest van dag tot dag in u werken, en u heiligen wil. Vergeet niet, dat gij een erfgenaam zijt des eeuwigen

levens, en dat de trouw van uwen goeden Herder u bewaren wil, opdat gij niet afdwaalt van het levenspad.

Dan zult gij uwen God te loven hebben onder alle levensomstandigheden, en dan ook zal uw oog recht geopend worden om Zijne tijdelijke zegeningen te zien en te genieten. Uitvloeisels worden zij u van die ééne, onwaardeerbare genadebetooning. Dan gaat gij niet meer klagend uwen weg, maar geeft Gode lof voor Zijne ontferming. Dan prijst en verheerlijkt gij Zijnen heiligen Naam, omdat gij weet, wat gij hebt aan uwen God; dan looft gij Hem op aarde, tot gij het eenmaal beter doet daar Boven.

Loof, loof den Heer, mijn ziel! met alle krachten;
Verhef Zijn' naam, zoo groot, zoo heilig t' achten.

Och, of nu al, wat in mij is, Hem preez'!
Loof, loof mijn ziel, den Hoorder der gebeden;
Vergeet nooit één van Zijn weldadigheden!
Vergeet ze niet; 't is God, die z' u bewees!

21 Juni.

Te lezen: Hand. VIII : 26 - 40.

Hand. VIII : 39. *En de Kamerling reisde zijnen weg met blijdschap.*

Voorwaar! deze blijdschap was wel iets gansch bijzonders. Naar 't uitwendige geoordeeld, had de Kamerling er geene reden toe. Of zou hij niet, met zijn nieuw geloof, gansch alléén staan in zijne omgeving? Vroeger, toen hij het Heidendom had vaarwel gezegd om den God Israëls te gaan aanroepen, had misschien die overgang eenige moeite gekost; maar in elk geval had hij toen den steun van het volk der Joden, in grooten getale in zijn vaderland aanwezig. Maar nu, nu zal hij alléén

staan; alléén staan met de aanbidding van eenen gekruisigde, den Heidenen eene dwaasheid, en den Joden eene ergernis. Wat kan hij anders wachten, dan vijandschap en verachting, van alle zijden tot hem komend?

En toch, 't is wel met reden en recht, dat hij zijnen weg met blijdschap reist. Is niet dát, wat hij vond, méér waard dan alles, wat hij er voor zal moeten opofferen; de parel van groote waarde, voor welker bezit hij zich gaarne het verlies van al het zijne getroost?

Dien God, naar Wien zijn hart zocht, toen hij pro-selyt was geworden, hij had eerst nu Hem waarlijk gevonden. Niet langer uit de verte en met siddering zag hij tot Hem op, gelijk Israël onder de bedeeling der wet; nu was in Christus God dicht bij hem gekomen, geopenbaard in menschelijk vleesch, geopenbaard als een God van genade. Nu had hij niet meer den schaduw-dienst der offeranden; nu kende hij Hem, op Wien alle offers hadden heengewezen, het heilige Godslam, ook voor *zijne* zonde geslacht. Nu kende hij den Vorst des levens, die den dood had verwonnen en leven en onverderfelijkheid aan het licht had gebracht. Is het dan wonder, dat hij zijnen weg met blijdschap reist?

Wat de Kamerling van Jezus had leeren kennen, dat weten ook wij van Hem. Doet dat ook ons den weg met blijdschap reizen, dien wij te gaan hebben? Dat hangt er van af, of onze kennis eene bloote verstandskennis is, of wel eene kennis met het hart. Wie waarlijk in Jezus den Heiland zijner ziele vond, hoe zou hij niet door dit moeilijk leven met blijdschap heengaan? Wie Jezus kent en liefheeft, reist zijnen weg niet eenzaam; een Gids geleidt hem, een trouwe Helper en Voorganger op den weg naar 't Vaderhuis. Zoovelen wij dan Hem kennen, laat ons niet toelaten, dat men onze blijdschap

van ons neme. We hebben tot dankbare blijdschap ruime stof, — en in deze arme, troostelooze wereld verheerlijken wij onzen Heiland allermeeest dáárdoor, dat wij het toonen, welke zaligheid Zijne gemeenschap geeft aan het hart.

O, hoe blij te moede,
 Gever van al 't goede,
 Maakt Gij mij het hart!
 Die op U vertrouwen
 Doet G' Uw heil aanschouwen,
 Redt G' uit alle smart.
 Nimmermeer doet Gij, o Heer,
 Vriend en troost in droefenissen!
 Mij verkwikking missen.

22 Juni.

Te lezen: Hebr. VIII: 1—6.

Hebr. VIII: 1. De hoofdsom nu der dingen, waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zoodanigen Hoogepriester, die gezeten is aan de rechterhand van den troon der majesteit in de hemelen.

Dat is niet alleen de hoofdsom, het kort begrip, van den Brief aan de Hebreëen; dat kan in zekeren zin het kort begrip van het gansche Evangelie heeten.

Wij hebben een Hoogepriester; een, die niet maar dat ambt afbeeldt, gelijk Aäron en zijne nakomelingen, maar die in waarheid Hoogepriester is. Wat wil dat zeggen? Dit, dat er Eén gekomen is om de klove te dempen, die den mensch van God gescheiden hield, om verzoening aan te brengen voor de schuld, zoodat nu de heilige God in gunst kan nederzien op den schuldigen mensch, zonder dat Zijne heiligheid, — en dus Zijn eigen wezen, — vernietigd werd.

En die Hoogepriester is nu gezeten aan de rechterhand van den troon der majesteit in de hemelen. Dat

zegt dus, dat het werk, dat Hij is komen volbrengen, volbracht is, en dat Hij nu is verhoogd om de vruchten Zijns werks mede te deelen aan wie tot Hem komen: de Vader heeft Zijn Amen gesproken op het woord des Zoons: „Het is volbracht”.

Zoo mag dan nu in de wereld de blijde boodschap uitgaan: wat geschieden moest, is geschied! de toegang staat open tot den genadetroon Gods. Dat ééne sluit alles in zich: vergeving, heiliging, vernieuwing, eeuwig leven, eeuwige gemeenschap met God.

Dat is eene boodschap voor allen; het Evangelie maakt geene uitzonderingen. Doch wie alléén hebben nu het genot dezer dingen? — Er staat niet: Er is een Hoogepriester; maar: *wij hebben* eenen Hoogepriester. Om te genieten van Zijn werk, moeten wij deel hebben aan Zijn persoon. Hij moet de *onze* geworden zijn, door het toevluchtnemend geloof, dat het waagt op Zijne noodiging, dat aan Hem blijft vasthouden in allen strijd, dat het oog op Hem gericht doet houden. Niemand kan zeggen: *wij hebben* een Hoogepriester, tenzij wie waarlijk door dien Hoogepriester zich tot den Vader heeft laten leiden, en die nu voorts door de besprenging Zijns bloeds is gereinigd, en door Zijn Geest wordt vernieuwd. Misleiden wij toch onszelfen niet! Op die persoonlijke gemeenschap komt het aan, die hier sterkt in den strijd, en die eenmaal steunt in de ure des doods, als elke andere steun ontzinkt.

Ja, Gij gedenkt aan onzen nood,

Gij, die voor ons gingt in den dood,

Dat wij dit nooit vergeten!

Gij zult, schoon G' in den hemel woont,

En 't Engelenheir Uw grootheid toont,

Uw broeders nooit vergeten.

23 Juni.

Te lezen: 1 Tim. I: 12—17.

- 1 Tim. I: 15. *Dit is een getrouw woord, en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken.*

Christus is gekomen om zondaars te redden! Dat is het kort begrip der blijde boodschap, door Paulus en zijne medeapostelen gepredikt; het woord, dat sedert niet heeft opgehouden in deze wereld te weerklinken.

Van dit woord zegt Paulus, dat het een getrouw woord is; een woord, dat vertrouwen verdient; een woord, waarop men staat kan maken. Op welken grond mag dit gezegd worden?

De betrouwbaarheid van dit woord rust op de persoonlijkheid van Hem, aangaande Wien het getuigenis geeft. Dat heeft Jezus bewezen in geheel Zijn optreden, dat Hij de gewillige Redder is. En tegelijk, dat heeft Hij getoond in de heerlijkheid Zijner gansch éénige, Zijner goddelijke verschijning, uitstralend uit de knechts-gestalte, waarin Hij optrad, dat bij Hem de macht is tot redden. Deze Jezus is het waardig, dat wij het wagen op Zijn woord, dat wij het wagen op Zijne liefde. Hij kan ons niet misleiden, en met Hem kunnen wij niet bedrogen uitkomen. Bij Hem is het vermogen en de bereidwilligheid om zondaren uit te rukken uit het verderf; om ze te herscheppen tot kinderen Gods. Wie Hem gadeslaat in Zijn leven en sterven en verrijzen, die ziet in Hem een Heiland, gelijk het schuldige Adamskind behoeft.

Ja waarlijk: dit is een getrouw woord! Daarop spreekt eene schare, die niemand tellen kan, een dankend Amen. Uit alle talen, uit alle geslachten, uit alle eeuwen komen

tot ons de stemmen van hen, die getuigen: Hij is een almachtige Redder, want — Hij heeft ook mij de ziele behouden.

Zoo neemt het dan ter harte, alle gij nedergebogenen van geest! Daar is hulpe bij Hem, en — Hij sluit niemand uit! Voor zondaren is Hij gekomen. Ziet gij in dien naam „zondaar” *uw* naam, dan kwam Hij voor u. Wendt u tot Hem, en maakt staat op Zijn woord. Al, wat Hij van u vraagt, is: Hem te vertrouwen, u aan Hem over te geven zooals gij zijt, — en ook gij zult de ervaring opdoen, hoe getrouw het woord is, dat aan eene schuldige wereld Zijne macht en Zijne liefde verkondigt.

Geen genade zijn wij waard;
Maar in d' Evangeliebladen
Heeft ons God Zijn gunst verklaard.
Dat wij, hoe met schuld beladen,
Dan geloovig tot Hem gaan!
Jezus neemt de zondaars aan!

24 Juni.

Te lezen: Joh. V: 1—9.

Joh. V: 6. Wilt gij gezond worden?

Moest dat nog gevraagd worden? zou men zoo zeggen. Wat kon er begeerlijker zijn voor dezen ellendige, die nu reeds acht en dertig jaren krank geweest was? En toonde hij zijne-begeerte naar genezing niet door zijne aanwezigheid in Bethesda?

Toch doet onze Heer die vraag niet zonder groote oorzaak. Het kon niet anders, of het langdurige lijden moest eene verstomping hebben medegebracht. Werktuigelijk was de man nog redding zoekende, maar hoe

hopeloos moet zijn toestand hem zijn voorgekomen! Daarom moet nu eerst het vurig begeeren bij hem opgewekt worden, opdat hij de hand des geloofs moge kunnen uitstrekken naar de gave, die de Heer bereid is te schenken. Eerst moet hij willen, en dan zal hij ervaren, wat de almachtige wil des Heeren vermag.

Wilt gij gezond worden? Met die vraag treedt de Heer op in de menschenwereld, om aan de zielen redding te brengen. En ach, hoevelen zijn daar, die niets van deze vraag verstaan, die zichzelf volkomen gezond wanen! Hoevelen ook, die, waar zij haar begrijpen, indien zij eerlijk willen zijn, moeten zeggen: ik wil *niet*; dit leven buiten God, dit leven in de dingen dezer wereld is juist het leven, dat ik begeer! Hoe zou de Heer iets te geven kunnen hebben, zoolang zulke verblinding duurt?

Maar daar zijn anderen, schijnbaar zoo gansch van dezen verschillend, voor wie insgelijks die vraag noodig is; menschen, die zich om hunne zaligheid bekommeren, die na hun dood zoo gaarne ten hemel zouden ingaan. „Wilt gij gezond worden?” vraagt de Heer. Niet: wilt gij, als eenmaal deze wereld u toch ontzinkt, den hemel voor u geopend zien, om daar dan, onveranderd en onvernieuwd, binnen te treden? Maar: wilt gij *nu* gezond van ziele worden, herschappen tot een kind van God, leerende leven naar Zijnen wil, met al de zelfverloochening, die dat kost? Wilt gij dat, met een zoo vurig verlangen, dat alle andere dingen daarbij achterstaan? Wilt gij het zóó, dat gij bereid zijt u daartoe over te geven aan den Heer, opdat Hij met u doe naar Zijn goedvinden?

O, dat wij er toch diep van doordrongen worden: de onwil ligt nooit aan 's Heeren zijde, maar altijd aan

onzen kant. Vragen wij toch gedurig om gewillig gemaakt te worden, eerst tot een kiezen van den weg des levens, daarna tot een standvastig wandelen daarop. Wie waarlijk wil, die zal ervaren: God heeft mijne behoudenis gewild, nog eer ik er om vroeg.

Welzalig hij, die al zijn kracht
En hulp alleen van U verwacht,
Die kiest de welgebaande wegen.
Steekt hen de heete middagzon
In 't moerbeidal; Gij zijt hun bron,
En stort op hen een' milden regen,
Een' regen, die hen overdekt,
Verkwikt, en hun tot zegen strekt.

25 Juni.

Te lezen: Spreuken XV : 13—19.

Spreuken XV : 16. *Beter is weinig, met de vreeze des Heeren, dan een groote schat, en onrust daarbij.*

Hoe goed is het, deze spreuk der wijsheid in het hart te bewaren, bovenal in een tijd, waarin het jagen naar rijkdom zoo veelvuldig als hoogste levensdoel wordt beschouwd, en ontevredenheid met den staat, waarin men verkeert, in allerlei rangen der maatschappij wordt gevonden. Maar leggen wij dan ook nadruk op wat hier gezegd wordt: „met de vreeze des Heeren.” Een geringe staat op zichzelf maakt evenmin gelukkig als overvloed van geld en goed; 't is slechts wanneer die nederige stand met de vreeze des Heeren gepaard gaat, dat zich het hart daarin gelukkig gevoelt. De vreeze des Heeren maakt, dat de aardse bezitting als gave van Gods liefde erkend wordt, zoodat het sober deel gewaardeerd en met dankzegging genoten wordt. De vreeze des Heeren maakt, dat Zijne wijsheid geëerbiedigd wordt, waar Hij

overvloediger gave onthoudt. De vreeze des Heeren vervult het hart met blijdschap in God wegens Zijne hoogste gave, zoodat allerlei andere dingen tot bijzaken worden.

En stel nu daartegen het bezit van aardse schatten *zonder* die vreeze des Heeren! Kan het dan anders, of het bezit daarvan gaat met onrust gepaard; onrust, door de onzekerheid van ieder aardsch bezit; onrust, doordien alle schatten der wereld niet bij machte zijn om het ledig der ziel te vervullen?

Voorwaar! ook bij een sober deel is het kind des Heeren gelukkig, omdat hij geleerd heeft, naar anderen rijkdom uit te zien. Het dienen zijns Gods is de vreugde zijns harten; eene vreugde, die de wereld niet rooft, die de dood zelfs niet uitdooven kan, want, wat ook verga, die blijdschap in God duurt tot in eeuwigheid.

Dáár is mijn deel en erve,
 Waarop 't geloofsoog staart;
 En, of ik valle of sterve,
 Mijn schat is wel bewaard.
 Al heb ik hier te weenen,
 Ik zie naar d' overkant;
 Door alle droefheid henen,
 Brengt Hij me in 't Vaderland.

26 Juni.

Te lezen: Marc. IV : 26—34.

Marc. IV : 26, 27. *Alzoo is het Koninkrijk Gods, gelijk of een mensch het zaad in de aarde wierp, en voorts sliep en opstond, nacht en dag, en het zaad uitsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe.*

Deze korte gelijkenis wijst ons op een enkele, maar beteekenisvolle eigenschap van het Koninkrijk Gods; het

komt, het werkt voor menschen onnaspeurbaar, zooals het gaat met het zaad, aan de aarde door menschenhand toevertrouwd, maar nu ook verder geheel en al aan menschelijken arbeid onttrokken.

Altijd is er menschelijke arbeid noodig, om eene ziel met het Koninkrijk Gods in aanraking te brengen: het geloof is uit het gehoor. Daarin ligt de roeping, niet slechts voor leeraars, ouders en opvoeders, maar ook voor iederen Christen, om anderen bekend te maken met de boodschap, die God bestemt voor ieder menschenhart. Dát is het in de aarde werpen van het zaad.

Maar verder reikt dan nu ook menschelijk werk en menschelijke verantwoordelijkheid niet. Gelijk het schadelijk zijn zou voor de plant, indien men de aarde ging omwoelen om groei en werking van het zaad gade te slaan, zoo zou een willen doorgronden van wat in de zielen geschiedt, storend zijn voor de werking des Geestes. Eerbiedig wijke de mensch terug, om God te laten werken; wat daar omgaat in het zieleleven blijft het geheim tusschen die ziel en God. Later, zeker! waar die werking vernieuwing heeft aangebracht, zal dit zichtbaar worden in de vruchten des nieuwen levens, maar de werking in de diepte wordt onttrokken aan alle onbescheidene inmenging. Wie het zaad heeft gestrooid, geve nu voorts God de eere, door te vertrouwen op Zijne werking.

Daar ligt in dit woord eene aanmaning om met het heilige teeder om te gaan. Maar daar ligt tevens eene liefelijke bemoediging in. Hoe vaak kan het schijnen, alsof de arbeid voor Gods Koninkrijk tevergeefs is vericht, omdat er nog geene gevolgen worden gezien! Dan komt dit woord ons zeggen: Verbeid den Heer! Laat Hem werken, en blijf gij gelooven zonder te zien! Hij

heeft Zichzelven de eere voorbehouden, de harten over te buigen, de zielen te herscheppen, en Zijn werk is overal wonderbaar, ondoorgrondelijk voor menschelijke waarneming. Daarom: zaaier, zaai in Gods Naam voort; alles zal het niet mislukken! Hij kroont den trouwen arbeid met overvloedige vrucht, — maar Hij doet het op Zijnen tijd, tot oefening des geloofs, en langs wegen, door menschen niet gekend!

Wie 't zaad hier uitstrooi' of besproei'.

't Zijn dienaars van den Heere.

Die uitgaan, Hem ter eere.

Geen dienaar geeft er kracht en groei:

God spreekt, en d' akker staat in bloei.

27 Juni.

Te lezen: 2 Petr. III : 8—13.

2 Petr. III : 13. *Maar wij verwachten, naar Zijne belofte, nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont.*

Wat dit aardsche leven te aanschouwen geeft, drukt het hart des Christens terneder. Niet alleen om al de smart, die hier te lijden is; óók, en vooral, om al de boosheid en goddeloosheid, die zich op deze aarde openbaart. Wat al onrecht, dat telkens triomfeert! Wat al laagheid en valsheid, die zich nu meer bedekt, dan meer openlijk vertoonen! Geen wonder, dat vaak de ziel moede wordt en ontmoedigd!

Indien zulke stemming ons overheerscht, verlamt zij onze veerkracht. We kunnen niet met blijmoedigheid onzen God dienen, en onze roeping op aarde vervullen, zoo wij geen oog hebben voor iets anders, dan voor de blijken der heerschappij van den overste dezer wereld.

Daarom is het van zoo uitnemende waarde, dat onze

God ons heeft wedergeboren tot eene levende hoop, niet slechts op onze persoonlijkke, eindelijke zaligheid, maar ook op de overwinning, die het licht over de duisternis zal behalen. Al is zij er *nu* nog niet, wij verwachten eene aarde, waarop gerechtigheid woont. En die verwachting is gegrond in de belofte van Hem, die ons niet misleiden kan; van Hem, die in hetgeen Hij in het heden schenkt, ons den waarborg geeft van wat Hij in de toekomst doen zal. Is het Hem niet te wonderlijk geweest, ons, die dood waren in de zonden en misdaden, tot Zijne kinderen in Christus te maken, dan is het Hem ook niet te wonderlijk, deze gansche aarde alzóó te herscheppen, dat zij eene woonstede der gerechtigheid wordt.

„Wij verwachten dat,” zegt de Apostel. Verwachten is: ergens naar uitzien met verlangen, maar tegelijk met geduld. Doen wij dat waarlijk? Is in ons hart de begeerte levendig naar een toestand, waaruit alle zonde weggedaan is? Dan moet dat hierin blijken, dat wij-zelven niet meer heulen met de zonde, niet meer lust hebben aan het kwade, in welken vorm het zij. En ook: verwachten wij het met geduld? Dan moeten wij niet wanen, dat *onze* maatregelen den toestand der wereld zullen herscheppen. Dan bepalen wij er ons toe, om nederig en stil te doen, wat onze hand te doen vindt, gedragen door het zalig uitzicht: eens, op Gods tijd, wordt het anders! Hier worstelt nog de duisternis tegen het licht; maar eenmaal heeft de strijd een einde: de Heer maakt alle dingen nieuw!

Onze God heeft voor de Zijnen
Ginds een ruste weggeleid;
't Sabbatslicht der eeuwigheid
Blijft het vreemdlingsoord beschijnen,
Dat nog van de Godsstad scheidt.

28 Juni.

Te lezen: Openb. XXI:1—6.

Openb. XXI:4^a. *En God zal alle tranen van
hunne oogen afwisschen.*

De heerlijkheid en de zaligheid van het hemelleven kunnen slechts of door beelden, of door ontkenningen worden uitgedrukt. In rechtstreeksche beschrijving kan het voor ons, die op aarde leven, niet worden afgemaald. Maar die beelden doen vermoeden, wat alle voorstellingsvermogen te boven gaat: eene volkomene rust, eene volkomene reinheid, eene volkomene Godverheerlijking.

En niet minder heerlijk is, wat ons te verwachten gegeven wordt door de vermelding van wat daar *niet* meer zijn zal. Daartoe behoort ook dit: geene tranen meer! Ach, ze worden op aarde zoo veelvuldig geschreid; ze behooren zoo onafscheidelijk tot ons aardse bestaan! Maar eenmaal — „God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen.” Dáár, voor wie gewasschen zijn in het bloed des Lams, geene tranen meer over verlies en gemis, — want de dood heerscht daar niet meer. Geen tranen meer over kommer en gebrek, — want de volheid Gods omringt de gezaligden. Geen tranen meer over boosheid en valsheid der menschen, — want niets dan liefde heerscht onder alle verlostten. Geen tranen meer over eigen ontrouw en gedurige struikeling, — want de zonde komt niet meer binnen in de gewesten der zaligheid. Geen tranen meer over raadselachtige lotsbestemmingen, — want het eind van alle 's Heeren wegen is licht en heerlijkheid. Welk een heil, welk eene zaligheid, niet af te meten!

Heft dus uwe hoofden omhoog, kinderen des hemelschen Vaders, al zijt ge nu nog te midden van

lijden en smart! Al uwe tranen zal God afwisschen op Zijnen tijd, en dat voor eeuwig. Hierbeneden kan Hij ze u niet besparen; leed en smart zijn onmisbaar tot uwe vorming, tot uwe oefening in geduld en vertrouwen. Maar al, wat u drukt en kwelt, gaat eenmaal voorbij. Als het doel is bereikt, houdt de beproeving op; als de oefenschool haar werk heeft gedaan, neemt u het Vaderhuis op, en dáár, dáár zijn geen tranen meer. Daar ziet gij eenmaal terug op den weg, dien God met u heeft gehouden, en gij dankt Hem voor 't geleden kwaad, ziende hoe alle dingen u hebben moeten medewerken ten goede. Zoo treurt dan niet, alsof gij geen uitzicht hadt. Die God, die u in Christus Zijne onuitsprekelijke gave schonk, waarborgt u een eeuwige zaligheid; de smart gaat voorbij, de liefde uws Gods blijft voor eeuwig.

Kon 't geloof aan Uwe liefde
 Mij hier sterken in den nood,
 Kon 't geloof aan Uwe liefde
 Mij doen juichen in den dood,
 Wat zal 't zijn, als mijn vertrouwen
 Eens verwisselt in aanschouwen,
 En een liefde mij bestraalt,
 Daar geloof noch wensch bij haalt!

29 Juni.

Te lezen: 1 Joh. V: 9—15.

1 Joh. V: 10^a. *Die in den Zoon van God gelooft,
 heeft de getuigenis in zichzelf.*

De Apostel heeft er aan herinnerd, dat God, door verschillende getuigenissen, henenwijst op Zijnen Zoon als Redder en Behouder eener in zichzelfe verlorene wereld, — en nu laat hij volgen: Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf.

Ieder mensch moet beginnen, zoo hij tot den Heiland zal komen, met getuigenissen, van buitenaf tot hem komende, aan te nemen; „hoe zullen zij gelooven, zonder die hun predikt?” Daar is eene getuigenis in de blijde boodschap zelve, die geslacht aan geslacht elkander overreikt; eene getuigenis in de vernieuwende werking, die van den Christus is uitgegaan in de wereld; eene getuigenis in de blijde verzekerdheid, waarmede de toegebrachte zielen roemen in het verkregene heil. Dat roept den mensch, die deze getuigenissen ontvangt, tot nadenken, tot zelfonderzoek, tot een aanschouwen van den Christus; dat voert, onder de levendmakende bewerking des Heiligen Geestes, tot een aannemen van Gods Gezondene, waar de roepstem niet hardnekkig en moedwillig versmaad wordt.

Maar als nu dat geloof in onze ziele ontstaan is, dan voegt zich bij dat alles nog eene andere getuigenis, eene getuigenis, die niet in zichzelf gewichtiger is dan die andere, maar die ons persoonlijk nog grootere gewisheid geeft. Die in den Zoon gelooft, heeft de getuigenis *in zichzelf*. Dat is: die heeft, in de eigene ervaring van het nieuwe leven, door den Zoon Gods aan zijne ziele medegedeeld, de getuigenis, dat Hij inderdaad de Redder is. Wie het leven geeft, die moet de Levensvorst zijn. Wie de vreeze doet wijken voor den geest des kindschaps; den lust der zonde breekt; — de macht der wereld overwint; de blijde hope der zaligheid wekt, — die moet de van God gegeven Redder wezen. De mensch, die *dat* ervaren heeft, gelooft niet meer om het zeggen van anderen, maar weet zelf, dat Jezus is de Christus.

Laat ons niet rusten, eer wij dat persoonlijk getuigenis bezitten in het hart! Alléén een gelooven, dat dáárop steunt, blijft onwankelbaar onder alle aan-

vechtingen. Eene wisselwerking moet er zijn, waardoor de uitwendige getuigenissen ons steunen, als ons eigen geloofsleven tijdelijk kwijnt, maar waardoor óók de innerlijke ervaring bevestiging geeft aan de getuigenissen van buiten. Zóó wordt het geloof bekrachtigd en staande gehouden, tot waar elke bestrijding wegvalt, en de ziel in 't vol bezit der zaligheid belijdt: Ja Amen, Heere Jezus! Gij zijt de almachtige Heiland!

Halleluja! 't loffied rijze!
 Hem, die onze banden slaakt,
 Hem, die ons, Zijn' naam ten prijze,
 Koningen en Priesters maakt;
 Die ons opkweekt onder lijden,
 En ons, door Zijn' Geest bestuurd,
 Door Zijn' kruisdood aangevuurd,
 Waken, bidden leert en strijden:
 Hem zij heerlijkheid en macht,
 Eeuwig, eeuwig toegebracht.

30 Juni.

Te lezen: Deut. XXXIII: 26 - 29.

Deut. XXXIII: 29^a. *Welgelukzalig zijt gij, o Israël!
 wie is u gelijk? Gij zijt een volk, verlost door
 den Heer.*

Wat Mozes, roemend en dankend, uitspreekt van Israël, als hij, op het punt van de aarde te scheiden, aan dat volk zijnen zegen geeft, — dat mogen wij waarlijk wel met verhoogden nadruk toepassen op de gemeente des Nieuwen Verbonds.

Israël was tot een volk gevormd door Gods genade-daad. De Heer had Abraham geroepen en afgezonderd; uit hem een eigen, een aan God toegewijd volk doen voortkomen. Maar immers, alzoo is ook de gemeente

des Nieuwen Verbonds door eene genadedaad Gods ontstaan? Eén voor één, hoofd voor hoofd, zijn de leden der gemeente toegebracht door goddelijke ontferming, die opzocht en riep, die behoefte deed ontstaan en den wil overboog, die den zondaar herschiep en tot nieuw leven overbracht.

En gelijk Israël verlost is uit de slavernij van Farao, zoo is de Godsgemeente verlost van de heerschappij van den Overste dezer wereld, verlost met eene verlossing, waarvan Israëls bevrijding slechts zwakke afschaduwing was. *Deze* verlossing is niet maar door een woord van goddelijke almacht gewrocht; deze is bewerkt en verworven door het bitter lijden en sterven van den Zoon des Vaders. Gij zijt een volk, verlost door den Heer, o gij, gemeente des Nieuwen Verbonds! maar vergeet het niet: dat heeft een offer gekost, een offer van oneindige waarde. En nu dan ook *zijt* gij bevrijd; de macht des Boozen is gebroken; aan den Sterke zijn zijne vaten ontveldigd. Gij zijt verlost; zoo klaag en vrees dan niet meer, o Christen! alsof gij nog gebonden waart: grijp in den geloove uwe verlossing aan, en gij zult ervaren, dat u de ketenen zijn afgevallen; dat gij niet meer gebonden zijt door den schrik des doods, in de machteloosheid onder de zonde: gij zijt door den Heer verlost, en wie is het, die u weer in slavernij brengen zal? De ondervondene verlossing waarborgt de voortdurende leiding; de Heer laat niet varen het werk Zijner handen. De reize gaat, door de woestijn dezer wereld, naar het Kanaän der eeuwige rust.

Welgelukzalig, wie daar behooren tot dat Israël Gods! O, dat wij toch onszelven ernstig beproeven, of wij inderdaad tot die kudde van den goeden Herder zijn toegebracht; daar is geene veiligheid buiten die ge-

meenschap! Maar ook, indien Gods Geest in ons harte getuigt, dat wij tot dit genadeverbond behooren, vreezen wij dan niet! Wij verheerlijken onzen God niet door angstige bekommring: wij verheerlijken Hem, als wij roemen in de geschonkene genade, als wij gebruik maken van de verlossing, door Hem ons aangebracht.

Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort!
 Zij wand'len, Heer! in 't licht van 't godlijk aanschijn voort.
 Zij zullen in Uw' naam zich al den dag verblijden;
 Uw goedheid straalt hun toe, Uw macht schraagt hen in 't lijden;
 Uw onbezweken trouw zal nooit hun' val gedoogen,
 Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw woord verhoogen.

1 Juli.

Te lezen: Psalm CIV : 24—31.

Psalm CIV : 24. *Hoe groot zijn Uwe werken, o Heer!
 Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt; het aardrijk
 is vol van Uwe goederen.*

De Heilige Schrift, die ons de hoogste openbaring Gods aan de menschen overbrengt, leert insgelijks Zijne algemeene openbaring waardeeren. Is de natuur het gewrocht van onzen Vader in Christus, dan past ons eerbiedige opmerkzaamheid voor wat zij ons aangaande onzen Vader doet kennen. Het Psalmwoord, hier boven vermeld, noemt ons de drie eigenschappen Gods, waaraan zij getuigenis geeft, in den toon der dankbare bewondering.

„Hoe groot zijn Uwe werken, o Heer!” Groot en heerlijk is de zon, die der schepping licht en warmte en leven brengt; groot en heerlijk de onmetelijke sterrenwereld, die des nachts voor onze oogen schittert.

Groot is de rollende donder en de gierende stormwind; majestueus zijn de trotsche bergen en de gapende afgronden. Groot is de bruisende zee, en de eenzame woestijn, — maar groot en heerlijk is ook de macht, die zich openbaart in de vruchtbare velden en de veelkleurige bloemen, in de vogelen des hemels en de visschen der wateren, in de dieren, den mensch ten dienste gesteld, in den mensch bovenal, het pronkstuk der aardse schepping. Almachtig moet Hij zijn, die dat alles in het aanzijn riep!

Maar ook, met welke wijsheid is dat alles gemaakt! Hoe doelmatig is ieder wezen toegerust tot hetgeen zijne bestemming vereischt! Hoe eenvoudig en doeltreffend zijn de wetten, waaraan de natuur is onderworpen! Hoe onnavolgbaar kunstrijk is de vorming der planten, en van ieder lichaamsdeel van menschen en dieren! Hoe passen ook de kleinste onderdeelen samen om een schoon, een doelmatig geheel te vormen!

En vooral, hoe is „het aardrijk vol van Zijne goederen“, en dus van de blijken Zijner goedheid voor Zijne schepselen, terwille van welke Hij dat alles heeft geschapen! Al, wat tot het leven noodig is, schenkt Hij aan menschen en dieren, in een rijkdom, een overvloed, die van geene uitputting weet, die zichzelve telkens vernieuwt. Voorwaar! de aarde zou een paradijs zijn, — indien er de zonde niet was, met den nasleep van ellende en dood, die zij in de wereld gebracht heeft.

Zoolang wij Christus niet kennen, kunnen wij ook van de natuur niet genieten. Dan voelen we alleen, wat daar verwoest en vernietigd is. Maar zijn onze oogen opengegaan voor het Licht der wereld, dan leeren wij ook in de natuur de grootheid onzes Gods aanschouwen, en wij besluiten: is het hier reeds zoo heerlijk op de

voetbank Uwer voeten, wat zal het eens in Uw Vaderhuis zijn!

Het ruime hemelrond
 Vertelt, met blijden mond,
 Gods eer en heerlijkheid;
 De held're lucht en 't zwerk
 Verkondigen Zijn werk,
 En prijzen Zijn beleid.
 Dus kan ons dag bij dag,
 Tot roem van Gods gezag,
 Zijn wonderen verhalen;
 Dus weet ons nacht bij nacht,
 Zijn onbegrensde macht,
 En wijsheid af te malen.

2 Juli.

Te lezen: Joh. XVI : 7—16.

Joh. XVI : 14. *Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen.*

Reeds in de Brieven der Apostelen vinden wij dit woord onzes Heeren bevestigd. Al wat zij leeren over goddelijke en menselijke dingen, over den weg der verlossing en het leven der heiligmaking, — het laat alles zich terugleiden tot wat het onderwijs van Jezus, Zijn leven, sterven en verheerlijking, te verstaan gaf. De Geest, hun medegedeeld, leerde hun geene nieuwe dingen; Hij leerde alleen het gegevene recht verstaan, en dat toepassen op de verschillende verhoudingen des levens.

En alzoo nu blijft het gaan, de eeuwen door. Welke diepten ook gepeild, welke vergezichten ook geopend worden; welke aanwending op gansch nieuwe verhoudingen het Christelijk leven ook moge vinden, — nooit reikt de voorlichting des Heiligen Geestes uit boven Christus, en wat in Hem aan de menschheid is geschonken.

Hoe zou dat ook kunnen? In het vleeschgeworden

Woord woont de volheid der Godheid lichamelijk. Hooger is er niets, dan wat in Hem is besloten.

Dat geeft ons dan een onbedriegelijken toetssteen, om daarmede te erkennen, of eenige leer, die men verbreidt; eenige praktijk, waarvoor men aanhangers zoekt te winnen, waarlijk uit den Heiligen Geest is. Zooveel, wat met grooten ophef wordt aangekondigd, verliest zijne betoovering, indien het aan dezen maatstaf wordt gemeten. Gelijk onder het Oude Verbond de regel gold: „Tot de wet en tot de getuigenis! en het zal zijn, zoo zij deze niet hooren, dat zij geen dageraad hebben zullen,” zóó geldt in de Nieuwe Bedeeeling de heenwijzing naar Christus.

Maar tegelijk, indien de Geest voor Zijn onderwijs put uit die onuitputtelijke volheid, hoe zeker is het dan, dat wij nooit aan een grens zullen komen, waar die Geest ons niets meer te leeren zal hebben! Altijd verder gaat de weg der Christelijke ontwikkeling in leer en leven beide, — juist omdat de leiding des Geestes steeds nauwer aan Christus verbindt en Zijne volheid deelachtig maakt. Voorwaar! dat verheerlijkt onzen Heiland, want dat doet telkens meer erkennen, hoe onuitsprekelijke gave ons in Hem van den Vader is geschonken.

Den Heiligen Geest zij eer en prijs!

Hij wil door godlijk onderwijs

Ons in Zijn waarheid leiden.

Hij, van ons erfdeel 't onderpand,

Hij wil ons door Zijn eigen hand

Ten hemel toebereiden.

O Geest van God! bestuur ons hart,

Verbeter ons, troost ons in smart,

Schenk moed en kracht in lijden!

Zoo zullen wij, door U geleid,

Eens in volmaakte zaligheid

Ons eindeloos verblijden.

3 Juli.

Te lezen: Psalm IX : 1—13.

Ps. IX : 11. *Die Uwen Naam kennen, zullen
op U vertrouwen.*

De Naam Gods is het geopenbaarde wezen Gods. Dit spraakgebruik staat in de gansche Heilige Schrift vast. Zoo zegt dan hier de Psalmist: Die U kennen, gelijk Gij U geopenbaard hebt, die zullen op U vertrouwen.

Inderdaad, zonder die kennis is dat vertrouwen niet mogelijk. Op een onbekend Opperwezen, van Wien men ten hoogste weet; dat het bestaat, kan het arme menschenkind zijn vertrouwen niet zetten, in al de moeiten, zorgen en smarten van dit aardse bestaan. Dat is eerst mogelijk, waar God Zich geopenbaard heeft, éérst onder de Oude Bedeeling, daarna in onzen Heere Jezus Christus. Aan Israël maakte Hij Zich bekend als Jehova, de Eeuwige, de Getrouwe; in onzen Heiland openbaart Hij Zich als Vader. Het komt er nu slechts op aan, of ons kennen het *rechte* kennen is; een kennen, niet maar van hooren zeggen, maar zulk een, waarbij het hart in God waarlijk een Vader heeft gevonden.

Bij zulk een waarachtig kennen, *kan* het vertrouwen niet uitblijven. Wie in God een Vader vond, hoe zou die niet leunen en steunen op dien almachtigen en genadigen Vader? Zie, dat wij telkens en telkens weder zoo mismoedig kunnen zijn, opziende tegen de dagtaak, gedrukt onder de zorgen des levens, — het is een bewijs, dat ons kennen van Gods Naam nog niet het rechte is. 't Is een teeken, dat er nog wat aan ons *gelooven* ontbreekt, al zijn wij misschien gansch onberispelijk in ons *geloof*. Het kan zijn, dat de inhoud van ons geloof volkomen overeenstemt met wat Gods Woord leert;

maar als nu de daad van het gelooven, het aangrijpen en vasthouden van wat in Gods Naam besloten ligt, niet of nauwelijks bij ons gevonden wordt, — ach, dan zijn wij even arm, alsof wij van de heerlijke openbaring diens Naams onkundig waren. Zoo brenge ons dan iedere levenservaring weer opnieuw tot die zelfbeproeving: zóó als het staat met ons steunen op den Heer, zóó staat het ook met ons kennen, dat of een ijdel naspreken, of een kennen is met het hart.

Gij, trouwe Heiland! zult mij leiden,
 Door licht en duister, vuur en vloed.
 Ik wil steeds lijdzaam U verheiden:
 Uw toekomst maakt eens alles goed.

4 Juli.

Te lezen: Openb. V: 9—14.

Matth. VI: 10^b. *Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, alzoo ook op aarde.*

„Uw wil geschiede.” Dit woord kan de uitdrukking zijn der onderwerping onder den alwijzen raad des Vaders. Zóó wordt het door den Heiland gebezigd in de bede van Gethsémané. Maar hier, in het Onze Vader, heeft het, blijkens wat er volgt, een anderen zin. Hier is het de bede, dat de wil Gods, in dadelijke en gewillige gehoorzaamheid, volbracht worde door den arbeid Zijner redelijke schepselen. Hier vragen wij, dat gelijk Gods wil in den hemel door de Engelen volbracht wordt, wij dat insgelijks mogen doen in de taak, die ons op aarde is aangewezen.

O, indien wij eenigszins de stugheid en weerbarstigheid onzes harten, en onze traagheid in het benaarstigen kennen, hoe voelen wij dan dagelijks behoefte aan die

bede om gewillig gemaakt te worden tot onze roeping! Gods wil te doen vraagt gedurige zelfverloochening, dooding van het eigen ik met zijne lusten en begeerten. Gods wil, gelijk ons die in onze levensomstandigheden aangewezen wordt, eischt zoo vaak een verrichten van een arbeid, waartegen wij opzien als tegen eenen berg; een dragen van lasten, waaronder wij vreezen te zullen bezwijken. Hoe voelen wij dan behoefte aan het gebed om kracht van Boven, opdat wij gemoedigd en gesterkt onze dagtaak mogen verrichten!

Onze Heiland leert ons aan onze bede toevoegen: „gelijk in den hemel, alzoo ook op aarde.” Die heenwijzing naar 't volbrengen van Gods wil door de Engelen dient, om onzen moed te versterken. De Christen is geen eenzaam strijder, zooals hij zou kunnen wanen, ziende op de duizenden, die niet vragen naar den goddelijken wil: een heirleger van gedienslige geesten omringt Gods troon, die in 't volbrengen van Gods wil hunne zaligheid vinden. En welk een afstand er moge zijn tusschen het werk der zalige troongeesten, en het werk van het zwak en nederig kind Gods op aarde, — in den grond is het toch één werk, ééNZelfde volbrengen van Gods wil, hoe ook de omgeving verschille. Hoe wordt daardoor ook het geringste werk geadeld, en met den lichtglans des hemels bestraald! Vrij blijve ons werk onopgemerkt door de menschen; wat schaadt het, als maar de Alwetende ziet, dat 'wij in onzen arbeid letten op Zijne wenken, gehoorzamen aan Zijne bevelen, gedrongen door dankbare wederliefde! Dan vormt Hij ons, door het dienen op aarde, tot dat volmaakte dienen, dat de zaligheid des hemels uitmaakt.

Uw wil geschied', Uw wil alleen,
Als in den hemel, hierbeneên

Uw wil is altoos wijs en goed,
 't Is majesteit al, wat Gij doet;
 Dat ieder stil daarin berust',
 En Uw bevelen doe met lust!

5 Juli.

Te lezen: 1 Sam. XV : 17—24.

1 Sam. XV : 22. *Gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen.*

Dit woord van Samuel verklaart de offers niet voor waardeloos, die naar Gods eigene instelling onder Israël gebracht werden. Het spreekt alleen uit, dat geen brengen van offers in de plaats treden kan van dat gehoorzamen aan 's Heeren woord, dat opmerken van Zijne wenken, dat Hij in de eerste plaats eischt. Dat zag Saul voorbij, die met uitwendigen godsdienst wilde goedmaken, wat hem ontbrak. Daar was in hem geene vroomheid des harten, geen nederig opvolgen van 's Heeren bevel, — en nu wil hij uitwendig vertoon daarvoor in de plaats laten treden!

Overgebracht op onze toestanden, zegt dit woord dan ook niet, dat kerkgaan en bidden en bijbellezen overtollig is, als een mensch maar goed leeft. Ach, dat „goed leven” bepaalt zich tot de meest oppervlakkige burgerlijke braafheid, waar in het hart geene behoefte bestaat om Gods aangezicht te zoeken in het gebed, zich bezig te houden met Zijn Woord, en Hem te aanbidden in Zijn heiligdom.

De uitspraak van Samuel, waarop het geweten Amen zegt, leert ons, dat uiterlijke godsdienst niet gebezigd mag worden als dekmantel, om de ongehoorzaamheid aan Gods bevelen te verbergen. Als wij willens en wetens

Gods geboden overtreden; als wij zondige lusten aan de hand houden, waarvan wij overtuigd zijn, dat ze zondig zijn; als wij beheerscht worden door geldgierigheid; als wij onwaar zijn in onzen omgang; als wij onrecht doen aan onze naasten; als wij oneerlijk zijn in beroep of bedrijf, — en wij willen dat dan goed maken door godsdienstig vertoon, dan komt ook tot ons dat ernstig woord: gehoorzamen is beter dan offeranden! Want die godsdienst is in dat geval niet anders dan een vertoon, gelijk het was bij Saul. Zullen wij meenen, daarmee den Alwetende te misleiden?

Onze God vraagt waarheid in het binnenste, ernstige begeerte om Hem te dienen. Laat vrij ons dienen gebrekkig en zwak zijn, — als het maar oprecht is. Hoe noodig is het ons dan, telkens de voorlichting Zijns Geestes te zoeken, en de invloeden diens Geestes, om uit ons weg te doen allen eigenwil, alle leven voor het eigene ik! Hoe noodig, om in levensgemeenschap met onzen Heiland, dáárin geoefend te worden, dat het doen van 's Vaders wil de spijze onzer ziel is!

Laat ons sáam met Jezus wandlen,
 Volgen wij dien Heiland na
 In ons denken, spreken, handlen,
 Waar de reis ook henen ga.
 Laat ons moedig voorwaarts streven,
 Voer' ook 't pad door een woestijn,
 Reeds op aarde hemelsch zijn,
 Door 't geloof in liefde leven; —
 Trouwe Herder! blijf ons bij!
 Waar Gij voorgaat, volgen wij.

6 Juli.

Te lezen: 1 Joh. III : 1—6.

1 Joh. III : 3. *Een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is.*

Deze hoop, — welke is die? Het is de hoop van den Heer gelijk te wezen, die in het vorige vers genoemd is. Zijn wij, door het geloof in den Heiland, reeds hierbeneden kinderen Gods geworden, het is nog altijd een kindschap, waarvan we alleen, diep in het hart, ons bewust zijn, maar waarvan de zaligheid nog gedurig gestoord wordt, en de heerlijkheid nog niet wordt aanschouwd. Maar eenmaal wordt dat anders: eenmaal deelen de leden in de glorie, die nu het goddelijk Hoofd omstraalt.

Wij zullen Hem gelijk wezen! O gewis, dat beteekent niet, dat het onderscheid wegvalt tusschen den eeuwigen Zoon Gods, en schepselen, die in den tijd het aanzijn ontvingen. De heerlijkheid, waarin de verlostten komen deelen, is eene heerlijkheid, die afstraalt van het Hoofd, en afdaalt op de leden. Maar het is dan toch dezelfde heerlijkheid, dezelfde lichtglans, dezelfde zaligheid. Het is een verbonden zijn met den Heer in de allernauwste gemeenschap, waar alle zonde is weggefallen, die hierbeneden nog scheiding tusschen Hem en Zijne geloovigen maakt.

Dat is de zalige hoop, dat wil zeggen: de vaste, welgegronde verwachting der kinderen Gods. Dat is den geloovige gewaarborgd, zóó zeker, alsof hij het thans reeds bezat: onze Heer verlost niet ten halve; Hij voltooit, Hij bekroont Zijn werk.

En wie dan deze hope mag deelachtig zijn, deze hope „op Hem”, welke steunt op Zijne liefde en trouw, —

die reinigt zichzelf. Hoe kan het anders? Wie met verlangende verwachting uitzielt naar een wonen in het eeuwige licht, die schuwt de werken der duisternis; wie hoopt op het leven der Godsgemeenschap, die strijdt tegen al, wat God wederstaat. O gewisselijk! die reiniging blijft stukwerk, zoolang het aardsche leven duurt; die strijd moet elken dag opnieuw worden voortgezet, en tot den einde toe zullen wij moeten betuigen: niet, dat ik het alreede gegrepen heb! Maar die reiniging gaat dan toch voort, door de heilige hope gesteund. De zaligheid komt toch nader, dan toen wij eerst geloofd hebben. Daar zijn toch verzoeken, waarvan de kracht is gebroken; daar komt toch eene vanzelsheid in het dienen Gods, die vaste richting aan het leven geeft. Dat onze ziel zichzelf beproeve aan dezen toetssteen! Geene echte, geene onbedriegelijke hope is de onze, of zij moet in dagelijksche zelfverloochening hare waarheid en haar kracht betoonen.

Wie in zulk een hoop mag leven,
 Reinigt zich van elke smet.
 't Vlekloos voorbeeld na te streven,
 Is zijn lust en hoogste wet.
 't Is zijn strijd- en zegelied:
 „Die in Hem blijft, zondigt niet;
 „Kinderen, uit God geboren,
 „Zijn tot heiligheid verkoren.”

7 Juli.

Te lezen: 2 Kron. XVI : 7—13.

2 Kron. XVI : 12^b. *En Asa zocht den Heer niet in zijne krankheid, maar de medicijnmeesters.*

Dit staat opgeteekend als eene zonde van een vorst,

die overigens tot de uitnemendsten van Juda's koningen te rekenen is.

Niet *dit* was zijne zonde, dat hij in zijne krankheid hulp zocht bij medicijnmeesters. Gelijk elke kunst en elke wetenschap eene gave Gods is, zoo is ook de wetenschap der „medicijnmeesters” een geschenk Gods aan de menschheid, dienstig tot verzachting of tot wegneming van lichamelijk lijden. Ook het bekende woord van Jacobus (V : 14) wraakt de geneesmiddelen niet, maar beveelt aan, dat de genezende olie niet aangewend worde, gelijk dat in de Heidenwereld gebruikelijk was, met toevoeging van bezweringen en tooverformules, maar met gebed tot den Heer.

Neen! Asa's zonde bestaat niet in dat te hulp roepen der „medicijnmeesters,” maar in de tegenstelling, die hij maakt tusschen hen en den Heer. Hij zocht *niet* den Heer, *maar* de medicijnmeesters; hij zocht niet Gods hulp en uitredding door middel van hen.

Is hier niet een ernstige les voor een iegelijk onzer? Hoe vaak nog wordt bij middelen hulp gezocht, alsof zij iets vermochten in zichzelf, en niet *enkel* baat konden brengen, indien *God* er Zijn zegen in legt! Het behoort bij die afgoderij, met de natuur gepleegd in kringen, die den levenden God hebben losgelaten. Gij, Christen! doe daaraan niet mede! Gebruik de middelen getrouwelijk, maar erken in het diepst uwer ziel: alleen Gods zegen kan dat middel ten goede doen gedijen. En gedenk aan die onmisbaarheid van Gods zegen, niet alleen in krankheid, maar op *ieder* levensgebied! Overal hebt gij middelen te gebruiken; kennis verzamelen, oefening en vorming tot uw levenstaak, vlijt besteden, oordeel gebruiken, — 't zijn al te zamen onmisbare middelen om te slagen in wat u opgelegd is. De zonde begint,

waar gij, met voorbijzien van God, alles van die midde-
len wacht; waar gij vergeet: aan 's Heeren zegen is 't
al gelegen!

Zwakheid doet me aan 't schepsel kleven;
Toon mij, Heer! dat Gij alleen
't Al bevat, en 't al wilt geven,
Meer dan ik omlaag beweene;
God, die mij Uw bijstand biedt,
'k Heb genoeg, zoo 'k U geniet.

8 Juli.

Te lezen: Eph. III: 14—21.

Eph. III: 19. *Opdat gij moogt bekennen de liefde van
Christus; die de kennis te boven gaat.*

Het opwassen in de genade wordt door den Apostel
beschreven als een meer en meer leeren begrijpen van
de breedte, en lengte, en diepte en hoogte der liefde
van Christus; — maar terwijl hij dat schrijft, doet het
zich voor aan zijnen geest, hoe die maat nooit bereikt
wordt; daarom laat hij volgen: „opdat gij moogt be-
kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven
gaat.” Neen! nooit zal onze kennis omvatten, wat in
zichzelf onmetelijk is! Wie zal eene liefde peilen, die
daar afdaalde tot de diepte, waarin wij verzonken waren
door het bederf onzer ziele? Wie zal eene liefde door-
gronden, die onze schuld, onzen vloek op zich neemt,
om daarvoor leven en vrede en zaligheid in de plaats
te geven? Wie zal de maat kennen eener liefde, die
trouwe houdt tegenover al onze ontrouw, en ons geleidt,
bij al ons struikelen, op den smallen weg, die naar het
Vaderhuis leidt?

Voorwaar! wij begrijpen het niet. Maar, Gode zij dank!

niet tot begrijpen, maar tot gelooven worden wij geroepen. Niet tot *begrijpen*, — maar tot *aangrijpen*, tot een aannemen en vasthouden van wat ons uit genade wordt geschonken.

Die liefde te bekennen, — het zal slechts dan beginnen te geschieden, als wij onszelf als schuldige zondaren leeren erkennen; als wij beseffen, hoe wij zonder dezen Jezus reddeloos verloren zijn, en alleen ter wille Zijner Middelaarsverdienste behouden kunnen worden. En het bekennen dezer liefde zal toenemen, naarmate wij meer telkens tot haar toevlucht nemen in onzen geestelijken strijd, en bij onze aardse nooden en zorgen. O dan, als wij gedurig meer ervaren, wat wij aan onzen Heiland hebben, waar Hij ons troost en sterkt, dan zien wij hoe langer hoe meer, dat het eene goddelijke, eene onuitputtelijke liefde is, die zich aan ons verheerlijkt. Hoe verder wij op den reisweg komen, des te meer doen wij de ondervinding op van wat God ons heeft gegeven in den Oversten Leidsman en Voleinder onzes geloofs, in den goeden Herder, die Zijne schapen voert naar de grazige weiden. En blijft hierbeneden, gelijk al het andere, ook dit ons bekennen der liefde van Christus slechts stukwerk, — de eeuwigheid komt, waarin die liefde aller verlost en eeuwige dankstof zal zijn.

Wat deed uit 's hemels zalen,
 O Heer der heerlijkheên!
 Op aard' U nederdalen?
 Uw groote liefd' alleen,
 Uw eindeloos erbarmen
 Met onzen grooten nood,
 Dat als met zeggend' armen
 En reddend ons omsloot!

9 Juli.

Te lezen: Openb. III : 14--20.

Openb. III : 20. *Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; indien iemand Mijne stem zal hooren en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen, en met hem avondmaal houden, en hij met Mij.*

Zóó spreekt de Heer in nederbuigende ontferming tot de lauwe, verachterde gemeente van Laodicea; zegge dan niemand: dat is geene belofte voor mij! Het is niet onze waardigheid, het is Zijne barmhartigheid, die Hem doet aankloppen aan de deur onzes harten. Hoe lang, hoe vaak, hoe luide heeft Hij reeds geklopt! In elke beproeving onzes levens, en in elke verrassende uitreding, in elk gevoel van onvoldaanheid met wat de wereld geeft, in elke wakker-roeping des gewetens, in elke bearbeiding door den Geest, in elke prediking en bij ieder schriftonderzoek, staat Hij daar en klopt.

Hij klopt om opengedaan te worden. Hij breekt de deur niet open door Zijne almacht; Hij dwingt ons niet Hem binnen te laten; Hij begeert en wacht de gewilligheid onzer ziel om Hem plaats te geven. O laat ons dan niet wachten op eene werking, die buiten onzen wil om ons zaligen zou: de Heer begeert, dat *wij* openen zullen; dat wij behoefte aan Hem zullen erkennen en belijden; dat wij niet ongehoorzaam blijven aan Zijne roepstem. En indien wij dan opendoen, dan zullen wij van achter erkennen: Gij zijt mij te machtig geweest, o Heer! Gij hebt overmocht; niet mij, maar U zij de eere, dat Gij nu intrek genomen hebt in mijn hart.

Hij komt, om woning te maken, om gastheer te zijn, om te spijzigen met de gaven, die Hij medebrengt. O gewis! Hij komt óók om nu als Koning te heerschen

in het hart, — maar éérst om gaven te geven, om den honger der ziele te stillen, om Zelf het ware levensbrood te zijn. En Hij komt om te blijven, om het hart met Zijnen vrede te vervullen, om het toe te bereiden voor de eeuwige woningen, waar Hij de Zijnen ontvangt.

Nog is 't het heden der genade. Nog gaat dat kloppen voort; — wie weet, hoe spoedig de dag der genade voorbij is! Wie hier den Heiland buitengesloten hielden, — zij zullen eenmaal kloppen, maar buitengesloten blijven! God beware een iegelijk onzer voor dat vonnis! Heden dan, waar gij nog het kloppen uws Heilands hoort, verhard uw harte niet!

Open! o mijn hart, doe open,
 Open! Jezus staat er voor.
 Jezus klopt... mijn hart, doe open,
 Laat uw heiluur niet verlopen,
 Haast u, anders gaat Hij door!

10 Juli.

Te lezen: Hand. XXVI : 24–32.

Hand. XXVI : 28. *Gij beweegt mij bijna een Christen te worden.*

Dat zegt Koning Agrippa niet in ernst. Hij staat niet op het punt, zijn hart aan den Heer over te geven. Zijn woord beteekent: Gij spreekt met zulk een geestdrift, alsof gij waarlijk dacht, dat het mogelijk was, dat ikzelf, ik, de Koning! een Christen, een lid van uwe verachte sekte, zou worden! — Toch zou hij zoo niet spreken, indien er niet in Paulus' woord iets geweest was, dat indruk op hem maakte. Die gloed der heilige overtuiging, die moed in dreigend gevaar, die blijmoedigheid des belijdens, — 't had alles iets aantrekke-

lijks, maar, dat hij, hijzelf, een Christen zou worden, dat was toch immers te dwaas om er aan te denken!

Men behoeft niet zoo hoog als Herodes Agrippa geplaatst te zijn, om, evenals hij, den ontvangen indruk des Evangelies uit te wisschen door dergelijke overweging. Daar zijn er nog wel, die bij oogenblikken voelen, dat er in dit Evangelie een aantrekkelijke macht is. Maar — wat zouden de menschen er wel van zeggen, als zij ook tot de fijnen gingen behooren? Ze zijn immers te zeer menschen van hunnen tijd; geëerd als mannen van ontwikkeling, als vrouwen van hooge beschaving! *Zij* zouden zich gaan voegen bij de achterlijken, bij de menschen met verouderde begrippen! *Zij* zouden tot de vromen gaan behooren! Wie, die het in ernst van hen verwachten kan?

En zoo wordt de goddelijke roepstem in den wind geslagen; de indruk verflauwt; de vluchtig opgekomen begeerte wijkt, — en het oude leven wordt voortgezet, — totdat de dood komt. Dan baat de toejuiching der wereld niet meer; dan helpt de roem niet meer van tot de verlichten en ontwikkelden te behooren; dan is zalig alleen hij, die een Heiland heeft, om aan Zijne borst het moede hoofd ter ruste te leggen.

Wat een Herodes Agrippa als de ongerijmdste dwaasheid verre van zich wierp, — het is de wijsheid Gods. Dezen Jezus aan te nemen als den van God gezonden Redder, dat is de daad, die eeniglijk aan dit vluchtig leven beteekenis geeft, die dit aardse bestaan tot een voorportaal des hemels maakt. Eéns, in den dag der dagen, staan beschaamd, wie aan Hem zich hebben gestooten; maar wie in ootmoedig geloof Hem hebben aangenomen, zij worden gekroond met vreugde en eere:

God ziet in hen Zijne kinderen, aangenomen ter wille van den Geliefde.

Mijn Heiland! hoor mijn angstig smeeken;
 Gij slechts, Gij kunt die banden breken,
 Niet ik, niet ik, o Heer!
 Och! leer m' aan Gods gena' gelooven,
 Dan kom ik eens haar kracht te boven,
 En zonde heerscht in mij niet meer.

11 Juli.

Te lezen: Hebr. II: 10—18.

Hebr. II: 18. *In hetgeen Hij Zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij dengenen, die verzocht worden, te hulp komen.*

Ondoorgrondelijk is het voor menschelijk bevatten, hoe onze Heiland, in de dagen Zijns vleesch, verzocht worden kon. Maar het woord der Schrift leert het met ondubbelzinnige gewisheid. Verzocht is Hij, niet maar een enkele maal, bij de verzoeking in de woestijn; neen! Zijn geheele leven was er vol van, gelijk Hij aan het eind van dat leven tot Zijne discipelen zegt: Gij zijt het, die met Mij geweest zijt in alle Mijne verzoeken.

Hoe de eeuwige Zoon des Vaders voor verzoeking vatbaar kon zijn, doorgronden wij niet, maar wel kunnen wij inzien, waarin Zijne verzoeking bestond. Ze werd geboren uit den strijd tusschen den staat, waarop Hij recht had, en den toestand, waarin Hij Zich bevond. Het was de verzoeking om het werk op te geven, waartoe Hij op aarde was gekomen; de verzoeking om of den Vader, of de menschheid los te laten. Zij kwam tot den menschengeworden Zoon van God in de toejuiching zoowel als in de stompzinnigheid des volks; in Zijn macht over

het geschapene zoowel als in de zwaarte van Zijn ziels- en lichaamslijden. Al dien strijd heeft Hij doorgestreden, — en geen oogenblik heeft Hij gewankeld: Hij heeft vastgehouden aan den Vader, dien Hij eerde in volmaakte gehoorzaamheid, en vastgehouden aan de menschheid, die Hij kwam uitrukken uit haar verderf.

Indien dan nu ook ons het leven verzoeking op verzoeking brengt; indien de overgebleven macht der zonde in het hart, en de bekoring der wereld, en de aanvechting des Satans samenspannen om ons los te rukken van God, — welke vertroosting is het dan, te bedenken, dat onze Overste Leidsman weet, wat het is, verzocht te worden! Hij kan inkomen in onzen toestand, medegevoelen met wie in verzoeking zijn. En bij Hem, den volheerlijken Koning van het Godsrijk, is dat medegevoelen vanzelf oorzaak, dat Hij kracht en sterkte mededeelt. Hij komt te hulp, door onze liefde te vermeerderen, door onze waakzaamheid te verlevendigen, door ons gebedsleven te bekrachtigen, door de verzoeken te breken, die ons te sterk zouden zijn.

Zoo laat ons dan niet moedeloos versagen, als waren wij aan onszelf overgelaten! De medelijdende Hoogepriester kent onzen strijd; Hij kent de zwakheid onzer krachten, — en Zijne heerlijkheid is het, de Zijnen alzóó te steunen, dat in hun zwakheid Zijne kracht volbracht wordt.

Laat mij, o Heer! altijd,
Maar meest in zwaren strijd,
Op U in 't lijden staren!
Dat zal in mijn gemoed,
Hoezeer ook 't onrecht woed',
Het stil geduld bewaren.

12 Juli.

Te lezen: Psalm XXXII.

Psalm XXXII : 5. *Ik zeide: ik zal belijdenis van mijne overtredingen doen voor den Heer, en Gij vergaافت de ongerechtigheid mijner zonde.*

Rijk en vrij, alléén door Zijne eigene genade bewogen, schenkt onze God vergeving aan wie ze Hem vragen. Maar *dit* is de eisch, dien Hij daarbij stelt, dat er eerst belijdenis van zonden zij. Het is niet genoeg, naar Gods liefde te verlangen; eerst moet er schuldbesef en schuldbelijdenis zijn. En die belijdenis mag er zich niet toe bepalen, in het algemeen uit te spreken: ik ben een zondaar; ze moet afdalen in de diepte, ze moet treden in bijzonderheden. De Psalmist zegt: ik zal belijdenis doen van mijne overtredingen. Dat is: ik zal ze noemen, en ik zal ze als overtredingen erkennen; ik zal geene verontschuldigungen zoeken, maar ik zal mijne zonden *als* zonden voor God belijden. En waar *dat* geschied is, daar volgt de vergeving.

God vraagt belijdenis van zonden van ons, opdat wij erkennen zouden, hoezeer wij Zijne rechtmatige straf hebben verdiend. Wij hebben eere te geven aan Zijne heiligheid en rechtvaardigheid, alvorens wij Zijne genade kunnen ervaren. Zoo laat ons dan ons hart en ons leven doorzoeken; ons niet tevreden stellen met algemeenheden, maar voor God uitspreken, wáárin wij gezondigd hebben. Alzóó alleen leeren wij ook voor de toekomst waken en bidden, om niet opnieuw in hetzelfde kwaad te vervallen.

Waar oprechte belijdenis is, daar is vanzelf schuldbesef, en toevlucht nemen tot de ontfermingen Gods. Daarom volgt dan ook zoo gewisselijk op het schuld-

belijden het vergiffenis ontvangen: onze God wacht slechts met vergeven, tot Hij vergeven *kan*. Dàn, als het hart voor Hem verootmoedigd en verbrijzeld is, komt Hij met de toevloeiing Zijner liefde tot het hart, en verzekert: Ik ben de uwe, en gij zijt de Mijne. Dáárin toch bestaat het wezen der vergeving. Het kan zijn, dat God de aardse gevolgen der overtreding niet wegneemt, omdat de vorming der ziel dat noodig maakt; maar die straffen zijn dan kastijdingen, opvoedingsmiddelen geworden, en, ook terwijl zij blijven, is in het hart de zalige verzekerdheid: ik ben van mijn God niet verworpen; mijn Vader in Christus blijft mijn Vader voor eeuwig.

'k Bekend', o Heer! aan U, oprecht, mijn zonden;
 'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden;
 Maar ik beleet, na ernstig overleg,
 Mijn booze daán; Gij naamt die gunstig weg;
 Dies zal tot U een ieder van de vromen,
 In vindenstijd, met ootmoed, smeekend, komen.
 Een zee van ramp moog' met haar golven slaan;
 Hoe hoog zij ga, zij raakt hem zelfs niet aan.

13 Juli.

Te lezen: Joh. XV : 1—8.

Joh. XV : 5. *Ik ben de wijnstok, en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen.*

Laat ons toch diep van deze waarheid doordrongen zijn, dat wij zonder Jezus niets vermogen! Zooveel vergeefsche arbeid, zooveel nuttelooze krachtsinspanning en daardoor zooveel bittere teleurstelling, komt dáár van daan, dat wij in eigen kracht onze levenstaak zoeken te volbrengen. Dat voert tot koortsachtige opwinding, tot

een gejaagd slavenwerk, tot pijnlijke ontmoediging. De Heer zegt vooruit: zonder Mij kunt gij niets doen; waarom dan beproeven wij dat nog zoo dikwijls?

Hoe volkomen afhankelijk wij van Hem zijn, kan wel niet sterker worden uitgedrukt, dan door het beeld van wijnstok en rank. De rank is, wat zij is, door den wijnstok; de sappen van den wijnstok alleen doen haar leven en vruchten dragen. Alzóó is het alleen het leven, dat van den Zoon Gods uitgaat en in de Zijnen afdaalt, waardoor zij verrichten kunnen, wat Gode welbehagelijk is.

Sterker dan hier geschiedt, kan de onmacht des menschen wel niet worden uitgedrukt. Maar nu omgekeerd, krachtiger kan ook niet uitgesproken worden, hoe de Christen tot alles in staat is, waartoe God hem roept. Immers, als de eeuwige Zoon en troongenoot Gods, de Koning van het Godsrijk, de bron is zijner kracht, wat zou hem dan nog ontbreken?

Vreezen wij dan niet voor eenig werk, dat God ons oplegt; voor eenigen strijd, dien Hij ons te strijden geeft; laat ons niet opzien tegen eenigen arbeid, dien wij ook heden te verrichten zullen hebben. Alles komt slechts hierop aan, of er waarlijk gemeenschap tusschen ons en onzen Heiland bestaat. Door het ootmoedig gebed moet die gemeenschap onderhouden worden, en door een wakend toezien, dat niet de mededeeling van de gaven des Geestes belemmerd worde door toegeven aan eenige zonde. Dan leeft onze ziel in vertrouwende afhankelijkheid van Hem, en, bij alle besef van eigen zwakheid, ervaren wij, hoe wonderbaar de Heer doorhelpt en bekrachtigt, alzoo dat wij blijmoedig betuigen mogen: de Heer heeft woord en trouwe gehouden. Hij weet, wat de Zijnen behoeven, en het is Zijne eere en Zijn wel-

behagen, in en door Zijne zwakke discipelen Zijn heerlijk werk te volbrengen.

Ik kan mijzelf geen wasdom geven:
Niets kan ik zonder U, o Heer!
In Uw gemeenschap kiemt er leven
En levensvolheid meer en meer!
Uw Geest zij in mij uitgestort;
De rank, die U ontvalt, verdort.

14 Juli.

Te lezen: Rom. VIII : 16—22.

Rom. VIII : 18. *Want ik houde het d  rvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.*

Het lijden dezes tegenwoordigen tijds, — hoe veelsoortig is het, en hoe zwaar kan het drukken! Verliezen, die niet meer vergoed kunnen worden; gescheurde banden; verijdelde verwachtingen; krankheid en lichaamszwakte, die een floers werpen over ieder genot; moeite en zorg in den dagelijkschen arbeid; kommer voor het dagelijksch brood; bekommering over wie dierbaar zijn aan het hart; grievend verdriet, door menschen aangedaan, — dat alles behoort tot dat lijden, en hoeveel m  er nog, dat zich niet laat optellen!

Het woord onzes Gods redeneert dat lijden niet weg, en het leert ons niet, daarover ons heen te zetten. Geene gevoelloosheid wordt van ons geëischt; geen deugd wordt het gerekend, ons te verbeelden, dat de aarde nog een paradijs zou zijn. Ook mogen wij bedroefd zijn over onze smarten, en onzen nood klagen aan onzen God, — mits wij maar niet vergeten, dat er eene dankstof

tegenover staat voor eene onuitsprekelijke gave, die opweegt tegen al dat lijden.

En het is niet alleen op hetgeen ons *nu* reeds in onzen Heiland geschonken is, dat wij worden heengevozen tot onze vertroosting in 's levens druk. Telkens weder wordt onze blik gericht op de heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden. De Apostel zegt hier van deze heerlijkheid, dat al ons lijden niet daartegenover te waardeeren, niet daartegen op te wegen, niet daarmede te vergelijken is. Indien dan toch het lijden dezes tijds zoo groot is, — hoe boven alle beschrijving groot moet dan wel die heerlijkheid zijn! Hoog, als de hemel is boven de aarde, is de heerlijkheid des hemels boven de aardsche smart.

En naar die heerlijkheid zijt gij op reis, o gij, die in Jezus uwen Heiland hebt gevonden. Die heerlijkheid is u verworven door Zijn bloed, verzegeld door Zijnen Geest. Zoo heft dan uwe hoofden op, wetende, wat u te wachten staat. Het lijden is voor een tijd; het lijden moet dienstbaar zijn aan uwe vorming en volmaking. Eéns, op Gods tijd, gaat alle lijden voorbij, en voor eeuwig juicht gij in Gods ongestoorde gemeenschap, waar verzadiging der vreugde is.

Het ridderkruis des Christens is
 Geen schitterend metaal,
 Maar tegenspoed en droefenis
 En een geduld van staal.
 Hij draagt het slechts een korten tijd,
 En als een onderpand
 Der kroning, na den aardschen strijd,
 In 't hemelsch Vaderland.

15 Juli.

Te lezen: Col. III : 12—17.

Col. III : 17. *En al, wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in den naam van den Heere Jezus.*

Wie in den naam eens anderen iets verricht, die doet dat volgens diens opdracht of lastgeving. In den naam van den Heere Jezus iets te doen, beteekent dus: iets te doen, omdat Hij het bevolen heeft. En nu vermaant ons de Apostel om alles, wat wij doen, alzóó te doen. Welke hooge roeping geeft dat aan geheel het leven!

Moet alles in Jezus' naam gedaan worden, dan zijn vooreerst alle zoodanige daden buitengesloten, waarop Zijne goedkeuring niet rusten kan. In Jezus' naam kunnen geene daden van zelfzucht of hoogmoed, van hebzucht of zinnelijkheid worden gedaan.

Doch er is meer. Alle verrichtingen van het dagelijksch leven, de vervulling onzer taak, de omgang met onze medemenschen, ons doen en laten in zijn ruimsten omvang, wordt ons hier voor oogen gesteld als een werk, dat wij in opdracht van Jezus te vervullen hebben. Zelfs ons spreken wordt daarin betrokken; de Apostel zegt toch: al, wat gij doet met *woorden* of met *werken*. Want inderdaad, ook door onze woorden *doen* wij iets; oefenen wij invloed uit; maken wij anderen gelukkiger of ongelukkiger; reinigen of bederven wij den geestelijken dampkring. Laat dan, o Christen! al, wat gij met woorden of werken doet, verricht worden als eene taak, u door uwen Heer opgedragen!

Wie zóó zijn arbeid waarneemt, zal vanzelf dien volbrengen met inspanning aller krachten, omdat hij er zich voor verantwoordelijk gevoelt aan den Heer. En

tegelyk, zijn arbeid wordt hem daardoor een dierbare last, waarmede hij Hem verheerlijken mag, dien zijne ziele liefheeft. Hoe ontvangen de meest alledaagsche verrichtingen een gloed en een glans, als wij geleerd hebben ze in *dit* licht te beschouwen! Die Heer, die deze taak ons oplegt, is immers onze Redder, die ons kocht met Zijn bloed, die ons verkwikt met Zijne liefde, die ons plaats bereidt in het Vaderhuis Gods! Hoe zou het ons dan niet tot vreugde zijn, Hem onzen dank te mogen betoonen; te leven, te arbeiden tot Zijne eer! Is ons leven dááran gewijd, dan doen wij Engelenwerk, ook in de nederigste omgeving. En, voelen wij de zwaarte der taak en de zwakheid onzer kracht, wij dragen de zekerheid in ons om, dat Hij, in Wiens Naam wij arbeiden, Zijne kracht volbrengen zal in onze zwakheid.

Wie zou Hem geen' dank bewijzen,
 Hem niet prijzen,
 Hem niet loven? wie zich niet
 Aan dien Herder overgeven,
 Die Zijn leven
 Voor Zijn schapen niet ontziet?
 Wie Hem niet tot Heer begeeren,
 Hem niet eeren,
 Die ons van 't verderf behoedt,
 Ons gekocht heeft door Zijn bloed?

16 Juli.

Te lezen: Luc. XI : 5—13.

Luc. XI : 13. *Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal uw Hemelsche Vader den Heiligen Geest geven, dengenen, die Hem bidden?*

„Gij, die boos zijt!” Welk leeraar uit de menschen zou zóó kunnen spreken? Wie zou niet met zijne hoorders

zich samenvatten, en zeggen: „*wij*, die boos zijn”? Wie zóó spreken kan, moet de Heilige wezen. En is Hij dat, dan heeft Zijn woord gezag; dan kunnen wij staat maken op wat Hij van den Vader openbaart.

Wat openbaart Hij hier? De Heer wijst hier op de onmogelijkheid, dat God weigeren zou, den Heiligen Geest te schenken. Het is eene eigenaardige, eene trefende bewijsvoering, die Hij bezigt. Zondige, aardsche ouders kunnen het niet van zich verkrijgen, dat zij aan hun hongerend kind een steen voor een brood, eene slang voor een visch zouden geven; zij kunnen misschien zoo hard zijn, dat zij aan het hongerend kind *weigeren* wat het behoeft, maar zekerlijk, zij kunnen niet *spotten* met zijne ellende. Zóó diep gezonken is zelfs de zondige mensch niet. En hoe zoudt gij dan iets dergelijks wachten van uwen Hemelschen Vader? Want dat *zou* een spotten met de menschelijke ellende zijn, indien de schatten en gaven van het hemelsch Koninkrijk werden voor oogen gesteld, en dan daarna het onmisbare, om daaraan deel te hebben, de gave des Heiligen Geestes, werd geweigerd aan wie daarom vroeg. Kunt gij dàt denken, o mensch! van Hem, die Zich als uw Vader openbaart?

Welke bemoediging wordt in dit woord ons gegeven door Hem, die de gezindheid Gods jegens ons kent, omdat Hij Zijn Zoon, Zijn beelddrager is! Hij *kan* niet weigeren; Hij zal *zeker* schenken, wat voor uwe ziel onmisbaar is. Beden om aardsche gaven kan Hij afwijzen, omdat zij tot schade zouden kunnen strekken, — maar *niet* de bede om den Heiligen Geest. Indien Hij dan vertoeft, verbeid Hem; Hij zal gewisselijk komen. Houd aan in uw bidden, en word vuriger daarin, pleitende op de beloften. Het uitstel der verhooring bewijst alleen, dat uw vragen nog anders moet

worden, — maar zoo gij slechts aanhoudt, gij zult gewisselijk ontvangen.

Geen vader sloeg, met grooter mededoogen,
Op teeder kroost ooit zijn ontfermend' oogen,
Dan Israels Heer op ieder, die Hem vreest.
Hij weet, wat van Zijn maaksel zij te wachten;
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
En dat wij stof, van jongsaf, zijn geweest.

17 Juli.

Te lezen: Hand. IV : 5—14.

Hand. IV : 13. *Vernemende, dat zij ongeleerde en slechte menschen waren, verwonderden zij zich, en kenden hen, dat zij met Jezus geweest waren.*

Wie zich hier verwonderen, zijn Israëls overpriesters, en de personen, over wie zij zich verwonderen, zijn Petrus en Johannes. Worden deze in onze vertaling „slechte” menschen genoemd, dan is dat, omdat het woord „slecht” in den tijd, waarin die vertaling gemaakt is, de beteekenis had van „eenvoudig, gering.” Dàt is het, wat der Overpriesteren verbazing opwekt, dat zulke mannen uit het volk met zulke vrijmoedigheid optreden. Kennelijk zijn zij niet bevreesd voor Israëls machtigen; het aanzien en de kunde hunner tegenstanders doet hen niet twijfelen aan eigene overtuiging. Vanwaar dat? Het antwoord ligt in wat er volgt: „zij kenden hen, dat zij met Jezus geweest waren.” Zeker, dat was voor Israëls oversten geene verklaring van die vrijmoedigheid, — maar dat is het voor *ons*.

Omdat deze discipelen met Jezus geweest zijn; omdat zij een hooger, een goddelijk leven hebben gadegeslagen, daarom slaat het aanzien van Israëls machtigen, en de

geleerdheid van Israëls leidslieden hunne vrijmoedigheid niet terneder: zij hebben een rotsgrond, waarop zij steunen, namelijk het woord en het werk, liever nog: den persoon van hun Meester.

Nog immer is er overeenkomst tusschen de verhouding, waarin de gemeente tot de wereld staat, en de verhouding der discipelen tegenover de overpriesters. Indruk makend door haar macht, méér nog indruk makend door haar optreden met wetenschap, staat de ongeloovige wereld tegenover den Christen. Wat is het dan, dat hem moed geeft om staande te blijven? Wat geeft hem vrijmoedigheid om, waar de wereld het leven des geloofs eene inbeelding noemt, er aan vast te houden, dat die onzienlijke dingen geene hersenschimmen, maar de hoogste werkelijkheden zijn? Niets anders dan „met Jezus geweest te zijn”; den indruk Zijner heerlijkheid te hebben ontvangen, en door Hem begenadigd te zijn met Zijne gaven, verzoening van schuld en vrede met God en de krachten des eeuwigen levens ontvangen te hebben. Indien dan deze onze vastheid voor ons mocht dreigen te wankelen, — daar is geen ander middel om haar te sterken, dan telkens en telkens weer „met Jezus te zijn”, in de gemeenschap des gebeds, in de aandachtige en eerbiedige aanschouwing van Zijn levensbeeld.

Neen, Heer! ik wil van U niet scheiden,
 'k Blijf d' Uw' altijd! blijf Gij de mijn'!
 Uw liefde moet alom mij leiden,
 Uw leven moet mijn leven zijn;
 Uw licht moet schijnen in mijn huis,
 Bij kruis naar kracht, en kracht naar kruis.

18 Juli.

Te lezen: Matth. XI : 25—30.

Matth. XI : 28. *Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.*

Dat is één van die woorden, die wel een Evangelie in het Evangelie mogen heeten. Vermoeid en belast, — waarlijk, dat is ieder menschenkind, dat tot de jaren des onderscheids is gekomen, en torschen moet, wat het leven te dragen geeft. Maar wat eigenlijk de zwaarte van dien last uitmaakt, dat wordt eerst erkend door wie beseffen, dat zij zondaren voor God zijn, vreemd aan Zijne gerechtigheid, dervende het waarachtige leven.

Dezen zijn het, die door den Heer worden geroepen; dezen alleen geven acht op Zijne stem. Wie slechts over de lasten des levens, niet over zichzelf klagen, wat zouden zij wachten van Hem, die met gaven des Geestes komt, maar geene verandering van het levenslot belooft? Voor u is Zijn woord, die uzelfen in uwe schuld voor God hebt leeren kennen, en die angstig u afvraagt: hoe zal ik bestaan voor den Heilige, Wiens oogen als vuurvlammen zijn? Komt tot Mij, zegt de ontfermende Heiland, die te geven heeft, wat gij uzelfen in eeuwigheid niet aanbrengen kunt. Komt tot Mij, spreekt Hij tot eene wereld van vermoeiden en belasten, — en Hij kan het doen, omdat Hij niet een mensch uit de menschen, maar de Zoon des Vaders is, Wien alle dingen zijn overgegeven van den Vader. En Hij belooft aan ieder, die komt, dat Hij hem rust zal geven. Rust, — dat is niet het tegenovergestelde van arbeid, want eerst Hij geeft waarlijk tot arbeiden kracht, gelijk Hij dan ook terstond oproept tot een dragen van Zijn juk. Rust is het tegenovergestelde van gejaagdheid, van bange vreeze. Kalmt

en vrede brengt deze Heiland aan, want Hij verzekert, dat de schuld geboet is, dat de heilige God den zondaar aanneemt als Zijn kind.

Bij heel deze heerlijke belofte is geen andere eisch dan deze: Kom tot Mij! Niets behoeft medegebracht te worden; het ééne, dat noodig is, is het komen tot Hem, het zich in aanraking stellen met Hem. Of zegt gij: maar ook dat zelfs kan ik niet? Uit uzelfen gewis zoudt gij niet komen. Doch waar Hij roept, daar gaat kracht uit van Zijn woord. Daar wekt Hij het verlangen, daar trekt Hij met de macht Zijner goddelijke liefde. Gij dan, wederstreef Hem niet! Laat Hem toe, te werken in uw hart, — en ook gij zult rust vinden voor uwe ziele.

Juicht dien Koning aan,
Die, hoe hoog verheven,
Zondaars wil ontslaan:
Elk, die tot Hem vlucht,
Welk een straf hij ducht',
Alles wil vergeven.

19 Juli.

Te lezen: Ps. CXIX : 65 – 72.

Ps. CXIX : 67. *Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik,
maar nu onderhoud ik Uw woord.*

Is dat niet de weg, waarlangs bijna ieder gegaan is, die tot den Heer is gekomen? Daar mogen er zijn, die door louter zegeningen aangetrokken zijn, maar gewisselijk vormen zij onder de kinderen Gods eené zeer kleine minderheid. Gewoonlijk, zoolang de zon des voorspoeds straalt, vraagt het menschenhart naar God niet, maar begraaft zich in de genietingen der wereld. Maar dan,

dan komt er een plotselinge slag, eene berooving van waar het hart aan gehecht was. Dan wordt het leven met een somber floers overtogen. Dan doen zich ervaringen voor, die het hart pijnlijk verwonden. Dan komen er lasten te dragen, waaronder de schouders dreigen te bezwijken. Zie, in die tijden van druk verbleekt de glans, waarmede de wereld de ziel betooverde. Er ontstaat een „tot zichzelf komen”, gelijk bij den verloren zoon in de gelijkenis. Er komt een gevoel van gemis aan kracht en aan vrede; er begint te komen een vragen naar God, en met dat vragen ontwaakt een besef van schuld, een erkennen, hoe strafwaardig het leven buiten Zijnen dienst is geweest.

O, gewis! men kan tegen dat alles het hart weer verharden. Het lijden op zichzelf maakt den mensch niet tot een Christen; menigeen gaat door de smarten heen, telkens verder van God zich verwijderend. Maar dit is zeker, dat het lijden een roepstem Gods brengt, en dat in zulke tijden de Heer bijzondere bemoeiing maakt met den mensch. Zalig, wie zich niet verhardt, maar zich laat leiden! Zalig, wie achterna mag uitspreken: nu onderhoud ik Uw woord!

Zoo laat ons dan de liefde niet miskennen, waarmede God ons leed ons toezendt. Het is Hem om onze behoudenis te doen, en als het daartoe noodig is ons smart op te leggen, dan deinst Zijne liefde daarvoor niet terug. Het einde Zijner wegen is heerlijkheid voor allen, die maar Zijnen weg boven hunnen eigenen weg kiezen. Hoe zal eenmaal in het Vaderhuis gedankt worden juist voor die smartelijke leidingen, omdat zij gevoerd hebben tot eeuwige winst! Die gedachte bemoedige en sterke ons, zoolang het lijden nog tegenwoordig is. De hand, die ons nederdrukt, doet het om ons op te richten, want

alleen de gebogene van hart kan vrede vinden bij Golgotha's kruis en aan het Vaderhart Gods.

'k Sloeg, eer ik werd verdrukt, het dwaalspoor in;
Maar nu, geleerd, houd ik Uw woord en wegen.

Wat zijt Gij goed! wat schenkt Uw menschenmin
Aan ieder, die U vraagt, al milden zegen!

Leer mij Uw wet in haren rechten zin,
En maak mijn hart tot Uw geboën genegen!

20 Juli.

Te lezen: 1 Thess. IV : 13—18.

Openb. XIV : 13. *Zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid, en hunne werken volgen met hen.*

„Die in den Heere sterven.” Deze toevoeging geeft aan dit troostwoord een hoog-ernstig karakter; dit dringt tot het zelfonderzoek: Is dit troostwoord ook voor mij? De dooden worden zoo maar niet in het onbestemde zalig gesproken, alsof vanzelf, wie dit aardse leven verlaat, in de zaligheid ingaat. De zaligspreking geldt hun, „die in den Heer,” in de gemeenschap met den Heer, „sterven”, dat is dus hun, die eerst in gemeenschap met den Heer hebben geleefd, en die daar zeggen konden: „hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.” Niemand bedriege zichzelf; daar is geen heil, dan in Christus!

Maar voor dezen dan nu, die door wedergeboorte zijn ingegaan ten nieuwen leven, heeft de dood zijn prikkel verloren. O, gewis! als alle Adamskinderen blijven zij aan den dood onderworpen, doch de dood is voor hen van karakter veranderd. De Engel des doods is voor hen

de Engel des levens geworden, die hen in de zaligheid invoert. Zalig zijn de ontslapen vromen! Zalig zijn ook onze lieve dooden, die in den Heer stierven, de kort bezetenen, lang beminden, die ons zoo vroeg zijn voorgedaan.

Zeker, het leven aan gindsche zijde des grafs is voor ons nog in nevelen gehuld. En dat de *volle* zaligheid eerst aan het eind der eeuwen, bij 's Heeren wederkomst aanvangt, als de gezegenden zullen ingaan in het Koninkrijk, dat hun bereid is, dat is een der weinige dingen van het nog toekomstige, dat door het woord des Heeren met beslistheid geleerd wordt. Maar intusschen, — zij zijn zalig van nu aan; zij rusten van moeite en strijd. Geen leed, geen rouw meer; geen verzoeking door zonde van buiten of van binnen; volheid van vreugde, die de gansche ziele vervult, die wel nog later bekroond zal worden, waar een verheerlijkt lichaam den gezaligden wordt geschonken, maar die reeds nu geen enkele stoornis kent.

Rust na den strijd! Ongestoorde Godsgemeenschap! Welk een uitzicht voor den pelgrim door dit aardse leven, hier met zoo menigen last bezwaard! Welk eene bemoediging om vol te houden en vast te houden, zoo lang de proeftijd duurt! Nog maar eene korte spannetijds, en de Heer doet ingaan in Zijne ruste, de Heer verkwikt met onuitsprekelijke vreugde! Sterke dat uitzicht onzen moed en onze kracht, opdat wij met lijdzzaamheid loopen de loopbaan, die ons is voorgesteld!

Jezus leeft, en door Gods kracht

Zullen w' eeuwig met Hem leven!

D' eigen glans, die Hem omstraalt,

Zal Zijn broederen ook omgeven;

Eén met Jezus, één met God,

Welk een uitzicht, welk een lot!

21 Juli.

Te lezen: Rom. XIII : 1—7.

Rom. XIII : 1. Alle ziele zij den machten, over haar gesteld, onderworpen; want er is geene macht dan van God, en de machten, die er zijn, die zijn van God verordend.

Indien er ééne vermaning is, waaraan onze tijd behoefte heeft, dan is het wel deze. Nooit misschien was er, onder de leuze van vrijheid, zulke bandeloosheid, zulk eene verachting van gezag. En toch, ware vrijheid, ontwikkeling van een wezen naar den aard van zijn aanleg, kan nergens bestaan, dan onder de beschermende en beteugelende macht van een gezag, dat verhindert, op anderer vrijheid inbreuk te maken. Zoo is het dus in het belang der vrijheid zelve, die toch iets anders dan teugelloosheid en willekeur is, om het gezag hoog te houden, en te erkennen, dat, in welke menschelijke vormen het ook optreedt, de grond daarvan in de ordening Gods is gelegen.

Eén zaak is er dus slechts, die van de onderwerping aan het gezag kan ontslaan, namelijk dat het gezag zichzelf tegen Gods oppergezag keert. Waar de aardsche overheid verhinderen zou, God volgens Zijn woord te dienen, daar geldt het woord: Men moet Gode meer gehoorzamen dan den menschen. Maar overigens, hoe heilig de rechten der overheid zijn, dat blijkt wel zonneklaar, waar Paulus deze onderwerping eischt aan de heidensche, gruwelijk bezoedelde, vaak met geweld verdrukkende overheid zijner dagen. Hoe zou dan een Christen in een Christenland er zich van ontslagen kunnen rekenen? Hoe zou een Christen niet geroepen zijn door

woord en voorbeeld het gezag te steunen, waar hem dat mogelijk is?

In welken kring wij ook geplaatst zijn, ons allen is dit in zóóverre mogelijk, dat wij in het huiselijk leven, dat wij in de opvoeding het gezag hoog houden. Indien niet de kinderen leeren, onder het gezag der ouders zich te buigen, hun woord te gehoorzamen, zonder eerst reden te vragen, en daarmede feitelijk te toonen, dat zij *niet* gehoorzamen, maar alleen hun eigen inzicht volgen willen, — dan zullen zij ook later zich niet buigen onder de machten, van God gesteld.

Een Christen is niet geroepen om zich door den tijdgeest te laten medesleepen, maar om dien tijdgeest te weerstaan, waar hij met de eischen Gods in strijd is. En de kracht daartoe vinden wij gewisselijk, indien maar diep in onze ziel het besef leeft, hoe Hij recht heeft op onze gewillige gehoorzaamheid; Hij, die ons alzóó heeft liefgehad, dat Hij ons Zijnen Zoon heeft gegeven, om Koning over ons hart en ons leven te zijn.

God heerscht als Opperheer;
 Dat elk Hem juichend eer'!
 Gij, aarde, zee en eiland,
 Verheugt u in uw' Heiland!
 Hem dekt met majesteit
 Der wolken donkerheid;
 Hij vestigt Zijnen troon
 Op heil'ge rijksgeboôn,
 Vol recht en wijs beleid.

22 Juli.

Te lezen: Psalm XLVI.

*Hab. II : 3. Zoo Hij vertoeft, verbeid Hem,
 want Hij zal gewisselijk komen.*

Door Goddelijke openbaring voorgelicht, kon de Profeet

dit beloven omtrent eene aardsche uitredding, die aan zijn volk te wachten stond. Niet onbepaald kunnen wij bij iederen aardschen nood, waarin wij ons bevinden, die belofte overnemen. Wij hebben daarvoor geen waarborg. Vaak behaagt het den Heer, voor Zijne kinderen den aardschen nood te doen voortduren, totdat Hij hen oproept naar het Vaderhuis, waar verzadiging is der vreugde, en waar de wijsheid van alle Zijne leidingen zal worden erkend.

Maar met volle gewisheid mag het troostwoord van den dagtekst aangegrepen worden door iedere ziel, die in geestelijke donkerheid uitziет en wacht, totdat de Heer genadig zij. Als het aan het zoekend en vragend gemoed voorkomt, alsof alle bidden om tot zekerheid van aanneming in genade te komen, tevergeefs is; als het hart, dat reeds de gemeenschap des Heeren gesmaakt heeft, maar dat nu in duisternis is teruggezonden, smachtend verlangt naar den terugkeer dier zalige gemeenschap, — dan mag zonder aarzeling op die belofte worden gesteund: Hij zal gewisselijk komen. De Heer heeft Zijn woord en trouw verpand, dat dit wachten niet tevergeefs zal zijn.

Als Hij vertoeft, dan heeft dat eene reden; niet willekeurig onthoudt de Heer Zijn heil. Zoowel tegenover de nog zoekende als tegenover de reeds toegebrachte ziel heeft dit vertoeven te zeggen: Onderzoek uzelve zeer nauw, of er nog onbeledene en onbestredene zonden zijn, die scheiding maken tusschen den Heer en uw hart. Zie toe, of er nog een Dagon vallen moet voor de Arke des Heeren! — En, mag door Gods genade de ziel zich daarvan vrij weten, dan geschiedt dit vertoeven, opdat het geloof zou worden geoefend. Het zou geen wandelen in geloof, maar in aanschouwen zijn, als de

ziel hier ongestoord Gods nabijheid genoot. Met dat vertoeven stelt de Heer ons op de proef, of wij het waarlijk wagen op Zijn woord, en of wij, ook zonder genieten, staat maken op Zijne genade, in Christus openbaard.

Zoo vertwijfele dan niemand, die in donkerheid verkeert. Wie slechts waarlijk den Heer verbeidt, die zal Zijn heil zien komen; die zal smaken, dat Hij goed is, en rijk in ontferming voor allen, die Hem aanroepen.

'k Wil mijn hoop dan in geen tranen dooven,
Schoon Zijn aanschijn mij verborgen is;
'k Wil dan eeuwig aan Zijn trouw gelooven,
Schoon ik nu Zijn trouwen handdruk mis.

23 Juli.

Te lezen: Gal. V : 16—26.

Gal. V : 25. *Indien wij door den Geest leven, zoo laat ons ook door den Geest wandelen.*

Men zou, bij het eerste hooren van dit woord, bijna geneigd zijn te zeggen: maar dat spreekt immers vanzelf, dat wie door den Geest leeft, ook door den Geest wandelt! Ach, indien dit vanzelf sprak, zou Paulus het niet tot voorwerp eener opzettelijke vermaning maken.

Zie, men kan in beginsel het nieuwe leven deelachtig zijn, en toch nog aansporing behoeven om nu ook dat leven te openbaren in alle verhoudingen van het dagelijksch bestaan. Wie tot het geloof in den Heere Jezus Christus gekomen is, die is overgebracht in een nieuwen toestand; die leeft door den Geest, door dien Geest, die in Christus als het Hoofd en in de Zijnen als in Zijne lidmaten woont; die is gebracht tot het leven der Godsgemeenschap, het zalig bezit en besef van

het kindschap Gods; die leeft door het genot van de toevloeiingen van Gods liefde, en van de zekerheid Zijner onwankelbare trouw.

Maar als wij nu daarin het ware leven onzer ziel hebben gevonden, dan komt nog het „wandelen door den Geest” niet tot stand zonder strijd en voortdurende inspanning aller krachten. Onze oude, zondige natuur doet voortdurend hare werking gevoelen, en tracht ons diets te maken, dat, nu wij eenmaal in Christus onzen Verzoener van zonden hebben gevonden, verder geen strijd meer noodig is. Ach, wij zijn allen zoo geneigd, wel de vertroosting des Evangelies te willen genieten, maar te meenen, dat de eischen, die het Evangelie brengt, ons niet aangaan. Daartegen nu waarschuwt dit woord van Paulus.

Aan onzen wandel moet het te zien zijn, dat de Heilige Geest ons levensbeginsel is. Het moet blijken aan onze geestelijke gezindheid in de verschillende levensverhoudingen; aan onze begeerte om in stille trouw God te dienen, ook in de kleine dingen, die dagelijks zich voordoen; aan onze heiligmaking en zelfverloochening. En tot dit alles worden wij eerst dan bekrachtigd, als ons leven door den Geest telkens nieuw voedsel ontvangt: van binnen naar buiten — dat is ook in deze de wet van het Godsrijk.

Och! dat de Geest, door U beloofd,
Die in U is, gezegend Hoofd!
Ook ons Uw leden meer doe leven!
Dan leven wij, getrouwe Heer!
Tot Uw en tot Uws Vaders eer,
En ons geloof zal vruchten geven.

24 Juli.

Te lezen: Joh. XIV : 1—10.

Joh. XIV : 9. *Die Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien.*

Daar is eene openbaring Gods in de natuur, die Zijne macht, en Zijne wijsheid, en Zijne goedheid verkondigt. Daar is eene openbaring Gods in het geweten, die van Zijne heiligheid en rechtvaardigheid getuigt. Maar geen van die beide voldoet aan de behoefte van het menschenhart. De openbaring in de natuur brengt geene persoonlijke gemeenschap tot stand; de openbaring in het geweten doet veeleer den zondaar vlieden, dan dat zij hem tot God trekken zou.

Gode zij dank, dat er eene andere, eene hoogere, eene aan onze behoeften beantwoordende openbaring is! Daar heeft Eén geleefd op aarde, die zeggen kon: Die Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien; dat is: zooals Ik ben, zóó is God. Hij heeft op aarde geleefd als mensch onder de menschen, toegankelijk en erkenbaar voor menschelijke waarneming. Nu is God niet meer van verre staande, want het vleeschgeworden Woord is met de oogen gezien en met de handen getast; nu kan het schepsel den Schepper naderen, want Hij wordt gekend in Zijn uitgedrukt Beeld, in het afschijnsel Zijner heerlijkheid.

En als hoedanig dan leeren wij den Vader kennen in den Zoon? In Hem openbaart zich die macht en die wijsheid en die goedheid, waarvan de natuur getuigt, en de heiligheid, waarvan het geweten spreekt, maar tegelijk nog iets anders, wat nòch natuur nòch geweten kon leeren, namelijk de genade, die zich tot zondaren neerbuigt, die zondaren opricht, en ze tot kinderen maakt.

In den Zoon komt de openbaring eener Vaderliefde, gelijk de mensch die uit zichzelf nooit zou hebben bevroed. Dat kan de aarde niet leeren; die boodschap moest van den hemel dalen. En die boodschap komt, belichaamd in een menschelijk leven, in een leven vol van daden der macht en der ontferming: de Zoon toont op aarde het wezen des Vaders!

Zulk een licht is voor het menschedom opgegaan, en bestraalt ook ons. Welke roeping dan, om tot dien God ons te keeren, die ons roept, en te wandelen in Zijn licht! Welke roeping, om Hem ons harte te geven, in dank voor Zijne onuitsprekelijke genade, en door het leven te gaan als zulken, die den Vader dienen, die op Zijne liefde vertrouwen, die Zijne geboden betrachten!

In Hem verschijnt, uit Hem zal spreken
 De wijsheid Gods, der zielen raad;
 De troost zal van Zijn lippen leken
 Voor Adams nêergebogen zaad.
 Roep uit tot Hem, gij, wien de zonde
 Geworpen heeft op 't smartlijkst bed!
 Gebroken hart! toon Hem uw wonde,
 Hij heet: „de sterke God, die redt.”

25 Juli.

Te lezen: Hand. III : 17—26.

Hand. III : 25. *Gijlieden zijt kinderen der profeten, en des verbonds, hetwelk God met onze vaderen opgericht heeft.*

Zoo spreekt Petrus tot dat Israël, waaraan hij een oogenblik tevoren den gepleegden Messiasmoord heeft verweten. Het kwaad, door hen gepleegd, doet hem niet voorbijzien, dat zij kinderen des verbonds, en daarom

erfgenamen der belofte zijn; daar blijft voor hen een uitzicht, daar blijft een roepstem des Heeren.

Kinderen des verbonds, — zóó mogen ook wij heeten, die daar geboren zijn en leven onder het geklank des Eyangelies. Heeft God niet Zijn verbond met ons opgericht in den heiligen Doop, dien doop in onze vroegste jeugd ontvangen, als ten bewijze, dat *wij* niet de eersten zijn in het zoeken naar God, maar dat God naar ons heeft omgezien, toen wij naar Hem nog niet vragen konden? En zijn wij dan niet kinderen des verbonds, niettegenstaande al ons dolen op wegen, waarop God niet gevonden kan worden; al ons overtreden tegen den Heer, en onze weerspannigheid tegenover Zijn woord?

Indien daar dan in het hart eene behoefte aan God ontwaakt; indien het geweten gaat spreken, en ons onze zonden verwijt; indien het ons bange wordt bij de gedachte aan den last onzer schuld, — o, dat wij dan toch niet zeggen: het is buiten hoop! Gij zijt een kind des verbonds, o gij, gedoopte in Gods heiligen Naam! kind en erfgenaam van een voorgeslacht, waaraan God Zijne beloften schonk, beloften van den eeuwig getrouwen Ontfermer. Indien gij wederkeert tot den Heer, hoe ook afgezworven, hoe bevlekt en bezoedeld, zoo moogt gij pleiten op die toezeggingen Gods; steunen op wat in het verbond ligt besloten. Gij hebt geene eigene waardigheid, die gij zoudt kunnen toonen, — maar ook, gij behoeft die niet mede te brengen; al, wat u noodig is, is het aanroepen der u beloofde genade!

Maar dat dan ook niemand vergete: dat zich keeren tot den Heer, dat inroepen Zijner genade is onmisbaar! Petrus zegt tot Israël niet: „Gij zijt kinderen des verbonds”, opdat het in zijne onbekeerlijkheid voortvaren en intusschen op dat verbond Gods steunen zou. Het

verbond brengt beloften, — maar die beloften baten alleen, aan wie ze geloovig aannemen. Zalig zij, die inkeeren tot zichzelf, en wederkeeren tot den Heer: zij, maar ook zij alléén, zullen ontvangen al, wat in Zijn verbond ligt besloten.

U, God en Heer!
 Zij eeuwig eer,
 Wij roemen Uw genade;
 Ontfermend slaat
 Gij ook ons zaad,
 Om Jezus' offer, gade.

26 Juli.

Te lezen: Job VII:1—7.

Gen. III : 18. *Het aardrijk zal u doornen en distelen voortbrengen.*

Dat ondervindt ieder, die op aarde leeft, op de eene of op de andere wijze. Geen vreugde is onvermengd; geen tijd is zonder zorg. Ja, daar zijn tijden van druk en van droefenis, waarin het ons wil toeschijnen, alsof de aarde niet *anders* dan dat opleverde; tijden, waarin het leven een last is; waarin de dag met zuchten begonnen, met klagen geëindigd wordt. Voorwaar! alleen de oppervlakkigheid en de lichtzinnigheid kunnen het leed des levens loochenen, of er zich over heen zetten. Elke dieper aangelegde natuur voelt het pijnlijk, welk een verschil er is tusschen wat het hart begeert en ervaart.

Het woord onzes Gods leert ons niet, ons over het leed heen te zetten. Het spreekt het uitdrukkelijk uit, dat de aarde distelen en doornen oplevert. Maar juist door het verband, waarin het die waarheid uitspreekt, doet het op het leed des levens het rechte licht vallen.

Die doornen en distelen is de aarde gaan voortbrengen ter oorzaak van den zondeval. En door dáárop te wijzen, roept nu het woord Gods ons toe: Zie in het leed uws levens, o mensch! een gevolg dáárvan, dat gij een zondaar voor God zijt! Dat gij deelt in het leed, dat op aarde bestaat, het is, omdat ook gij deelt in de algemeene zondigheid van het menschelijk geslacht! Gij kunt niet vragen: waarom moet *ik* dat hebben? alsof u onrecht geschiedde. De aarde *kan* geen paradijs meer zijn, sinds de zonde daarop heerscht; het *moet* openbaar worden, dat de Heilige niet met onverschilligheid nederziet op den opstand van Zijn schepsel.

Zie, als wij onszelf daarvan recht doordringen, dan worden wij bewaard van tegen Gods beschikkingen te murmureeren. Dan bevreedden ons de doornen en distelen niet meer, maar *dit* bevreedt ons, en stemt tot ootmoedigen dank, dat de aarde niet *enkel* doornen draagt, maar dat er ook koren groeit en bloemen bloeien; dat er naast het leed nog zoovele zegeningen zijn. Dan buigen wij ons onder de rechtvaardigheid Gods, en tegelijk, dan aanbidden wij Zijne genade, die ons niet overliet aan onszelf, maar ook het leed dienstbaar maken wil, opdat wij Hem zouden zoeken, die ons hart aan Zich wil verbinden. Nog eer Hij de straf oplegde, beloofde Hij den Redder: ook Zijn kastijden bedoelt de behoudenis onzer ziel.

Hoe ongemaklijk, hoe bezwaarlijk

Gods weg voor vleesch en bloed ook schijn',

Nooit was hij voor een ziel gevaarlijk,

En 't eind zal altijd vrede zijn.

27 Juli.

Te lezen: Matth. V : 43—48.

Matth. V : 47. *Wat doet gij boven anderen?*

Die vraag onzes Heeren geeft te kennen, dat Zijne discipelen zich niet mogen tevreden stellen met diezelfde gezindheid in hunne daden te openbaren, die ook bij andere menschen, rechtschapen naar de wereld, doch door geen hooger beginsel geleid, gevonden wordt.

Geen wonder, voorwaar! dat van Jezus' discipelen wat hoogers kan en moet verwacht worden. Zijn ze waarlijk Zijne discipelen, dan zijn ze ook Zijne verlostten; dan zijn ze door Hem kinderen des Vaders geworden, gezegend met de ervaring van de Vaderliefde Gods, gedragen op de eeuwige armen der ontferming, vervuld met de gewisheid der hope op de eeuwige heerlijkheid. Mag dan niet veel worden verwacht van hen, aan wie zooveel is gegeven?

Indien de genade des Heeren ons het voorrecht geschonken heeft, tot die gezegenden te behooren, vergeten wij dan in onzen dagelijkschen handel en wandel niet, waartoe ons dat roept! Wat doet gij boven anderen? vraagt de Heer dan ook aan ons. In het verband, waarin deze vraag voorkomt, wijst zij bepaald op het betoonen van liefde. De natuurlijke mensch betoont alleen liefde aan degenen, van wie hij liefde ontvangt. Het hoogst, wat hij doet, en het hoogst wat van hem te wachten is, bestaat dáárin, dat hij goed met goed vergeldt; kwaad met goed te vergelden, en zegen te spreiden zonder verwachting van daarvoor iets terug te ontvangen, moet de openbaring zijn van het nieuwe leven, door God aan onze ziele geschonken.

Doch het is niet slechts te dezen opzichte, dat de

vraag geldt: wat doet gij boven anderen? Indien uw leven, o Christen! alleenlijk vrij van misdaden is, maar daar spreekt geene hoogere bezieling uit, en geen streven om den Heer te verheerlijken en zielen naar Hem heen te wijzen, — wat doet gij dan boven den burgerlijk braven mensch? Indien gij de vreugde des levens als vanzelfsprekend geniet, en onder het leed des levens alleenlijk niet openlijk mort, — wat doet gij boven anderen? Moet niet uw dankbaarheid en uw geduld openbaren, dat een andere zin u bezielt?

Van hoogbevoorrechten kan veel worden verwacht. Is dan ons leven nog vaak zoo gelijkvloersch, het is, omdat wij van den zegen, ons geschonken, ons niet genoeg bewust zijn. Laat ons maar veel op Gods onuitsprekelijke gave in Christus zien, — en de vrucht daarvan zal in ons leven zich toonen.

Vergrijp u dus niet aan den schijn,
 Noch aan den klank der ijdele namen.
 Vraag niet slechts, wat uw daden zijn,
 Vraag meer uit welk een hart zij kwamen.
 Doorzoek voor God, die alles ziet,
 Of 't ook door liefde zij ontsteken;
 Hij, wien 't aan liefde blijft ontbreken,
 Heeft ook het waar geloove niet.

28 Juli.

Te lezen: 1 Thess. V: 16—25.

Hand. I: 14. *Deze allen waren eendrachtiglijk volhardende in het bidden en smeeken.*

Daar is iets opmerkelijks in hetgeen hier van Jezus' discipelen gezegd wordt. Hun Heer is van hen henen-gegaan, eene rijke belofte achterlatend; de belofte dat

zij den Heiligen Geest zouden ontvangen. En nu wachten zij niet maar rustig de vervulling dier belofte af, neen! zij zijn eendrachtig volhardende in het bidden en smeeken. Is het, omdat zij niet op deze belofte vertrouwen? Gewis niet. Maar zij weten, dat de belofte van *hen* eischt, dat zij met vurig verlangen naar het beloofde zich zullen uitstrekken. Zij voelen, dat zij nog niet bezitten, wat de Heer heeft toegezegd. En nu gaan zij niet maar zich inbeelden, dat zij het toch wel bezitten, noch ook tragelijk nederzitten tot het beloofde komt; zij volharderen met bidden en smeeken, wetende, dat zij de gave alleen in *dezen* weg zullen verkrijgen.

Welk eene les voor een iegelijk onzer! Ook wij leven, omringd door de rijke beloften van het woord des Heeren; beloften, welker vastheid in de trouw, in het wezen ligt van Hem, die ze beloofd heeft. Maar om die beloofde gave moet nu gevraagd worden. Dat is de eere, die God toekomt van Zijn schepsel, opdat de gave als een antwoord op het gebed zou worden ontvangen. Dat is de toebe-reiding van het hart zelf tot het ontvangen der gave, opdat er plaats zou zijn, waar de gave kunne indalen. De belofte geeft de zekerheid, dat het gebed niet tevergeefs zal zijn, maar zij maakt het gebed niet overbodig; zij roept en dringt juist tot het gebed.

Nog eene andere vingerwijzing ligt hierin, dat de discipelen tot dat bidden en smeeken samen vergaderd zijn. Daar is in dat gemeenschappelijk bidden een steun voor onze menschenlijke zwakheid. En is nu zulk een voortdurend samenzijn niet mogelijk, waar de arbeid des levens zijne eischen ons stelt, laat ons dan toch de onderlinge bijeenkomsten, het samenzijn op Gods rustdag, niet verwaarloozen, maar trouwelijk gebruiken. We komen daar, niet slechts opdat het woord Gods tot ons zou

komen, maar ook, opdat ons gemeenschappelijk smeeken zou opgaan tot den troon des Heeren. Op het volhardend vragen komt het aan; dááaraan is de belofte gegeven; dát wordt, op Gods tijd, met verhooring gekroond.

Ja, bidt, gelijk het bidders past!
 God hoort uw worstelingen;
 Het volle hart voor Hem ontlast!
 Houdt aan, — blijft pleitend dringen!
 Duldt niet het hemelrijk geweld?
 Gewis, God heeft reeds hulp besteld;
 Gelooft dat: Hij geeft uitkomst.

29 Juli.

Te lezen: 1 Petr. II : 13—25.

1 Petr. II : 25. *Want gij waart als dwalende schapen, maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen.*

De tegenstelling tusschen het verleden en het heden van den geloovige wordt op verschillende wijzen in de Schrift uitgedrukt: eertijds dood, nu levende; eertijds duisternis, nu licht in den Heer; eertijds geen volk, nu Gods volk geworden. Even treffend is de tegenstelling, in onzen dagtekst gemaakt.

Eerst dwalende schapen, zonder herder, zonder leiding omdolende, in gestadig gevaar van om te komen. Trefvend beeld van den toestand des zondaars, die eigen paden zoekt, eigen lust, eigen onverstand volgt; zonder doel voor het leven; zonder uitzicht voor de toekomst; allerlei najagend, maar om telkens weer teleurgesteld te worden, welhaast ten doode toe vermoeid door het het vruchteloos pogen, om te eindigen in doffe wanhoop.

Maar zie, daar is een Herder gekomen om deze dwa-

lende schapen te leiden. Eén voor één heeft Hij ze opgezocht en toegevoegd tot Zijne kudde, en nu gaat Hij ze voor en leidt ze veilig. „Gij zijt nu bekeerd,” zegt de Apostel, „tot den Herder en Opziener uwer zielen.” Dat is: Gij hebt niet dien Herder gevonden, volgende uwen eingegekozen weg; gij moest daartoe omgewend worden, van uwen weg af, om te komen tot Hem.

Dat is de genade-arbeid, die uwe zielen overboog, geloovigen in den Heere Jezus Christus! de arbeid, die een nieuw leven voor u deed ontstaan. En nu komt het dan voorts er op aan, door dezen Herder u te laten besturen. De overgebleven macht der zonde spoort telkens tot nieuw afdwalen aan, maar het levensbeginsel, door Gods Geest in u gewrocht, doet u erkennen: nergens is het veilig dan bij den Heer! Niet immer, voorzeker! doet Hij nederliggen in grazige weiden; Hij keurt vaak noodig over eene dorre heide Zijne schapen te voeren. Maar wat nood, als slechts Zijn herderstaf geleidt; wat nood, indien maar Hij nabij is, om de dreigende gevaren af te wenden! Bij Hem, door Zijne liefde en macht, zijt gij veilig. Valt soms het volgen van Hem u zwaar, zie dan terug op den tijd, toen gij *zonder* Leidsman moest zwerven: zoudt gij tegen dat „verleden” uw „heden” willen ruilen? Deze Herder is getrouw en teeder; vertrouw u slechts aan Hem toe, en gij zijt veilig voor eeuwig!

Jezus is alleen mijn schat,
 Hij, de wellust mijner oogen;
 Jezus heeft mijn hand gevat,
 En mijn hart tot Zich gebogen.
 'k Zal Hem als mijn Bruidegom,
 'k Zal Hem als mijn rijkdom roemen,
 Telkens, als ik tot Hem kom,
 Hem de rijke Liefde noemen.

30 Juli.

Te lezen: Hebr. IV : 9—16.

Hebr. IV : 11. *Laat ons dan ons benaarstigen, om in die rust in te gaan, opdat niet iemand in hetzelfde voorbeeld der ongeloovigheid valle.*

Daar ligt eene ernstige waarschuwing in de geschiedenis van Israël, door Mozes uit Egypte gevoerd, en toch voor het meerendeel niet in Kanaän binnengekomen. Door welke heerlijke wonderen waren zij uit het diensthuis bevrijd! Met welke gaven had God hun het leven onderhouden! Uit welke gevaren had Hij hen uitgered op hunne reize! Welke genadearbeid was aan hen geschied om hen tot Gods volk te maken, en hen te onderscheiden van alle natiën der aarde! Men zou gedacht hebben: het heil kan hun niet ontgaan, — en toch, toch komt het meerendeel om, zonder het land der ruste binnen te treden!

Zóóveel kan er ontvangen en genoten zijn, terwijl nòg het einde het verderf is! Welke roepstem dan voor ons, tot wie het woord van Gods genade in Christus komt, opdat onze geestelijke zegeningen niet insgelijks tevergeefs mogen zijn geschonken! Want het bestraald zijn met al dit licht en het geleid zijn door al die liefde waarborgt nog niet het binnengaan in het hemelsch Kanaän. Noodig is het, dat de gaven Gods niet slechts zijn nedergedaald, maar dat zij ook zijn toegeëigend door het hart. Niets heeft er ontbroken aan hetgeen van Gods zijde voor Israël geschieden moest, maar Israël heeft niet aangegrepen, wat God toereikte; Israël heeft ongeloof, hardheid des harten tegen Gods zegeningen overgesteld: daarom heeft het van al die zegeningen geen vrucht gehad.

Zoo worden wij dan vermaand om ons te benaastigen, om in te gaan. Wil dat zeggen, dat nu wij van onze zijde óók iets moeten aanbrengen, waar God van Zijne zijde zooveel schenkt? Neen, zeker niet! Wat zouden wij *kunnen* aanbrengen? Maar *dit* eischt de Heer van ons, dat wij Zijne gaven waarlijk aangrijpen, en door Zijne hand ons laten leiden; dat wij niet ongeloovig, stug en ongevoelig zullen blijven onder al Zijn liefde-arbeid, maar ons *laten* zaligen uit vrije genade. „Niets uit ons, maar 't al uit Hem: zóó komt men in Jeruzalem!” Maar wat uit Hem is, moet door het geloof worden aangenomen. Dáártoe is noodig een gestadig zich benaastigen, een ijverig gebruiken van de middelen der genade, een beproeven van het hart, of dat waarlijk leeft in 's Heeren gemeenschap. Zalig, wie zóó reizen door de woestijn: zij beërven gewisselijk het land der ruste.

Dreigt, waar ik moog staren,
Een heir van gevaren,
Is eng ook mijn pad;
Ik ken mijn Behoeder;
Daar Jezus, mijn Broeder,
Mijn hand heeft gevat.

31 Juli.

Te lezen: Josua XXIV : 14–21.

Josua XXIV : 15^b. *Aangaande mij en mijn huis,
wij zullen den Heere dienen.*

Daar was voor Josua een machtige aandrang tot het doen dezer keuze, en in de weldadigheid en trouw, die hij van God had ondervonden, en in de nietigheid der afgoden, die daar over stonden tegen den levenden God. Maar, is die aandrang nog niet sterker voor ons, die den Heer

niet maar enkel kennen door uitwendige verlossingsdaden, die Hem kennen, gelijk Hij Zich in Zijnen lieven Zoon heeft geopenbaard? En, waren die afgoden nietig, is niet evenzeer nietig en verachtelijk de wereld, die bij ons den levenden God zoekt te verdringen uit het hart? Voorwaar, ook bij ons is daar alle reden en recht tot de Josua's-keuze, tot de heilige gelofte: wij zullen den Heer dienen!

Die gelofte zegt: wij willen den heiligen Naam onzes Gods belijden in het midden der menschen. Wij willen het uitspreken, waar het pas geeft, met onze woorden, en wij willen het toonen met onze daden, dat Hem ons hart, dat Hem ons leven toebehoort. Wij willen ons Zijns en Zijns Evangelies niet schamen, schoon dan ook de wijzen en de machtigen uit de hoogte daarop nederzien. Wij willen niet heulen met gebruiken en praktijken, die Hem onteeren; wij willen als Christenen door de wereld gaan, en gaarne ons de offers getroosten, die daarvoor te brengen zijn. Wij willen ontvlieden de wereld en hare begeerlijkheden, en in ons doen en laten den Geest Gods toelaten, over ons te regeeren. Hem, die ons heeft liefgehad, Hem zij onze ziele gewijd!

Die heerlijke keuze doet Josua voor zich en voor zijn huis. Dat is geen overmoed, want hij weet, Wie hem bekrachtigen wil. Dat kiest hij ook voor de zijnen, al heeft hij hunne harten niet in zijne hand, want hij weet, dat daar is een erfelijke zegen in de geslachten, die God vreezen, zoodat hij op Goddelijken bijstand mag steunen, waar hij zijn huis in de wegen Gods zoekt te voeren. Ik en mijn huis, — dat blijft de gelofte, maar dat is ook de bede van elk, die zelf den Heer kiest tot zijn deel. Neen! de ouders kunnen niet de harten der kinderen bekeeren, — maar zij kunnen hen voorgaan

in de vreeze Gods, opvoeden in de vermaning des Heeren. Zij kunnen hunne kinderen doen opgroeien in een geestelijken dampkring van oprechte vroomheid, hen voorgaan in het kiezen van het ééne noodige boven al, wat de wereld belooft. Ze kunnen hen opdragen, telkens en telkens weer, aan den troon der genade, opdat de God der ouders ook de God der kinderen zij. Zalig het huis, waar deze goede keuze elke daad, elke uiting des levens bestuurt!

Welzalig 't huis, o Heiland onzer zielen!

Waar Gij de vreugd, waar Gij de vriend van zijt;

Waar allen saâm voor God als Vader knielen,

En aan Zijn dienst zich ieder heeft gewijd;

Waar aller oog blijft aan Uw wenken hangen;

Waar aller hart voor U van liefde slaat;

Waar aller mond U groot maakt met gezangen;

Waar aller voet op Uwe wegen gaat.

1 Augustus.

Te lezen: I Petr. V : 5—11.

1 Petr. V : 8. *Zijt nuchteren, en waakt.*

Zijt nuchteren, dat is: laat u niet bedwelmen! Dit woord waarschuwt niet alleen tegen de menschonteerende, en daarom nog zooveel te meer den Christen onwaardige dronkenschap, en al, wat daartoe leidt. Er zijn ook andere bedwelmingen. Alles, wat den geest verhindert, onafgewend den blik op den Heer te richten; alles, wat de ziel verwart, en beelden haar voortoovert, waardoor zij hare roeping uit het oog verliest, is bedwelming. Daar ligt bedwelming in het najagen van zinnelijke genietingen, hetzij dan meer of minder verfijnd; bedwelming in de bekoring der geldgierigheid, hetzij in den vorm van het

najagen van schatten, hetzij in den vorm van het zich vastklemmen aan wat men bezit; bedwelming, in de gemoedsbewegingen van haat en van wangunst, waardoor men tegenover zijn naaste als tegenover een vijand staat; bedwelming, in de influisteringen van den hoogmoed, waardoor men gaat vergeten, arm en ellendig zondaar voor God te zijn. Tegenover dat alles roept de Apostel ons toe: zijt nuchteren! Laat u niet bedwelmen! Want, Gode zij dank! al leven wij in eene zondige wereld, er is geen noodlot, dat ons dwingt door haar bedwelmd te worden. Wakende en strijdende kan en mag het kind des Heeren door deze wereld heengaan, — indien maar de middelen worden aangewend, die deze bedwelming verre houden: het gebed in de eerste plaats, dat hemel-lucht aanbrengt in den zwoelen dampkring der aarde, en voorts: het vermijden van wat men weet gevaarlijk te zijn, en het ernstig bezig zijn in de opgedragen taak. Hoe noodzakelijk is zulke waakzaamheid, in eene wereld, die in het booze ligt, en tegenover de aanvallen van den overste dezer wereld, die zoo gaarne de ziel, door Christus vrijgekocht, weer onder zijne macht zou willen terugbrengen! O, dat onze ziel, in 't gevoel harer zwakheid, maar telkens kracht en genade zoek bij Hem, die helpen kan en wil!

Zóó is 't oog der ziel verduisterd,
 Dat het God schier nergens ziet.
 't Hart, aan 't nietig stof gekluisterd,
 Wil, maar kan naar Boven niet.
 O, waarheen, mijn Leidsman, Vader!
 Drijf die neevlen mij van 't oog;
 Trek mijn hart, mijn trouwe Vader!
 Los van de aard' tot U omhoog.

2 Augustus.

Te lezen: Gen. XII: 1—9.

Gen. XII: 2. *Wees een zegen!*

Waar de Heer Abram roept om den weg des geloofs en der gehoorzaamheid te betreden, daar belooft Hij niet alleen, hem te zullen zegenen, maar geeft tegelijk hem zijne roeping te kennen, om tot een zegen te zijn. En voorwaar! wèl is de Vader der geloovigen tot een zegen geworden; hij, uit wien het volk is voortgekomen, dat éénniglijk aan den levenden God vasthield, waar de andere natiën verzonken in afgoderij; hij, die tot het einde der dagen het levend voorbeeld geeft van wat gelooven is, en met welke gunst dat gelooven be kroond wordt.

Wees een zegen! Dat blijft de roeping voor iederen van God gezegende; dat wordt in iederen van God gezegende tot werkelijkheid. Een zegen te wezen — dat is mogelijk in elken levenskring, waarin God plaatst. Een zegen is voor ons volk de koninklijke Vrouwe geworden, aan wie op dezen dag heel ons volk gedenkt met liefde en eerbied, Haar dankend voor wat zij was en is voor onze Koningin en voor Nederland samen. Maar een zegen voor de omgeving is in kleineren kring ieder, die in de wegen des Heeren gaat. Ieder man, die in beroep of bedrijf nederig zijn plicht betracht; iedere huismoeder, die in de vreeze Gods haar huisgezin voorgaat en bestuurt; ieder Christen en iedere Christin, in welke levensbetrekking geplaatst, die de dingen bedenkt, die boven zijn; die door woord en wandel op Christus heenwijst, en den geestelijken dampkring reinigt; ieder, die om 's Heeren wil liefde bewijst, en bloemen strooit op anderer pad; ieder, die den kring der omgeving op het biddende

hart draagt, — die *is* een zegen, hoe weinig ook misschien zichzelf daarvan bewust.

Zalig voorrecht, zulke roeping te mogen vervullen! Maar hoe zullen wij er toe in staat zijn, zonder in levende gemeenschap te staan met de bron van allen zegen? Ach, wat uit het menschenhart voortkomt is, te allen dage alleenlijk boos. Zelfzucht in allerlei uitingen brengt ellende en jammer aan. Slechts een vernieuwd, een geheilgd gemoed kan, tot eere des Heeren, anderen ten zegen wezen. Zoo drijve ons dan ook dit gebod tot een gebed, tot een nederig inroepen dier algenoegzame genade, die arme zondaars rijk maakt, zoodat zij van dien goddelijken rijkdom mededeelen kunnen.

Gij zijt het dan, op Wien ik hoop
In 't moeilijk perk van mijnen loop,
Tot daar de kroon in 't eind mij wacht,
Waarnaar mijn hart zoo hijgend smacht:
Heer! sta in allen strijd mij bij,
Dat ik door U verwinnaar zij.

3 Augustus.

Te lezen: Joh. X: 23—30.

Joh. X : 27. *Mijne schapen hooren Mijne stem,
en Ik ken ze, en zij volgen Mij.*

Heerlijker voorrecht is er niet, dan een schaap van den Goeden Herder te zijn, geleid en bewaard te worden door almachtige liefde. Wat zou er beter *kunnen* zijn, voor een arm, zwak menschenkind, dat gedurig tot dwalen geneigd, en aan verderf en ondergang blootgesteld is? Veiligheid en rust is slechts bij den Goeden Herder te vinden.

Maar, wie mogen zich Zijne schapen noemen? Dat geeft de Heer aan door een zeer duidelijk kenmerk: „Mijne schapen hooren Mijne stem.” Zijne stem te hooren, gelijk die spreekt in Zijn woord, en op de ziel toegepast wordt door Zijnen Geest; in die stem den klank der goddelijke liefde te vernemen; door die stem aangetrokken te worden, zoodat men de wereld en hare bekoringen ontvliedt om dicht bij den Herder te komen, — dát is het kenmerk van de schapen der kudde.

Zij hebben den Herder leeren kennen, leeren vertrouwen, leeren liefhebben. Doch er volgt iets nog veel heerlijkers. Na dit altijd gebrekkige kennen, wordt een ander, een volkomen kennen genoemd. „Ik ken ze”, zegt de Herder aangaande Zijne schapen. Ik ken ze, in al hunne zwakheid en zonde, in hunne machteloosheid en onverstand. Ik ken ze, — óók in al hunne eigenaardigheden, in hunne bijzondere verzoeken en nooden, in de toestanden, waarin ze zich bevinden; in de roeping, die zij te vervullen hebben. En als nu de Heer ons alzóó kent, Broeders en Zusters! zal Hij dan niet in al die nooden voorzien, en dagelijks kracht geven, gelijk de taak van elken dag dat vereischt?

Die verzekering staat tusschen de twee kenmerken van de schapen der kudde in. Het eerste is: „Zij hooren Mijne stem.” Het tweede is: „Zij volgen Mij.” Het *volgen* moet de beantwoording van het *hooren* zijn; het volgen op den smallen weg met distelen en doornen. omdat de Herder er toe roept. Ja, dat volgen kost dagelijksche zelfverloochening, — maar daar ligt dan toch ook een zegen in. De Goede Herder laat Zijne schapen niet alléén gaan; zij volgen Hem, die den weg baant, die den weg begaanbaar maakt, die alles wél maakt met

Zijne ontferming, en die kracht verleent naardat er kracht van noode is.

Mijn goede Herder is de Heer!
 Hij stelt Zijn leven voor Zijn schapen
 Hij doet des nachts mij veilig slapen,
 En 's morgens wekt Zijn stem mij weêr.
 Mij zal geen goede weid' ontbreken;
 Mij spijsigt Hij met overvloed,
 En zachtkens leidt Hij mijnen voet
 In 't lieflijkst oord aan frissche beken,
 Die Hij uit rotsen vloeien doet.

4 Augustus.

Te lezen : Rom. X : 4—13.

Rom. X : 6, 7. *Zeg niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? Dat is Christus van boven afbrengen. Of: Wie zal in den afgrond nederdalen? Dat is Christus uit de dooden opbrengen.*

Een woord, door Mozes (Deut. 30 : 11.) aangaande de wet Gods gesproken, wordt hier door den Apostel met verhoogden nadruk op het Evangelie van Christus toepasselijk gemaakt. Had Mozes er op gewezen, dat het woord Gods niet meer van de hoogte of uit de diepte gehaald behoefde te worden, maar nabij en kenbaar en verstaanbaar was, nu God tot Israel had gesproken, — te krachtiger kan dit *nu* gezegd worden, waar de Christus is verschenen. Indien men het zou voorstellen, alsof het nog uit den hemel nedergebracht moest worden, het zou wezen, alsof Christus nog van daar afdalen moest. Indien men het zou voorstellen, alsof het uit den afgrond gehaald moest worden, het zou wezen, alsof Christus niet in het graf was nedergedaald, en daaruit weer verrezen was. Wie daar leven onder de bestraling van het licht

van Christus, mogen zich niet aanstellen, alsof zij nog op de openbaring Gods wachtende waren.

Wat zegt ons deze herinnering? Zij wijst er ons op, hoe alles, wat tot onze behoudenis noodig is, onder ons bereik is gebracht. Ons arglistig hart wil het altijd doen voorkomen, alsof het nog ergens op te wachten had, om toch maar zichzelf van schuld te kunnen vrijpleiten. Dát wordt, door een woord als dit, aangewezen een ijdele uitvlucht te zijn. Het gansche heil des Heeren is onder uw bereik gebracht, o mensch! daarom rust nu op u de verantwoordelijkheid, wat gij *doet* met dit u nabij gebrachte heil.

O, dat wij toch geene uitvluchten zoeken, om ons af te maken van wat juist onze redding aanbrengen moet! Zulk een wonderbaar genadewerk is tot stand gebracht; dáartoe zijn de hemelen gescheurd en de poorten des doods geopend, opdat wij behouden zouden worden! Verbeuzelen wij dan den tijd der genade niet, alsof wij stonden tegenover onbereikbare dingen! En klaagt ons hart *in oprechtheid* over zijn onvermogen om dat aangebrachte heil aan te grijpen, — zie, dan mogen wij toch verwachten, dat op het gebed die kracht wordt geschonken door Hem, die *zulke* wonderen deed geschieden om ons heil te bewerken.

Laat ons ruim van Jezus denken!

Niemand hou Zijn trouw verdacht!

Boven bidden zal Hij schenken

Hem, die alles van Hem wacht.

5 Augustus.

Te lezen: 1 Cor. I : 21—31.

1 Cor. I : 30. *Christus Jezus is ons geworden wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing.*

Wèl mag de Apostel, op eene andere plaats, God

danken voor Zijne onuitsprekelijke gave, in Christus geschonken! Alles, wat wij, zondaren, noodig hebben, is in Hem ons gegeven. Hij is ons geworden „wijsheid van God,” het antwoord Gods op het radeloos vragen en rondtasten van de ziel, die aanvankelijk tot zelfkennis ontwaakt is. Laat vrij de Heidensche wereld het Evangelie des kruises als dwaasheid verwerpen, gelijk voor de Joodsche wereld dat Evangelie eene ergernis is, — wie gelooft, doet de ervaring op, dat in den Christus vervulling is gegeven van alle behoeften des menschen.

Immers in de eerste plaats is Hij onze „rechtvaardigheid.” Waar niemand onzer door eigen werk rechtvaardig, d. i. beantwoordende aan den eisch Gods is, — daar wordt de volkome rechtvaardigheid van den heiligen Godmensch toegerekend aan allen, die in Hem gelooven, en alzoo Zijne geestelijke maagschap vormen. Gelijk de vroomheid van eenen Noach ten goede kwam aan zijn gezin om hen te redden van den zondvloed, zóó wordt de volkomene gerechtigheid van Christus, het gansche werk, door Hem volbracht, toegerekend aan de Zijnen, zoodat God hen aanziet als onstraffelijk voor Hem.

En Hij, die ons geworden is tot rechtvaardigheid, is tegelijk ons tot „heiligmaking.” Naast het buiten ons, ééns voor altijd volbrachte werk, staat het *in* ons tot stand komend werk, de reiniging onzer zielen, door de levendmaking en vernieuwing, die van den goddelijken wijnstok uitgaat in de ranken. Wegneming van schuld zou niet baten, zoo niet wegneming der zonde zelve daarmêe gepaard ging: daarom gaf God ons een Heiland, Wiens leven zelf zich aan de Zijnen mededeelt.

Eindelijk, rechtvaardigmaking en heiligmaking worden bekroond door de „verlossing”, het losmaken van alle banden, die drukken en knellen, het wegnemen van de

gevolgen der zonde. Het werk, op aarde voor ons volbracht, en in ons gewerkt, wordt eenmaal voltooid in hemelheerlijkheid.

Christus is dat alles *voor ons* geworden, zegt Paulus. Dat een iegelijk zichzelf onderzoeken, of hij reeds getuigen kan: *voor mij!* De Heiland is dat alles alléénlijk voor wie gelooven in Hem: zalig wie door het geloof de Zijne werd!

Bestraal mij met Uw heilig licht,
 In 's harten diepsten grond!
 Den doode hebt Gij opgericht,
 Maak Gij mijn hart gezond.
 Dan valt mijn laatste blinddoek af,
 Dan wordt Uw kruis mijn pelgrimstaf,
 En 'k juich, schoon ook mijn sterfuur sloeg:
 Uw liefde' is mij genoeg!

6 Augustus.

Te lezen: Hand XVI : 25—34.

Hand. XVI : 31. *Gij en uw huis.*

Als Paulus aan den stokbewaarder van Philippi den weg des behouds verkondigt, dan zegt hij hem, dat hij, dien weg inslaande, zalig zal worden, hij en zijn huis. Dat woord beteekent gewisselijk niet alleen, dat ook voor anderen, behalve den stokbewaarder, die weg des behouds openstond. Dat woord spreekt eene nauwe verbinding uit tusschen het behouden worden van hem, en het behouden worden van zijn huisgezin. Welk eene liefelijke, welk eene rijke belofte ligt daarin! Wat zou een mensch, die den Heiland heeft gevonden, vuriger begeeren, dan dat ook zijn gezin deelen mocht in den zegen, dien hij zelf verkreeg? Welnu! hier wordt het een tot het ander

in nauwe betrekking gesteld; aan elkander verbonden als oorzaak en gevolg.

Neen! wij vergeten niet, dat genade geen erfgoed is, en dat niemand behouden zal worden, omdat zijne ouders geloovigen waren. Daar is voor elk hart eene persoonlijke keuze noodig; daar moet in elk hart een eigen werk van goddelijke genade geschieden. Maar *dit* spreekt een woord als onze dagtekst toch uit, dat, al zijn er uitzonderingen, als om de waarheid, dat genade geen erfgoed is, te staven, — de *regel* in Gods leidingen toch *déze* is, dat de kinderen in en met de ouders worden gezegend. Verre de meesten, die eenmaal in het hemelsch Vaderhuis zullen ingaan, zijn daartoe gevormd in het aardsche vaderhuis; toebrengingen uit andere omgevingen dan uit Christelijke gezinnen blijven zeldzaamheden. Nu eens worden al vroeg de zaden der godsvrucht ontvangen; *dán* weder is eerst de nagedachtenis van ontslapen vrome ouders een middel ter redding. Nu eens geeft God aan Christenouders de vreugde, met hunne kinderen vereenigd in de beste keuze, het leven door te gaan; dan weder verhoort Hij hunne smeekingen, nadat een zoon of dochter langen tijd in ongeloof het hart verhard, of in den dienst der wereld vreugde gezocht had. „Gij en uw huis” — welk een pleitgrond voor het hart, dat de eeuwige behoudenis der kinderen zoekt!

Maar ook, welk eene aanmaning om zelf *vóór* te gaan op den smallen weg, als men gedenkt hoe groot de invloed is, dien men uitoefent op zijn gezin! Niet de woorden vooral zijn het, die hier kracht doen. Wat het meest het hart der kinderen voor den dienst des Heeren wint, het is het zien, dat deze dienst de lust, de vreugde der ouders is; alzoo, dat zij voor dien dienst alles offeren, alles daarbij achterstellen. Voorgang in den

dagelijkschen wandel, en stil gebed in de binnenkamer —
dàt zijn de beide krachtige middelen, waardoor nog steeds
wordt bewaarheid: Gij zult zalig worden, gij en uw huis.

Och, dat Uw Naam, o eindloos goede Vader,
O Zoon, o Geest, o éénig' God te gader!

Door hen en ons altijd verheerlijkt word';
Opdat ons hart U dankbaar eer bewijze,
U vroolijk roem', U rustloos loov' en prijze,
Totdat de tijd in d' eeuwigheid zich stort.

7 Augustus.

Te lezen: Hebr. VII: 18—24.

Hebr. VII: 22. *Van zooveel beter verbond is
Jezus borg geworden.*

De heerlijkheid der Nieuwe Bedeeling boven de Oude wordt in den Brief aan de Hebreëen van verschillende zijden in het licht gesteld. Hier, in het 7e Hoofdstuk, door er nadruk op te leggen, hoeveel hooger een Priesterschap op de wijze van Melchizedek staat boven het Priesterschap naar de ordening van Aäron. De Aäronitische priesters zijn dat door afstamming, en als sterfelijke menschen volgen zij elkander op; de Priester op de wijze van Melchizedek is dat uit kracht van Zijne eigene gewijde persoonlijkheid, die door den dood niet vernietigd wordt.

Zoo is dan Jezus borg, onderpand, van een veel heerlijker verbond, dat God *nu* heeft opgericht. Het Oude Verbond was een bedeeling van voorafschaduwingen, van beloften, maar de beloofde zaken lagen nog in de toekomst. Daar was afbeelding van verzoening door de offeranden; afbeelding van middelaarschap door de menschelijke priesters; afbeelding van de inwoning Gods

door het wonen Gods in het binnenste heiligdom; afbeelding van het Koninkrijk Gods door de heerschappij over het volk Israël. Maar méér dan afbeelding was dit alles niet. De werkelijkheid van al deze dingen stond nog immer te komen.

Welnu, thans *is* dat alles gekomen. Nu *is* er eene werkelijke verzoening, want de schuld is geboet; nu *is* er eene inwoning Gods door den H. Geest in de harten; nu *is* er een Koninkrijk, waarin God als Vader heerscht over verlorene zondaren. En van dat alles is Jezus borg geworden. Dat Koninkrijk met al zijne goederen, is geestelijk van aard, en daarom voor de uitwendige waarneming niet te bespeuren. Maar Jezus heeft als mensch onder de menschen omgewandeld. In Hem, die de Koning is van het Godsrijk, is dat Godsrijk zichtbaar geworden, onder menschelijk bereik gekomen. In Hem hebben wij de gewisheid, dat deze dingen geene droombeelden zijn: het vleeschgeworden Woord is ons onderpand der hoogere, der geestelijke wereld.

Indien dan ons geloof telkens weer behoefte heeft aan steun, te midden der aanvechtingen, laat ons dan geduriglijk staren op Jezus, den menschgeworden Zoon van God. De verkondiging aangaande Hem is eene verkondiging van wat de oogen gezien en de handen getast hebben; in Hem is de hoogere wereld tot ons afgedaald, is hare werkelijkheid ons gewaarborgd.

O! zoo mijn hart, nog afgeleid
 Door mijne diep' onwaardigheid,
 Uw liefde kon mistrouwen;
 Hoe zinkt mijn laatste twijfling neêr,
 Als ik op Uw geschenk, o Heer!
 De gift Uws Zoons mag schouwen.
 Och! dat ik starend' op dien Zoon,
 Altijd tot Uw' genadetroon

Vertrouwend, vroolijk nader',
 En, veilig in Uw' liefdeschoot,
 Tot U nog stamel' in den dood:
 „Mijn Schepper en mijn Vader!”

8 Augustus.

Te lezen: Openb. II: 1—7.

Openb. II: 4. *Maar Ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.*

Daar werd in de gemeente van Ephese nog velerlei goeds door den verheerlijkten Heer opgemerkt. Er was lijdzaamheid onder de verdrukking; er was ijver tegen de dwaalleeraars. Maar één ding ontbrak, dat door al het andere niet kon worden vergoed: de gemeente had hare eerste liefde verlaten.

Tot hoe menig hart moet de Heer nog ditzelfde verwijt richten! Een iegelijk onderzoeken: is het een verwijt, dat ook *ik* verdien? Zie, het kan zijn, dat op den uitwendigen wandel niets is aan te merken; dat de vormen van het godsdienstig leven trouw in acht genomen worden; dat er ijver is voor de handhaving der waarheid, belangstelling in kerkelijken strijd, zelfs een bezig zijn met Christelijke werkzaamheden, — en dat toch de eerste liefde is geweken! Eerst, toen de ziel pas den Heiland had gevonden, hoe zalig was het haar toen in Zijne gemeenschap! Hoe was het gebed eene vreugde, het onderzoek des Woords eene behoefte voor het hart! Hoe leefde het gansche gemoed in de wereld der eeuwige dingen! Hoe werd alles in het licht des Heeren gezien, en hoe teeder was het geweten om te waarschuwen tegen elke afwijking! En nu — de vormen zijn gebleven, maar de bezieling is geweken, en uitwendige koortsige ijver moet vaak het innerlijk ledig bedekken!

Wij staan thans niet stil bij de oorzaken van die verachtering in de genade, die velerlei kunnen zijn. Maar wij wijzen er op, dat die eerste liefde moet wederkeeren, zoo wij niet bedrogen uit zullen komen; die liefde, die door niets anders vervangen kan worden.

Hoe zal dat geschieden? Eéniglijk daardoor, dat wij wederkeeren tot Hem, van Wien wij afgedwaald zijn. Eéniglijk door ons weder henen te wenden tot Zijne groote liefde, die het eerst onze wederliefde ontvonkte, kan de rookende vlaswiek weer worden aangeblazen tot eene heldere vlam. Vreezen wij niet, dat we tevergeefs die genade zullen zoeken! Vreezen wij alleen *dit*, ons gebrek te bedekken door dingen, die wij voor die liefde in de plaats willen stellen! Wie zijne ellende belijdt, hij zal ervaren met een rijken Heer te doen te hebben.

Verflauw ik, help mij zwakken gaan.

Och! blijf mijn krachten stijven;

Spoor zelf mijn hart tot bidden aan,

Zoo moog ik staande blijven;

Of val ik, Vader! vat mijn hand,

Dat ik naar 't hemelsch vaderland

Mijn reis met vreugd volbreng.

9 Augustus.

Te lezen: Hand. II: 32—41.

Hand. II: 37. *En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere Apostelen: Wat zullen wij doen, mannenbroeders?*

De verkondiging der blijde boodschap brengt in het hart eerst niet blijdschap, maar verslagenheid teweeg. Zóó moest het wel zijn bij die Israëlieten, die nu de teekenen

van Jezus' heerlijkheid zagen, en daardoor beseften, welke misdaad zij begaan hadden met Hem te verwerpen. Maar zoo blijft het nog immer, waar het zielsoog geopend wordt om Jezus' heerlijkheid te zien. Immers, hoe is het wederstaan van dien Christus dan eene schuld, die aanklaagt bij God!

Het moet door zulke verslagenheid, door zulke bekommering heengaan, eer eene ziel vrede kan vinden. De maat en de duur van zulke bekommering mogen niet te bepalen zijn, — toch komt niemand tot de blijdschap des geloofs, zonder deze. Wel den mensch, die er dan in zijne omgeving vindt, tot wie hij durft gaan met dezen zielenood! De Apostelen hebben tot deze hunne hoorders niet vonnissend, maar uitlokkend gesproken: zoo wenden dan de heilzoekenden zich tot hen als tot „mannen-broeders”. Welk eene les voor ieder, die den naam van Christus belijdt, om toch niet de wereld af te stooten, maar zulk eenen indruk te geven, als waardoor een ontwaakt geweten er toe komt, om bij wie naar Jezus' naam zich noemen, raad en hulp te zoeken.

Wat zij vragen, is hetzelfde als wat de Joden, in de Synagoge te Kapernaum, en de stokbewaarder te Philippi vroegen. Altijd meent de mensch door eigen daad en werk zijne schuld te moeten goedmaken, en Gods gunst te moeten verwerven. Maar dat schaadt niet, indien maar de begeerte naar redding ernstig is, die uit deze vraag spreekt. Zoekt het bekommerde hart naar vrede, dan komt, gelijk hier tot deze Israëlieten in den Tempel, de verkondiging der rijke, vrije genade Gods, die voor den mensch niets anders overlaat dan het aangrijpen van het toegereikte heil. Dan komt de verzekering van eene belofte, die daar is voor allen, die leven onder de roepstem Gods; eene belofte, die voor geene uitzonde-

ringen plaats laat blijven, maar allen vergewist van de waarheid: God wil niet uwen dood, maar uw leven! Eer gij begint naar Hem te vragen, is Hij begonnen u te zoeken. Zoo wanneer gij u dan heenwendt tot Hem, vreest niet, dat Hij u afwijzen zou!

Dat heet gadelooz' ontferming,
 Dat, genade, rijk en vrij!
 God schenkt redding, schenkt bescherming,
 Schenkt z' aan zondaars, schenkt z' ook mij;
 Dan zelfs, als mijn onvermogen,
 Als mijn diep bederf mij smart,
 Toont mij 't Godlijk Vaderhart
 Zijn verlossend mededoogen:
 God is liefd'; o Englenstem,
 Menschentong, verheerlijkt Hem!

10 Augustus.

Te lezen: Col. III : 18—25.

Col. III : 24. *Gij dient den Heere Christus.*

Dit woord wordt door Paulus gericht tot de dienst-knechten onder zijne lezers, dat is, tot de slaven, die, gekocht en verkocht als het redelooze vee, het eigendom hunner heidensche meesters waren. Hoe wordt door dit enkele woord hun gansche levenspad met licht bestraald, hun gansche levensroeping geadeld! Achter hun harde meesters mag het oog des geloofs den goeden Meester zien, die hun lot bestuurt, hun taak aan hen oplegt! Wát kan nog te zwaar vallen, als men er Hem, den geliefden Heer, mede dient!

Gold dit woord zelfs deze arme slaven, het geldt dan gewisselijk allen, die den naam van Jezus hebben leeren aanroepen tot zaligheid, en nu naar Zijnen naam zich noemen. Gij dient den Heere Christus! dat fluistere

ook heden de Heilige Geest onze ziele toe, als onze taak ons zwaar valt, of door eentonigheid afmat, of door gemis aan vrucht moedeloos maakt. Gij werkt, o Christen! in het werk, dat Hij u oplegt; op de plaats, die Hij u aanwijst — en dat is u immers genoeg? Gij hebt uwe taak te vervullen, niet maar omdat de noodzakelijkheid u is opgelegd door de eischen des levens, maar omdat gij in die aangewezen taak den Heere Christus te verheerlijken hebt. Doe dan uw werk met al uwe macht, en volbreng het zoo goed als gij slechts kunt, want naar uw arbeid wordt de deugdelijkheid van het Christendom afgemeten, en om uwentwil wordt uw Heer òf geprezen, òf gelasterd. Doe het met volharding, ook al brengt uwe omgeving u geen loon of geene aanmoediging: gij dient den Heere Christus, — en dat is genoeg. Hij slaat gade, wat ter liefde van Hem verricht wordt, ook al waardeeren de menschen het niet; ook het gebrekkig pogen, het nietig werk wordt niet veracht door Hem, die de rookende vlaswiek niet uitbluscht. Gij dient Hem, die eerst u heeft gediend, door Zijne ziel tot een losprijs te geven, en die daarna het werk, voor Hem verricht, zal kronen met Zijn welbehagen, met Zijn loon der genade.

Wij willen needrig Gode leven,
 U volgen, waar Gij ons geleidt,
 Ons U geheel ten offer geven
 Met nooit volbrachte dankbaarheid.
 Getrouwe Leidsman! sla ons gade.
 Voleinder! laat, door Uwe kracht,
 Het heerlijk werk van Gods genade
 In ons ook eenmaal zijn volbracht.

11 Augustus.

Te lezen: Jac. I: 1—12.

Jac. I: 2, 3. *Acht het voor groote vreugde, mijne broeders! wanneer gij in velerlei verzoekingën valt, wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.*

„Verzoeking” en „beproeving” worden hier aldus met elkander verwisseld, dat zij als van ééne beteekenis worden beschouwd. Niet van wat wij gewoonlijk „verzoekingën” noemen, de bekoring, die de zondige wereld uitoefent, zou aldus gesproken kunnen worden. Bedoeld is de verzoeking, die in het lijden gelegen is. Want, inderdaad! daarin *is* voor den Christen verzoeking; verzoeking om te twijfelen aan de liefde en aan de macht van zijnen God; verzoeking, om te gaan meenen, dat de smalle weg toch niet het rechte pad is, omdat daarop dan immers zegen Gods zou moeten genoten worden.

En nu vermaant ons de Apostel, dit beproefd en aangevochten worden, voor groote vreugde, voor louter vreugde te achten! Voorwaar! ook hierin blijkt wel, hoe het Evangelie de dingen anders leert beschouwen, dan wij uit onszelfen zouden doen. Stond er nog: onderwerp u, met eerbiediging van de hoogheid Gods; of wel: buig u er onder, met erkenning, dat nu eenmaal dit aardse leven onvolmaakt is, — het zou verstaanbaar wezen. Maar hoe kan iemand lijden voor vreugde aanzien? Komt dan niet alles in ons daartegen op? Voelen we niet, ach, met zoo diepe smart! hoe het lijden strijdt tegen hetgeen waartoe wij bestemd zijn?

In waarheid! 't is alleen de Geest des Heeren, die ons leeren kan, het lijden voor vreugde te achten. En waarom? Omdat dit lijden, deze verzoeking tot mur-

mureeren, juist oefent in het geloof, en alzoo voert tot lijdzaamheid. Aan Gods liefde waarlijk gelooven, — wij leeren het slechts dan, als dit geloof geschokt wordt en geslingerd; slechts de stormen kunnen den boom vaster doen wortelen. Tijden der beproeving noodzaken het hart, om telkens dieper door te dringen in datgene, waar ons geloof in rust, namelijk de gewisheid ons gegeven in de gave van Christus. Als alle dingen *tegen* ons zijn, worden wij te meer gedrongen, om in hetgeen wij in onzen Heiland bezitten, de verzekering te vinden, dat God *vóór* ons is, en alzoo met geduld te dragen, wat Hij oplegt. In tijden van beproeving maakt onze God juist bijzondere bemoeiing met ons, om ons te brengen, waar wij wezen moeten; om ons, geduldig volhardend, aan Zijne genade te doen vasthouden. O, gij door lijden gebogene! verblijd u in den arbeid, dien God aan uwe ziele besteedt: Zijn tuchtigen is louter liefde; Hij brengt u, waar gij wezen moet: aan den voet van het kruis!

Best goud kan 't vuur licht velen,
Opdat het schooner gloeie en gloor';
De fijnste puikjuweelen
Staan 't hardste slijptuig door;
Zoo gaat het met eens Christens vreugd,
Die groeit en bloeit uit ongeneugt.

12 Augustus.

Te lezen: Hebr. VI : 11—20.

Hebr. VI : 15. *En alzoo, lankmoediglijk verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.*

Dit wordt gezegd van Abraham, en voorwaar! met volkomen recht. Hem was de belofte gegeven van eene nakomelingschap, talrijk als de sterren des hemels en

het zand aan den oever der zee, toen hij nog zelfs geen zoon had. Hoevele jaren nog heeft hij moeten wachten, eer hem die zoon geboren werd! En toch, dat was nog slechts aanvankelijke vervulling der belofte. In hare volheid is zij eerst vervuld, lang nadat Abraham dit aardse leven had verlaten, maar — hoe volkomen, hoe heerlijk is zij toen ook vervuld!

Op de vervulling dier belofte, eerst op de aanvankelijke, later op de volkomene, heeft hij lankmoediglijk gewacht. Dat was het éénige, wat hij doen kon; dat was het éénige, wat van hem gevorderd werd. Maar welk een groot en krachtig geloof in God, als in den Waarmaker Zijns woords, was tot dat verwachten noodig!

Deze dingen nu worden aangehaald tot voorbeeld en leering voor ons. Ook voor wie daar leven onder de Nieuwe Bedeeing komt eene belofte, die eerst op aanvankelijke, daarna op volkomene vervulling wacht.

Eerst de belofte, voor de aan zichzelf ontdekte ziel, van aanneming in genade, van Goddelijke vertroosting voor het verslagen hart. Hoe groot, hoe wonderbaar, hoe schijnbaar ongeloofelijk is die belofte, evenals het voor den grijsaard Abraham zijn moest, dat hem nog een zoon geboren zou worden. Maar wie nu leert God voor waarachtig te houden, en staat te maken op Zijn woord, dien wordt, in de zaligheid des kindschaps, eene eerste, eene grondleggende vervulling der belofte geschonken.

Doch hiermede nu is de taak des geloofs niet geëindigd. Gelijk Abraham naar de volle vervulling der belofte moest blijven uitzien zoolang het aardse leven duurde, alzoo ook de Christen. Nog altijd is het: wij zijn *in hope* zalig geworden. Het ware leven, lieven, loven, is er nog niet. En ach, hoe wordt onder al den

strijd en de moeiten en de struikelingen van dit aardse bestaan, dat geloof op de proef gesteld en aangevochten! Heeft het er wel iets van, alsof dat volle heil eenmaal komen zal? Zie, daarom komt het ook voor ons nog altijd er op aan, te doen, wat Abraham deed: lankmoediglijk te verwachten. Lankmoediglijk, dat is: standvastig, volhardend, met een vurig verlangen, maar dat Gods tijd afwachten wil. En rijk en heerlijk als Abrahams geloof bekroond is geworden, wordt in het Vaderhuis het geloof bekroond van wie Gods genade in Christus ootmoedig hebben aangegrepen.

Zou God Zijn genâ vergeten?
 Nooit meer van ontferming weten?
 Heeft Hij Zijn barmhartigheên
 Door Zijn gramschap afgesneên?
 'k Zei daarna: „dit krenkt mij 't leven;
 „Maar God zal verand'ring geven;
 „D' Allerhoogste maakt het goed:
 „Na het zure geeft Hij 't zoet.”

13 Augustus.

Te lezen: I Sam. XVII: 37—51.

1 Sam. XVII: 45. *Ik kom tot u in den naam van den Heer der heirscharen.*

Zóó sprak de jeugdige, in den krijg ongeoeffende David, tot den geweldigen strijder, die hem in volle wapenrusting tegemoet kwam. Niets van wat hij was of had door zichzelf, gaf hem moed: *dit* alleen was zijne sterkte, dat hij streed in den naam des Heeren.

Is dat woord niet een treffend, een bemoedigend woord ook voor ons, in onzen strijd tegen de wereld en den Overste dezer wereld? Hoe ongelijk is ook *deze*

kamp! Allerlei verzoeking en bedreigingen zijn de krachtige wapenen, waarmede de wereld ons overwinnen wil, en met list en groote macht treedt de Overste dezer wereld op tegen wie hem de gehoorzaamheid opgezegd hebben. En wij, wat zijn wij anders, dan zwakke, machteloze strijders? Ach, als wij op onszelf zien, is er alle reden om te wanhopen, om af te zien van een strijd, waarbij slechts nederlaag is te wachten.

Wie dan ook op eigen kracht steunt, wordt zekerlijk teleurgesteld. Maar wie daar zeggen mag: Ik kom tot u in den naam des Heeren, — die mag goedsmoeds zijn: de overwinning is zeker! De naam des Heeren, — dat wil zeggen: God, gelijk Hij Zich geopenbaard heeft. En, in Zijnen naam iets te doen, — dat wil zeggen: iets te verrichten in opdracht van Hem, en dus door Zijne kracht. Hij is het, die roept tot dien strijd tegen wereld en Satan, en Zijne eere is er mede gemoeid, dat wie in vertrouwen op Hem dien strijd aanvaardt, niet beschaamd gemaakt worde.

Indien dan ook in dezen dag ons hart gevoelen zal, hoe we aan alle zijden door gevaar omringd zijn, laat dan ook heden ons bedenken, dat „de naam des Heeren een sterke toren is.” De Overste Leidsman en Voleinder des geloofs is voorgegaan in den strijd, en, gelijk Hij voor de Zijnen heeft overwonnen, zoo wil en zal Hij overwinnen, *in* en *door* hen.

De Heer, de God der legerscharen,
Is met ons, hoedt ons in gevaren.

De Heer, de God van Jacobs zaad,
Is ons een burg, een toeverlaat.

14 Augustus.

Te lezen: Joh. I: 1—14.

Joh. I: 14. *Het Woord is vleesch geworden en heeft onder ons gewoond, en wij hebben Zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als van den Eeniggeborene van den Vader, vol van genade en waarheid.*

Dit is eene getuigenis, gegeven als uit naam van den kring dergenen, die Jezus in Zijn aardse leven hebben gadeslagen. Zij hebben in dezen mensch, die met hen verkeerde, die met hen at en dronk, die aan alle beperkingen van het stoffelijk bestaan onderworpen was, het eeuwige Woord aanschouwd, den Troongenoot en Openbaarder des Vaders. Niet al Zijne tijdgenooten hebben dit in Hem aanschouwd. Daar waren er, die gedachteloos Hem voorbijgingen; daar waren er, die alleen een wijzen leeraar, een grooten Profeet in Hem zagen. Om te kunnen zien, moet er een geopend oog wezen, — en van nature is het zielsoog verduisterd door de zonde. Opening der oogen geschiedt alleen door den Geest Gods, die van zonde overtuigt, die behoeften wekt, en die van deze behoeften de bevrediging in Jezus doet vinden. Dan, ja, dan wordt de heerlijkheid des Eeniggeborenen aanschouwd. Dan wordt, door het kleed der geringheid heen, gezien, wie Hij is in Zijn innigst wezen. Omdat Hij vol van genade en waarheid is; omdat in Hem het goddelijke zich in de vormen van een mensche-lijk leven openbaart; omdat Hij vol blijkt te zijn van den Vader in al Zijne woorden en daden, vol van Zijne heiligheid, maar tegelijk vol van Zijne nederbuigende ontferming, — dáárom leert het hart aanbiddend be-
tuigen: Het Woord is vleesch geworden!

Mijn Broeder of Zuster! gij belijdt de waarachtige en eeuwige Godheid des Heeren, — en gij doet wèl! Maar belijdt gij dit nu alleen omdat de Kerk het leert, dan gaat het nog om buiten uw hart; dan brengt het u geen leven. Uw belijden van de vleeschwording des Woords is dan eerst het rechte, wanneer gij den Menschen-zoon hebt leeren erkennen als vol van genade en waarheid. En niet eerder komt gij daartoe, dan wanneer gij bij Hem „genade” zijt komen zoeken voor uwe schuldige ziel, en „waarheid”, dat is: de rechte levensverhouding tot God. Dan eerst kunt ook gij getuigen: ik weet, dat Deze is God geopenbaard in het vleesch, want door Hem en in Zijne gemeenschap heb ik God gevonden. Onderzoek en beproef u; een waarachtig geloof kan slechts rusten op persoonlijk aanschouwen van den Christus Gods.

Hij, vol van God, aan allen goed,
 Brengt hen der Godheid nader,
 't Zij Hij bestraft, of wondren doet;
 Die Hem ziet, ziet den Vader. —
 Wij zinken voor Uw voeten neêr,
 Terwijl de Hemellingen
 Als 't hoogste toppunt van Uw eer,
 Uw zondaarsliefde zingen.

15 Augustus.

Te lezen: Gal. VI:1—10.

Gal. VI : 7. *Zoo wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaien.*

Die waarheid wordt in het natuurlijke door niemand betwijfeld. Wie tarwe zaait, zal niet verwachten iets anders dan tarwe te maaien; wie onkruid zaait, zal niet verwachten, iets anders dan onkruid te zien opkomen..

Maar dezelfde waarheid geldt op hooger, ja! ook op het hoogste gebied. Een ijverig zich toeleggen, hetzij op wetenschap, hetzij op eenig maatschappelijk bedrijf, is een zaaien, waarop een oogst volgt van kennis, of van geschiktheid voor een maatschappelijken werkkring; wie daarentegen zijne jeugd in ledigheid doorbrengt, oogst de schande en schade van later een ballast voor de samenleving te worden. Wie reinheid van zeden, matigheid in spijs en drank in acht neemt, oogst als vrucht daarvan de zegeningen, aan deugd en ingetogenheid verbonden; wie omgekeerd doet, oogst de wrange vruchten van ontucht en dronkenschap.

En evenzoo gaat het nu ook in het hoogste. Wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaien. Wie voor deze aarde leeft, en zijn schat zoekt in de dingen dezer vergankelijke wereld, die wordt met al zijn zinnen en streven meer en meer aan het stof verbonden; die gaat hoe langer hoe meer in het aardse op, en wordt hoe langer hoe onvatbaarder voor het hemelsche. En als dan de dag des oordeels komt, — wat kan hij dan anders dan verderfenis maaien? Waar hij zijne ziel mede vervuld heeft, dat heeft die ziel ganschelijk ingenomen, zoodat daar voor het leven met God geen plaats overbleef. Maar wie geleefd en gearbeid heeft om den wil des Heeren te doen, om het vleesch te kruisigen met zijne begeerlijkheden, om de opgelegde levenstaak tot eer van God, en tot heil der naasten te volbrengen, die maait de vrucht van dat gezaaide, die beërft het eeuwige leven.

Is de waarheid, in dezen tekst uitgesproken, in strijd met die andere, dat de mensch uit genade-alleen behouden wordt? Zekerlijk niet! Wat anders dan goddelijke genade is het, die het zondaarshart aldus herschiep,

dat het lust en kracht verkreeg om goed zaad te gaan zaaien? Dit woord van Paulus weerspreekt niet zijne eigene leer der rechtvaardiging uit het geloof. Dit woord toont, van welken aard dit zaligmakend geloof is; het wijst aan, dat dit geloof alzóó het leven herschept, dat voor het zaaien van het onkruid, het zaaien van het goede zaad in de plaats komt.

Niet: „Heere, Heere!” zeggen, —
 Mijn ziel! bedenk het wèl! —
 Maar needrig overleggen
 Des Heeren hoog bevel,
 En dan gestadig wandlen
 In 't spoor, dat Hij u wijst, —
 Dát is alleen het handlen,
 Dat uw Verlosser prijst.

16 Augustus.

Te lezen: Psalm CXXI.

Psalm CXXI : 1. *Ik hef mijne oogen op naar de bergen, vanwaar mijne hulp komen zal.*

Die bergen, waarvan de dichter zijne hulpe verwacht, zijn de bergen van dat Jeruzalem, waarheen hij op reis is; de bergen, waarop God Zich woning gemaakt heeft in het heiligdom Israëls. Het is dus alsof hij zeide: Ik wacht mijne hulp van dien God, die Zich als de God des Verbonds geopenbaard heeft; van dien God, naar Wiens huis ik op reis ben.

Geen wonder dan ook, dat deze „Psalm der optochten” uitdrukking geeft aan de zielsstemming van den Christen, den pelgrim naar het hemelsche Jeruzalem. Hoevele gevaren dreigen op den weg! Hoe bezwarend en afmattend kan de reis worden! Hoe klein is de eigene kracht, hoe gering de eigene wijsheid! Zalig dus wie daar weet, vanwaar hij zijne hulp heeft te wachten!

Ik hef mijne oogen op. Dàt is het, wat wij geduriggelyk in dit aardſche leven te doen hebben. Het kind der wereld ziet vooruit, en rondom, en naar achter. Het kind van God ziet óók vooruit, en rondom, en naar achter, — maar hij doet óók nog iets anders daarbij: hij ziet naar binnen en hij ziet naar boven. Naar binnen ziet hij, om op eigen ſchuld en ellende, en ook om op de diepſte behoeften der ziele te letten. Maar Gode zij dank, dat hij zich daartoe alléén niet heeft te bepalen! Wat wij *in* ons zien, kan slechts tot ootmoed ons ſtemmen: onze moed en kracht moet ons toekomen van het opzien naar Boven. Want dat opzien is een onuitgesproken gebed tot Hem, die machtig en bereid is. om te helpen. Hoog woont Hij, maar laag ziet Hij neder, en Zijne liefde en trouw heeft Hij er voor verpand, dat Zijne pelgrims eenmaal zullen aankomen in het hemelſche Sion.

Daarom ſpreekt dus ook de Psalm met de meest volkomene gewisheid: „Vanwaar mijne hulpe komen *zal*.” Dringe dat woord u diep in het hart, o gij bekommerde ziel; gij, door onweder voortgedrevene! Uwe hulpe *zal* komen, zoo waarlijk als God de vervuller Zijner beloften, de waarmaker Zijns woords is. Uwe hulpe zal komen, op ongedachte, wonderbare wegen, ja! vaak wordt gij van die hulp u alleen dáárdoor bewust, dat gij toch ſtaande blijft en niet bezwijkt. Hef gij slechts uwe oogen op, — en weet: het oog uws Gods ziet op u neder.

'k Sla d' oogen naar 't gebergte heên,
 Vanwaar ik dag en nacht
 Des Hoogſten biſtand wacht.
 Mijn hulp is van den Heer alleen,
 Die hemel, zee en aarde
 Eerst ſchiep, en ſinds bewaarde.

17 Augustus.

Te lezen: 1 Joh. I : 1—10.

1 Tim. III : 16. *De verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vleesch.*

Het heilgeheim, dat in de volheid des tijds in de wereld verkondigd wordt; het heilgeheim, dat het wezen uitmaakt der godzaligheid, is, dat God geopenbaard is in het vleesch. Het is alsof de Apostel zeide: dat er gemeenschap met God, leven in Zijnen dienst en tot Zijne eere bestaat, dat komt doordien God Zich heeft geopenbaard in het vleesch. Alle voorloopige openbaringen wezen daarhenen en bereidden daartoe den weg, maar de volle zelfmededeeling Gods is *nu* geschied, waar Hij Zich geopenbaard heeft in het vleesch. *Hoe* dit geschied is, namelijk door de vleeschwording van het Woord, in Wien de volheid der Godheid aanwezig is, wordt hier niet uitgesproken. Hier wordt alleen het feit vermeld: God is geopenbaard in het vleesch.

Dat is het wonder bij uitnemendheid, waarvan alle wonderen, in de Schrift vermeld, de noodzakelijke uitvloeisels zijn; het wonder, waardoor alle andere redelijk en verklaarbaar worden. Maar daar is méér. Die openbaring Gods in het vleesch is het éénige, waardoor eene zondige wereld gered worden kan. Wij, diep gevallen en ellendigen, konden niet opstijgen tot God; zouden wij met Hem hereenigd worden, dan moest Hij afdalen tot ons. Afdalen, door persoonlijk in te gaan in de menschheid; afdalen, alzoo dat wij Hem aanschouwen en nabij voelen konden; Zich openbaren in het vleesch, opdat wij niet afgeschrikt zouden worden door Zijne heerlijkheid, maar aangetrokken worden door Zijne genade.

God is geopenbaard. Wat er noodig was tot onze

redding, dat is geschied, door de daad Zijner genade. Ons is nu slechts noodig de oogen te openen en te zien, de hand uit te strekken en te ontvangen. Of zullen wij zeggen: „ook *dat* kan ik niet”? Zeker, wij kunnen het niet uit onszelfen. Maar daartoe nu juist arbeidt de voorbereidende genade, die opzoekt en aantrekt, die behoeften wekt en vatbaarheid geeft. Het éénige, wat van ons wordt geëischt is, dat wij niet wederstaan, dat wij ons laten trekken en leiden. En dan, als zich het zielsoog opent om eigene ellende te zien, dan aanschouwt het ook die rijke, die voor allen voldoende genade: God is gekomen tot ons, God is geopenbaard in het vleesch.

Ver van den troon der tronen
 En 's hemels zonneshijn,
 Wilt G' onder menschen wonen,
 Der menschen broeder zijn!
 Met God wilt G' ons verzoenen;
 Tot God heft G' ons omhoog,
 En onder millioenen
 Hebt Gij ook mij in 't oog.

18 Augustus.

Te lezen: Matth. VI:19—24.

Matth. VI:21. *Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.*

Waar de schat des harten is, daar wordt het hart als vanzelf, onwillekeurig, heengetrokken. Met dien schat houdt het hart zich bezig; daarbij verwijlen de gedachten; daarheen richten zich de begeerten en strevingen. Bestaat die schat in het geld en goed der aarde, dan wordt op het verwerven en vermeederen daarvan

alles toegelegd. Bestaat hij in eer en roem, dan worden alle krachten ingespannen om daartoe te geraken. Bestaat hij in zinnelijke genietingen, dan houden de overleggingen zich daarmede bezig, ook al kunnen zijzelve niet gesmaakt worden.

En waar het hart zoo gedurig mede bezig is, daar ontvangt het ook voortdurend meer indrukken van, daar wordt het telkens meer mede vereenzelvigd. Wie de wereld liefheeft, gaat gedurig meer daarin op, totdat hij zijne gansche persoonlijkheid daarbij inboet.

Maar nu ook omgekeerd: indien de schat des harten bestaat in de goederen van Gods Koninkrijk, dan wordt desgelijks het hart meer en meer tot God en het goddelijke opgeheven. Dan wordt door de reinheid, en den vrede, en de Godverheerlijking, die het hart als zijn ware schat leerde waardeeren, hoe langer hoe meer aantrekking uitoefenend op dat hart, zoodat het er gedurig meer mede vervuld wordt.

Nooit kan het menschenhart ledig zijn, en daarom wordt het noodzakelijk naar de eene of de andere richting heengetrokken, hetzij naar Boven of naar beneden. Wat ons de ziele vervult, *dat* beslist over onze toekomst. Of onze weg ons voert naar het Vaderhuis, of naar de duisternis van den afgrond, — dat hangt af van wat de schat onzes harten is. Slechts wat onze liefde heeft, trekt ons aan.

Zoo laat ons dan ernstig acht geven, wááran wij onze liefde schenken. Aan de ééne zijde staat de wereld met hare verlokkingen; aan de andere zijde de Heer, met de aanbieding Zijner gaven. Vragen wij toch gedurig om die genade, dat wij het ijdele van de beloften der wereld mogen inzien, en een open oog mogen hebben voor de heilgoederen Gods! Eerst dan staat het wèl met.

ons, als Gods genade in Christus ons de onuitsprekelijke gave is geworden, die wij kiezen boven al het andere. Is die onze schat geworden, dan wordt meer en meer ons hart hemelschgezind. Dan leeren wij aanvankelijk hierbeneden wandelen als burgers des hemels, en terwijl wij in dezen aardschen proeftijd verrichten, wat de hand vindt om te doen, gaat ons leven en lieven en loven uit naar dien hemel, waar eens het hart met zijn schat wordt verzadigd.

Hierbeneden is geen vrede,
 Leven, troost noch zielerust;
 O, hoe veilig is 't, en heilig,
 God te stellen tot zijn lust!
 Tegenspoeden, kruis of roede,
 Baart der ziele geen verdriet,
 Als maar 't ooge, naar omhoog,
 't Eenig', 't Eeuwig', 't Al geniet.

19 Augustus.

Te lezen: 2 Kon. VI : 8—17.

2 Kon. VI : 17. *En Elisa bad en zeide: Heere! open toch zijne oogen, dat hij zie. En de Heere opende de oogen des jongens, dat hij zag; en zie, de berg was vol vurige paarden en wagenen rondom Elisa.*

De vurige wagenen en paarden waren er, door welke Elisa beschermd werd, — maar de knecht van Elisa had daarvan geen troost of bemoediging vóórdát zijne oogen geopend waren om te zien.

Wat die knecht behoefde, — hoe vaak hebben ook wij het noodig in de moeilijke ervaringen onzes levens! Zie, de Engel des Heeren legert zich om degenen, die

Hem vreezen, en gelijk de bergen zijn rondom Jeruzalem, alzoo is de Heer rondom Zijn volk, van nu aan tot in eeuwigheid. Zoo wij des Heeren zijn, dan zijn wij in Zijne hoede wèl geborgen; geen kwaad kan ons werkelijk en blijvend schaden, want Hij waakt over ons en Hij zorgt voor ons. Dat vergewist ons Zijn woord op iedere bladzijde des Bijbels; dat hebben wij waar en betrouwbaar bevonden in allerlei omstandigheden.

Hoe komt het dan, dat wij zoo dikwijls somber en vreesachtig onzen weg gaan? Het is, omdat het oog des geloofs geopend moet zijn om deze zalige werkelijkheden te aanschouwen. De knecht van Elisa zag niets van die vurige paarden en wagenen; hij zag niet anders, dan die verderfdreigende scharen van Syrische krijgslieden. Alzoo ook wij. Met het zinnelijk oog zien wij niets dan de nooden en bezwaren en gevaren; het oog des geloofs moet ons geopend worden om des Heeren hulp, Zijne nabijheid tot redding te aanschouwen.

Hoe noodig is het ons dan, van den Heer te smee-ken, dat Hij ons dat zielsoog opene! Onze aardschgezindheid, onze wereldzin, onze hoogmoed en zelfzucht maken, dat het gesloten wordt, telkens en telkens weer, en gedurig wordt nieuwe genade vereischt om ons weder ziende te maken. Maar — wat wij behoeven, is te verkrijgen door de ontferming onzes Gods. En de Meerdere dan Elisa, onze barmhartige Hoogepriester en Heer, is daartoe onze Voorspraak bij God. Slechts waar die blik des geloofs op Gods trouwe zorg is gericht, kunnen wij gemoedigd onzen weg gaan, en sterk zijn tot den arbeid des levens. Hiervan zij maar onze ziele diep overtuigd: Gods Engelenwacht is er, ook al zien wij het niet. Niet tot onze bewaring is dat zien van noode, maar

dáártoe, dat wij het recht genot zouden hebben van het goede, dat God Zijnen kinderen bereidt.

God van buiten, God van binnen,
 God voor oogen, God in 't hart,
 God in voorspoed, God in smart,
 God ten Gids van ziel en zinnen,
 God in licht en duisternis, —
 Of er grooter rijkdom is?

20 Augustus.

Te lezen: Marc. XVI: 15--20.

Marcus XVI: 15. *Gaat henen in de geheele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen.*

Wie moet Hij zijn, die zulk een lastbrief geven kan? Alleen de Zoon des Vaders, het vleeschgeworden Woord, heeft een woord voor alle menschenharten, in alle oorden, door alle tijden. Als een Evangelie, als eene blijde boodschap komt de verkondiging van Hem tot alle Adamskinderen. En al ziet de menschheid in hare verblinding daarin niet aanstonds eene blijde boodschap; al keert zij zich met onwil en vijandschap daartegen, zoodat de dragers van dit woord met miskenning en verdrukking hebben te worstelen, — toch blijkt het achterna, dat niets dan dit woord vrede geeft aan het hart, en het gansche uit- en inwendig leven vernieuwt.

Trouwelijk hebben 's Heeren Apostelen voldaan aan den last, hun opgedragen, maar zijzelven konden niet verder gaan, dan de perken, aan hun korte leven gesteld, hun toelieten. Daarom gaat de last nu over op hen, die door hun woord gezegend zijn, en nu geroepen worden, voor anderen ten zegen te wezen.

Het Zendingsbevel blijft een bevel voor de gansche

gemeente des Heeren. Rekenen wij ons tot die gemeente te behooren, dan gaat het *ons* aan, ons persoonlijk. O zeker, niet allen kunnen uitgaan tot de heidenwereld, maar wij allen hebben toch te bedenken, dat de zendingen, die ginds arbeiden, *ons* werk doen; dat zij daar als onze gevolmachtigden bezig zijn. De zending is niet maar eene zaak van enkelen, die daar eene bijzondere neiging toe hebben; zij is een werk, door den Heer der gemeente opgedragen aan allen, die Zijne onderdanen willen zijn. Leeft die gedachte in onze ziele, dan brengen wij met vreugde offers voor de zending; dan maken wij ons er niet af met eene armelijke gave. Dan dragen wij de zending biddend op het hart, en steunen alzoo onze broeders, die daar in den vreemde hunne zware taak hebben te vervullen.

Dat alles zal bij ons eene vanzelfsheid zijn, en gedurig onderhouden worden, indien onze ziel voor zichzelf de zegeningen des Evangelies dankend waardeert. Eerst wie zelf een blijmoedig en gehoorzaam onderdaan des Konings is, heeft een hart voor de uitbreiding Zijns Rijks, en hij bidt: Uw Koninkrijk kome! totdat dit Rijk in volle heerlijkheid geopenbaard zal zijn.

O machtig' Evangeliewoorden!
 Spoedt heerlijk voort en overwint!
 Och, dat U alle volkren hoorden,
 Zoo ver men immer volkren vindt!
 Bekroon Uw werk, o groote Koning!
 Uw zachte schepter heersch' alom;
 Zoo word' eens aller hart Uw woning,
 En heel deez' aard Uw heiligdom!

21 Augustus.

Te lezen: Rom. VII : 15—26.

Rom. VII : 19. *Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.*

In dit zevende Hoofdstuk van den brief aan de Romeinen beschrijft de Apostel den toestand des menschen, wien, door de voorbereidende genade, de oogen geopend zijn om de heerlijkheid en rechtmatigheid der eischen Gods in te zien, in wien een verlangen naar het goede ontwaakt is, maar die dat, wat hij begeert, niet bereiken kan. Van den wedergeborene, van den in Christus ingeplanten mensch heeft de Apostel heerlijker dingen uit te spreken: dat blijkt duidelijk uit een vergelijking van het achtste met het zevende Hoofdstuk. Dáár geene moedelooze klachten, geene vruchteloze worstelingen meer; dáár een triomfzang van volkomene overwinning.

Inderdaad, indien in het zevende Hoofdstuk de toestand der wedergeborenen werd beschreven, dan zou men mogen vragen, waarin dan toch de door Christus aan-gebrachte verlossing bestond. En toch, het bevreedt ons niet, dat nog zoo vaak die beschrijving wordt opgevat als betrof zij den Christen. Immers, ook bij dien wedergeborene blijft nog over, wat aan zijn voorgaanden toestand herinnert. Wat hij is en bezit als lid van het lichaam van Christus, *dat* wordt in het achtste Hoofdstuk ontwikkeld. Maar in zichzelf, afgezien van wat hij in Christus heeft en is, blijft hij tot het einde zijner dagen de zwakke, arme, worstelende mensch, die het goede ziet en begeert, maar het niet grijpen kan; die het kwade verafschuw, maar ondertusschen er telkens door verrast en overwonnen wordt.

Ach, hoe menigmaal vinden wij in deze beschrijving

nog de ervaring onzer ziel uitgedrukt! Wij hebben er de oogen niet voor te sluiten; wij hebben niet ons kunstmatig daarover heen te zetten, in den ijdel en waan dat wij den strijd te boven zijn. Dat zou onwaar wezen, — en elke onwaarheid en onnatuurlijkheid wreekt zich vroeg of laat. Maar evenmin hebben wij ons er bij neder te leggen, alsof wij onder een noodlot gebonden waren. Elke ervaring van eigen machteloosheid en bederf drijft opnieuw tot onzen Heiland ons uit. Onmachtig in onszelf, zijn wij meer dan overwinnaars in Hem. Zijn wij waarlijk met Hem verbonden, dan werkt Zijne kracht in onze zwakheid; dan leert Hij ons, niet langer onder te liggen in den strijd, maar het goede te doen, in Zijne mogendheid.

Ach, Heer! kon ik U maar recht loven!
 Gij weet, dit hart wil niet naar boven,
 Maar weet en kent daarbij mijn smart.
 Het best, wat Gij van mij kunt wachten,
 Bestaat in zuchten en in klachten, —
 Mijn God! wat steenig hart!

22 Augustus.

Te lezen: 2 Petr. I : 13—21.

2 Petr. I : 16. *Wij zijn geen kunstig verdichte
 fabelen nagevolgd.*

In tijden van opgewekt geloofsleven, in het vol genot der gemeenschap met den Heer, voelen wij geene behoefte aan bewijzen voor de betrouwbaarheid der Apostolische getuigenis. Dan bewijst de werkelijkheid van het Christelijk geloof zichzelf; het leven en de kracht, die zich in ons openbaren; de vredige blijdschap, die de vroegere troosteloosheid verving; de vernieuwing, die het

geheele bestaan omvat, — dat alles is geene verbeelding, en kan dus ook geene vrucht van inbeelding zijn.

Die vastheid is de hechtste en de begeerlijkste; die vastheid, welke onmiddellijke en onbestrijdbare gewisheid aanbrengt. Maar als het geloofsleven kwijnt, dan is, wat in het hart bestaat, niet levend genoeg om ons kracht te geven; dan moeten wij leunen op eene buiten ons bestaande zekerheid, opdat ons eigen geloofsleven zich daaraan weder oprichten zou.

En wie dan slechts eerlijk en ernstig nadenkt, die moet wel komen tot de overtuiging: wij zijn geene kunstig verdichte fabelen nagevolgd, toen wij Jezus hebben aangenomen als den van God gegeven Heiland. Zulk een levensbeeld zou *nooit* verdicht zijn kunnen worden, allermint door Galileesche visschers en tollenaars, door Israëlieten uit de eeuw van Jeruzalems verwoesting. Kunstig verdichte fabelen zouden een ander karakter dragen dan deze schildering van den heiligen Zoon Gods; van dezen Redder, die komt redden door te sterven aan een kruis. Neen! zóó verdicht men niet! Ware Jezus niet geweest zooals de Apostelen Hem beschrijven, die beschrijving zou nooit hebben kunnen ontstaan.

Zoo maak dan rustig staat, o Christen! op wat het Godswoord u verkondigt, waarvan deze Jezus het middelpunt is. Ook waar in u tijdelijk de ervaring kwijnt, die u daarvan de zekerheid doet gevoelen, die zekerheid is u gewaarborgd door den aard zelven van die getuigenis. Voeg dan daarbij in uwe herinnering, hoe daar eene Godsgemeente is van alle tijden en alle oorden, die dankend belijdt: deze is de Christus, want — Hij heeft ons het harte herschapen, het leven vernieuwd! Zie, dat alles is in staat om u weder op te heffen, om u

weder te doen aangrijpen, wat God in Christus u biedt. En alzoo u opheffend, en steunend op de vastheid buiten u, wordt in uw eigen hart de gewisheid weder levend, die u met blijden moed des geloofs doet voortreizen, tot waar 't geloof in aanschouwen wordt veranderd.

Woord, waarop wij bouwen,
Daar wij op vertrouwen,
Evangeliewoord!
Bergen mogen wijken,
Gij zult nimmer wijken,
Want gij zijt Gods woord!
Dat ons, Heer! Den troost dier leer
Geene twijfling ooit ontroove!
Sterk ons in 't geloove!

23 Augustus.

Te lezen: Job XXXV : 1—11.

Job XXXV : 10. God, mijn Maker, die de psalmen geeft in den nacht.

Onder de wonderbaar heerlijke dingen, die de vrome van zijnen God mag uitspreken, behoort ook wel dit, dat Hij psalmen geeft in den nacht. Niet slechts in den eigenlijken nacht, waar Hij de ziel aan genotene weldaden in het verleden herinnert, of met het zalig vooruitzicht des eeuwigen levens verkwikt, geeft Hij die psalmen van lof en aanbidding, waardoor de slapelooze uren een tijd van liefelijke Godsgemeenschap worden.

Neen, ook nog in anderen zin geldt dit woord. De nacht is in alle talen der menschheid zinnebeeld van lijden en druk, zooals het zonnelicht het zinnebeeld is van tijden van voorspoed en vreugde. Welnu! ook in *dezen* zin geeft God psalmen in den nacht; uitingen van geloofsvertrouwen, te krachtiger en te inniger, naarmate

de uitwendige druk meer de ziel nederbuigt. Kan het niet geschieden, ja! geschiedt het niet vaak, dat juist in die sombere tijden, waarin het uitwendige geene vreugde biedt, het hart meer dan immer de gemeenschap Gods zoekt en vindt? En dan, dan kan het niet anders, of het hart heft zich uit zijne somberheid op, gedenkend aan wat het bezit in zijnen God, aan wat het van Zijne liefde verwachten mag in die zalige eeuwigheid, die vergoeding brengt na het leed dezer aarde. Zalig, wie alzoo vleugelen ontvangt om op te stijgen: boven de donkere wolken toch straalt het eeuwig zonlicht van Gods genadeverbond.

Die psalmen in den nacht worden van God *gegeven*. Wij kunnen ze niet uit onszelfen voortbrengen; wij kunnen onszelfen niet opwinden om eene blijdschap te gaan openbaren, die niet waarlijk in ons binnenste bestaat. God beschikt ze naar Zijn genadig welbehagen, naar Zijn oppermachtig bestuur. Maar Hij geeft ze dan ook werkelijk, waar slechts de ziel in die stemming is van ootmoedige onderwerping, die het schepsel tegenover den Schepper, het kind tegenover den Vader betaamt. Hij, die den Zoon Zijner liefde ons schonk, Hij wil ook de psalmen in den nacht ons geven, waar wij maar dicht bij Hem ons aansluiten, — totdat de nacht verdwijnt, en de psalmen zich oplossen in het eeuwig Halleluja van het Vaderhuis.

Hij kent uwe nooden,
 En wil uw geluk;
 En, dult Hij de snooden,
 Hij leidt hier door rampen, en adelt door druk.
 De smeltkroes in handen,
 Beproeft Hij Zijn goud;
 Hoe 't noodvuur moog' branden,
 't Vernietigt geen aasje, dat hemelkeur houdt.

24 Augustus.

Te lezen: Matth. VII: 1—11.

Matth. VII: 1. *Oordeelt niet, opdat gij niet
geoordeeld wordt.*

Het is niet het zedelijk oordeel over eenige afzonderlijke daad, die wij zien, of eenig woord, dat wij hooren, wat de Heer ons hier verbiedt. Zulk een oordeel, zulk een goed of kwaad vinden, volgt vanzelf en onmiddellijk op dat zien en hooren; dat kan eenvoudig niet uitblijven.

Wat de Heer verbiedt is het oordeelen over den persoon, over het hart van onzen medemens. En helaas! hoe menigmaal geschiedt dat! Hoe spoedig is de mensch met zijn voorbarig oordeel gereed! Bepaaldelijk een ongunstig oordeel, een veroordeelend vonnis, — hoe haastig is het menschenhart er mede gereed! Ook zelfs in Christelijke kringen, — hoe vaak komt het voor! Hoe spoedig komt men er toe uit te spreken, dat deze of die geen Christen, geen kind van God is.

Daar ligt erger dan onverstand, daar ligt bepaalde boosheid in dat oordeelen. Daar ligt eene heimelijke zelfverheffing in, omdat men zichzelve voor zooveel beter houdt. Daar ligt liefdeloosheid in, die geneigd is om alles ten slechtste uit te leggen. Daar ligt miskenning in van de waarheid: ieder staat en valt zijnen eigenen heer.

En hoezeer mist dat oordeel over anderen alle innerlijke waarde! Eene daad valt onder onze waarneming, — maar hoe zouden wij de drijfveeren tot die daad kunnen beoordeelen, die toch eigenlijk eene daad goed of kwaad maken? Zelfs waar klaarblijkelijk eene daad verkeerd.

is, — hoe weten wij, of die bij onzen naaste een gevolg is van de diepste keuze zijns harten, of het gevolg van eene verzoeking, waarvoor hij een oogenblik bezweek? Hoe kunnen wij weten, of datgene, waarom wij hem den Christennaam ontzeggen, niet door hem in ootmoed voor God betreurd wordt, met de bede om kracht in den strijd tegen dat kwaad?

Zoo laat ons dan onzen naaste niet oordeelen met den mond, maar ook niet oordeelen in ons hart. Wij hebben in ons korte aardsche leven wel wat anders te doen. Méér dan genoeg is ons te doen gegeven in den arbeid der eigene heiligmaking. Laat ons ernstig en streng over onszelf oordeelen: dat zal ons diep ootmoedig maken, — en wie ootmoedig is, die laat van-zelf het vonnissen na.

Zoo lang ik omzwerf door dit leven,
Ben ik een kind, dat waggelend gaat.
't Past elk bedachtzaam acht te geven,
Die, als zijn naaste valt, nog staat:
Zelfs een bestreden booze lust
Wordt nooit in ons geheel gebluscht.

25 Augustus.

Te lezen: I Thess. IV : 13 – 18.

1 Thess. IV : 17^b, 18. *Alzoo zullen wij altijd met den Heer wezen. Zoo dan, vertroost elkander met deze woorden.*

Het spreken over degenen, die vóór de wederkomst des Heeren ontslapen, heeft den Apostel er toe geleid, een enkel woord te zeggen over hetgeen er zijn zal na de hereeniging aller geloovigen. Wat hij er van zegt,

is *dit*: wij zullen altijd met den Heer wezen. Niet in de zaligheid van het wederontmoeten onzer geliefden, niet in de heerlijkheid des hemels, niet in de taak voor de gezaligden weggelegd, verdiept zich de Apostel; het inbegrip van alle heil is: wij zullen altijd met den Heer wezen. Daárbij vergeleken, valt al het andere weg. Zonder dit zou al het andere geene zaligheid brengen, en van dit ééne is al het andere het uitvloeiſel.

Te zijn met den Heer, en dat eeuwig, ongestoord, ten volle die liefde genietende, die zich hierbeneden heeft geopenbaard in het geven van Zijn leven tot een losprijs voor onze zielen, — wie zal uitspreken, welke zaligheid dit zijn moet! Hem telkens beter te leeren kennen in de volheid Zijns wezens; ongestoord den omgang te kunnen smaken, waarvan reeds de aanvang de hoogste zaligheid der ziel op aarde was, maar die op aarde telkens door zonde en door zwakheid gestoord werd, — dat is het, wat den hemel tot hemel maakt; dat is het, wat glans en gloed verleent aan alles, wat het Vaderhuis aanbrengt aan de moede pelgrims, die eindelijk thuis zijn gekomen.

Vertroost dan elkander met deze woorden, zoolang gij nog op reis zijt, gedrukt door de bezwaren van den weg, onder de stormen en onweders, die gij hier niet kunt ontgaan! Daar wacht u een ongestoord, een volzalig genieten. Heft uwe hoofden omhoog, wetende welke toekomst gij tegengaat! Blijft niet stilstaan bij uwe smart en nooden, alsof niet iets anders u wachtte, maar ziet uit naar dat zijn bij den Heer! Dat zal uwen moed verlevendigen, uwe kracht versterken om hierbeneden te doen, wat uwe hand te doen vindt. Het blijft niet zooals het nu is; 't nachtfloers zal scheuren, en de eeuwige dag zal u bestralen, als gij van aangezicht

tot aangezicht Hem aanschouwt, die door Zijne liefde uw hart aan Zich in liefde verbond.

'k Weet den dag niet van mijn sterven,
 Ziel! zijt gij ter dood bereid?
 Lichtlijk is voor u dit heden,
 Grenspaal aan de eenwigheid.
 Hebt ge aan Jezus u verbonden,
 Dan is 't sterven u gewin,
 Dan treedt gij, wanneer de dood komt,
 Juichende ten hemel in.

26 Augustus.

Te lezen : Gal. I : 1-12.

Gal. I : 11. *Het Evangelie, hetwelk van mij verkondigd is, is niet naar den mensch.*

Voorwaar! dat wordt wel naar waarheid van het Apostolisch Evangelie uitgesproken! Zulk een weg des des heils zou wel nooit door menschelijke wijsheid uitgedacht zijn. Behouden te worden, niet door eigen werk of verdienste, maar door genade alleen; behouden te worden door geloof, door eenvoudig vertrouwen, — dat schijnt den mensch eene onmogelijkheid, en de leer, die dit predikt, schijnt hem eene dwaasheid. En daarenboven, hoe stuitend is zulke verkondiging voor den menschelijken hoogmoed! Hoeveel liever zou men zich allerlei boetedoeningen getroosten, dan zich een arm en ellendig zondaar te moeten belijden! En wederom, dat Evangelie, dat alle werk als verdienende *oorzaak* der zaligheid buitensluit, eischt rusteloos werk, toewijding aller krachten in zelfverloochenenden arbeid, als *vrucht* van dat behouden zijn uit vrije genade! In waarheid, het Evangelie is niet naar den mensch!

Juist daarin nu hebben wij een waarborg, dat het

van God gekomen is. Uit de aarde is het niet te verklaren; zoo moet het van den hemel gekomen zijn. En dat het inderdaad goddelijk is, wordt nu voorts dáárdor onweerlegbaar bewezen, dat dit Evangelie, dat niet *naar* den mensch is, zoo waarlijk *voor* den mensch is, voor zijne nooden geschikt, voor zijne behoeften berekend. Als wij maar ons hart recht leeren kennen, dan gaan wij beseffen, dat niets anders ons redden kon, dan eene daad Gods, eene zending van een Goddelijken Redder. Dan gaan wij inzien, dat geen stukwerk van eigene krachtsinspanning, maar alleen het volmaakte werk van den Middelaar welbehagelijk in de oogen van den Heilige kon zijn. Dan gaan wij verstaan, dat de eenige weg om tot God te komen een kinderlijk gelooven is, waarmede wij het wagen op Zijne belofte. Dan beginnen wij te beseffen, dat het leven der heiligmaking ons eerst werkelijk aan onze bestemming doet beantwoorden, en dat wij niet anders hebben los te laten en op te geven, dan wat ons ten verderve voeren zou.

Niet naar den mensch, maar voor den mensch is, wat God ons in het Evangelie openbaart! Leere Zijn Geest ons dagelijks meer, aan het Evangelie ons vast te klemmen, en God te danken voor wat Hij in dat Evangelie ons schonk!

Geloofd zij 's Vaders eenge Zoon!
 Hij bracht ons van Zijns Vaders troon
 De rijkste zegeningen:
 Hem, onzen Helper in den nood,
 Hem, onzen Redder van den dood,
 Moet al wat ademt zingen.

27 Augustus.

Te lezen: Hand. XVIII : 1—11.

Hand. XVIII. 10^b. *Ik heb veel volks in deze stad.*

Zóó spreekt de Heer tot Zijnen Apostel aangaande eene geheel Heidensche stad, aangaande menschen, die nog nooit Zijnen Naam gehoord, nog nooit van Zijn Evangelie vernomen hebben. Zoo spreekt Hij tot be-
moediging van Paulus, opdat deze onbevreesd en met blijde hope zijn werk te Corinthe zou volbrengen.

Hoe kán de Heer aangaande zulke menschen dit zeggen? Hij kan het, omdat Hij de Hartenkenner is. Hij weet, dat in dit woelig en weelderig Corinthe, zelfs onder de Heidenen om hare ongebondenheid berucht, vele zielen zijn, die hongeren en dorsten naar wat anders, dan wat de aarde geeft; die, al weten zij zelve aan hun verlangen geen naam te geven, onvoldaan zijn met wat zij hebben en zijn, en zich uitstrekken naar wat beters; die schuldgevoel hebben, en begeerte naar vrede. En Hij weet, dat als de blijde boodschap Zijner genade tot die menschen zal komen, zij met beide handen aangrijpen zullen, wat hun van Godswege wordt aangeboden, en gelooven zullen in Zijnen heiligen Naam. Daarom noemt Hij hen reeds nu Zijn volk, al tasten zij thans nog in duisternis rond.

Alleen Hij, die in het binnenste ziet, kan zeggen: Ik heb veel volks in deze plaats. Maar wij, die het *niet* weten, mogen wij het niet naar den aard der liefde veronderstellen aangaande de omgeving, waarin wij ons bevinden? Ach, daar zijn zoovele zielen, die onrustig zijn, al willen zij het niet bekennen; die wat hoogers zoeken, al gaat schijnbaar al hunne belangstelling uit naar de dingen der aarde; die het Godswoord dankende

zullen aannemen, als het onder hun bereik wordt gebracht.

Welk een roeping dus voor ons, zooveel wij een Redder kennen, om anderen op Hem heen te wijzen! Voor Paulus moest het woord des Heeren strekken om hem met ijver te bezielen; moet het daartoe niet strekken ook voor ons? Dat volk wordt niet werkelijk des Heeren volk zonder het Evangelie, al is het Zijn volk reeds in behoefte en verlangen. Zoo zij dan ieder levend lid van 's Heeren lichaam een getuige van Christus, om aan te trekken wie nog in duisternis zijn. Getuige nu is men niet slechts door het woord, dat men spreekt; getuige is men bovenal door het leven, dat men leeft. Toonen wij, hoe zalig het is eenen Heiland te hebben, en verkondigt ons leven Zijne heerlijkheid, dan zullen ook wij aanschouwen, hoeveel reeds door voorbereidende genade bewerkt zijn, om te komen tot Hem, naar Wien, in onbestemd verlangen, hunne ziele uitzag met smachtend begeeren.

Geredde! red de ziel van andere verloornen,

Bevrijde, maak gij nu weer andere slaven vrij.

Uw Heiland ging u voor op 't pad van kruis en doornen,

Hij vraagt u: gij, Mijn kind! wat doet gij nu voor Mij?

28 Augustus.

Te lezen: Hebr. XII : 1—11.

Hebr. XII : 11. *Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geene zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich eene vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die daardoor geëfend zijn.*

Voorwaar! het kan wel niet anders, of de kastijdingen Gods zijn tot droefenis, terwijl zij tegenwoordig zijn.

Onze natuur is niet op lijden aangelegd; onze natuur huivert terug van het lijden. Alle kastijding, van welken aard die ook zij; gemis en verlies, teleurstelling en krankheid, bittere levenservaringen en pijnlijke aanrakingen met menschen, — wát ook de Heer gebruike om ons te kastijden, het verwondt onze ziel, het grieft ons hart. Zonder dat zou ook de kastijding geene kastijding wezen; zonder dat zou zij niet kunnen uitwerken hetgeen waartoe ze gezonden wordt.

Het kan zijn, ja! het geschiedt meestal, dat wij het waarom? der kastijding niet begrijpen. Laat ons dan daarmede ons niet vermoeien; wil de Heer, dat het ons duidelijk zijn zal, dan opent Hij het zielsoog wel om ons te doen zien, waardoor de kastijding noodig is gemaakt. Van veel meer belang dan de vraag naar het: waarom? is de vraag naar het: waartoe? En op *die* vraag is ons het antwoord gegeven. De kastijding wordt gezonden, opdat wij er door zouden geoefend worden, zegt onze dagtekst. Dat geldt van hen, die reeds kinderen Gods zijn, gelijk het verband aanwijst. Voor wie nog buiten zijn, dienen de kastijdingen om tot bekeering te brengen. Maar wie toegebracht zijn, moeten er door geoefend worden; geoefend, gelijk kinderen door het werk der opvoeding voor hunne bestemming worden gevormd. De kastijdingen moeten dienen, om te doen toenemen in geloof, dat aan den Onzienlijke vasthoudt; in hoop, die staat maakt op het toekomstig bezit; in liefde, die God aanhangt, niet om Zijne gaven, maar om Zijns zelfs wil.

Indien wij dan in lijden zijn, o laat ons bedenken, waartoe het strekken moet! Laat ons gewillig in 's Vaders hand ons geven, opdat Hij ons vorme en opvoede naar Zijn wil! Voor wie door de smart geoefend worden,

verandert zij achterna in vreugde, omdat de ziel er nader door komt tot haren God, die de bron is der eeuwige vreugde. En draagt zij hare gezegende vrucht reeds op aarde, wat is die vrucht anders dan profetie van nog veel heerlijker vreugde, de onuitsprekelijke vreugde in dat Vaderhuis, waar onze Heiland plaats heeft bereid!

't Is goed voor mij, verdrukt te zijn geweest,
Opdat ik dus Uw Godlijk recht zou leeren;
Sinds heeft mijn hart voor hoovaardij gevreesd.
Ai! doe mij steeds Uw' wil als heilig eeren!
Ver boven goud, en zilver, en wat meest
Den mensch bekoort, zal ik Uw wet waardeeren.

29 Augustus.

Te lezen: I Cor. II : 1—10.

1 Cor. II : 2. *Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd.*

Alzoo spreekt de Apostel aangaande den arbeid door hem te Corinthe verricht, toen hij aldaar de gemeente des Heeren stichtte. Schatten van kennis stonden hem ten dienste, opgezameld bij wijsgeeren en rabbijnen beide, maar hij laat dat alles ter zijde, omdat het hem niet dienen kan voor zijn doel. Hij brengt niet eene verkondiging van wat menschen over God gedacht hebben, maar van wat God voor menschen gedaan heeft. De Christus, in de volheid Zijner heerlijkheid, maar tegelijk in de diepte Zijner vernedering, Christus de Gekruisigde is de inhoud eener prediking, die zelfs in het heidensch en weelderig Corinthe de macht blijkt te hebben om zielen aan te trekken, om zielen te herscheppen ten eeuwigen leven.

Zóó blijft het voortgaan, de eeuwen door. De macht des Evangelies ligt in geene uitwendige dingen. Geleerdheid en welsprekendheid kunnen niets dan hulpmiddelen zijn; ja, menigmaal gebiedt de Heer nog meerderen zegen op de afwezigheid dan op de aanwezigheid daarvan, opdat toch duidelijk blijken zou, dat de kracht des Evangelies eeniglijk ligt in dien Christus, die er het middelpunt van is. Dat kruis-Evangelie, dat der wereld tot ergernis en dwaasheid is, heeft eeniglijk het antwoord op de vragen van het ontruste zondaarshart.

Wat ons aller gemoed behoeft, is die groote daad der ontferming Gods, geopenbaard in de overgave Zijns Zoons, in Zijn dragen van onzen vloek, in Zijn boeten van onze schuld. Dat opent het weerbarstig hart; dat doet de liefde Gods aanschouwen; dat stilt de vreeze; dat heiligt het leven. Dat ééne kan door niets vervangen worden; dat ééne is voldoende voor alle zondaars-behoeften.

Keere dan telkens weer onze ziele zich tot het aanschouwen van den gekruisigden Christus! Dat veroordeelt de zonde, méér dan iets anders kan doen; dat vergewist van de genade Gods, waar het geweten zijne aanklacht doet hooren. Dat aanschouwen heiligt het hart en reinigt het leven, alzóó dat de liefde tot dien gekruisigden Heiland, uit *Zijne* liefde geboren, het gansche aanzijn vernieuwt tot verheerlijking Gods.

Verlosser, Midlaar, Hoofd en Heer!
 Voor U knielt Uw gemeente neêr,
 Lofzingend in Uw woning.
 Eens wordt alom U toegebracht
 Lof, eer en heerschappij en macht;
 Zoo heerscht G' als aller Koning.

30 Augustus.

Te lezen: Richt. VI : 11—16.

Richt. VI : 14. *Toen keerde Zich de Heer tot Gideon en zeide: Ga heen in deze uwe kracht.*

Welke is die kracht van Gideon? God roept hem tot een schijnbaar onmogelijk werk, tot een verlossen zijns volks uit de macht van een overmachtigen vijand. En Gideon aarzelt en vreest, en vraagt: wie ben ik, om zulk een werk te volbrengen? Waar is dan nu de kracht, waarvan de Heer zegt: Ga heen in deze uwe kracht?

Juist dat besef van eigen zwakheid, verbonden met het geroepen zijn door den Heer, is Gideons kracht. Had hij overmoedige gedachten van zichzelf gehad, hij zou zwak zijn geweest, maar *nu* was hij een geschikt werktuig, opdat de Heer daarin Zijne kracht zou openbaren.

Daar ligt in dit woord eene les voor allen, die geroepen worden het leven eens Christens te leiden. Als wij zien op de hoogheerlijke bestemming, ons voor oogen gesteld, op de eischen der heiligmaking, op den strijd der zelfverloochening, en daarbij bedenken, hoe „vleesch en wereld en Satan niet ophouden ons aan te vechten”, — dan vragen ook wij: wie is toch tot deze dingen bekwaam? En het is goed, dat wij de onevenredigheid voelen tusschen onze taak en onze kracht, opdat wij beseffen zouden, hoe diep afhankelijk, hoe machteloos in onszelfen wij zijn. Niet om daardoor moedeloos te worden, maar om ook in eigen ziel dat woord te vernemen: Ga heen in deze uwe kracht. Want dat besef van zwakheid drijft uit tot het gebed, en het gebed is het kanaal, waardoor de kracht Gods toevloeit, die in menschenlijke zwakheid wonderen werkt, en het onmogelijke mogelijk maakt.

Overmoedigen kan de Heer niet gebruiken in Zijnen dienst; de stroomen der genade kunnen alleen invloeden in het dal van ootmoed. Dan wordt den Heer alle eere gegeven; dan wordt er gesteund op Zijn woord. Is Hij het niet, die de taak op de schouderen gelegd heeft, en zou Hij dan de kracht onthouden, die daartoe vereischt wordt? Hetzij Hij in het algemeen ons roept tot het strijden van den goeden strijd des geloofs, hetzij Hij een bijzonderen arbeid ons aanwijst, waartoe wij weten geene macht te hebben, — altijd zal dat besef van zwakheid onze kracht zijn, zoo het ons slechts uitdrijft tot den Heer, om aan Zijne hand te gaan, en al onze sterkte van Hem te wachten.

Wees niet vervaard, gij kleine stoet!
 Hoe luid des vijands overmoed
 Zijn zegelied doe klinken;
 Hij rekend' op uw ondergang,
 Maar voedt dien ijden waan niet lang;
 Laat gij den moed niet zinken!

31 Augustus.

Te lezen: Psalm LXVII.

Num. VI: 24—26. *De Heere zegene en behoede u! De Heere doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig! De Heere verheffe Zijn aangezicht over u, en geve u vrede!*

Heel het volk van Nederland viert heden feest, waar God onze geëerbiedigde en geliefde Koningin een nieuw levensjaar doet intreden. Zóó nauw zijn Nederland en Oranje in den loop der eeuwen aan elkander verbonden, dat ieder, die het wèl meent met zijn Vaderland, een hart moet hebben voor dat Stamhuis, dat zooveel voor

Nederland deed en leed, en zonder hetwelk Nederland nooit gelukkig geweest is. Zóó groot is het voorrecht van een eigen volksbestaan, zoo onwaardeerbaar is het bezit eener Souvereine, in wier naam orde en wet wordt gehandhaafd, dat ieder Nederlander, die niet van zijn voorgeslacht ontaard is, den jaardag zijner Koningin als vreugdedag begroet.

Maar wat voor alle echte vaderlanders oorzaak van vreugde is, dat is voor alle Christenen onder hen tegelijk oorzaak van dank en van gebed. Oorzaak van dank aan dien God, die ons nog een spruit gaf aan den Oranjestam, toen die bijna uitgestorven scheen, en die het Koningskind door eene voortreffelijke Moeder deed vormen tot hare zware taak. En tevens stof tot gebed, dat God dit dierbaar jeugdig leven spare tot lengte van dagen; dat Hij dit Koninklijk hart vervulle van liefde tot den Koning der Koningen; dat Hij Haar wijsheid geve in de regeering Haars volks, in de keuze Harer raadslieden, en dat Hij Haar volk in liefde en trouw aan Haar verbonden houde.

De zegen, dien Israël's Hoogepriester legde op het volk, stijgt op als bede voor de Koningin uit het hart van allen, die bidden hebben geleerd. De Heer omringe Haar met Zijne bewaring, toone Haar Zijne genade, geve Haar vrede, door Zijn licht te laten schijnen in Haar hart en op Haar levenspad! Wat wij in bijzonderheden zullen vragen, wij weten het zoo min omtrent Haar, als omtrent onze betrekkingen en vrienden. Vreugde en smart zullen ook in dit Koninklijk gemoed elkander moeten afwisselen, evenals in het hart van al Hare onderdanen, -- doch wat nood, zoo maar het licht des Heeren Haar bestraalt, en Zijn Geest Haar vergewist, dat Zij deel heeft aan het eeuwige leven. Geve Hij Haar dien

vrede, die alle verstand te boven gaat, vrede door de gemeenschap met den Heiland, en stelle Hij zoo Haar ten zegen, voor het volk dat Haar eert, door een vóórgaan op de wegen des Heeren, waarop gerechtigheid en waarheid worden beoefend, die een volk verhoogen.

Dat 's Heeren zegen op u daal,
Zijn gunst uit Sion u bestraal!
Hij schiep 't heelal, Zijn naam ter eer:
Looft, looft dan aller heeren Heer!

1 September.

Te lezen: Psalm CVII : 1—16.

Psalm CVII : 12, 13. *Hij heeft hun hart door zwaarigheid vernederd; zij zijn gestruikeld en daar was geen helper. Doch roepende tot den Heer in de benauwdheid, die zij hadden, verlost Hij hen uit hunne angsten.*

Keer op keer komt deze zelfde opvolging voor in dezen Psalm: afdwaling, tuchtiging, aanroeping Gods, uitredding. Is niet deze opvolging het kort begrip der levenservaringen van al het volk des Heeren? Zijn er dagen van voorspoed en blijdschap, ze brengen het zondig menschenhart, helaas! tot een afdwalen op eigeengekozene, door God verbodene paden. Dat behoorde zoo niet, en dat behoefde zoo niet, — maar ondertusschen, zóó geschiedt het. En dat dwalen zou een ganschelijk verdwalen worden, indien nu het kind des menschen aan zichzelf werd overgelaten. Maar — dank zij de trouwe onzes Gods! — daartoe komt het niet.

Op die eigeengekozen wegen laat de Heer ondervinden, hoe bitter de vrucht der eigenwilligheid is. „Hij vernedert het hart door zwaarigheden.” Letten wij op dat:

„Hij vernedert het hart.” De zwaarigheden op zichzelf doen nog niet stilstaan, en omkeeren, en den rechten weg inslaan: het eerste noodige is, dat het hart vernederd worde. Want de oorzaak van alle afdwalen ligt in den hoogmoed, die geen leiding en besturing verdragen wil, die den waan doet koesteren van zelf wel te weten, wat goed is. Daarom moet die trots verbrijzeld worden, — en *dat* is het, waartoe God die zwaarigheden toezendt, die nooden, die ellenden, waarvan men zichzelf niet kan bevrijden; die angsten en smarten, die naar redding doen uitzien.

En dan, dan wordt de ziel er toe gebracht door Gods Geest, om weder Hem te gaan zoeken, dien zij zoo ondankbaar had verlaten. Dan wordt geboren een roepen tot dien God, dien men in vroegere tijden als een Redder heeft leeren kennen, een smeeken om genade, een pleiten op Gods beloften, een aanhouden totdat Hij zegent. Dan gaat het kind weer naar den Vader vragen, de arme zondaar weer bij den Almachtige toevlucht zoeken.

En, omdat Hij is, die Hij is, volgt dan onveranderlijk: Hij verlost hen uit hunne angsten. De Vader *kan* Zijn kind niet in de ellende laten; heeft de tuchtiging haar doel bereikt, dan wordt zij afgewend. Die kringloop gaat voort, het aardsche leven door, want ach! het afdwalen keert telkens terug, maar ook, de ontferming Gods blijft dezelfde: dat is ons in Christus nog zooveel vaster gewaarborgd dan Israël het weten kon.

- Eens, als de pelgrimsreis is volbracht, dan houdt die geschiedenis op. Dan geen afdwalen meer en geene tuchtiging: dan een eeuwig danken in 't Vaderhuis daar Boven.

Looft, looft den Heer gestadig!
 Die Oppermajesteit
 Is gunstrijk, zeer genadig,

En goed in eeuwigheid.
 Dit zegg' elk, die, gered
 Door Hem van slaafsche banden,
 In vrijheid is gezet
 Uit 's weérpartijders handen!

2 September.

Te lezen: Hebr. XI : 13—22.

Hebr. XI : 13. *Zij hebben beleden, dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.*

Dat wordt gezegd van de Aartsvaders; dat kan met recht van alle kinderen Gods worden gezegd. Niet van alle menschen. Want wel *zijn* alle menschen hierbeneden gasten en vreemdelingen, voor eene korte poos hier vertoevend, en daarna gaande naar hun eeuwig huis, — maar niet allen *belijden* dat te zijn; niet allen willen dat erkennen, en zich als zoodanig gedragen. Dàt is het groote onderscheid tusschen de kinderen Gods en de kinderen dezer wereld. De wereldling stelt zich aan alsof hij hier eeuwig kan blijven; op aarde zoekt hij zijnen schat; voor de aarde maakt hij uitsluitend zijne plannen; in de dingen der aarde stelt hij ééniglijk belang.

Wie door het geloof in Christus een kind van God is geworden, heeft den hemel tot Vaderhuis en Vaderland gekregen, en vanzelf beseft hij daardoor, dat hij hierbeneden gast en vreemdeling is. Zonder een ander vaderland te hebben, is het niet mogelijk zich hierbeneden een vreemdeling te voelen. Wel kan men dan gevoelen ongelukkig te zijn; niet te bezitten, wat men behoeft, maar met dat al blijft men alles van de aarde wachten, en zoekt zooveel mogelijk hierbeneden het zich aangenaam te maken.

Een kind van God weet zich een vreemdeling op aarde. Zijn lieven en leven, zijn *al* is daar Boven, waar zijn Heiland hem is voorgegaan en hem plaats heeft bereid. Daarom is hem dat vreemdeling op aarde zijn eene natuurlijke, eene vanzelf sprekende zaak. Hij belijdt dat; hij klaagt er niet over, maar hij belijdt het als iets, dat hij met dank aan God mag uitspreken. Het is zijn steun in droefenissen; het is zijne bemoediging bij teleurstellingen en ontberingen; het is hem aansporing tot heiligmaking, want wie de hope des hemels heeft, is daardoor gewapend tegen de verzoeking der aarde.

Gast en vreemdeling. Maar doet zulk een besef niet de aardsche levensroeping verwaarloozen: de taak, die voor de voeten ligt? Geenszins. Want het is immers de Vader, die eenmaal Zijn kind in het Vaderhuis wacht, door Wien de Christen aangewezen is, hier als gast en vreemdeling te verkeerren. Zoolang hij hier vertoeft, heeft hij hier werk te verrichten; zonder doel kan het niet zijn, dat de Vader Zijn kind nog buiten het Vaderhuis laat blijven. Voorwaar! traag of onpractisch maakt het levend Christendom niet! Moge maar door Gods genade in ons dat besef gewekt en versterkt worden: hier reizen wij als vreemdelingen! Het zal ons bekrachtigen in den arbeid, steunen in droefenis, en voort doen gaan met de liederen Hammaäloth, de „lofzangen der optochten” in het harte.

Hebt gij al rusteloos zwerven en lijden,

Hier van uw wieg tot uw graf voor uw deel,
Hij, die eens hoopt op een eeuwig verblijden

Acht al dat zwerven en lijden niet veel.

Nog maar een poosje geléen en gezworven,

't Pad is niet lang, en de strijd is niet zwaar;

Dan is men ras in den Heere gestorven,

Dan is, mijn ziel, uwe zaligheid daar!

3 September.

Te lezen: 2 Thess. III: 1—10.

2 Thess. III: 2. *Het geloof is niet aller.*

Voorwaar, dit zegt de Apostel niet, om het ongelooft, de verwerping van het woord Gods te verontschuldigen, alsof er een noodlot bestond, waardoor sommigen of velen verhinderd werden te gelooven. Dan toch zou het geenen zin gehad hebben, die tegenstanders „ongeschikte en booze menschen” te noemen; ze zouden dan onschuldig zijn aan hun ongelooft en tegenstand.

Zegt de Apostel: „het geloof is niet aller”, dan drukt hij eenvoudig eene ervaringswaarheid uit, zonder zich te verdiepen in de voor menschen ondoorgrondelijke oorzaak daarvan. Hoe het komt, dat laat de Apostel in het midden; dat zal eerst de eeuwigheid openbaren. Maar een feit is het, dat niet allen, aan wie het Evangelie gepredikt wordt, het aannemen.

Waartoe kan het goed zijn, deze waarheid in herinnering te houden? Het kan ons bewaren voor moedeloosheid, waar wij bemerken, dat de Evangelieverkondiging, en dat ook onze eigene pogingen om zielen voor den Heer te winnen, op zooveel onwil afstuiten. Indien het reeds in den tijd van Jezus’ leven op aarde, en bij den arbeid Zijner Apostelen waarheid was, dat „het geloof niet aller” is, hoe zouden wij het dan in onze dagen anders kunnen wachten, waar dat Evangelie op zooveel gebrekkiger wijze gebracht wordt? Het pleit niet tegen het Evangelie, dat het op zooveel ongelooft stuit; de ervaring leert: het geloof is niet aller.

Voorts, een Christen wane niet, een gemakkelijk, onaanvechten leven te kunnen leiden. Wie ernst maken wil met zijn Christendom, zal onmogelijk de vriend van

alle menschen kunnen zijn, en door allen geprezen en toegejuicht kunnen worden. Het geloof is nu eenmaal niet aller; wie als discipel des Heeren optreedt, moet op tegenstand rekenen. Daarom blijft deze wereld een oord der vreemdelingschap, waar de Christen doorheen reist, maar waar hij nimmer zich thuis voelt. Juist omdat niet allen het geloof in den Christus deelen, kan hij niet wachten, dat de aarde een paradijs zal zijn. Terwijl hij den Vader dankt voor het voorrecht, dat hij boven zoovelen geniet, staart hij met het verlangen zijner ziel naar het Vaderhuis, waar één Geest, ééne liefde, ééne aanbidding allen vervult.

Maar (blij vooruitzicht dat mij streelt!)
Ik zal, ontwaakt, Uw' lof ontvouwen,
U in gerechtigheid aanschouwen,
Verzadigd met Uw god'lijk beeld.

4 September.

Te lezen: 1 Timoth. VI: 6—12.

Matth. VI: 11. *Geef ons heden ons dagelijksch brood.*

Eerst in de vierde bede van het allervolmaaktst gebed leert Jezus ons vragen om hetgeen wij voor ons uitwendig leven behoeven; treffende aanduiding, hoe het ons bovenal om Gods eer en verheerlijking moet te doen zijn. En wat Hij ons leert vragen is alleen: ons dagelijksch brood, de onmisbare vervulling onzer behoeften; dagelijksch brood, dat het midden houdt tusschen overvloed en gebrek. Wie zijn brood heeft, bezit wat hij in zijne omstandigheden behoeft. En al zijn nu deze omstandigheden zeer verschillend, zoodat de één in zijnen levenskring veel méér behoeft dan de ander in den zijnen, — altijd toch vraagt deze bede om niet meer

dan het noodige, niet om rijkdom, niet om overvloed. Wil God rijkdom schenken, dan heeft Hij daarmede Zijne wijze bedoeling, maar de Christen mag er niet om vragen, gedachtig aan het woord: wie rijk *willen* worden, vallen in den strik!

„Geef *ons*” — dat is dus niet slechts: geef het mij, maar ook: geef het mijnen medemenschen. „Geef *ons ons* dagelijksch brood”; dat is dus: geef ons brood, dat wij het onze mogen noemen; geen gebedeld, geen gestolen brood, geen brood uit eene gemeenschap van goederen, maar ons brood, dat wij in den weg Uwer Voorzienigheid eerlijk verkregen hebben. Geef ons dat *heden!* Slechts voor dezen dag hebben wij te vragen, wat wij dezen dag behoeven. Onze Heiland wil niet dat wij zullen vooruitloopen met onze wenschen; bezorgdheid maakt zoo ongelukkig, en bezorgdheid is zoo schadelijk voor de vervulling onzer hoogere roeping.

Dat dagelijksch brood moet op den weg van arbeid, hetzij van het hoofd of van de handen, verworven worden. Zoo sluit dan deze bede ook de vraag in zich om de kracht, die tot onzen arbeid ons noodig is, om de onderhouding van die opgewektheid en van dien goeden moed, die wij tot onze dagtaak behoeven. En zoo breidt zich dan deze bede uit tot eene vraag om allerlei gaven voor de aarde: rust en orde in het maatschappelijk leven, opdat daarin de arbeid ongestoord geschiede; welwillendheid in onze omgeving, opdat onze kracht niet worde verlamd, en nog zooveel méér dan wij hier kunnen noemen.

Dit alles nu mogen wij vragen van Hem, dien wij mogen aanspreken met den naam: Onze Vader! En als dan aardsche vaders geen steen voor een brood aan hun kind kunnen geven, hoeveel zekerder zal dan de hemelsche

Vader dat dagelijksch brood geven aan wie Hem bidden.
 Stijge de nood soms hoog, tot beproeving des geloofs,
 de belofte is zonder beperking: Uw brood zal zeker,
 uw water gewis zijn.

Geef heden ons ons daaglijksch brood!
 Betoon Uw trouwe zorg in nood;
 Gij weet, wat elk op aard' behoeft,
 Dat ons dan geen gebrek bedroeft;
 Dat nooit Uw zegen van ons wijk',
 Die maakt alleen ons blijd' en rijk.

5 September.

Te lezen: 1 Sam. XXX : 1–6.

1 Sam. XXX : 6. *Doch David sterkte zich in
 den Heere, zijnen God.*

Hoe komt het, dat in dezen bangen nood, die over hem en zijne volgelingen gekomen is, alleen David zich sterken kan, terwijl alle anderen weenend en jammerend nederzitten om hun verlies te beklagen? Het is, omdat hij zich sterken kan in den Heer, *zijn* God. Ook alle anderen aanbaden gewis den Heer, en erkenden Hem als den almachtigen, albesturenden Beschikker over leven en lot, — maar alleen David kan Hem *zijn* God noemen, alleen David staat tot Hem in persoonlijke betrekking der ziele. Dát is het, wat kracht in zijn binnenste uitstort; dat is het, wat hem in staat stelt maatregelen te beramen en uit te voeren, die onder Gods zegen het verlorene doen herwinnen, en het geklag doen plaats maken voor gejuich.

Al zijn onze omstandigheden niet met die van David te vergelijken, — hoe dikwijls toch kan het ook ons bang zijn in de ervaringen onzes levens, als alles tegen

ons is, en nergens uitkomst is te zien. Ook voor ons is er dan niets anders, dat in staat is troost en kracht te schenken, dan het opzien tot den Heer, *onzen* God. Dan juist wordt het op de proef gesteld, of wij Hem den *onzen* mogen noemen. Eene algemeene godsdienstigheid, een aangeleerd Christendom bezwijkt voor die proef; slechts wat persoonlijk bezit der ziele is, houdt stand. Op levensgemeenschap met den Heer komt het aan, die geboren is uit den dood van het oude, zondige leven, en de overplanting in eenen nieuwen levensbodem. Dan alleen, als de Heer met ons Zijn verbond opgericht heeft; als Hij ook tot onze ziele gezegd heeft: Gij zijt de Mijne, — dan weten wij, dat wij voor eeuwig Hem toebehooren, dat niets ons van Zijne liefde zal scheiden, en alles ons zal medewerken ten goede.

In waarheid, dan mogen wij ons sterken in den Heer, onzen God. Dan mogen wij moed grijpen, steunend op dat vrêeverbond, en terugziende op zoo menige ervaring van vroegere uitredding. Ja, dan sterkt de Heer Zelf ons, door nieuwe toevloeiing Zijner liefde te geven. De nood vertoont zich alleen, om de heerlijkheid en de trouw van den Uitredder opnieuw te openbaren, totdat ten slotte *alle* nooden wijken, en verzadiging der vreugde het deel van Gods kind in het Vaderhuis is.

In God is al mijn heil, mijn eer,
 Mijn sterke rots, mijn tegenweêr;
 God is mijn toevlucht in het lijden.
 Vertrouw op Hem, o volk! in smart,
 Stort voor Hem uit uw gansche hart;
 God is een toevlucht t' allen tijden.

6 September.

Te lezen: Joh. XIII: 1—11.

Joh. XIII: 7. *Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.*

Dat woord is door den Heer gesproken om Petrus vrede te doen hebben met die voetwassching, waartegen al, wat in hem was, opkwam. Thans had hij slechts volgbaar zich te onderwerpen; later zou de bedoeling van 's Heeren daad hem duidelijk worden.

Op hoe menige leiding, ook in *ons* levenslot, is dit woord van toepassing. Neen! wij weten het niet, waarom God aldus, en niet anders ons leidt. Wij weten niet, waarom dit leed, die smart ons wordt gezonden; die teleurstelling ons treft, dat pogen verijdeld wordt. Wij weten niet, waarom wij in omgevingen komen, zoo gansch anders dan wij ons die hadden uitgedacht; wij weten niet, waarom wij belemmerd worden in een arbeid, waarvan wij ons veel hadden voorgesteld, en gedreven worden tot werk, dat ons nutteloos toeschijnt. Wij weten niet, waarom krankheid of zwakte ons verhinderen moet in krachtigen arbeid; wij weten niet, waarom wij in toestanden gebracht worden, die onze gaven niet tot ontwikkeling laten komen. Wij verstaan niet, waarom het onzen betrekkingen en vrienden zoo anders gaat, dan wij voor hen zouden wenschen; wij verstaan niet, waarom in kerk en maatschappij de dingen zulk een anderen loop nemen, dan wij nuttig zouden keuren.

Waar zou het einde van de opsomming zijn, indien wij alles wilden noemen, wat wij niet verstaan? Overal zijn wij van raadselen omringd; raadselen, die ons geloof aan de wijsheid en liefde onzes Gods op de proef stellen. Zoo *moet* het zijn, zoo wij inderdaad een leven van

geloof en gehoorzaamheid op aarde zullen leiden. Konden wij van al wat ons ontmoet de reden weten, van alles het nut inzien, dan zouden wij niet meer in geloof, maar in aanschouwen wandelen; dan kwam er geen vertrouwen op onzen God meer te pas.

Daarom: *nu niet*, — maar na dezen zult gij verstaan. Als het geloovig volgen, het nederig berusten in praktijk gebracht is, dan zult gij na dezen verstaan, o nedergebogene ziel! waartoe de leidingen uws Gods moesten dienen. Vaak ziet gij reeds op aarde de nevelen opklaren, en erkent gij van achter: het is goed geweest, dat ik aldus ben geleid. In andere opzichten blijven de raadselen, de onbeantwoorde vragen, — maar zij blijven toch slechts, zoolang deze aardse toestand duurt: na dezen, in het Vaderhuis, zult gij volkomen verstaan, waarom uw God aldus, en niet anders, uw pad heeft bestuurd.

Mijn kind! gij weet niet wat Ik doe;
Houd u slechts aan Mijn hand!
'k Wensch u te vormen naar Mijn beeld
Voor 't hemelsch Vaderland.
Vertrouw u veilig aan Mij toe,
Genade is Mijn werk;
Het gaat van dag tot dag steeds voort,
Schoon Ik alléén 't bemerk.

7 September.

Te lezen: Coloss. II : 6 – 15.

Col. II : 8. *Ziet toe, dat niemand u als eenen roof vervoere.*

De grootste gevaren voor het geestelijk leven komen van den kant der wereldsche begeerlijkheden. Maar daarnaast zijn ook gevaren van anderen aard, en het zijn deze, waarop de Apostel hier doelt: gevaren van redeneerin-

gen en bespiegelingen, die een schoonen schijn hebben, en die intusschen de ziel trachten af te voeren van den Christus en van het Evangelie Gods. Daar is gevaar, om door menschelijke wijsheid betooverd te worden, en de redeneeringen des verstands te stellen boven dat Evangelie, dat, als komende uit eene hoogere wereld, in de oogen des menschen wel dwaasheid *moet* zijn. En aan de andere zijde is er gevaar van medegesleept te worden door zulken, die menschelijke overleveringen, uiterlijke vormen, bedenkseken van menschelijke vinding aanhechten aan het eenvoudig, Goddelijk Evangelie, en daaraan nu eene waarde toekennen alsof dáárin het wezen der Godzaligheid lag. Ach, daar is in de menschelijke natuur eene neiging om altijd wat bijzonders te willen hebben, en zoo komt men er toe, geslingerd te worden als de baren der zee!

Ziet toe, dat niemand u vervoere! zegt de Apostel. Want, wie alzoo, naar links of naar rechts, medegevoerd wordt, die wordt afgebracht van den Christus, afgebracht van het eeniglijk steunen op Hem, van de zielsgemeenschap met Hem, en van het nederig wandelen op de paden, die Hij aanwijst. De betoovering van al deze dingen moet met kalmen zin, moet bovenal door vurig gebed bestreden en verbroken worden. Voor wie nederig en eenvoudig bij den Heer wenschte te blijven, is geen nood. De trouwe Herder wil de Zijnen bewaren, — zoo ze maar nederig *begheeren* bewaard te worden, en niet zichzelf te goed doen op een schijn van hoogere wijsheid. Steune ons hart op Zijne trouw! Wake en bidde ons hart tegen alles, wat ons betooveren wil!

Van U wil ik niet wijken,
Wijk, Heere! niet van mij!
In alle Koninkrijken
Is daar geen schat als Gij.

Al beurde 't morgenkrieken,
 Mij op in 't lichtgebied,
 Al gaf de wind mij wieden,
 Iets lievers vond ik niet.

8 September.

Te lezen Matth. VII : 21—29.

Matth. VII : 21. *Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere! zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil Mijns Vaders, die in de hemelen is.*

Zekerlijk keurt Jezus niet af, dat men Hem Heer noemt. Het is de naam, waarop Hij recht heeft, gelijk Hij dan ook op eene andere plaats zegt: „Gij noemt Mij Meester en Heer, en gij zegt wèl, want Ik ben het.” Maar — Hem Heer te noemen, heeft alleen dān beteekenis en waarde, wanneer men zich nu ook aan Hem onderwerpt, en Zijne bevelen volbrengt. De daad moet de oprechtheid der belijdenis openbaren. Hem als Heer te erkennen, moet uitwerking hebben in het doen van Zijnen wil, dat is: in het doen van den wil Zijns Vaders, want Hij en de Vader zijn één.

Alle nadruk wordt hier op het *doen* gelegd. Dat weerspreekt niet de grondwaarheid der Godsopenbaring, dat de mensch wordt gerechtvaardigd uit het geloof; dit doen van 's Vaders wil toch wordt eerst mogelijk, waar God voor den zondigen mensch tot Vader is geworden, en die kinderlijke betrekking ontstaat eerst uit het geloof, dat den mensch Christus inplant, en alzoo hem deel geeft aan al Zijne gaven. Daarom, wie daar zullen ingaan in het Vaderhuis, zullen dat ingaan niet toeschrijven aan hunne werken, maar aan de genade, die hen herschiep,

en die eerst die werken mogelijk maakte. Maar desniettemin zijn die werken onmisbaar, ten blijke dat het geloof van den echten stempel is.

Indien wij dan de gewisheid begeeren, dat wij tot de levende Godsgemeente behooren, vergeten wij dan niet, dat alleen een nederig en standvastig volbrengen van Gods wil ons die zekerheid brengt! Wat die wil van ons eischt, is door Gods woord ons duidelijk genoeg gemaakt; het is het leven der liefde jegens God en de naasten, in die veelvuldige ontplooiingen, die dat ééne beginsel met zich brengt. Zoo vaak dan onze zelfzucht, onze wereldliefde, onze hoogmoed daar tegen opkomt, laat ons toch telkens onszelven toeroepen, dat ons Christen-zijn zich in daden moet toonen. Hoe vaak ook Gods woord en Gods Geest ons iets aanwijzen als roeping, waar ons vleesch en bloed tegen strijdt, altijd moet de eigen wil voor Gods wil wijken. Niet de dienaar, maar de heer heeft te bepalen, wat gedaan moet worden; stille, nederige gehoorzaamheid in de dingen van het dagelijksch leven is het éénig betrouwbaar kenmerk van de vernieuwing des harten. Geestverrukking en aanbidding, overpeinzing en dankzegging, hoe goed ook op zichzelf, kunnen niet vervangen, wat de Heer in de eerste plaats eischt: een doen van Zijnen wil in nederige volgzzaamheid.

Noemt gij u een verlost

En Jezus uwen Heer, —

Zie, wat uw zonde kostte,

En kweek ze dan niet meer.

Noemt gij u uitverkoren,

Toon u een kind van God:

Gij gaat gewis verloren,

Zoo gij Zijn recht bespot.

9 September.

Te lezen: Spreuken XXVIII : 6 – 14.

Spreuken XXVIII : 14. *Welgelukzalig is de mensch, die geduriglijk vrees; maar die zijn hart verhardt, zal in het kwaad vallen.*

Daar is onderscheid tusschen vreezen en vreezen. Er is vreezen, waartoe wij vermaand, en vreezen, waarvan wij afgemaand worden. Vrees niet! klinkt het geduriglijk tot hen, aan wie Zich de Heer openbaart, tot hen, die vertrouwend toevlucht hebben te nemen. Een Apostel verzekert, dat de volmaakte liefde de vreeze buitensluit. Maar dat is eene andere vreeze, dan de vreeze des Heeren, waartoe wij gestadig worden vermaand: de ééne is angst, de andere is kinderlijk ontzag; zoozeer als de eerste den Heer onteert, zoozeer is de andere betamend.

Van die beide verschillend is de vrees, in den dagtekst bedoeld. Hier wordt zalig gesproken, wie met bedachtzaamheid wandelt, geringe gedachten heeft van eigene wijsheid en kracht, en een open oog voor de gevaren, die aan alle zijden zijn pad omringen. Gevaarlijker toestand is er niet, dan te meenen, dat er geene gevaren zijn. Dat maakt overmoedig en zorgeloos; dat doet het gebed verwaarloozen en de hulpmiddelen minachten, die het geestelijk leven moeten onderhouden. Uit eigenwaan en jammerlijke verblindings komt die overmoed voort; uit een miskennen van het bederf des harten, uit een vergoelijken van eigen kwaad, een gering achten van de waarschuwende stemmen, waaraan God het niet laat ontbreken. Daarom staat hier, als tegenstelling tegen het geduriglijk vreezen, het verharderen des harten, dat zekerlijk vallen doet.

Hoe onmisbaar is dus die waakzaamheid, dat klein denken van zichzelf, waartoe wij hier vermaand worden! Aan alle kanten omringen ons de verzoeken. Nu eens zoekt de vreugde des levens ons God te doen vergeten; dan tracht 's levens leed ons tot murmureeren te brengen. Nu eens wordt vleierij ons tot een strik; dan dreigt miskennen ons hard en wrevelig te maken. En telkens daarbij rijzen wenschen en strevingen op in de eigene ziel, die ons van het rechte pad zoeken af te brengen... hoe noodig dan, te waken en te bidden!

Wie alzóó vreest, die mag goedsmoeds zijn. Wie alzóó vreest, heeft niet te vreezen, dat hij eenmaal bedrogen uitkomen zal. De goede Herder waakt over hem, die Zijne schapen niet uit Zijne hand laat rukken: Hij leidt veilig op den reisweg tot in het Vaderhuis, waar *elke* reden tot vreezen vervalt!

Wees niet vermetel, waak ten strijde;
Zeg nooit, ik heb genoeg gedaan;
Elk hart heeft zijne zwakke zijde,
Dáár valt de zielevijand aan:
Zorg'loosheid dreigt u met den val,
Waak daarom steeds, waak overal.

10 September.

Te lezen: Rom. VIII: 9—16.

Rom. VIII: 14. *Zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.*

Hooger eerenaam, zaliger voorrecht is er niet, dan kind Gods te zijn. Gods kinderen hebben deel aan Zijn wezen; Zijn leven leeft in hen. Ze zijn niet langer vreemden, slaven onder de macht der zonde; daar is

iets gewijds, daar is iets koninklijks over hen gekomen, door die betrekking van kindschap, waarin zij tot God staan.

Van wie nu mag al dat heerlijke worden uitgesproken? Dat geeft de Apostel duidelijk aan, als hij zegt: Zoovelen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods. Zij alléén betoonen zich kinderen te zijn, in wie de kinderzin aanwezig is; zij alléén, die hunnen wil hebben overgegeven aan Gods wil, en die nu met zelfopofferende gehoorzaamheid Hem dienen, geleid en bestuurd door den Heiligen Geest, dien zij ontvingen als onderpand van hun toebehooren aan Jezus. Niemand der menschen toch wordt ooit op anderen weg een kind van God, dan door het toebehooren aan den Eeniggeboren Zoon. Slechts de toerekening *Zijner* gerechtigheid, slechts het deelgenootschap aan *Zijn* leven maakt uit het zondig Adamskind een kind van God; zoo is het dan het geleid worden door Zijnen Geest, wat dit kindschap verzegelt.

Door dien Geest geleid te worden is nog niet hetzelfde als zondeloos te zijn. Indien gij dan nog velerlei ellende in u ontwaart, o Christen! wanhoop daarom niet aan uw kindschap. De leiding des Geestes ontbreekt u niet, indien maar die Geest u leert, de zonde als zonde te erkennen, en niet die te verontschuldigen, daarvoor geene uitvluchten te zoeken, of ze met schoon klinkende namen te bedekken, doch ze ernstig te bestrijden in de mogendheid Gods. Dan wordt, te midden van alle zwakheid en gebrek, toch het doen van Gods wil meer en meer het doel van uw streven, en de ziel wordt gewend aan den Heer en aan het volbrengen Zijner geboden. Dan blijft de Geest des Heeren u verzekeren van Gods liefde, u heenwijzen op uwe toekomstige erfenis,

waar gij onbelemmerd en volkomen zult ervaren hoe zalig het is, een kind des Heeren te zijn.

En wij mogen ons beroemen
 In dat heerlijk kinderlot,
 U in Christus Vader noemen,
 Vader, U, oneindig' God!
 Wij, wij wederspannelingen,
 Wij, bedorven van natuur,
 Overtreders ieder uur,
 Wij van zulk een voorrecht zingen!
 Nimmer geven we U, o Heer!
 Van die gunst naar waarde d'eer.

11 September.

Te lezen: Matth. V : 1—12.

Matth. V : 9. *Zalig zijn de vreedzamen! want zij zullen Gods kinderen genoemd worden.*

Zalig zijn de vreedzamen! Eigenlijk staat er: de vredemakers. Maar hoe *kunnen* dezen worden zalig gesproken? Leert niet de dagelijksche ervaring, dat zij meer dan alle anderen te lijden hebben in deze wereld? Wie partij kiest, hetzij tusschen twee menschen in den strijd, dien zij met elkander hebben, hetzij tusschen de partijen in staat of kerk, die moge van ééne zijde vijandschap hebben te verduren, — het wordt hem vergoed door de waardeering en den steun, die hij van de andere zijde vindt.

Doch wie vrede maken wil, ontvangt de slagen van beide zijden. Omdat hij geen partij kiest, maar bemiddelen en verzoenen wil, wordt hij voor een ontrouw vriend, een onbetrouwbaar vaderlander, een lauw Christen gehouden. In waarheid, wien het om lof en om een aangenaam leven te doen is, die late zich met geen vrede-maken in!

En toch, wie een burger van 't Godsrijk is, wordt telkens tot vrede-maken geroepen. Niet, natuurlijk! tusschen goed en kwaad, tusschen waarheid en leugen. Dáártusschen is geen vrede mogelijk. Maar als zulke volstrekte tegenstellingen treden deze niet óp in de menschenwereld. In elken mensch is een mengsel van beide, en het is het zondige in iederen mensch, dat hem met zijne medemenschen in botsing doet komen. De roeping nu des Christens is, den wortel van bitterheid uit te roeien, waar hij dien vindt, en menschen tot elkander te brengen, door het goede over het kwade te doen triomfeeren.

Van zulken nu wordt door den Mond der waarheid gezegd, dat zij kinderen Gods genoemd zullen worden. Zóó zullen de menschen hen noemen, als eenmaal hunne plaats is ledig gelaten, en men gevoelt, wat aan hen is verloren. Maar zóó worden zij reeds nu genoemd door Hem, die in het binnenste leest, en die weet onder welke moeite en strijd zij hunne roeping volbrengen. Welke bemoediging dan, om een werk te verrichten, dat zulk een eernaam aanbrengt, zulk een welgevalen Gods tot zich trekt! Dat maar elke dag ons daarin bezig vinde, bij elke voorkomende aanleiding! Hoe vaak ook dit werk worde miskend, ten slotte worden er harten door gewonnen, en wordt de eere des Heeren bevorderd.

Zalig zij, die vrede maken,
 Stormen stillen, waar zij woën,
 En, waar liefde-banden braken,
 't Koude hart weér gloeien doen.
 Treff' hen ook der menschen spot,
 Als Zijn kinderen mint hen God.

12 September.

Te lezen: Hebr. IX : 23—28.

Hebr. IX : 26. *Christus is eenmaal, in de volheid der eeuwen, geopenbaard, om de zonde te niet te doen door Zijns Zelfs offerande.*

Eeuwen na eeuwen zijn voorbijgegaan, waarin de menschheid altijd meer den last van haar schuld verzwaarde, zonder dat er iets aanwezig was om die schuld weg te nemen. Offers waren er, die verzoening *afbeelden*, maar verzoening *aanbrengen* kon het bloed van stieren en bokken niet. Eeuwen moesten voorbijgaan, opdat het duidelijk zou worden, dat geene menschelijke krachtsinspanning redden kon. Daarna, als de volheid der eeuwen gekomen is, geeft God de gave, die redding brengt: Christus doet de zonde te niet, door Zijns Zelfs offerande. De schuld wordt geboet; de straf wordt gedragen; aan het heilig recht Gods wordt voldaan, waar de vlekkeloos Reine op Zich neemt wat op de zondaren rustte, en voor hen intreedt met Zijne volkomene gehoorzaamheid.

Wonderbaar heerlijk Evangelie, dat nu mag uitgaan tot de einden der aarde! De zonde is te niet gedaan! Zij is uitgewischt, alsof zij nimmer had bestaan! Hoort en verstaat het, gij bekommerden van hart, gefolterd door de aanklacht des gewetens! Eens voor altijd heeft Christus de zonde te niet gedaan. Het komt nu slechts hierop aan, of gij deze gave der genade niet door ongeloof verwerpt; of gij met dien Heiland in levensgemeenschap wordt verbonden. Is Hij de uwe, en zijt gij de Zijne, dan bestaat uwe zonde niet meer voor het aanschijn Gods; ze is te niet gedaan door uwen Plaatsbkleeder.

Verblijdt u dan en verheugt u over die aangebrachte verlossing! Eens voor altijd is zij ook voor u bewerkt; geen werk van u behoeft daarbij gevoegd te worden. Al, wat God nu van u vraagt, het is, dat gij Zijne gave aanneemt in ootmoedigen dank, en dat deze dank uw leven besture. Heeft Christus voor u de zonde te niet gedaan, hoe zoudt gij dan daarin nog leven? Wat u verworven is, wekt in u kracht en lust ten goede. Eén schuldoffer is gebracht van oneindige waarde; wat nu voorts alléén van u gevraagd wordt, het zijn de nooit geëindigde offers der dankzegging, die God verheerlijken voor zoo groote genade.

Jezus Christus is gestorven,
Is verrezen ook voor mij;
Heeft de zegepraal verworven,
Die verworven ook voor mij.
Aan Gods rechterhand gezeten,
Zal Hij nimmer mij vergeten;
Neen, uit deernis met mijn lot,
Treedt Hij voor mij in bij God.

13 September.

Te lezen: 2 Sam. XVI: 5—13.

2 Sam. XVI: 10. *Maar de Koning zeide: Wat heb ik met u te doen, gij zonen van Zeruja? Ja laat hij vloeken, want de Heer heeft tot hem gezegd: Vlœk David! Wie zou dan zeggen: Waarom hebt gij alzoo gedaan?*

Indien daar ooit een mensch een lijdensweg heeft betreden, dan was het wel David, toen de zoon, dien hij met innige liefde had liefgehad, hem van zijn kroon beroofde en naar het leven stond. En terwijl hij daar voor zijn eigen kind vluchten moet, wordt hij nog met

smaad en vervloeking door Simeï overladen, die zich verheugt in zijn leed. Dien man althans willen Davids getrouwen onschadelijk maken, — maar David verbiedt het, zeggende: de Heer heeft tot hem gezegd: Vloek David!

O gewis, wij hebben dit niet op te vatten, alsof daartoe een rechtstreeksch bevel Gods tot Simeï gekomen ware. Het woord spreekt uit, dat David in het bittere ziele-leed, dat hem treft, en daarom ook in het deel dat Simeï daarin aanbrengt, een rechtvaardig oordeel, eene bezoeking Gods ziet. Daarom draagt hij, zonder zich te wreken op den mensch, die werktuig is in Gods hand, want hij buigt zich onder die slaande hand met diepen ootmoed.

Hoe verschillend onze toestanden en lotsbedeelingen van die van David mogen zijn, Israëls diep verootmoedigde koning geeft ons hier een les ook voor *ons* leven. Leed door menschen aangedaan — het komt tot ieder, het komt vaak op grievende, hartdoorwondende wijze. Dan is vleesch en bloed geneigd over onrecht te klagen, en wrake te zoeken. En zeker, door dien mensch wordt het vaak even onbillijk aangedaan, als het hier door Simeï geschiedde. Maar wie dicht bij zijn hart leeft, en Gods leidingen opmerkt, die kan in die smart eene tuchtiging Gods opmerken. De Heer is het, die menschelijke boosheid toelaat, en er een middel van maakt tot vorming en opleiding Zijner kinderen. En wie dan zijn hart doorzoekt, en zijne zonden zich niet ontveinst, die moet bekennen: Gods oordeel is rechtvaardig; Gods straf is dubbel verdiend!

Hoe stemt zulke erkenning tot ootmoedig buigen onder de tuchtroede! Hoe neemt het tegelijk de bitterheid weg uit het hart tegenover den mensch, die de

smart aandeed! Het opzien tot de hoogste oorzaak doet over de tusschenoorzaak heenzien, en maakt verdragen en vergeven mogelijk, ook waar die mensch geen recht had tot zijne daad. Zalig, wie alzoo zijn leven doorleeft met zijn God, en tuchtiging en zegen samen aanneemt als komende van Hem!

Een hart, dat willig lijdt, is eel;
 't Ziet slechts „waartoe”, en niet „hoeveel”;
 En of 't niet wist, waarom 't verdroeg,
 Gods wil waar' hem altijd genoeg.
 Hoe willig moet het dan geschiên,
 Waar God zoovél „waaroms” laat zien!

14 September.

Te lezen: 1 Joh. IV : 11—21.

1 Joh. IV : 15. *Zoo wie beleden zal hebben dat Jezus de Zoon van God is, God blijft in hem, en hij in God.*

De groote en heerlijke belofte, die hier aan het belijden verbonden wordt, wijst vanzelf aan, van welken aard dit belijden moet wezen. Aan eene belijdenis met den mond, al sprak zij ook de heerlijkste woorden uit, kan geene inwoning Gods in het hart verbonden worden; dit belijden is dus bedoeld als een uitspreken van wat er leeft in het hart.

Maar, ook waar dit erkend wordt, kan het nog bevreemding wekken, dat zoo groote belofte wordt vastgehecht aan wat zoo eenvoudig is: een erkennen van Jezus als Gods Zoon. Hoe kan dat zijn? Het is, omdat dit eenvoudige zoo véélomvattend is, en zooveel veronderstelt.

Jezus als Gods Zoon te belijden, het zegt: in den mensch Jezus, die daar in armoede en geringheid op aarde verkeert en die daar sterft aan een kruis, de hoogste openbaring, de hoogste gave Gods te zien; Hem te erkennen als God geopenbaard in het vleesch. Het zegt óók, tengevolge dier erkenning, tot Hem toevlucht te nemen, en zich aan Hem toe te vertrouwen als een arm zondaar, die alleen door Hem behouden kan worden. En wie dat nu doet, die moet in dezen zijnen Redder tegelijk zijn Heer en Koning begroeten, Wiens wil nu de wet voor zijn leven is geworden.

Behoeft het nog gezegd te worden, dat tot een belijden, dat zóóveel in zich sluit, niemand komt zonder door Gods Geest te zijn wedergeboren? Dat is geen vrucht van eigen akker; dat is uitwerksel der goddelijke genade in het hart. Dáárom heeft zulk belijden de belofte: God blijft in hem, en hij in God. Wie zóó belijdt, is overgegaan uit den dood in het leven; de gemeenschap met God is zijn onverliesbaar deel. Om tot dat belijden te komen, moest hij in eigen schatting arm zondaar worden; door dit belijden is hij rijk en zalig geworden als kind des Vaders.

Beproeven wij dan de echtheid van ons belijden, door na te gaan of het bij ons reeds dat gezegend gevolg heeft. Heeft het ons niet tot levende Godsgemeenschap gebracht, heeft het ons niet de aanvankelijke zekerheid onzer behoudenis geschonken, dan moet dat belijden nog anders, nog dieper en inniger worden, want de beloften des Heeren feilen niet!

Jezus Christus! wij gelooven,
 Wij erkennen U als Heer!
 Zend Uw licht en kracht van boven,
 Sterk ons, Heiland! meer en meer:

Amen! 't heil, ons toebereid,
 Blijft en duurt in eeuwigheid:
 Zalig, die naar U zich noemen,
 U als Heer en Heiland roemen!

15 September.

Te lezen: Rom. XII: 15 — 21.

Rom. XII: 16. *Tracht niet naar de hooge dingen,
 maar voegt u tot de nederige.*

Indien er ééne vermaning strijdt tegen de gevallen menschenlijke natuur, dan is het wel deze. In de taal der heidensche Grieken, waarin de Apostel deze vermaning nederschreef, is zelfs de nederigheid niet als deugd bekend; aan het woord, waarmede zij uitgedrukt wordt, kleeft eene bijgedachte van verachtelijkheid. Eerst door het Evangelie is de nederigheid als een deugd erkend; geen wonder, voorwaar! daar het de boodschap brengt der zelfvernedering van Hem, die heerlijkheid bij den Vader had, eer de wereld was.

Tracht niet naar de hooge dingen! Streef niet naar wat blinkt en schittert, en door de menschen geprezen wordt! Ook voor den Christen, die reeds den Heiland toebehoort, blijft nog deze vermaning noodzakelijk. Al is het, dat hij vanzelf de uiterlijke glorie niet najaagt, zooals die door de wereld bewonderd wordt, toch komt nog zoo vaak in zijn hart eene begeerte op, om dan toch, al is het in andere dingen, dan die de wereldling najaagt, uit te blinken, iets bijzonders te zijn, van zich te doen spreken.

Doe dat niet! vermaant de Apostel. Gij kunt de teederheid van den omgang met God niet bewaren, indien het u om menschenlof te doen is: zoo is het dan uzelfen

tot schade. Maar daarenboven, wat waarlijk nut doet en zegen spreidt en zielen voor Jezus wint, dat is de stille, verborgen arbeid, het rustige, kalme plichtbetrachten in den door God aangewezen werkkring. Wie tot een zegen zijn voor hunne omgeving, dat zijn de stille arbeiders op het gebied van huisgezin en maatschappij en kerk; de menschen, die geen opzien baren, en die vaak eerst opgemerkt worden, als zij hun plaats ledig laten.

Tot groote dingen voelen allerlei menschen zich aange trokken: gij dan, o Christen! zoek bij voorkeur het geringe, dat toch óók geschieden moet, en dat zoovelen achteloos voorbijgaan. De stillen in den lande zijn het ware, bederfwerende zout voor hunne omgeving. Wat schaadt het, al merken u de menschen niet op? Uw Heer slaat u toch gade, en houdt in gedachtenis het werk uwer liefde.

God! Gij zijt mijn God; ik kniele
 Vol van vreugd voor Uwen troon.
 Gij verkwikt, vertroost mijn ziele
 In het aanschijn van Uw' Zoon,
 Jezus, die Uzelv' verzaakte,
 Gij gezegend' en volmaakte,
 Maak mij naar Uw voorbeeld, Heer!
 Recht ootmoedig tot Uw eer.

16 September.

Te lezen: Psalm XCVII.

Psalm XCVII : 1. *De Heer regeert, de aarde verheuge zich; dat vele eilanden zich verblijden.*

Het was bij den Psalm dichter de uitspraak van een krachtig geloof, die betuiging: de Heer regeert. Was

niet Israël klein en gering onder de volken, die het omringden? Stond het niet met zijne vereering van Jehova alléén, tegenover de geheele wereld, die andere goden diende? En toch spreekt de dichter met vol vertrouwen uit: de Heer regeert! En dat hij zich daarbij niet tot zijn eigene omgeving bepaalt, dat blijkt wel uit die oproeping tot de geheele aarde, tot de eilanden, die voor hem het einde der aarde vormen, om zich dáárover te verheugen, dat Jehova regeert.

Thans is deze erkenning niet meer de belijdenis van een klein volk: thans spreekt de gansche Christenheid ditzelfde uit, de Christenheid over geheel de aarde verspreid. Maar nog immer is het alleen het geloof, dat tot die blijde verzekerdheid grond geeft. O gewis, daar zijn in de geschiedenis van menschen en volken van die gebeurtenissen, waarin duidelijk Gods hand, Gods leiding is te zien. Maar de dagelijksche ervaring, de gewone waarneming predikt niet, dat de Heer regeert. Is niet leven en lot vol van raadselen, vol van onevenredigheid tusschen deugd en geluk, ondeugd en ellende? Wordt niet allerlei goeds verijdeld en vernietigd, en is niet allerlei kwaad gedurig triumfeerend? Men kan voor dit alles de oogen niet sluiten; men kan het heerschen der boosheid, de heerschappij van den Overste dezer wereld niet wegedeneeren.

Dit wordt dan ook niet door het woord des Heeren geëischt. Maar — met een goddelijk „nochtans”, leert Gods openbaring ons zeggen: nochtans, de Heer regeert! Al zien wij het niet, wij gelooven, dat achter al deze verwarringen en tegenstrijdigheden de Godsregeering haren stillen onnaspeurbaren gang gaat, en dat eenmaal hare heerlijkheid in het licht treden zal; wij gelooven, dat wij hier slechts de verwarde draden zien van de

achterzijde van het weefsel, dat aan de keerzijde schittert van heerlijkheid.

Wij gelooven, zonder te zien. Waarop rust dat geloof, dat, tegen de dagelijksche ervaring in, stand houdt? Bij Israël rustte het op de Godsopenbaring, aan patriarchen en profeten geschonken; bij ons op de volle Godsopenbaring, geschonken in het vleeschgeworden Woord. Het licht van den Opstandingsmorgen, schitterend na den donkeren Goeden-Vrijdagavond, is ons onderpand: eens klaren alle duisternissen op! Eens blijkt de heerlijkheid Gods in alle Zijne werken! Tot zoolang dan, laat ons hoop voegen bij geduld, en moedig volharden in kinderlijk geloof.

Passen geen en Vader daden,
Die zijn kind voor dwaasheid schat?
Eng'len vinden welberaden
't Geen, waarvan gij niets bevat,
Vast geloof is hier uw plicht;
't Zien heeft plaats in 't eeuwig licht.

17 September.

Te lezen: Eph. II : 11 – 22.

Eph. II : 20. *Gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen.*

Aan de Christenen uit de Heidenen, tot wie hij zijn brief richt, herinnert Paulus, dat zij eerst vreemdelingen waren, maar nu huisgenooten Gods zijn geworden. Met overgang in een ander beeld noemt hij nu deze huisgenooten: steenen, waaruit het huis Gods wordt opgebouwd, waar hij laat volgen: „gebouwd op het fundament der apostelen en profeten.” Worden hier de apostelen het eerst genoemd, terwijl toch naar tijdsorde de profeten

voorafgaan, het is omdat deze Christenen uit de heidenen eerst door de apostelen gewonnen, en slechts later met de profeten der Oude Bedeeling in aanraking gekomen zijn.

Die profeten en apostelen samen vormen den grondslag, waarop het Godsgebouw rust. Hun woord, hun verkondiging is het, waarop het geloof steunt van hen, die nu in het Godsgebouw als levende steenen worden ingevoegd. Het leven in de wereld der onzienlijke dingen wordt gedragen door het getuigenis der tolken Gods.

Maar dit fondament zelf rust op iets diepers, op den „uitersten hoeksteen,” op den steen, die op de diepste plaats ligt van den ongelijken bodem, en waarop dus eigenlijk het gansche gebouw steunt. Die uiterste hoeksteen is Jezus Christus. De laatste, diepste grond voor ons geloof is Hij, die tegelijk het voorwerp is van ons geloof. Profeten en apostelen ontleenen hun gezag aan Hem; Hij ontleent Zijn gezag niet van elders: Zijn gezag ligt in Zijne eigene, heilige, Godmenschenlijke persoonlijkheid. Dat de werkelijkheid van de wereld der eeuwige dingen voor ons vaststaat, het is, omdat onze ziel in Hem den Eeniggeborene Gods heeft erkend. In Hem is God geopenbaard in het vleesch. Hij kan ons niet misleiden, en met Hem kunnen wij niet bedrogen uitkomen. Steunende op Hem gaan wij door het leven; steunend op Hem gaan wij den dood tegemoet. Voorwaar, wij zijn geene fabelen nagevolgd; wij weten, in Wien wij gelooven! Gode zij dank, die zulke onwankelbare vastheid ons schonk!

Welk een licht hier schijn',
 Wat wij heilrijks wenschen,
 Alles, wat wij zijn,
 Zijn wij U verplicht,
 U alleen verplicht,
 Redder van de menschen!

18 September.

Te lezen: 1 Timoth. VI: 13—21.

- 1 Tim. VI: 20. *Bewaar het pand u toevertrouwd, een afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdel roepen, en van de tegenstellingen der valschelijk genaamde wetenschap.*

Dat toevertrouwde pand is het geloof, en al wat door het geloof het eigendom der ziele wordt. Dat pand wordt door menschelijke bemiddeling ontvangen, maar in het wezen der zaak is het God, die deze gave als een kostbaar bezit aan de ziele schenkt. En nu moet voorts dat pand bewaard worden door steeds vollediger toeëigening; bewaard, door afweren van dat alles, wat het hart van zijn schat zou berooven.

Wat de Apostel hier noemt als dat geloof bedreigend, is het ongoddelijk ijdel roepen, en de tegenstellingen der valschelijk genoemde wetenschap. Niet de wetenschap is aan het geloof vijandig; hoe zou dat kunnen, waar de wetenschap de vrucht is van heerlijke gaven, door Godzelve den mensch verleend? Doch gevaar dreigt het geloof van de zijde van wat valschelijk wetenschap genaamd wordt, van de zijde eener dusgenaamde wetenschap, die vasten bodem mist, en in een ijdel roepen, in eene dwaze opgeblazenheid bestaat.

Waardoor onderscheidt zich die valschelijk genaamde wetenschap van de echte? Hierdoor, dat zij zich een oordeel aanmatigt over hetgeen buiten haar gebied ligt. De wetenschap heeft te doen met de wereld der eindige dingen; dáárvan spoort zij oorsprong en samenhang na. Doch vermeet zij zich, datgene wat boven de natuur ligt voor haar vierschaar te trekken, dan doet zij iets,

waarvoor zij het orgaan mist; dan kan zij niet anders komen dan tot tegenstelling en tegenspraak.

De dingen des Geestes kunnen alleen op geestelijke wijze worden ontvangen. Dan, achterna, worden ook deze door een geestelijk kennen geordend en doorgesocht, maar altijd zóó, dat ze als door geestelijke ervaring geleerd worden erkend.

Maar wetenschap, die niet van geestelijke ervaring uitgaat, oordeelt als een blinde over de kleuren, waar zij over geestelijke dingen haar oordeel uitspreekt. Zoo laat dan, o Christen! u daardoor niet schokken in uwe vastheid. De goddelijkheid van het u toebetrouwde pand kan door wetenschap niet bevestigd of bestreden worden: dat moet u blijken en vaststaan, door wat uw geloof geeft aan uw hart en uitwerkt in uw leven.

Neen, dezen troost der Christenheid
Zal mij geen spotter ooit ontrooven;
Neen, ik gevoel zijn godlijkheid,
'k Gevoel z', en blijf gelooven.

19 September.

Te lezen Rom. III : 20—31.

Rom. III : 28. *Wij besluiten dan, dat de mensch door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.*

Dit woord geeft de diepste tegenstelling aan tusschen de godsdiensten uit den mensch voortgekomen, en dien, welke op Gods openbaring berust. Diep in het hart des menschen is eene erkenning overgebleven, dat hij voor God rechtvaardig, aan Gods eisch beantwoordend moet wezen, om in Zijne gunst te kunnen deelen. Maar hij tracht dat te bereiken door eigene krachtsinspanning;

door daden, die hij verricht en boetedoeningen, die hij zich oplegt, wanend alzoo van de aarde een ladder op te richten, die tot den hemel reikt.

De ware Jacobs ladder daalt van den hemel op aarde. Niet wat *wij* doen, is het eerste en voornaamste, maar wat *God* gedaan en geschonken heeft. Ach, het pogen is zoo ijdel om door eigene werken onzen vrede met God te maken: de beste werken blijven bevlekt, en tegenover de goede daden staan zoovele strafschuldige. Daar is geen andere gerechtigheid, dan de vlekkelooze reinheid van den Christus Gods, in Wien de Vader Zijn welbehagen heeft, en daar is voor den zondaar geene andere mogelijkheid om aan die gerechtigheid deel te hebben, dan door deel te hebben aan den Christus!

Gode zij dank, dat daartoe een weg is geopend, de weg van het kinderlijk, hartelijk en innig geloof! Geloof — dat is het aangrijpen van Christus, om nu voorts Hem niet meer los te laten. Geloof maakt den zondaar ééne plante met Hem, en doet hem deelen in wat van Christus is. Alzoo rechtvaardigt het geloof, door op den zondaar het welbehagen te doen afstralen, dat op den Christus rust; niets uit ons, maar alleen Zijn Middelaarswerk is oorzaak van ons behoud.

Geloof, zonder werken, rechtvaardigt. Zullen wij vreezen, dat deze leer lichtzinnig en zorgeloos maakt? Maar immers, dat is onmogelijk, waar het geloof eene inplanting in Christus is. De werken verdwijnen niet, waar de goddelijke weg des behouds wordt erkend en gevolgd; alleenlijk, zij komen op een andere plaats te staan. Zij gaan niet meer vooraf, alsof zij de rechtvaardiging moesten bewerken: zij volgen achterna, als vruchten van dat nieuwe leven, dat de uit het geloof

gerechtvaardigde nu gaat leven: dankoffers worden zij, gebracht uit erkentelijkheid voor dat ééne schuldoffer, dat ééns voor al de zonde wegnam.

Mij heeft Hij Zijn' Zoon gegeven,
 Door 't geloof nam ik Hem aan:
 Ja, ik weet het, ik zal leven,
 En door Hem ten hemel gaan.
 Zelfs eer ik nog was geboren,
 Heeft mij God in Hem verkoren,
 Eer de stem van Zijne macht
 Immer iets had voortgebracht.

20 September.

Te lezen: Matth. XV: 21—28.

Matth. XV: 28. *Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: O, vrouw! groot is uw geloof; u geschiede, gelijk gij wilt.*

Waarom noemt de Heer het geloof der Kananeesche vrouw groot? Niet om den naam, waarmede zij Hem aanspreekt; dien hadden ook anderen Hem gegeven. Niet om de groote zaak, die zij van Hem begeert; daarin stond zij gelijk met anderen, die Zijne wondermacht inriepen. Wat haar geloof zoo groot doet zijn, is dat dit geloof haar doet aanhouden, niettegenstaande wat ootmoedigen kon. Het zwijgen van Jezus schrikt haar niet af, en waar daarna Zijn woord er op wijst, dat Heidenen geen recht hebben op de zegeningen Israëls, daar stemt zij ootmoedig toe, doch stelt er een „maar” tegenover: „maar de hondkens eten van de kruimkens, die daar vallen van de tafel hunner heeren.” Het is, alsof zij van het woord des Heeren zich beroept op het

hart des Heeren; zij *kan* niet loslaten; zij heeft op dezen Redder een volkomen vertrouwen.

Hoe menigmalen gebruiken wij dit „ja, maar” juist in tegenovergestelden zin. Als het woord des Heeren met Zijne rijke beloften tot ons komt, — hoe dikwijls is er dan in ons hart: ja, maar zou dit nu wel zóó bedoeld zijn? of: ja, maar zou dit nu wel voor mij zijn? Deze arme Heidensche vrouw leere ons, juist andersom te doen. Indien daar in ons hart begeerte naar het heil des Heeren ontwaakt, dan komen allerlei bedenkingen zich voordoen, die ons influisteren: is het niet te veel, wat gij vraagt? hebt gij u dat alles niet volkomen onwaardig gemaakt? En dan kunnen wij daarop niet anders antwoorden dan: ja! Doch op dat *ja* hebben wij dan te laten volgen: *maar* ik weet, dat Gods beloften getrouw zijn; ik weet, dat ik niet om mijne waardigheid, dat ik alleen uit genade gered worden kan; ik weet, dat geen smeekeling afgewezen wordt, die tot den Heiland zich wendt.

Zalig, wie alzoo volhardt in het roepen, in het bidden en zoeken en kloppen: op 's Heeren tijd wordt dat geloof volheerlijk bekroond.

Zou de Heer Zijn gunstgenooten,
Dacht ik, dan altoos verstooten?
Niet goedgunstig zijn voortaan?
Nimmer ons meer gadeslaan?
Zouden Zijn beloftenissen
Verder haar vervulling missen,
Vrucht'loos worden afgewacht,
Van geslachte tot geslacht?

21 September.

Te lezen: Ezech. XXXVII : 1—10.

Ezech. XXXVII : 6. *Ik zal den Geest in u geven, en gij zult levend worden, en gij zult weten, dat Ik de Heere ben.*

Het visioen, door Ezechiël aanschouwd, van de doodsbeenderen, straks met zenuwen en huid overtrokken, en door den Geest tot leven bezielde op het profetisch woord, is in de eerste plaats een beeld van het volk Israël, dat uit zijn jammerstaat door God zou worden opgericht, en in eigen vaderland opnieuw het volk des Heeren zou wezen.

Maar terecht heeft men door alle tijden in dat visioen tegelijk een beeld gezien van de levenwekkende werking Gods, waar de zonde des menschen van de levende Godsgemeente weder eene vallei vol doodsbeenderen gemaakt had. In zulken toestand bevindt zij zich ook thans in menig opzicht. Niet alsof het nooit erger dan thans zou geweest zijn: dit kan slechts beweerd worden door wie de geschiedenis niet kennen. En niet, alsof alle goddelijk leven verstorven zou zijn: altijd heeft de Heer Zijn zeventuizend overgehouden, die voor Baäl niet knielden; en dat zij ook thans niet ontbreken, bewijst de Christelijke liefdearbeid en het zendingswerk van onzen tijd. Doch dit is wel zeker, dat er, onder en tengevolge van allerlei rumoer, groote doodscheit heerscht; dat er weinig vragen is naar behoudenis, groote wereldgelijkvormigheid onder wie Christenen heeten. Wat wij dringend behoeven is een nieuwe opwekking, gelijk de aanvang der negentiende eeuw te aanschouwen gaf.

Wat leert ons nu daaromtrent Ezechiëls visioen? Allereerst dit, dat het leven uitgaat van den Geest Gods, en dus niet door menschelijke kunstmiddelen kan opgewekt worden; niet menschelijke maatregelen, maar vurig en aanhoudend gebed moet dezen zegen brengen. Verder, ook in dezen werkt God geleidelijk: eerst komen zenuwen en huid, eer het leven komt; veracht dan den dag der kleine dingen niet! Voorts: tot die levenwekking bedient de Heer Zich van het profetisch woord, dat is dus: van de prediking, die van Hem getuigt. En eindelijk, waar leven ontstaat, daar geve men God nederig de eer. „Gij zult weten, dat Ik de Heer ben”, spreekt God. Gij zult aan de werking, die van Mij uitgaat, Mijne macht en Mijne liefde erkennen; Gij zult den Naam van Uwens Bonds-God belijden! Voere de Heer ook ons op Zijnen tijd tot het aanschouwen Zijner heerlijke daden!

Dat ras al d' aard U roem',
 De Jood zich naar U noem',
 De Heiden voor U buig',
 En, waar het oog zich wendt,
 Ook 's werelds uiterst end
 Van Uw' triomf getuig'!
 O Jezus, trouwe Heer!
 Het menschedom volg' Uw leer,
 Die 't menschedom moet verhoogen:
 O Koning van uw Kerk!
 Bekroon Uw eigen werk,
 Uw wenk is alvermogen.

22 September.

Te lezen: Psalm XXXIV : 16—23.

Jeremia X : 23. *Ik weet, o Heer! dat bij den mensch zijn weg niet is; het is niet bij eenen man, die wandelt, dat hij zijnen weg richte.*

Hoevele ervaringen des levens zijn er op berekend om ook ons dit te doen weten! Met hoeveel plannen treedt de jeugdige van jaren het leven in; hoe bakent hij zich een pad in zijne gedachten, — en als hij nu in den tijd des ouderdoms daarop terugziet, hoeveel is dan anders gegaan dan hij verwachtte; hoe is hij op gansch andere wegen geleid dan hij zich voorgesteld had! Dat is niet, doordien hij zelf zijn levensplan had gewijzigd; neen! dat is omdat allerlei omstandigheden zich voordeden, waarop hij niet had gerekend; allerlei toegangen hem afgesloten werden, allerlei andere paden hem werden geopend.

Voorwaar! het is niet bij den man, die wandelt, dat hij zijnen weg richt. En zoudt gij nu willen, dat dit anders ware, mijn Broeder of Zuster? Gelooft gij, dat de weg uws levens beter zou zijn, als het aan u stond, dien te banen? Licht zou dan uw weg gemakkelijker, effener zijn, — maar zou het waarlijk een *beter* weg zijn? Bedenken wij toch, wat het woord *weg* in zich sluit: immers een pad, dat naar een *doel* leidt? En zoudt gij nu waarlijk wanen, beter tot dat doel te zullen komen, als *gij* dien weg naar uwen wil kondt inrichten? Het doel is: te komen in de eeuwige Godsstad, in 't volheerlijk Vaderhuis. Zalig dan wij, voor wie door den Vader Zelfen de weg bereid wordt, die naar Zijn Vaderhuis voeren moet. Leeren wij maar waarlijk klein

van onszelf, en groot van Zijne liefde te denken, dan begeeren wij niet langer, dat *wij* onzen weg zouden kunnen afbakenen; dan danken wij Hem, die deze zorg van ons afneemt. De weg, dien wij te betreden hebben, is *Zijn* weg; is de weg, dien Hij voor ons koos: zal hij dan onbegaanbaar wezen? Onze wijsheid blijkt zoo vaak dwaasheid; maar wat de goddelijke wijsheid beschikt, zal aan het einde blijken het éénig goede te wezen. Geve ons de Heer een opmerkzaam oog, een volgzaam hart op elk Zijner wegen!

Laat Hem besturen, waken!

't Is wijsheid, wat Hij doet.

Zóó zal Hij alles maken,

Dat g' u verwond'ren moet;

Als Hij, die alle macht heeft,

Met wonderbaar beleid

Geheel het werk volbracht heeft.

Waarom gij thans nog schreit.

23 September.

Te lezen Joh. IV : 1—15.

Joh. IV : 11, 12. *Vanwaar hebt gij het levend water? Zijt gij meerder dan onze vader Jacob, die ons den put gegeven heeft?*

Zijt gij meerder dan Jacob, de aartsvader? vraagt de Samaritaansche vrouw, en zij meent, dat het antwoord niet anders dan ontkennend kan zijn. Indien nu Jacob een put gegraven, en zich met het water uit dien put vergenoegd heeft, hoe komt dan deze vreemdeling aan levend water, d. i. aan water uit eene bron?

Daar is veel onkunde en misverstand bij deze Sama-

ritaansche vrouw; maar in één ding heeft zij toch volkomen gelijk: zal deze vreemdeling iets meerders kunnen geven, dan hetgeen de grootsten der menschen gegeven hebben, dan moet Hij Zelf hun Meerdere zijn.

Zijt Gij meer dan Jacob? Jezus treedt op als Een, die aan de menschheid aanbrenge, wat niemand haar heeft kunnen aanbrenge. Hij belooft vrede met God, en vernieuwing des harten, kracht in den tijd en vastheid voor de eeuwigheid. Zijt Gij dan meerder, — zoo mag de menschheid vragen, — zijt Gij meerder dan alle grooten van ons geslacht, méér dan alle dichters en wijsgeeren, méér dan alle wetgevers en profeten, méér dan allen, die in het midden der menschheid als hare weldoeners zijn opgetreden, maar die toch nooit *zulke* beloften hebben gegeven?

Gode zij dank! het antwoord mag bevestigend zijn. Hij, die *zulke* dingen belooft, is het vleesch geworden Woord, God geopenbaard in het vleesch. Omdat Hij zooveel meer is dan allen, die uit de menschheid zijn voortgekomen, daarom kan Hij zooveel grootere gaven schenken. Hadden wij in Jezus slechts eenen mensch uit de menschen te zien, Zijne beloften zouden niets dan ondragelijke grootspraak zijn.

Alleen op Hem, die meerder is dan alle menschen, kunnen wij ons vertrouwend verlaten. En nu ook omgekeerd: waar de ervaring het toont, dat Hij geeft wat niemand der menschen geven kon; waar Hij het hart vernieuwt en den honger der ziele stilt, waar Hij het leven herschept en aan de wereld eene andere gedaante geeft, — daar *moet* Hij zijn, wat Hij zegt dat Hij is, en wat Zijne dankende gemeente aangaande Hem aanbiddende belijdt. Meer dan patriarchen en profeten, meer dan alle uitnemenden onder de menschen is Hij, die

hemel en aarde aan elkander verbindt. Wie leven geeft, die moet de Levensvorst zijn.

Ziet, hier is de beste weide,
 Hier stroomt water, rein en frisch;
 Wie verlangt de dorre heide?
 Wie zoekt nog de wildernis?
 Laat u leiden, laat u drenken!
 Kiest den weg, waarop Hij leidt!
 Wie Hem volgen op Zijn wenken,
 Vinden vreed' en heerlijkheid.

24 September.

Te lezen: Joh. IV : 16—30.

Joh. IV : 24. God is geest; en die Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid.

Het is miskenning van de bedoeling des Heeren, wanneer dit woord gebezigd wordt om het gebed in de binnenkamer, de huiselijke en openbare godsdienstoefening af te keuren. Ziet gij wel, zegt men dan, dat ook Jezus deze dingen ter zijde stelt? Een aanbidden in geest en waarheid, een dienen Gods in de plichtsbetrachting van het dagelijksch leven, dat is het éénige, wat God vraagt.

Wie zoo spreken, vergeten, dat gansch andere dingen geleerd worden door het eigen voorbeeld van Jezus, die meermalen gansche nachten doorbracht in het gebed, en Wiens gewoonte het was, elken sabbat op te gaan tot de synagoge. Ze vergeten daarbij, dat eene plichtsbetrachting zonder méér, nog geene aanbidding Gods kan heeten, die toch in dit woord uitdrukkelijk geëischt wordt, en dat zulk plichtbetrachten, op zichzelf staande, alras niets anders wordt dan eén voldoen aan welbegrepen eigenbelang.

De Heer wil niet de aanbidding Gods door iets *anders* vervangen, maar Hij leert in dit woord, van welken *aard* deze aanbidding Gods wezen moet. Niet in het vervullen van uiterlijke plechtigheden op zichzelf moet zij bestaan, maar het aanbidden, het verheerlijken Gods moet uit het diepst der ziel voortkomen en waarheid in het binnenste zijn. Elke dienst Gods, hetzij de eeredienst in het heiligdom, hetzij het gebed in de eigene woning, hetzij de opvolging van Gods geboden in het dagelijksch leven, — 't is alles vormendienst, 't is alles uiterlijke vertooning zonder innerlijke waarde, indien het hart er niet uit spreekt, indien het omgaat buiten het innigst wezen der menschen. „Geest” wil zeggen: leven, kracht, het tegengestelde van vorm en schijn. Indien dan God Zelf geest is, dan moet ook de aanbidding, die Hem toegebracht wordt, een geestelijk karakter dragen. Zonder belichaming in woorden en daden beide kan die aanbidding niet zijn; maar dat, waarop het nu aankomt, dat zijn niet die woorden of daden op zichzelf, maar de geest, die er uit spreekt; de levenskracht, die er zich in openbaart.

Zulk een dienst vraagt onze God van ons, die als een loffoffer opstijgt tot Hem. Het hart, door Zijne liefde ontvonkt; de toewijding uit dank voor de ontvangene genade, dat is het, wat Hij zoekt in ons leven, en waar Zijn genadig welbehagen op rust.

De Heer is God, en niemand meer;
 Verheerlijkt Hem, gij vromen!
 Wie is, als aller scheps'len Heer,
 Zoo heerlijk, zoo volkomen?
 De Heer is groot, Zijn naam is groot,
 De luister Zijner deugden groot,
 Oneindig groot Zijn wezen.

25 September.

Te lezen: Joh. IV : 31—42.

Joh. IV : 34. *Jezus zeide tot hen: Mijn spijs is, dat Ik doe den wil Desgenen, die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbrengende.*

Hoeveel méér dan gehoorzaamheid en onderwerping aan Gods wil, wordt door dit woord uitgedrukt! Jezus noemt het volbrengen van dien wil Zijne spijs, datgene, waar Zijne ziel bij leeft, wat haar bekrachtigt en verkwikt.

Voorwaar! een woord als dit is wel geschikt om ons den afstand te toonen, die tusschen den Eeniggeboren Zoon en de besten onder de menschen bestaat. Wie zal zich vermeten, dit woord Hem na te spreken? De eerste indruk, dien zulk een woord op ons maakt, is vanzelf een indruk van diepe beschaamdheid over onszelf, van bewonderende aanbidding van Hem.

En toch, wat Jezus in volmaaktheid is, moeten wij door Zijne kracht tragsgewijze zoeken te worden. Dáártoe heeft Hij ons een exempel gegeven, opdat wij in Zijne voetstappen zouden wandelen; wat méér zegt: dáárom is Hij de wijnstok en wij de ranken, opdat in ons Zijne kracht, Zijn leven zou overvloeien.

Al is het dan, dat niemand op aarde dat woord Hem kan naspreken, zoo is zulk een toestand toch het doel van des Christens begeeren en streven. Neen! het is niet genoeg, zoo wij Gods wil volbrengen, omdat wij dit moeten, zelfs niet zoo wij dat doen, omdat wij van het betamelijke daarvan overtuigd zijn. Dat doen van Gods wil moet voor ons eene vanzelsheid, moet het leven van ons leven worden. En iets daarvan ontstaat dan ook, waar het hart begint zich aan den Heer te gewennen.

Dan gaat de ziel beseffen, dat Gods geboden niet zwaar zijn, al druischen zij in tegen onze zinnelijke natuur; dan gaat zij vreugde vinden in het leven in Gods gemeenschap. En al worden zulke tijden dan ook nog vaak afgewisseld door andere, waarin slechts zuchtend het hart zich buigt onder God, — de vooruitgang in het geestelijk leven bestaat toch dáárin, dat de blijmoedige eenswillendheid toeneemt. Dat is dat „beginsel der eeuwige vreugde,” waarvan onze Catechismus zegt, dat de Christen die in zijn hart gevoelt; immers dat juist zal de zaligheid des hemels wezen, dat het beeld des Heilands geheel door Zijne verlost en weerkaatst wordt, en 's Vaders wil te doen hun vreugde is.

Heilge Jezus! vorm mijn leden,
 Mijn krachten en begeerlijkheden,
 Dat aan mij alles U gelijk';
 't Oog in 't zien, de voet in 't wandlen;
 Dat in mijn denken, spreken, handlen,
 In alles Uwe beeltnis blijk'.
 Hervorm vooral, volmaak
 Mijn hart naar Uwen smaak;
 Heilge Jezus!
 O, heilig mij!
 Tot ik als Gij
 Geheel volmaakt en heilig zij.

26 September.

Te lezen 1 Kon. X : 1--9.

- 1 Kon. X : 7. *En ziet, de helft is mij niet aangezegd; gij hebt met wijsheid en goed overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb.*

De Heer stelt (in Matth. XII : 42) de koningin van Scheba tot beschamend voorbeeld voor Zijne tijdgenooten, en tegelijk voor zoovele later levenden, — in

zooverre zij zich groote moeite getroost heeft om, uit het zuiden van Arabië, te komen tot Salomo, terwijl die anderen den Meerdere dan Salomo achteloos voorbijgaan.

Onze dagtekst vermeldt van deze Koningin van Scheba een woord, door haar gesproken toen haar bezoek was voleindigd; een woord, dat op treffende wijze den indruk teruggeeft, op hare ziele teweeggebracht, maar daarom dan ook zoo volkomen den indruk teruggevend van wie tot den Meerdere dan Salomo kwamen.

De helft is mij niet aangezegd! Niet alléén: ik ben niet teleurgesteld; ik heb gevonden, wat ik verwachtte, — neen! veel méér dan dat! Mijne verwachting is verre overtroffen; ik vond veel meer, dan ik ooit had vermoed!

Hoe komt het, dat dit de ervaring is van elk, die tot Christus kwam? Hadden dan zij, die op den Heiland wezen, niet groote dingen van Hem getuigd? Zekerlijk, daaraan had het niet ontbroken. Maar de ziel, die tot Jezus gevoerd werd, had niet uit zichzelf de vatbaarheid om te kunnen verstaan en bevatten, wat die getuigenis inhield. Ze leerde vermoeden, dat ze iets heerlijks en goeds zou vinden, maar de rechte voorstelling kon zij zich daarvan niet maken. Wat het wezen moest, vrede met God te ontvangen, en een nieuwe keuze in het hart, en een nieuwe richting van het leven, en een nieuwe kracht, in de plaats der vroegere gebondenheid en machteloosheid, — dat kon ze slechts ten halve vermoeden, dat leert zij eerst daarna door ervaring verstaan.

En gelijk het nu die ziel gaat, die den Heiland vindt, zoo zal het in anderen zin nogmaals gaan, als de Christen aan deze aarde onttoegen, en in het Vaderhuis ingevoerd wordt, waar zijn Verlosser hem plaats

bereidt. Ja! ook dan zal het wezen: de helft was mij niet aangezegd! Eenige troostwoorden waren op aarde afgedaald, eenige lichtstralen waren opgevangen, — maar toch, wat God bereid heeft voor wie Hem liefhebben, dat heeft geen oog gezien, geen oor gehoord. Welk vooruitzicht, pelgrims naar het hemelsch Kanaän! Wat ook de geheiligde verbeelding zich moge voorstellen en het geheiligd nadenken moge afleiden uit de gegevens der Godsopenbaring, 't blijft altijd ver beneden het wezen der dingen: de helft is ons niet aangezegd.

Waar is een vreugd, een kalmte, een heil,
 Zoo zalig, als dit hoogst genot?
 Het vloeit uit God, en keert tot God,
 Het heeft noch maat, noch perk, nog peil.
 In Jezus is mijn zalig lot
 Verborgen bij mijn' God;
 Hij is mijn lust,
 Ook als mijn stof eens rust.
 O, prijst Hem, mijn gezangen!
 Ik blijf Zijn komst verlangen;
 Hij is mijn lust!

27 September.

Te lezen: Marc. XIII : 28—37.

Marc. XIII : 37. *En hetgeen Ik u zeg, dat zeg
 Ik allen: waakt.*

Dat is eene vermaning voor allen, die bij aanvang of voortgang, discipelen van Jezus zijn. Tot degenen, die nog kinderen dezer wereld zijn, en dus nog vreemd aan het leven Gods, komt de roepstem: *ontwaakt*, en staat op uit de dooden! Maar heeft dat ontwaken door Gods genade plaats gegrepen, dan is, en dan blijft zoo-

lang het aardsche leven duurt, de vermaning noodig: „Waakt!” Daar is eene macht der aangeborene zondige natuur, daar is eene macht der wereld, die in het booze ligt, en daar is eene macht van den Overste dezer wereld, die zijne prooi tracht te herwinnen, waardoor de geloovige in dagelijksch, in gestadig gevaar verkeert. Daar komt zoo licht eene bedwelming over de ziel, waardoor zonden, die overwonnen schenen, nieuwe bekoring verkrijgen. Of wel, in gansch ongewone gedaante doet het kwade zich voor, en poogt het gemoed te verrassen.

Daarom is zorgeloosheid zoo gevaarlijk. Niet met voorbedachten rade zal de Christen de geboden zijns Gods gaan overtreden, maar ach! hoe licht wordt hij medegesleept door gebrek aan waakzaamheid! Op de eerste beginselen van afdwaling wordt dan niet gelet, en eer men het weet, heeft de zonde macht over de ziel gekregen!

Ook de verst gevorderde is niet verheven boven dit gevaar; daarom zegt de Heer tot allen: waakt! Het is, alsof Hij zeggen wil: bedenkt, dat gij in vijandig land, en daarom in gestadig gevaar zijt. Houdt uwe oogen open; houdt uwe wapenen bereid!

Hoe zal dit waken kunnen geschieden, tenzij het aanhoudend gebed er kracht toe verleent? De heerlijkheid van de wereld der eeuwige dingen moet voor het zielsoog staan, opdat het zichtbare en tastbare zijne bekoring verlieze. De kracht des Heeren moet in onze zwakheid zich volbrengen, om ons staande te houden. Maar evenzeer behoort tot dit waken: het vermijden der aanleidingen tot het afwijken van den Heer. Wie waarlijk waken zal, moet gering van zichzelf denken; niet wanen, dat hij sterk genoeg is om te midden der verzoeking den Heer trouw te blijven. Maar dan ook:

die waakt, vreeze niet, alsof hij ten slotte toch zou bezwijken. Niet anders vraagt onze Heer, dan het blijven bij Hem: de zwakken en machtelozen zijn meer dan overwinnaars door den Koning, hun van God gegeven.

Waak, Christen! waak, blijf in 't geloof!
 Dat niemand u die kroon ontroov',
 Gedraag u manlijk, wees kloekmoedig
 In 's Heeren aanbevolen werk,
 Standvastig, onbeweeglijk, sterk,
 Volijvrig, altijd overvloedig.
 Uw arbeid zal, in onzen Heer,
 Niet ijdel wezen; Hem zij d' eer!

28 September.

Te lezen: Psalm XCI.

Deut. XXXIII: 25^b. *Uwe sterkte zal zijn
 gelijk uwe dagen.*

Elke nieuwe dag, die voor ons aanbreekt, stelt ons voor de vraag: wat zal het ook nu zijn? Welke arbeid zal er te verrichten, welke verzoeking en zonden zullen er te overwinnen wezen? Welke ontmoetingen zullen wij hebben? Welke lotgevallen zullen ons deel zijn?

En op al die vragen is er geen antwoord. Even verborgen als de volgende jaren, is ons de dag zelf, waarop wij weder mochten ontwaken. Geen antwoord op die vragen, — maar iets beters dan dat: de belofte onzes Gods, dat gelijk onze dagen zijn, alzoo onze sterkte zal wezen. Het is, alsof onze hemelsche Vader daarmede tot ons zeggen wil: kwel u niet over wat u ontmoeten kan; uwe sterkte zal evenredig zijn aan wat er van u geëischt wordt; ga vertrouwend uwen weg, en gij zult

ondervinden, dat gij tot alles wordt bekwaam gemaakt.

„Uwe sterkte,” — daarvan spreekt onze God tot Zijne kinderen, die niets levendiger gevoelen dan dit, hoe zwak en machteloos zij zijn. Die sterkte is dan ook niet hunne eigene sterkte; tot den einde toe blijven zij zwak hierbeneden. De sterkte, die bekrachtigen en tot alles in staat stellen moet, is des Heeren. Maar in nederbuigende ontferming spreekt God van „uwe sterkte”, om ons te vergewissen, dat Zijne sterkte de onze is, dat zij voor al onze behoeften te onzer beschikking staat, zoo wij ze maar nederig en vertrouwend inroepen.

Als onze dagen, naar wat wij op elken dag noodig hebben, zal zij wezen. Wij ontvangen Gods bekwaam-makende genade niet vooruit, maar ten dage en ter ure, waarop zij ons tot eene bepaalde roeping in staat stellen moet. Wij ontvangen geene stervensgenade terwijl wij nog midden in het leven zijn, en geene bekrachtiging tot eene taak, die nog in het ver verwijderde verschiet ligt. Wanneer zij ons onmisbaar is, en niet eerder, zendt onze Vader ze ons toe. Hij wil, dat wij leeren zullen bij den dag te leven, in stil, kinderlijk vertrouwen. En dan van achter, als de taak volbracht, als de verzoeking verwonnen, als in de moeilijkheid licht en wijsheid ontvangen is, — dan verbazen wij ons, hoe wij tot alles in staat zijn geweest, ootmoedig erkennend: de Heer heeft doorgeholpen! Zijne genade was inderdaad ons voldoende; naar onze taak heeft Hij de toevloeiing Zijner kracht afgemeten. Zalig wij, die zulk een Bonds-God hebben; geloofd zij Zijn heilige Naam!

„Gelijk uw dagen zijn, zal ook uw sterkte wezen.”
Mijn trouwe God en Heer! wat heb ik dan te vreezen?
Ten dage van de smart deelt Gij vertroosting meê,
Ten dage van den strijd vervult Gij 't hart met vrêe.

Omringt verzoeking mij, Gij wilt haar krachten breken;
 En, is mijn ziel versaagd, van Uwe ontferming spreken.
 De dagen komen, gaan, in bonte wisseling...
 Wat nood, waar ik Uw woord: „Ik ben uw heil” ontving?

29 September.

Te lezen: Psalm CXV.

Psalm CXV : 1. *Niet ons, o Heer, niet ons, maar
 Uwen Naam geef eer, om Uwer goedertierenheid,
 om Uwer waarheid wil.*

Niet ons, maar U, o God! zij de eere! Dat leeft diep in het hart, dat spreekt luide uit den mond van al Gods kinderen. Niet ons de eere, dat wij tot U gekomen zijn, — want Gij zijt het, die ons getrokken hebt, en ons weerbarstig hart hebt overgebogen. Niet ons de eere, dat wij tot hiertoe bij U zijn gebleven, — want wij zouden geene trouwe gehouden hebben, maar Gij hebt ons bewaard en na elke afdwaling weer tot U teruggebracht. Niet ons de eere, voor wat wij goeds mochten doen in ons leven, voor wat wij arbeiden mochten in Uwen wijngaard, — want dat is niet geschied door onze kracht, maar door Uwe kracht, die in zwakheid werkte.

Door U alleen zijn wij, die wij zijn! Dat is het, in het wezen der zaak, wat de gemeente dankend uitdrukt, als zij de uitverkiezing en de verordineering Gods aanbiddend belijdt.

In dezen Psalm echter is dit woord niet een danktoon, maar een bede, opgezonden door Israëel, toen het door de Heidenen beangst en bekneld werd. Het wil zeggen: verlos ons, o Heer! niet om onzentwil, want wij zijn het niet waardig, maar ter eere van Uwen

grooten Naam, opdat het blijke, dat Gij de Almachtige en de Getrouwe zijt.

Met die bede mogen ook wij, in onze nooden, komen tot onzen God. Red ons, niet om onzentwil, maar ter eere Uws Naams! Welk een pleitgrond is ons daarin gegeven! Het is de eere onzes Gods, dat niemand, die tot Hem toevlucht neemt, uitgeworpen wordt; dat Zijne kinderen veilig zijn in Zijne hoede, zoodat Hij het kwade afwendt of ten beste uitloopen doet. Om Uws Naams wil! Dat spreekt uit: in ons is geenerlei waardigheid, maar Gij zijt, die Gij zijt; en die Gij tot nu toe in het verledene U betoond hebt, die blijft Gij voor immer!

Zalig, wie zoo den God Jacobs tot zijne hulp heeft: het vast verbond van Gods ontferming weet van geen wankelen, omdat het in Zijn wezen gegrond is. Laat ons met dien blijden moed dezen dag, en alle de dagen onzes levens doorleven. Wij kennen den Getrouwe, die ons heeft liefgehad. Hij, Die ons Zijn eeniggeboren Zoon heeft overgegeven, hoe zou Hij ons met Hem niet alle dingen schenken?

Zijn mijn zonden hemelhoog,
 Hooger nog is Gods erbarmen;
 Hij vaart neder van omhoog,
 Om mijn ziele te beschermen.
 Goede Herder, met Uw staf,
 Voert Ge Uw schapen over 't graf.

30 September.

Te lezen: 1 Thessal. I : 1—10.

1 Thess. I 9^b, 10^a. *Gij zijt tot God bekeerd van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen, en Zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten.*

Wat de Apostel hier zegt van het wezen der bekeering, geldt niet alleen hun, die tevoren Heidenen

waren, het geldt ook hun, die in een Christenland geboren en opgevoed zijn.

Het leven buiten God, zooals dat van nature door iederen mensch geleid wordt, is een dienen van de afgoden, een dienen van genot, of geld, of eer, of macht, of welke ook de vorm moge zijn, waarin zich het dienen van het eigen ik openbaart. Zijn wij nu waarlijk bekeerd, veranderd van zin en hart, dan keert onze ziel, met het diepst harer keuze, van deze afgoden zich af. Dan komt een andere dienst, de dienst van den levenden en waarachtigen God, daarvoor in de plaats. *Dienen* doen wij altijd; 't is maar de vraag, of dit de slaafsche dienst is, aan de afgoden dezer wereld gewijd, die de ziel verlaagt en rampzalig maakt, of de blijmoedige, verheffende dienst van Hem, in Wien wij onzen Vader vonden, Wiens liefde ons aantrok, Wiens kracht in onze zwakheid werkt.

Waarlijk! dat mag bekeering, omkeering, hartsverandering heeten! Het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden. Het gansche leven ontvangt nu wijding; alle arbeid wordt verricht met het doel, om er God mede te dienen en te verheerlijken.

Maar waarom verbindt nu de Apostel hiermede onmiddellijk: „en Zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten”? Hij geeft daardoor te kennen, hoe dit nieuwe leven gedragen en gesterkt wordt door de hope. Wie de afgoden dienen, hebben geene hope; maar wie den levenden God dienen, zien uit naar eene toekomst, die alle verlangens der ziele vervult. Het dienen van den levenden God geschiedt hier in den tusschentijd tusschen het volbrachte en het voltooide werk des Verlossers. Volbracht is het, toen Hij de Zijnen kocht met Zijn bloed, en daardoor dat nieuwe leven mogelijk maakte, dat nu

in Zijne verlost en bestaat. Voltooid zal het eerst zijn als Hij wederkomt, en de Zijnen met zaligheid kroont. Die verwachting doet het gansche aardsche leven, met al zijne bezwaren en al zijnen strijd, aanzien als een reize, die voert naar 't vurig begeerde doel. Zalig dan wij, als ook in ons hart het bewustzijn mag leven: wij zijn niet meer, wat wij waren van nature; wij hebben den levenden God gevonden, Wien te dienen onze eere is, en wij weten met gewisheid: het beste staat nog te komen!

Hoe dichter ik nader
Aan 't huis van mijn Vader,
Hoe sterker ik hijg
Naar d' eeuwige woning,
Waar 't heil van mijn Koning
Mij wacht na den krijg.

1 October.

Te lezen: Hebr. XIII: 1—8.

Hebr. XIII: 5^m. *Zijt vergenoegd met het tegenwoordige.*

Is dit een woord, alleen bestemd voor hen, die in behoeftige omstandigheden verkeerden? Het is een woord voor ons allen, in welken toestand wij ons ook bevinden. Want het is niet het bezit van vele goederen, dat vanzelf iemand vergenoegd maakt; 't is altijd mogelijk nog méér te begeeren dan men heeft, te minachten wat geschonken is, en juist dat, wat men *niet* heeft, begeerlijk te rekenen. Daarom komt tot ons allen die vermaning, tevreden te zijn met het „tegenwoordige”, d. i. het aanwezige, het voorhandene, wat dit dan ook zij.

Voorzeker, dit sluit niet uit, dat iemand langs wetige wegen mag zoeken zijn toestand te verbeteren. Maar

wat het uitsluit is het koortsig jagen naar verandering; de waan, alsof alles wèl zou zijn, indien maar de omstandigheden anders waren; de dwaze meening, alsof het geluk afhankelijk was van uitwendige dingen.

Wie kan dit Apostolisch voorschrift in beoefening brengen, dan wie geleerd heeft, het „tegenwoordige” te bezien in het licht der eeuwigheid? O, het kan zijn, dat wat aanwezig is, zoo gansch iets anders is dan wat het hart begeert. Maar wie zich nu pelgrim weet naar het land der eeuwige vreugde, die getroost zich dat tegenwoordige, door de gedachte aan wat er volgen zal. En die weet tevens, dat dit tegenwoordige voor dat toekomstende den weg banen moet; dat zijn God en Vader dit tegenwoordige, dit aanwezige hem toezendt om daardoor hem te vormen en op te leiden. Neen! een kind dezer wereld kan, met wat tegenwoordig is, *nooit* tevreden zijn, want zijn hart blijft onverzadigd. Maar een kind des Vaders heeft niet noodig door dat tegenwoordige verzadigd te worden: hij heeft zijn schat, dien niemand hem ontnemt, en door de aardse ervaringen reist hij heen als een, die weet: alle dingen moeten tot mijne zaligheid dienen; daarvoor is mijn Heiland mij borg!

Op rozen gaan
Langs effen paân,
Is voor den voet
Zoo zacht, zoo zoet.
Op dorens treên, —
Wie voelt er geen? —
Is voor 't gemoed
Uitstekend goed.

2 October.

Te lezen: Micha VI : 1—7.

Micha VI : 8. *Hij heeft u bekend gemaakt, o mensch! wat goed is; en wat eischt de Heer van u, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uwen God?*

De offers waren onder de Oude Bedeeling door God-zelfen verordend; zoo kan het dus niet de bedoeling des Profeten zijn, ze gering te schatten. Maar waar het volk ze zou willen opvatten als uitwendige verrichtingen, die het moedwillig en volhardend verwaarloozen van Gods geboden konden goedmaken, daar doet hij verstaan, hoe machteloos zij als zoodanig zijn, om de schuld uit te wisschen. Een zelfde toon klinkt hier ons tegen als in Samuels woord: „Gehoorzamen is beter dan offerande.”

Klaar en eenvoudig zijn de eischen Gods, op welker volbrenging het aankomt: recht te doen, weldadigheid lief te hebben, en ootmoedig voor God te verkeerē. Het is gewisselijk den Profeet hier niet te doen om eene stelselmatige uiteenzetting, — en toch als onwillekeurig noemt hij hier het drievoudige, waarin des menschen roeping onderscheiden kan worden.

Recht te doen, — dat is het kort begrip van den persoonlijken plicht. Recht te handelen, overeenkomstig de geboden Gods en de inspraken van het geweten, de aangewezen levenstaak met alle krachtsinspanning te vervullen, — dat is het eerste, wat God eischt. Verder: weldadigheid lief te hebben; voor den naaste te zijn en te doen, wat men kan; naast de strengheid tegenover onszelfen liefde te bewaren tot hen, met wie God ons in aanraking brengt. En eindelijk, wat het

voornaamste is: in de rechte verhouding tot God te staan, ootmoedig, berustend, vertrouwend voor Gods aangezicht te verkeerren, te wandelen met Hem als een kind met zijnen vader.

Wat anders dan dit eischt de Heer ook van ons, die onder de Nieuwe Bedeeeling leven? Dat is het echt Christelijk leven, dat den Heer verheerlijkt; dat moet het doel van ons dagelijksch streven zijn. De eischen, hier gesteld, geven eene klare omschrijving der goddelijke wet. Alleenlijk, vergeten wij niet: wij kunnen niet *beginnen* met wetsvervulling; zij is eerst een *gevolg* van het ontvangen der genade. Zóó was het reeds voor Israël: zóó is het ons nog veel duidelijker door de verschijning van Christus geopenbaard. Eerst *geeft* de Heer; daarna *eischt* Hij. En wat Hij dan van Zijne verlost en eischt, dat is door alle eeuwen heen: plichtsvervulling, naastenliefde, en bovenal ootmoedige gemeenschap met Hem.

Die zal, door 's Heeren gunst geleid,
En zegen en gerechtigheid
Van God, den God zijn heils ontvangen.
Dit 's Jacob; dit is 't vroom geslacht,
Dat naar God vraagt, Zijn wet betracht,
En zoekt Zijn aanschijn met verlangen.

3 October.

Te lezen: Psalm LXXII.

Psalm LXXII : 18. *Geloofd zij de Heere God, de God Israëls, die alleen wonderen doet.*

Dat de Godsgemeente juist dáárom den Heer looft en prijst, omdat Hij wonderen doet, geschiedt niet alleen omdat in deze wonderen Zijne macht en majesteit zich zoo heerlijk openbaart. Het heeft nog eene andere,

diepere reden. In den toestand, door de zonde aangebracht, is eene samenschakeling van schuld en vloek de natuurlijke orde der dingen, zoowel op stoffelijk als op geestelijk gebied. Dat er leed en moeite, dat er krankheid en dood heerscht, dat is geen wonder; dat spreekt vanzelf. En wederom, dat ons bedorven hart zich niet reinigen kan, dat onze gebrokene kracht ons niet tot God opheffen kan, — ook dat is geen wonder; dat spreekt vanzelf. Ware er niet anders dan de natuurlijke samenhang van oorzaken en gevolgen, het zou voor zondaren buiten hope op redding zijn.

Maar zie, die ijzeren keten wordt door de wondermacht der goddelijke genade gebroken. *Dit* is het ééne groote wonder in de geschiedenis, de oorzaak van alle andere wonderen samen, dat God op deze bezoedelde aarde een nieuw, een goddelijk leven aangebracht heeft door de zending Zijns Zoons, dien Hij gesteld heeft tot den tweeden Adam, het hoofd der nieuwe menschheid. Elke voorafgaande wonderwerking is wegbereiding tot Zijne verschijning, gelijk iedere vrucht van Zijn werk eene ontplooiing van dit ééne groote wonder is.

Daarom, geloofd zij de naam des Heeren eerst en meest voor dat heerlijk wonder, dat de Zoon Gods op aarde kwam! Niets anders kon ons redden, dan dit wonder, dat den natuursamenhang breekt, door Goddelijk leven aan te brengen aan eene wegstervende menschheid. Maar nu ook de toepassing van Zijn werk op de afzonderlijke zielen, — is het niet van den aanvang tot het einde het karakter van *wonder* dragend? Dat er zielen ontwaken ten leven uit den doodslaap der zonde, — is het niet een wonder? Dat de Godsgemeente en ieder afzonderlijk geloovige bewaard wordt, en levenslucht vindt op eene aarde, die bevlekt is, en machtiger blijkt

dan de Overste dezer wereld, die dat leven wil dooden, — is het niet een wonder? Dat bij alle struikelen en vallen de geloovige toch vordert op den levensweg, — is het niet een wonder?

Love dan onze ziel den Heer, die alleen wonderen doet! Door Zijne wondermacht zullen ook wij, armen en ellendigen in onszelfen, het heerlijk doel bereiken, indien wij maar Hem laten werken, en blijven dicht bij Hem.

Geloofd zij God, dat eeuwig Wezen,
 Bekleed met mogendheên!
 De Heer, in Israël geprezen,
 Doet wond'ren, Hij alleen.

4 October.

Te lezen: Openb. II : 12—17.

Openb. II : 13. *Ik weet, waar gij woont.*

Hoevele woorden van teedere vertroosting bevat toch onze Bijbel! Ook dit woord, tot de gemeente van Pergamus door den verheerlijkten Heer gesproken, behoort daartoe. Het geeft te kennen, dat Hij rekening houdt met den eigenaardigen strijd en de bijzondere verzoe-kingen van al Zijne geloovigen. Niet slechts kent Hij de Zijnen bij name, zoodat elk in zijn persoonlijken aanleg en aandrifft door Hem gekend wordt, maar Hij let ook op de omgeving, waarin zich de Zijnen bevinden, en beschikt dienovereenkomstig de hulp, die zij behoeven.

Tot de gemeente van Pergamus gesproken, verkondigde dit woord, dat de Heer acht gaf op de bijzondere verdrukking, die zij te verduren hadden in eene plaats, als waar zij woonden. In dien zin kan het ook nu nog tot den afzonderlijken geloovige worden gezegd, als de omgeving bijzonder afkeerig en vijandig is, als de af-

keer van God zich tegelijk als bitterheid tegen Zijne dienaren openbaart. Ach, daar zijn er onder onze broeders en zusters, die zoo eenzaam hunnen weg gaan, en telkens in hunne ziel gegriefd worden door de hatelijkheid hunner omgeving! Welk eene vertroosting, dat de Heer „weet, waar zij wonen.”

Voor anderen weer wil dit woord zeggen: Ik ken de bijzondere verzoeking, waaraan gij blootstaat. Niet met vijandschap, maar met uitgezochte vleierij treedt de wereld hun tegen. Het Evangelie wordt niet bestreden of bespot, maar terzijde gedrongen, en aan de ziel zoo veel genotvols voorgehouden, en dat tegelijk in zoo beschaafde vormen, in zoo schijnbaar onschuldige gestalten, dat zij verstrikt wordt, eer zij het weet... Vrees niet, o Christen! Uw Heer weet, waar gij woont; Hij zal voor u de kracht der verzoeking breken, — als het zijn moet, zelfs door harde middelen.

En weder voor anderen is de omgeving zoo dor, de levenstoestand zoo eentonig, het ontbreken van geestelijke opwekking zoo groot en zoo pijnlijk. En nog weer voor anderen zijn de omstandigheden zoo drukkend, dat de zorg voor het dagelijksch brood het hart geheel dreigt in te nemen. En nòg weer anderen zijn in dagelijksche aanraking met personen, die al, wat verkeerd is, aanprikelen door de eigenaardigheden van hun optreden. Doch waartoe meer genoemd? Tot die allen zegt de Heer: Ik weet, waar gij woont. — En als Hij het weet, is het immers genoeg? Hij zal waken over de Zijnen, en juist *dat*, wat zij behoeven, schenkt hun Zijne liefde.

Zoo ziet Gij ons, zoo blijft Gij voor ons waken,
Met eene trouw, die alles wel zal maken;
Zoo leidt Gij ons, zelfs door den grootsten nood,
Tot aan, tot in, tot over graf en dood.

5 October.

Te lezen: Matth. V : 1- 10.

Matth. V : 3. *Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der Hemelen.*

Hoe liefelijk, hoe bemoedigend klinkt reeds deze eerste der zaligsprekingen, waarmede onze Heer de Bergrede aanvangt! Sidderend voor de majesteit Gods stond Israëel tegenover den Sinai, toen Jehova Zijn wet gaf, die wet bekrachtigd door den vloek, die den overtreder bedreigde. Thans komt, na de bedeeeling der wet de bedeeeling der genade, en zij begint met in eene reeks van zaligsprekingen de kenteekenen op te geven van hen, die, bij aanvang of bij voortgang, tot het Koninkrijk der Hemelen als onderdanen en burgers behooren. Maar daarom strijden toch niet Oude en Nieuwe Bedeeeling met elkander: beide komen van denzelfden God; de eerste is onmisbaar om voor de tweede een weg te banen.

Dat blijkt reeds uit deze eerste zaligspreking. Wie zijn deze „armen van geest”? Het zijn dezulken, die door de heilige eischen van de wet Gods overtuigd zijn van den afstand tusschen wat zij zijn en wat zij zijn moeten, en die gebogen gaan onder den last der schuld, die deswege op hen drukt. Niemand wordt geboren als een arme van geest. Van nature waant ieder zich rijk door allerlei voortreffelijkheid. Eerst als de wet des Heeren, en heel de arbeid der voorbereidende genade dien waan verstoord heeft, dan komt daarvoor dat gevoel van een ledig; die armoede, die behoefte aan gaven Gods in de plaats.

Zalig, wie daartoe kwamen! Hoe ellendig zij zich mogen gevoelen, de Heiland verzekert, dat hunner het

Koninkrijk der Hemelen is. Dat koninkrijk is voor hen bestemd, ja! hun armoede van geest is een eerste begin van het toebehooren aan dat Koninkrijk. Dat Koninkrijk is er, met al zijne gaven en schatten, o gij nedergebogene van ziel! Gij behoeft het niet aan te brengen; gij behoeft niet, door uwe werken, u er eene plaats in te veroveren. Dat gij ontledigd zijt van al het eigene is u ten waarborg, dat God met Zijn rijkdom alle uwe behoeften vervullen wil.

Armoede van geest is het eerst noodige om aan Gods gaven deel te erlangen. En in heel het geestelijk leven, waarvan de voortgang in de volgende drie paar zaligsprekingen wordt beschreven, blijft deze armoede de grondtrek der ziel. Arm is en blijft de Christen in zichzelf, maar om juist daardoor, en telkens meer te ervaren, hoe rijk die Heiland is, van God gegeven tot vervulling van *alle* zondaarsbehoeften.

Zalig zijn de geestlijk armen,
 Hunner is Gods Koninkrijk!
 't Onuitputtelijk Gods-erbarmen
 Maakt aan d' Eng'len hen gelijk:
 Uit Zijn rijken overvloed
 Schenkt de Heer hun 't hoogste goed.

6 October.

Te lezen: Luc. VII : 1—10.

Luc. VII : 9. *Ik heb zoo groot een geloof zelfs
 in Israël niet gevonden.*

Welk eene lofspraak uit 's Heeren mond voor een Heidenschen man! Hij, van wien het zooveel minder te wachten was, toont een geloof, waartoe Israël, zoo rijk door God gezegend met eene openbaring, die over eeuwen zich uitstrekt, zich niet opheffen kon.

Wat maakt de grootheid, de heerlijkheid uit van dit geloof? Immers dit, dat hij eenvoudig op de macht des Heeren vertrouwt, al komt niets zichtbaars of tastbaars dat geloof steunen. Zulk een hooge gedachte heeft hij van Jezus, dat Diens enkel woord hem volkomen genoeg dunkt, om het onmogelijke mogelijk te maken.

Dat groot geloof in Jezus' macht hangt samen met de geringe gedachte, die hij heeft van zichzelf. Hij, van wien zijne stadgenooten zeggen, dat hij Jezus' hulpe waardig is, hij acht zich niet waardig, dat de Heer in zijn huis zou inkomen. En juist door zoo gering van zichzelf te denken, is hij in staat al de aandacht zijner ziel aan den persoon des Heilands te wijden, en niets staat hem in den weg, om Diens goddelijke grootheid te zien, en dan onbepaald zich aan Hem toe te vertrouwen. Zoo geschiedt het dan, dat een arme Heiden het rijk bevoorrecht Israël beschaamd maakt. In andere verhoudingen kan iets dergelijks ook thans nog geschieden. Het kan gebeuren, dat iemand, wien slechts weinig licht ten deel viel, of die opgevoed is in kringen, waar de volle heerlijkheid van Jezus miskend wordt, desniettemin met zoo vast vertrouwen, met zoo hartelijke liefde zich vastklemt aan Hem, Wiens namen en titels voor dat hart nog verborgen zijn, dat wie in rechtzinnige belijdenis opgevoed werd, daardoor diep wordt beschaamd. Waar het altijd en overal meest op aankomt, is dat geloof, dat Jezus aangrijpt om Hem niet meer los te laten. Juiste begrippen zijn uitnemend; ze kunnen middelen zijn om verder te brengen. Doch als het nu tot dat verdere niet komt, wat baten zij dan? O, dat toch niet eenmaal in het gericht tegen ons opstaan, wie veel minder van Gods genadewerking ervaren hebben! Niet wat wij *weten* van den weg des

heils brengt ons eenmaal binnen, maar eeniglijk wat wij *gedaan* hebben met dat, wat wij weten. Zalig, wie met stil geloof tot Jezus toevlucht neemt; dat geloof wordt door den trouwen Heer volheerlijk bekroond.

Vertrouw er stevig op, mijn ziel!
 Die 't spreekt is louter Ja en Amen.
 Ofschoon de hemel nederviel,
 Nooit zal die hoop een ziel beschamen,
 Die door 't bemeesterend heilgeloof,
 Met Gods beloften weltevreden,
 Lacht met alle onwaarschijnlijkheden,
 Voor aardsche redeneering doof.

7 October.

Te lezen: Rom. XIV : 14—23.

Rom. XIV : 17. *Want het Koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap, door den Heiligen Geest.*

De Apostel heeft in dit Hoofdstuk gesproken over het gebruik van spijzen, waarvan sommigen zich onthielden, terwijl anderen er geen kwaad in zagen. Hij heeft voor beiden het recht gehandhaafd om naar eigen inzicht te handelen, en alleen maar *dit* bestreden, dat de eersten de tweeden zouden beschouwen als lichtzinnigen, en de tweeden de eersten als bekrompenen. Dáardoor zou de Christelijke liefde schade lijden, en het genadewerk Gods in de harten belemmerd worden, — en dat om iets, wat toch maar bijzaak was! Want, zegt Paulus: „het Koninkrijk Gods is niet spijs en drank”! In ons dagelijksch leven zouden wij dit aldus uitdrukken: daar zit het niet in; met andere woorden: dat is niet het eigenlijk wezen van het Christen-zijn.

Dat het niet zit in spijs of drank, — daarvan is

thans de Christenheid wel overtuigd; wat toen in de gemeente van Rome moeite gaf, bestaat thans niet meer. Maar van hoevele andere dingen geldt dit woord ook thans nog! Uiterlijke vormen van Godsvereering, spreekmanieren, maatschappelijke gebruiken, ja! de nietigste en onbeduidendste dingen worden nog vaak van zulk een gewicht gerekend, alsof het al of niet mededoen daarmede uitmaakte, of iemand al of niet een Christen was!

Hoe bedriegt men zichzelf, als men in zulke uiterlijkheden een teeken van Christen-zijn ziet! En hoe onbillijk doet dat over anderen oordeelen! Neen! daar is wat anders, waar het op aankomt. Paulus noemt dat in wat hij laat volgen: rechtvaardigheid en vrede en blijdschap. Rechtvaardigheid, die de geboden Gods in het dagelijksch leven in praktijk brengt; vrede, die den broederband bewaart tusschen hen, die eenzelfde Heiland kennen en aanhangen; blijdschap, die het uitvloeisel is van de ontvangene genadegave Gods, — dat alles tezamen openbaart, dat wie *dit* bezit, een kind Gods is. Want, deze dingen bestaan niet, zonder wat Paulus daarbij uitdrukkelijk noemt: „door den Heiligen Geest.” Waar die Geest Zijn herscheppend werk gewrocht heeft, toont zich dat werk in die uitwerkselen. Dat is wat anders dan die arme uiterlijkheden, die de één den ander kan nadoen zonder wedergeboren te zijn! Vergete toch onze ziele niet, wáár het op aankomt, en wát alleen proefhoudend zal blijken in den dag des gericht!

Wie 't dankbaar hart Mij biedt ter offerand',

Die geeft Mij eer; en elk, wie met verstand

Zijn wegen richt, mag op Mijn gunst vertrouwen;

Ik zal Gods heil hem eeuwig doen aanschouwen.

8 October.

Te lezen: 2 Tim. 1 : 8—14.

2 Tim. I : 9^b. *Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen met eene heilige roeping.*

Ziedaar de orde des heils van het goddelijk Evangelie; *eerst*: Hij heeft ons zalig gemaakt; *daarna*: Hij heeft ons geroepen met eene heilige roeping. Menschelijke wijsheid bedenkt altijd en overal den omgekeerden weg, waarbij de behoudenis, het heil, de zaligheid *volgt* op de krachtsinspanning des menschen. Maar onze God, die weet, dat op deze wijze nooit het doel bereikt wordt, laat de behoudenis *voorafgaan* aan de roeping. Eerst zaligt Hij, rijk en vrij, uit loutere genade, zonder eenig toedoen des menschen. Eerst brengt Hij Zijne gave, uit Zijne volheid geschonken, tot welker bezit niet anders geëischt wordt dan de daad des geloofs, des vertrouwens, dat het waagt op Zijne toezegging. Eerst redt Hij den verloren zondaar, door hem op te heffen uit het moeras, waarin hij al dieper en dieper verzinkt, om hem te plaatsen op den rotsbodem. Eerst vernieuwt Hij het hart, door er eene nieuwe liefde in uit te storten, de liefde tot den God des ontfermens, die de liefde tot de zonde breekt en uitdrijft. En dan daarna, na dit alles geschonken te hebben om niet, dan komt Hij tot den beweldadigde met Zijne heilige roeping.

Eerder niet. Eerder zou er toch geene kracht zijn, om aan de roeping gevolg te geven. Wat zou het baten, den verlamde te gebieden te gaan, den gebondene te gebieden te werken? God begint met geven; eerst daarna volgen Zijne eischen.

Maar als dan ook Zijne gave is ontvangen, kan Zijn eisch niet uitblijven. Want die eisch is geene willekeu-

rige; die eisch is noodzakelijk uitvloeisel van de gave der genade. Daartoe juist heeft God aan de ziel Zijne genade verheerlijkt, opdat nu die ziel zou worden en zijn, wat zij krachtens haren aanleg bestemd is te wezen. De heilige roeping is niet te scheiden van de zaligheid: die zaligheid bestaat in haar diepste wezen hierin, dat de mensch beantwoordt aan wat zijne roeping medebrengt.

Laat ons dan niet losrukken, wat God tot één gemaakt heeft! Indien ons hart in den Christus vrede vond, dan brengt die vrede niet tot een tragelijk nederliggen; dan sterkt die vrede tot een wandelen in 's Heeren wegen. De waarheid van ons behouden-zijn moet dáárin blijken, dat wij andere menschen dan vroeger zijn geworden. Want, zijn geene goede werken noodig om behoudenis aan te brengen, wie waarlijk behouden is, toont in die goede werken de echtheid zijner vernieuwing, de deugdelijkheid van het leven, hem uit vrije genade geschonken.

'k Zal mij in Uw heil verblijden,
 Eeuwig, eeuwig mij U wijden,
 Om alleen voor U te leven,
 Naar volkomenheid te streven;
 'k Zal U eens, o Heer! daarboven,
 Beter kennen, beter loven,
 Beter, vuriger beminnen.
 Help mij, help mij overwinnen!

9 October.

Te lezen: Joh. XV : 11—17.

Joh. XV : 14. Gij zijt Mijne vrienden, zoo gij doet, wat Ik u gebiede.

Daar is iets liefelijks in de ervaring, dat de uitgangen der ziel liefdesuitgangen zijn naar den Heer.

Daar is iets natuurlijks in de begeerte om den geest te verdiepen in Zijn verlossingswerk, en te erkennen, hoe alles aan Hem gansch heerlijk en begeerlijk is. Deze dingen zullen dan ook niet ontbreken bij wie den Heer toebehooren. Toch, niet *hierin* stelt Hij het kenteeken van ons toebehooren aan Hem. Niet overpeinzing en geestverrukking, maar een doen van wat Hij gebiedt is het zeker bewijs van tot Zijne vrienden te behooren.

Bij al het andere kan men zich misleiden en schijn voor wezen aanzien; bij een nederig gehoorzamen niet. Want tot die gehoorzaamheid komt men niet, zonder dat het hart is gewonnen voor den Heer, en Zijne liefde alzóó de ziel heeft ingenomen, dat de eigenzin gebroken, en de trots vernietigd is. Allerlei andere dingen kunnen onder den invloed staan van natuurlijken aanleg, maar het stille plichtbetrachten, het blijmoedig gehoorzamen is bij elken aanleg en in iederen levenskring mogelijk.

Indien wij dan weten willen, of wij Jezus' vrienden zijn, laat ons onszelf onderzoeken, om te zien, hoe het met onze gehoorzaamheid aan Zijne geboden staat! *Wat* Hij ons gebiedt, is dat ééne, dat wij het spoor volgen, door Hem gebaad en gewezen; dat wij den Vader verheerlijken, dat wij den naaste tot zegen zijn. Geen opzienbarende daden vraagt Hij, maar een doen van wat onze hand vindt om te doen; een volgen van de voorschriften Zijns Woords, en van de wenken Zijns Geestes, die telkens in bepaalde gevallen ons toonen wil, wat onze Heer van ons eischt.

Doen, wat Hij gebiedt, — wie onzer brengt het daarin verder, dan tot zwakke aanvangen? Al ons werk is stukwerk, is gebrekkig en bezoedeld. Maar die aanvangen moeten er dan toch zijn, zoo ons geloof en

onze liefde blijken zullen van den echten stempel te zijn. Dan noemt Hij ons Zijne vrienden; Hij, die het recht heeft, ons Zijne dienstknechten en dienstmaagden te noemen. Dan hervindt Hij in ons Zijn eigen leven; het leven, dat van Hem uitvloeit en dat door den dood niet verwonnen kan worden; het leven, dat eenmaal tot volle ontwikkeling komt in het Vaderhuis Gods.

Wat kan ooit de wereld geven,
 Dat bestendig 't hart verheugt?
 In Uw dienst alleen is leven,
 In Uw dienst is heil en vreugd.
 Wat G' Uw vrienden hebt bereid,
 Blijft en duurt in eeuwigheid;
 Zalig, die naar U zich noemen,
 U als Heer en Heiland roemen!

10 October.

Te lezen: Psalm XXXIX.

Gen. XXVII:2. *Ik weet den dag mijns doods niet.*

Zoo sprak de hoogbejaarde Izaäk. Maar datzelfde is waarheid voor iederen mensch, hetzij jong of oud. Het wordt dan ook door niemand tegengesproken. Doch — wordt er nu ook algemeen geleefd in het bewustzijn, dat die dag des doods onzeker is, dat even goed heden als na tal van jaren het sterfuur slaan kan?

Hoe moet de gedachte stemmen tot heiligen ernst, dat er maar eene enkele schrede is tusschen ons en den dood; dat misschien, eer de avond gedaald is, onze ziel uit dit leven opgeroepen kan zijn, — opgeroepen, om te verschijnen voor den heiligen God, en rekenschap te geven van het leven, op aarde geleid! Welk een drang, om zonder uitstel te bedenken, wat tot den eeuwigen vrede dient! O, indien wij beseffen, dat wij zonder Borg

en Middelaar niet in staat zijn om te bestaan in het oordeel Gods, rusten wij dan toch niet, eer wij zekerlijk weten gereinigd te zijn in het bloed des kruises, en voor tijd en eeuwigheid Jezus' eigendom te zijn!

Maar ook, waar door Gods genade deze gewisheid bestaat, blijft nog in die gedachte aan de onzekerheid van den dag des doods een ernstige aanmaning gelegen. Wij weten niet, wanneer God ons oproepen zal, — en hoevéél is ons niet op de hand gezet om te doen! Eigene heiligmaking, zegenspreiding rondom ons, bevordering van de uitbreiding van Gods Koninkrijk, — 't vraagt alles onzen arbeid, en misschien is de tijd slechts zeer kort, die ons daartoe is gegeven. Doen wij dan, wat onze hand vindt om te doen met al onze macht! Verbeuzelen wij den tijd niet: wij weten niet, hoe ras hij ons ontslippen zal! En stellen wij niet uit tot morgen, wat heden kan gedaan worden!

Ernstig is die gedachte aan de onzekerheid van het leven, — maar tot somberheid stemt zij den Christen niet! Als de dag des doods komt, dan is ook die dag één van die, waarvan de Heer gezegd heeft: Ik ben met u, *al* de dagen. Hij zal steunen, Hij zal doorhelpen, — en op den dag des doods doet Hij den eeuwigten Dag volgen, den dag der eeuwige hemelvreugde!

'k Weet den dag niet van mijn sterven;

Ziel! zijt gij ten dood bereid?

Lichtelijk wordt voor u dit heden

Grenspaal nog van de eeuwigheid.

11 October.

Te lezen: Joh. I : 44—52.

Joh. I : 47. *Filippus zeide tot hem: Kom en zie!*

Door alle eeuwen heen geeft dit woord van Filippus

tot Nathanaël de éénig afdoende aanbeveling des Evangelies aan de hand. Kom en zie! — dat is: stel u in aanraking met Jezus; laat Zijn invloed op u inwerken, en vraag dan uzelf af, welken indruk deze Jezus op uwe ziele maakt, en wat gij daaruit besluiten moet ten opzichte van Zijn wezen en Zijn werk.

In den grond der zaak is alles gewonnen, wanneer aan die roepstem gehoor wordt gegeven, want Jezus heeft voor allen bevrediging van alle behoeften. Maar hoeveel is er noodig, eer het komt tot dit komen en zien! Voorwaar! de mensch heeft vele vonden gezocht om zich te onttrekken aan den dienst des Heeren! Wijsbegeerte en natuurkunde, ja! wàt niet al, wordt omgehaald, om aan te toonen, dat het Evangelie niet uit God zijn kan. Bedenkingen van allerlei soort worden te berde gebracht, die glimp van waarheid hebben, gelijk hier Nathanaëls bedenking omtrent de afkomst uit Nazareth. Zal nu de Christen daarop ingaan, om er de ongegrondheid van aan te toonen? Het kan geschieden, dat hij onmogelijk oplossing zou kunnen geven, evenmin als hier Filippus er toe in staat was. Doch — dat schaadt niet. Het: „kom en zie!” blijft zijn kracht behouden. Op den indruk, dié van Jezus uitgaat, komt het aan; op de aantrekking, die van Zijn persoon en op de kracht, die van Zijn woord uitgaat. Dàt wint de ontvankelijke zielen, lang vóórdàt de bedenkingen oplossing vinden.

Zalig wij, zoo de Heer ons verwaardigt, voor anderen heenwijzers tot Christus te zijn! Het zal alleen dān kunnen geschieden, wanneer er ook in ons iets is van die geestdrift, die Filippus bezielde. Opdat anderen opgewekt worden om te komen en te zien, moeten zij alvast aan ons, met wie zij in aanraking komen, kun-

nen zien, dat hetgeen wij gevonden hebben, waardig is, dat men er naar omzie. Alleen een Christen, die door zijn Heer blijkt gelukkig gemaakt en vernieuwd te zijn, trekt anderen aan om óók te gaan zoeken. Gewisselijk, hij zal niet *allen* winnen. Daar zullen er, evenals in de dagen van Jezus' omwandeling, onverschillig blijven bij al wat zij hooren en zien: slechts wie uit de waarheid is, hoort Jezus' stem. Maar altijd zullen er dan toch zijn, die met een „eêrlijk en goed hart” de roepstem vernemen, die „komen en zien”, — om dan daarna te be-
tuigen: Heer! Gij zijt de Zone Gods, de Redder der zielen!

Wil, o Christen! toch niet vreezen
 Voor het Rijk van Uwen Heer,
 Als won thans uw Koning Jezus
 Zich geene onderdanen meer.
 Spreek slechts, vriend'lijk en vrijmoedig,
 Tot de wereld: kom en zie!
 En welhaast — voor Jezus Christus
 Buigt zich met u meen'ge knie.

12 October.

Te lezen: Jesaia LXI : 1--9.

Jes. LXI : 8. *Ik zal geven, dat hun werk in
 waarheid zal zijn.*

Welk werk hier bedoeld wordt, blijkt duidelijk uit het verband, waarin dit woord voorkomt. Daar gaat vooraf dat de Heer den roof in het brandoffer haat, namelijk dat een brandoffer, gebracht van hetgeen geroofd is, een gruwel is in Zijne oogen. Onze dagtekst zegt dus: Ik zal geven, dat hun dienen van Mij eene daad van waarheid en oprechtheid zijn zal.

Welk eene liefelijke belofte voor ons, die beseffen, dat ons dienen Gods nog zoo gebrekkig, met zoovele ver-

keerde bijmengselen verbonden is! Hoe vaak hebben wij ons niet te beschuldigen over het vormelijke, het bloot uitwendige van onzen eeredienst, het gebrekkige van ons aanbidden, het bezoedelde van onze beste werken! Moesten wijzelven dat veranderen, ach, dan kwamen wij nooit, waar wij wezen moeten. Maar nu neemt onze God dat voor Zijne rekening. Hij zegt: *Ik* zal geven, dat hun werk in waarheid zijn zal. Dat is dus: Ik zal een volkomen oprechten geest in hun binnenste geven; Ik zal uitzuiveren, wat nog uit de aarde aardisch in hen is; Ik zal hen heiligen en louteren, zoodat de offers, die zij Mij brengen, Mij welbehagelijk wezen kunnen.

Waar de Heer die belofte aan ons vervult, daar kan het niet zijn, zonder dat allerlei afgebroken en weggenomen wordt, — en afbreken en wegnemen doet pijn! Het ontdekt worden aan onszelfen kan niet anders dan smartelijk zijn; het louteren geschiedt door het *vuur*. En toch, toch is het eene zoo dierbare belofte! Wat zou eene vroomheid ons baten, die in den dag der dagen zou blijken niet oprecht te zijn geweest? Hoe zouden wij rijpen voor den hemel, indien niet alle onwaarheid, alle schijn uit ons weggedaan werd?

Zoo laat ons dan tegen dien ontdekkenden en reinigenden arbeid onzes Gods aan onze ziele ons niet verzetten. Laat ons Zijnen Geest toelaten, ons te bestraffen en te ontledigen. Wat Hij wegneemt, is wat ons tot schade zou zijn; wat uit Hem is, bewaart Hij en vermeerdert Hij.

Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof! ai! zie mijn' nood;
Herstel mij, doe mij naar Uw woord herleven!

'k Lei' voor Uw oog mijn' weg en handel bloot;
En welk een angst mij immermeer deed beven,

Gij hebt verhoord: maak voorts Uw weldaân groot,
En laat Uw wet mij onderrichting geven!

13 October.

Te lezen: Psalm LXVIII : 8—20.

Psalm LXVIII : 20. *Geloofd zij de Heere! Dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God is onze zaligheid.*

De dag aan den dag predikt de goedertierenheid onzes Gods. Die dagen niet alleen, die hoogtepunten en feesttijden zijn in ons leven, maar ook de meest gewone. Of zijn niet alle gaven, die wij genieten; gezondheid en kracht tot den arbeid, voorziening in onze behoeften, afwending van gevaren, ondersteuning in moeilijkheden, en zooveel méér als wij zouden kunnen noemen, gaven der goedheid, waarmede Hij ons overlaadt? Willen wij de waarde van die dagelijksche zegeningen recht beseffen, laat ons dan ernstig bedenken, hoe elke van die gaven door de zonde verbeurd is, dan zullen wij groot gaan achten, wat wij anders gedachteloos voorbijzien; dan zullen wij leeren danken uit diep bewogen gemoed.

Of acht gij, dat *gij* althans niet danken kunt, die door ziekte of zorg, door moeite en verdriet gekweld zijt? Vindt gij, dat het hoogste, wat van u gevraagd kan worden is, niet te morren, maar dat het in u onnatuurlijk zijn zou, zulk een danktoon te doen hooren? Indien gij God in Christus kent, broeder of zuster! hebt gij dan niet *immer* tot danken stof? Al ontgaat u menige aardsche weldaad, al is uw uitzicht omfloerst en uw pad met doornen bezaaid, — nòg moogt gij zeggen: dag aan dag overlaadt Hij ons. Of komt Hij dan niet elken dag u weder voor met Zijne genade in den Heiland, met dat heerlijk Evangelie, waarvan alle de beloften ja en amen zijn in Christus? De rivier Gods is vol waters, ook in die tijden van uitwendigen druk; de toezeggingen houden niet op, die daar zijn van geslacht tot geslacht.

Zie, alles komt slechts *hierop* aan, of wij waarlijk kunnen laten volgen: Die God is onze zaligheid. Moeten wij ons geluk hebben van uitwendige dingen, dan gaat dat op en neder, ja! nooit kunnen wij recht danken, omdat al het aardsche, op zichzelf beschouwd, onvoldaan laat. Doch is God onze zaligheid, dan is Zijne gemeenschap ons eene overvloeiende fontein van alle goed, en, ook op de aardsche dingen valt een licht, waardoor wij van harte leeren zeggen: „Hij overlaadt ons dag aan dag met Zijne gunstbewijzen.”

Geloofd zij God met diepst ontzag!

Hij overlaadt ons, dag aan dag,

Met Zijne gunstbewijzen:

Die God is onze zaligheid!

Wie zou die hoogste Majesteit

Dan niet met eerbied prijzen?

Die God is ons een God van heil;

Hij schenkt, uit goedheid, zonder peil,

Ons 't eeuwig zalig leven;

Hij kan, en wil, en zal in nood,

Zelfs bij het naadren van den dood,

Volkomen uitkomst geven.

14 October.

Te lezen: Luc. XII : 13 – 21.

Luc. XII : 13. *En één uit de schare zeide tot Hem: Meester! zeg mijnen broeder, dat hij met mij de erfenis deele.*

De man, die hier den Heer met deze vraag in de rede valt, heeft ongetwijfeld een diepen indruk van de macht van Jezus' woord ontvangen. Indien nu maar eens

deze leeraar, die daar spreekt als machthebbende, Zijn gezag zou willen aanwenden om hem aan zijn deel der erfenis te helpen!

Wij vernemen niet, of deze man terecht of te onrecht zich over zijnen broeder beklaagt. Hij treedt hier slechts op als een vertegenwoordiger van die velen, die Jezus' woord en gezag goed genoeg achten om er stoffelijke winst door te verkrijgen. Zij meenen zich verongelijkt; zij zien anderen bezitten, wat zij ontberen; — nu moet het Evangelie, nu moet de kerk, nu moeten de dienaren der kerk hen maar eens helpen aan die stoffelijke voordeelen. Al het andere, wat het Evangelie brengt, gaat hun niet aan; als het hun maar helpt aan winst, dat is al, wat zij vragen.

Maar niet allen treden met zoo naakte zelfzucht op. Er zijn er, die misstanden zien in de maatschappij, — en aanstonds meenen zij nu, dat de kerk, die de aardsche belichaming is van het Godsrijk, daaraan een einde moet maken; indien zij *dat* niet doet, dan, meenen zij, mist zij hare roeping.

Leerrijk nu is het te zien, dat de Heiland op de vraag dezes menschen ganschelijk niet ingaat. Wil Hij dan, dat het onrecht maar bestendig worde? Geenszins, maar Hij verwijst den klager, zoo hij recht tot klagen heeft, naar den aardschen rechter. Het rechtstreeksche doel van Jezus' komst is een ander, dan om aardsche misstanden te doen ophouden. Zeker, waar Zijn Geest doordringt, zullen deze geleidelijk verdwijnen, doch niet voornamelijk om deze uit den weg te ruimen, is Hij gekomen. De bron van al dit kwade wijst Hij aan door te zeggen: wacht u voor de gierigheid, dat is voor het haken naar het goed dezer aarde. Wat Jezus komt doen, en wat nà Hem Zijne Kerk heeft te doen, is het

onvergankelijk, eeuwig goed, het ééne noodige, het eeuwig blijvende op den voorgrond te stellen als datgene, wat bovenal gezocht worden moet. Waar dat Evangelie tot heerschappij komt, daar wordt tot handhaving van recht en wegneming van nooden méér gedaan, dan iets anders aanbrengen kan, — maar altijd is het bijzaak: hoofdzaak is de redding der ziel voor de eeuwigheid.

Doe mij op 't pad van Uw geboden treën;
Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen;
Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen.
Ai! neig mijn hart en vurig zielverlangen,
O Heer! naar Uw getuigenis alleen;
Laat gierigheid mij in haar' strik niet vangen!

15 October.

Te lezen: 1 Petr. III : 10—17.

1 Petr. III : 15. *Zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk, die u rekenschap afeischt van de hoop, die in u is, met zachthoedigheid en vreeze.*

Eigenaardig is het, dat de Apostel niet spreekt van een rekenschap geven van het *geloof*, maar van de *hoop* des Christens. Dat is, omdat niet het geloof, maar wel de hoop de bevreemding der wereld opwekt. Wat iemand gelooft, laat haar koud, omdat zij het geloof slechts als een voor waarheid aannemen aanziet. Maar dat daar menschen zijn, die door dit leven met al zijne smarten en teleurstellingen heengaan met eene blijde, eene onverdelgbare hope, dat wekt hare bevreemding; dat doet haar verlangen, den grond te leeren kennen, waar deze hope op rust. Wat haar tot heilige jaloersch-

heid opwekken kan, is juist die rustige verzekerdheid te midden van al het wisselende en verdwijnende.

Wees dan, o Christen! bereid om daarvan rekenschap te geven, zegt de Apostel.

Waarin bestaat deze rekenschap? Dat is gewisselijk niet een geleerd betoog, waartoe slechts weinigen gaven en roeping hebben. Die rekenschap bestaat in eene dubbele heenwijzing, waartoe ieder Christen in staat is: eerstelijk naar den Heiland, die Zelf de waarborg is voor de waarheid Zijns woords, het levend bewijs voor de werkelijkheid van de wereld der onzienlijke dingen; ten andere naar de ervaring van vrede en leven, hier in Zijne gemeenschap gesmaakt, die de zekerheid geeft der eeuwige vreugde. Rekenschap onzer hoop geven wij, als wij getuigen, wie Jezus is, en wat wij bezitten door Hem: dat wijst aan zoekenden den weg; dat wint zielen voor den Heer.

Doch dit rekenschap geven moet geschieden met zachtmoedigheid en vreeze. Met zachtmoedigheid tegenover wie spottend en vijandig die rekenschap eischen; met vreeze, om niet te spreken door hoogmoed beziel, alsof wij niet aan loutere genade het bezit der hoop hadden te danken. Zóó alleen draagt de getuigenis vrucht.

't Geloof aan God verhoogt den moed,
 Het troost ons hart in tegenspoed,
 En leent in nood en dood ons krachten.
 Och! dat w' ootmoedig, needrig, klein,
 Met dit geloof ons pad betreên,
 Van dit geloove troost verwachten!

16 October.

Te lezen: Joh. VII : 43—53.

Joh. VII : 46. *Nooit heeft een mensch alzóó
gesproken, gelijk deze mensch.*

Het zijn eenvoudige, onkundige dienaren, die dit getuigenis omtrent Jezus afleggen. Heeft daarom dit getuigenis geringere waarde? Neen, zekerlijk niet. Wie zulk een indruk maken kan op stompzinnige gemoederen, niet door hunne hartstochten op te wekken of hunne lusten te vleien, maar integendeel door hen onder den indruk te brengen eener hoogere, geestelijke wereld, — die vermag, wat boven bloot menschelijk vermogen ligt.

En dat getuigenis wordt beaamd door menschen van allerlei ontwikkeling, door volken van allerlei stam. Nooit heeft een mensch gesproken als deze mensch, want Deze heeft door Zijn woord de wereld uit hare voegen gelicht. Deze heeft leven aangebracht, waar de dood heerschte. Deze heeft den mensch aan zichzelf ontdekt, en heeft hem God geopenbaard. Deze heeft de blijde boodschap van verzoening en vrede aangebracht, en over het aardsch bestaan een lichtglans doen opgaan, door dat aardsche bestaan te maken tot eene voorbereiding voor het leven des hemels. Deze troost en sterkt met Zijn woord de kinderen der menschen, nu eens tot het martelaarschap, dan tot het stille, jarenlange lijden, altijd tot den arbeid der voortgaande heiligmaking. Ons licht en onze kracht, onze vreugde en onzen moed, — wij danken het eeniglijk aan Hem!

Hoe zou Zijn woord die werking kunnen hebben, indien Hij een Adamskind ware? De dienaren spreken van Hem als van „dezen mensch”, — en inderdaad, als mensch heeft Hij op aarde omgewandeld. Maar mensch

te zijn is niet het diepst van Zijn wezen; het mensch-zijn heeft Hij aangenomen, toen Hij Zijne heerlijkheid aflegde. Mensch is Hij geworden, maar in Zijn innerlijk wezen is Hij het eeuwige Woord, het afschijnsel van 's Vaders heerlijkheid. Omdat Hij is, die Hij is, daarom kan Hij spreken als niemand anders. De werking, die van Hem uitgaat, wordt verklaard door Zijn wezen, en zij bevestigt wat het geloof belijdt, als het in Hem den Christus Gods begroet.

Welk een licht hier schijn',
 Wat wij heilrijks wenschen,
 Alles, wat wij zijn,
 Zijn wij U verplicht,
 U alleen verplicht,
 Redder van de menschen!

17 October.

Te lezen: Psalm LXXIII.

Psalm LXXIII : 2, 3. *Mij aangaande, mijne voeten waren bijna uitgeweken; mijne treden waren bijkans uitgeschoten. Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddeloozen vrede.*

Waar eigen leed en nood voor den geloovige tot verzoeking wordt om Gods liefde te verdenken, daar wordt die verzoeking versterkt door het aanschouwen van den voorspoed van hen, die God niet vreezen. Wat aan die verzoeking den scherpsten prikkel geeft, is dit, dat toch immers godsvrucht en zegen, goddeloosheid en ellende bij elkander behooren. Wordt dus het tegendeel daarvan gezien, dan wordt de werkelijkheid van de wereld der eeuwige dingen zoo licht in twijfel getrokken; dan gaat zoo licht het hart zeggen: godsvrucht en god-

deloosheid *maken* geen verschil, en dus *is* er tusschen beide ook geen verschil; eene inbeelding is het, aan een rechtvaardig God, aan eene rechtmatige vergelding te gelooven.

Asaf is uit deze twijfelmoedige zielsstemming verlost, door op het einde van de wegen des Heeren te letten. Eenerlei wedervaart wel rechtvaardigen en goddeloozen, ja! vaak schijnt het wel alsof de goddeloozen een beter lot hadden, maar het einde toont toch: daar is een God, die leeft, en in den hemel vonnis geeft. Maar ook *dit* is meer nog eene uitspraak des geloofs dan der ervaring. Ganschelijk weggenomen wordt deze oorzaak van twijfelmoedigheid niet door wat het zinnelijke oog aanschouwt. En daarom, aan het slot van den Psalm verheft zich de dichter tot iets anders en hoogers: „Wien heb ik nevens U?” Laat die lotsbedeeling zoo blijven, hij zou toch met die goddeloozen niet willen ruilen, al hebben zij nog zooveel voorspoed. Aan de gemeenschap met zijn God heeft hij meer, dan al, wat de aarde zou kunnen opleveren.

Als wij maar voelen, dat het een uitglijden onzer voeten van den levensweg zijn zou, aan Gods wijsheid en goedheid te twijfelen, dan blijven wij wel op den rechten weg. Tegenover wat de zinnen prediken, staat wat Gods openbaring predikt, staat de onuitsprekelijke gave ons in Christus geschonken, die Zijne liefde boven allen twijfel stelt. Dit nu is de taak des geloofs, aan dit geestelijke en eeuwige vast te houden, zonder ons door het tijdelijke te laten afleiden. Vragen wij onzen God daartoe dagelijks kracht!

O zalig, wie de nooden van dit leven,
Der Toekomst zorg en des Verledens smart,
Niet eenzaam torscht, maar 't al mag overgeven,
En balsem kent voor elke wond van 't hart.

Ja, zalig hij, die Jezus heeft gevonden!

Wie troost en steunt en zaligt zooals Hij?

Zijn kracht versterkt in duizend bange stonden,

En, kwelt de zorg, Hij spreekt: Vertrouw op Mij!

18 October.

Te lezen: 1 Cor. X : 23—33.

1 Cor. X : 31. *Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dan dat gij drinkt, hetzij gij iets anders doet, doet het alles ter eere Gods.*

Daar bestond voor de Christenen van den eersten tijd eene moeielijkheid, waar zij te midden eener heidensche omgeving leefden, die wij ons zoo recht niet meer voorstellen kunnen. Dat zij aan geen afgodenoffers meer konden deelnemen, dat sprak vanzelf. Aan te zitten aan de tafel des Heeren, en aan te zitten aan de offermaaltijden in de heidensche tempels, dat kon niet samengaan. Doch er was iets anders. Indien aan de afgoden een dier werd toegewijd, dan werd slechts een deel daarvan werkelijk geofferd, het overige teruggenomen, en in het vleeschhuis verkocht. Wie daar dus kwam koopen, had geene zekerheid, dat niet misschien hem vleesch verkocht werd, dat deel van een afgodenoffer had uitgemaakt. Hieromtrent nu geeft Paulus besturing. Laat u door die mogelijkheid niet terughouden, indien gij den oorsprong van het vleesch, dat gij koopt, niet kent. Maar zegt iemand u: dat is afgodenoffer! zoodat gij in zijne schatting deel aan de afgoderij zoudt nemen door er van te eten, onthoudt er u dan van, om niet den indruk te geven alsof gij het licht naamt met de afgoderij. Want in alles, zelfs in eten en drinken, moet de eere Gods uw doel zijn.

Dat is voor alle tijden blijvende regel. Eten en drinken is wel het geringst van wat de mensch kan doen; 't is een werk, dat hij met de dieren gemeen heeft. Maar zelfs *dat* moet door den Christen zóó gedaan worden, dat zijn hemelsche Vader er door geëerd wordt.

Een aardsche vader of moeder ontvangt er eere van, indien zoon of dochter zich wèl gedraagt. Alzoo wordt ook de hemelsche Vader geëerd door het goed gedrag van hen, die Zijne kinderen heeten. Welk een aandrang dan om onzen handel en wandel, ook in de kleinigheden des levens, alzoo in te richten, dat wij onzen God tot eere zijn! Juist op de kleinigheden komt het aan. Groote daden zijn er in het leven maar weinige te doen, maar stipte plichtsvervulling, blijmoedige zelfverlooching, liefdebetoon in kleine dienstvaardigheden, dàt komt telkens te pas, — en dáárnaar wordt de waarheid, de kracht van het Christendom afgemeten. Vragen wij dan toch gedurig onzen God om waakzaamheid en kracht, opdat wij eene eere van Hem, een leesbare brief van Christus mogen wezen.

Dit is mijn dank, dit Zijn behagen,
Ik moet volkomen zijn als Hij;
Mag ik mij naar dit doel gedragen,
Dan prijkt Zijn heerlijk beeld in mij:
Leeft Zijne liefd' in mijne ziele.
Zij leert mij doen, wat Hij gebiedt,
En schoon ik vaak uit zwakheid viele,
Toch heerscht in mij de zonde niet.

19 October.

Te lezen: Matth. XXVIII : 16—21.

Matth. XXVIII : 19^a. *Gaat dan heen, onderwijst
alle volken.*

Het bevel, door den van de aarde scheidenden Heiland

aan Zijne discipelen achtergelaten, mag voor iederen Christen wel een stof van opzettelijke overdenking zijn. Zeker, wij allen kunnen niet uitgaan als zendelingen, maar toch is de zendingszaak de zaak en de taak van allen, die zich discipelen des Heeren noemen. Wat is het dan, wat in dit gebod ons bevolen wordt?

„Onderwijst alle volken.” Eigenlijk staat er: „Maakt tot Mijne leerlingen alle volken.” Brengt tot alle volken de kennis van Mijn persoon, van Mijn woord en Mijn werk. Op dubbele wijze heeft de Gemeente die taak te vervullen; zij moet, door den Doop, de volken opnemen in het genadeverbond Gods, en ze moet die volken leeren onderhouden, wat Jezus Zijnen discipelen geboden heeft.

Jezus beveelt niet, zielen te bekeeren: dat zou een eischen van het onmogelijke zijn. Hij beveelt, dat de getuigenis omtrent Hem gedragen worde tot aan de einden der aarde, opdat leven en dood voor oogen gesteld worde, en elke ziel geroepen worde tot de keuze, die voor de eeuwigheid beslist.

Gode zij dank, daar is, in gehoorzaamheid aan dit woord des Heeren, reeds veel geschied. Daar is in de laatste eeuw meer zendingsarbeid geweest, dan in alle eeuwen na den Apostolischen tijd; maar toch, hoeveel *blijft* nog te doen!

Beseffen wij waarlijk, dat dit werk *ons* opgelegd is, en dat dus de zendelingen onze plaatsvervangers, onze gevolmachtigden zijn? Indien wij dat beseffen, met hoe groote belangstelling slaan wij dan hun werk gade! Hoe deelen we dan in hunne vreugde, waar God zegen geeft; hoe deelen wij dan in hunne geloofsbeproeving, als zij op rotsen ploegen moeten! Hoe vanzelf sprekend is het dan, dat wij hen dagelijks gedenken voor den troon der genade, als zulken, die in bijzondere mate de

hitte des daags te dragen hebben! Hoe wordt het ons dan eene vreugde, niet maar voor de zending eene aalmoes te schenken, doch voor de heilige Rijkszaak onzes Heeren offers te brengen, die ons iets kosten! Make ons de Heer ook in dezen getrouw en gehoorzaam!

Ziet, Hij komt, om alle volken
Mild te zeg'nen, als hun God;
Met Hem dalen uit de wolken
Stroomen neêr van heilgenot:
Zelfs in 't land van slavernij
Maakt de Zoon in waarheid vrij.

20 October.

Te lezen: Hebr. XII : 1—6.

Hebr. XII : 1^a. *Daarom dan ook, alzoó wij zoo groot eene volk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last.*

Niet bij de vermaning tot het loopen in de Christelijke loopbaan staan wij ditmaal opzettelijk stil, maar bij de herinnering, waarmede die wordt aangedrongen, de herinnering aan de wolke der getuigen. Die getuigen van des Christens loopen in de loopbaan zijn zij, die vóór hem denzelfden weg betreden hebben, en nu als overwinnaars zijn gekroond. Aan de groote geloofshelden der Oude Bedeeling heeft de gewijde schrijver herinnerd, maar nevens dezen ook aan zoovelen, wier naam niet in de geschiedboeken bewaard is, en die toch door datzelfde geloof geleefd en gestreden en overwonnen hebben.

Zulke voorgangers op den levensweg, wier voorgang bezielend werkt op wie daar volgen, — hebben ook wij die niet op onzen levensweg gehad, ouders of nabestaanden

of vrienden, die eene gezegende herinnering nalieten? Zijn ook ons geene vrome, vroeg gestorven vrienden voorgegaan, die ons wenken tot volgen; vrienden, die met stille trouw den Heer hebben gediend in zelfverloochening, in liefdebetoon, in zegenspreiding, in geduld, in onderwerping onder het lijden, in geloovig vertrouwen? En was niet bij die allen *dit* de bron van alle kracht, dat zij leefden in de dingen der onzichtbare wereld? Waren er niet onder die nu ontslapenen, begaafd met groote gaven, maar roemende in niets dan in het kruis van Christus? Waren er niet onder hen, eenvoudigen naar de wereld, maar geadeld door een zielegrootheid, waarvoor de glans der wereld verbleekt?

Ziet, die allen roepen ons toe: Volhardt in het aanhangen van den Heer! Wat *wij* verkregen, hebben wij alleen aan Hem te danken; en Hij is de rijke Heer, ook voor u. Ons heeft de keuze niet berouwd van het smalle pad, en ook u zal het niet teleurstellen, Jezus te volgen. Legt af, wat u belemmert; houdt trouwe aan Hem, die de Getrouwe is.

Zeker, de drang der Goddelijke liefde is de sterkste drijfveer. Maar als hulpmiddel voor onze zwakheid dient ook dat gedenken aan hen, die vóór ons den goeden strijd hebben gestreden, en nu de krone dragen na het eind van den strijd.

U looft d' Apostelschaar in heerlijkheid, o Heer!

Profeten, Martelaars vermelden daar Uw eer.

Door heel Uw Kerk wordt steeds, daarboven, hierbeneden,

In strijd en zegepraal, Uw groote naam beleden;

Zij looft, o Vader! U, oneindig in vermogen, .

Onpeilbaar in verstand, onmeetbaar in meêdoogen.

21 October.

Te lezen : Hebr. II : 1—9.

Hebr. II : 3^a. *Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht nemen?*

Hoe zullen wij ontvlieden, dat is: hoe zullen wij het heilig en rechtvaardig oordeel Gods ontgaan, indien wij op zoo groote zaligheid, dat is: op zulk een groot heil als onder ons bereik gesteld is, geen acht nemen? Daar is hier geen sprake van opzettelijken en moedwilligen opstand; daar is ook geen sprake van een welbewust kiezen der wereld boven God; daar wordt alleen gesproken van een: „geen acht nemen.” Geen acht nemen, dat is: er niet op letten; er geene aandacht aan wijden; leven in de dingen der aarde, alsof de dingen van Gods Koninkrijk niet bestonden, of althans geene beteekenis voor ons hadden. Ach, hoevelen zijn er, wier bestaan door dat woord met treffende juistheid geteekend wordt! Men loochent, men bestrijdt het Evangelie niet; men gaat alleen met doodelijke onverschilligheid daaraan voorbij.

Hoe zou dit ongestraft kunnen blijven? God buigt in wonderbare ontferming Zich tot den zondaar neder; God schenkt Zijnen eeniggeborenen Zoon tot een Heiland, die ten prijze van het zwaarste offer verlossing aanbrengt; God werkt door Zijnen Heiligen Geest aan het hart, opdat dit hart de blijde boodschap zou aannemen, — en nu wordt dat alles voorbijgegaan, over 't hoofd gezien, geene aandacht waardig gekeurd! Indien reeds het versmaden Gods onder de Oude Bedeeling door ontzettende straf werd gevolgd, hoe zullen dan ontvlieden, wie Zijne hoogste gave minachten?

Dat dan een iegelijk onzer toezie, eer het te laat

is! Bedenke ons hart, hoe ijdel en nietig die dingen zijn, waaraan wij toelaten ons hart alzóó in te nemen, dat wij geen oog meer hebben voor wat God ons aanbiedt. Vragen wij toch den Heer om die genade, dat Hij ons leere, wat het zwaarste is ook het zwaarste te doen wegen, en niet te rusten tot wij mogen zeggen: ik heb het ééne noodige verkregen!

Welzalig zij, die, naar Zijn reine leer,
In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen;
Die Zions Vorst erkennen voor hunn' Heer!
Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen!

22 October.

Te lezen: Ex. XX : 1—17.

Exodus XX : 2. *Ik ben de Heere, uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.*

In groote majesteit, onder ontzaglijke teekenen geeft de Heer de wet aan Zijn volk, opdat zij met diepen eerbied voor den Wetgever zouden vervuld zijn, en schromen zouden Zijn gebod te overtreden. Toch is het woord, waarmede de wet wordt ingeleid, geene bedreiging. Integendeel, 't is een woord, waarmede God de nauwe betrekking aanduidt, die tusschen Hem en Zijn volk bestaat: „Ik ben de Heer, uw God.” Gelijk gij Mijn eigendom zijt, zoo ben Ik het deel uwer erve; gij moogt *Mij uw God* noemen, want daar is een band der gemeenschap door Mijne genade gelegd. En hoe de Heer getoond heeft, dat Zijn volk Hem aan het hart gaat, dat spreekt Hij uit, als Hij herinnert: „die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.”

Zoo wordt de wet dan ingeleid door de herinnering aan genoten zegen. Niet de vrees voor straf, maar dank-

bare liefde moet de drijfveer zijn, die tot onderhouding van Gods geboden dringt. In vrees voor straf ligt altijd nog zelfzucht; dankbare liefde is edeler en reiner. Vrees voor straf doet enkel vragen: wat durf ik niet nalaten; dankbare liefde doet vragen: wat mag ik doen, om mijne erkentelijkheid te toonen?

De Heer begeert een gewillig volk. Hij begint met geven; eerst daarna komen Zijne eischen. Hoeveel sterker is die drang tot wetsvervulling nog voor *ons*, die in de volheid des tijds mogen leven! Niet maar uit het diensthuis der uitwendige verdrukking, — uit de slavernij onder den overste dezer wereld heeft God door den Heiland de gemeente verlost. Nu geldt met dubbelen nadruk: Ik ben de Heer, *uw* God. Welk eene roeping dan voor wie alzoo gezegend zijn, om nu uit dankbaarheid te gehoorzamen! De zegen behoeft niet meer te komen als loon na de wetsbetrachting; de zegen is als vrije genadegave vooraf geschonken. Eerst verwijdt de Heer het hart; Hij verruimt het, door te ontslaan van den vloek, die om der zonde wil daarop rustte: dáárdoor geeft Hij kracht om het pad Zijner geboden te loopen. Dat maar de barmhartigheid, die ons is geschied, gestadig voor ons zielsoog sta: dàt alleen sterkt om den Heer blijmoedig te dienen.

Al ben ik niet als Abrams zonen
 't Egyptisch diensthuis uitgeleid,
 God wil mij grooter gunst betoonen,
 Voor vloek schenkt Hij mij zaligheid;
 Hij wil mij al mijn schuld vergeven,
 Opdat ik tot Zijn eer zou leven;
 Dan, dan ben ik in waarheid vrij:
 Geef mij, mijn God! dat ik Uw wetten
 Ten regel van mijn doen moog zetten,
 Uit dankbaarheid gehoorzaam zij.

23 October.

Te lezen: Hand. XI : 20—30.

Hand. XI : 26. *En het is geschied, dat de discipelen eerst te Antiochië Christenen genaamd werden.*

Die naam, door de wereld als een scheldnaam aan de discipelen van Jezus gegeven, — is hij niet de hoogste eernaam, de aanduiding van het zaligste voorrecht? De naam „discipel” spreekt alleen nog van eene verhouding als van leerlingen tot den Meester; die naam zou de gemeente slechts aanduiden als de school eens leeraars. Maar de naam „Christen” wil zeggen: wie van Christus is, wie Christus toebehoort. Daar ligt in dien naam, wat zoo schoon wordt uitgedrukt in het welbekende woord: „Dit is mijn eenige troost, beide in leven en sterven, dat ik niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers eigendom ben.”

Welk eene bemoediging ligt dan in onzen Christennaam! Wij staan niet meer voor eigen rekening; wij behooren Hem toe, die Zich als de Christus Gods heeft geopenbaard; Hem, die onze Middelaar is, die den vloek voor ons gedragen en Zijn zegen ons aangebracht heeft. Wij dwalen niet meer als verloren schapen rond; wij worden geleid door den getrouwen Herder; wij worden beschermd door den Koning van het Godsrijk.

Maar nu ook: welke hoogheilige roeping wordt door dien naam ons aangewezen! Behooren wij den Christus toe, dan moet het ook aan ons te zien zijn, dat wij Zijne zalving deelachtig zijn geworden. Welke ook de kring zij, waarin God ons plaatste, en wat ook het werk zij, dat Hij in ons beroep ons aanwijst, we hebben daarin te wandelen als wie Jezus toebehooren, oog en hart ten hemel gericht, terwijl de voet op aarde wandelt en de

hand op aarde werkt. Wie met ons in aanraking komen, moeten de ervaring opdoen, dat een andere geest ons bezielt, dan die uit de aarde voortkomt: Christenen moeten het beeld van Christus dragen! O, dat wij daartoe ook op dezen dag genade van onzen God begeeren!

Och! dat wij nimmermeer vergeten,
 Als ons de zonde vleit,
 Hoe zij der rust van ons geweten
 Haar doodlijk striknet spreidt;
 Hoe diep wij van 't geluk vervielen,
 Hoe duur wij zijn verlost,
 En wat de redding onzer zielen
 Aan Jezus heeft gekost.

24 October.

Te lezen: Joh. III : 16—20.

Tit. II : 11. *De zaligmakende genade Gods is
 verschenen aan alle menschen.*

Dat is de eigenlijke inhoud der Godsopenbaring, dat er bij God genade is. Zijne macht en Zijne wijsheid worden betuigd door de natuur; Zijne heiligheid en rechtvaardigheid worden betuigd door het geweten. Maar dat God genadig is, dat zouden wij niet weten, zoo Hij niet Zelf het betuigde in de bijzondere openbaring, waarmede Hij, sedert den val, en met steeds toenemende duidelijkheid, Zichzelven heeft bekend gemaakt. En nu, nu de Christus op aarde is gekomen, nu wordt die genade niet maar enkel betuigd: nu is zij *verschenen*; nu is zij duidelijk aan het licht getreden, zoodat de mensch slechts de oogen heeft te openen om haar te zien. Zij is verschenen „aan alle menschen”; niet maar alleen aan dat Israël, dat de voorloopige bekendmaking dier genade

had ontvangen, maar aan alle menschen, aan alle volken, zoover de verkondiging van het Evangelie doordringt.

In het volgende vers zal de Apostel uitspreken, waartoe die geopenbaarde genade dringen moet. Maar eerst spreekt hij hier uit, dat zij er *is*; dat zij, onafhankelijk van eenige daad der menschen, en alle die daden voorafgaande, bestaat. *Eerst* de gave Gods, *dan* de beantwoording door den mensch; dat is de heilsorde in den ganschen Bijbel. En wèl ons, dat het zoo is! Waar zou het met ons heen, indien de aanvang van onze zijde moest komen? Wie zichzelf leert kennen, vindt niets dan opstand en wereldliefde en zelfzucht, niets dan ellende van rondom. Maar *dit* is nu de blijde boodschap, die tot ellendige zondaren komt: de zaligmakende genade Gods is verschenen! Opent uwe oogen, en ziet de Zon der gerechtigheid hoog aan den hemel staan! Gods genade is er, — en zij is er ook voor u, om u te schenken, wat gij hebben moet; om u te maken, die gij zijn moet!

Och! dat aller menschen tongen,
 Aller Englen zang, o Heer!
 Samenstemden, samen zongen
 Eeuwig tot Uw' lof en eer!
 Zonder einde geeft Uw lof,
 Jezus! ons de rijkste stof:
 Trek tot U ons hart naar boven,
 Dat w' U eenwig lieven, loven.

25 October.

Te lezen : Titus II : 11—15.

Tit. II : 12. *En onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld.*

In het voorafgaande vers heeft de Apostel uitgesproken, dat de zaligmakende genade Gods verschenen is; thans gaat hij zeggen, wat zij uitwerkt. Opmerkelijk is het, dat hij die uitwerking uitdrukt door het woord: „zij onderwijst ons.” De invloed der goddelijke genade is zulk eene, dat daardoor de vrijheid des menschen niet opgeheven wordt. Deze genade dwingt niet, maar zij onderwijst; toch is deze onderwijzing zoo krachtig, dat het uitwerksel niet uitblijven kan.

Wat is het nu, dat zij onderwijst? Zij leert matig, en rechtvaardig en godzalig in deze wereld te leven. In die drie woorden is de gansche roeping des Christens, de geheele inhoud der plichtenleer begrepen.

Matig te zijn is de vervulling der plichten, die de Christen heeft jegens zichzelf. Het is, zich in toom, in bedwang te houden, zich niet over te geven aan den lust dezer wereld. Dat kan niet geschieden zonder de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden te verzaken; niet geschieden, zonder voor oogen te houden, dat wij ons rein te bewaren hebben, als behoorende niet aan onszelf, maar aan den Heer.

Rechtvaardig te zijn, — dat wijst op onze roeping jegens onze naasten. De liefde tot den naaste toch, elders geëischt, is niet anders dan de volmaakte openbaring van het rechtvaardig zijn, het geven aan den

naaste wat hem toekomt, in de verschillende verhoudingen, waarin God tot onze naasten ons plaatst.

Eindelijk: Godzalig te zijn, — dat is de beantwoording aan onze bestemming ten opzichte van God; dat is de kroon van datgene, waartoe wij op aarde geroepen zijn. —

Die matigheid, rechtvaardigheid en Godzaligheid zijn de vruchten van de genade Gods. Niemand is er, die uit zichzelf deze deugden voortbrengt: slechts waar de genade Gods erkend en ervaren is, worden zij voortgebracht. En, zoolang het aardse leven duurt, blijft de Goddelijke genade daarin onderwijzen. Stukwerk blijft heel het dienen Gods hierbeneden: wat ons rechtvaardigt kan alleen de volkomene gerechtigheid onzes Heilands zijn. Doch ons deelgenootschap aan die gerechtigheid blijkt slechts daaruit, dat wij ons *laten* onderwijzen tot al, wat aan onze roeping past.

O God! sta met Uw Geest ons bij.
Opdat dit alles in ons zij,
Steeds meerder in ons word' bevonden;
Dan zullen wij met waar gevoel
Het heilig, U betaamlijk doel
Van 't groot verlossingswerk doorgronden.
Och! dat ons zoo de jongste dag
Niet ledig, niet onvruchtbaar zag.

26 October.

Te lezen: 1 Joh. V : 1—6.

1 Joh. V : 1^a. *Een iegelijk, die gelooft, dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren.*

Grooter voorrecht, heerlijker eere naam is er niet, dan uit God geboren, een kind van God te wezen. Dit nu wordt uitgesproken van een iegelijk, die gelooft, dat

Jezus is de Christus; wat moet dus dit geloof eene groote zaak zijn!

Inderdaad, dit niet slechts met de lippen uit te spreken, maar met het hart te gelooven: Jezus is de Christus! — dat is niet mogelijk, zonder dat het oude zondige leven des menschen in den dood is gegaan. Voor den natuurlijken mensch is er aan dezen Jezus, zonder gedaante of heerlijkheid onder de menschen verkeerend, niets aantrekkelijks. Wat Hij eischt, strijdt tegen den aangeboren hoogmoed, tegen de aangeboren wereldliefde. En nu zal in Hem de Christus, de Koning van het Godsrijk, de groote gave Gods aan de menschen moeten gezien worden! Voorwaar, niemand komt daartoe, dan die zich als een schuldig zondaar leerde kennen, en in dezen lijdenden Heiland den Borg en Middelaar voor zijne ziel leerde zien. Goddelijk licht en Goddelijke bearbeiding is er noodig om de heerlijkheid van dezen Jezus te erkennen, en aan Hem zich over te geven.

Maar zoo moogt gij dan ook, mijn Broeder of Zuster, die in dezen Jezus waarlijk den Christus hebt leeren beschouwen, daarin de verzekering hebben, dat gij uit God geboren zijt. Wilt gij u vergewissen, of uw staat wel recht is voor God, onderzoek dan niet uwe wisselende gevoelsbewegingen: deze zullen u heden dit, en morgen iets anders verkondigen. Uwe zekerheid ligt hierin, dat gij er toe gebracht zijt in Jezus te gelooven, dat is: Zijne heerlijkheid te zien en u aan Hem toe te vertrouwen. Dat kan geen vrucht van eigen akker zijn; dat zou in u niet bestaan, zoo God het niet in u gewerkt had, dat is: zoo gij niet uit God geboren waart. Twijfel dan niet aan uwe roeping en verkiezing, maar alleen beijver u om die vast te maken in de mogend-

heid Gods, rekenend op de trouw en de liefde des Heeren.

Halleluja! lof zij den Zoon,
Gedaald van 's hemels hoogen troon,
Tot heil van stervelingen:
Hem, die voor onze zonden stierf,
En 't leven door Zijn dood verwierf,
Moet al het schepsel zingen.

27 October.

Te lezen: Psalm LXVI.

Psalm LXVI : 16, 17. *Komt, hoort toe, o gij allen, die God vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan mijne ziel gedaan heeft. Ik riep tot Hem met mijnen mond, en Hij werd verhoogd onder mijne tong.*

Zou niet deze aanhef doen verwachten, dat de Psalm-dichter een uitvoerig verhaal van Gods leidingen en van zijne doorgemaakte zielservaringen zou geven, eene geschiedenis van bevindingen in den besten zin van het woord? En zie, daar volgt niet anders dan: Ik riep den Heer aan, — en ik loofde Hem. De geschonkene verlossing wordt dus zelfs niet vermeld, maar kan alleen opgemaakt worden uit de achternávolgende dankzegging.

Zeker leert ons dat in de eerste plaats, hoe de ziel met heilige teederheid en soberheid heeft om te gaan met wat God haar te doorleven geeft. Het heilgeheim des Heeren is niet voor openbaarmaking bestemd. Dat zou zoo licht tot zelfverheffing leiden; dat zou daarbij ook door anderen worden misverstaan.

Maar daarenboven, *wat* eigenlijk door den Heer aan de ziel gedaan wordt, kan niet in zijn diepste wezen beschreven worden. Omstandigheden en aanleidingen en

hulpmiddelen kunnen vermeld worden, — doch de eigenlijke genadearbeid Gods, datgene, wat uit het kind van Adam een kind Gods maakt, de overtuiging van zonde, de overbuiging van den wil, de mededeeling des nieuwen levens, — dat alles laat zich niet beschrijven. De ervaring van ieder kind Gods is: één ding weet ik, dat ik blind was en nu zie; maar hoe Hij mijne oogen geopend heeft, weet ik niet.

Wat zou het ook baten, deze dingen met klaarheid te kunnen beschrijven? Die beschrijving zou toch niet in staat zijn, anderen dezelfde ervaring deelachtig te maken. God houdt met verschillende menschen verschillende wegen. Hierin alleen komt Zijne leiding bij allen overeen: Wie uit de diepte des harten Hem aanroept, die vindt achterna aanleiding om te betuigen, dat hij God loven mocht voor ondervondene uitredding. Dàt is de getuigenis, die 's Heeren verlost en blijmoedig te brengen hebben aan hunne omgeving, om ook anderen begeerig te maken naar wat de Heer te geven heeft. Dat trekt zielen aan, die tevergeefs aan allerlei deuren hebben aangeklopt, op allerlei wegen heil gezocht hebben. En ook zij gaan dan op hunne beurt genade ontvangen, en ontvangene genade lovend en dankend vermelden, Gode tot eer en zielen tot zaligheid.

Komt, luistert toe, gij Godgezinden!

Gij, die den Heer van harte vreest!

Hoort, wat mij God deed ondervinden;

Wat Hij gedaan heeft aan mijn' geest.

'k Sloeg, heilbegeerig, 't oog naar boven;

Ik riep den Heer ootmoedig aan;

Ik mocht met mond en hart Hem loven,

Hem, die alléén mij bij kon staan.

B. 16:8

28 October.

Te lezen: Marc. VII : 31—37.

Marc. VII : 37. *Hij maakt, dat de dooven hooren,
en de stommen spreken.*

„Hij ging het land door, goeddoende.” Met dat enkele woord kan geheel het aardsche leven onzes Heeren worden gekenschetst. Maar die weldaden hadden niet enkel beteekenis voor de ongelukkigen, die door Zijne wondermacht genezen werden; ze zijn tegelijk voor alle eeuwen de zinnebeelden van de werking, die van onzen Heiland uitgaat op geestelijk gebied.

„Hij maakt, dat de dooven hooren en de stommen spreken.” Gelijk Hij de geestelijk dooden wakker roept tot het leven der kinderen Gods; gelijk Hij de geestelijk blinden Gods Koninkrijk en Zijn heilgoed doet aanschouwen, zóó maakt Hij het oor der dooven hoorend om de stem Gods te verstaan.

Stemmen Gods, — zij zijn er in de natuur, die van Zijne almacht, wijsheid en goedheid getuigt; zij zijn er in het geweten, dat Zijne heiligheid en rechtvaardigheid verkondigt; zij zijn er, in de bijzondere openbaring des Ouden Verbonds, die van Zijne heiligheid spreekt. Maar het is eerst de kracht, die van den Christus uitgaat, die deze stemmen recht doet verstaan. Het hart, door Hem aangeraakt, door Zijne liefde gewonnen, begint te hooren, begint te begrijpen, wat God heeft te zeggen; wat Hij zegt in de zending Zijns Zoons bovenal.

En kan het dan anders, of de hoorende begint ook te spreken, te spreken tot verheerlijking Gods, om Hem te danken voor Zijne wonderbare genade, en te spreken tot opwekking van andere ellendigen om redding te zoeken bij den éénigen Helper? Stamelend blijft dat

spreken, zoolang het aardsche leven duurt, maar 't is dan toch een spreken, waaruit God Zich lof bereidt; een aanvang van die lofzegging, die de eeuwigheid vervullen zal! Dat maar een iegelijk onzer zichzelven onderzoeken: bestaat ook bij mij reeds dat hooren en spreken?

Geloofd zij 's Vaders eenige Zoon!
 Hij bracht ons van Zijns Vaders troon
 De rijkste zegeningen:
 Hem, onzen Helper in den nood,
 Hem, onzen Redder van den dood,
 Moet al wat ademt zingen.

29 October.

Te lezen: Jesaja XL : 25—31.

Jes. XL : 29. *Hij geeft den moeden kracht, en vermenigvuldigt de sterkte dien, die geene kracht heeft.*

Wat is er veel, waardoor het kind des menschen in het algemeen, en het kind des Heeren in het bijzonder, moede worden kan! Moede, door de zorgen en bekommelingen dezer aarde; moede, door afmattenden arbeid; moede door lijden des lichaams en der ziele, — gewisselijk, dat wordt ieder Adamskind in den loop zijns levens. En voor het kind Gods komt nog daarbij de strijd tegen de zonde van binnen, die telkens het hoofd weder opsteekt, en de smartvolle aanraking met eene wereld, die in het booze ligt.

Het kan eenmaal niet anders op eene aarde, die den vloek der zonde draagt; het kan, vooral, niet anders voor wie achter Jezus het kruis hebben te dragen.

Maar zie, tot die vermoeiden en belasten, die tot het volk des Heeren behooren, komt nu de troostrijke

verzekering: God geeft den moeden kracht! Niet: Hij maakt hen sterk, zoodat zij geene vermoeidheid meer gevoelen. Dàt blijft bewaard voor de eeuwigheid, als zij in de rust des Heeren zullen ingegaan zijn. Voor de aarde is de belofte: Hij geeft den moeden kracht. Vermoeid zijn en blijven zij, maar ondertusschen werkt Gods kracht in hen, zoodat zij niet bezwijken, en in staat zijn tot het werk, waartoe Hij roept.

Welk eene belofte! En ondervinden wij niet dagelijks de waarheid daarvan? Hoe vaak is het ons, alsof wij zouden bezwijken, — en zie, wij komen er toch; wij worden wonderbaar doorgeholpen, en achterna zien wij, dat wij toch hebben mogen verrichten, wat wij onmogelijk hadden gerekend. Dat is het gevolg van dat verborgen leven, dat de Heer in het hart Zijner kinderen onderhoudt; dat is de uitwerking van die toevloeiingen des Heiligen Geestes, waarmede Hij begenadigt. Dat onze ziel dan niet versage bij het gevoel harer blijvende zwakheid! Bezwijken zal geen enkel pelgrim op den weg naar het hemelsche Sion: dat waarborgt de trouw van den God des Verbonds.

Komt, heffen wij tot God omhoog
 Het zuchtend hart, het biddend oog;
 Zijn almacht zal ons schragen,
 Wat nooden ons belagen.
 De moed kan jeugdigen ontgaan,
 De jong'ling struik'len op zijn baan;
 Maar die den Heer verwachten,
 Verheffen zich, met aadlaars vlucht,
 Al hooger op naar reiner lucht,
 Met steeds verjongde krachten!

30 October.

Te lezen: Johannes XI : 20 - 29.*Joh. XI : 28. De Meester is daar, en Hij roept u!*

Met dit woord noodigt Martha hare zuster, die nog van Jezus' komst te Bethanië onkundig was, om tot den Heer te komen. Hoe haastig zal deze aan die noodiging gevolg hebben gegeven! In al die dagen, eerst van angst, daarna van rouwe, had Maria naar Jezus verlangd: thans is Hij gekomen; thans ijlt zij naar Hem heen!

Is er ook bij ons zulk een ijver, als de-noodiging weerklinkt: „de Meester is daar, en Hij roept u”? Die roepstem komt, zoo menigmaal zich de deur van het Godshuis ontsluit, waar de Heer wonen wil in het midden Zijner gemeente, — maar ach! hoevelen hebben allerlei ijdele verontschuldigen! Die roepstem komt, zoo menigmaal de Avondmaalsdich wordt aangericht, waar zij, die den Heer willen toebehooren, Zijnen dood hebben te verkondigen totdat Hij komt. Maar ach, wat zijn er dan velen, die doen, alsof de Meester *niet* riep, alsof de noodiging hun niet aanging! O, indien het hart waarlijk Hem als den geliefden Meester erkende, wat zou er dan een ijver in plaats van die doodelijke onverschilligheid zijn!

Doch ook nog wel op andere wijzen komt die stem tot ons. De Meester roept u, o gij rouwdragende! opdat gij bij den Levensvorst balsem zoudt vragen voor de wonde, door den dood u geslagen. De Meester roept u, o gij gebogene onder het kruis, opdat gij van Hem kracht tot dragen zoudt ontvangen. De Meester roept u, die met Gods goedertierenheden gekroond wordt, opdat gij leeren zoudt uwe vreugde te heiligen, en er Gode eer voor te geven. De Meester roept u, die daar trage-

lijk nederzit, alsof u niet een dierbre last was toevertrouwd, en gij geene taak hadt om daarin uwen Heiland te verheerlijken. Telkens en telkens roept Hij u tot Zich, opdat gij Zijne stem zoudt hooren, Zijne vertroosting ervaren, Zijne kracht ontvangen. Moge maar steeds het oor geopend, het hart gewillig zijn, om acht te geven op Zijne stem!

Behoud ons, Heer der legermachten!
 Zoo zullen w' ons voor afval wachten;
 Zoo knielen we altoos voor U neêr.
 Getrouwe Herder! breng ons weer;
 Verlos ons; toon ons 't lieflijk licht
 Van Uw vertroostend aangezicht!

31 October.

Te lezen: Romeinen III : 23—31.

1 Tim. II : 5. *Er is één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Christus Jezus.*

Met dank aan God viert op dezen dag de Protestantsche Christenheid het ontstaan der Kerkhervorming. Maar overbodig is het niet, onszelf rekenschap te geven, waarom eigenlijk die Hervorming dankstof is. Zouden we alleen juichen, omdat de banden des gezags verbroken zijn, dan zou gevraagd moeten worden, of bandeloosheid dan heil brengt. Zouden we alleen juichen, omdat het bijgeloof voor een goed deel is verwonnen, dan mocht gevraagd worden, vooreerst: of ongeloof boven bijgeloof is te verkiezen, en ten andere: of eene verlichting, die op geestenbezwering uitloopt, boven het Roomsche bijgeloof verheven is.

Zullen wij waarlijk God danken voor de Kerkhervorming, dan moet zij ons wezen, wat zij voor de Hervormers was: een terugkeer tot God en Zijn Woord, een

vinden van het antwoord op de vraag eener ontruste consciëntie. Het wezen der Kerkhervorming ligt *hierin*, dat opnieuw de waarheid ontdekt is, die in het woord van onzen dagtekst is uitgesproken. Alle dwalingen der Roomsche Kerk zijn uitvloeisels van de miskennis dezer waarheid. De Zoon van God wordt door haar niet als werkelijke Middelaar, evenzeer waarachtig mensch als waarachtig God, erkend. Vandaar, dat zich de kerk met hare instellingen inschuift tusschen God en den mensch. Vandaar het aanroepen van Maria en de heiligen als tusschenpersonen; vandaar de leer van boetedoeningen en uiterlijke godsdienstplichten, van verdienstelijke werken, die de kloof tusschen God en den mensch moeten overbruggen; vandaar de macht tot zondevergeving, aan de dienaren der kerk toegekend; vandaar al dat uitwendig vertoon, dat in de plaats treden moet voor de innerlijke gemeenschap met God.

Zullen wij waarlijk kinderen der Hervorming zijn, dan hebben we allereerst te erkennen: wij hebben een Middelaar *noodig*; wij, zondaren, komen niet zonder Middelaar tot God. Maar dan verder: Gode zij dank, daar *is* een Middelaar, die het volkomene werk volbracht heeft! En al, wat wij nu verder behoeven is, dat deze volkomene Middelaar door ons worde aangenomen door het levend geloof, zoodat Zijne gerechtigheid onze schuld bedekt, en Zijn leven in ons overvloeit om ons te vernieuwen en te heiligen. Dan zullen wij waarlijk zonen en dochteren der Hervorming zijn, hervormd in den geest onzes gemoeds, den Vader en den Heiland tot eer.

Geen aardsche macht begeeren wij;

Die gaat alras verloren!

Ons staat de sterke Held ter zij',

Dien God ons heeft verkoren.

Vraagt gij Zijn naam? zoo weet,
 Dat Hij de Christus heet,
 Gods Eengeboren Zoon,
 Verwinnaar op den troon!
 De zeeg' is ons beschoren!

1 November.

Te lezen: Luc. XXI : 29—38.

Luc. XXI : 33. *De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.*

Wie moet Hij zijn, die alzóó kan spreken! Wat is er vluchtiger dan woorden? En *Zijne* woorden blijven, waar hemel en aarde, het onwankelbaarste, wat de mensch zich denken kan, zullen voorbijgaan!

Die woorden blijven, omdat het de woorden zijn van den Godmensch. Hij legt Zijn eigen leven in Zijne woorden; Hijzelf is de waarborg voor Zijne woorden. Dat heeft nu reeds eene geschiedenis van negentien eeuwen bewezen. Allerlei, wat door menschen gemaakt is, stortte in puin; allerlei stelsels ontstonden en vergingen, — maar nog altijd toont het Evangelie van den Christus zijne levenskracht, leven wekkend uit de dooden, en leven onderhoudend door wondere werking.

In deze wereld vol afwisseling en vergankelijkheid zijn de woorden van den Christus het vaste fundament, waarop gebouwd kan worden. O gij, die deze woorden als levenswoorden hebt leeren kennen, omdat zij aan uwe ziel het leven hebben gegeven, houd aan deze woorden u vast, die u God als Vader openbaren! Onder alle raadselen en bezwaren des levens, in alle zorgen en nooden, — steun er op, dat de 'Bestuurder van uw lot uw Vader is, want — Christus heeft het gezegd!

Te midden van alle bestrijding, waaraan gij de Godsgemeente blootgesteld ziet, — steun er op, dat de poorten der hel haar niet zullen overweldigen, want — Christus heeft het gezegd!

Indien wij in het dagelijksch leven telkens en telkens weer *menschen* vertrouwen, zullen wij dan niet veel meer den *Godmensch* vertrouwen? „Hij heeft het gezegd!” — dat blijve voor ons het eind van alle tegenspreking. Zijne woorden hebben macht, ons te schragen op den weg door dit leven, ons te dragen door de doods-rivier heen, — en als hemel en aarde zullen zijn voorbijgegaan, dan zal in 't Vaderhuis het Hallelujah der verlostten het Amen op de woorden van den Christus zijn!

Trotsche bergen zullen wijken,
 Vaste rotsen eens vergaan;
 Zijne trouw zal nooit bezwijken,
 Zijn verbond blijft eenwig staan;
 Laat de wereld zelfs vergaan,
 Zijne trouw blijft eenwig staan;
 Wat ooit wank'len moog of wijken,
 Zijn verbond zal nooit bezwijken.

2 November.

Te lezen: Psalm XXIII.

Psalm XXIII : 1. *De Heer is mijn Herder ; mij
 zal niets ontbreken.*

Onder de liefelijke namen, in de Schrift aan onzen God gegeven, is zeker deze een van de liefelijkste: de Heer is mijn Herder. De teedere zorg, die de herder draagt voor de schapen, beeldt de zorg af, waarmede de Heer zorgt voor wie Hij bracht tot Zijne kudde.

Dat er eene kudde is, het is, omdat deze Herder de schapen, één voor één, opgezocht heeft uit de woestijn dezer wereld, en ze onder Zijn herderstaf heeft vereenigd.

Wat zou ons kunnen ontbreken, zoo wij tot die kudde behooren? Geen gevaar is zoo dreigend, of deze Herder is machtig om te beschermen. Geene behoefte is er, of deze Herder kan en wil er in voorzien. Geen neiging tot afdwalen zelfs behoeft ons meer te beangstigen, want deze Herder waakt en zorgt er voor, dat Zijne schapen niet verloren gaan. Geen gevoel van zwakheid heeft ons te deren; Hij wijst de wegen, waarin wij hebben te gaan, en, als wij dreigen te bezwijken, dan draagt Hij ons. Vertrouwend mogen wij zeggen: Mij zal niets ontbreken!

Het komt nu slechts hier op aan, of wij *in waarheid* kunnen betuigen: de Heer is mijn Herder. Want niet vanzelf, niet van nature bezitten wij dien zegen. Van nature gaan wij eigenwillig op eigene wegen, waarop wij eenmaal jammerlijk moeten omkomen.

Waaraan kunnen wij dan onbedriegelijk weten, dat Hij onze Herder is? Hieraan, dat wij ons geleid weten door Zijn woord en Zijn Geest, zoodat het eigen willen en kiezen opgeofferd wordt voor Zijne wenken. Eerst als ons hart voor Christus is gewonnen, zijn wij veilig. Dan is verder niets ons noodig, dan het oog op Hem gericht te houden, en op Zijne wenken te letten. Alles, alles mogen wij dan Hem in handen geven. De grazige weiden zullen ons dan niet tot verzoeking worden; de woestijnen zullen niet zonder waterbeken zijn; de donkere doodsvallei mist hare verschrikking. Alles, alles wordt wèlgemaakt door de trouw van den Herder. Zalig, ja zalig wie Hem toebehooren! Hierbeneden voert Hij hen

op Zijne wegen; daarboven verkwikt Hij hen met verzadiging der vreugde.

Wees, goede Herder! wees geloofd!
 Uw hand is nimmer moê des gevens;
 Gij voedt mij met het brood des levens
 En kroont en zegent mij het hoofd.
 Gij doet mijn hart Uw goedheid smaken
 In alle ding, dat mij ontmoet!
 Mij volgt, mij achterhaalt het goed:
 Gij weet mij, arme, rijk te maken;
 Uw liefde maakt het bittre zoet.

3 November.

Te lezen: Jesaja XL : 25—31.

Hand. XIII : 36^a. *Want David, als hij in zijnen tijd den raad Gods gediend had, is ontslapen.*

Daar ligt, in dit terloops gesproken woord, eene gansche levensbeschouwing. Het doel van het leven is: den raad Gods te dienen; dien wonderbaar heerlijken raad, die tegelijk Gods eer en het heil der schepselen bedoelt. In dien raad heeft ieder schepsel eene plaats, een aangewezen taak. Zelfs de boozen moeten, tegen hunnen wil, er aan dienstbaar zijn, omdat zij toch niet anders kunnen „doen, dan wat Gods hand en raad tevoren bepaald had dat geschieden zou.” Maar toch, het echte dienen, het dienen zooals het hier van David uitgesproken wordt, is het gewillig en gehoorzaam dienen, waarbij het hart niet anders begeert, dan wat Gode welbehagelijk is.

Welk eene hooge beteekenis geeft dat aan het menschenleven, zoo vluchtig en nietig in zichzelf, maar zoo beteekenisvol, wanneer daarin een deel gezien wordt

van dien arbeid der eeuwen, waardoor Gods raad volbracht moet worden. Wat doet het er toe, of aan zulk een menschenleven eene belangrijke of geringe plaats is aangewezen; of de oogen van duizenden het gadeslaan, of dat het slechts in beperkten kring zijn invloed uitoefenen kan? Wie den raad Gods dient, in het hem of haar toevertrouwde werk, die doet hetzelfde als wat de Engelen en Machten des hemels doen.

Tegelijk, welke kalmte en gerustheid geeft het, als men zijn leven mag beschouwen als een dienen van den raad Gods! Geen onheil kan deren, geen gevaar kan schaden, zoolang die raad nog niet uitgediend is. Zoolang de Heer voor Zijn dienstknecht, voor Zijne dienstmaagd, nog wat te verrichten heeft, zal Hij de krachten sterken, die tot dat dienen van Zijnen raad noodig zijn. En, voelen wij gedurig, dat al ons werk op aarde slechts stukwerk is; afgebrokene fragmenten, waaruit wij nooit een geheel kunnen vormen, — wat nood, indien onze God Zelf die stukken samenvoegt tot den opbouw van Zijn heerlijken tempel? Is eens Zijn raad voltooid, dan zal het blijken: niets kon gemist worden van hetgeen, waarmede op aarde die raad is gediend!

Een reiziger gaat weltevreeën
Naar huis, door ongelegenheên
Van zee of wind, of barre kusten.
'k Reis ook tevreeën naar 't Vaderland
Door golven, storm, en 'theete zand:
'k Zal thuis, bij mijnen Vader, rusten.

4 November.

Te lezen: Matth. XVIII : 23—35.

Matth. VI : 12. *En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.*

Even noodzakelijk, helaas! als het dagelijksch gebed

om het dagelijksch brood, is ons de dagelijksche bede om vergeving onzer schulden. Nooit komt er in het aardse bestaan des Christens een tijd, waarin hij verheven zou wezen boven de behoefte aan vergeving. Het zijn niet maar de zonden van het verledene, uit het droevig eertijds, waarin de ziel ver van God leefde, waarvoor vergiffenis noodig is: elken dag opnieuw bezoedelt de Christen zich wederom. Nu eens zijn het gedachten en strevingen, die ons bevleken; dan weer bittere of onware woorden, die ons doen schuldig staan; dan weder daden, die niet bestaan kunnen voor het gericht van den heiligen God. En als nu zelfs reeds ons geweten, dat toch maar zoo gebrekkig spreekt, ons zoo veel heeft te verwijten, dat wij beschaamd de oogen nederslaan, — wat moet dan niet het heilig oog van den Alwetende in ons hart en in ons leven zien!

Waar zou het met ons heen, indien God ons in het gericht bracht om wat wij deden en wat wij nalieten! Maar neen! de Zoon des Vaders leert ons bidden: Vader, vergeef! En als *Hij* ons dat gebed op de lippen legt, dan weten wij, dat het verhooring zal vinden, dat wij vergeving zullen ontvangen.

Vergeving, — dat is niet altijd kwijtschelding van de straf. Maar vergeving is iets beters dan dat. Vergeving is wederopneming in de gunst, in de gemeenschap Gods, wederherstelling van den band, die door het toegeven aan de zonde was verbroken. Ook waar de straf gedragen moet worden, mag, wie vergeving ontving, juichen in het diepste der ziel: God is mijn Vader, en ik ben Zijn kind! —

„Gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren”, leert Jezus aan de bede toevoegen. Dat geeft niet den grond aan, waarop wij om genade bidden. Die grond kan in

niets anders liggen dan in dien Vadernaam, waarmee het gebed wordt geopend; dien Vadernaam, waarmee wij tot den hoogen God mogen gaan, steunend op het Middelaarswerk van Zijnen Zoon. Geen grond van verhooring, maar uitdrukking van heilige gelofte is dat toevoegsel. Wij, die slechts van genade leven kunnen, wij willen vergeven wie tegen ons misdeden; wij, aan wie de tienduizend talenten worden kwijtgescholden, wij willen de honderd penningen niet invorderen, die onze medezondaar ons schuldig is; het hart, door genade verruimd, is tot vergeven en vergeten gezind.

Vergeef ons onze schulden, Heer!
 Wij schonden al te snood Uw eer;
 De boosheid kleeft ons altijd aan.
 Wie onzer zou voor U bestaan,
 Had Jezus niet voor ons geleên?
 Wij schelden kwijt, die ons misdeên.

5 November.

Te lezen: 2 Timoth. IV : 1—8.

2 Tim. IV : 8. *Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heer, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal.*

Daar is bij den Christen, die zijne zwakheid en ellende kent, die daar voelt, hoe hij genade noodig zal hebben tot aan zijn jongsten snik, eene begrijpelijke aarzeling om te denken aan eene kroon, die hem wacht. Daar is veeleer eene smeeeking in zijne ziele: och, dat mij slechts de laagste plaats gegeven worde in het huis des Vaders!

En toch, de Apostel ziet uit naar eene kroon. En dat niet alleen hem, den Apostel, zulk eene kroon wacht,

dat blijkt wel uit wat hij laat volgen: „niet alleen mij, maar allen, die Zijne verschijning hebben liefgehad.” Hoe kan het met den zoo betamenden ootmoed bestaanbaar zijn, zulk eene kroon te verwachten?

Die kroon wordt niet verdiend, maar gegeven, gegeven uit rijke ontferming. Wat de Heer in dien dag der dagen bekroont, dat is Zijn eigen genadewerk, dat aanvang maakte, en voortgang schonk, en voltooiing verleende aan het gansche geloofsleven. Daarom worden die kronen nedergeworpen voor het geslachte Lam, die de verlostten Gode gekocht heeft door Zijn bloed. „Niet ons, niet ons, Uw Naam alleen, o Heer! zij de eere.”

Als die stemming onze ziele vervult, dan schaaft het ons niet, uit te zien naar die kroon; dan is het een steun voor het leven des geloofs. Hierbeneden is het Christelijk leven een worstelend strijden, gebogen en gedrukt onder allerlei bezwaren. Welk eene bemoediging dan, te mogen weten: dat zal niet eeuwig duren. Wij, zoo vaak overwonnen en nedergeworpen, wij worden eenmaal gekroond. De dienstknechten worden koningen, als zij hierbeneden den raad Gods hebben uitgediend, en getrouw zijn geweest in het vasthouden aan den Heer. Van 't verlossingswerk ziet en geniet de gemeente op aarde nog alleen de aanvangen. Voltooid en bekroond in heerlijkheid wordt, wat hier in zwakheid is aangevangen. De worsteling is voor den korten aardschen levens tijd; voor de eeuwigheid is de zalige rust der overwinning, de storelooze heerlijkheid. Zoo dan, vertroost elkander met deze woorden!

Zou ik naar die kroon niet streven,
 Naar die kroon, die nooit vergaat?
 'k Wil alleen voor Jezus leven,
 Die mijn hoop geheel verzaadt:

Wereld, ach! wat is uw waarde
 Bij 't volzalig hemelhof?
 Wijk, ja wijk, o nietig' aarde!
 Wijk al, wat mij boeit aan 't stof.

6 November.

Te lezen: Jesaia LV.

Jes. LV : 8. *Want Mijne gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uwe wegen zijn niet Mijne wegen, spreekt de Heer.*

Vaak wordt dit woord aangehaald als eene vermaning tot ootmoedige berusting onder Gods ondoorgrondelijke leidingen. En zeker, zulke vermaning heeft recht van bestaan. Het verband intusschen, waarin onze dagtekst voorkomt, wijst aan, dat hier niet stille onderwerping, maar blijmoedig toeverzicht gepredikt wordt. Die gedachten en wegen Gods, die zooveel hooger dan de onze zijn, worden hier ons voorgesteld als een heil aanbrenghend, waarop des menschen kind uit zichzelf niet zou durven hopen.

Hoe waar is dat, in allerlei opzicht! Zie, *onze* gedachten zijn, dat eerst de mensch zich Gods gunst moet waardig maken; *Gods* gedachte, Gods raad is, met vrije genade vóór te komen, die het heil aanbrengt buiten ons om, alzoo dat des menschen werken niet verdienende oorzaak der zaligheid zijn, maar vruchten der dankbaarheid voor het ontvangene heil. — *Onze* gedachten zijn, dat althans eerst het berouw moet voorafgaan aan het komen tot God; *Gods* weg is, dat de begenadigde zondaar leert zeggen: Nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad. — *Onze* gedachten zijn, dat eerst allerlei zelfkwelling noodig is om Gods gave deelachtig te worden; *Gods* weg is de

weg van een kinderlijk gelooven, dat het waagt op 's Heeren Woord. — *Onze* gedachten zijn, dat onze ontrouw 's Heeren trouw teniet doet; *Gods* verzekering is: Ik heb u liefgehad met eeuwige liefde.

En zoo gaat het, niet alleen met betrekking tot den weg des behouds, maar ook met betrekking tot ons levenslot. Hoe vaak zijn onze gedachten, dat alles tegen ons is, terwijl God juist bezig is langs wonderbaren weg ons geluk te bewerken! Hoe vaak wachten wij schade, voor ons en de onzen, uit allerlei omstandigheden, totdat de Heer door verrassende wending ons toont, hoe deze alle ten goede moesten medewerken!

Zoo laat ons dan blijmoedig het hoofd omhoog heffen, onzen God dankende, dat Zijne gedachten en wegen niet zijn als de onze. Zóóveel hooger en heerlijker zijn ze, als Hij, de Alwetende en Almachtige, hooger is dan het kind des stofs; zóó liefelijk en genadig zijn ze, als wij het wachten mogen van Hem, die Zich in Christus als Vader openbaart.

Wie zou dan Uw doel bedillen?
 Kwaad, zegt somtijds ons gevoel,
 Op Uw godlijk doen en willen;
 Maar die wijsheid mist haar doel.
 Konden w' ooit de reden ramen,
 Waarom dus de Hemel koos,
 Ach! hoe zouden wij ons schamen!
 Onze zin bleek zinneloos.

7 November.

Te lezen: Joh. IX : 1—7.

Joh. IX : 8. Dit is geschied, opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

Het lot van den blindgeborene is voor Jezus' dis-

cipelen een raadsel. Vast overtuigd als zij zijn, dat een bijzonder leed een gevolg moet zijn van eene bijzondere overtreding, weten zij hier met deze beschouwing geen weg. Immers, is de man zelf oorzaak van zijnen toestand, dan zou hij reeds vóór zijne geboorte moeten gezondigd hebben, — wat natuurlijk ongerijmd is. En is zijn toestand een gevolg van zonde zijner ouders, dan draagt een ander de straf in plaats van de overtreders.

Geene bijzondere zonde, zegt Jezus, noch van hem, noch van zijne ouders, is de oorzaak van dit leed. En nu voorts leidt Hij de aandacht Zijner discipelen af van de vraag naar het: Waarom? om die te vestigen op de vraag naar het: Waartoe?

Welk een noodige les wordt hiermede ook ons gegeven! Hoe vaak zijn wij gewoon, bij eenig leed, dat ons deel is, de vraag op te werpen: waarom moet ik dat ondergaan? In stede van ons tevreden te stellen met de algemeene waarheid: omdat ik een zondaar ben, moet ik ook deelen in het leed, dat door de zonde op aarde is, zijn wij zoo geneigd naar bijzondere redenen te zoeken, en, zoo wij die niet vinden kunnen, te klagen alsof ons onrecht wedervaart!

Onvruchtbaar blijft dat vragen naar het: waarom? — tenzij ons geweten ons duidelijk eene overtreding aantoonst, die eene goddelijke kastijding noodzakelijk maakte. Beter dan dat vragen naar het Waarom? is het vragen: Waartoe? de vraag, naar de bedoeling van het door God gezonden lijden. Op die vraag past immer het antwoord, hier door Jezus gegeven: „Opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.” Bij dezen blindgeborene zijn die werken geopenbaard in de wonderbare genezing, hem geschonken. Maar immers, ook waar dat niet geschiedt, is dit openbaren Zijner heer-

lijkheid de bedoeling Gods. Of wordt die niet openbaar, als het toegezonden lijden strekt tot middel om de ziel te bekeeren en te behouden voor de eeuwigheid? Wordt die niet openbaar, als het opgelegde kruis dient om los te maken van de ijdelheid, en het hart te vormen in de oefenschool? Wordt die niet openbaar, als God Zijne kracht in menschenlijke zwakheid betoont, en de ziel bekwaamt om met gelatenheid te dulden, en God te verheerlijken door stille gehoorzaamheid? Brengt God ons in beproeving, het is gelijkelijk tot Zijne eer en tot onze zaligheid. Zie dan ons harte toe, al verstaan wij de oorzaak niet van ons lijden, dat wij Gods bedoeling niet miskennen, maar daaraan gewillig beantwoorden.

God kent alleen het naaste pad,
 Dat uitloopt op de hemelstad;
 Hij weet, wanneer in ons gemoed,
 Of smart, of blijdschap voordeel doet.

8 November.

Te lezen: Rom. X : 14—21.

*Rom. X : 17. Zoo is dan het geloof uit het gehoor,
 en het gehoor door het woord Gods.*

De Apostel herinnert ons hier de onbetwistbare, en toch zoo vaak voorbijgeziene waarheid, dat er geen geloof ontstaan kan, zoo men niet eerst van den Heer gehoord heeft. Wie kan zich toevertrouwen aan eenen Redder, van Wien hij niet vernomen heeft? Wie kan zich overgeven aan een Heer, dien hij niet kent? En toch, in die dubbele daad van zich toevertrouwen en zich overgeven bestaat het geloof.

Zoo wane dan niemand, tot het geloof te zullen komen, die zich onttrekt aan de verkondiging, die van Jezus getuigt; de verkondiging, die tot de zielen komt door de prediking, en door de geschriften, die den Heiland en Zijn werk doen kennen. Wie het doel wil, moet ook de middelen willen. Dat geldt in aardse dingen; dat geldt evenzeer in geestelijke dingen. Onderzoek dan een iegelijk zichzelf, of hij wel in het gebruik der middelen getrouw en standvastig is. Dáaraan verbindt God Zijn zegen; zonder deze brengt Hij niemand tot het geloof in den Christus, en tot de zalige ervaring van het kindschap Gods.

Maar niet minder verdient, wat daar volgt, onze aandacht. „En het gehoor is door het woord Gods.” Dat wil zeggen: dat er eene verkondiging van het Evangelie bestaat; dat er eene kerk is met hare ordeningen en hare dienaren; dat er eene bearbeiding der zielen is door eene levende Godsgemeente, die getuigt, wat zij in Jezus heeft gevonden, — dat alles wijst er op: van God is een woord des levens en der behoudenis uitgegaan tot het verloren menschedom. Daar zou niets door menschen te verkondigen zijn, indien niet allereerst God gesproken had. Daar zou geene blijde boodschap kunnen gedragen worden over de aarde, indien niet God die groote blijdschap geschonken had. En daarom, het bestaan zelf van eene Christelijke Kerk, die hare verkondiging komen doet tot wie nog buiten zijn, wijst onwederprekelijk op eene eigene daad Gods heen. Uit menschenharten, gebogen onder- en bezoedeld door de zonde, zou geen Evangelie kunnen uitgaan. Dat moest komen van God; van Hem, die het leven is en het leven geeft. Zoo mag dan het geloof rusten op onwankelbaren grondslag: de inhoud des geloofs is niet van menschen ge-

geven, maar van Hem, die waard is, dat wij Zijn woord vertrouwen.

Door Zijn vredeboden
Doet God zondaars nooden
Tot het hoogste goed;
God heeft ons vergeven,
God schenkt ons het leven,
Door des Heilands bloed.
Ja, de Heer wil nog veel meer,
Boven bidden, boven denken,
Alles aan ons schenken!

9 November.

Te lezen: Psalm LXII.

1 Sam. I : 15. *Ik heb mijne ziel uitgegoten voor
het, aangezicht des Heeren.*

Dit woord van Hanna, de bitter bedroefde huisvrouw van Elkana, drukt beter dan eenig ander uit, wat eigenlijk bidden is. Geene sierlijke woorden, geene welsluitende redeneeringen, geene hartstochtelijke uitroepen verdienen dien naam; alleen een uitstorten van wat het hart beweegt, een blootleggen van de behoeften, van de wenschen, die daar zijn in het diepst der ziel, — dat is bidden.

Hoe menig dusgenaamd gebed verdient dien naam niet! Geen wonder, dat daarop geene verhooring volgt; het is geen bidden geweest: hoe zou dan daar van gebedsverhooring sprake kunnen zijn? De reden van zooveel vruchteloos bidden is, dat daaraan het eerste vereischte ontbrak om waarlijk bidden te zijn.

Indien daarentegen ons spreken tot God waarlijk een uitstorten is van wat er leeft in onze ziel, dan schaadt het niet, al is dat spreken slechts stamelen, al kunnen wij onze behoefte nauwelijks onder woorden brengen.

Dan schaadt het niet, al tasten wij mis in hetgeen wij als onze ware behoeften aanzien: God, die beter weet dan wij, wat wij behoeven, zal het betere in de plaats geven. Dan schaadt het zelfs niet, al is het geloof nog maar zwak, waarmede wij ons tot Hem wenden: dat vonksken van geloof weet Hij aan te blazen tot een heldere vlam, en — het is niet om onzes geloofs wil, maar om Zijns Naams wil, dat Hij zegent.

Op dit ééne komt het aan, dat wij voor Hem ons hart uitstorten. Als wij dat doen, dan houden wij niets voor Hem terug; dan belijden wij vanzelf Hem onze zonde en schuld; dan toonen wij Hem onze gedaante. En al zijn wij dan onszelf niet bewust van het geloof, waarmede wij tot Hem naderen, dat uitstorten des harten zelf is een bewijs, dat wij ons vertrouwen op Hem stellen: wij zouden het immers niet doen, indien wij het vruchteloos rekenden?

Stort dan uw hart voor Hem uit, o gij nedergebogene, hetzij 's levens leed of eigen zonde u drukt, en gij zult het ervaren: Hij stort over u uit de volheid Zijner gaven, naar den rijkdom Zijner genade in Christus.

Daar moet veel strijds gestreden zijn,
 Veel kruis en leeds geleden zijn,
 Daar moeten heil'ge zeden zijn,
 Een nauwe weg betreden zijn,
 En veel gebeds gebeden zijn,
 Zoolang wij hierbeneden zijn, —
 Dan zal 't hierna in vreden zijn.

10 November.

Te lezen: Luc. X : 38—42.

Luc. X : 42. *Eén ding is noodig.*

In het verhaal, waaraan dit woord ontleend is, moet het bevreemding wekken, dat Jezus Maria boven Martha

prijst, zoolang men zich de eerste denkt als enkel nederzittende, terwijl de tweede voor de behoeften harer gasten zorgt. Maar het wordeken „ook” in vs. 39 toont, dat Maria eerst in dien arbeid had geholpen, en daarna, terwijl Martha nog altijd méér bemoeiingen maakte, de gelegenheid had aangegrepen om het woord van den geliefden Meester te hooren. Dàt is het, wat Jezus in haar prijst; daarvan zegt Hij hier: Eén ding is noodig.

Dat ééne noodige is dus: Jezus' woord te ontvangen, bezig te zijn met de dingen der hoogere wereld, waar dat woord over handelt. Dat is zóó noodig, dat al het andere daarbij achterstaan, desnoods daarbij wegvallen moet!

Eén ding is noodig! Dat zegt de Mond der waarheid aangaande wat in de wereld voor volmaakt overbodig, zooal niet voor schadelijk wordt gehouden! Eén ding is noodig, — namelijk dat, wat blijft en waarde behoudt, als al het aardsche wegvalt. Alles kunt gij desnoods missen, o mensch; genot en bezit, wetenschap en kunst, — maar niet de gave van dien Jezus, die u, verloren zondaar, maakt tot een kind van God. Eén ding is noodig: behouden te worden door den Eenige, die behouden kan.

Of zullen we ons van de erkenning dier ontzaglijke waarheid laten afleiden door de tegenwerping, dat dit te doen, eenzijdig en onpraktisch maakt? Eenzijdig, — hetzij zoo, waar het de besliste keuze insluit van aan de zijde Gods te staan. Maar onpraktisch? Wie zijn het, die met den meesten ijver de taak des levens zullen vervullen? Wie, die het meest zegen spreiden rondom zich? Zullen *zij* het niet zijn, die door den Heer zich hebben laten opheffen uit zelfzucht en traagheid en werelddienst, die rijk gemaakt zijn door de gave des Heilands, en een doel voor hun streven, eene beteekenis voor hun leven hebben verkregen?

Eén ding is noodig. Blijve het ons bij, te midden der afleidingen en beslommeringen, die elke dag brengt. Voere het onze ziel tot een luisteren naar 's Heeren woord, een leven bij de toevloeiingen Zijner genade, — en wij zullen ervaren, dat in dit ééne in waarheid alles is besloten.

O mensch, wat zal de zorg en vlijt,
 Al 't ploegen, zwoegen baten?
 Gij slooft en slaapt om aan den tijd
 Het tijd'lijk goed te laten.
 In 't zoeken van 'tonnoodig veel
 Zijt gij zoo overbodig:
 Mist gij Maria's goede deel?
 Dat ééne ding is noodig.

11 November.

Te lezen: Jesaja LIV : 7—17.

Jes. LIV : 10. *Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heer, uw Ontfermer.*

Welke rijke belofte, geheel voor onze behoefte berekend! Al, wat rondom ons is, spreekt van vergankelijkheid, van verkwijning en verdwijning; en daarenboven, waar wij onszelf leren kennen in onze ontrouw en onze zwakheid, in onze onwaardigheid om Gods zegeningen te ontvangen, daar is oorzaak tot vreezen, dat de gunstbewijzen Gods, tot hiertoe genoten, een einde nemen zullen.

En zie, daar komt nu deze belofte ons verzekeren, dat vaster dan de bergen en de heuvelen, — het meest vaste wat op aarde te vinden is, — het genadeverbond van onzen God is. Dat is, omdat de vastheid van dat verbond

niet rust op iets, dat *wij* aanbrengen, of op iets, wat uit *ons* voortkomt. Het verbond staat vast, omdat God is, die Hij is. Als Jehovah, als: „Ik zal zijn, die Ik zijn zal,” openbaarde Hij Zich reeds in de voorloopige Bedeeeling, en nu, nu is het nieuw en eeuwig testament vaststaande door den Zoon, in Wien God Zich volkomen heeft geopenbaard, en die dat verbond heeft bezegeld met Zijn bloed. En zoo dan ons twijfelmoedig hart nog vraagt: is nu die belofte wel voor *mij*? dan komt het woord Gods ons er op wijzen, dat wij als erfgenamen des Verbonds zijn verzegeld door den Heiligen Geest der belofte, die het onderpand is onzer toekomstige erfenis.

Hoe betaamt het ons dan, met geloofsmoed door het leven heen te gaan, steunende op de belofte onzes Gods! Zekerlijk, die belofte zegt niet, dat al onze paden effen en liefelijk wezen zullen: dat kan nu eenmaal niet, waar wij geoefend en gevormd moeten worden. Maar *dit* verzekert zij ons, dat God de Getrouwe blijft, niettegenstaande al ons afzwerven; dat Hij niet moede worden zal, ons in onze zwakheid te dragen, en dat wij in al de wisselende ervaringen des levens op Hem, als op den Onwankelbare, staat kunnen maken. Hij wist vooruit, welke zwakke, welke gedurig afwijkende kinderen wij wezen zouden, toen Hij Zijn Verbond met ons oprichtte; Hij wist vooruit, dat wij nooit het doel zouden bereiken, zoo Hij ons niet droeg met eindelooze ontferming: steune dan onze ziel vrijmoedig op Zijne trouw!

Och, dat Uw hand
 Zóó naar het land
 Van mijne ruste mij leide!
 Vrede is de kracht,
 Die hier met macht,
 Heiland! mij aangordt ten strijde.

12 November.

Te lezen: Luc. XVIII : 9—17.

Luc. XVIII : 16. *Laat de kinderkens tot Mij komen, en verhindert ze niet; want derzulken is het Koninkrijk der hemelen.*

Dat is een woord voor allen, die hetzij als ouders, of in eenige andere betrekking, met kinderkens in aanraking zijn. Laat ze tot Jezus komen; Hij, de Heer uit den hemel, buigt zelfs tot kinderkens Zich neder, ja! ontvangt ze met de teederste liefde. En al, wat er noodig is om ze te doen komen, is: hen niet te verhinderen. Vanzelf zullen ze tot Jezus komen, zoo zij maar niet verhinderd worden. Gansch bijzonder vatbaar zijn zij voor den indruk, die van Jezus uitgaat: hunner, en dergenen, die hun gelijken, is het Koninkrijk der hemelen. Dat beteekent niet, dat de kinderkens zonder zonde zijn: het beginsel van bederf is in hen aanwezig, dat reeds aanvankelijk zich toont, en later zich ontwikkelen zal. Maar in het kind is nog de eenvoud, de vertrouwelijheid, het zich geven zonder bijgedachten, dat noodig is tot het ontvangen der gaven des Heeren. Daarom, verhindert hen niet, — en zij zullen aangetrokken worden door de macht van Jezus' liefde.

Verhindert hen niet! Verhinderd worden zij, indien zij van Jezus niet hooren: hoe zullen zij tot Hem komen, zoo zij niet op Hem gewezen worden? Daarom moet, zoo vroeg de kinderlijke bevatting dat toelaat, het liefelijk beeld des Heeren voor hun zielsoog gesteld worden. Maar overigens — geen bijzondere aandrang moet aangewend worden, die eene vroegrijpheid bevorderen en daarom op den duur schaden zou. „Doen door laten” is hier de hoogste wijsheid. Doen, door na te laten alles,

wat belemmeren zou. *Dit* is de groote belemmering, als het kind, met zijne fijne opmerkingsgave, gevoelt, dat de volwassenen, met wie het omgaat, voor Jezus onverschillig zijn, allerlei dingen hooger stellen dan wat met Hem in betrekking staat.

Welke verantwoordelijkheid dan voor Christenouders! Welk eene roeping, om het eigen leven te heiligen, opdat de geestelijke dampkring, waarin het kind ademt, niet bedorven zij! Welk een aandrang tot een gedurig gebed om wijsheid, opdat niet een ondoordacht woord, eene onwillekeurige daad, schade brenge aan het teedere zieleleven van het kind! Gode zij dank, dat zulk bidden op verhooring mag rekenen! Hij, die de kinderkens tot Zich roept, Hij wil geven, wat er noodig is om ze te doen komen, en Christenouders zegenen met den hoogsten zegen, namelijk, dat hun kind den Heiland toebehoort.

Wij danken U, barmhartig' God en Vader!

Dat G' uit gena' ons en ons kroost te gader,

Om 't bloed Uws Zoons, all' onze schuld vergaaft,

Ons door Uw' Geest hebt tot Uw Kerk doen komen,

Tot leên Uws Zoons, tot kind'ren aangenomen,

En door den Doop dit heil ons plechtig staaft.

13 November.

Te lezen: Hand. IX : 1—8.

Hand. IX : 5. *Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan.*

Wij hebben in dat woord geen bewijs te zien, dat Paulus, tegen beter weten in, de Christenen vervolgde. Zielkundig ondenkbaar is het, dat hij dan „blazende dreiging en moord” geweest zou zijn, waar hij toch eerlijk was in zijne begeerte om den God der vaderen te

dienen; onmogelijk is het daarenboven, dat hij dan later zou hebben kunnen betuigen, dat hij in onwetendheid de gemeente Gods vervolgd had.

Het woord van den verhoogden Heer beteekent: Gij strijdt tegen eene macht, die u te sterk is; uw woeden voert u niet tot overwinning; slechts uzelfen kunt gij er door schaden.

Dat woord behoudt gelding en waarschuwing voor een iegelijk, die den Heer wederstaat; dat woord, — en uit dat oogpunt bezien wij het hier, — dat woord blijft eene bemoediging voor de gemeente des Heeren. Al het woeden der vijanden is slechts een slaan van de verzenen tegen de prikkels; een verzet tegen eene macht, waartegen geen weerstand baat.

Wie daar let op de talrijkheid en de macht der tegenstanders van het Evangelie, zou zoo licht moedeloos kunnen worden. En in aantal, en in velerlei begaafdheid, en in berekening overtreffen zij de ootmoedige, eenvoudige, weerlooze Christenen. Zou deswege aan 's Heeren discipelen bange vreeze voegen? Integendeel! zij mogen er zeker van zijn, dat elk verzet tegen het Evangelie eenmaal uitloopt op schade en schande. „Ons is de sterke Held nabij, Dien God Zelf heeft verkoren.” Die zekerheid geeft moed en blijmoedigheid, om het werk des Heeren rustig te werken. Daar mogen donkere tijden zijn voor de Christenheid, maar nooit staat hare zaak hopeloos. Aan het einde blijkt, hoe aan haren Koning alle macht is gegeven. Is niet het verledene waarborg voor de toekomst? Nu reeds achttien eeuwen lang is de gemeente door de wereld bestreden, — en nog altijd bestaat zij, nog altijd breidt zij zich uit in allerlei landen, nog altijd oefent zij zegenbrengende kracht uit. Nog steeds gaat haar Heer voort, Saulussen

in Paulussen te herscheppen, en tot zegen te doen gelden, wat op verderf was aangelegd. Zoo vreeze dan ons hart niet voor de Godsgemeente: onderzoekte het zich slechts ernstig voor God, of het waarlijk tot haar behoort!

Een vaste burg is onze God,
 Een toevlucht voor de Zijnen!
 Al drukt het leed, al dreigt het lot,
 Hij doet Zijn hulp verschijnen!
 De vijand rukt vast aan,
 Met opgestoken vaan:
 Hij draagt zijn rusting nog,
 Van gruwel en bedrog,
 Maar zal als kaf verdwijnen!

14 November.

Te lezen: Psalm CXVI.

Psalm CXVI : 12, 13. *Wat zal ik den Heere vergelden voor alle Zijne weldaden aan mij bewezen? Ik zal den beker der verlossingen opnemen en den naam des Heeren aanroepen.*

Hoe dikwijls komen er, door de genade onzes Gods, dagen in ons leven, die deze vraag doen oprijzen in ons hart; dagen van herstelling uit krankheid, uitredding uit nood of gevaar, afwending van dreigende moeilijkheden, onverwachte, verrassende zegeningen; weldaden, die het diepst onzer ziel met vreugde vervullen. Is er gedurig oorzaak tot bidden, daar wordt, ook in de voorvallen van ons dagelijksch leven, gedurig reden tot danken gegeven.

En, is er ook zulke oorzaak tot bijzondere dankzegging niet op een of anderen dag onzes levens, —

voor den Christen is er eene dankstof, die elken dag weder nieuw is: de dankstof, dat wij een Heiland hebben, die ons tot kinderen Gods heeft gemaakt, en die ons de zekerheid des eeuwigen levens heeft geschonken. Daarom, welke ook onze uitwendige omstandigheden mogen zijn, voortdurend hebben wij reden te vragen: Wat zal ik den Heere vergelden?

Hoe zullen wij die vraag beantwoorden? Wat kunnen wij Gode toebrengen, dat eene waardige vergelding voor Zijne zegeningen wezen zou? Ach, daar kan immers geen sprake van betaling van deze schuld der dankbaarheid zijn! Wat hebben wij, dat wij niet eerst hebben ontvangen? Wat kunnen wij geven, tenzij wat Gods eigendom is? En wat is ons gebrekkig dienen des Heeren, om eene vergelding van Zijne weldaden te kunnen heeten?

De Psalmddichter spreekt dan ook in zijn antwoord op deze vraag van geene *werken*. Hij zegt: Ik zal den beker der verlossingen opnemen, d. i. ik zal een feestelijk dankoffer den Heer toebrengen. Met andere woorden: geen andere vergelding heb ik, dan dat ik den Heere dankzeg. Zeker, daarmede wordt niet uitgesloten, dat een Godewelgevallige wandel aan dien dank des harten uitdrukking geven moet. Maar de nadruk wordt niet op die werken gelegd; daar wordt alleen van den dank der ziel gesproken, waarvan die wandel het uitvloeisel is. Zóó weinig kan er sprake zijn van terugbetalen, van afdoening van de schuld der dankbaarheid.

Wij *blijven* schuldenaren in dankbetooning. Maar *deze* schuld drukt niet neder. Gaarne blijft het kind in dezen des Vaders schuldenaar, altijd weer opnieuw van Zijne liefde genietende. Onbetaalbaar is die schuld, omdat de zegeningen zoo rijk en zoo veel in getal zijn, omdat

telkens weer nieuwe weldaden toevloeien van Hem,
Wiens wezen liefde is.

Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân,
Dien trouwen Heer voor Zijn genâ vergelden?
'k Zal, bij den kelk des heils, Zijn' naam vermelden,
En roepen Hem met blijd' erkent'nis aan.

15 November.

Te lezen: Rom. XII : 9--21.

Rom. XII : 12. *Verblijdt u in de hoop. Zijt geduldig
in de verdrukking. Volhardt in het gebed.*

Telkens, en telkens weêr, richt de Schrift onzen blik op de toekomst, waar zij tot blijdschap ons opwekt. „Verblijdt u in de hoop!” Zeker, dat is niet, alsofer in dit aardsche leven geenerlei oorzaak van blijdschap zou zijn: Gods goedertierenheden zijn elken morgen nieuw, en Zijne genade in Christus maakt hier reeds het hart zalig van wie gelooft. Maar in dit aardsche leven staat nog zooveel duisternis over tegen het licht, en onze eigene zwakheid en ontrouw belemmert nog zoo gedurig ons genot van Gods liefde in Christus, dat wij geene rechte, volle blijdschap konden hebben, indien wij niet met zekerheid mochten uitzien naar de erfenis, die ons bereid is. Verblijdt u dan, o Christen! in uw toekomstig heil: zóó alleen wordt uw hart gesterkt, om uwen God uit dankbare liefde te dienen.

Onmiddellijk verbonden met deze vermaning is die andere: „Zijt geduldig in de verdrukking.” De blik op de toekomst sterke u in den strijd van het heden; een strijd, die voor geen Christen uitblijven kan. Want, zoo daar ook nu geene verdrukking zij te lijden, gelijk de

eerste Christenen die hadden te dragen, altijd blijft de Christen ervaren, dat hij in het midden eener vijandige wereld verkeert. Wordt niet meer ons leven bedreigd om het belijden van den naam des Heeren, — spot en smaad en achteruitzetting, onvriendelijke bejegening en tegenwerking blijven aan geen Christen bespaard. Weest in die verdrukking geduldig, vermaant de Apostel; houdt uit en houdt vol; draagt zonder murmureeren: gij weet, de verdrukking is maar voor eenen tijd.

En opdat wij nu tot dit alles in staat zouden zijn, voegt hij er aan toe: „volhardt in het gebed” Bewaart uw geestelijk leven in heden en toekomst, door verbonden te blijven met uwen Vader in de hemelen. Volhardt er in, tot Hem te spreken, van Wien elken dag u nieuwe kracht toevloeien moet, om te kunnen hopen en dulden. Laat u niet overheerschen door de traagheid uwer zinnelijke natuur; laat u niet afleiden door de wereld; laat u niet verschrikken door den Booze! Dáárin ligt al uwe vastheid, dat gij in bidden en smeeken volhardt: dan zult gij ervaren, elken dag, en tot het einde uwer dagen, hoe uw Heer woord en trouwe houdt, u sterkt en bewaart.

Langs diepe sporen
Van moeite en kruis,
Is mij beschoren
De weg naar huis.
Mijn dwaalweg loope
Woestijnen door:
Het oog der hope
Wijst mij het spoor.

16 November.

Te lezen : Psalm LXXXI.

Psalm LXXXI : 11. *Doe uwen mond wijd open, en
Ik zal hem vervullen.*

Opent uwen mond; eischt van Mij vrijmoedig! Zoo spreekt de Heer tot het volk, dat Hij verlost en geleid, bewaard en gezegend heeft. Zijne weldaden in het verledene brengt Hij in herinnering, niet om hun die te verwijten, maar opdat zij er vrijmoedigheid aan ontleenen zouden om bij alle nieuwe nooden opnieuw zich tot hunnen God te wenden, ten einde telkens weer te ervaren, dat Zijn naam is Jehova: „Ik zal het zijn!”

Wij zijn niet als Abrahams zonen 't Egyptisch diensthuis uitgeleid, maar ons is nog zooveel grooter genade geschonken. Ons zijn de hemelen geopend, toen de Zoon Gods op aarde kwam en op deze aarde het werk volbracht heeft, waardoor schuldige zondaren tot kinderen Gods worden gemaakt. Ons is genade geschied, voor zoover ons de oogen zijn geopend om den rijken Heiland voor onze schuldige zielen te aanschouwen, en onze harten zijn ontsloten om Hem geloovig aan te nemen. Ons zijn ervaringen gegeven van Gods trouw en ontferming, die tot dusver ons leidde en verlost.

En als dan nieuwe nooden en zorgen zich voordoen, — ach! dan zitten wij zoo vaak moedeloos neder, alsof wij geen God hadden, bij Wien wij toevlucht mochten nemen. Zie, dan komt de vermaning tot ons: open uwen mond! Klaag God uw nood, en pleit op Zijne beloften! Steun op de ervaringen van het verledene, en begeer, wat gij thans behoeft. Onze God wil om Zijne gaven gebeden worden, en het is Zijne eere, indien Zijne kinderen vertrouwend tot Hem komen. Laat ons toch niet meenen,

Hem te vermoeien door onze beden; laat ons niet door onze onwaardigheid ons laten terughouden van een geloovig naderen tot Zijnen troon. Onze vrijmoedigheid ligt niet in wat *wij* medebrengen, maar in hetgeen *Hij* is. Hij schenkt de belofte, dat Hij in onze behoeften voorzien wil. O, zeker! Hij zal niet immer geven dat, wat wij vragen, maar in onze beden leest Hij onze werkelijke behoeften, en *deze* vervult Hij, zoo waarlijk Hij de getrouwe Verbonds-God is. Het gebed is het kanaal, waardoor Zijne zegeningen ons moeten toevloeien. Opent dan uwen mond vrijmoedig, o gij gebogenen van hart; de Heer wacht slechts op uw vragen, om te antwoorden met Zijne genade.

Opent uwen mond,
Eischt van Mij vrijmoedig,
Op Mijn trouw verbond.
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zoo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.

17 November.

Te lezen: Luc. IV : 16—22.

Luc. IV : 16. *En Jezus ging, naar Zijne gewoonte, op den dag des Sabbats in de Synagoge.*

Wat hier, als in het voorbijgaan, omtrent onzen Heer staat opgeteekend, brengt voor iederen discipel des Heeren eene vermaning, die wel niemand overbodig kan rekenen; eene vermaning om van de openbare godsdienst-oefening getrouw gebruik te maken. Indien onze Heiland Zich daarboven niet verheven rekende, wie onzer zal er zich dan ontslagen van kunnen achten? Hem gewisselijk had die dienst in de Synagoge niets te brengen, maar

Hij ging om Zijnen Vader openlijk te eeren in het huis des gebeds. En ook wij komen in onze bedehuizen niet enkel samen om te ontvangen; om voedsel op te doen voor verstand en hart; maar in de eerste plaats om God te aanbidden in Zijn heiligdom. Wij komen, om door de daad zelve van ons opgaan, openlijk te belijden dat wij ons blijven scharen onder hen, die Hem dienen willen. Wij komen, om door gemeenschappelijke aanbidding, dankzegging en smeekbede, ons te voegen bij die gemeente, die in den hemel en op aarde zich vergadert rondom Gods troon. Al ware het dan, dat de prediking des Woords ons geenerlei geestelijk voedsel had te brengen, dan bleef nog die roeping tot Godsverheerlijking ons dringen om op te gaan tot Zijn huis.

En, is dat wel ooit waarlijk zóó, dat de prediking ons niets aanbrengen kan? Men moet wel hooge gedachten van zichzelf hebben, om dat te kunnen meenen. Voorwaar! wie biddend opgaat tot het bedehuis, biddend óók voor den dienaar des Woords, dat God hem geve te spreken naar de bedoeling des Geestes, hij zal niet ongezegend daaruit wederkeeren; *bij* de vervulling van zijn plicht jegens God, zal hij tevens een gave voor het eigen zieleleven ontvangen.

Dat opgaan naar Gods huis moet, gelijk dat van Jezus vermeld wordt, geschieden naar geregelde gewoonte. Dat opgaan moet ons eene vanzelve sprekende zaak zijn, zoodat de rustdag ons geen rechte rustdag is zonder dat. O, wij weten allen wel, dat kerkgaan alléén niet genoeg is, — maar het staat te vreezen, dat waar dat kerkgaan ontbreekt, nog méér, ja alles ontbreekt, wat voor de eeuwigheid noodig is. Gods zegen is verbonden aan 't gehoorzamen aan Zijn gebod, aan het gebruik der middelen; het opgaan naar Zijn huis worde

beoefend als plicht, totdat het vreugd en zaligheid der ziel is geworden.

Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot,
O Heer, der legerscharen God!
Zijn mij Uw huis en tempelzangen!
Hoe branden mijn genegenheên,
Om 's Heeren voorhof in te treên!
Mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen;
Mijn hart roept uit tot God, die leeft,
En aan mijn ziel het leyen geeft.

18 November.

Te lezen: Jesaja LXV : 17—25.

Jes. LXV : 24. *En het zal geschieden, eer zij roepen,
zoo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken,
zoo zal Ik hooren.*

Hoe heerlijk is het reeds, dat Gods kinderen getuigen mogen: Gij, o Heer! hoort het gebed! Maar hier wordt nog méér beloofd. „Eer zij roepen, zal Ik antwoorden.” Als zij tot Mij roepen zullen, dan zal reeds vooraf de verhooring beschikt, de gave toebereid zijn!

Zeker! zoo geschiedt het niet altijd. Het kan wezen, dat eene volharding in bidden noodig is, eer de verhooring gegeven wordt, waarom dan ook het woord des Heeren vermaant: „Indien Hij vertoeft, verbeid Hem, Hij zal gewisselijk komen.” Alzoo moet het geschieden om ons te oefenen in geloof en lijdzaamheid. Maar bij andere gelegenheden toont de Heer, dat Hij antwoordt, nog eer tot Hem geroepen wordt. Is het niet de ervaring van ieder kind des Heeren, dat de vervulling van eenigen nood reeds door God bereid was, eer die nood Hem nog geklaagd was? De biddende ziel wist dat niet, toen

zij hare bede opzond, maar achterna werd het duidelijk, dat er reeds voorziening in dien nood bereid was, eer het gebed nog opgezonden werd, of dat elders, langs aan de ziel onbekenden weg, juist gelijktijdig vervulling van hare behoefte bereid werd, terwijl zij nog biddende was tot den Heer.

Onze God toont daarmede, dat Hij weet, wat wij van noode hebben, eer wij Hem bidden. Hij schenkt zulke verrassingen, om Zijne kinderen te bemoedigen en te verkwikken op den weg. Zijne wijsheid weet, dat Hij niet immer zoo doen kan, opdat wij niet zouden vertragen in den gebede; maar af en toe schenkt Hij die liefelijke ervaringen, opdat wij Zijne zorg aanbidden en Zijne liefde loven zouden. En, blijven die ervaringen uitzonderingen ten opzichte van *aardsche* nooden, — waar het onze *geestelijke* behoeften geldt, daar mogen wij met gewisheid zeggen: de verhooring, het antwoord is gegeven, nog eer 't gebed is opgezonden. Of is niet Jezus Christus het antwoord van God gegeven op onze smee-kingen; gegeven, eeuwen lang vóór wij nog leerden roepen tot Hem? Het gebed is alleen het kanaal, waardoor die gave toevloeien moet, maar de gave *is* er, God zij eeuwig dank en eere!

Dàn, wanneer de ziel in 't donker
 Van haar schuldbesef verzinkt,
 Ziet zij hoe het stergeflonker
 Van Gods heilbeloften blinkt.
 Dàn, wanneer ze in 't leed gebogen
 Vreest, dat alles hoop'loos is,
 Wijst haar 't licht van Gods meêdoogen
 D'uitgang uit de wildernis.

19 November.

Te lezen: Phil. IV : 1—9.

Phil. IV : 8. *Voorts, broeders! al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wèl luidt, zoo er eenige deugd is, en zoo er eenige lof is, bedenkt dat.*

Eerst heeft de Apostel vermaand tot het staan in den Heer, het blijven in Zijne gemeenschap. Hoofdzaak in het Christelijk leven is die verbinding met den Heiland, waardoor alléén het geschiedt, dat de ziel behouden en vernieuwd wordt.

Maar dan, als uitvloeisel en openbaring daarvan, heeft de Christen ook in het dagelijksch leven, in de maatschappelijke verhoudingen, de kracht van dat nieuwe leven te openbaren in het bedenken en beoefenen van al die deugden, die, hoe gebrekkig dan ook, reeds in het nog niet door Christus geheilgd leven, nagestreefd en gedeeltelijk beoefend worden. Waarheid, eerlijkheid, rechtvaardigheid, reinheid, liefelijkheid, — zij ontbreken niet ten eenenmale in het nog onvernieuwd bestaan: anders toch zou de wereld eene hel zijn geworden. Welnu! zoovelen wij Christus zijn ingeplant, mogen wij deze maatschappelijke en huiselijke deugden niet maar blinkende zonden noemen, en ons aanstellen, alsof wij te dien opzichte geene roeping zouden hebben, alsof voor eenen wedergeborene deze dingen te gering waren. Schande over ons, indien het kind der wereld ons in de beoefening dier deugden overtreft! Trouw en eerlijkheid, stipte waarheidsliefde, onkreukbare rechtvaardigheid, reinheid in woorden en werken, waardeering van wetenschap en kunst, beoefening van al wat het leven

siert en voor den naaste tot heil is, — wáár mag dat alles eerder of meer dan bij den Christen worden gewacht? Eene scheiding tusschen het geestelijke en natuurlijke, waarbij dat laatste geminacht wordt, is niet uit God. Zulke scheiding is voor het innerlijk geestelijk leven zelf tot schade; zulke scheiding verhindert, dat de wereld de uitnemendheid der gave van Christus kan zien. Het van den Heer ontstoken licht moet stralen over alle verhoudingen des levens. Vragen wij dan genade van onzen God, om, ook in deze meer uitwendige dingen, eene eere van Christus te zijn, Zijn Evangelie aan te bevelen door de hoedanigheden, „die goed en aangenaam zijn den menschen.”

Eerenamen, al te zamen,
 Hooge titels zijn maar schijn;
 Niets zóó heerlijk, zóó begeerlijk,
 Als een kind van God te zijn.
 Al zijn krachten, al zijn trachten,
 Al zijn daden, al zijn tijd,
 Worden, éénig en alleenig,
 Aan den Vader toegewijd.

20 November.

Te lezen: Hand. XVII : 19—31.

Hand. XVII : 23. *Aanschouwende uwe heiligdommen,
 heb ik een altaar gevonden, waarop een opschrift
 stond: Den onbekenden God.*

Dat altaar was, eeuwen geleden, tijdens een pest-
 ziekte opgericht, toen de Atheners meenden, dat een of
 andere godheid, die zij niet vereerden, hun deze plaag
 had toegezonden. Maar die daad zelve was eene erkenning

geweest, dat zij in den blinde rondtastten ten opzichte van de Macht, die de wereld regeert. Deze onwillekeurige erkenning nu wordt het aanknooppingspunt voor wat Paulus te prediken heeft.

Een dienen van den onbekenden God, — dat is de godsdienst bij de Heidenen; dat is de godsdienst ook bij zoovelen, in Christenlanden levende, die van het Evangelie slechts eenige namen en klanken kennen, maar nooit in den Christus het aanschijn des Vaders hebben aanschouwd. Daar is in dat dienen, evenals bij de Heidensche Atheners, tot wie Paulus het woord richtte, iets, dat te prijzen is; iets, dat van den oorspronkelijken adel en aanleg van den menschelijken geest getuigt. Het kind des stofs kan niet geheel in het stof verzinken; daar is in hem, wat tot bidden en aanbidden dringt. Maar tegelijk, hoe troosteloos, hoe ellendig is dat roepen tot den Onbekende! Hoe blijft het hart er ledig bij, en het leven donker!

Zalig, wie, als een Paulus, aan dezen, die in den blinde tasten, de kennis van den Levende, de kennis van den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus mogen brengen! Dat is de heilige roeping der zendingen, — maar niet van hen alléén. In onze eigene omgeving zijn er, die den onbekenden God aanbidden, al willen ze hunne onkunde niet erkennen. En tot ieder, wien de oogen zijn geopend, om God in Christus te kennen, komt de roeping om hunne medezondaren op den levenden God te wijzen. Dat geschiedt door de getuigenis in wandel en woord, die daar toont, dat de Christen gevonden heeft, wat de naam-Christen nog zoekt. Wel ons, zoo wij die taak vervullen in den geest van die zachtmoedigheid, die een' Paulus bezielde; al keert ook een aantal spottend zich af, door Gods genade

zullen de Dionysiussen en de Damarissen niet ontbreken,
die zich keeren tot het licht.

Treedt toe, spreekt uit, beraadslaagt saâm,
Is daar op aard een and're naam,

Waaruit g' u troost kunt lezen?

„Ik ben de Heiland”, spreekt de Heer;

„Ik ben het, Ik, en niemand meer;

„Ik ben en zal het wezen.”

21 November.

Te lezen: Eph. IV : 1—10.

*Eph. IV : 1. Zoo bid ik u dan, ik de gevangene in
den Heer, dat gij wandelt waardiglijk der roeping,
met welke gij geroepen zijt.*

Wat ligt er een aandoenlijke aandrang in de bede,
die de Apostel tot zijne lezers richt, als hij zich noemt:
de gevangene in den Heer, d. i. de gevangene om
's Heeren wil. Het is alsof hij zegt: ik heb mijn recht
tot vermanen gekocht, door wat ik onderga voor den
naam van uwen en mijnen Heer. Neen! hij vraagt des-
wege geen gunstbewijs voor zich: hij smeekt alleen zijnen
broederen, dat zij wandelen waardiglijk hunner roeping.

Het is geene kleine zaak, die de Apostel, zoo
sprekende, vraagt. De roeping, waarmede ieder tot wie
de noodiging des Evangelies komt, geroepen is, bestaat
in niets geringers dan in kinderen en erfgenamen Gods
te worden. Daartoe heeft God Zijnen Zoon gezonden,
opdat Hij de Eerstgeborene veler broederen worden
zou. Wie Hem in den geloove aangenomen hebben,
dien heeft Hij macht en recht gegeven kinderen Gods
genaamd te worden, en Hij heeft hun plaats en erve
bereid in het Vaderhuis.

Waardiglijk deze roeping te wandelen, dat is dus op aarde te verkeerren als zulken, die door God als Zijn eigendom zijn gestempeld. Hoe moet dan alle laagheid, alle zinnelijke lust, alle najagen van de goederen dezer wereld verre blijven van wie alzoo zijn beweldadigd! Hoe moet de liefde, hun bewezen, een vuur der liefde tot God en de naasten ontsteken in hun binnenste! Hoe moet de zin des hemels aanvankelijk zichtbaar zijn in hen, die in den hemel hun Vaderhuis hebben!

Indien dan ons hart Gods roepstem verstaan, Gods genade in Christus erkend en ervaren heeft, — bedenken wij dan, waartoe ons dat roept in ons dagelijksch bestaan, in ons doen en laten ook op dezen dag! Rijke zegen legt dure verplichting op. Valt soms de strijd ons zwaar, o laat ons staren op onze roeping, en de Geest des Heeren zal onzen moed verlevendigen, onze kracht versterken.

Laat ons saâm met Jezus leven,
 Dien het graf niet houden kon,
 Die, tot Levensvorst verheven,
 Al de macht des doods verwon.
 Zijt G' ons Hoofd, dan zijn w' Uw leden;
 Dan, met U ook opgestaan,
 Lacht ons 't nieuwe leven aan,
 Heer! dat w' in Uw dienst besteden;
 Leef in ons, dan leven wij,
 Overwinnaars zooals Gij!

22 November.

Te lezen: Luc. XV : 1—10.

Luc. XV : 4. *Wat mensch onder u, hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negen en negentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij het vinde?*

Met welke roerende schoonheid stelt de Heer door

deze en de volgende gelijkenis Zijn zoeken van het verlorene als iets gansch natuurlijks voor! Het is alsof Hij zeggen wil: twijfel er toch niet aan, verwonder u er niet over; Ik kan niet anders, dan het verlorene zoeken.

En toch, hoe groote goddelijke liefde ligt in dit zoeken! Hierin is het wonderbare, dat de ontferming des Heeren nu eenmaal zulke betrekking tusschen zich en het verlorene doet aanwezig zijn. Dat schaap gaat den herder aan het hart; 'tis gansch natuurlijk. Die penning gaat aan die vrouw ter harte; wederom, 'tis gansch natuurlijk. Maar dat snoode opstandelingen, die hunnen weg bedorven hebben, die tegen allerlei liefdebetoon gezondigd hebben, den Heer ter harte gaan, alzoo dat Hij den smartelijksten weg betreden wil om hen te redden van het verderf, — is dat niet een ondoorgrondelijk wonder, dat tot in aller eeuwen eeuwigheid de stof der aanbidding voor de verlost en zal wezen?

Het is, alsof de Heer in Zijne gelijkenis opzettelijk dat wonderbare in de schaduw stelt, opdat er toch maar geen aarzeling zijn zou om Zijne genade te gelooven. Zoo gewisselijk als de herder zijn verloren schaap gaat zoeken, zóó zeker buigt Gods Zoon in ontferming Zich neder tot den verloren zondaar. Voorwaar! zulke verzekering behoeften wij, om te kunnen vertrouwen op eene boodschap, die ons anders ongeloofelijk zou wezen. Hoe groot zou het reeds zijn, indien daar gezegd werd: zoo gij redding zoekt, gij zult redding vinden. Maar het Evangelie komt met veel heerlijker boodschap. Eer gij zoekt, ja! terwijl gij nog niet beseft, dat gij verloren zijt, buigt de Redder Zich tot u neder. Geen moeite, geen strijd, geen lijden ontziet Hij, om u te ontrukken aan het verderf, — en Hij zoekt „totdat Hij vindt.”

Love dan onze ziel Zijnen heiligen Naam! Steune ons hart op Zijne herderstrouw!

Als een herder wil Hij trouw
't Schaap, in een woestijn aan 't dwalen,
Daar 't zichzelf verliezen zou,
Van den doolweg wederhalen,
Brengen op de rechte baan:
Jezus neemt de zondaars aan!

23 November.

Te lezen: Psalm LXXXVI.

Ps. LXXXVI : 11. *Leer mij, Heere! Uwen weg; ik zal in Uwe waarheid wandelen; vereenig mijn hart tot de vreeze Uws Naams.*

„Leer mij Uwen weg, o Heer!” Dat is niet slechts eene bede, passend voor wie nog wandelt op de doolpaden der wereld; dat blijft de bede ook voor wie geen zwerveling meer is, maar pelgrim werd. Als zoodanig zendt de Psalmist die bede op. God is voor hem geen vreemde meer; toch blijft hij behoefte gevoelen om Zijnen weg te leeren.

Immers, de weg door dit leven voert ons telkens op punten, waar het pad zich in tweeën verdeelt. In allerlei voorkomende gevallen hebben wij eene keuze te doen, eene beslissing te nemen. Wèl hem, die daarbij niet steunt op eigene wijsheid, eigen doorzicht, maar de leiding des Heeren inroept. Voorzeker, die leiding komt niet door stemmen uit den hemel, door gezichten of zinsverrukkingen. Maar als de ernstige bede om leiding tot God opgaat, dan verheldert Hij ons inzicht om het rechte te zien, dan neigt Hij onzen wil om het rechte te kiezen, dan geeft Hij een innerlijken vrede, een kalm

overtuigd-zijn, dat als Zijn antwoord op ons gebed mag worden aangemerkt.

Zóó alléén kunnen wij in „Zijne waarheid wandelen;” doen, wat recht en waar en Hem welbehagelijk is. Maar daartoe is dan ook noodig, dat de Heer Zelf ons hart „vereenige” tot de vreeze Zijns Naams Zoovelen wij Christenen zijn, hebben wij in ons eene begeerte om den wil onzes Vaders te doen. Doch hoe dikwijls staan naast deze begeerte andere begeerten, strevingen naar genot, naar eer, naar macht, naar dingen, die onbestaanbaar zijn met het nederig dienen Gods. Dan is ons hart verdeeld; dan gaat ons hart uit naar twee tegen elkander overgestelde dingen. Zie, daarom is ons de bede noodig om het „vereenigen,” om het tot-één-maken van ons hart, opdat onze *gansche* keuze op God en Zijnen dienst, op het volbrengen van Zijnen erkenden wil in de bijzondere gevallen, worde gericht.

Welk een voorrecht, dat wij ook met *deze* bede tot onzen God mogen gaan! Wijzelf kunnen dat verdeelde hart niet tot één streven brengen, maar niet te wonderlijk is het voor onzen God, die de harten in Zijne hand heeft. Hij hoort het gebed; tot Hem zal alle vleesch komen, om te ervaren, wat Zijne genade vermag.

Leer mij naar Uw' wil te hand'len;
 'k Zal dan in Uw waarheid wand'len.
 • Neig mijn hart, en voeg het saâm,
 Tot de vreez' van Uwen naam.
 Heer, mijn God! ik zal U loven,
 Heffen 't gansche hart naar boven:
 'k Zal Uw' naam en Majesteit,
 Eeren tot in eeuwigheid.

24 November.

Te lezen: 2 Tim. III : 10—17.

2 Tim. III : 16. *Al de Schrift is van God ingegeven.*

Wij kunnen de leerstellige gevolgtrekkingen ter zijde laten, waartoe deze uitspraak aanleiding geeft; wij willen alleen haar beschouwen als uitdrukking eener ervarings-waarheid, gelijk Paulus dit woord hier nederschrijft.

Al de Schrift is van God ingegeven, door God bezielde, van Gods Geest doorademd. In waarheid, dat ervaart het ernstig en heilbegeerig hart, dat zich met die Schrift in aanraking stelt. Hier komt iets anders, iets hoogers ons tegen, dan wat daar spreekt uit de godsdiensten, die de mensch zich maakte ter voldoening aan eigen godsdienstigen aanleg. Hier is niet een zoeken en tasten, dat van de aarde tracht op te stijgen ten hemel; hier is eene openbaring, eene gave, een leven, dat van den hemel afdaaft op aarde. Hier is eene heiligheid, waarbij elke menschelijke volkomenheid verdwijnt; eene heiligheid, die ons aan onszelfen als zondaren ontdekt, — en hier is tegelijk eene genade, die den gevallen opzoekt en oprichten wil. Ja, bovenal die genade, in de Schrift verkondigd, toont haar goddelijk karakter. In het menschenhart zou de gedachte daaraan niet opgekomen zijn, in dat hart, dat altijd zoekt naar verdienste bij God. En zoo dat hart van vergeving sprak, altijd dan toch op eenige wijze verdiend, het zou eene vergeving zijn, die louter in wegneming der straf bestond. Maar de Goddelijke genade wordt geschonken om niet, en neemt niet allereerst de straf, maar allermeeft de zonde weg: zij herschept en zij zaligt, van binnen naar buiten.

Heel de Schrift draagt dat goddelijk karakter, omdat

zij in haar geheel van de goddelijke openbaring de oorkonde is. Een levensadem gaat van haar uit, levenwekkend, reinigend, bezielend en bekrachtigend: ze toont het in hare werking, dat zij van God ingegeven is.

Welk een voorrecht dan, deze Schrift te bezitten! Welke roeping, haar te laten inwerken op ons hart en ons leven! Verdiepen wij ons telkens in die Schrift, die leven brengt en ten leven voert! Wat zou voor ons belangrijker dan dit kunnen zijn? Wijde die Schrift elken dag onzes levens! Beheersche die Schrift al onze gedachten en beschouwingen, zoodat wij alles aan haar toetsen, alles onder haren invloed stellen, opdat ons eigen hart en leven meer en meer worde bezielde door dien Geest Gods, die in haar leeft.

God heeft ons Zijn woord gegeven;
 't Woord van God blijft eeuwig waar:
 Wat zou ons dan ooit doen beven,
 Zelfs in 't allergrootst gevaar?
 't Woord van God blijft eeuwig waar,
 Zelfs in 't allergrootst gevaar;
 Wat zou ons dan ooit doen beven?
 God heeft ons Zijn woord gegeven!

25 November.

Te lezen: 1 Cor. IV : 1—7.

1 Cor. IV : 7. *Wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?*

Wáárheen wij ook onzen blik richten, nooit zullen wij op deze vraag iets anders kunnen antwoorden dan: niets, hoegenaamd! Verheugen wij ons in gezondheid, in kracht, in begaafdheid tot eenigen arbeid, in matigen of meer overvloedigen welstand, — 't is alles gave, rijk

en vrij geschenk van Gods liefde. Of zullen wij *iets* althans daarvan onszelfen toekennen? Zullen wij, gelijk zooveelen zeggen of althans denken, inbrengen, dat wij dan toch voor die gezondheid gewaakt, die kracht geoefend hebben, die begaafdheden door ingespannen arbeid hebben ontwikkeld, dat vermogen door vlijt en spaarzaamheid hebben bijeengegaard? Maar, daargelaten nog dat zoovele anderen, die toch óók zich op dat alles hebben toegelegd, in hun streven niet geslaagd zijn, — die lust, die ijver, die volharding, hebben wij die onszelfen gegeven, of is zij eene gave Gods, waarvoor wij Hem nederig hebben te danken? Voorwaar, wie tot den grond der dingen doordringt, die bekent: Niets, niets is 't mijn, maar alles Gods geschenken!

En wat zóó in het natuurlijke waar is, dat is evenzeer waar in het geestelijke. Doen wij niet mede met de uitgietingen der ongerechtigheid; begraven wij ons hart niet in aardsehe dingen; verwaarloozen wij den openlijken en huiselijken godsdienst niet, — wie werkte dat in ons? Is er bij ons eene bekommering over de zonde, een zoeken van het gebed in de binnenkamer, een aanhouden om Gods genade, — hebben wij dat onszelfen gegeven? Of, zijn wij gekomen tot de blijdschap, den vrede en de vrijheid der kinderen Gods; zijn wij verzegeld met den Geest der belofte; hebben wij de zekerheid, dat niets ons scheiden zal van onzen Heer, — nog eens: hebben wij dat onszelfen aangebracht?

Alles, alles is genade, betuigt de ziel, die ten leven ontwaakte. Alles is geschonken; niets hebben wijzelfen verworven. Welk een ootmoed past ons dan tegenover den Heer! Maar ook, welke nederigheid past ons tegenover de menschen! Wij zijn niet beter dan anderen; alleen genade heeft ons gemaakt die wij zijn, en gegeven,

wat wij bezitten. Dank en eere alleen Hem, die ons zegende uit vrije ontferming!

Niets, niets is 't mijn.
 Maar alles Gods geschenken.
 Mijn hart, o Heer! zal eeuwig aan U denken,
 Uw lof op mijne lippen zijn.

26 November.

Te lezen: Luc. XIII : 22—30.

Luc. XIII : 23, 24. *En er zeide een tot Hem: Heer, zijn er ook weinigen, die zalig worden? En Hij zeide tot hen: Strijdt om in te gaan door de enge poort.*

Wie zal beweren, dat het eene onbelangrijke vraag is, die hier tot den Heiland gericht wordt? En toch beantwoordt Hij haar niet, evenmin als elders de Godsopenbaring daarop een antwoord geeft.

Het zou voor de zwakheid en zondelust van het menschelijk hart schadelijk zijn, indien die vraag beantwoord ware. Stel, dat het antwoord gegeven ware: „er worden slechts weinigen zalig,” dan zou de gevolgtrekking gemaakt worden, dat het hopeloos was, naar behoudenis uit te zien. Stel, dat het antwoord gegeven ware: „er worden velen zalig,” dan zou de zorgeloosheid daaruit de gevolgtrekking afleiden, dat men zich er dus niet over had te bekommeren.

Met wijze liefde laat daarom de Heer de vraag onbeantwoord. Daar is iets anders noodig, dan zulke vragen; daar is iets van praktische beteekenis, wat de Heer aan allen op het hart heeft te drukken: strijdt om in te gaan door de enge poort. Of er velen, of dat er

weinigen zalig worden, laat dat aan God over; gij, strijdt om door de enge poort binnen te gaan.

Eng is de poort, — maar, Gode zij dank! daar is dan toch eene geopende poort. Het binnenkomen is niet onmogelijk; alleen, er is strijd noodig om binnen te gaan. Allerlei vijanden stellen zich in den weg, allerlei lusten en begeerten, allerlei menschen, die terughouden willen, — en onder en door dat alles de Overste dezer wereld, die niet zonder strijd zijn prooi laat glippen. Daarom gaat het behouden worden niet vanzelf. Daar moet ernstig gekampt worden tegen al die vijanden, gekampt bovenal tegen de eigen zondige richting van het hart, dat wel aan het eind van den weg den hemel zou willen geopend zien, maar zonder dat er op den weg zelfverloochening te beoefenen was.

Zóó zwaar is die strijd, dat wie zichzelf leert kennen, beseft: ik kom er niet door eigene kracht, en met eene bede om genade zich wendt tot den almachtigen Redder.

Haast u, o mensch! spoed naar den hemel!

Verhef u boven 't aardsch gewemel!

Haast u, 't is nog de vindenstijd,

Haast u, eer u dit uur ontglijdt;

Haast u, — uw vijand haast zich ook! —

Of al uw hoop verdwijnt in rook.

27 November.

Te lezen: Exodus XVI : 14—21.

Ex. XVI : 19. *En Mozes zeide: Niemand late van het Manna overig tot den morgen.*

Het Manna, het wonderbrood, waarmede de Heer Zijn volk spijsde in de woestijn, had deze eigenschap,

dat het terstond gegeten moest worden, niet tot den volgenden dag bewaard worden kon. Daardoor werd aan het volk dagelijksche arbeid in de noodzakelijkheid van het dagelijks opzamelen gegeven; daardoor werd tegelijk hun geleerd, in het geloof en van het geloof te leven; ze konden zich geen voorraad opzamelen, maar moesten uit 's Heeren hand ontvangen wat zij behoefden.

Is daarin niet met recht van oudsher een beeld gezien, hoe ook het geestelijk leven des Christens onderhouden moet worden door telkens versche en nieuwe gaven uit des Heeren hand? O zeker, als wij de daden des Heeren te gedenken hebben, dan hebben wij daarbij óók te gedenken aan wat Hij in vroegere tijden aan onze ziel gedaan heeft. Tot versterking in het heden mogen ons de openbaringen Zijner genade in het verleden zijn; tot bemoediging onder nieuw opkomende bestrijdingen, waaraan ons geestelijk leven is blootgesteld. Doch zij kunnen dat dan alleen in waarheid voor ons zijn, als deze herinneringen ons uitdrijven en bemoedigen tot een opnieuw zoeken van des Heeren aangezicht. Wij kunnen niet teren op het vroeger ontvangene; wij kunnen niet leven van genade in het verledene. De Christen is niet iemand, die slechts in vroeger dagen genoten heeft, maar een, die gestadig uit de hand zijns Heeren leeft. Als de Apostelen hunne voorrechten en die hunner lezers roemen, dan spreken zij daarvan in den tegenwoordigen tijd. Het blijvend bezit is de éénige waarborg, dat het vroeger ontvangene waarlijk *van den Heer* is ontvangen.

Zoo laat ons dan ook heden met onze nooden en behoeften, met onze zonden en onze zorgen tot God gaan. Wat wij *nu* noodig hebben, moet ons geschonken worden door genade, die in onze tegenwoordige behoeften voor-

ziet. En laat ons dus ook niet vreezen, dat als de zwakheid des ouderdoms of de strijd des doods dáár is, het ons ontbreken zal aan wat wij *alsdan* behoeven. God geeft Zijne genade niet vooruit, opdat wij ze zouden opzamelen; Hij geeft ze naardat zij noodig is. Gister en heden en tot in eeuwigheid is de Zoon Zijner liefde Dezelfde; heden en in de toekomst wil de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus aan Zijne kinderen schenken, wat zij behoeven voor elken dag.

Wil, U ter eer,
 Steeds meer en meer
 't Geloof in ons versterken!
 Dan zullen wij,
 Gereed en blij,
 Uit liefde 't goede werken.

28 November.

Te lezen: Joh. VIII : 31—38.

Joh. VIII : 32. *De waarheid zal u vrij maken.*

Dat is, voorwaar! eene andere en betere vrijheid, die hier beloofd wordt, dan die, welke de wereld najaagt! Wat de onwedergeboren mensch vrijheid noemt, is de macht om eigen luim en lust ongestoord te kunnen inwilligen. Dáárom is het, dat de groote menigte betooverd wordt, en zich door iederen volksleider laat medesleepen, wanneer die maar met de leus van vrijheid optreedt. En toch, vrijheid om eigen lust en luim in te willigen, wat is het anders dan slaaf te zijn van zijne hartstochten, slaaf van den overste dezer wereld, die zijne prooi door klanken misleidt, en alzoo ten verderve voert?

Iets anders is het, wat de Heiland belooft. „De

waarheid zal u vrij maken", zegt Hij. „De waarheid" is, in de taal der Schrift, de rechte verhouding tot God; de verhouding, die beantwoordt aan 's menschen oorspronkelijken aanleg en bestemming. Daarom kan niemand anders dan de Zoon haar aanbrengen, omdat niemand, behalve Hij, den vloek der zonde wegnemen, en hare heerschappij breken kan.

Waarvan is het, dat de waarheid vrijmaakt? Zij maakt vrij van het oordeel Gods, dat om der zonde wil rust op ons, die van nature kinderen des toorns zijn, voorwerpen van het heilig gericht des Alwetenden. Zij maakt vrij van de overheersching der zinnelijkheid, van de bekoring der eierzucht, van de ketenen der geldgierigheid. Zij maakt vrij van de vreeze voor den Koning der verschrikking, omdat de prikkel des doods is weggenomen. Zij maakt, in één woord, den armen zondaar tot een gelukkig kind des Vaders, dat Hem dient met gewilligheid en vreugde. Zalig, ja zalig, wie deze vrijheid zoekt en vindt! Eéniglijk door het geloof in den Christus is zij te verkrijgen; ééniglijk door de levensgemeenschap met Hem wordt zij bewaard.

Amen! Jezus Christus! Amen!

Ja, Gij zult in 't groot heelal
't Rijk der duisternis beschamen,
Tot het niet meer wezen zal.

Woon, o Heiland! in ons midden:

Onder Uwe heerschappij
Zijn wij zalig, zijn wij vrij;

Leer ons strijden, leer ons bidden!

Amen! heerlijkheid en macht
Word' U eeuwig toegebracht!

29 November.

Te lezen: Psalm XLII.

Psalm XLII : 6. *Wat buigt gij u neder, o mijne ziel, en zijt onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven voor de verlossingen Zijns aangezichts.*

De Psalm van „het hijgend hert” vertolkt niet de zielsgesteldheid van een, die pas begint naar God te zoeken, en nog in het duister rondtast; het is de Psalm van een hart, dat God kent, maar tijdelijk Zijne gemeenschap mist door de veelheid en grootheid der smarten en nooden, die in het leven zich voordoen. Het is geen roepen „uit de diepte” van eenen door besef van schuld verslagene; het is een uiting des verlangens van een gemoed, dat God met vertrouwen *zijn* God mag noemen. Daarom, terwijl de droeve klacht zich uit over tijdelijk gemis bij het terugzien op een beter eertijds, is daarnaast de uitspraak van het toeverzicht, dat er weer betere dagen komen zullen. Het is, alsof de Psalmist zichzelf zijn klagen en zuchten verwijt: „Wat buigt gij u neder, o mijne ziel? Hoop op God; ik *zal* Hem nog loven!”

Juist die wisseling van stemmingen, die in dezen Psalm uitgedrukt wordt, maakt dien tot een lievelingspsalm voor Gods kinderen. Een ongestoord juichen kan op aarde slechts bij oogenblikken geschieden; een treuren, zonder méér, is niet geoorloofd en ook niet mogelijk voor wie eenen levenden God hebben. Maar dit op-en-neder-gaan in vertrouwen en klacht drukt juist uit, wat de gewone gemoedsstemming is der pelgrims naar het hemelsche Sion.

Ik *zal* Hem nog loven! Waardoor mogen wij dat met zulke zekerheid zeggen in onze donkere dagen?

Niet omdat wij iets vooruit weten aangaande ons uitwendig lot; maar omdat het niet zijn kan, dat de Heer voortdurend Zijn aangezicht voor ons verbergen zou. Dit waarborgt ons de opzoekende liefde, waarmede Hij eerst onze ziel aan Zich verbond, en de trouw, waarmede Hij verder op den levensweg ons leidde. Donkere wolken kunnen er zijn, maar daarachter is het eeuwige licht; de wolken zullen voorbij trekken, en het licht zal weer zichtbaar worden.

Kon reeds de vrome des Ouden Verbonds met zulk een toeverzicht spreken, hoeveel te meer mogen wij het, die God in Christus kennen! In den Zoon is het aangezicht des Vaders ten volle onthuld, en de gewisheid ten volle geschonken: het eind van 's Heeren wegen zal heerlijkheid zijn!

O, mijn ziel! wat buigt g' u neder?
 Waartoe zijt g' in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder;
 Zoek in 's Hoogsten lof uw' lust;
 Want Gods goedheid zal uw' druk
 Eens verwiss'len in geluk.
 Hoop op God; sla 't oog naar boven;
 Want ik zal Zijn' naam nog loven.

30 November.

Te lezen: Joh. VI : 66—71.

Joh. VI : 68. *Heere! tot wien zullen wij heengaan?
 Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.*

Dat is en blijft het antwoord der levende Godsge-meente op de vraag: Wilt gijlieden ook niet heengaan? Zij-alleen gaan heen, die, om uitwendige redenen, een tijdlang met de discipelen des Heeren hebben medege-

loopen, zonder dat hun hart voor Jezus was gewonnen. Ook in onze dagen, waarin zich de afval vermenigvuldigt, vallen toch alléén *zij* af, die nooit ware Christenen geweest zijn. Wie eenmaal voor den Heer gewonnen is, die *kan* niet meer heengaan. Waarheen toch zou hij zich wenden? Tot de wereld met hare genietingen? Maar hij weet, hoe ledig zij het hart laat. Tot menschenlijke wijsheid, die zich tegenover het Evangelie stelt? Maar hij ziet, hoe hol en onbevredigend die menschenlijke beschouwingen zijn. Neen! daar is geen andere Heer en Heiland dan Jezus te vinden: Hij alléén heeft de woorden des eeuwigen levens!

Zalig wij, indien ook wij tot die onwankelbare keuze gekomen zijn. Die keuze staat *dan* alleen bij ons vast, indien wij persoonlijk de ervaring gemaakt hebben, dat Jezus woorden heeft, die eeuwig leven mededeelen. Zoolang wij slechts naspreken wat anderen zeggen, kunnen wij van Hem worden afgetrokken. Maar heeft onze ziel ondervonden, dat Zijne woorden levenswoorden zijn, omdat zij ons het leven hebben gegeven, dan is geene macht van wereld of Satan in staat, ons van Jezus los te rukken. Wie leven geeft, moet de Levensvorst zijn: niemand staat hooger dan Hij.

En bij dien Levensvorst blijft dan ons hart, om uit Zijne volheid telkens meer te putten. Wat Jezus geeft, zijn geene gaven, die van Zijn persoon zijn te scheiden, zoodat men, na die ontvangen te hebben, nu verder zou kunnen gaan. Het leven, de vrede, de gerechtigheid, de kracht tot vernieuwing bestaan alleen in de gemeenschap met Hem: dat dan niets van Hem ons scheidet!

Wat, wat zien w' in 't stof,
Heiland! van Uw waarde?
Wat is hier Uw' lof?

Van 't verlossingswerk,
 Jezus! ziet Uw Kerk
 Slechts een stip op aarde.

1 December.

Te lezen: Gen. L : 15—22.

Gen. L : 20^a. *Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht.*

Hoe anders was de uitkomst van de daad der broeders van Jozef, die hem tot slaaf verkochten, dan hunne bedoeling geweest was! In de diepste ellende had hun haat hem willen storten, — en zie, hij was tot de hoogste eere en tot groote blijdschap gekomen; onderkoning was hij van het machtigste Rijk der aarde, en bron van zegen voor heel een volk en voor zijn eigen geslacht.

In het aanbiddelijk en wonderbaar Godsbestuur is *dit* wel het wonderbaarste, dat de Heer ook het kwaad, dat menschen doen, dienstbaar maakt aan Zijnen raad, en aan het heil dergenen, die Hem vreezen. *Hoe* dat geschieden kan; *hoe* de menschelijke vrijheid, óók waar zij het kwade kiest, nochtans bestuurd worden kan door de regeering Gods, — dat zal wel voor immer onoplosbaar blijven. Ook hiervan geldt: „Wij zien het, maar doorgronden 't niet!” Doch wij *zien* het dan toch; wij zien het, niet alleen in deze geschiedenis van Jozef, waarin het zoo duidelijk uitschittert, maar ook in talloze andere gevallen, en, zooveel wij gelooven, zullen wij eenmaal in *alle* gevallen het zien, als het licht der eeuwigheid zichtbaar maakt, wat in den tijd nog is verborgen. God heeft het ten goede gedacht! Dat zullen Gods kinderen eenmaal getuigen van elk verdriet, van

elke krenking, van ieder onrecht, door menschen hun aangedaan. Ook de boosheid der menschen moet den raad des Heeren dienen. Zóó moet het zijn, indien het waarheid zijn zal, wat Paulus getuigt: „wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, *alle* dingen medewerken ten goede.” Tot *alle* dingen toch behooren ook die daden van onrecht en boosheid!

Zoolang het eind der wegen Gods nog niet zichtbaar is, blijft dit een voorwerp des geloofs, en niet des aanschouwens; eerst van achter wordt het aanbiddelijk Godsbestuur openbaar. Doch in dat geloof worden wij gesterkt, door wat wij, reeds eer dat einde dáár is, mogen opmerken. Als de boosheid der menschen ons berooft van wat onze ziele lief is, maar wat onze ziel tot een valstrik worden zou; als zij ons dwingt tot eene zelfverloochening, die ons vormen moet voor den hemel; als zij ons aanleiding geeft tot oefening in lijdzaamheid en zachtmoedigheid; als zij ons losmaakt van het aardsche, om al onze vreugd en al onze kracht bij den Christus te zoeken; als zij ons hoe langer hoe inniger aan dien Heiland ons doet verbinden, — is er dan niet reeds hierbeneden oorzaak om te getuigen: God heeft dit alles ten goede gedacht? Zeker, de boosheid der menschen had dit niet bedoeld, maar onze God, die wonderen doet, Hij schiep het goed uit het kwaad!

Wat de hoogste wijsheid doet,
Daar gij steeds meé raad moet plegen,
Noem dat heilig, wijs en goed,
't Loope u meé of 't loope u tegen.
't Kwade, weet gij, deed ons God,
Menigmaal ten goede strekken;
Door Zijn scheppend machtgebod,
Kan Hij 't licht uit duister wekken.

2 December.

Te lezen: 1 Petr. I : 17—25.

1 Petr. I : 21. *Die door Hem gelooft in God.*

De Apostel zegt in dit merkwaardig woord, dat de Christenen door Christus in God gelooven.

Maar hoe? Gaat dan niet het geloof in God vooraf, eer er van gelooven in Christus sprake kan zijn? Is er dan niet eene openbaring Gods in de natuur, duidelijk genoeg om zonder verontschuldiging te doen blijven, wie God niet erkennen? Is er geene openbaring Gods in het geweten, waardoor Hij Zijn aanwezen kenbaar maakt aan ieder redelijk schepsel, omdat eene wet noodzakelijk eenen Wetgever veronderstelt? Was er daarenboven niet voor geborene Israëlieten, gelijk de eerste lezers van dezen Brief waren, daarbij nog eene bekendmaking Gods aan de Vadersen, door Mozes en de Profeten gegeven?

Dat alles is er, — en toch zegt de Apostel niet zonder groote oorzaak, dat de Christen door Christus gelooft in God. Natuur en geweten brengen eene zekere kennis Gods; maar die kennis is nog geen geloof, bovenal nog geen geloof *in* God. Die uitdrukking toch wijst op iets oneindig hoogers, dan eene wetenschap, dat er een God is. Ze wijst zelfs op iets hoogers, dan de openbaring in Israël brengen kon, hoe verre deze verheven zij boven de openbaring in natuur en geweten. De Oude Bedeeling toch was, naar haren aard, bovenal bestemd om *dit* tot besef des menschen te brengen: daar is eene kloof tusschen den hoogen God en den schuldigen zondaar, al werd ook in offers en profetie eene schemering gegeven van eene verzoende betrekking.

Eerst waar de Christus komt, wordt de Vadernaam Gods geopenbaard. In Hem treedt God ons in eene

zichtbare menschelijke persoonlijkheid tegemoet. In Hem onthult zich het diepst van Gods wezen. Door Hem vinden wij den vrijmoedigen toegang tot God; door Hem komen wij tot dat geloofsvertrouwen, dat ons niet slechts aan God, maar in God doet gelooven.

Hoe arm zouden wij zijn zonder den Christus! Hoe rijk zijn wij door Hem! Dat nu maar ons hart zich ten volle dien rijkdom bewust zij! Dat wij nu maar waarlijk gebruik maken van wat wij in Hem bezitten! In God te gelooven, het is, zich aan Hem toevertrouwen, met Hem in levensgemeenschap staan, op Hem steunend den weg te bewandelen. Ook dezen dag wederom zullen wij op de proef worden gesteld, of wij dat waarlijk doen, in de verzoeken, die tot ons komen; in het leed, dat wij te dragen hebben; in de duisternissen, die zich in onze lotsbedeeling aan ons voordoen. Vergeten wij dan niet, waar ons geloof zijne sterkte moet opdoen: zij gedurig ons oog op den Christus Gods gericht!

Door U geleerd ken ik in God
Den allerbesten Vader,
En ieder onspoed in mijn lot,
Brengt mij Zijn liefde nader.

3 December.

Te lezen: Joh. X : 23—30.

Joh. X : 28. *En Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal hen uit Mijne hand rukken.*

Wien geldt deze belofte? Zij geldt niemand, dan die tot de schapen der kudde behoort, wier eigenschappen in het vorige vers zijn beschreven. Zoo kan dan de zorgelooze en goddelooze mensch zich niet op dit woord

beroepen, alsof zijne zaligheid verzekerd ware, indien hij slechts met den mond Christus belijdt. Niet voor hen, die zich schapen *noemen*, maar voor hen, die waarlijk schapen *zijn*, is de belofte.

Welk eenen rijkdom omvat die belofte! Eerst: „Ik geef hun het eeuwige leven.” Ik geef hun, nu, reeds tijdens het aardsche bestaan, het leven, dat in zichzelf den waarborg heeft van zijn voortbestaan; het leven uit God; de volheid der gemeenschap met den Vader in de hemelen. Ik geef het hun; zij verdienen het niet door hunne werken; zij heffen er zich niet toe op door hunne krachtsinspanning; Ik geef het hun als gift der vrije genade, als vrucht van dat geloof, dat hen met Mij verbindt.

Voorts: „zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid.” De zonde, die in hen overig is, zal hen niet ten verderve voeren, want het eeuwige leven, dat Ik hun mededeel, is sterker dan de macht der zonde, en zal haar overwinnen en uitdrijven. Zij zijn gegrepen, en worden niet meer losgelaten door Mijne hand. Ik zal ze vormen en leiden, dikwijls wel op moeilijke wegen, maar zóó, dat Mijn doel met hen bereikt wordt, en Mijn beeld door hen wordt weerkaatst.

Eindelijk: „Niemand zal ze uit Mijne hand rukken.” De wereld en de Overste dezer wereld samen zullen niet ophouden hen te bestrijden, niet ophouden met allerlei pogingen om hunne gemeenschap met Mij te verbreken. Maar, geen nood! Mijne hand, die hen vasthoudt, is sterker dan al dat geweld, dat zich tegen hen keert; Ik zal ze bewaren met diezelfde trouwe liefde, met welke Ik hen tot schapen Mijner kudde gemaakt heb.

O gij, die in den Heiland gelooft: die verzekering is u noodig, om met goeden moed den levensweg te

betreden. Op het werk uwer heiligmaking, op uwe dagelijksche plichtsbetrachting kunt gij alleen dan met ijver u toeleggen, als gij niet meer door bange vreeze gedrukt wordt. Klem u dan vast aan deze rijke belofte, u door uwen Heer gegeven: Jezus houdt trouwe — en daarom, houd moed!

Voor 't aardsche leven: kracht en sterkte,
 Het daaglijksch brood, licht op het pad,
 Vreë van dien God, die wondren werkte,
 En leiding naar die hemelstad.
 En voor 't Hiernamaals: rijk beërven
 Van 't onuitsprekelijk Goede deel...
 Dát doet Uw liefde ons verwerven;
 O, Heer! wat zijn Uw gaven veel!

4 December.

Te lezen: Psalm XL : 12—18.

Psalm XL : 18. *De Heer denkt aan mij.*

Welke vertroosting, welke sterkte ligt er in deze gewisheid! Het kan wezen, dat menschen ons vergeten, en dat hun vroegere vriendschap jegens ons plaats heeft moeten ruimen voor andere verhoudingen, waarin zij gekomen zijn, — maar dat staat niet te vreezen bij Hem, die de onwankelbaar Getrouwe is. Het kan geschieden, dat ons levenspad verdonkerd wordt, en dat de leiding van ons lot zoo gansch anders gaat, dan wij zouden gewenscht hebben, — desniettemin, wij zijn van onzen God niet vergeten; Hij denkt aan ons, ook in die moeitevolle tijden. Ja, ook dan, wanneer het licht van Zijn vriendelijk aanschijn onze ziel niet bestraalt, en wij van Zijne gemeenschap geen genot hebben, — zoo mogen wij toch *hiervan* zeker zijn: „de Heer denkt aan mij.”

Reeds is het ons zoo goed en liefelijk, als wij weten,

dat menschen aan ons denken, en met ons medeleven. En toch, hoe onmachtig is ook de beste vriend op aarde, om inderdaad, met al zijn denken aan ons, ons gelukkig te maken! Maar als de Almachtige ons in liefde gedenkt, — wat hebben wij dan te vreezen? Dit: „Hij denkt aan mij!” vergewist ons, dat al onze paden door Zijne zorgende liefde voor ons gekozen en beschikt worden; dat Hij in ons oog de moeite leest, en de stille verzuchtingen onzes harten verstaat; dat Hij in iedere voorkomende omstandigheid ons de kracht tot dragen, de wijsheid tot spreken en handelen geven wil, die Hij weet, dat wij noodig hebben.

Dit: „Hij denkt aan mij!” is eene uitspraak des geloofs. Het spreekt uit, dat al schijnt het, dat God ons vergeet in onze nooden en smarten, die schijn bedriegelijk is. Waarop rust die geloofsuitspraak? Immers hierop, dat die God, die met Zijne genade tot de ziel Zich nederboog, Zijn werk niet ten halve doet. Mocht reeds de Psalmist dat uitspreken, hoeveel vaster nog is die gewisheid voor ons, die Hem in Christus kennen! Hij, die uit verloren zondaars Zijne kinderen maakte, Hij vergeet Zijne kinderen niet in hun moeite en strijd; ééns zal het blijken, dat Hij alle dingen tot hun heil beschikte, ook toen zij meenden, dat alle dingen tegen hen waren.

Ja, Amen! de Heer denkt aan ons! Moge nu ook maar onze ziele leeren, gedurig te denken aan Hem!

't Is waarheid, elke dag heeft wel zijn eigen plagen,

Maar daar is óók geen dag, die zijne vreugd niet heeft.

Leer mij den last des daags met stillen ootmoed dragen.

Niet vragen naar wat licht de dag van morgen geeft,

Maar steeds rondom mij zien naar 't geen mij kan verblijden;

Zoo vallen lasten licht, die anders zwaar doen lijden.

Geef mij een open oog, o Heer! voor al Uw goed,

'k Draag dan den last des daags met een verruimd gemoed.

Gen. 22:1

5 December.

Te lezen: Eph. VI : 10—17.

Matth. VI : 13. *En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van den Booze.*

Dat is met andere woorden: bewaar ons, opdat wij niet in verzoeking komen, en, kunnen wij de verzoeking niet ontgaan, bescherm en versterk ons, opdat wij niet vallen onder de macht van den Booze.

Niet overmoedig mogen wij verlangen naar den strijd. De Heer, die de zwakheid Zijner jongeren kent, leert ons bidden, dat ons de verzoeken bespaard mogen worden. Zoo is dan wel het eerste, waaruit de ernst van ons bidden moet blijken, dat wij niet moedwillig in verzoeking loopen; dat wij de plaatsen, de omgevingen, de toestanden, zooveel wij kunnen, vermijden, waarvan wij weten, dat zij ons geestelijk leven in gevaar zouden brengen. Wie kan met goed geweten deze bede opzenden, en dan zich gaan voegen bij lichtzinnig gezelschap? Of wel, zich gaan verdiepen in slechte lectuur, die de verbeelding bevlekt? Of ook, zich inlaten met ondernemingen, waarbij eerlijkheid en goede trouw gevaar loopen? Zou dat alles niet zijn een spotten met God?

Ach, wij ontmoeten op onzen weg tal van verzoeken, ook zonder dat wij ze opzoeken. Maar bidden wij ernstig tot onzen God, dan is Hij machtig en gewillig om uit de verzoekende omstandigheden het verzoekende weg te nemen, zoodat wij door die toestanden heengaan zonder dat zij ons deren. Het kan geschieden, dat ons hart geen prikkel, geen bekoring gewaar wordt, doordien de bescherming Gods als een vurige muur rondom ons is. Maar óók kan het zijn, dat de Heer ons de verzoeking doet voelen, en zóó krachtig onzen geest

wapent, dat wij als overwinnaars komen uit den strijd. Neen, Hij wil niet, dat Zijne kinderen zullen onderliggen, als de Booze hen aanvalt. Elke nederlaag is onze eigene schuld. God is machtiger dan de Booze, die ons verderven wil. Schuilen wij slechts dicht bij Hem, met erkenning van eigene machteloosheid en met vertrouwen op Zijne almachtige genade, dan schenkt Hij gewisselijk de overwinning.

En ook dan, als onze zorgeloosheid aan den Overste dezer wereld macht gaf over onze ziele, — ook dan, in die duisternis, wanhope ons harte niet! God wil ons wederom verlossen van den Booze, als wij maar ernstig Hem aanroepen. Hij wil Zijn genadewerk voortzetten, tot waar geen strijd meer wezen zal. Wat zal dat zalig zijn!

Leid ons in geen verzoeking ooit!
 Verberg voor ons Uw aanzicht nooit!
 Gij weet het, onze kracht is klein,
 De driften veel, en 't hart onrein.
 Wat wordt er van ons in dien staat,
 O, Vader! zoo Gij ons verlaat?

6 December.

Te lezen: Psalm CL.

Matth. VI : 13^b. *Want Uw is het koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, Amen!*

Het „Onze Vader”, waarmede het allervolmaaktst gebed wordt aangevangen, voert aanstonds ons op tot de stemming, waarin wij onze nooden tot God hebben te brengen, de stemming van kinderlijk vertrouwen. En de lofzegging, waarmede dit gebed wordt besloten, wijst ons op de macht van Hem, tot Wien wij deze nooden ge-

bracht hebben, opdat wij in onze harten gewis zouden zijn, dat Hij al dat gevraagde ons schenken kan.

Het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid zijn van Hem, die onze Vader wezen wil. Hij heerscht over al wat bestaat, in den hemel Zijner majesteit, in 't onmetelijk heelal, op deze aarde, die de voetbank is Zijner voeten. Hij regeert, en alle macht is Hem onderworpen, want al wat is, bestaat slechts door Hem. Zijn raad zal bestaan, waar alle menschenlijke raadslagen te niet gaan; Zijn raad zal ten uitvoer brengen, wat tot heil Zijner kinderen noodzakelijk is. Zijne is de kracht, die werkt, en wie zal het keeren? De kracht, die middelen en wegen tot hare beschikking heeft, en die alle tusschenoorzaken in werking brengt en in stand houdt. Zijne is de heerlijkheid, die daar uitblinkt in al Zijne werken, en die uitschitteren zal in aller oog, als eens de nevelen zijn geweken, die nu nog het uitzicht belemmeren. Koninkrijk en kracht en heerlijkheid zijn van Hem, Wiens weg zoo vaak in donkerheid is, opdat Zijne kinderen zouden leeren te gelooven zonder te zien, en Hem eere te geven in rustig verbeiden van de uitkomst Zijner daden. Hierbeneden, waar allerlei booze machten woelen, en nog steeds het rijk van den Overste dezer wereld triomfen viert, hier is het nog taal des geloofs, tot God te zeggen: Uw is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid.

Laat dat geloof ook heden ons sterken in de wisselende ervaringen, die de dag ons brengt! Wij leven niet onder een noodlot; wij worden niet door toeval geregeerd. Wij kennen Hem, die Zich in Christus als onze Vader geopenbaard heeft, en wij hebben vasten grond voor het geloof, dat Zijne heerschappij belijdt. In Christus' verrijzenis is de waarborg gegeven, dat het licht de duis-

ternis; het leven den dood overwint. Steunen wij dan op dien God, Wiens troon nog door wolken en donkerheid omringd is; eenmaal schittert Zijne majesteit uit, — en dankend of sidderend belijdt het heelal: Uw is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid. Amen.

Ja, Amen! trouwe Vader! ja,
 Wij maken staat op Uw genâ.
 Ons hart, o God! die alles ziet,
 Veroordeelt ons in 't naadren niet;
 Het zegt, daar G' op ons bidden let,
 Geloovig Amen! op 't gebed.

7 December.

Te lezen: Luc. XIX : 1—10,

Luc. XIX : 5. *En Jezus zeide: Zacheüs! haast u, en kom af, want Ik moet heden in uw huis blijven.*

Hoe wonderbaar verschillend zijn toch de leidingen, die de Heer met de zielen houdt! Wat de Heer hier met Zacheüs doet, is niet hem iets geven, maar hem iets vragen, namelijk de gastvrijheid zijner woning. En dit juist was het, wat Zacheüs noodig had. Daar was in hem een onbestemd uitgaan der ziel naar Jezus, blijkens zijne begeerte om Jezus te zien; die begeerte kan niet een wensch der nieuwsgierigheid geweest zijn, of zij zou hem niet hebben laten doen, wat hij deed. Maar wat eigenlijk Jezus voor hem zijn kon, wist hij gewisselijk niet: wat toch zou hij, de Tollenaar, van Jezus kunnen wachten?

Zie, daar raakt de Heer zijn hart, door bij hem intrek te nemen. De heilige Jezus versmaadt den verachten tollenaar niet; Hij heft hem op, door Zich tot hem neder te buigen. En zóó diep is Zacheüs ge-

troffen, dat hij aanstonds zich bereid toont, zijn dank in daden te toonen.

Zóó toont de Heer ook thans nog Zijne opzoekende, ontfermende liefde. Tot de zielen, die *Hem* nog niets te vragen hebben, komt Hij met *Zijne* vraag. En wat Hij vraagt, is eigenlijk steeds datzelfde als wat Hij aan Zacheüs vroeg: Laat Mij toe, tot u te komen; laat Mij intrek bij u nemen; laat Mij woning maken in uw hart!

O zalig, wie Hem hoort, en de deur open doet! Hij, die daar inkomt als gast, betoont Zich de gastheer. Hij komt om te brengen, om te geven, om te verrijken met Zijne genade. Hij komt, om aan het hart vergeving van zonde, en aan het leven kleur en gloed te geven. Hij komt om den ellendigen zondaar een kind des Vaders te maken, verrijkt met Zijne liefde, gesierd met de eere van Hem toe te behooren. Die liefde, die opzoekende, die voorkomende liefde is het, die het hart verteedert, het hart vernieuwt. Onmogelijk kunnen daarna de uitingen der dankbaarheid, de offers der dankzegging ontbreken. Maar wat zijn die offers anders, dan uitwerkselen der voorkomende genade? Al de eer der behoudenis komt aan die liefde toe, die de behoeften des harten verstaat, waar dit hart zichzelf nog niet kent, en al die behoeften vervult door goddelijke ontferming.

Laat, Heer! Uw licht zijn' zachten gloed
In ons verkleumd en stug gemoed,
Door levenswekking, toonen:
Dan zal ons hart, dat U verwacht,
In 't licht Uws aanschijns, ook bij nacht,
Getroost en zeker wonen.

8 December.

Te lezen: Hand. V : 12—20.

Marc. XVI : 20. *En de Heer wrocht mede, en bevestigde het woord door teekenen, die daarop volgden.*

Een straalkrans van wonderen omgaf het goddelijk hoofd onzes Heeren bij Zijn optreden op aarde, deels om de aandacht der menschen te vestigen op Zijne verschijning, deels om, waar het geloof was ontstaan, dat geloof te bevestigen, door te toonen, dat het uitwendige in overeenstemming was met Zijne innerlijke heerlijkheid. Om gelijke reden gaat ook de intrede van het Evangelie in de wereld van zichtbare teekenen vergezeld. Krachtiglijk wrocht de Heer daardoor mede, met den arbeid Zijner zendboden, opdat hun woord ingang en opname zou vinden.

Die zichtbare teekenen waren voor den aanvangstijd. Voor de verdere eeuwen is de geestelijke werking des woords; de wonderkrachten, die in den eersten tijd aanschouwd waren, treden terug.

Maar blijft het dan nu niet meer waar, dat de Heer medewerkt, en het woord bevestigt door teekenen, die daarop volgen? Gewisselijk. Die teekenen dragen een ander karakter, maar zij zijn thans niet geringer dan vroeger. Of zijn het dan geen teekenen van goddelijke almacht, waar het Evangelie zijne triomfen behaalt in eene diepgezonken heidenwereld, en bevrediging brengt aan behoeften, niet gekend, doch wel waarlijk aanwezig? En de blik behoeft zelfs niet op verre Heidenlanden zich te richten om zulke teekenen te zien. Overal, waar een hart uit den doodslaap der zonde ontwaakt; overal, waar vrede en vreugde komt voor vroegere troosteloosheid; overal, waar het leven herschapen wordt tot een God-

verheerlijkend bestaan, zoodat de slaaf der zinnelijkheid een geestelijk mensch wordt, de gierigaard weldadig, de opvliegende zachtmoedig, de zelfzuchtige liefdevol, — daar werkt de Heer mede door wonderen, die op het woord volgen, die de wonderkracht van dat woord openbaren; immers, geen menschenmacht zou dat kunnen tot stand brengen!

Zoo klage dan onze ziele niet, alsof aan ons minder gegeven ware, dan aan vorige geslachten! Het komt slechts aan op een oog om te zien, op een hart om op te merken: de levende Heer zet Zijn werk voort, alle eeuwen door!

Van volk tot volk, van land tot land
Gaat Hij vernieuwend op en neder;
Hij wenkt met Koninklijke hand,
En doode beend'ren rijzen weder
Herlevend uit het kerkhofzand!

9 December.

Te lezen: 2 Cor. V : 1—10

2 Cor. V : 9. *Daarom zijn wij ook zeer begeerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehagelijk te zijn.*

De Apostel vergelijkt het aardse leven bij het inwonen in eene tent, bestemd om afgebroken te worden. Maar als die tent afgebroken is, dan komt daarvoor een hemelsch, eeuwig huis in de plaats. Hoe kan het anders, of de ziel, hier in de tent van het aardse lichaam verkeerend, ziet met verlangen naar die betere woonstede uit? Het is zoo gansch natuurlijk, dat er een heimwee is in het hart, dat gevoelt: een inwonen in het lichaam is een uitwonen van den Heer, is een nog verwijderd zijn van Zijne volle, ongestoorde nabijheid.

Maar dat heimwee mag niet ontaarden in een ziekelijk reikhalzen. Zoolang de Christen op aarde gelaten wordt, is hij op de post, door God hem aangewezen, en heeft hij werk voor den Heer te doen. Daarom wordt het blijven leven of het ontbonden worden voor den geloovige bijzaak. Hij klemt aan het aardse leven niet krampachtig zich vast; hij jaagt ook niet naar het einde. Deze ééne begeerte vervult zijn hart, dat hij, hetzij uitwonend, hetzij inwonend, den Heer welbehagelijk zij.

Zalig wij, zoo deze ééne begeerte onze ziel inneemt! Leven of sterven wordt bijzaak, zoo wij als gewillige en liefhebbende kinderen den Vader laten bepalen, wáár wij Hem te verheerlijken hebben, op aarde of in den hemel. Hem welbehagelijk te zijn, *dat* is het ééne, waar het op aankomt. In het nederigste aardse werk, ons op de hand gezet, kunnen wij Hem even welbehagelijk zijn als in de heerlijke taak, die daar Boven wacht; in de machteloosheid van krankheid kunnen wij evenzeer Hem verheerlijken, als de Engelen, die in den hemel Zijnen wil doen. „Wij zijn niet dan voor den Heer.” Hij wijst de plaats aan; Hij bepaalt de taak; Zijn oog is op allen, die Hem tot eer willen zijn. En als Hij dan oordeelt, dat de vormingstijd lang genoeg heeft geduurd, dan roept Hij uit de oefenschool naar het Vaderhuis, waar Hem te dienen tot in eeuwigheid de zaligheid Zijner verlost en zal zijn.

Geen nacht van zorg, geen nacht van vreezen,

Geen nacht van twijfel in het hart,

Zal in het Vaderhuis meer wezen,

Dat ons aan 't kruis verworven werd.

Hier reizen wij in nachtelijk duister,

Bij 't starlicht der beloftenis;

Dáár blinkt Gods heil in vollen luister,

Waar Hij in allen alles is!

10 December.

Te lezen: Rom. XI : 25—36.

Rom. XI : 36. *Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, Amen!*

Dat zegt de Apostel met het oog op het wonderbaar verlossingsplan Gods voor de menschheid, volgens hetwelk Hij eerst Israël bestemt om drager en verbreider Zijner genade te zijn, daarna Israëls ongeloof dienstbaar maakt aan de vestiging Zijns Rijks onder de volken, en eindelijk Zijne genade doet terugkeeren tot haar uitgangspunt, het volk Israël, opdat Israël en de volken samen in Zijne ontferming zouden deelen.

Maar datzelfde is even waar, wat aangaat de behoudenis van iederen enkelen mensch. Uit God en door Hem en tot Hem zijn alle dingen, óók in deze. *Uit God*, uit Gods eigen wezen, door niets van buiten aangebracht, is het voornemen der genade, om zondaren te herscheppen tot kinderen Gods. *Door Hem* is de komst van den Heiland op aarde, die de schuld boet en de zonde verzoent, en alzoo mogelijk maakt, dat Gods genade zich openbare zonder dat aan Gods recht te kort gedaan wordt. *Door Hem* is daar in de menschenwereld eene werking des Geestes, die het zondaarshart ontvankelijk maakt voor het Evangelie; die de ziel aan den Heiland verbindt door het geloof, en die het kindschap verzegelt door te komen inwonen in het hart. *Door Hem* is de leiding der levensomstandigheden, waardoor de zondaar komt onder die bewerking; door Hem zijn de steunsels en bekrachtigingen tot het leven der heiligmaking. Daarom dan ook zijn alle deze dingen *tot Hem*, uitlopende op Zijne eer en verheerlijking, den zondaar

terugvoerend tot dien God, van Wien hij was afgefallen. *Tot Hem* voert heel de leiding van uit- en inwendig leven; tot volvoering van Zijn raadsplan moet alles dienstbaar zijn.

Daarom komt dan ook Hem de heerlijkheid toe tot in der eeuwigheid. Niet ons, maar Uwen naam zij eer! zóó weerklinkt in het hart aller verlostten. Aanvang en voortgang en voltooiing, 't is alles Gods werk; love onze ziel Zijnen heiligen Naam!

Eeuwig, onbegrijpelijk Wezen,
 Vader, Zoon en Heilige Geest!
 Leer mij daaglijks meer U kennen,
 U gelooven allermeest;
 't Heil van zondaars voert Uw liefde
 Tot den allerhoogsten top:
 Amen! godlijk Evangelie!
 Amen! zegt mijn ziel daarop.

11 December.

Te lezen: Klaagl. III : 38—44.

Klaagl. III : 40. *Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeeren tot den Heer.*

Zal er waarlijk een wederkeeren tot den Heer zijn, na tijden van verachtering en afzwerving, een terugvinden van Zijn vriendelijk aangezicht en een ontvangen Zijner vergeving, — dan hebben wij onze wegen te onderzoeken, dat is: nauwkeurig onszelf te beproeven. Bij wie God kennen, — en van zulken toch is hier sprake, — liggen gewoonlijk de zonden, waarom de Heer Zijn aanschijn verborg, niet zoo op de oppervlakte. Het zijn in den regel geene in het oog loopende misdaden. Maar het is een ongemerkt verslappen in het

werk der heiligmaking; een nalaten van de tucht over den geest. Hier is het eenige oneerlijkheid in beroep of bedrijf, met schoonen glimp vergoelijkt, maar die toch met de teederheid des gewetens in strijd is. Dáár is het een zinnelijke lust, die wel niet tot zondige daden voerde, maar die toch het hart innam en de verbeelding bezoedelde. Elders weder een gevoel van bitterheid of haat, van nijd of afgunst, die de ziel blijft vervullen. Ginds weer is het een verborgen hoogmoed, die men wel voor de menschen bedekt, maar die toch bloot ligt voor God. Bij anderen is het eene onoprechte verhouding tot de omgeving, waarin men verkeert; bij anderen norschheid of kwade luim, waarmede het leven van medemenschen verbitterd wordt; bij anderen een zelfzuchtig bezig zijn met eigene belangen, of met eigene redenen van klacht. Doch, hoe zouden we alle bijzonderheden kunnen opnoemen? Een ieder onderzoeken en doorzoeken zijne eigene wegen, en het licht des Geestes zal hem toonen, wat zijne zonde is.

Maar op dat zelfonderzoek volge dan nu ook het wederkeeren tot den Heer. Een blijven staan bij onze zonde baat ons niet; niet wij kunnen onszelf verlossen. Slechts wie door het geloof tot den Vader in Christus wederkeert, zal vrede vinden, en vergeving en wederaanneming in genade. En die ervarene genade eerst zal de macht hebben om het booze weg te doen uit ons hart en ons leven; niet onze kracht, maar alleen de kracht des Heeren kan redden en vernieuwen.

Leer mij, o God van zaligheden!

Mijn leven in Uw dienst besteden;

Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand!

Uw goede Geest bestier' mijn schreden,

En leid' mij in een effen land.

12 December.

Te lezen: Gal. II : 16 – 21.

Gal. II : 20^a. *Ik ben met Christus gekruisigd en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.*

Wat onze Heer uitspreekt in het woord: „Ik ben de wijnstok, en gij zijt de ranken”, dat wordt, op andere wijze, hier door Paulus uitgedrukt. Zóó volkomen is de levenseenheid, die het geloof doet ontstaan tusschen den Heer en de Zijnen, dat Zijn kruisdood ook voor hen de verbreking is van het leven in de wereld, dat zij tot dusver geleid hebben. Zij behooren die wereld niet meer toe; ze zijn voor haar dood. En gelijk nu de Christus uit den dood tot een nieuw leven opstond, zoo vangt ook voor wie gelooven een nieuw leven aan; een leven, dat niet het hunne is, maar het leven van Christus in hen.

Dit is de diepe verborgenheid van de levenseenheid tusschen Christus en de Zijnen. Die verborgenheid kan niet ontleed, niet verklaard worden; zij toont alleen hare aanwezigheid door de uitwerkselen. Aan die uitwerkselen dan ook hebben wij te onderzoeken, of zij in ons hart aanwezig is. Christus leeft in mij! Indien wij dat waarlijk zullen kunnen zeggen, dan moet iets in ons aanwezig zijn van datgene, wat zich in onzen Heiland, in de dagen Zijns vleesches, onbelemmerd openbaarde. Zijne spijs was, den wil des Vaders te volbrengen; Zijn arbeid was, te doen, wat Hij den Vader zag doen; Zijn leven bestond in liefde betoonen en zegen spreiden. Is daarvan iets, een aanvang althans, bij ons te vinden? Dat er nog nawerkingen zijn van het zondige bestaan, dat kán niet anders, zoolang het aardsehe leven duurt. Maar zijn er dan toch, naast die nawerkingen van het

oude, ook openbaringen van het nieuwe leven? Is er ijver tot plichtsbetrachting? bereidheid tot zelfverloochening? ootmoed, die geene eigene eer, maar alleen de eer des Vaders doet zoeken? liefde, die om Gods wil den naasten al dat goede doet, wat in ons vermogen staat?

O, dat we toch de heiligmaking najagen in de vreeze Gods! Alleen deze geeft ons zekerheid van ons deelgenootschap aan Christus, en daardoor gewisheid van onze eeuwige erve.

Laat ons saam met Jezus sterven,
In Wiens dood ons leven is;
Die ons, zondaars, doet verwerven
Vrijspraak en behoudenis.
Dooden wij in ons het kwade,
Sterven wij der zonden af.
Dan voert ons de weg naar 't graf
Tot den troon van Gods genade.
Wie in 't sterfuur, Heer! U beidt,
Sterft niet meer in eeuwigheid.

13 December.

Te lezen: 1 Thess. V : 16—24.

1 Thess. V : 24. *Hij, die u roept, is getrouw,
die het ook doen zal.*

De roeping, hier bedoeld, is die van te wandelen als een kind Gods. Daartoe roept God een iegelijk tot wien Hij Zijn woord doet komen, en dien Hij bearbeidt door Zijnen Geest, alzoo dat de stem Gods in het binnenste verstaan wordt. Welk eene roeping voor een zondig en zwak menschenkind! Is het wonder, dat zij de vraag ontlokt: wie is tot deze dingen bekwaam? Ach, wij kunnen ons zoo zwak en nietig voelen; ja, bij toenemende levenservaring wordt dat besef hoe langer hoe sterker!

Hoe heerlijk is het dan te mogen weten, dat Hij, die roept, tevens de Getrouwe is, die Zijn werk volein-

digen zal! In de roeping zelve ligt de waarborg, dat de bekwaammakende genade niet onthouden zal worden; immers, wij hebben van onzen God niet te denken, dat Hij het onmogelijke zou eischen, en — Hij weet, dat het vervullen onzer roeping ons onmogelijk zijn zou, indien wij aan onszelf waren overgelaten. De roeping is een eisch, doch het wezen Gods maakt, dat in den eisch tevens eene belofte besloten ligt. En nu is Hij de Getrouwe, die deze belofte zal vervullen, de Waarmaker Zijns woords, „die het ook doen zal.” Merkwaardig! de Apostel zegt niet: Hij is de Getrouwe, die u *helpen* zal, maar: Hij is de Getrouwe, die het ook *doen* zal. Immers, wat de Christen doet in het werk der heiligmaking en der Godsverheerlijking, dat is eigenlijk niet *zijn* werk, maar het werk *Gods* in hem.

Zoo vrees dan niet, o gij nedergebogene ziele! die daar staart op den afstand tusschen wat gij zijt en wat gij zijn moest. De Heer is zoo getrouw als sterk; Hij zal Zijn werk aan u voleinden. Met al uwe tekortkomingen moogt gij toch weten een geroepene des Heeren te zijn, waar Zijn woord weerklank vond in uwe ziel, en in u de begeerte verwekte, tot Zijne eer te leven.

Nu dan, Hij doet Zijn werk niet ten halve! Hij, die u riep, zal u voeren tot waar Zijn werk in u ten volle is volbracht.

Twijfing, zwijg; zwijg bange smarte!

God, die trouw is, is mijn Vrind,

En Zijn Geest zegt aan mijn harte,

Dat ik eeuwig ben Gods kind.

Vrees voor straf doet mij niet sagen;

Wil mijn hart mij al verklagen,

Nochtans vat ik moed in smart;

God is meerder dan mijn hart.

14 December.

Te lezen: Rom. VIII : 1—11.

Rom. VIII : 1. *Zoo is er dan nu geene verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.*

Geene verdoemenis meer! Dat is de aanvang van den triomfzang, waarin de Apostel des Christens voorrechten voor heden en toekomst uitdrukt. Geene verdoemenis meer! Dat is een terugblik op dat treurig verleden, waarin het innigst besef getuigenis gaf van den toorn Gods over de zonde; van het oordeel, dat aan het einde van den weg te wachten stond. Nu is de angst voor het heilig gericht weggenomen; nu is er vrede en vreugde, besef van wederherstelde gemeenschap, van aanneming in genade!

Hoe dat is aangebracht, wordt uitgedrukt in wat daar volgt: „voor degenen, die in Christus Jezus zijn.” Neen! niet een eigen werk des zondaars heeft die verdoemenis weggenomen; dat zou voor eeuwig onmogelijk zijn. Zij, die deze roemtaal mogen doen hooren, zij zijn „in Christus Jezus,” zij zijn overgebracht op nieuwen levensbodem, zij zijn ingeplant in Christus Jezus, zoodat zij ranken van den waren wijnstok zijn geworden. Daarom ziet God hen niet meer aan naar wat zij zijn in zichzelf, maar Hij ziet hen aan in Hem, Wien zij nu toebehooren, die hun Hoofd en Ver- tegenwoordiger bij God is. Daarom daalt het welbehagen, dat van eeuwigheid rust op den Geliefde, nu ook af op hen, en overstroomt hen met zegen.

Of ook wij tot die gezegenden behooren, behoeft voor ons geene onzekere zaak te zijn. Het kenmerk van het „in Christus zijn,” het waarmerk van de echtheid

der geloofsverbinding met Hem, is het „niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.” De aanwezigheid der heiligmaking is de waarborg van het deelgenootschap aan de rechtvaardigmaking. Dat die heiligmaking nog zoo gebrekkig is, maakt, dat de volle blijdschap over het kindschap Gods nog telkens gestoord wordt.

Maar dat ze toch werkelijk aanwezig is, dat er toch eene keuze is om naar alle geboden Gods oprechtelijk te wandelen, dat heft telkens opnieuw den Christen op tot die zalige gewisheid: ook voor mij geene verdoe-menis meer!

Gij, Jezus! hebt den last gedragen,
 Dien zond' en schuld te dragen gaf;
 God zag Uw werk met welbehagen,
 En wend' van ons Zijn straffen af:
 Wij schuldig, snood, van God verdreven,
 Wij bleven ver van Eden staan,
 Maar 't kruis werd ons de boom van 't leven,
 Dien wees Uw Vader Zelf ons aan.

15 December.

Te lezen: Gen. XLII : 29—38.

Gen. XLII : 36. *Al deze dingen zijn tegen mij!*

Voorwaar! het scheen wel alsof hij met recht zoo spreken mocht. de diepbeproefde Jacob! Jozef beweeude hij reeds sinds zoovele jaren; Simeon is hem ontnomen, en nu zal hij zijn geliefden Benjamin nog moeten afstaan, zoo hij met zijn gansche gezin niet van honger omkomen wil!

En toch, wij, die het eind der geschiedenis kennen, wij zeggen: al deze dingen waren slechts middelen om

hem nader te brengen tot een geluk, grooter dan hij ooit had durven hopen! Al deze dingen waren niet *tegen* hem, maar zij voerden hem tot den zegen, dien zijn getrouwe Verbonds-God voor hem bereid had.

Gedenke ons hart aan die uitkomst, als ook wij, in onze moeiten en zorgen, geneigd zijn te zeggen, dat alles ons tegenloopt. Gewisselijk, zóó kan het schijnen voor de uitwendige waarneming, maar zoo is het toch in werkelijkheid nooit voor het kind des Heeren. Integendeel, alle dingen, ook die, welke niet anders dan *tegen* schijnen te zijn, moeten medewerken ten goede, den genen, die God liefhebben. Het is maar, dat de dingen niet in hun ware beteekenis gekend worden, zoolang ze nog niet tot afsluiting zijn gekomen. Heel de geschiedenis, waarin dit woord van Jacob voorkomt, roept ons toe: wacht op het einde van de wegen des Heeren! Eéns straalt Zijn licht in vollen glans, en dat te meer, naarmate de weg, die daartoe voeren moest, donkerder is geweest.

Slechts wat aan het *einde* goed is, is *waarlijk* goed voor ons. Wat zou een leven van onafgebroken voorspoed ons baten, als het einde daarvan zijn moest een verzinken in het eeuwig verderf? Is het dan niet beter, getuchtigd, gelouterd, geoefend te worden, gedurende den korten tijd van ons verblijf op aarde, en daarna in te gaan in de rust van het Vaderhuis?

Wat inderdaad *tegen* ons is, is al datgene, wat ons aftrekt van God en van onze eeuwige bestemming; al wat onzen hoogmoed streelt, ons zingenot prikkelt, al wat ons doet verzinken in aardse strevingen. Maar de moeiten en de smarten, — o zeker! zij doorwonden wel onze harten, doch zij zijn daarom niet *tegen* ons. Middelen zijn zij in de hand onzes Vaders, om ons te oefenen in

al, wat tot onze roeping behoort, om ons dichter te brengen bij Zijn Vaderhart.

Vaak komt met een Hemelsche zending
 Een zware beproeving van God —
 Op eens! wat verrassende wending!
 Wat omkeer van leven en lot! —
 Ook ik, onder vreeze en angste,
 Heb bidden en danken geleerd:
 Gods hand heeft mijn lijden, het bangste,
 In blijdschap, de zoetste, verkeerd!

16 December.

Te lezen: 2 Tim. II : 1—9.

2 Tim. II : 8. *Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt.*

Bij de instelling des Avondmaals maakt de Heer het gebroken brood en den vergoten wijn tot zinnebeelden van Zijn gekruist lichaam en vergoten bloed, en beveelt Zijnen discipelen, die te nemen tot gedachtenis aan Zijnen dood. Dit woord van Paulus, hierboven afgeschreven, zou men een tegenhanger van het woord des Heilands kunnen noemen. Beveelt de Heer, aan Hem te gedenken als aan den voor ons gestorvene, — Paulus zegt: Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt.

Het één vult het ander aan; het één is even noodig als het andere. In de gedachtenis aan Jezus' verzoeningsdood ligt de verzekering van onze schuldvergifenis, en de band, die ons door dankbaarheid aan den Redder onzer ziele verbindt. In de gedachtenis aan Jezus' opstanding ligt de blijde moed der behaalde overwinning, en de zekerheid der toekomstige erfenis.

O, Christen! gij behoort toe aan uwen Heer, die uit

den dood is opgestaan! Zoo heeft Hij dan de macht van den Overste dezer wereld verbroken, en de vreeze te niet gedaan van hem, die het geweld des doods had. Gij, die in Hem gelooft, gij behoort dus aan eenen overwinnenden Koning, die in staat is, u door het leven heen te dragen, en u te bekrachtigen tot uwen geestelijken strijd. Houd het in gedachtenis, waar de uitwendige wereld u die heerlijkheid uws Konings niet te zien, maar wel uwe eigene zwakheid u te gevoelen geeft. Houd het in gedachtenis, met dat geloof, dat het onzienlijke aangrijpt en vasthoudt, — en gij zult in uw leven de kracht er van ervaren. Draagt gij deze gedachte met u om, dan kunt gij niet meer moedeloos en verslagen worden; dan heeft ook 's levens leed zijn scherpsten prikkel verloren, omdat gij alles in het licht van den Opstandingsmorgen leert bezien.

Dit in gedachtenis te houden sterkt u, waar elke dag uws levens u dichter brengt bij uwen dood. Niet aan dien dood behoort het laatste woord: uw Heer is opgestaan! En wat met het Hoofd is geschied, dat zal met de leden des lichaams desgelijks geschieden. Dit leven, waarover de dood heerscht, is het ware nog niet; 't is nog slechts de voorbereiding. Gij, en allen, die u dierbaar zijn, gij „wandelt naar de dooden toe.” Maar uw verreezen Heiland is u waarborg: op dien dood volgt een leven, dat door den dood niet meer verslonden wordt.

Hij verrees ten derden dage,
 Wien de dood niet houden kon,
 Die, door sterven en herleven,
 Dood en graf en hel verwon:
 Zoo bleek Hij Gods Zoon te wezen,
 Zoo is Hem ons heil betrouwd;
 Hem, Wiens sterven ons verzoende,
 Hem, Wiens leven ons behoudt

17 December.

Te lezen: Jesaja LXIV : 1—9.

Jes. LXIV : 1. *Och, dat Gij de hemelen scheurdet!
dat Gij nederkwaamt!*

De overdenking van dezen dagtekst is als eene inleiding op de overdenking der heilsbeloften, die God aan de zending Zijns Zoons heeft doen voorafgaan, want die beloften geven een aanvankelijk, — en die zending geeft een volkomen antwoord op de bange smeeking, in dezen tekst uitgedrukt.

Och, dat Gij de hemelen scheurdet! Dat is de smeeking, die op den bodem ligt van het zoeken en tasten des Heidendoms, en van het vragen en verlangen Israëls.

De van God afgevallen mensch draagt *hierin* nog het kenmerk van zijnen aanleg in zich, dat hij gevoelt God noodig te hebben. Hij kan het met niets minders doen; zelfs Gods zegeningen zouden hem niet baten, zoo God voor hem verborgen bleef. Hij voelt, bij al zijn afzwerven, dat hij God behoeft, — en hij voelt evenzeer, dat hij God niet tot zich brengen kan. Naar den hemel ziet hij op, maar die hemel is een sluier, die God voor hem verbergt. Zal er gemeenschap komen tusschen God en zijne ziel, dan moet God die hemelen scheuren, en nederkomen, en genaakbaar worden voor den zondaar.

Om die behoefte te wekken en krachtig te maken, heeft God de volken eeuwenlang laten wandelen op hunne eigengekozen wegen, opdat zij beseffen zouden, dat niets buiten God redding kan brengen. En, houdt Hij met het uitverkoren volk een anderen weg, veelmaal en op velerlei wijzen tot hen sprekend door de Profeten, — ook hier laat Hij voelen, dat geene onder-

geschikte gaven redden kunnen; ook hier strekt juist de profetische arbeid om een vurig verlangen op te wekken naar de persoonlijke zelfmededeeling Gods. Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt! — dat is de bede van Israël en de Heidenen saam.

Gode zij dank! wij weten, dat de hemelen gescheurd *zijn*, en dat God is nedergekomen in het vleeschgeword-
Woord. Wij weten het van jongsaf; maar zullen wij waarlijk dankend die gave aannemen, dan moet ook ons eigen hart hebben geleerd, diep en ernstig die behoefte te gevoelen. Niemand wordt rijk gemaakt door de goddelijke gave, dan wie eigen behoefte en machtelootheid leerde beseffen, en de handen leerde uitstrekken tot dien God, die eeniglijk redden kan.

Hoopt op den Heer, gij vromen!
Is Israël in nood,
Er zal verlossing komen;
Zijn goedheid is zeer groot;
Hij maakt, op hun gebeden,
Gansch Israël eens vrij,
Van ongerechtigheden:
Zoo doe Hij ook aan mij.

18 December.

Te lezen: Gen. III : 9 – 15.

Gen. III : 15. *En ik zal vijandschap zetten tusschen u en deze vrouw, en tusschen uw zaad en haar zaad; dat zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen.*

Het eerste woord, waarmede het gevallen menschedom getroost wordt, begint met de belofte, dat er vijandschap komen zal tusschen den mensch en zijnen ver-

leider. Inderdaad, dat *is* eene belofte. Hieraan moet de toekomstige redding zich aansluiten, dat de mensch leert in den verleider niet zijn vriend, maar zijn vijand te zien; dat hij tegen hem worstelt, en aan zijne macht zoekt te ontkomen. Doch wat zou deze belofte nog baten, indien er niet de toezegging van eindelijke overwinning aan verbonden was? Wat zou het worstelen des menschen tegen zoo overmachtigen vijand uitwerken, dan telkens hopeloozer slavernij? Daarom, indien het zaad der vrouw eindelijk zal zegevieren, dan moet dit geschieden door eene nieuwe inplanting Gods in den bodem der menschheid; dan moet dit „ware zaad der vrouw” tegelijk de Zoon des Allerhoogsten wezen.

Deze Beloofde zal overwinnen, — maar het zal geschieden op een weg van lijden en schijnbare nederlaag. Stervend aan het kruis zal de Verlosser overwinnen! Waarom dat geschieden moet, zegt deze eerste belofte nog niet; dat zal eerst eeuwen later door Jesaia worden onthuld. Maar op merkwaardige wijze verbindt toch deze moederbelofte de beide lijnen der profetie, de voorzeggingen der Rijksbeërving, en de voorzeggingen der zoenverwerving; die belofte, als ster der hope in den stikdonkeren nacht aan de gevallen menschheid gegeven.

Ons, die daar leven in den tijd der vervulling, is het gegeven te aanschouwen, hoe volkomen deze Godsbelofte in onzen Heiland vervuld is. Doch tegelijk wijst dan ook deze belofte ons aan, hoe het met ons gesteld moet zijn, om deel te hebben aan het heil, dat Hij aanbrengt. De belofte is, niet voor de slaven, die gewillig zich buigen onder den Booze, maar voor wie hem als vijand leerden kennen, en die van zijne macht begeeren verlost te worden. Zal het naderend Kerstfeest ons eene blijde boodschap brengen, dan moeten wij de banden voelen

knellen, die op ons drukken door den afval van God; dan moet daar een verlangen der ziele zijn, dat den Bevrijder tegemoet gaat.

De bergen zullen vrede dragen;
De heuvels heilig recht;
Hij zal hun vroolijk op doen dagen
Het heil, hun toegezegd.
't Ellendig volk wordt dan uit lijden
Door Zijnen arm gerukt;
Hij zal nooddruftigen bevrijden;
Verbrij'len, wie verdrukt.

19 December.

Te lezen: Gen. XXII : 1—19.

Gen. XXII : 18. *En in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde.*

Opmerkelijk is deze belofte, reeds om den persoon, aan wien zij gegeven wordt. Met Abraham maakt God een nieuw begin in de leiding der menschheid. Het licht Zijner openbaring, tot hiertoe, hoe schemerachtig dan ook, over alle volken schijnend, wordt van de volken weggenomen, om nu, en wel met toenemende helderheid, één enkel volk, het zaad Abrahams, te gaan bestralen. En nu juist tot Abraham spreekt de Heer: „En in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde.” De terugtrekking van het licht tot één punt is slechts tijdelijk, en heeft de strekking om allen volken tot een zegen te zijn. Zoo wordt reeds in den eersten aanvang van Israëls geschiedenis de aanleiding tot volkstrots weggenomen; zoo worden aan Israël de andere volken getoond als zulken, die bestemd zijn om in Israëls zegen te deelen.

Want het is niet het zaad Abrahams in zichzelf,

dat de menschheid tot zegen zal worden: hoe zouden zondige menschen dat ooit kunnen zijn? Maar in de volheid des tijds zal een hemelsche loot in dien stamboom Israëls worden ingeënt. De Christus Gods, die uit Israël is zooveel het vleesch aangaat, maar die naar Zijn wezen is „God bovenal, te prijzen tot in eeuwigheid,” — *die* zal dat ware zaad Abrahams zijn, zegen brengende aan alle volken.

In Hem zullen alle volken gezegend worden. Hoort en verstaat het, gij bekommerde zielen, die angstig vraagt: is 's Heeren heil ook voor mij? God maakt geene afperking: het heil is voor alle volken, — en immers ook gij behoort daarbij? Over allen breiden de zegenende handen des Redders zich uit. Het komt nu slechts dáárop aan, dat gij aan die zegenende handen u niet onttrekt; dat gij u zegenen laat door Hem, die komt om te zegenen. Zijn woord komt tot u, om u Zijne heerlijkheid te verkondigen; Zijn Geest komt tot u, om uw hart te openen en begeerig te maken. Ziet dan toe, dat gij die werkingen niet wederstaat, — en weest er zeker van: zoo gij Zijne gaven werkelijk begeert, dan is het heil des Heeren, in al zijn rijkdom en volheid, ook *voor u*.

O Vredenvorst! Gij kunt gebieden
 Den vreed op aard' en in mijn ziel!
 Doe elken zondaar tot U vlieden!
 Dat al wat ademt voor U kniel'!
 Dit zal de God des heils bewerken;
 Hij zal den zetel, U bereid,
 Met recht en met gerechte sterken:
 Hem zij de lof in eeuwigheid!

20 December.

Te lezen: Deuter. XVIII : 9—16.

Deut. XVIII : 15. *Eenen profeet uit het midden van u, uit uwe broederen, als mij, zal u de Heer, uw God, verwekken; naar Hem zult gij hopen.*

Het zijn de twee woorden: „als mij”, waardoor deze uitspraak van Mozes eene profetie wordt, die op den Christus heenwijst. Anders toch zou deze uitspraak slechts zeggen, dat er, ook na Mozes, profeten Gods zouden opstaan. Maar een profeet *als hij* is geen der Godstolken in Israël geweest. Zij allen hebben slechts voortgebouwd op den grondslag, door Mozes gelegd: Bondsstichter als Mozes is niemand hunner geweest. *Dat* is alleen Hij, die het Oude Verbond is komen vervangen door het nieuw en eeuwig Verbond. Hij brengt eene nieuwe verhouding tusschen den mensch en God tot stand; Hij vervangt den dienst der schaduwen door de aanbidding in geest en waarheid.

Uit het midden van Israël treedt Hij op, al is Hij uit dat Israël niet te verklaren; Hij, die de tweede mensch is, de Heer uit den hemel. Als Profeet treedt Hij op, als tolk Gods, maar Hij is het zóóveel meer dan de Profeten, die vóór Hem geweest zijn, als de Zoon den Vader beter kan openbaren dan een dienstknecht dit vermag.

De bondsstichter der Oude Bedeeling zelve moet op Hem henenwijzen, al is het dan ook slechts door eene enkele uitspraak, opdat in het hart des volks de overtuiging zou leven: er staat nog iets hoogers te komen.

In onzen Heiland, Wiens komst op aarde wij eerstdaags viëren, is die Meerdere gekomen. Ons dan geldt het woord, waarmede Mozes zijne aankondiging besluit: „naar Hem zult gij hooren!” Naar Hem hebben wij te

hooren, waar Hij ons de genade van God openbaart, opdat onze harten zouden worden gewonnen door zoo onuitsprekelijke liefde. Naar Hem te hooren, waar Hij ons de eischen der wet verduidelijkt, waar Hij onze heilige roeping ons voor oogen stelt. Opene Gods Geest onze harten, opdat wij zóó naar Hem hooren, dat Zijn woord onze harten herschept, ons leven vernieuwt en heiligt!

Dat berg en heuvel nederstórt',
 Dat klip en rots verbrijzeld word',
 Dat aard en zee verdwijnen:
 O God! Uw eeuwig heilverbond,
 Rust op een' onverwrikbren grond,
 Dien niets kan ondermijnen.

21 December.

Te lezen: Jesaia IX : 1—6.

Jesaia IX : 5. *Want een kind is ons geboren, een zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijnen schouder, en men noemt Zijnen naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.*

De toekomstige Redder was in de Profetieën, die voorafgegaan waren, aangeduid als het zaad der vrouw, het zaad Abrahams, het zaad Davids; thans geeft God aan Jesaia te verstaan, dat deze menschenzoon, naar het diepst van Zijn wezen, tegelijk eindeloos méér dan dat zal zijn. De namen, hier genoemd, geven zóó duidelijk, dat alle misverstand wordt buitengesloten, te kennen, dat de komende Heiland zal zijn: God geopenbaard in het vleesch. Als een kind, als een zoon wordt Hij gegeven, opdat Hij inderdaad der menschheid zou toebe-

hooren. Maar de heerschappij zou niet op Zijnen schouder kunnen zijn, de Koning van het Godsrijk zou Hij niet kunnen wezen, indien niet Zijn naam was Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst.

In waarheid, alleen een Goddelijke Redder kan ons behouden. Geen schepsel kan den last der zonde op zich nemen, zonder daaronder te bezwijken. Slechts het eeuwige Woord, dat bij God en Zelf God was, kon met een schuldvolgend offer intreden voor het menschelijk geslacht, kon de menschheid opheffen uit het moeras, waarin zij verzonk, om haar over te brengen op den waren levensbodem.

Het naderend Kerstfeest zal ons den Christus in Zijne geringheid toonen, als Hij daar nederligt als een kindken in Bethlehems stal. Maar de gave, ons in Hem geschonken, zullen wij eerst dan waarlijk waardeeren, zoo wij het niet vergeten: Hij is de ware Immanuël, God met ons! Alleen aan eenen Almachtigen Behouder kunnen wij onze ziele toevertrouwen, om op Hem te steunen voor tijd en eeuwigheid.

Welk eene gave is het, die in Hem door God is gegeven! Welke genade, die het hoogste en liefste niet gespaard heeft, opdat wij verlost zouden worden! Wat zal ons hart den Heer vergelden voor zulk eene ontferming? Dit is de dank, dien Hij vraagt, dat wij Zijne gave aannemen met een ootmoedig, vertrouwend hart; dat wij volkomenlijk steunen op den almachtigen Redder ons gegeven, en ons door Hem laten leiden, het leven door, het Vaderhuis tegemoet.

Wat heil! een Kind is ons geboren,
 Een Zoon gegeven door Uw kracht;
 De heerschappij zal Hem behooren;
 Zijn last is licht, Zijn juk is zacht,

Zijn naam is Wonderbaar; Zijn daden
 Zijn wondren van genaad' alleen;
 Hij doet ons, hoe met schuld beladen,
 Verzoend voor 't oog des Vaders treên.

22 December.

Te lezen: Jesaia LIII.

Jes. LIII : 5. *Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijne striemen is ons genezing geworden.*

Tegenover de vele profetieën der heerlijkheid staat slechts ééne profetie des lijdens, maar die dan ook in uitvoerigheid en duidelijkheid tegen die alle opweegt. Inderdaad, ook *dit* mocht niet ontbreken in de schildering van Hem, die komen zou; de aankondiging van dat lijden, dat Zijn deel zou zijn alle de dagen van Zijn aardse leven, totdat het in de laatste dagen zijn top punt bereikt.

De Christus Gods heeft ons lijden en onzen vloek, om der zonde wil over ons gekomen, niet weggenomen dan door die over te nemen op Zich. Plaatsbekleeding is het middel onzer verlossing geworden. Tegen Hem is alles aangestormd, wat de zonde te dragen gaf aan Adams nakroost, en in dat lijden heeft Hij den toorn Gods tegen de zonde gevoeld, de verberging van 's Vaders aangezicht, die het zwaarste was van Zijn lijden. En gewillig heeft Hij Zich gebogen onder dezen last; het heilig recht Gods heeft Hij erkend, en door vrijwillige gehoorzaamheid aan dat recht voldoening geschonken. Aan den Vader is Hij blijven vasthouden, terwijl alle baren en golven over Hem gingen, en alzoo heeft Hij

het offer gebracht, waarvan alle offers onder de Oude Bedeeling slechts het zinnebeeld waren. Wij zijn verlost, — maar 't heeft Zijn dood gekost!

O, dat ons hart het niet vergete, waar wij in den geest zullen nederknielen bij het kindeken in Bethlehems kribbe!

Wat God ons schenkt in Hem, 't is niet maar een wijze Leeraar, een voortreffelijk Voorbeeld: les en voorbeeld zouden niet baten aan wie daar liggen onder den vloek der zonde. Neen! een Heiland is ons in Hem gegeven, door Wiens striemen ons genezing is geworden. Dàt was er noodig, opdat Gods genade zich zou kunnen openbaren zonder Zijn heilig Recht te niet te doen. Zulk een Evangelie alleen kan door ons als goddelijk Evangelie worden ontvangen. Geen Kerstvreugde, — zonder een blik op het kruis; zonder de aanbiddende erkenning: onze vloek kwam op Hem, opdat op ons Zijn zegen zou dalen.

Hij, die voor mij gebeden heeft
Geleden heeft,
Gestreden heeft,
Is Zelf mijn groote Borg;
Ik werp op Hem mijn zorg.
Hij trad voor mij, o menschenmin!
Bij Zijnen Vader in.

23 December.

Te lezen : Haggai II : 1—10.

Haggai II : 10. De heerlijkheid van dit laatste huis zal grooter worden dan van het eerste, zegt de Heer der heirscharen.

Dit is eene Messiaansche profetie uit den tijd nà de Ballingschap. De wedergekeerden uit Babel hadden een

huis des Heeren, een Tempel opgericht, — maar ach! hoe armelijk en nietig was dit huis in vergelijking met den verwoesten, den door Salomo gebouwd Tempel! Geen wonder, voorwaar! dat bij de inwijding van dit tweede huis de oude lieden weenden, die in hun jeugd het vorige hadden gekend.

Maar zie, de Profeet des Heeren heeft een troostwoord. Hoe gering thans deze Tempel moge wezen, de heerlijkheid daarvan zal eene grootere zijn, dan ooit Salomo's Tempel bezeten heeft. Waarom? Niet door uitwendige pracht, maar door geestelijke gave. In den Tempel van Salomo woonde de Schechina, de geheimzinnige wolk, die het teeken was van de inwoning van Jehova. Dat ontbrak aan den tweeden Tempel, maar iets beters zou daarvoor in de plaats komen. In dezen Tempel zou Hij verschijnen, die in een menschelijk leven God openbaart en te aanschouwen geeft; Hij, op Wien Israël gehoopt heeft door alle eeuwen, en die tegelijk, bij hun onbewust zoeken, de Wensch aller heidenen is.

Welk eene belofte! Voor den dienst der schaduwen zal de dienst in geest en waarheid in de plaats kunnen komen, omdat de inwoning Gods zelve onder de menschen niet meer eene schaduwachtige, maar eene werkelijke is. Grooter en heerlijker dan de Schechina is het vleeschgeworden Woord, het Kindeken van Bethlehems stal, de Heiland der wereld. Wat de oude Godspraak heeft doen verwachten, komt in Hem tot vervulling, al treedt Hij op in knechtsgestalte. Alzoo moest het zijn, opdat Hij voor ons recht genaakbaar, toegankelijk zou wezen. Maar in Hem zien wij den Vader, in Hem buigt Zich de Vader tot ons neder. En waar dan nu door Hem eene gemeente van verlost en gevormd wordt, die, met het „Abba!” op de lippen en in het hart, tot God mag

naderen; eene gemeente uit alle volken verzameld, daar is deze heerlijkheid, al schittert zij niet voor het vleesche-lijk oog, grooter dan die ooit door Israël is bezeten. En wat nu nog alleen waarneembaar is voor het oog des geloofs, dat zal eenmaal uitblinken ook in uitwendige heerlijkheid, als deze Christus, die thans in het vleesch verschijnt, wederkeert als Koning der eere.

Zijn naam moet' eeuwig' eer ontvangen!

Men loov' Hem vroeg en spå!

De wereld hoor', en volg' mijn zangen

Met Amen, Amen, na!

24 December.

Te lezen: Jesaia LX : 1—9.

Jes. LX : 1. *Maak u op, wordt verlicht, want uw licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.*

Dit is een woord voor den dag, die onmiddellijk aan het Kerstfeest voorafgaat, den dag vóór den stillen, heiligen nacht, waarin het licht voor de wereld is opgegaan. Eeuwen des verwachtings, des verlangens waren verlopen; al donkerder en donkerder was de nacht geworden, — en nu! het licht komt! de heerlijkheid des Heeren gaat op voor Israël en de volken; het licht, waardoor Gods vriendelijk aanschijn wordt aanschouwd; het licht, dat den levensweg bestraalt en het pad des doods verheldert.

Het licht gaat op, door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid Gods. Geen menschelijk toedoen brengt hier iets tot stand. Zoomin als de mensch in de natuurlijke wereld de zon kan doen opgaan, even zoomin kan hij het in de geestelijke wereld.

Daarom is de roepstem, die tot de menschheid uitgaat, geen andere dan deze: „Maak u op, word verlicht!”

Maar *die* roepstem is dan ook onmisbaar. Want zie! deze Zon der geestelijke wereld beschijnt niet vanzelf iederen mensch, gelijk de zon in de natuurlijke wereld. Men moet zich opmaken, en heengaan om zich te laten verlichten; men moet zich stellen onder de stralen van het licht dezer Zon.

Niets anders, niets meer vraagt de Heer van ons. We hebben niet eerst onszelfen te vernieuwen, niet eerst ons dat licht waardig te maken; ach, dan kwamen wij er nooit! Maar *dit* vraagt Hij van ons, dat wij opstaan uit onze onverschilligheid, uit onzen wereldzin, uit onzen waan van eigene voortreffelijkheid; dat wij verlangend en begeerig ons henenkeeren naar de gave Gods, om daardoor gezegend te worden. En wie tot dat licht komen zal, die moet het weten, dat het zijn gansche wezen, alle schuilhoeken zijns harten heeft te doordringen, opdat daar uitgedreven worde, wat voor God niet bestaan kan.

Zoo is het dan eene hoogernstige roepstem, die het komen van het licht voorafgaat. Maar immers, het is tot ons eeuwig heil, dat God ons alzoo roept? Ja, eene blijde boodschap is het voor ons, die van nature allen gezeten zijn in de schaduwen des doods: Uw licht komt! Bereide dan de Heer Zelf ons hart door Zijnen Heiligen Geest, opdat wij Zijnen Christus tegemoet gaan met vurig heilverlangen!

Daar is uit 's werelds duistere wolken

Een licht der lichten opgegaan.

Komt tot zijn schijnsel, alle volken!

En gij, mijn ziele! bid het aan.

Het komt de schaduwen beschijnen,

De zwarte schaduw van den dood;

De nacht der zonde zal verdwijnen,

Genade spreidt haar morgenrood.

25 December.

Te lezen: Lucas II : 1—11.

Luc. II : 10, 11. *En de Engel zeide tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heer, in de stad Davids.*

Groote blijdschap! Dàt is de boodschap, door den hemelbewoner aan de aarde gebracht. Groote blijdschap op deze aarde, waarover de zonde den vloek heeft gebracht, met alle ellende, die daaruit voortkomt. Want zie, Hij is geboren, Wiens naam is Zaligmaker, Redder, Behouder. Dat Kindeken, in doeken gewonden, nedergelegd in de kribbe, in Bethlehems stal, dat Kindeken is de groote gave Gods aan de menschen. Hij is de Christus, de Messias, de lang beloofde en verwachte; de Heer uit den Hemel, die woning komt maken onder de menschen; die onze Broeder wordt, om op Zich te nemen, wat wij moesten dragen, en Zijne heerlijkheid ons in de plaats te geven. Hij is het, in Wien God komt tot de menschen, om ze op te zoeken, om ze aan Zich te verbinden, om ze te overstroomen met Zijnen zegen. Verblijdt en verheugt u, gij zondig menschenkroost! want al den volke is deze blijdschap!

Al den volke, — en dus ook u, die daar nedergebogen zijt door den last uwer zonden, door de aanklachten uws gewetens. U is geboren de Zaligmaker, die uwe schuld boet en verzoent, die u van eenen veroordeelde tot een kind des Vaders maakt. Niets hebt gij aan te brengen, — maar alleenlijk aan te nemen, wat God u schenkt in Hem, om nu in stil geloof uwen weg te bewandelen.

Al den volke, — en dus ook voor u, gij door de lasten des levens nedergebogene! Hij is gekomen, die u die lasten helpt dragen, ja, die u zelven mededraagt; de trouwe Leidsman, Wiens machtige arm u schraagt. Dus ook voor u, wien de aarde zoo ledig is geworden, sinds wat u lief was u ontviel, want Hij heeft de sleutelen des grafs. Voor allen wil Hij alles zijn, want Hij heeft den wil en de macht om te redden. Verblijdt u dan, en dankt den Vader voor Zijne onuitsprekelijke genade, die Zijnen eeuwig geliefden Zoon aan u schonk. En zoo menigmaal droefenis en zorg u weder dreigen neder te drukken, zie op de vreugde, die het Kerstfeest u bracht: de blijdschap des Heeren is uw sterkte in druk, uwe kracht in de verzoeking des levens.

Geloofd, die komt in 's Heeren naam!
 Wij Christnen zegnen U te zaam,
 U Vredevorst! der vaadren wensch,
 U Zaligmaker, God en mensch!

26 December.

Te lezen : Luc. II : 13—20.

Luc. II : 14. *Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.*

Hemel en aarde te zamen worden door de Engelen opgewekt tot den lof Gods. De hemel zal de hoogste openbaring van Gods heerlijkheid aanschouwen; de aarde zal de plaats zijn, waar zich die heerlijkheid openbaart. Wat hemel en aarde saam moet doen juichen, het is, dat God in menschen welbehagen toont!

In menschen welbehagen! Welk een wonder van genade! In menschen, wier hart bedorven, wier gansche

wezen bevlekt is; in menschen, waaronder niemand is, die goed doet, ook niet tot één toe; die allen te zamen van God afgeweken en tegen God in opstand zijn; die het eigen ik tot een afgod maken, dat zij stellen tegenover den Volheerlijke, — in menschen welbehagen! Welbehagen, niet naar eenige verdienste, — want zij is er niet; maar naar vrije, ongehoudene ontferming; die een middel beraamt, waardoor de genade zich toonen kan, zonder dat Gods heiligheid vernietigd wordt. Welbehagen, dat den zondaar herschept tot een kind Gods, het leven maakt tot eene oefenschool, den dood tot een doorgang tot het Vaderhuis, voor allen, die den Christus toebehooren!

Want, vergeten wij het niet! dat welbehagen is aan den Christus Gods verbonden. In Hem komt tot ons Gods reddende arm; in Hem zijn alle schatten der liefde Gods besloten. Geen welbehagen Gods, dan in en door Hem, die de gave is van dat welbehagen. „In den Geliefde”, in Hem alléén, worden wij gezegend.

Zalig wij, zoo wij door het geloof dien Heiland toebehooren! Maar, love dan ook ons hart de liefde Gods, die ons alzo heeft beweldadigd. „Eere zij God!” klinkt dóór in ons hart, onder alle ervaringen des levens, — want immers zij alle zijn bestraald met het licht van Gods ontferming? „Eere zij God!” Dat spreke uit al onze woorden en daden. Ééne onafgebrokene dankbaarheid betaamt, aan wie aldus zijn begenadigd. Elk gezegende heeft weder anderen tot dien zegen te noodigen, door het te toonen, hoe rijk hij is in God. En als dan de aardsche pelgrimsloop is volbracht, dan weerklinkt op nog zooveel hooger toon uit de schare der verlostten het „Eere zij God!”

Halleluja! looft den Heer!

Hoogste heemlen, geeft Hem eer!

Halleluja! loof Hem, aard!
 God geeft Zijnen Zoon aan d' aard;
 God heeft in den mensch behagen.
 Vreed op aarde, Jezus leeft!
 Alles loov' wat adem heeft:
 God heeft in den mensch behagen.

27 December.

Te lezen: Gal. IV : 1—7.

Gal. IV : 4. *Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de Wet.*

Wel in waarheid „in de volheid des tijds” is onze Heiland gekomen, toen de onmacht van heel het menschelijk geslacht, om redding aan te brengen, duidelijk was gebleken, en een verlangen naar verlossing zich op allerlei wijzen openbaarde.

Maar het is niet hierbij, het is bij het tweede gedeelte van Paulus' woord, dat wij een oogenblik willen stilstaan.

„Geworden uit eene vrouw.” Daarmede spreekt de Apostel de waarachtige menschheid onzes Heeren uit. Niet als een Engel, maar als een mensch heeft Hij op aarde verkeerd. Het Woord is vleesch geworden. Alzoo moest het zijn, opdat Hij ons een barmhartig Hoogepriester zou wezen, kennende de verzoeking en het lijden en de smarten, waaraan het menschedom is onderworpen. Alzoo moest het zijn bovenal, opdat Hij onze Vertegenwoordiger bij den Vader zou kunnen wezen, het tweede Stamhoofd der menschheid, Wiens volkomen gehoorzaamheid de schuld zou boeten, die door de zonde van het eerste Stamhoofd over de menschheid gebracht was.

Maar daarenboven: Hij is „geworden onder de wet,” onderworpen aan die wet, die tegelijk Israëls zegen en Israëls tuchtmeester was. Dit: „geworden onder de wet” kenschetst Hem als Israëliet, als Zoon Abrahams. Aldus moest Hij optreden, opdat Zijne komst de vervulling der aloude Godsbeloften zijn zou, in den voortijd aan Israël gegeven, en opdat er alzoo samenschakeling zijn zou tusschen de twee verbonden, achtereenvolgens gegeven door denzelfden God. Zóó wordt Hij in de dagen Zijns vleesch es onderworpen aan de wet; Hij, die als Zoon des Vaders boven de wet staat, ja! Zelf Wetgever is.

Onder de wet, — opdat al de eischen der wet vervuld zouden worden door Hem, den Verzoener en Plaatsbeksleeder. Maar indien dan Hij, de Heer en de Koning, Zich aan de wet onderwierp, gelijk die door Mozes was gegeven, — hoe legt dan Zijn voorgang eene dure verplichting op aan ons, om nu die wet Gods, naar haar wezen en kern, tot richtsnoer onzer daden te stellen! Van den *vloek* der wet heeft Hij ons verlost, maar alléén, opdat daardoor zooveel meer het *recht*, de *eisch* der wet zou worden volbracht in ons, die leven door Zijn leven.

Wie had in 't weemlensd stof des doods,
Bij zooveel schuld, in zooveel noods,
Die uitkomst durven wenschen?
Ontvlamd van godlijk liefdevuur,
Naamt Gij der Engelen natuur
Niet aan, maar die der menschen:
Gij heft z' uit haar' verachten stand;
Gij voert ze tot Gods rechterhand,
Niets kan haar eer vergrooten.
Wij staren op Uw rijksgebied,
En zien een eindeloos verschieet
Van heil voor ons ontsloten.

28 December.

Te lezen: Psalm XXXIX.

Ps. XXXIX : 6. *Zie, Gij hebt mijne dagen als een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is ieder mensch, hoe vast hij ook sta, enkel ijdelheid.*

Het naderend eind des jaars herinnert met ontroerenden nadruk aan de kortheid en vluchtigheid van het aardsche leven. Als wij op het haast weggesneld jaar terugzien, hoevele plaatsen rondom ons, die ledig zijn geworden! Hoevelen, die in den aanvang nog zoo „vaststonden,” zijn gebleken „enkel ijdelheid” te zijn, waar de dood hen wegrukte! En afgezien dáárvan, elk der wegvliedende jaren is er weer één van het klein getal, dat ons is toegemeten.

Sombere gedachte, — voor wie zijn schat in dit leven vindt. Zóó somber, dat het alleen moedwillige bedwelmings moet zijn, waardoor het kind der wereld vroolijk kan voortgaan in een leven, dat zóó broos, zóó ras vergankelijk is.

Die kortheid, die broosheid des levens staat voor allen vast. Maar, dat God onze dagen als een handbreed gesteld heeft, dat *behoeft* niet tot somberheid te stemmen. Indien voor ons het licht, dat in den Kerstnacht is opgegaan, het korte leven bestraalt, dan verkrijgen alle dingen een ander aanzien. Het korte leven is lang genoeg, indien wij daarin God als onzen Vader vinden; lang genoeg, om daarin Gods raad uit te dienen en het werk te verrichten, dat Hij ons op de hand heeft gezet. En als dan ras het einde komt, — en het *komt* ras, al werd ook ons leven gerekt tot de uiterste grens, — welnu! wat nood, voor wie weet: het beste staat nog

te komen! Een kleine tijd, en de zorg en de moeite en de smart is voorbij; het pelgrimskleed wordt afgelegd, en het Vaderhuis opent zich.

O, gij bedroefden en nedergebogenen! Gij bovenal, die zoo smartelijk voelt, hoe gij hierbeneden immer weder met zonde omstrikt wordt, gedenkt er aan: de Heer heeft uwe dagen een handbreed gesteld! De reis kort op, — en zoolang God u nog laat op deze aarde hebt gij nog eene taak te vervullen. Zóólang wordt uw bestaan op aarde verlengd; langer niet. En dan, dan komt de verzadiging der vreugde voor 's Heeren aangezicht; het leven, dat *niet* maar een handbreed gesteld is, het leven, dat blijft in eeuwigheid.

O Heer! ontdek mijn levenseind' aan mij;

Mijn dagen zijn bij U geteld;

Ai! leer mij, hoe vergankelijk ik zij;

Een handbreed is mijn tijd gesteld;

Ja, die is niets; want, schoon de mensch zich vleit,

De sterkst' is enkel ijdelheid.

29 December.

Te lezen: Deut. VIII : 1—6.

Luc. XXII : 35. *Heeft u ook iets ontbroken?*

Die vraag, waarmede de Heer Zijne discipelen tot een terugblik noopte op den tijd, toen Hij hen door Palestina heen had uitgezonden, komt als vanzelf ook tot ons, waar het welhaast geëindigd jaar roept tot een terugzien.

Vele waren de nooden en behoeften, waarmede wij het jaar intraden, — en nu, waar wij bijna aan 't einde staan, wat zegt ons de ervaring? Is het niet dit, dat

de goedertierenheden des Heeren elken morgen nieuw waren? Het is niet de vraag, of alle dingen gegaan zijn zooals wij het wenschten; ook niet, of wij alles ontvangen hebben, wat wij begeerden, — maar: of ons iets ontbroken heeft, of wij gemist hebben wat ons noodzakelijk was. En als wij dan letten op al die onverdiende gunstbewijzen, op al die bekrachtiging tot den arbeid, op al dien steun onder druk, op al die uitreddingen uit gevaren, waarlijk, dan hebben ook wij te antwoorden: Heer, ons heeft niets ontbroken van wat wij behoefden. Wat Gij ons onthieldt, Gij wist, dat het ons niet noodig was; dat het ons schaden zoude.

Ook nog in anderen zin komt, bij het terugzien, die vraag tot ons. Heeft het u ontbroken aan het licht van Gods Woord, aan de leiding van Gods Geest, aan de besturingen van uw pad, die u noodig waren om te vorderen op den weg ten hemel? Is niet de Heer voor u de Getrouwe geweest, die u opzocht als gij afdwaaldet; die u troostte, als gij schuldbelijdend tot Hem wederkeerdet; die u ontdekte aan uwe verborgene zonden; die u Zijne tuchtroede niet spaarde, waar Hij zag, dat gij gevaar liept van te verachten van de genade? Heeft het u ontbroken aan wat uw zieleleven moest voeden, ontbroken aan de toestroomingen Zijner genade? Wederom: wat zullen wij antwoorden dan: Niets heeft ons ontbroken, Heer!

Van gaven Gods ontbrak ons niets, — maar hoeveel ontbrak ons aan dankbaarheid bij Gods zegeningen, aan geduld bij Gods beproevingen, aan vertrouwen in bezwaren, aan opmerkzaamheid bij de leidingen des Geestes! Hoe anders hadden wij kunnen en moeten zijn, bij al den arbeid, door God aan ons besteed! Hem zij de dank voor al Zijn liefde en trouw, maar bij ons

is de beschaamdheid des aangeziichts, als wij zien op ons beantwoorden daaraan.

Die op hun weg gedenken,
 Aan God, de Levensbron,
 Dien wil Zich Jezus schenken
 Tot rots en schild en zon.
 Die Leidsman stuurt hun paden
 In voor- en tegenspoed:
 Het bitt're zal niet schaden,
 't Is in den nasmaak zoet.

30 December.

Te lezen: Micha VI : 1—8.

Luc. XVI : 2. *Geef rekenschap van uw rentmeesterschap.*

Een jaar, dat ten einde spoedt, herinnert als vanzelf aan dat einde, dat eenmaal zeker komt, schoon niemand weet, wannéer: het einde des levens. En zoo doet het dan ook ons het woord hooren, dat eenmaal tot ons komen zal: Geef rekenschap van uw rentmeesterschap!

Vele zijn de gaven, die God aan een iegelijk onzer verleend heeft; gaven van verstand, van aanleg, van tijd, van bezittingen, van invloed, — en wat daar méér zou te noemen zijn. Doch van alle deze gaven maakt Hij ons geene *eigenaars*: Hij stelt ons daarover als *rentmeesters*. Een rentmeester nu heeft het hem toevertrouwde aan te wenden naar den wil van zijn heer; hij heeft er eenmaal rekenschap van te geven, opdat het blijke, dat hij niet een ontrouwe, maar een gewillige dienstknecht geweest is.

Wat zullen wij antwoorden, waar deze ernstige tijd

des jaars ons die verplichting aan het hart legt? Hebben wij met vrijmoedigheid op het gevoerd beheer terug te zien? Die gaven en krachten, door God ons gegeven tot verheerlijking Zijns Naams en tot heil onzer medemenschen, hoe vaak hebben wij ze gebruikt om zelf er eer door te verwerven! Hoe vaak ook hebben wij ze ongebruikt gelaten, traag zijnde in het benaastigen, vergetende, dat wij eene roeping hebben! Geef rekenschap! Ouders, geeft rekenschap van de wijze, waarop gij uwe kinderen opgevoed hebt en voorgegaan zijt! Kinderen, geeft rekenschap van uw gehoorzamen en volgen! Heeren en vrouwen, geeft rekenschap van de wijze, waarop gij met uwe onderhoorigen zijt omgegaan; gij, die denzelfden Heer als zij hebt in den hemel! Dienstknechten en dienstmaagden, geeft rekenschap, of gij met liefde en trouw hebt gediend, omdat gij den Heere Christus dient! Geeft rekenschap, wie gij ook zijt, van de wijze waarop gij uw dagelijksch werk hebt verricht; van het voorbeeld, dat gij hebt gegeven; van de gesprekken, die gij hebt gehouden! Geeft rekenschap, — want de Rechter is nabij.

Waar moet het heen met een iegelijk onzer, als de Heer in het recht trad? Wie zal voor Hem bestaan? Daar is geen andere toevlucht, dan in het bloed der verzoening. Zalig, wie een Heiland heeft! Met Hem verbonden, ontvangt het hart een oprechte keuze om getrouw te zijn in het rentmeesterschap, en de heilige Rechter ziet dan niet naar ons gebrekkig werk, maar naar het volmaakte werk van ons Hoofd.

Zoo Gij in 't recht wilt treden,
 O Heer! en gadeslaan
 Onz' ongerechtigheden;
 Ach! wie zal dan bestaan?

Maar neen, daar is vergeving
 Altijd bij U geweest;
 Dies wordt Gij, Heer! met beving,
 - Recht kinderlijk gevreesd.

31 December.

Te lezen: Psalm CIII.

Luc. XV : 18. *Ik zal opstaan en tot mijnen
 Vader gaan.*

Op dezen laatsten dag des jaars maken wij dit welbekende woord tot het onze, eerst in gansch *algemeen* zin. Tot Wien zouden wij gaan, onder den ernstigen indruk van het verdwijnende van al het aardsche, dan tot Hem, die Zich in Zijn Woord als de Vader Zijner menschenkinderen openbaart, dan vooral als wij iets van de heerlijkheid van dien Vadersnaam verstaan, waar wij in Christus het Abba! tot Hem mogen spreken?

Ik zal tot mijnen Vader gaan om Hem te danken voor alle zegeningen, waarmede Hij, ook in het afgelopen jaar mij en de mijnen gekroond heeft; om het uit te spreken voor Hem, dat zij meerder waren, dan dat ik ze zou kunnen tellen, en dat zij alle verbeurde gaven Zijner genade waren. Ik zal tot Hem gaan om Hem te danken, bovenal voor wat Hij in Christus mij schonk; voor den zegen van het kindschap; voor de leidingen van Zijnen Heiligen Geest; voor de bewaring van het verbond Zijner ontferming en de gave van de hoop der heerlijkheid.

Maar ook, ik zal tot Hem gaan met de smart en den rouw, op dezen laatsten dag méér nog dan anders gevoeld; met de moeite en het verdriet, waaraan deze dag doet gedenken, — want bij Hem alleen kan mijn gewond

hart balsem vinden, als mij Zijne liefde vergewist: wat Ik deed, dat deed Ik uit liefde; gij verstaat het nu nog niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

Doch bovenal, in *dezelfde* stemming als de zoon in de gelijkenis, zal ik opstaan en tot mijn Vader gaan, ootmoedig en berouwvol, met belijdenis van zonden. Niets heb ik te toonen, waar ik op dit afgeloopen jaar terugzie, niets dan daden en woorden en gedachten, die alle bevlekt zijn. Allerlei kwaad, dat gedaan; allerlei goed, dat nagelaten is, klaagt mij aan; zondig en onrein ben ik van het hoofd tot de voeten. Maar daarom juist kan ik niet van verre blijven: met al die schuld zal ik opstaan, en tot mijnen Vader gaan. Zie, ik kom, o God! want Gij zijt toch Vader in Christus; *mijn* Vader, waar ik in den naam Uws Zoons tot U nader. Gij zult mij niet verstooten: Uw woord, Uw Wezen waarborgt mij, dat Gij mij niet afwijzen zult! Vader, vol van mededoogen, wees mij en den mijnen, wees allen, die U aanroepen, een God des ontfermens, Amen!

Vader! zie ons met gewonde zielen,
 Nogmaals vol van zonden-rouw,
 Maar ook vol geloove voor U knielen,
 Steunend enkel op Uw trouw!
 Met dien staf, ons in de hand gegeven,
 Naadren wij getroost de grens van 't leven,
 Tot het land der ruste rijst,
 Waar ons lied U eeuwig prijst.

Register der behandelde teksten.

Genesis

1 : 1	20 Jan.
3 : 15	18 Dec.
3 : 18	26 Juli.
6 : 18	14 Juni.
12 : 2	2 Aug.
15 : 6	20 Maart.
17 : 1 ^b	25 Jan.
17 : 7	2 Mei.
21 : 19	20 Mei.
22 : 18	19 Dec.
27 : 2	10 Oct.
35 : 3	5 Juni.
39 : 9	19 April.
42 : 36	15 Dec.
50 : 20 ^a	1 Dec.

Exodus

16 : 19	27 Nov.
20 : 2	22 Oct.

Leviticus

10 : 3	2 Febr.
------------------	---------

Numeri

6 : 24—26	31 Aug.
23 : 10 ^b	9 Jan.

Deuteronomium

18 : 15	20 Dec.
29 : 29 ^a	29 Jan.
33 : 25 ^b	28 Sept.
33 : 29 ^a	30 Juni.

Jozua

24 : 15 ^b	31 Juli.
--------------------------------	----------

Richteren

6 ; 14	30 Aug.
------------------	---------

I Samuël

1 : 15	9 Nov.
3 : 18	3 Febr.
15 : 22	5 Juli.
16 : 13 ^a	17 Juni.
17 : 45	13 Aug.
30 : 6	5 Sept.

II Samuël

16 : 10	13 Sept.
-------------------	----------

I Koningen

3 : 9 ^a	3 Juni.
10 : 7	26 Sept.
18 : 21	11 Juni.

II Koningen

5 : 2, 3 . . . 6 Mei.

6 : 17 . . . 19 Aug.

II Kronieken16 : 12^b . . . 7 Juli.33 : 13^b . . . 19 Juni.**Nehemia**

2 : 4 . . . 4 Jan.

Job

7 : 1 . . . 16 Jan.

22 : 21 . . . 16 Febr.

35 : 10 . . . 23 Aug.

Psalmen

8 : 5 . . . 13 Jan.

9 : 11 . . . 3 Juli.

10 : 14^a . . . 21 Jan.

19 : 8 . . . 26 Maart.

23 : 1 . . . 2 Nov.

25 : 8 . . . 18 Febr.

27 : 14 . . . 21 Febr.

32 : 5 . . . 12 Juli.

39 : 6 . . . 28 Dec.

40 : 18 . . . 4 Dec.

42 : 6 . . . 29 Nov.

43 : 3 . . . 25 Mei.

46 : 2 . . . 31 Mei.

62 : 6 . . . 29 Febr.

65 : 3 . . . 2 Juni.

66 : 16, 17 . . . 27 Oct.

68 : 20 . . . 13 Oct.

72 : 18 . . . 3 Oct.

73 : 2, 3 . . . 17 Oct.

81 : 11 . . . 16 Nov.

84 : 8 . . . 4 Maart.

86 : 11 . . . 23 Nov.

90 : 12 . . . 18 April.

95 : 7 . . . 2 April.

97 : 1 . . . 16 Sept.

99 : 8 . . . 13 Juni.

100 : 2 . . . 9 Maart.

103 : 2 . . . 20 Juni.

104 : 24 . . . 1 Juli.

107 : 12 . . . 1 Sept.

115 : 1 . . . 29 Sept.

116 : 12, 13 . . . 14 Nov.

119 : 67 . . . 19 Juli.

119 : 105 . . . 16 April.

119 : 154 . . . 10 Febr.

121 : 1 . . . 16 Aug.

124 : 8 . . . 2 Jan.

130 : 5 . . . 18 Maart.

138 : 8 . . . 12 Maart.

139 : 1 . . . 15 Mei.

146 : 5 . . . 7 Mei.

Spreuken

1 : 20 . . . 30 Mei.

3 : 6 . . . 7 Juni.

15 : 1 . . . 6 Maart.

15 : 16	25 Juni.
22 : 2	15 Maart.
23 : 26	28 Febr.
28 : 14	9 Sept.

Prediker

1 : 2 ^b	24 Febr.
9 : 10	18 Jan.

Jesaja

9 : 5	21 Dec.
26 : 3	10 Mei.
40 : 4, 5 ^a	25 Maart.
40 : 29	29 Oct.
42 : 3	9 Juni.
45 : 19	30 Maart.
50 : 10	10 Maart.
53 : 5	22 Dec.
54 : 10	11 Nov.
55 : 6	28 April.
55 : 8	6 Nov.
60 : 1	24 Dec.
61 : 8	12 Oct.
64 : 1	17 Dec.
65 : 24	18 Nov.

Jeremia

4 : 1	6 April.
10 : 23	22 Sept.
29 : 13	6 Febr.
31 : 18	7 April.

Klaagliederen

3 : 23	6 Jan.
3 : 40	11 Dec.

Ezechiël

37 : 6	21 Sept.
----------------	----------

Micha

6 : 8	2 Oct.
---------------	--------

Habakuk

2 : 3	22 Juli.
---------------	----------

Haggai

2 : 10	23 Dec.
----------------	---------

Zacharia

4 : 10 ^b	23 Jan.
-----------------------------	---------

Maleachi.

3 : 6	27 April.
---------------	-----------

Mattheüs

3 : 8	11 Jan.
5 : 3	5 Oct.
5 : 9	11 Sept.
5 : 16	20 April.
5 : 47	27 Juli.
6 : 9 ^a	4 Febr.
6 : 9 ^b	4 April.

6 : 10 ^a	. . .	4 Juni.
6 : 10 ^b	. . .	4 Juli.
6 : 11	. . .	4 Sept.
6 : 12	. . .	4 Nov.
6 : 13 ^a	. . .	5 Dec.
6 : 13 ^b	. . .	6 Dec.
6 : 21	. . .	18 Aug.
6 : 33	. . .	18 Mei.
7 : 1	. . .	24 Aug.
7 : 21	. . .	8 Sept.
11 : 28	. . .	18 Juli.
15 : 28	. . .	20 Sept.
16 : 24	. . .	9 April.
19 : 25, 26	. . .	7 Jan.
21 : 10 ^b	. . .	5 Maart.
22 : 31, 32	. . .	31 Maart.
22 : 42 ^b	. . .	1 Mei.
24 : 8	. . .	17 Maart.
26 : 2	Zond. v. Paschen.	
26 : 39	Maand. v. Paschen.	
26 : 63	Dinsd. v. Paschen.	
27 : 61	Zaterd. v. Paschen.	
28 : 19 ^a	. . .	19 Oct.
28 : 20	. . .	30 Jan.

Markus

4 : 26, 27	. . .	26 Juni.
7 : 37	. . .	28 Oct.
8 : 17	. . .	8 Jan.
9 : 24	. . .	21 April.
10 : 51	. . .	3 Jan.
11 : 30	. . .	13 Mei.

12 : 34	. . .	10 Juni.
13 : 37	. . .	27 Sept.
14 : 8	. . .	14 Jan.
16 : 15	. . .	20 Aug.
16 : 20	. . .	8 Dec.

Lucas

2 : 10, 11	. . .	25 Dec.
2 : 14	. . .	26 Dec.
3 : 38	. . .	27 Mei.
4 : 16	. . .	17 Nov.
5 : 5 ^b	. . .	5 Jan.
7 : 9	. . .	6 Oct.
10 : 42	. . .	10 Nov.
11 : 13	. . .	16 Juli.
12 : 13	. . .	14 Oct.
13 : 23, 24	. . .	26 Nov.
15 : 4	. . .	22 Nov.
15 : 17	. . .	29 Mei.
15 : 18	. . .	31 Dec.
16 : 2	. . .	30 Dec.
17 : 32	. . .	13 Maart.
18 : 14	. . .	19 Jan.
18 : 16	. . .	12 Nov.
19 : 5	. . .	7 Dec.
21 : 33	. . .	1 Nov.
22 : 35	. . .	29 Dec.
24 : 5, 6	Paaschzondag.	
24 : 17	Paaschmaandag.	

Johannes

1 : 14	. . .	14 Aug.
--------	-------	---------

1 : 22 ^b	1 Febr.
1 : 40.	17 Febr.
1 : 47.	11 Oct.
2 : 11 ^b	1 Maart.
3 : 3.	25 Febr.
3 : 16.	1 April.
4 : 11, 12	23 Sept.
4 : 24.	24 Sept.
4 : 34.	25 Sept.
4 : 42.	22 Jan.
5 : 6.	24 Juni.
6 : 29.	9 Febr.
6 : 68.	30 Nov.
7 : 46.	16 Oct.
8 : 32.	28 Nov.
9 : 4.	24 Maart.
9 : 8.	7 Nov.
9 : 25.	23 April.
10 : 27.	3 Aug.
10 : 28.	3 Dec.
11 : 28.	30 Oct.
13 : 7.	6 Sept.
13 : 10.	27 Jan.
14 : 9.	24 Juli.
15 : 5.	13 Juli.
15 : 14.	9 Oct.
16 : 14.	2 Juli.
18 : 37.	Woensd. v. Paschen.
19 : 5.	Dond. v. Paschen.
19 : 30.	Goede Vrijdag.

Handelingen

1 : 9.	Hemelvaartsdag.
1 : 14.	28 Juli.
2 : 4.	Pinksterzondag.
2 : 11.	Pinkstermaandag.
2 : 37.	9 Aug.
3 : 6.	10 April.
3 : 25.	25 Juli.
4 : 13.	17 Juli.
4 : 14.	25 April.
5 : 29.	16 Juni.
8 : 39.	21 Juni.
9 : 5.	13 Nov.
9 : 11 ^b	23 Febr.
10 : 6 ^b	4 Mei.
11 : 26.	23 Oct.
13 : 36 ^a	3 Nov.
16 : 14.	9 Mei.
16 : 30 ^b , 31	19 Febr.
16 : 31.	6 Aug.
17 : 23.	20 Nov.
18 : 10 ^b	27 Aug.
19 : 2.	24 Mei.
24 : 25 ^b	31 Jan.
26 : 19.	22 Mei.
26 : 28.	10 Juli.

Romeinen

3 : 28.	19 Sept.
5 : 4.	30 April.
6 : 18.	28 Mei.
7 : 19.	21 Aug.

8 : 1	14 Dec.
8 : 14	10 Sept.
8 : 18	14 Juli.
8 : 28	11 Mei.
10 : 6, 7	4 Aug.
10 : 13	11 Febr.
10 : 17	8 Nov.
11 : 36	10 Dec.
12 : 1	18 Juni.
12 : 12	15 Nov.
12 : 15	14 Mei.
12 : 16	15 Sept.
13 : 1	21 Juli.
14 : 12	28 Jan.
14 : 17	7 Oct.

I Corinthe

1 : 30	5 Aug.
2 : 2	29 Aug.
3 : 4	8 April.
4 : 7	25 Nov.
10 : 31	18 Oct.
12 : 5	12 Febr.
13 : 13	15 Jan.
16 : 23	21 Maart.

II Corinthe

5 : 9	9 Dec.
5 : 20	11 Maart.
13 : 5	3 Mei.

Galaten

1 : 11	26 Aug.
2 : 20 ^a	12 Dec.
3 : 13	26 April.
4 : 4	27 Dec.
5 : 9	26 Jan.
5 : 25	23 Juli.
5 : 26	8 Maart.
6 : 7	15 Aug.

Efeze

1 : 6 ^b	7 Febr.
1 : 13 ^b	16 Maart.
2 : 5 ^a	3 April.
2 : 8, 9	12 Juni.
2 : 20	17 Sept.
3 : 19	8 Juli.
4 : 1	21 Nov.
4 : 25	6 Juni.
5 : 1	16 Mei.
5 : 14	8 Mei.

Filippenzen

1 : 6	27 Febr.
1 : 27	19 Maart.
2 : 3 ^b	15 Febr.
2 : 14	23 Mei.
3 : 12	15 Juni.
4 : 4	20 Febr.
4 : 8	19 Nov.

Colossenzen

2 : 8	7 Sept.
3 : 15 ^b	5 Febr.
3 : 17	15 Juli.
3 : 24	10 Aug.
4 : 2	22 Maart.

I Thessalonicensen

1 : 9 ^b , 10 ^a	30 Sept.
4 : 17 ^b , 18	25 Aug.
5 : 21	22 April.
5 : 24	13 Dec.
5 : 25	19 Mei.

II Thessalonicensen

3 : 2	3 Sept.
-----------------	---------

I Timotheüs

1 : 15	23 Juni.
2 : 5	31 Oct.
3 : 16	17 Aug.
4 : 8 ^b	8 Juni.
6 : 12	17 Jan.
6 : 20	18 Sept.

II Timotheüs

1 : 9 ^b	8 Oct.
2 : 8	16 Dec.
3 : 16	24 Nov.
4 : 7	23 Maart.
4 : 8	5 Nov.

Titus

2 : 11	24 Oct.
2 : 12	25 Oct.

Hebreën

1 : 1	5 Mei.
2 : 3 ^a	21 Oct.
2 : 18	11 Juli.
3 : 12	14 Maart.
4 : 1	30 Juli.
5 : 9	17 April.
6 : 15	12 Aug.
6 : 20	26 Febr.
7 : 22	7 Aug.
8 : 1	22 Juni.
9 : 26	12 Sept.
10 : 14	27 Maart.
10 : 35	26 Mei.
11 : 8	7 Maart.
11 : 13	2 Sept.
11 : 27	12 Mei.
12 : 1 ^a	20 Oct.
12 : 10	24 April.
12 : 11	28 Aug.
13 : 5 ^m	1 Oct.
13 : 7	14 Febr.
13 : 8	1 Jan.
13 : 14	1 Juni.

Jacobus

1 : 2, 3	11 Aug.
1 : 5	11 April.

2 : 17. . . . 12 April.
 3 : 2. . . . 13 April.
 4 : 15. . . . 14 April.
 5 : 13. . . . 15 April.

I Petrus

1 : 17^b . . . 29 Maart.
 1 : 21. . . . 2 Dec.
 2 : 9. . . . 21 Mei.
 2 : 25. . . . 29 Juli.
 3 : 15. . . . 15 Oct.
 3 : 16. . . . 28 Maart.
 5 : 5. . . . 5 April.
 5 : 7^b . . . 10 Jan.
 5 : 8. . . . 1 Aug.

II Petrus

1 : 10^a . . . 2 Maart.
 1 : 16. . . . 22 Aug.
 3 : 13. . . . 27 Juni.

I Johannes

1 : 3^a . . . 22 Febr.
 2 : 15^a . . . 13 Febr.
 2 : 27. . . . 17 Mei.
 3 : 3. . . . 6 Juli.
 4 : 10. . . . 24 Jan.
 4 : 15. . . . 14 Sept.
 5 : 1^a . . . 26 Oct.
 5 : 10^a . . . 29 Juni.

Openbaring

1 : 17^b, 18 . . . 29 April.
 2 : 4. . . . 8 Aug.
 2 : 13. . . . 4 Oct.
 3 : 11^b . . . 12 Jan.
 3 : 20. 3 Maart en 9 Juli.
 14 : 13. . . . 20 Juli.
 21 : 4^a . . . 28 Juni.
 22 : 20. . . . 8 Febr.

AANHANGSEL,

BEVATTENDE

OVERDENKINGEN

VOOR DE

LIJDENSWEEK

EN DE

VERANDERLIJKE FEESTDAGEN.

Zondag vóór Paschen.

Te lezen: Matth. XXVI : 1—13.

Matth. XXVI : 2. *De Zoon des menschen zal overgeleverd worden om gekruisigd te worden.*

Waar het laatste lijden des Heeren genaakt, — wij zeggen: het *laatste* lijden, omdat geheel Zijn leven onder zondaren één lijden was, — daar kondigt Hij het nog eens nadrukkelijk Zijnen discipelen aan. Wel was hun dat noodig, opdat hun geloof niet zou bezwijken, dat Hij de Christus, de Zone Gods was. Een kruisdood voor den Zone Gods — hoe kon dat mogelijk wezen? De voorzegging moest hun bewijzen, dat Hem dit niet onverwacht overkwam; moest hun toonen, dat Hij dien dood vrijwillig onderging, omdat Hij immers anders dat, wat Hij vooruitzag, had kunnen ontwijken.

Maar waarom dan *moet* dit vreeselijke geschieden? „De Zoon des menschen zal gekruisigd worden,” zegt de Heer. Dat is niet, omdat de zonde van het bedorven menschelijk geslacht dit wil, want boven alle woedende vijanden staat de almacht Gods. In den raadslag der goddeloozen voltrekt zich de raad Gods; hun vijandschap wordt in de hand Gods het middel, waardoor Gods besluit tot uitvoering komt.

De dood des Heeren is door God verordend. Hier staan wij voor het heilig mysterie, dat mysterie *blijft*, ook waar het geopenbaard is. Iets slechts kunnen wij er van inzien en bewonderend aanbidden, namelijk dat de Vader Zijnen Zoon geeft om het zoenoffer te zijn voor de schuld des menschedoms. Wat de offers onder Israël hadden afgebeeld; wat de Profeet had uitgesproken aangaande den Knecht des Heeren, dat vindt in Jezus vervulling: de Heilige stelt Zich in der zondaren

plaats, en draagt wat *zij* dragen moesten, — en toch niet *konden* dragen zonder daaronder te bezwijken. *Dat* is het, wat het lijden en sterven onzes Heilands tot troost doet zijn voor het verslagen hart, dat Hij Zijn leven heeft gegeven tot een losprijs. Het onze komt op Hem, opdat het Zijne op ons zou kunnen komen: onze schuld en vloekwaardigheid op Hem, den Heilige, opdat Zijne gerechtigheid ons deel zou worden. O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der ontferming Gods! Nu ontvangt het recht zijnen eisch, opdat de hooge God niet zou ophouden heilig te zijn, waar Hij genade bewijst. En nu wordt het stugge zondaarshart geopend, verteederd, door het éénige, wat dat hart verteederen kon: eene liefde tot in den dood, die 't verlorene komt redden. Gode zij dank voor Zijne onuitsprekelijke gave!

't Is 't grootst in God, genade te bewijzen;
't Is 't grootst in ons, ootmoedig die te prijzen,
Te zien, hoe hoog, als wij gena' verkrijgen,
Gena' kan stijgen.

Maandag vóór Paschen.

Te lezen: Matth. XXVI: 36—46.

Matth. XXVI: 39. *En een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op Zijn aangezicht, biddende en zeggende: Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan! doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.*

Zóó bidt onze Heer, in onuitsprekelijken zielsangst, terwijl Zijn zweet als druppelen bloeds op aarde afdaalt; zóó worstelt Hij, in 't stof gebogen, telkens weder geperst om dezelfde bede te slaken! Wat is het, dat Hem zoo

vreeselijk, zoo duldeloos lijden doet? Dat kan niet het sterven op zichzelf geweest zijn, want dat sterven is de doorgang, die tot den Vader Hem voert. Dat kunnen niet de martelingen geweest zijn, waarmee dat sterven zou gepaard gaan, want menig martelaar is juichend onder de folteringen gestorven.

Wat onzen Heiland perst en beangst tot stervens toe, het is, dat Hij in onze plaats den vloek der zonde draagt. Als de tweede Adam is Hij op aarde gekomen, als Hoofd en Vertegenwoordiger der menschheid. Omdat Hij één met ons is geworden, dáárom buigt Hij Zich nu onder den vloek, dien onze zonde had verdiend; daarom verbergt zich voor Hem het aangezicht des Vaders, nu en waar Hij sterft op het kruis, want Hij is het Offerlam, dat de zonde der wereld draagt, en door dat dragen wegneemt.

De tweede Adam moest dragen en wegnemen, wat door den eersten Adam aangebracht was. Maar dat wegnemen geschiedt niet maar enkel door een ondergaan van de bezoldiging der zonde; het geschiedt door de volkomene gehoorzaamheid, waarmee dat offer gebracht wordt. De eerste Adam heeft in het Paradijs het zeer lichte gebod Gods moedwillig overtreden; de tweede Adam brengt in den somberen Olijvenhof het offer der gewillige onderwerping onder het zwaarste, wat opgelegd kon worden. Tot in de diepste diepte wordt Zijne heilige ziel geschokt door het lijden, dat over Hem komt, — maar in die diepste diepte blijft het de keuze Zijner ziel: Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede!

Die volmaakte gehoorzaamheid is het, waardoor nu de schuld der ongehoorzaamheid van het mensdom uitgedelgd wordt. Nu kan het welbehagen Gods, van eeuwigheid rustende op den Zoon, afdalen en afstralen

op allen, die door het geloof met Hem zijn verbonden, die Zijn geestelijk huisgezin vormen, die ranken zijn geworden van Hem, den waren wijnstok. En nu, door Hem verlost van den vloek, kunnen zij in Zijne kracht, eenigszins leeren nazeggen: Uw wil, o Vader, geschiede! omdat zij in dien God een Vader hebben gevonden, Wiens wil wijs en goed moet wezen, ook al is die duister en pijnlijk voor vleesch en bloed.

Van al den last dier plagen,
Met goddelijk geduld,
O Heer! door U gedragen,
Heb ik, heb ik de schuld!
Och, zie hoe 'k voor Uw oogen
Hier als een zondaar sta,
En schenk, vol mededoogen,
M' een blik van Uw genâ!

Dinsdag vóór Paschen.

Te lezen: Matth. XXVI : 59—68.

Matth. XXVI : 63. En de Hoogepriester, antwoordende, zeide tot Jezus: Ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt of gij zijt de Christus, de Zoon van God? Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd.

De beschuldigingen der valsche getuigen hebben slechts, door hare nietigheid, gediend om Jezus' onschuld aan het licht te brengen. Jezus antwoordt er niet op, en Kajafas ziet, dat hij er niet mede vordert. Zoo moet het dan nu komen tot de vraag naar de groote zaak: Zijt gij de Christus? Met allen nadruk, die misverstand buitensluit, en onder oplegging van den eed, doet Kajafas de vraag. En Jezus antwoordt: het is, gelijk gij zegt; Ik ben de Christus.

Ik ben de Christus! Dat is: Ik ben de Messias, aan de vaderen beloofd. Ik ben de Vervulling van alle de voorspellingen der profeten. Ik ben het, op Wien alle leidingen Gods uitloopen, de Verwachte door Israëel, de Begeerde door de heidenen. Ik ben de Redder der verlorenen, Ik ben de Koning van het Godsrijk.

Om die belijdenis brengt het Sanhedrin Jezus ter dood. En zeker, indien Hij een mensch uit de menschen geweest ware, die zich den naam van Christus, Zoon Gods, had aangematigd, zij zouden recht en plicht gehad hebben, dien Godslasteraar ter dood te veroordeelen. Maar had Hij dan niet in heel Zijn optreden, in Zijn heilig leven, in Zijne woorden en werken, Zijn recht gestaafd om Zich de Christus te noemen? Het was niet dan boosaardige onwil, die daarvoor de oogen kon sluiten. Wie niet gelooven *wil*, die *kan* het hart verharden. Doch — achterna zal hij *moeten* zien; zien, dat deze Jezus met Goddelijke macht is bekleed, omdat Zijne gemeente staande blijft onder allen tegenstand, totdat Hijzelf op de wolken des Hemels komt.

Ik ben de Christus! Dat woord klinkt nu de wereld rond, de eeuwen door. Hoort en verstaat het, o alle gij nedergebogene zielen, die gebukt gaat onder den last uwer zonden: hier is de almachtige Redder! Hoort en verstaat het, gij, die daar vreest voor de vijandschap der wereld, die de gemeente Gods in gevaar ducht te zijn: hier is de Koning van het Godsrijk, almachtig en getrouw, in staat om Zijn eigen werk te bewaren! Draagt het in uw hart, ook als uwe laatste ure genaakt; de Heiland heeft gezegd: Ik ben de Christus! Waagt het dan op Hem voor den tijd en de eeuwigheid!

O Man van smart! dat ieder voor U kniel!
Gij droegt aldus de krankheid onzer ziel;

't Was onze smart, die U ten deele viel;
 Ons overtreden
 Heeft U verwond; om d' ongerechtigheden,
 Door ons begaan, zijt G' in dit leed gekomen;
 De tucht, die ons den vrede toe doet stroomen,
 Die naamt Gij aan!

Woensdag vóór Paschen.

Te lezen: Joh. XVIII: 29—40.

Joh. XVIII: 37. *Pilatus dan zeide tot Hem: Zijt gij dan een Koning? Jezus antwoordde: Gij zegt dat Ik een Koning ben. Hiertoe ben Ik geboren, en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijne stem.*

De drinkbeker is van den Heer niet weggenomen na Zijne bedē in Gethsémané, maar *dit* is het antwoord op die bedē geweest, dat Zijn gemoed is gesterkt. Niet als een voorwerp van deernis, maar als de Vorst der eere staat Hij voor Zijne rechters, te midden van het hoog en laag gemeen.

Zoo staat Hij ook hier voor Pilatus. Israël heeft Hem aan de Heidenen overgeleverd; de Heidenen zullen Israëls misdaad voltooien! Het zal blijken, hoe heel het menschedom den Gezondene des Vaders verwerpt.

Maar de reden, waarom Hem het Sanhedrin, vonniste, kan niet de stof van aanklacht voor Pilatus wezen. In den Christusnaam leggen zij de beteekenis van een aardsch koningschap; als een koning, wiens optreden een opstand tegen den Keizer zou zijn, klagen zij onzen Heer aan. Pilatus ziet wel: deze gevangene is geen oproermaker. Doch tegelijk, hij ziet in dezen gevangene eene majesteit, die hem doet vragen: zijt gij dan een koning?

Op deze vraag nu volgt het koninklijk antwoord onzes Heeren. Ja, waarlijk een Koning is Hij, een Koning op het allerhoogst gebied, Koning van het Rijk der waarheid. Dit Rijk is geene republiek, maar een Koninkrijk. Het bestaat niet uit zoekers naar waarheid, maar uit *onderdanen*, die van hunnen Koning het licht en de wijsheid, het antwoord op de vragen huns harten ontvangen, dat zij behoeven. Die Koning Zelf wint Zich onderdanen, waar Hij Zijn woord doet uitgaan, Zijn Geest doet werken. En waar dan harten zijn, die acht geven op dit woord, die uit de waarheid zijn, door de voorbereidende werkingen van den Geest der waarheid, daar worden zulke harten gewonnen en voor eeuwig aan dezen Koning verbonden.

Maar thans staat daar deze Koning geboeid, en moet den weg des doods betreden! Zijn Koninkrijk komt niet tot stand, tenzij Hij Zich Zijne onderdanen koopt ten prijze Zijns bloeds. Want zij, die Hij tot Zijne onderdanen wil maken, zijn niet slechts verblind; zij zijn tevens doemschuldig. Dan alleen zullen zij luisteren naar Zijne stem, als hun hart is gewonnen door Zijne liefde. Zalig, wie dezen Koning kennen! Zalig, wie Hem den dank der ziele brengen, nu en tot in alle eeuwigheid!

Gij hebt weleer van hem, dien Gij geheilgd hadt,

Gezegd in een gezicht, dat zooveel troost bevat:

„Ik heb bij eenen held voor Isr'el hulp beschoren;

„Hem uit het volk verhoogd; hem had Ik uitverkoren.

„k Heb David Mijnen knecht, Mijn' gunsteling, gevonden,

„En hem, met heil'ge zalf, aan Mij en 't rijk verbonden.”

Donderdag vóór Paschen.

Te lezen: Joh. XIX : 1—11.

Joh. XIX : 5. *Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon en het purperen kleed. En Pilatus zeide tot hen: zie, de mensch!*

Dat is de laatste poging van Pilatus om het volk van zijn eisch te doen afzien, en alzoo zijn eigen geweten tot rust te brengen zonder zijn eigenbelang te schaden. Gegeeseld en bespot is de Heer; vol bloed en wonden wordt Hij voor 't volk tentoongesteld. Zie, de mensch! Zie, hoe ongelukkig en ellendig Hij nu is, wil Pilatus zeggen; laat het nu toch genoeg zijn! En ze hebben op dezen Lijder gezien, maar het is hun *niet* genoeg geweest; met verdubbelde woede hebben zij uitgeroepen: weg met Dezen! kruis Hem!

Zie, de mensch! In gansch anderen zin dan Pilatus bedoelde, kan met dat woord worden gewezen op onzen Heer. Het kan een woord zijn, niet van deernis, maar van bewondering. Zie dezen mensch, den Mensch bij uitnemendheid, in Wien het ideaal der menschheid tot vervulling komt! Is de eerste mensch geschapen naar Gods beeld, en bestemd om Zijn gelijkenis te vertoonen, *deze* Mensch kan zeggen: wie Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien. Alle gaven, krachten en vermogens, aan de menschheid geschonken, — in Hem treden ze te voorschijn, niet als vrucht van kunstmatige ontwikkeling, maar als natuurlijk bezit.

Majesteit en neerbuigende liefde; ijver en ontfermend geduld; reinheid en zachtheid; eene kracht, die de machtigsten verslaat; eene teederheid, die de rookende vlaswiek niet uitbluscht, 't is alles één in Hem, die de

ware, de volkomene Mensch is, omdat Hij de God-mensch is.

En nu, zie dezen Mensch, dezen Volheerlijke, gemarteld en geslagen, bespot en verworpen! Hoe kan dat zijn? Hoe kan God dat gedoogen? Zie, de Mensch, die daar staat als drager onzer zonden; die vrijwillig Zich heeft gebogen onder onzen last; die verzoening aanbrengt door Zijne volmaakte gehoorzaamheid. Zie Hem, en zeg tot uzelf: voor mij moest Hij daar staan, ik deed door mijne zonde Hem al die jam'm'ren aan! En als gij dan zoo den blik des geloofs op Hem slaat, dan wordt uwe nedergebogene ziele vertroost. Dan ziet gij in dezen Lijder uw Redder en Heer, den Koning uws vredes. Dan ziet gij op Hem, — om op Hem te blijven staren, door heel het leven, en in de ure des doods.

O Jezus! man van smarten,
 Gij aller vaadren wensch,
 Herinner aller harten
 't Aandoenlijk, „zie den mensch!”
 Laat mij toch nooit vergeten
 Die kroon, dat kleed, dat riet;
 Dit trooste mijn geweten,
 't Is al voor mij geschied.

Goede Vrijdag.

Te lezen: Joh. XIX : 17—30.

Joh. XIX : 30. *Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide Hij: Het is volbracht!*

Ten bodem toe is de drinkbeker geledigd; alle baren en golven zijn over Jezus heengegaan; de folterende lichaamssmart en de snijdende zielepijn is doorstaan; de verbergung van het aanschijn Gods, dat vreeselijkste

van al het lijden van den Zoon des Vaders, is gedragen. Alles is volbracht.

Het werk is volbracht, dat de Vader Hem te doen had gegeven. Zijn heilig leven van volkomene gehoorzaamheid heeft Jezus op aarde geleefd, en wat de zonde te dragen gaf, dat heeft Hij gedragen. En daardoor nu is het werk der verzoening volbracht. Nu heeft de Zoon des Vaders aan de menschen tot het uiterste toe Zijne liefde geopenbaard: niemand heeft meer liefde dan deze, dat hij zijn leven opoffert. En als Hij dan het beeld des Vaders is, dan is nu door dit offer de liefde des Vaders volkomen geopenbaard; die liefde, die het verharde zondaarshart verweeken en openen moet. Tegelijk: de Zoon des menschen heeft aan den Vader het offer der volkomene gehoorzaamheid gebracht, zonder hetwelk geene genade kon betoond worden, of de heilige rechtvaardigheid zou vernietigd zijn. Tweeërlei verzoening is aangebracht: de vijandschap der menschen tegen God is gebroken, en de schuld des menschen bij God is geboet.

Dat is volbracht, waar onze Heiland stervend het hoofd buigt tot Zijne ruste. Het is volbracht! Dat klinkt ons tegen als hemelboodschap, waar onze consciëntie ons aanklaagt, dat wij tegen alle geboden Gods gezondigd hebben, en dat geen onzer werken bestaan kan voor God. Dat leere ons, het werk der heiligmaking te werken, niet om daarmede wat aan te brengen, — want alles is volbracht! — maar als uiting der dankbare wederliefde, juist omdat alles volbracht is. Dat sterke ons onder 's levens smart en strijd, door ons te vergewissen, dat wij een eeuwig verbond der genade met God hebben, en daarom alle dingen ons tot onze zaligheid dienen moeten. Dat geve ons dat rustig, blijmoedig geloof, dat

te midden van alle ellendigheid, die wij nog in ons bevinden, aan onzen God ons doet vasthouden, wetende, dat wij steunen op het volmaakte werk des Middelaars. Dat bekrachtige ons in de ure onzes doods, als alles wegvalt, met die zekerheid, die tot in eeuwigheid blijft : Uw Heiland heeft het al volbracht, ook voor u!

Jezus! Uw verzoenend sterven
 Blijft het rustpunt van ons hart.
 Als wij alles, alles derven,
 Blijft Uw liefd' ons bij in smart.
 Och! wanneer mijn oog eens breekt,
 't Angstig doodzweet van mij leekt,
 Dat Uw bloed mijn hoop dan wekke,
 En mijn schuld voor God bedekke.

Zaterdag vóór Paschen.

Te lezen: Matth. XXVIII : 55—66.

Matth. XXVII : 61. *En aldaar was Maria Magdalena, en de andere Maria, zittende tegenover het graf.*

Ziedaar dan nu wat overblijft: trouwe vriendinnen en discipelinnen, in diepe droefenis nederzittende bij het graf! Zij zijn verslagen, verbijsterd. Ze zijn verward en ontzet door wat er geschied is; ze kunnen het zich nog nauwelijks voorstellen; 't is, of zij in een bangen droom zijn bevangen!

Wat zijn zij gelukkig geweest in den omgang met dezen heiligen Jezus! Hoe is de hemel opgegaan door Zijn woord in haar hart! Ze waren zoo dicht bij God; ze waren zoo los van de zonde en hare bekoringen, als ze met Hem in aanraking stonden. Ze hadden zoo heerlijk Zijne macht en liefde in allerlei daden zien uitblinken; ze hadden die macht en die liefde in hare

eigene zielen ervaren. En nu — het is gedaan! Het leven zal weer zijn gewonen loop hernemen, maar zonder Hem, die glans en gloed aan 't leven gaf. Uit eene schoone zinsverrukking, uit een leven der hoop moeten zij terugzinken in de alledaagsche werkelijkheid. O zeker! ze zullen Jezus niet vergeten... hoe zouden zij het kunnen? Hare liefde zal blijven, — maar met haar geloof en hare hoop is het gedaan: aan den dood is het laatste woord verbleven!

Ach, wat zou het zijn, als nu inderdaad dit zitten bij het graf het éénige was, dat overschoot? Indien eens op den dood geen opstanding gevolgd ware! Zie, dan zou de herdenking van dezen Groote en Goede voortgeleefd hebben bij Zijne tijdgenooten, maar met hen zou Zijn naam en gedachtenis uitgestorven wezen. Daar zou geene Christelijke kerk, veelmin eene levende Godsgemeente wezen, als Jezus in den dood was gebleven. Het feit zelf, dat er eene gemeente bestaat, waarborgt de waarachtigheid Zijner opstanding.

En daarom, als wij op dezen stillen Zaterdag verwijlen bij het geslotene graf, wij doen het met de wetenschap, dat dit graf den Overwinnaar niet heeft kunnen houden. Dáárom slechts is de Heiland begraven naar het lichaam, afgedaald in 't rijk der dooden naar den geest, opdat Hij over levenden en dooden heerschen zou; opdat Hij ook *dien* toestand en die ruste des grafs zou wijden en heiligen voor de Zijnen, die daar weten mogen: in leven en sterven, wij zijn de Zijnen voor eeuwig!

Mijn Heiland! Gij, die dooden deelt ontwaken,
 Gij, die geen zonde hebt gekend, hoe? moest zelfs Gij
 Haar bitter loon, den dood, den dood eens zondaars smaken?
 Ja, Heer! maar Gij voor mij!

Paaschzondag.

Te lezen: Luc. XXIV : 1—12.

Luc. XXIV : 5, 6. *Wat zoekt gij den levende bij de dooden? Hij is hier niet, maar Hij is opgestaan.*

De Heer is opgestaan! Dat is het heerlijk Paasch-evangelie, eerst door Engelen aan menschen verkondigd, maar straks door tal van menschelijke getuigen bevestigd en voortgedragen. Lijden en dood zijn gedragen en overwonnen; de Heer der heerlijkheid treedt te voorschijn.

Wat zoekt gij den levende bij de dooden? Dat wijst er op, hoe Hij van den dood niet gehouden kon worden. Omdat Hij is, die Hij is, *moest* Hij opstaan uit het graf. Vrijwillig heeft Hij het leven afgelegd, maar nu het doel bereikt is, waartoe dat leven afgelegd was, kon niets Hem weerhouden, dat leven wederom te nemen; deze macht had Hij van den Vader ontvangen. De opstanding onzes Heeren, eenerzijds de kroon aller wonderen, is, van de andere zijde bezien, ganschelijk *geen* wonder. Die opstanding behoort bij Zijn wezen. Dat de Godmensch sterven kon en sterven wilde voor zondaren, — *dat* is het wonder, door mensch [noch Engel te peilen, maar dat Hij opstaat uit het graf, dat is natuurlijk uitvloeisel Zijner heerlijkheid.

Deze opstanding is de bekroning Zijns werks. In haar spreekt de Vader Zijn Amen op het woord des Zoons: „Het is volbracht!” Nu wordt het openbaar, dat het verzoeningswerk ten einde gebracht, dat de vloek weggenomen, dat de dood van zijn prikkel beroofd en van wezen veranderd is.

En tegelijk, deze opstanding is het, waardoor het bestaan eener Godsgemeente mogelijk is. Alleen de gewisheid dezer opstanding bezielt de getuigen van Jezus

met geloof in Hem als den Christus Gods; bezielt hen met den moed om dezen Christus aan de wereld te gaan prediken ten koste van hun eigen leven. Deze opstanding bevestigt, dat deze Jezus waarlijk is, wat het geloofsoog in Hem aanschouwd heeft; door haar wordt Hij krachtiglijk bewezen te zijn de Zoon van God.

Love onze ziele den Heer voor Zijn heerlijk Paaschevangelie! Dáárdoor staat de gemeente als op eene rots gegrond.

Wij hebben eenen Redder, aan Wien wij ons toevertrouwen kunnen; Eenen, die voor de macht des doods niet is bezweken; een Redder, die getuigen kan: Ik ben dood geweest, en Ik leef tot in eeuwigheid.

Triomf! triomf! Immanuël
 Verrijst; de macht van dood en hel,
 Moet voor Zijn grootheid bukken:
 Lof, eer den Held, die overwon,
 Die ons met God verzoenen kon,
 En aan den dood ontrukken!
 Triomf! triomf! Hij zegepraalt,
 De volle losprijs is betaald,
 De kwijtbrief afgegeven;
 God spreekt van Zijn' genadetroon:
 „Ik Berust in 't offer van Mijn' Zoon,
 Hij leeft, en gij zult leven.”

Paaschmaandag.

Te lezen: Luc. XXIV : 19 – 31.

Luc. XXIV : 17. *Waarom ziet gij droevig?*

Wat zou daar voor de menschheid anders overblijven, dan namelooze, ontroostbare droefenis, indien Jezus niet opgestaan ware? Ach, dan zou het eindeloos erger zijn,

dan in de eeuwen vóór Jezus' verschijning. Toen leefde de menschheid door de hoop, bij de Heidenen als een schemerende verwachting, bij Israël als een steunen op beloften bestaande, dat eenmaal het nachtfloers scheuren, en de Redder komen zou. Maar als nu Jezus *was* verschenen, en Zijn heerlijk leven van liefde en heiligheid geleid had, en ook *dat* leven was ondergegaan in den dood, die alles verzwelgt, — welke hoop zou dan blijven? Dan bleef er niets dan vertwijfeling; dan was het den mensch beter, nooit geboren te zijn geweest!

Maar nu, nu het Paaschevangelie over deze aarde weerklinkt, — nu mag de vraag worden gedaan: waarom ziet gij droevig? Wat treurt gij, gij gebogene onder den last uwer zonden? zie, de Verlosser is verschenen, de machtige Helper, Wiens reddingswerk door den Vader aangenomen en bekroond is, en Zijn woord gaat uit om u te zeggen: Uwe schuld is verzoend! Geloof in Mij, en gij deelt in Mijn heil! — Wat ziet gij droevig, gij onder 's levens lasten gebogene, die dezen Heiland hebt aangenomen? Gij maakt een korten proeftijd door, waarin uw hemelsche Vader u vormt voor uwe bestemming, en het einde van dien weg is licht en heerlijkheid. — Wat ziet gij droevig, gij rouwdragende over uwe in den Heer ontslapenen? Zij zijn niet dood, maar zij leven Gode, en gij zult hen wedervinden en weder bezitten op 's Heeren tijd!

Het komt slechts op dit ééne aan, of deze verreezen Jezus uw Heiland is. Gij, kind dezer wereld, hoe kunt gij blijde zijn, waar uw schat is in wat met den dood vergaat? Maar gij, kind Gods! wat ziet gij droevig? Toon het aan uwe omgeving, dat gij rijk zijt in uwen Zaligmaker; wek tot heilige jaloerschheid wie zonder hope zijn! Verblijd u in de *hoop*, zoolang dit

aardsche leven duurt; eens zult gij u verblijden in een eeuwig bezit.

O, mijn ziele! wees verheugd!
 'k Leg op Jezus' trouw mij neder!
 Klop en beef, mijn hart! van vreugd,
 Sterf ik, — Christus wekt mij weder,
 Als ik op 't bazuingeschal
 Zalig eens ontwaken zal.

Hemelvaartsdag.

Te lezen: Hand. I: 1—12.

Hand. I: 9. *En Jezus werd opgenomen daar zij het zagen, en eene wolk nam Hem weg van hunne oogen.*

Gedurende veertig dagen had de Verrezene Zich herhaaldelijk aan Zijne discipelen vertoond, om hun volle gewisheid van Zijne opstanding te geven. En nu, waar Hij zou ingaan tot Zijne heerlijkheid, die Hij te voren had, moest dit voor hunne oogen geschieden, opdat zij weten zouden, dat Hij niet opnieuw gestorven was, maar naar het Vaderhuis heenging. Welk een aanschouwen, waar de Koning der eere opvaart tot Zijnen troon! Welk eene bevestiging voor wat het geloofsoog in Hem gezien heeft! Hoe zullen zich de harten der leerlingen hebben verblijd in de glorie huns Meesters, — maar tegelijk, hoe zullen zij zich door dit heengaan verweesd hebben gevoeld, en behoefte gehad hebben aan het troostwoord, straks door Engelenmond gesproken!

En toch, — voor den Godmensch is 't heengaan geen verlaten. Het is, alsof daarvan zinnebeeldige voorstelling wordt gegeven door die wolk, die Hem wegneemt van hunne oogen. Daar is eene wolk tusschen hen en hunnen Heer, waardoor zij Hem niet kunnen zien, — maar het is dan toch ook *slechts* eene wolk. Al onttrekt de wolk

de zon aan het gezicht, het licht der zon schijnt toch door de wolk heen, en verheldert de aarde; het toont den weg, die begaan; den arbeid, die verricht worden moet. Ingegaan in Zijne heerlijkheid, vergeet de Heer niet wie Hij op aarde achterliet, en, door de wolk heen die Hem verbergt, zendt Hij Zijn hulp en Zijn zegen, Zijne vertroosting en Zijne leiding, aan wie nog op aarde vertoeven. Al is Hij lichamelijk verwijderd, Hij vervult Zijne belofte: Zie, Ik ben met u al de dagen! Hij bewaart en beschermt Zijne gemeente; Hij hoort de smeking van elke ziel, die zich tot Hem wendt. Niet meer aan eene bepaalde plaats, als in Zijn aardse leven, is Zijne tegenwoordigheid gebonden. Zijne Hemelvaart maakt ons niet armer, maar rijker. En, is er ook thans nog immer eene verbergende wolk tusschen Hem en ons, — die wolk trekt eenmaal voorbij, en Zijne aanbeddende gemeente ziet voor eeuwig den Koning in Zijne schoonheid.

Hoe heerlijk zijt G', o Heer, mijn God!
 Wij deelen in Uw heilrijk lot,
 Voor ons voert Gij ten hemel;
 Gij, Hoogepriester! treedt vooraan,
 Voor ons zijt G' eenmaal ingegaan,
 Wij volgen U ten Hemel.

Pinksterzondag.

Te lezen: Hand. II: 1—4.

Hand. II: 4. *En zij werden vervuld met den Heiligen Geest.*

Dàt is de eigenlijke gave van den Pinksterdag. De wonderen, daarbij geschied, beelden slechts de werking des Geestes af: de stormwind, Zijne krachtige, schoon onzichtbare werking; de vuurvlammen, Zijne louterende werking; de vreemde talen, Zijne uitwerking onder alle volken.

„Zij” — dat zijn Jezus’ discipelen. De wereld kan dien Geest niet ontvangen, al komt zij onder Zijne voorbereidende werking, waar Hij van zonde en gerechtigheid en oordeel overtuigt. Alleen wie overtuigd *zijn*, en dus tot den Christus zijn gekomen in geloof, ontvangen dien Geest. Het is de Geest, die van den Vader en den Zoon uitgaat; de Geest, die scheppend werkte bij ’s werelds aanvang, die Israëls helden en dichters en profeten bezielde. Maar anders dan onder de Oude Bedeeling wordt nu die Geest gegeven. *Toen* hief Hij den mensch voor oogenblikken op boven het gewone leven; *nu* worden Jezus’ discipelen *vervuld* met den Heiligen Geest; nu maakt Hij blijvend woning in hun hart. Dit is, omdat nu *Hij* op aarde is verschenen, in Wien de Geest „niet met mate” woonde, en Hij Zijn verlossingswerk heeft voltooid. Nu deelt Hij, door den Geest, Zijn eigen leven mede aan wie in Hem gelooven, alzoo dat zij niet meer zelf leven, maar Christus in hen.

Ons Pinksterfeest spreekt van de bekroning van het werk des Heilands. Nu is er eene gemeente, een huisgezin van kinderen Gods, zich uitbreidend te midden van den tegenstand der wereld, en de glorie van den grooten Koning verkondigend.

Als alle onze Christelijke feesten stemt dit feest tot dank aan God voor Zijne wonderbare genade. Maar tegelijk, krachtig wekt het tot zelfonderzoek op. Allen, die Jezus toebehooren, worden vervuld met den Heiligen Geest: zoo is dan het bezit diens Geestes het stempel, waaraan wij weten kunnen, of wij Zijn eigendom zijn. Wij zijn door Hem niet verlost, tenzij wij ook door Hem vernieuwd worden. Is er in ons leven te zien, dat wij vernieuwd, geheiligd worden? Zeker, volmaakt worden wij op aarde niet, — maar daar moet dan toch een

aanvang zijn, een onderscheid met het verledene. Zalig wie daar zeggen mag: ik weet, dat ik blind was, en nu zie!

Juich, Christen! juich, in uwen God verheugd!

Dat alle vleesch thans deel' in onze vreugd,

Dat rijk en arm, dat ouderdom en jeugd

Voor God zich buigen!

Het laatst geslacht moet van dit heil getuigen.

Valt, volken! neér; Bukt voor Gods alvermogen,

Die Davids Zoon met luister wou verhoogen

Tot aller Heer!

Pinkstermaandag.

Te lezen: Hand. II : 5—13.

Hand. II : 11. *Wij hooren hen in onze talen de groote werken Gods spreken.*

Ziedaar de roeping van die gemeente, die den Heiligen Geest heeft ontvangen. De wereld veroveren voor haren Heer kan zij niet; het overbuigen des harten is het werk, dat Hij Zichzelven heeft voorbehouden. Maar door eene wonderbare genade bedient Hij Zich daarbij in zóó-verre van den dienst van menschen, dat zij hebben uit te spreken, wat zij van God ontvangen hebben.

Wèl waren het groote werken Gods, waarvan de Apostelen hadden te getuigen: de zending des Zoons door den Vader, het verlossingswerk des Zoons, en de bekroning van dat werk door de gave des Heiligen Geestes. De wereld der eeuwige dingen was onder het bereik van menschen gekomen; het verzoeningswerk was volbracht; de hemel was geopend. En van nu af mocht verkondigd worden in de talen aller volken: komt, want alle dingen zijn gereed! Komt, gij door schuld gebogenen! gij, door 's levens lasten bezwaarden! gij, machtelozen

in uzelfven, ziet hier uwen Heiland! Neemt aan de gave Gods, en wordt behouden!

Dat is de vrucht der Pinkstergave, die daar voortduurt van eeuw tot eeuw; de getuigenis, uitgaande om zondaren te behouden. En de uitwerking van dat optreden, van dat verkondigen door de levende Godsgemeente? Eerst eene verwondering: wat mag toch dit zijn? Van waar dit leven, die bezieling, die heilige vreugde, die uit de aardsche toestanden niet verklaard worden kan? En dan, dan verdeelen zich nog immer de toeschouwers in twee groepen. Daar zijn er, die spottend zich afwenden, zeggende: zij zijn vol zoeten wijs; het zijn dwepers en dwazen, op wie gij geen acht moet slaan. Maar daar zijn er ook, die luisteren; die zich deze groote daden Gods laten voor oogen stellen; die inkeeren tot zichzelfven, en komen tot de vraag: wat zullen wij doen, mannen-broeders?

Gode zij dank! dan heeft de gemeente een antwoord: bekeert u en gelooft in den Heere Jezus Christus, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen. De groote werken Gods zijn geschied om voor alle heilzoekenden eene poort te openen, eenen weg te ontsluiten; de belofte is voor u en uwe kinderen, voor allen, die eenen Redder behoeven.

Geest des Heeren! kom van Boven!

Laaf met Uw genadegoed

Alle zielen, die gelooven,

Doe ze blaken van Uw gloed!

Op het blinken Uwer stralen

Buigt zich d' aard voor Jezus néer,

Zaamlen zich, van heind' en veer,

Alle tongen, alle talen.

Halleluja, U zij d' eer!

U zij d' eer, Halléluja!

Nb908